

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Forsyth_Frederik-Ctvrty_protokol.PDB

PDB Name: Forsyth_Frederik-Ctvrty_protoko
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.5.2004
Modification Date: 16.5.2004
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Čtvrtý protokol

Frederik Forsyth

ČÁST PRVNÍ

1

Muž v šedém se rozhodl, že o půlnoci uloupí soupravu diamantů Glen. Jsou-li ovšem ještě stále v seifu v bytě a budou-li nájemníci pryč. Právě to potřeboval vědět. Proto číhal a čekal. O půl osmé byl za svou trpělivost odměněn. Velká široká limuzína vyjela z podzemního parkoviště s elegancí danou již jejím názvem. Zastavila se na chvíli u vjezdu do podzemí, řidič se rozhlédl po ulici, pak zahrnul na cestu a zamířil směrem k Hyde Park Corner.

Na protější straně ulice před přepychovým činžovním domem seděl za volantem pronajatého volva v šoférské uniformě Jim Rawlings. Ted' si ulehčeně vydechl. Jak se díval, sám nepozorován, na ulici ve čtvrti Belgravia, spatřil nač čekal, muže za volantem vozu a vedle něho ženu. Rawlings už dříve spustil motor a zapnul topení, aby zahnal zimu. Nyní posunul páku automatického řazení do polohy "jízda" a vymanévroval vůz z řady zaparkovaných aut. Rozjel se za jaguárem.

Bylo štiplavě mrazivé a jasné dopoledne. Na východě nad Green Park se bledou září ohlašovalo svítání, ale pouliční lampy ještě zářily. Rawlings byl na číhané už od pěti hodin, a ačkoliv kolem něho prošlo několik lidí, nikdo si ho nevšiml. Řidič ve velkém voze v Belgravii, nejbohatší čtvrti londýnského West Endu, nevzbuzuje pozornost, zvláště ne tehdy, když má ráno 31. prosince vzadu ve voze čtyři kufrý a další zbytečné věci. V tu dobu se boháči vesměs chystají opustit hlavní město, aby oslavili konec roku na svém venkovském sídle.

U Hyde Park Corner sledoval Rawlings jaguára ve vzdálenosti asi čtyřiceti metrů, pak před sebe pustil nákladák. Na ulici Park Lane se ho na okamžik zmocnily pochybnosti.

Obával se, že dvojice v jaguáru zastaví v pobočce Couttsovy banky a uloží diamanty do nočního seifu.

U Mramorového oblouku si ulehčeně vydechl podruhé. Limuzína nezahnula kolem oblouku jižní vozovkou směrem k Park Lane. Spěchala přímo ke Great Cumberland Place, vjela na Gloucester Place a pokračovala směrem k severu.

Nájemníci přepychového bytu v osmém poschodí Fontenoyova domu neschovali tedy věci u Couttse, ani si je nevzali s sebou na venkov, ale ponechali je na celé novoroční období v bytě. Rawlings byl o tom přesvědčen.

Až do Hendonu se držel v těsném závěsu za jaguárem. Pozoroval, jak limuzína uhání posledním úsekem před dálnicí M 1, pak otočil vůz a zamířil do středu Londýna. Cestující v jaguáru zřejmě odjeli k vévodovi ze Sheffieldu, bratru manželky, na statek v severním Yorkshiru. Cesta jim potrvá přinejmenším šest hodin. Bude mít tedy k dispozici nejméně dvacet čtyři hodiny, víc, než potřebuje. Nepochyboval, že se dostane do bytu ve Fontenoyově domě, nadarmo nepatří k nejlepším kasařům v Londýně.

Ještě dopoledne vrátil volvo do půjčovny, uniformu do obchodu s kostýmy a prázdné kufrý dal do skříně. To už byl zpátky ve svém bytě v nejvyšším poschodí, pohodlném a slušně zařízeném bejváku v bývalém obchodním domě v rodné čtvrti Wandsworth. I když se mu dařilo a byl Jiholondýňan rodem i výchovou, i když Wandsworth nevynikal elegancí jako Belgravia a Mayfair, byl to jeho "rajon". Stejně jako všichni jeho kolegové opouštěl nerad bezpečí vlastního rajonu. V něm se cítil poměrně jistý, třebaže místnímu podsvětí i policii byl znám jako "ksicht", což je slangový výraz pro zločince nebo pro ničemu.

Jako všichni úspěšní zločinci choval se ve svém prostředí skromně a jezdil v nenápadném voze, jedinou jeho slabostí byl elegantní byt. Schválně udržoval v nižších vrstvách podsvětí nejistotu o tom, čím se vlastně zabývá, ačkoli policie tušila, v jakém oboru pracuje, jeho rejstřík byl čistý až na malou kaňku, kterou si odbručel v base na samém začátku své kariéry. Zřejmý úspěch a tajemství, jakým způsobem ho dosáhl, vzbuzovaly úctu u mladých aspirantů, kteří do hry teprve vstupovali. Proto pro něj rádi na menších úkolech pracovali. I ostřílení hlavouni, kteří si vydělávali na živobytí za plného světla brokovnicemi a rukojetmi krumpáčů, ho nechávali na pokoji.

Bylo nutné, aby ho kryla nějaká "fasáda", zdánlivé zaměstnání, které by odůvodňovalo jeho vysoké příjmy. Všichni úspěšní "ksichti" měli určitý druh legitimního zaměstnání. S oblibou jezdili taxíkem, obchodovali s potravinami nebo sbírali staré železo. Každé krycí zaměstnání objasňovalo skryté zisky, umožňovalo obchodování za hotové,

poskytovalo hodně volného času i celou paletu skrýší a dávalo příležitost zaměstnávat "divočáky" nebo "vazouny", to jest ocelové, muže mdlého rozumu, ale značné fyzické síly. I tyhle živly potřebují legitimní zaměstnání, aby činnost najatých pomocníků doplňovali normální práci.

Rawlings obchodoval se železným šrotem a vraky aut. To mu umožňovalo přístup do dobře vybavené strojní dílny, ke kovům všeho druhu, k elektrickým drátům a ke kyselinám do baterií. Na svém dvoře zaměstnával dva bandity, kteří sloužili jako rezerva pro případ, že by upadl v nemilost u hrdlořezů, kteří by mu chtěli dělat potíže.

Rawlings se osprchoval a oholil. Už v druhé ranní kávě míchal krystalky hrubozrnného třtinového cukru a znovu zkoumal plánky, které mu nechal Billy Rice.

Billy byl jeho účedník, šikovný tříadvacetiletý mladík, ze kterého by mu jednou mohl vyrůst schopný nástupce. Právě se octl na periferii podsvětí a dychtil po tom, aby mohl prokázat službičku věhlasnému muži, nehledě na neocenitelné školení, které tím získá. Před čtyřiceti hodinami zaklepal Billy na dveře bytu v osmém poschodí ve Fontenoyově domě. Nesl velikou kytici a na sobě měl livrej drahého květinářství. Rekvizity ho hladce přenesly kolem vrátného. Billy si přitom povšiml přesného uspořádání vstupní haly, vrátnice a cesty ke schodům.

Otevřela mu osamělá dáma. Celá zářila radostným překvapením, když spatřila květiny. Údajně pocházely od výboru Dobročinného fondu pro postižené veterány, který lady Fioria štědrě podporovala. Plesu tohoto fondu se měla zúčastnit právě ten večer, 30. prosince 1986. Rawlings si domyslel, že i kdyby se na plese zmínila o kytici před některým z členů výboru, dotyčný by předpokládal, že jí květiny poslal jiný člen jménem všech ostatních.

U dveří si přečetla připojenou navštívenku a zvolala s vybroušeným přízvukem své třídy: "O, jak velmi milé!" Vzala si kytici. Billy jí podal blok se stvrzenkami a kuličkové pero. Lady Fiona nemohla zvládnout všechny úkony najednou, zazmatkovala a odběhla do obývacího pokoje, aby tam uložila kytici. Na několik vteřin ponechala Billyho v chodbičce bez dozoru.

S vlnitými světlými vlasy, modrýma očima a plachým úsměvem vypadal jako chlapec. Billy byl opravdový fenomén. Právem se domýšlel, že v hlavním městě oblažne každou hospodyní středního věku. Jeho dětským očím nic neuniklo. Než stiskl zvonek, celou minutu bedlivě prohlížel zevní část dveří, veřeje a sousední stěnu. Hledal malinký bzučák, ne větší než vlašský ořech, černý knoflík nebo vypínač, kterým by se dal bzučák vypnout. Zazvonil teprve tehdy, když s uspokojením zjistil, že nic takového není ani na dveřích, ani v jejich okolí.

Když ho ponechala dáma u dveří samotného, pátral dál, prohlížel vnitřní stranu veřeje a stěn, zda není bzučák či vypínač tam. Když se paní domu vrátila do haly, aby podepsala stvrzenku, Billy už věděl, že dveře jsou opatřeny derivačním zámekem, který s uspokojením otípoval jako značku Chubb a nikoli Bramah, o níž věděl, že se paklíčem otevřít nedá.

Lady Fiona vzala blok a pero a chtěla se podepsat. Nedařilo se jí to. Z kuličkového pera byla už dávno vyňata vložka a zbytek inkoustu vystříkl na čistý papír. Billy se mnohohlavně omlouval. Lady Fiona se mile usmála a ubezpečila ho, že se nic nestalo, že v kabelce má určité pero, vrátila se do obývacího pokoje. Billy mezitím našel, co hledal. Dveře byly skutečně napojeny na poplachový systém.

Z hrany otevřených dveří vysoko nad závěsem vyčníval malý kuličkový kontakt. Naproti byla umístěna nepatrná zásuvka, zasazená do dveřního pilíře. Při zavřených dveřích zapadl kuliček do zásuvky a tím vznikl kontakt.

Při zapnutí poplachového zařízení spustí mikrosypínač poplach, jakmile je kontakt přerušen - to jest, otevře-li někdo dveře. Ve třech vteřinách vytáhl Billy tubu lepidla, vstříkl větší dávku do otvoru s mikrosypínačem a zamazal ji tmelem. Ve čtyřech vteřinách ztvrdla hmota jako kámen a mikrosypínač zmizel ze vstupního kuličku na hraně dveří. Když se lady Fiona vrátila s podepsanou stvrzenkou, zastihla sympatického mladíka, jak se naklání nad dveřním pilířem. Ihned se narovnal, omluvně se usmál a přitom setřel z palce zbytek lepidla.

Později Billy Jimu Rawlingsovi dokonale popsal, jak vypadá vstup do vrátnice, umístění schodiště a výtahů, jaká je chodba ke dveřím do bytu, předsíňka za dveřmi a jak vypadá všechno, co zahlédl v obývacím pokoji.

Rawlings srkal kávu a v duchu jasně viděl, jak před čtyřmi hodinami vynesl majitel bytu zavazadla na chodbu a vrátil se do předsíně, aby zapnul poplašné zařízení. Jako obvykle nevydalo nejmenší zvuk. Zavřel za sebou a otočil klíčem v zámku, uspokojen, že poplašné zařízení je zapnuto a aktivováno. Normálně by byl kuliček v kontaktu s pyroelektrickým spínačem jakmile majitel bytu otočil klíčem, dokonale spojil a aktivoval celý systém. Odpojením kuličku od mikrosypínače ztratil dveřní systém účinnost. Rawlings si byl jist, že zvládne dveřní zámek během třiceti minut. V bytě samotném bude nastražena řada pastí. Až na ně narazí, dokáže si s nimi poradit.

Dopil kávu a sáhl po pořadači s výstřižky. Jako všichni zloději šperků, sledoval i Rawlings v novinách pečlivě rubriku "Ze společnosti". Celý jeden oddíl věnoval společenským závazkům lady Fiony a jedinečným šperkům, které měla - pokud šlo o Jimu Rawlingse - na sobě naposledy předchozího večera na slavnostním plese.

Tisíc mil na východ odtud stál u okna obývacího pokoje ve třetím poschodí na Prospektu Mira 111 stařec. Také on myslel na nadcházející půlnoc, která zahájí 1. leden 1987, rok, kdy oslaví své sedmdesáté páté narozeniny.

Byla jedna hodina po poledni a on byl stále ještě v županu, v těchto dnech měl málo důvodů, aby vstával časně nebo se před odchodem do kanceláře vybraně oblékal. Jeho ruská manželka Erita, o třicet let mladší než on, odjela se dvěma chlapci bruslit na zamrzlá jezírka v Gorkého parku. Byl doma sám.

Podíval se na sebe do zrcadla na stěně, ale pohled mu neposkytl o moc víc radosti, než když přemýšlel o svém životě nebo o tom, co z něho zbývalo. Obličej měl zbrázděný vždycky, ale teď byl samá hluboká vráska. Vlasy, kdysi husté a tmavé, zbělely, prořídly, ztratily lesk. Celý život nezřízeně pil a kouřil jednu cigaretu za druhou. To zanechalo stopy na jeho pleti, byla trudovitá a skvrnitá. Oči měl zapadlé a bezvýrazné. Vrátil se k oknu a díval se na zasněženou ulici.

Zachumlané, ošumělé bábušky odmetaly sníh, kterého dnes večer napadne asi ještě hodně.

Je to už tak dávno, uvažoval, skoro čtyřicet let, co opustil bezúčelné, nudné vyhnanství v Bejrútu a vrátil se sem.

Nemělo smysl, aby tam ještě zůstával. V té době měl už Nick Elliot a ti ostatní u "firmy" všechno pohromadě, koneckonců jim to řekl on sám. Přijel tedy sem, děti a ženu tam zanechal, aby ho následovaly, pokud budou chtít. Napadlo ho, že napřed mu bylo, jako by se vrátil domů, do duchovního a morálního domova. Vrhł se do nového života, marxismu a jeho konečnému vítězství opravdu věřil. Proč ne? Dvacet sedm let strávil v jeho službách. Byl šťastný a naplno prožíval první léta po roce 1960. Samozřejmě ho neustále sledovali, ve výboru Státní bezpečnosti hrál důležitou roli. Koneckonců byl jednou z pěti hvězd - největší z nich - vedle Burgesse, Macleana, Blunta a Blakea, kteří pronikli hluboko do samé podstaty vnitřního chodu britského zřízení a všechno vyzradili.

Burgess, který si uspil cestu do hrobu pitím a homosexuálními výstřelky, byl v organizaci dřív, než přijel on. Maclean ztratil své iluze první, byl v Moskvě už od roku 1951. Kolem roku 1963 byl zatrpklý a otrávený, žáhu si zchlazoval na Melindě, která ho nakonec opustila a přišla sem, do tohoto bytu. Macleanovi se nějak podařilo pokračovat, třebaže byl vrcholně rozmrzelý a vystřízlivělý, až ho dostala rakovina. V té době už nenáviděl své hostitele a oni nenáviděli jeho. Blunt upadl v nemilost a byl vyexpedován zpět do Anglie. Takže zbývali jenom on a Blake, uvažoval starý muž. Svým způsobem záviděl Blakeovi, který se dokonale přizpůsobil, vypadal zcela spokojeně. Teď ho pozval i s Eritou na silvestrovskou oslavu. Blake měl však kosmopolitní původ, otec byl Holanďan, matka židovka.

On se nikdy nepřizpůsobí, to věděl už po prvních pěti letech. Za tu dobu se naučil rusky psát i plyně mluvit, avšak stále mu zůstával nápadný anglický akcent. Kromě toho začal nenávidět společnost. Tato společnost mu byla cizí. Absolutně, neodvolatelně, nezměnitelně.

To nebylo to nejhorší, za sedm let po svém příchodu ztratil poslední iluze o politice. Všechno byla lež a on byl dost chytrý, aby lež prohlédl. Strávil mládí i mužný věk službou lži, lhaním pro lež, zrazováním pro lež, opustil "zelenou a příjemnou zemi" - a to všechno pro lež.

Vybaven po léta novinářským průkazem sledoval výsledky kriketových zápasů a přitom radil ke stávkám, díval se na stará známá místa v časopisech a přitom připravoval zkreslené informace, jejichž smyslem bylo přivést všechno ke zkáze, nepozorován sedával při Velké liverpoolské na barové stoličce a přitom poslouchal Brity, jak se smějí a žertují ve svém jazyce, a radil vedoucím funkcionářům ve Státní bezpečnosti, včetně samotného předsedy, jak zničit tento malý ostrov. A po celou tu dobu, po těch patnáct let, hluboko uvnitř v něm tkvěla veliká prázdnota zoufalství, které nedovedl zapudit ani pitím ani milostnými avantýrami. Je příliš pozdě, nikdy nedovedu couvnout, říkal si. A přece a přece...

Zazvonil zvonek. Zmátlo ho to. Prospekt Mira 11 patří bez výjimky Státní bezpečnosti. Je to tichá postranní ulice ve středu Moskvy, bydlí tu zejména vyšší funkcionáři Státní bezpečnosti a několik lidí z ministerstva zahraničních věcí. Návštěvník musí projít kontrolou vrátného. Nemůže to být Erita - má svůj klíč.

Když otevřel, přede dveřmi stál osamělý muž. Vypadal mladě a zdravě, na sobě měl dobře stržený zimmík a na hlavě teplou kožešinovou čepici bez odznaku. Tvářil se chladně a apaticky, nikoli však kvůli ledovému větru, neboť jeho boty naznačovaly, že přišel z teplého vozu do teplého komfortního činžovního domu, neplahočil se tedy ledem a sněhem. Bezvýrazné modré oči necivěly na starce ani přátelsky ani nepřátelsky.

"Soudruh plukovník Philby?" zeptal se.

Philby byl překvapen. Důvěrní osobní přátelé - Blakeovi a půl tuctu dalších - mu říkali "Kime". Ostatní ho po mnoho let znali pod krycím jménem. Jenom pro několik málo lidí na samém vrcholu pyramidy Státní bezpečnosti byl Philbym, plukovníkem Státní bezpečnosti.

"Ano."

"Jsem major Pavlov z devátého oddělení, přiděleného k osobnímu štábu generálního tajemníka."

Philby znal deváté oddělení Státní bezpečnosti. Obstarávalo osobní stráž pro všechny vedoucí stranické funkcionáře a pro budovy, kde pracovali a bydleli. Uniformu nyní nosili jenom ve stranických budovách a při slavnostních příležitostech. Na čepici měli poznávací modrou stužku, na uniformě nárameníky a výložky. Byli známi také jako stráž v Kremlu. Pokud sloužili jako osobní strážci, nosili pěkně stržené civilní šaty, většinou byli dokonale zdraví, vysoce trénovaní, ledově loajální a dobře vyzbrojení.

"Nuže?" řekl Philby.

"Tohle je pro vás, soudruhu plukovníku."

Major mu podal dlouhou obálku z kvalitního papíru. Philby si ji vzal.

"Ještě tohle," dodal major Pavlov a podal mu malý čtvereček lepenky, na které bylo telefonní číslo.

Philby poděkoval. Major už nepronesl jediné slůvko, krátce se uklonil, obrátil se na patě a sestupoval chodbou dolů. Několik vteřin pozoroval Philby z okna elegantní černou čajku s jasnou poznávací značkou ústředního výboru, začínající písmeny MOS, jak se odlepila od předního vchodu.

Jim Rawlings si prohlížel zvětšovací sklem fotografii ve společenském časopise. Obrázek, pořízený před rokem, ukazoval ženu, kterou Rawlings viděl toho dopoledne, jak odjíždí s manželem z Londýna na sever. Snímek byl z představování u dvora a dáma vedle ní zdravila princeznu Alexandru. Na fotografii měla lady Fiona kameny, o které mu šlo. Rawlings, který měsíce studoval předmět svého zájmu, než se pustil do akce, znal jejich původ lépe než datum vlastního narození.

V roce 1905 se vrátil hrabě Margate z jižní Afriky a přivezl čtyři nádherné, avšak nebroušené kameny. Při svém sňatku v roce 1912 požádal londýnského Cartiera, aby kameny vybrousil a zasadil. Měl to být svatební dar pro jeho mladou paní. Cartier dal kameny vybrousit u amsterodamského Aaschera, tehdy považovaného za nejlepšího brusiče kamenů na světě. Jeho největším triumfem bylo vybroušení masivního cullinanského kamene. Čtyři původní drahokamy se objevily jako dvě sourodé dvojice hruškovitých kamenů s padesáti osmi facetami, v jedné dvojici vážil každý kámen deset karátů, v druhé dvojici dvacet karátů.

Když se kameny vrátily do Londýna, zasadil je Cartier do bílého zlata a obklopil čtyřiceti mnohem menšími kamínky, tvořily soupravu složenou z diadému a jednoho většího hruškovitého drahokamu jako středu, přívěsku a druhého kamene z větší dvojice jako středu a z náušnic, obsahujících dva menší kamínky. Dříve než byla souprava dokončena, zemřel otec hraběte, sedmý vévoda ze Sheffieldu, a hrabě zdědil jeho titul. Šperky prosluly jako diamanty Glen podle jména domu šlechticů ze Sheffieldu.

Před svou smrtí v roce 1936 odkázal osmý vévoda diamanty synovi, který měl dvě děti, dceru narozenou roku 1944 a syna narozeného roku 1949. Obraz jeho dcery, nyní dvaadvacetileté, se právě ocitl pod zvětšovací sklem Jima Rawlingse.

"Dlouho je nosit nebudeš, drahoušku," řekl si pro sebe. Pak ještě jednou překontroloval výzbroj na večer.

Harold Philby rozřízl kuchyňským nožem obálku, vyndal dopis a položil ho na stůl v obývacím pokoji. Dopis na něj zapůsobil, poslal mu ho sám generální tajemník Komunistické strany Sovětského svazu, napsal ho vlastní rukou, úhledným, krasopisným písmem a samozřejmě rusky.

Stejně jako obálka byl i papír velmi kvalitní a neměl hlavičku. Generální tajemník ho asi napsal ve svém bytě na Kutuzovském prospektu 26, v obrovské budově, která od Stalinových časů skrývala přepychové moskevské byty vedoucích představitelů stranické hierarchie.

V pravém horním rohu bylo datum: Středa 31. prosince 1986 dopoledne.

Text zněl:

Drahý Philby,

byl jsem upozorněn na poznámku, kterou jste učinil při nedávné recepci v Moskvě. Totiž že "politická stabilita Velké Británie se zde v Moskvě soustavně přeceňuje, zvláště v současné době".

Byl bych rád, kdybyste mohl rozvinout a objasnit tuto poznámku. Předložte své vysvětlení v písemné formě mně osobně. Bez průklepů a bez sekretářky.

Jakmile komentář připravíte, zavolejte na číslo, které Vám předal major Pavlov, vyžádejte si ho osobně k telefonu a on si pro zprávu přijede do Vaší rezidence.

Blahopřeji Vám k zítřejším narozeninám.

S pozdravem...

Dopis končil podpisem

Philby si pomalu povzdechl. Takže oběd u Krjučkova dvacátého šestého, uspořádaný pro vysoké důstojníky Státní bezpečnosti, byl přece jen odposloucháván. Skoro si to myslel. Jako první zástupce předsedy Státní bezpečnosti a náčelník prvního hlavního oddělení patřil Vladimír Alexandrovič Krjučkov tělem i duší generálnímu tajemníkovi. Ačkoli měl hodnost generálplukovníka, nebyl voják, ba ani ne důstojník bezpečnosti z povolání, byl stranickým aparátčíkem celou svou bytostí, jedním z těch, které si s sebou přivedl nynější sovětský vůdce, když se stal předsedou Státní bezpečnosti.

Philby si přečetl znovu dopis a pak ho odsunul. Pomyslel si, že se starcův styl nezměnil. Stručný až strohý, jasný a přesný, bez rafinovaných zdvořilostí, nepřipouštějící odpor. I zmínka o Philbyho narozeninách byla stručná, měla mu jen naznačit, že si generální tajemník vyžádal jeho spis, nic víc.

Přesto udělal dopis na Philbyho dojem. Osobní dopis od tohoto nejchladnějšího a nejméně přístupného člověka byl neobvyklý a mnoha lidem by se z takové pocty zatočila hlava. Před lety tomu bylo jinak. Když nynější vůdce přišel ke Státní bezpečnosti jako předseda, Philby už tam působil mnoho let a všeobecně ho považovali za hvězdu, tehdy přednášel o západních výzvědných agenturách vůbec a o britské SIS zvlášť.

Jako všichni nově nastupující straničtí funkcionáři, kteří měli řídit profesionály z jiného oboru, snažil se nový předseda rozmístit na klíčová místa své lidi. I když byl Philby respektován a obdivován jako jedna z pěti hvězd, přece jenom uznal, že v této spiklenecké společnosti mu bude vysoce postavený šéf užitečný. Předseda, nekonečně inteligentnější a kultivovanější než jeho předchůdce, se zajímal o Británii, třebaže se jí neobdivoval. Spíše než zájem to byla u něho zvědavost.

V oněch letech žádal mnohokrát Philbyho, aby mu vysvětlil nebo ozřejmil události ve Velké Británii, přiblížil její osobnosti a jejich pravděpodobné reakce. Philby mu pokaždé rád vyhověl. Vypadalo to, jako by si předseda Státní bezpečnosti chtěl pro případ možné kritiky ověřit to, co mu přicházelo na stůl od interních expertů na Velkou Británii a od pracovníků jeho bývalého úřadu, mezinárodního oddělení ústředního výboru. Několikrát se zařídil podle Philbyho nevtíravé rady ve věcech, které se týkaly Británie.

Před pěti lety spatřil Philby nového cara všech Rusů tvář v tvář. V květnu 1982 se účastnil recepce pořádané u příležitosti přechodu předsedy Státní bezpečnosti zpět na ústřední výbor, údajně do funkce tajemníka, ve skutečnosti však šlo o jeho přípravu jako nástupce Brežněva, který byl v té době těžce nemocen. A v nové funkci opět žádal Philbyho o komentáře.

Philbyho vyrušil ze snění příchod Erity a obou hochů, rozehrátkých bruslením a hlučných jako vždy. V roce 1975 dlouho po odchodu Melindy Macleanové rozhodli náčelníci Státní bezpečnosti, že jeho přelétavé mlkování a pití ztratily svůj půvab (alespoň pro stranický aparát), a nařídili Eritě, aby se k němu nastěhovala. Byla rovněž pracovnící Státní bezpečnosti, židovka (což bylo neobvyklé), čtyřadvacetiletá, tmavovlasá, spolehlivá. Téhož roku se vzali.

Po svatbě si ji získal svým okouzlejícím šarmem. Zamilovala se do něho a bryskně odmítla podávat o něm zprávy komukoli ze Státní bezpečnosti. Nadřazený důstojník pokrčil rameny, hlásil to dál, ale dostal pokyn, aby věc nechal plavat. Hoši se narodili po dvou a po třech letech manželství.

"Stalo se něco?" zeptala se, když vstal a strkal dopis do kapsy. Zavrtěl hlavou. Svlékala chlapcům tlusté prošívané kabáty.

"Nic, má drahá," ubezpečil ji. Ale Erita poznala, že o něčem přemýšlí. Věděla však, že nemá smysl naléhat, přistoupila k němu a políbila ho na tvář.

"Prosím tě, dnes večer u Blakeů moc nepij."

"Pokusím se," odpověděl jí s úsměvem.

Ve skutečnosti si dnes večer chtěl popřát poslední flám. Celý život nezřízeně chlastal. Když začal na nějakém večírku pít, obvykle pokračoval až do doby, než se zhroutil, nedbal varování stovek lékařů, aby pití nechal. Nutili ho přestat kouřit a to samo o sobě bylo dost zlé. Ale chlastu nenechá. Stále ještě dovede přestat, když chce, a ví, že po dnešní oslavě chvíli pít nebude.

Vzpomněl si na poznámku, kterou prohodil na obědě u Krjučkova, a na myšlenky, které ho k ní přivedly. Věděl, co se děje a chystá hluboko uvnitř britské labouristické strany. Ostatní dostávali spoustu zpráv v surovém stavu, které on po léta studoval a které k němu stále docházely jako určitý projev přízně. A jediný Philby byl s to střípky uspořádat a sestavit z nich v duchu psychologie britských mas skutečný obraz událostí. Potřeboval si srovnat myšlenky, které se mu honily hlavou, aby mohl vtělit tento obraz do slov, a připravil tak pro sovětského vůdce jednu z nejlepších zpráv, jaké kdy sepsal. Koncem týdne pošle Eritu a hochy na chatu. V sobotu, sám v bytě, bude moci začít. Předtím si ještě dopřeje poslední flám.

Jim Rawlings strávil hodinu mezi devátou a desátou tím, že seděl v jiném, menším najatém voze před Fontenoyovým domem. Měl na sobě dokonale střížený smokink a nevzbuzoval nejmenší pozornost. Pozoroval směsici světél nahoře v komfortním činžovním domě. Byt, na který se zaměřil, tonul samozřejmě ve tmě, ale Rawlings s uspokojením pozoroval světla v bytech nad ním a pod ním. V každém z nich probíhaly silvestrovské oslavy, soudě podle hostů, kteří se objevovali v oknech.

V deset hodin diskrétně zaparkoval vůz v postranní uličce o dva bloky dál a loudal se k přednímu vchodu do Fontenoyova domu. Tolik lidí vycházelo a vcházelo, že dveře nebyly zamčené. Po levé straně v chodbě byla vrátnice, o tom už ho informoval Billy Rice. Uvnitř se díval noční vrátný na obrazovku japonského televizoru. Teď vstal a šel ke dveřím, jako by si chtěl s novým návštěvníkem pohovořit.

Rawlings nesl láhev šampaňského ozdobenou širokou stuhou. Na pozdrav rozjařeně zamával.

"Dobrý večer," zvolal a dodal: "Och, a šťastný nový rok."

Jestliže vrátný původně pomyslel na to, že se návštěvníka zeptá, kdo je a co tu pohledává, upustil od svého úmyslu.

V budově se slavilo nejméně šest silvestrů. Polovina z nich byla podle všeho přístupná každému. Jak má tedy kontrolovat seznam hostů?

"Och... hm... děkuju vám, pane. Šťastný nový rok," zavolal, ale smokinková záda už zmizela dole v chodbě. Vrátný se vrátil ke svému filmu.

Rawlings vyběhl po schodech do druhého poschodí. Odtamtud vyjel výtahem do osmého. Pět minut po desáté byl přede dveřmi bytu, který hledal. Jak mu sdělil Billy, nebyl tam skutečně žádný bzučák a zámek měl značku Chubb. Asi půl metru nad ním byl podružný automatický zámek značky Yale, určený k dennímu užívání.

Zámek Chubb má celkem sedmnáct tisíc kombinací a permutací. Je to zámek o pěti páčkových stavítkách, který pro dobrého zámečnicka není nepřekonatelným problémem, protože stačí zjistit první dvě a půl stavítka, další dvě a půl stavítka jsou stejná, jenom obrácená, takže majitelův klíč pracuje stejně dobře po zasunutí z jedné i druhé strany dveří. Po odchodu ze školy v šestnácti letech strávil Rawlings deset let prací u strýce Alberta, který měl železářský závod. Starci, který byl v té době význačným kasařem, sloužil jako zástěrka. Dychtivý mladý Rawlings měl přístup ke každému zámku známému tehdy na trhu a k většině malých sejfů. Po deseti letech nekonečné praxe a za odborného dohledu strýce Alberta se mohl Rawlings pustit do kteréhokoli zámku, které se vyráběly.

Z kapsy u kalhot vytáhl svazek dvanácti skeletových klíčů, všechny byly vyrobeny v jeho vlastní dílně. Vybral a vyzkoušel tři, jeden po druhém, a rozhodl se pro šestý klíč ze svazku. Vsunul ho do zámku a postupně objevoval v zámku body odporu. Z horní kapsy vyndal plochý balíček štíhlých ocelových pilníků a pustil se do úpravy měkčího kovu skeletového klíče. Během deseti minut měl konfiguraci, tvar, který potřeboval. V dalších patnácti minutách vytvořil stejný vzorec stavítek, jenže obráceně. Vypilovaný skeletový klíč strčil do zámku a otáčel jím pomalu a opatrně.

Klíč se celý otočil. Čekal šedesát vteřin. To pro případ, že by Billyho lepidlo a tmel nedržely na dveřním pilíři. Zvonek se neozval. Oddechl si a pustil se jemným hřebem do práce na druhém zámku. Trvalo mu to šedesát vteřin a dveře se tiše otevřely. Uvnitř byla tma, ale světlo z předsíně mu osvětlilo obrysy prázdné chodby. Byl to čtverec s koberci, jedna jeho strana byla asi dva a půl metru dlouhá.

Měl podezření, že někde pod kobercem bude ukryt přítlačný článek, ne však blízko dveří, aby jej majitel bytu sám omylem nespustil. Vstoupil do haly, plížil se podél zdi, lehce za sebou zavřel a rozsvítil. Nalevo byly dveře částečně otevřené. Zablýsklo za nimi koupelnu. Napravo byly další dveře, kterými se nehodlal zabývat. Z náprsní kapsy vytáhl kleštičky, sehnul se a nadzvedl okraj koberce. Přesně uprostřed haly objevil přítlačný článek. Jenom jeden. Jemně položil koberec zpět na podlahu, obešel článek a otevřel větší dveře před sebou. Jak mu řekl Billy, byly to dveře do obývacího pokoje.

Několik minut stál na prahu, než našel vypínač a rozsvítil. Bylo to riskantní, ale stál osm poschodí nad ulicí, majitel bytu oslavoval v Yorkshiru a on neměl čas pracovat v místnosti plné nástrah při blikavém světýlku tužkové baterky.

Pokoj byl obdélníkový, asi sedmkrát pět metrů, bohatě vybavený koberci a nábytkem. Před sebou měl dvojí okna

vedoucí do ulice na jih. Vpravo byla zeď přerušena kamenným krbem a v jednom rohu dveřmi, které vedly asi do pánské ložnice. Ve zdi nalevo byly zabudovány dvojce dveře: jedny byly otevřeny do haly a vedly do ložnice pro hosty, druhé, zavřené, ústily snad do jídelny a do kuchyně.

Následujících deset minut stál bez hnutí a pátravě si prohlížel stěny a strop. Důvod k tomu byl prostý: mohlo tam být umístěno statické poplašné zařízení pro registraci pohybu, které Billy Rice nezpozoroval. Takové zařízení zaznamená tělesné teplo nebo pohyb, jakmile někdo vstoupí do pokoje. Kdyby se rozezněly zvonky, byl by Rawlings venku ve třech vteřinách. Ale zvonky se neozvaly, systém byl zřejmě založen na citlivých dveřích, na oknech, kterých se stejně nechtěl dotknout, a na soustavě přítlačných článků na podlaze.

Byl si jist, že sejf bude v tomto pokoji nebo na vnější stěně ložnice, protože vnitřní stěny nejsou dost silné. Před jedenáctou sejf našel. Na kratší stěně mezi dvěma širokými okny na něm viselo zrcadlo s pozlaceným rámem. Mezi zrcadlem a zdí nezela mezera jako u obrazů, které vrhaly u okraje úzké stíny, ale zrcadlo přiléhalo těsně ke stěně, jako by bylo na ní nalepené.

Klíškami nadzvedl okraj koberce a pomalu postupoval kolem zdí. Narazil na drátky tenké jako nit, které vedly od základní desky k článkům směrem ke středu pokoje.

Když se dostal k zrcadlu, všiml si, že jeden přítlačný článek je přímo pod ním. Napřed jej chtěl vzít do ruky, ale pak nadzvedl široký nízký stolek a umístil jej nad článkem tak, aby nohy nestály na hranách. Teď už věděl, že bude v bezpečí, pokud se bude držet zdí nebo se postaví na nábytek. (Nábytek totiž nemůže stát na přítlačném článku.)

Zrcadlo držela těsně u zdi magnetická příchytka, rovněž připojená k článku. Nebyl problém ji odpojit. Vsunul plochou destičku ze zmagnetizované oceli mezi dva magnety příchytky, jeden v rámu zrcadla, druhý ve zdi. Držel náhradní destičku u magnetu ve zdi a uvolňoval zrcadlo ze stěny. Magnet na zdi neprotestoval, stále se dotýkal jiného magnetu, proto nehlásil, že byl přerušen kontakt.

Rawlings se usmál. Sejf Hamber-Model D byl hezký a malý. Věděl, že dveře jsou z oceli silné centimetr a čtvrt, kalené ve vysokém napětí, závěs tvořila vertikální tyč, která vycházela přímo ze dveří a procházela rámem nahoru a dolů.

Zabezpečovací mechanismus se skládal ze tří svorníků z kalené oceli, vyčnívajících ze dveří a zaražených do rámu do hloubky čtyř centimetrů. Za ocelovou čelní plochou dveří byla asi pět centimetrů hluboká schránka, obsahující tři stavěcí šrouby, vertikální ovládací šroub, který řídil jejich pohyb, a kombinovaný zámek se třemi kolečky, přední část zámku nyní na Rawlingse civěla.

Rawlings neměl v úmyslu hrát si s celou věcíčkou. Znal snazší cestu - odříznout dveře odshora dolů na závěsné straně číselníku a kombinací. Zůstane část - šedesát procent dveří - obsahující kombinační zámek a tři závěrové svorníky, soustředěné v dveřním rámu sejfu. Zbýlých čtyřicet procent se dá otevřít, čímž vznikne dostatečný prostor, aby člověk mohl dovnitř strčit ruku a vybrat obsah sejfu.

Zašel do haly, kde nechal láhev šampaňského, a vrátil se s ní. Dřepl si na stolek, odšrouboval dno falešné láhve a vyprázdnil její obsah. Kromě elektrické rozbušky, zabalené v krabičce do vaty, byla tam sbírka malých magnetů, cívka s obyčejnou domácí elektrickou šňůrou a kumulativní lineární řezač.

Rawlings věděl, že nejlepší způsob, jak rozřezat ocelovou desku silnější než centimetr, je aplikovat Monroeovu teorii, pojmenovanou podle objevitele principu kumulativní nálože. V rukou držel kumulativní lineární řezač, kus kovu v podobě V, tuhý, ale přitom pružný, uzavřený v plastické trhavíně, vyráběný třemi firmami ve Velké Británii, z nichž jedna byla státní a druhé dvě soukromé. Tento přípravek se normálně nedal koupit, přístup k němu byl přísnými předpisy omezen, avšak Rawlings byl profesionální kasař a uměl si najít kontakty, znal se s jedním "naťuknutým" zaměstnancem soukromé firmy.

Rychle a obratně připravil kus, který potřeboval, přiložil ho ke dveřím odshora dolů na straně, kde byl umístěn kombinovaný číselník. Do jednoho konce řezače vsunul rozbušku, z níž vyčnívaly dva spletené měděné dráty. Rozpletl je a oddělil od sebe tak, aby nevzniklo krátké spojení. Ke každému drátu připojil jeden pramen z domácí elektrické šňůry, která končila zástrčkou se třemi kolíky.

Pečlivě šňůru rozpletl. Prošel zpět pokojem do chodby, která vedla k ložnicím pro hosty. Chodbička ho uchrání před následky výbuchu. Opatrně se plížil do kuchyně, vodou naplnil velký polyetylenový pytlík, který vyňal z kapsy. Pytlík připevnil připínáčky nad výbušninu na dveře sejfu. Strýc Albert ho poučil, že péřové polštářky jsou dobré jenom pro ptáky a pro televizi. Žádná jiná látka netlumí ořesy tak jako voda.

Do půlnoci chybělo dvacet minut. Společnost nahoře byla stále hlučnější. I v této přepychové budově, kde se kladl velký důraz na soukromí, slyšel pronikavý křik a hlučný tanec.

Než se uchytil do chodbičky, zapnul televizi. V chodbičce umístil zástrčku, ujistil se, že vypínač je vypnutý, a zastrčil zástrčku elektrické šňůry do zásuvky. Pak čekal.

Minutu před půlnocí se hluk nahoře pevně vystupňoval. Pak náhle ztlchl, jako by někdo zavelel hromovým hlasem: "Ticho!" V naprostém tichu slyšel Rawlings televizor, který hrál v obývacím pokoji. Tradiční skotský program s baladami a tanci z Vysočiny vystřídal na delší dobu obraz Big Benu na londýnském parlamentu. Za hodinami byl obrovský zvon, Velký Tom, omylem často nazývaný Big Ben. Televizní komentátor něco plácal, aby vyplnil minuty před půlnocí, kdy lidé po celém království naplňují sklenice. Ve chvíli kdy do půlnoci chybělo čtvrt minuty, začaly vteřiny hlasitě tikat.

Když tikání skončilo, nastala přestávka. Pak promluvil Velký Tom: "Bum" - dunivá rána prvního půlnočního úderu. Ozývala se ve dvaceti milionech domovů po celé zemi, třeskla v bytě v devátém poschodí Fontenoyova domu, ale byla přehlušena radostným řevem a zpěvem písně "Staré zlaté časy". Jakmile se ozvalo první zadunění v osmém poschodí, zapnul Jim Rawlings elektrický spínač.

Nevýrazného zapraskání si nikdo nevšiml, kromě něho samotného. Počkal šedesát vteřin, vytáhl zástrčku ze zásuvky a

vydal se k sejfu. Po cestě uklízel nářadí. Chocholy kouře se rozplývaly. Z plastického polštáře s litrem vody nezbylo víc než několik vlhkých skvrn. Dveře sejfu vypadaly, jako by je prudkým rozmachem rozštípl odshora dolů nějaký obr tupou sekerou. Rawlings odfoukl několik chomáček kouře, rukou v rukavici zasadil menší část dveří zpět do závěsu. Výbuch roztrhal na kusy cínovou schránku, ale všechny svorníky v další části dveří zůstaly ve svém lůžku. Otvor, který udělal, byl dost velký, aby viděl dovnitř. Na příruční pokladnu a sametový sáček, vyndal sáček, rozvázal zdrhovací šňůrku a vysypal jeho obsah na stůl.

Žářily a třpytily se na světle, jako by v nich plál oheň. Diamanty Glen. Rawlings vstrčil zbylé nářadí - šňůru, prázdnou krabičku od rozbušky, připínáčky a zbytek z řezače zpět do falešné láhve od šampaňského - ale vtom si uvědomil nepředvídaný problém. Přívěsek a náušnice se vejdou do kapes u kalhot, ale tiára je širší a vyšší, než si představoval. Hledal obal, který by nevzbuzoval pozornost. Ležel na prádelníku, několik metrů od něho. Na sedadlo křesla vysypal obsah aktovky - náprsní tašku, kreditní karty, adresář a binokl. Aktovka se mu ideálně hodila. Vstrčil do ní klenoty Glen a láhev šampaňského, ta by mohla vzbudit podiv, kdyby někdo zahlédl, jak ji odnáší z večírku. Rawlings se naposledy rozhlédl po obývacím pokoji, vypnul světlo, zamířil do haly a zavřel. Odemkl hlavní dveře, a šedesát vteřin později už kráčet ven do noci kolem vrátnice. Starý muž v ní ani nezahlédl.

Byla už skoro půlnoc prvního dne měsíce ledna roku 1987, když se Harold Philby posadil ke stolu v obývacím pokoji svého bytu v Moskvě. Měl za sebou flám, který absolvoval předchozího večera na večírku u Blakeů, ale nijak zvlášť si ho neužil. Myšlenky mu stále odbíhaly k obsahu sdělení, které bude muset napsat. Během dopoledne se zotavil z nevyhnutelné kocoviny a teď, když Erita a hoši spali, měl klid a ticho, aby se mohl soustředit a přemýšlet.

Uslyšel vrkání, zvedl se a šel k velké kleci v rohu, pozoroval za mřížemi holuba, který měl jednu nohu v dláždách. Philby vždy zbožňoval zvířátka, od liščí feny v Bejrútu přes řadu kanárů až k tropickým papouškům v tomto bytě. Holub se kolébavě ploužil po podlážce klece, neboť noha v dláždách mu překážela v chůzi.

"No tak, starý brachu," utěšoval ho Philby skrze mříže, "brzy nám to sundají a budeme zase létat."

Vrátil se ke stolu. Musí se snažit vyhovět, opakoval si už posté. Generální tajemník se dovede rozpálit, když mu někdo zkříží cestu, a oklamat se nedá. Někteří z letců vyšších hodností, kteří všechno pořádně zbabrali, když v roce 1983 pronásledovali a sestřelili korejské tryaskové letadlo, skončili na jeho osobní doporučení v chladném hrobě pod věčně zmrzlou půdou na Kamčatce. Třebaže ho sužuje nemoc a většinu času tráví na vozičku, přece jen je stále nepopíratelným pánem Sovětského svazu. Jeho slovo je zákonem, jeho mozek je ostrý jako břitva a jeho vybledlým očím nic neujde. Philby vzal papír a tužku a začal načrtávat první koncept své odpovědi.

Právě před půlnocí 1. ledna se vrátil majitel bytu ve Fontenoyově domě sám do Londýna. Asi pětadvacetiletý, vysoký a prošedivělý, všeobecně uznávaný muž. Vjel přímo do suterénního parkoviště. Použil vstupní kartu z umělé hmoty a se zavazadlem vyjel do osmého poschodí. Necítil se nijak valně.

Měl za sebou šestihodinovou jízdu autem. Po prudké hádce s manželkou opustil impozantní švagrův dům o tři dny dříve, než původně zamýšlel. Manželka byla blázen do koní a zbožňovala venkov, zatímco jemu se venkovský život protivil. Uprostřed zimy bloumala s rozkoší pustými yorkshirskými blaty a manžela ponechávala zavřeného uvnitř s desátým věvodou, svým bratrem. A to nestálo za nic, protože majitel domu, který se rád vychloubal, že umí ocenit mužné ctnosti, byl přesvědčen, že se mu ten protivný chlapík posmívá.

Novoroční oběd byl pro něj utrpením. Obklopovali ho manželčini známí, kteří se celou dobu bavili o lovu, o střelbě, o rybaření, a nudné blábolení doprovázel vysoký, švitořivý smích vévodův a jeho příliš mužných kamarádů. Dopoledne utrousil před ženou nějakou poznámku, která u ní vyvolala výbuch nepřičetného hněvu. Nakonec se dohodli, že po svačině odjede na sever sám, manželka zůstane tak dlouho, jak bude chtít, třeba i měsíc.

Vešel do haly svého bytu a zastavil se: poplachový systém by měl vydávat hlasité opakované pípání, které by mělo trvat třicet sekund, než se poplach, odezní z úplně. To by mu poskytlo dost času, aby došel k hlavní ovládací skřínce a poplašné zařízení vypnul. Krucinál, pomyslel si, zase s tím něco je. Šel k šatníku a osobním klíčem vypnul celý systém. Pak vešel do obývacího pokoje a rozsvítil.

Stál, v hale za sebou měl zavazadlo, a zíral v hrůze, s otevřenými ústy. Vlhké skvrny se vypařily a televizor nehrál. Okamžitě ho upoutala sežehnutá zeď a rozštípnuté dveře sejfu vpravo před ním. Několika kroky přešel pokoj a nahlédl do sejfu. Nebylo pochyb - diamanty zmizely. Rozhlédl se kolem, uviděl své věci rozházené v křesle u krbu a koberec shrnutý ke zdi. Klesl do druhého křesla, bílý jako stěna.

"Bože, bože," povzdychl si.

Pohroma jako by ho ochromila. Zůstal v křesle deset minut, těžce dýchal a civěl na nepořádek.

Konečně vstal a šel k telefonu. Třesoucím se ukazováčkem vytáčet číslo. Na druhém konci to zvonilo a zvonilo, ale nikdo se nehlásil.

Příští den ráno těsně před jedenáctou šel John Preston dolů po Curzon Street do ústředního oddělení, pro které pracoval, kolem rohu restaurace Mirabelle, kde obědvávalo několik zaměstnanců oddělení, kteří si to mohli dovolit. Většině civilních zaměstnanců bylo ten pátek povoleno, aby navázali na čtvrtek, kdy měli volno, protože Nový rok je státem uznávaný svátek, a prodloužili si je až do víkendu. Ale Prestona požádal Brian Harcourt-Smith zvlášť, aby přišel. Šel tedy do práce. Tušil, o čem s ním chce zástupce generálního ředitele oddělení MI5 hovořit.

Víc než půldruhého roku strávil v oddělení MI5, kam nastoupil opožděně v létě roku 1981. Po tři roky sloužil John Preston v pobočce F, která měla pod dohledem extremistické politické organizace levice i pravice, vnikala do jednotlivých spolků a uvnitř nich řídila agenty. Po dva roky pracoval v F1 jako vedoucí sekce D, která se zabývala

pronikáním extrémních levicových živlů do britské labouristické strany. Zprávu, která byla výslednicí jeho pátrání, odevzdal před dvěma týdny, zrovna před vánocemi. Byl překvapen, že ji tak rychle přečetli a strávili.

Ohlásil se v přijímací kanceláři, předložil průkaz, byl prověřen, v evidenci zjistili, že je očekáván, a teprve nyní mohl postoupit do horní části budovy.

Litoval, že neuvidí generálního ředitele osobně. Měl rád sira Bernarda Hemmingse, ale v "Pětce" bylo veřejným tajemstvím, že stařec churaví a že tráví v kanceláři stále méně času. V jeho nepřítomnosti přecházela každodenní rutinní práce stále více do rukou jeho ctižádostivého zástupce, což se starším pracovníkům ani trochu nezamlouvalo.

Sir Bernard dosáhl svého postavení službou od píky, kdysi působil v terénu. Dovedl vzbudit sympatie u mužů, kteří pracovali v ulicích, pozorovali podezřelé, sledovali nepřátelské kurýry a pronikali do podvratných organizací. Harcourt-Smith přišel z univerzity s vynikajícím prospěchem, byl to rozený šéf, který hladce proklouzával mezi odděleními a trvale šplhal po žebříčku povyšování.

Harcourt-Smith, bezvadně oblečený jako vždy, přijal Prestona ve své kanceláři velmi srdečně. Prestona tato srdečnost varovala. Vyprávělo se, že jiné úředníky přijal Harcourt-Smith také tak srdečně, a o týden později dostali padáka.

Posadil Prestona před psací stůl a sám si sedl za něj. Zpráva ležela na psací mapě.

"Tak, Johnne, k té vaší zprávě. Jistě chápete, že ji беру, stejně jako veškerou vaši práci, mimořádně vážně."

"Děkuji vám," řekl Preston.

"Tak vážně, že jsem podstatnou část novoročního volna strávil tady v kanceláři, znovu a znovu ji pročítal a uvažoval o ní."

Preston si pomyslel, že bude moudřejší, když bude mlčet.

"Je, jak bych to jenom vyjádřil, hodně radikální... žádné akce nejsou nedovoleny, že? Je otázka - a tuto otázku musím položit já sám, dříve než naše oddělení na jejím podkladě navrhne nějaké kroky - je to všechno skutečně pravda? Dá se to ověřit? Na tohle bych se měl ptát."

"Podívejte, Briane, tomuto vyšetřování jsem věnoval dva roky. Moji lidé za tím šli důkladně. Fakta, pokud je uvádím jako fakta, jsou pravdivá."

"Ach, Johnne, já vůbec nepochybuji o faktech, jež uvádíte. Ale závěry, které z nich vyvozujete..."

"Jsou založeny na logice," řekl bych.

"Vynikající věda. Kdysi jsem ji studoval. Ale jasné důkazy ji vždy nepodporují, souhlasíte? Vezměme například tohle -" našel ve zprávě příslušné místo a prstem běžel po řádce. "MBR. Hodně radikální, co říkáte?"

"Ano, Briane, je to radikální. Ale jsou to velice radikální lidé."

"O tom není pochyb. Nebylo by užitečné připojit průklep MBR k vaší zprávě?"

"Pokud jsem mohl zjistit, doposud nic nebylo sepsáno. Je to jen řada záměrů - třebaže velmi určitých záměrů - v hlavách jistých lidí."

Harcourt-Smith lítostivě vsával vzduch mezi zuby.

"Záměry," řekl, jako by ho to slovo fascinovalo. "Ano, záměry. Ale víte, Johnne, v hlavách spousty lidí tváří v tvář této zemi je spousta záměrů a všechny nejsou přátelské. Ale na základě těchto úmyslů nemůžeme navrhovat taktiku, opatření či protipopatření."

Preston chtěl něco podotknout, ale Harcourt-Smith se hnal nezadržitelně vpřed. Povstal, aby oaznačil, že jednání skončilo.

"Podívejte, Johnne, nechte mi to tady ještě chvilinku. Musím o tom přemýšlet a snad si něco i prošetřit, než se rozhodnu, kam to nejlépe umístit, mimochodem, jak se vám líbí F1/D?"

"Docela se mi líbí," odpověděl Preston a také se zvedl.

"Možná že bych měl pro vás něco, co by se vám líbilo ještě víc," řekl Harcourt-Smith.

Když Preston odešel, zíral Harcourt-Smith několik minut na dveře, kterými prošel. Zdálo se, že je úplně pohřížen v myšlenkách.

Není možné roztrhat spis, který se mu soukromě zdál nepříjemný a který by se jednou mohl stát i nebezpečný. Formálně ho předložil vedoucí oddělení. Má spisové číslo. Přemýšlel dlouho a úporně. Pak vzal červené pero a něco pečlivě napsal na desky Prestonovy zprávy. Bzučákem přivolał sekretářku.

"Mabel," řekl jí, když vstoupila. "Tohle odnesete prosím do registrace. Hned teď."

Dívka se podívala na desky spisu. Byla na nich písmena: BDA a iniciály Briana Harcourta-Smitha. V úřední řeči znamenají tato písmena: "Bez další akce." Zpráva se měla spálit.

2

Teprve v neděli 4. ledna se majiteli bytu podařilo dostat odpověď na čísle, kam volal po tři dny každou hodinu. Když se rozhovor uskutečnil, byl krátký, ale vyústil v setkání s jiným mužem v době svačiny v odlehlem přístěnku jednoho sálu diskrétního hotelu ve West Endu.

Přichozímu bylo kolem šedesátky, měl vlasy sivé jako ocel, dostavil se ve střízlivém obleku, vypadal jako státní úředník, kterým také svým způsobem byl. Přišel až jako druhý, a jakmile se posadil, hned se omlouval.

"Strašně lituju, že jste mě v minulých třech dnech nemohl zastihnout. Jsem svobodný, několik laskavých přátel mě pozvalo, abych s nimi strávil období kolem Nového roku mimo město. Tak co máte na srdci?"

Majitel bytu mu všechno vypověděl v krátkých, jasných větách. Měl dost času, aby si rozmyslel, jak přesně sdělit obľudnost toho, co se stalo, a volil slova velmi dobře. Druhý muž naslouchal jeho vyprávění a mračil se čím dál víc.

"Máte samozřejmě pravdu," řekl konečně. "Je to strašně vážná věc. Když jste se vrátil ve čtvrtek večer, zavolał jste

policii? Nebo jste ji volal později?"

"Ne, chtěl jsem napřed mluvit s vámi."

"To je svým způsobem škoda. Teď je každopádně pozdě. Jejich odborníci by zjistili, že sejf vybuchl před třemi nebo čtyřmi dny. Což jim budete těžko vysvětlovat. Ledaže by..."

"Ano?" zeptal se majitel bytu dychtivě.

"Ledaže by se vám podařilo dokázat, aby se zrcadlo octlo zpátky na svém původním místě a všechno bylo v takovém stavu, že jste v bytě tři dny bydlel a nevěděl, že jste byl vyloupen."

"To sotva," namítl majitel bytu. "Koberec byl po celé délce shrnutý. Ten panchart asi chodil kolem stěn tak, aby se vyhnul přítlačným článkům."

"Ano," uvažoval ten druhý. "Stěží by uvěřili, že lupič byl tak pořádný, aby dal koberec i zrcadlo na původní místo. To by tedy nešlo. Asi byste ani nemohl tvrdit, že jste tři dny mezitím prožil někde jinde?"

"Ale kde? Musel by mě tam někdo vidět. Ale nikdo mě neviděl, v klubu nebo v hotelu? Musel bych se hlásit."

"Přesně tak," souhlasil ten druhý. "Ne, to nepůjde. Ať tak či onak, kostky jsou vrženy. Teď už je pozdě volat policii."

"Tak co mám k čertu dělat?" zeptal se majitel bytu. "Šperky se musí najít."

"Jak dlouho zůstane vaše žena na venkově?" zeptal se ten druhý.

"Kdo ví? Lebedí si v Yorkshiru. Doufám, že tam zůstane několik týdnů."

"Potom budeme muset odstranit poškozený sejf a dát tam nový sejf stejného typu. A také repliku diamantů Glen. Chvilí potrvá, než se to udělá,"

"Ale co bude s ukradenými klenoty?" zeptal se majitel bytu zoufale. "Nemůžu je přece jen tak hodit za hlavu. Musím je dostat zpátky."

"To je pravda," přikývl ten druhý. "Podívejte. Jak si jistě domyslíte, moji lidé mají kontakty ve šperkařském světě."

Zařídím, aby se tam poptali. Šperky se určitě dostanou do některého z hlavních středisek, aby změnily tvar. Tak jak jsou, by se na trhu neuplatnily. Snadno by se zjistilo, odkud pocházejí. Postarám se, aby byl lupič vypátrán a aby se vám věci vrátily."

Muž se zvedl a chystal se odejít. Jeho přítel zůstal sedět, zřejmě hluboce sklíčený. Střídmě oblečený muž se cítil také mizerně, ale svou špatnou náladu dovedl lépe skrýt.

"Nic nedělejte a nikomu si nestěžujte," radil majiteli bytu. "Manželku zdržte na venkově co nejdéle. Chovejte se úplně normálně. Určitě se ozvu."

Příštího dne dopoledne byl John Preston jedním z těch, kdo se vmísili do obrovského davu, který po pětidenní, příliš dlouhé novoroční přestávce proudil směrem do středu Londýna. Protože bydlil v jižním Kensingtonu, jel do práce metrem. Vystoupil na Goodge Street a zbylých čtyři sta metrů urazil pěšky, nenápadný muž střední výšky i tělesné konstrukce, šestačtyřicetiletý, v šedivém plášti do deště a bez klobouku, ačkoli bylo chladno.

Před koncem Gordon Street zahrnul do nenápadné budovy, která mohla být sídlem kteréhokoli úřadu, pojišťovna, která v ní sídlila, byla solidní, nikoli však moderní, podobně jako dům sám. Teprve při vstupu dovnitř jste si uvědomili rozdíl proti všem kancelářským budovám v sousedství.

V hale byli tři muži - jeden u dveří, druhý v přijímacím boxu a třetí u výtahu. Všichni mohutní a svalnatí, tyto rysy se obvykle nespojují s představou o podepisování pojistek. Nahodilý návštěvník, který by chtěl s touto zvláštní pojišťovnou obchodně jednat a odmítl by se obrátit na jiný ústav, se zlou by se potázel, musel by si uvědomit, že jenom ten, kdo předloží příslušný doklad, který projde bdělým okem počítače pod pultem přijímací kanceláře, může se z haly dostat dále.

Britská bezpečnostní služba, známá spíše jako MI5, nepřebývá na jediném místě. Je diskrétně, leč nešikovně rozmístěna do čtyř kancelářských budov. Ředitelství se nachází na Charles Street (a ne ve staré budově Leconfield House, jak obvykle uvádějí noviny).

Druhý největší komplex sídlí na Gordon Street, říká se mu prostě Gordon, stejně jako ústředí se říká jenom Charles.

Další dvě budovy jsou na Cork Street (známé jako Cork) a malý přístavek na Marlborough Street, opět známý pod jménem ulice.

Oddělení je rozděleno na šest odborů, rozptýlených po budovách. Některé odbory mají sekce rozmístěny diskrétně, ale poněkud zmateně v různých budovách. Aby se zabránilo přehnanému opotřeбенí podrážek, je zajištěno spojení mimořádně bezpečnými telefonními linkami a dokonalým systémem zjišťování pravosti totožnosti volajícího.

Odbor A se zabývá ve svých různých sekcích politikou, technickou pomocí, stavem majetku, zkoumáním soupisu dat, patří k němu i úřad právního poradce a pozorovatelská služba. Je domovem svérázné skupiny mužů a (několika) žen všech věků a typů, důvtipných a znalých místních poměrů. Vcelku převyšují nejlepší týmy osobního dohledu na světě. I "nepřítelé" museli připustit, že na svém vlastním území jsou pozorovatelé MI5 skoro neporazitelní.

Na rozdíl od špiónážní služby (MI6), která se zabývá zahraničním zpravodajstvím a do svého žargonu převzala spoustu amerikanismů, bezpečnostní služba (MI5), zahrnující i mezinárodní kontrašpiónáž, zakládá svůj žargon většinou na starších policejních výrazech. Vyhýbá se termínům jako "operativní dohled" a svůj tým stopařů nazývá stále prostě "pozorovateli".

Odbor B se zabývá nábořem, personálem, vyšetřováním, povyšováním, důchody a financemi (což zahrnuje výplaty a služební výdaje).

Odbor C se věnuje bezpečnosti civilní služby (zaměstnancům a budovám), bezpečnosti kontrahentů (hlavně civilních firem, které se zabývají obranou a sdělovací technikou), vojenské bezpečnosti (v úzké součinnosti s vlastní vnitřní bezpečnostní službou ozbrojených sil) a sabotáží (skutečným či zamýšleným).

Dříve existoval také odbor D, ale tajuplnou logikou, známou jenom znalcům světa špionáže, byl už dávno přejmenován na odbor K. Je tu jedna z největších a nejrozsáhlejších sekcí, zvaná sovětská, dělí se na operace, pátrání v terénu a bojový řád. Dále jsou v sekci K sovětské satelity, rovněž rozdělení do stejných podsekcí, výzkum a konečně agenti. Je jasné, že odbor K věnuje značné úsilí sledování obrovského množství sovětských a satelitních agentů, kteří působí nebo se snaží působit na různých velvyslanectvích, konzulátech, vyslanectvích, obchodních zastupitelstvích, v bankách, tiskových agenturách a v obchodních podnicích, jimž shovívavá britská vláda dovolila, aby se usadily po celém hlavním městě a (v případě konzulátů) i na venkově.

V odboru K je skromná kancelář, v níž sídlí důstojník, jehož úkolem je zprostředkovávat spojení mezi MI5 a sesterskou službou MI6. Důstojník je ve skutečnosti "Šestkou", přidělenou do Charles Street, aby vykonával funkci spojky. Tato spojka je známá jako K7.

Odbor E (abecední pořádek pokračuje písmenem E) sleduje mezinárodní komunismus a jeho přívržence, kteří by chtěli navštívit Británii za nekalým účelem, nebo tuzemskou odrůdu, jejíž příslušníci by chtěli odjet do ciziny za stejným cílem. Také uvnitř odboru E udržuje sekce Dálného východu spojovací důstojníky v Hongkongu, Novém Dillí, Canbeře a Wellingtonu, zatímco sekce nazvaná "Všechny kraje" praktikuje totéž ve Washingtonu, Ottavě, Západní Indii a jiných spřátelených městech.

Konečně odbor F, k němuž náležel i John Preston, alespoň až do onoho dopoledne, zahrnuje politické strany (extrémní levá a pravá křídla), výzkum a agenty.

Odbor F sídlí v Gordonu ve čtvrtém poschodí a do jeho kanceláře zamířil John Preston toho lednového dopoledne. Nemyslel si, že by zprávu, kterou sestavil před třemi týdny, považoval Harcourt-Smith za triumf měsíce, ale domníval se, že se dostane alespoň na stůl generálního ředitele sira Bernarda Hemmingse.

Preston si byl jist, že by sir Bernard považoval za správné sdělit tuto informaci - a, to si musel Preston objektivně přiznat, i její částečně hypotetickou část - předsedovi Výboru pro souhrnné informace nebo stálému podsekretáři na ministerstvu vnitra, politickém ministerstvu, jemuž MI5 podléhalo. Dobrý podsekretář by pravděpodobně shledal, že by se na hlášení měl podívat ministr, který by na ně upozornil ministerského předsedu.

Když přišel do kanceláře, našel na svém stole memorandum, které oznamovalo, že se tak nestane. Po jeho přečtení se posadil a přemýšlel. Byl připraven neustupovat od svého hlášení. Kdyby se dostalo výš, jistě by bylo třeba odpovídat na určité otázky. On by na ně dovedl odpovědět a odpověděl by, neboť byl přesvědčen, že má pravdu. Odpovídal by jako vedoucí F1/D, jenže teď byl přeložen do jiného oddělení.

V čele F1/D bude stát nový vedoucí, který by měl připomenout Prestonovo hlášení. Věděl však, že skoro určitě bude jeho nástupcem některý z nejloajálnějších chráněnců Harcourta-Smitha. A ten to jistě neudělá.

Zavolal do registrace. Ano, hlášení bylo zaregistrováno. Poznamenal si číslo registrace, aby se třeba někdy v budoucnu na ně mohl odvolat.

"Co má znamenat to BDA?" zeptal se nevěřičně. "V pořádku... Promiň... Ano, vím, za to ty nemůžeš, Charlie. Jenom jsem se ptal. Jsem trochu překvapen, toť vše."

Položil sluchátko, posadil se a přemýšlel. Myšlenky o nadřazeném, které se mu honily hlavou, by nikdy neměly přijít podřízenému na mysl, třebaže si navzájem nejsou ani trochu sympatičtí. Ale dál už tímto směrem nepokračoval.

Uvědomil si, že kdyby jeho hlášení šlo nahoru, všeobecný ohlas by mohl proniknout až k Neilu Kinnockovi, vůdci labouristické opozice v parlamentě, a ten by asi nebyl příliš potěšen.

V příštích volbách, které se mají konat asi za sedmáct měsíců, by labouristé mohli vyhrát a Brian Harcourt-Smith snad doufá, že jedním z prvních činů nové vlády bude, že ho jmenují do funkce generálního ředitele MI5. Jeho snaha neurazit vlivné politiky, ani ty, kteří by se mohli k moci teprve dostat, nebyla nikterak nová. Pro váhavého slabocha nebo pro muže nezřízeně ctižádostivého se odmítavý postoj ke špatným zprávám může stát mocným motivem k naprosté nečinnosti.

V úřadě si často připomínali aféru dřívějšího generálního ředitele sira Rogera Hollise. Dodnes nebyla tato záhada s ním spojená uspokojivě objasněna, ačkoli bojovníci na obou stranách barikády vyslovovali o věci svá pevná přesvědčení. Jak se později rozklíčlo, věděl Roger Hollis už v letech 1962 a 1963, tedy téměř od začátku, o všech podrobnostech aféry Christine Keelerové. Na stole měl týdny, ne-li měsíce předtím, než skandál propukl, hlášení od clivedenských spolupracovníků a od Stephena Warda, který opatroval děvčata a podával zprávy o tom, že se sovětský atašé Ivanov dělí o přízeň jedné dívky s britským ministrem války. Důkazy se vršily, ale Roger Hollis s celou věcí, nic nedělal a ani nepožádal ministerského předsedu Harolda Macmillana o osobní schůzku, jak bylo jeho povinností.

Macmillan se bez nejmenšího varování řítil do skandálu, který vedl ke strmé stěně rokle. Aféra se podebírala a hnísala v létě 1963, škodila Británii doma i v cizině, v celém světě, jakoby scénář k ní byl napsán v Moskvě.

Ještě po letech se šířily dohady: byl Roger Hollis skutečně tak zabezděný nebo to bylo mnohem, mnohem horší...

"Bordel," řekl si pro sebe Preston a zapudil nepřijemné myšlenky.

Znovu si přečetl memorandum.

Jeho autorem byl sám vedoucí B4 (povyšování) a informoval ho, že od dnešního dne se překládá a povyšuje na vedoucího C 1/A. Tón memoranda vyzníval přátelsky a povzbudivě, jakoby chtěl zmírnit uštědrěnou ránu.

"Vedení je přesvědčeno, že bude ku prospěchu všech, jestliže nový rok zahájíme s novým obsazením míst... byl bych Vám velmi zavázán, kdybyste mohl sestavit seznam všech nedokončených akcí a předat jej, pokud možno co nejdříve, mladému Maxwellovi, nejlépe do dvou dnů... Do nového místa Vám upřímně přeji hodně úspěchů..."

Blablابل, pomyslel si Preston. Věděl, že CI odpovídá za civilní personál a za budovy a že sekce A znamená tuto odpovědnost v hlavním městě. Bude mít tedy na starosti všechna ministerstva Jeho Veličenstva v Londýně.

"Tak teď se ze mne stane už jenom pitomý policajt," zabručel pro sebe a začal svolávat personál, aby se s ním rozloučil.

Míli odtud, na druhé straně Londýna, otevřel Jim Rawlings dveře malého, ale exkluzivního klenotnictví v postranní uličce, asi sto padesát metrů od silného provozu na Bond Street. Krám byl tmavý, ale diskrétní světla dopadala na vitríny obsahující georgiánské stříbro a v osvětlených výkladních skříních bylo možné vidět šperky z minulých dob. Obchod se zřejmě specializoval více na starší práce než na jejich moderní napodobeniny.

Rawlings měl na sobě elegantní tmavý oblek, hedvábnou košili s tlumenou kravatou a pod paží nesl mírně se lesknoucí aktovku. Dívka za pultem vzhledla. V třiceti šesti letech byl stíhlý a v dobré formě, vynikal osobním kouzlem, částečně působil dojmem gentlemana, částečně jako silný chlap - což je vždy užitečná kombinace. Dívka vypnula prsa a naladila příjemný úsměv.

"Čím mohu posloužit?"

"Mohl bych mluvit s panem Zablonským osobně?"

Prízvuk cockney jí prozradil, že v jeho osobě pravděpodobně nevstoupil do krámu zákazník. Zamračila se.

"Vy jste cest'ák?" zeptala se.

"Jenom mu řekněte, že by s ním rád mluvil pan James."

Ale v tom okamžiku se v zadní části krámu otevřely dveře se zrcadlem a v nich se objevil Louis Zablonsky. Byl to malý, scvrklý pětapadesátník, který vypadal starší, než byl.

"Pan James," zazářil, "moc rád vás vidím. Prosím, pojďte ke mně do kanceláře. Jak se vám daří?"

Uvedl Rawlingse kolem pultu do své svatyně.

"Sandro, drahoušku, všechno je v naprostém pořádku."

V malinké kanceláři vládl nepořádek. Zablonsky zavřel a uzamkl dveře se zrcadly, kterými bylo dobře vidět do krámu. Pokynem ruky vyzval Rawlingse, aby se posadil na židli za starobylý stůl, a sám si vzal otočnou židli. Jediné prudké světlo osvětlovalo psací podložku. Pronikavě se na Rawlingse podíval.

"No tak, Jime, copak máš pro mě v rukávě?"

"Louisi, mám pro tebe něco, co se ti bude zamlouvat. Jenom mi nepovídej, že tohle je šmejd."

Rawlings jediným trhnutím otevřel aktovku. Zablonsky rozpráhl paže.

"Jíme, jestli bych -" zmlkl, když uviděl, co Rawlings klade na psací podložku.

Když všechny šperky vyložil, Zablonsky na ně nevěřicně zíral.

"Souprava Glen?" vydechl. "Tak tys otočil diamanty Glen! Zatím to ještě nebylo v novinách."

"Asi se ještě nevrátil do Londýna," řekl Rawlings. "Viš, že v tom umím chodit. Poplach se zatím nekonal."

"Chodit v tom umíš, Jime, to jo. Ale souprava Glen... Proč jsi mi o tom neřekl předem?"

Rawlings věděl, že by bylo pro všechny lepší, kdyby se už před loupeží dohodli, jak s klenoty naloží. Ale on zásadně pracoval sólově, protože to považoval za bezpečnější. Nikomu nevěřil, nejméně ze všeho překupníkům, ani tak spolehlivým a solidním překupníkům, jako je Louis Zablonsky. Když u překupníka udělá policie šťáru a ten se zalekne, že by mohl vyfasovat delší kriminál, je s to vyměnit informaci o připravované loupeži za mírnější trest pro sebe. Pátrací policejní oddíl ve Scotland Yardu o Zablonském věděl, třebaže se klenotník s vnitřním vybavením vězení Jejího Veličenstva nikdy neseznámil. Proto Rawlings nikdy neoznamoval předem, na jakou práci se připravuje, a vždycky přicházel neohlášen. Proto také neodpověděl.

Každopádně šperky, které se blyštily na psací podložce, Zablonského plně zaujaly. Věděl, odkud pocházejí, Rawlings mu to nemusel říkat. Devátý vévoda ze Sheffieldu, který v roce 1936 soupravu zdědil, měl dva potomky, hoch a dívku. Kolem roku 1974, když jeho synovi bylo dvacet pět let, musel zarmoucený vévoda uznat, že výstřední mladý muž je tím, koho reportéři společenských rubrik nazývají "mládenec od přírody". Už nikdy nebude žít žádná hezká mladá hraběnka z Margate či vévodkyně ze Sheffieldu, která by nosila diamanty Glen. Když v roce 1980 devátý vévoda zemřel, neodkázal šperky synovi, dědici titulu, ale dceři - lady Fioně Glenové.

Zablonsky věděl, že po otcově smrti lady Fiona ráda příležitostně šperky nosila, třebaže pojišťovna k tomu svolovala velmi neochotně, většinou na dobročinných gala podnicích, na které chodívala dosti často. Zbytek doby klenoty ležely tam, kde strávily tolik let, v přítmí trezoru Couttsovy banky na Park Lane. Usmál se.

"Dobročinný ples v domě Grosvenorových těsně před Novým rokem?" zeptal se.

Rawlings pokrčil rameny.

"Och, ty jsi darebák, Jime. Ale velice nadaný darebák."

Ačkoli Louis Zablonsky mluvil plynule polsky, jidiš a hebrejsky, po čtyřiceti letech pobytu v Británii si neosvojil dokonale angličtinu a mluvil s patrným polským přízvukem. Protože se naučil frázím z knih napsaných před mnoha lety, užíval někdy omylem výrazů, které se dnes považují za nadnesené. Ale na Louisi Zablonském nebylo nic směšného. Rawlings to věděl, protože Bery Zablonška mu jednou řekla, že Louis byl jako chlapec v nacistickém táboře vykleštěn.

Zablonsky stále ještě obdivoval diamanty, jako každý opravdový znalec obdivuje mistrovské dílo. Mlhavě si vzpomínal, že kdysi četl, že někdy v roce 1965 se lady Fiona Glenová provdala za nadějného mladého státního úředníka, který se asi deset let poté stal vedoucím na nějakém ministerstvu, že manželé bydlí někde ve West Endu a žijí na vysoké noze, což jim z největší části umožňuje manželčino soukromé jmění:

"Tak co si o tom myslíš, Louisi?"

"Udělalo to na mne mohutný dojem, můj milý Jime. Velký dojem. Ale taky jsem trochu zmatený. Tohle nejsou obyčejné kameny. Ve světě diamantů je snadno kdokoli identifikuje. Co s nimi mám dělat?"

"To mi snad řekneš ty."

Louis Zablonsky rozpráhl paže.

"Nebudu ti lhát, Jime. Povím ti to na rovinu. Diamanty mají pravděpodobně podle odhadu pojišťovny cenu sedm set padesáti tisíc liber a přibližně stejnou částku by za ně dostal Cartier, kdyby je prodal na veřejném trhu. Ale my je tak

prodat nemůžeme. Zbývají dvě možnosti. První je najít velmi bohatého kupce, který by chtěl koupit slavné diamanty Glen a přitom by věděl, že je nemůže ukázat na veřejnosti a že se nesmí přiznat k jejich vlastnictví - mohl by to být bohatý lakomec, který se jimi rád kochá v soukromí. Lidé tohoto druhu existují, ale je jich málo. Od takového kupce bych možná dostal polovinu ceny, kterou jsem uvedl."

"Kdy takového kupce najdeš?"

Zablonsky pokrčil rameny.

"Letos, příští rok, někdy, nikdy. Prodej nemůžeš inzerovat v novinách."

"To je na dlouhé lokte," poznamenal Rawlings. "A druhá možnost?"

"Vyloupnout je z podkladu - tím by se snížila jejich hodnota na šest set tisíc liber. Znovu vybrousit a prodat je odděleně jako čtyři samostatné, individuální kameny. Snad by se za ně dostalo tři sta tisíc. Ale brusič by chtěl svůj podíl. Kdybych měl osobně nést náklady, asi bych ti mohl dát sto tisíc - ale teprve tehdy, až celá operace skončí. Až se skuteční prodej."

"A kolik mi můžeš dát jako zálohu? Nemůžu žít ze vzduchu, Louisi."

"To nemůže nikdo," souhlasil starý překupník. "Podívej, za podklad z bílého zlata dostanu v bazaru dva tisíce liber. Za čtyřicet kamínků - ty bych prodal na legálním trhu řekněme dvanáct tisíc. Celkem tedy čtrnáct tisíc liber. Ty bych mohl dostat rychle nazpět. Polovičku ti můžu dát jako zálohu na dřevo hned teď. Co tomu říkáš?"

Dohadovali se ještě půl hodiny a nakonec se dohodli. Louis Zablonsky vyndal ze sejfu sedm tisíc liber. Rawlings otevřel aktovku a vložil svazky ohmataných bankovek dovnitř.

"Hezká," obdivoval Zablonsky aktovku. "To sis koupil?"

Rawlings zavrtěl hlavou. "Sebral jsem ji se šperkama."

Zablonsky zamlaskal a zahrozil Rawlingsovi prstem pod nosem.

"Zahod' ji, Jimě. Z prácičky si nikdy nic nenechávej. Nikdy to nestojí za to riziko."

Rawlings zauvažoval, přikývl, rozloučil se a odešel.

John Preston celý den hledal různé členy svého pátracího týmu, aby se s nimi rozloučil. Projevovali opravdovou lítost, že odchází. Potom se zabýval jednotlivými papíry. Bobby Maxwell, jeho nástupce, přišel, aby mu na rozloučenou stiskl pravici. Preston ho znal jenom povrchně. Byl to dost příjemný mladý muž, toužící po kariéře v "Pětce". Naději na povýšení viděl v tom, že zapřáhne svůj vozík ke stoupající hvězdě Briana Harcourta-Smithe. Preston mu to nezazlíval. Sám nastoupil do úřadu pozdě, převedli ho sem přímo z armádního výzvědného sboru v roce 1981, kdy mu bylo už jednačtyřicet. Věděl, že se nikdy nevyšplhá až nahoru. Pro nováčky, kteří přišli pozdě, byla nejzazší metou funkce vedoucího sekce.

Jenom občas, vždy však ke zlosti lidí, kteří už dlouho působili v "Pětce", dostal místo generálního ředitele člověk, který přišel odjinud, s tím, že uvnitř oddělení nebyl k dispozici vhodný kandidát. Avšak zástupce generálního ředitele, všichni ředitelé šesti odborů a vedoucí většiny sekcí sloužili podle tradice celý život ve štábu.

Preston souhlasil s Maxwellem, že dnes, v pondělí, dokončí práci s lejsky a že zítra zasvětil svého nástupce do všech živých spisů a do všech vyšetřovaných případů. S tím se rozloučili a popřáli si navzájem všechno dobré až do zítřka. Preston se podíval na hodinky. Bude mít co dělat dlouho do noci. Z osobního sejfu bude muset vyndat všechny živé spisy, prohlédnout ty, které se mohou klidně vrátit do registrace, polovinu noci bude muset probírat stránku za stránkou celý ten "salát", tak, aby zítra ráno mohl Maxwella podrobně zasvětit do agendy.

Nejprve se potřeboval pořádně napít. Sjel výtahem do suterénu, kde měl Gordon dobře zásobený útulný bar.

Louis Zablonsky se v úterý zavřel v zadní místnosti a pracoval. Jenom dvakrát se vynořil, aby osobně obsloužil zákazníka. Toho dne se obchody moc nehýbaly a Zablonsky tomu byl rád.

Pracoval bez kabátu, s rukávy vyhrnutými na předloktí bez chloupků a opatrně uvolňoval diamanty Glen z podkladu z bílého zlata. Čtyři hlavní kameny, dva desetikarátové drahokamy z náušnic a obdobná dvacetikarátová dvojice z tiáry a z přívěsku, to všechno šlo celkem hladce a práce mu zabrala poměrně málo času.

Když byly venku z lůžka, mohl je podrobněji prozkoumat. Byly opravdu krásné, na světle plápolaly a jiskřily. Vědělo se o nich, že jsou světle modré, kdysi se jim říkalo "horní řeka", ale teď byly překlasifikovány pod standardní známkou jako "bezvadné D". Když se čtyřmi kameny dost pokochal, dal je do sametového sáčku. Potom se pustil do čtyřiceti malých kamínků a začal je uvolňovat ze zlata. To mu potrvá mnohem déle. Při práci světlo občas zachytilo vybledlou značku ve tvaru pětimístného čísla na spodní straně levého předloktí. Pro každého, kdo znal význam této značky, znamenalo číslo pouze jediné. Bylo to znamení vypálené v Osvětimi.

Zablonsky se narodil v roce 1930 jako třetí syn polsko-židovského klenotníka ve Varšavě. Bylo mu devět, když Polsko přepadli Němci. V roce 1940 bylo varšavské ghetto obeháno zdí. Uvnitř bylo uvězněno přibližně čtyři sta tisíc Židů a denní dávky jídla byly stanoveny hluboko pod hranici vyhladovění. 19. dubna 1943 se devadesát tisíc obyvatel ghetta, kteří přežili vyhladovovací režim vzbouřilo, vedlo je několik tělesně schopných mužů, kteří mezi nimi ještě zůstali. Louis Zablonskému bylo třináct, ale byl tak hubený a vychrtlý, že vypadal o pět let mladší.

Když nakonec jednotky SS pod velením generálmajora Jürgena Stroopa povstání 16. května zlikvidovaly, Zablonsky byl mezi několika Židy, kteří střelbu přežili. Větší část vězňů, asi šedesát tisíc, bylo zastřeleno či rozmetáno granáty, rozdrčeno padajícími budovami nebo popraveno. Přežilo třicet tisíc Židů, vesměs starců, žen nebo dětí. Do jejich houfu byl zahrán i Zablonsky. Většina z nich odešla do Treblinky, kde zahynuli.

Jak už osud, který rozhoduje o životě a smrti, bývá někdy rozmarň, lokomotiva vlaku, v němž byl i dobytčák se Zablonským, vypověděla službu. Připojili je tedy za jinou lokomotivu, která končila v Osvětimi.

Ačkoli byl Zablonsky určen na smrt, ušetřili ho, když přiznal, že se vyzná v klenotech. Uložili mu, aby třídil a

klasifikoval cetky, které se našly u Židů při každém novém transportu. Jednoho dne ho povolali do táborové nemocnice a dostal se do rukou usměvavého blondýna, kterému říkali "Anděl". Blondýn prováděl šílené experimenty na pohlaví dospívajících židovských chlapců. Na operačním stole Josefa Mengeleho byl Louis Zablonsky bez umrtvení vykleštěn.

Koncem roku 1944 byli ti, kdo Osvětim přežili, přinuceni pochodovat na západ a Zablonsky skončil v Bergen-Belsenu, kde ho osvobodila, víc mrtvého než živého, britská armáda. Po intenzivním léčení v nemocnici se ho ujal severolondýnský rabín, odvezli ho do Británie a po další rehabilitaci se stal učněm v klenotnictví. Začátkem šedesátých let odešel od svého zaměstnavatele a založil si krám v East Endu. O deset let později si otevřel nyníjší podnik ve West Endu. Dobře prosperoval.

V East Endu, ve čtvrti doků, se začal zabývat drahokamy, které přiváželi námořníci - smaragdy z Cejlonu, diamanty z Afriky, rubíny z Indie a opály z Austrálie. V polovině osmdesátých let byl už ze Zablonského zámožný obchodník. Bohatství získal ze svých podniků, částečně zákonných a částečně nezákonných. Stal se jedním z hlavních překupníků v Londýně, specialistou na diamanty. Vlastnil velký samostatný dům v Golders Green a byl zde oporou své obce. Nyní vyndával poslední ze čtyřiceti kamínků z podkladu a kontroloval, zda na nějaký nezapomněl. Spočítal kameny a začal je vážit. Celkem čtyřicet, v průměru půlkarátových, ale většinou menších. Vhodné pro snubní prsteny, celkem v hodnotě dvanácti tisíc liber. Mohl by je uplatnit prostřednictvím firmy Hatton Garden, což by bylo asi nejmoudřejší - znal dobře svoje kontakty. Začal drtit podklad z bílého zlata v beztvorou masu.

Když se zlato proměnilo v amorfní hrudku, vhodil chuchvalec do sáčku zároveň s ostatními zbytky. Viděl, že Sandra už šla domů, zavřel krám, uklidil kancelář a odcházel. Vzal s sebou čtyři velké kameny. Na cestě domů zatelefonoval z budky na jedno číslo v Belgii, v malé vesničce Nijlen blízko Antverp. Když přišel domů, zavolaal Britskou leteckou společnost a zamluvil si na zítřek let do Bruselu.

Na jižním břehu řeky Temže, tam, kde kdysi stávalo chátrající pobřežní překladiště zmírající dokařské čtvrti, pokračoval na počátku i uprostřed osmdesátých let rozsáhlý program obnovy. Tento program tu zanechal hromady šterku mezi novými budovami, měsíční krajinu tam, kde tráva prorostla cihly a prách. Jednoho dne, takový byl záměr, to všechno zakryjí nové činžovní budovy, ulice s obchody a několikaposchodové garáže. Kdy to bude, nikdo nevěděl.

V horkých letních dnech táboří v těchto pustinách trampové. Kterýkoli londýnský "ksicht", který potřeboval ukrýt nějaký doličný předmět, vzal ho na tato opuštěná místa a spálil tak, že z něho nic nezbylo.

Pozdě večer v úterý 6. ledna tudy procházel Jim Rawlings, klopýtal ve tmě a zakopával o neviditelné kusy zdiva. Kdyby ho někdo pozoroval - ale vůbec nikdo ho neviděl - všiml by si, že Rawlings nese v jedné ruce kanystr benzínu a v druhé krásnou, ručně šitou aktovku z teletiny.

Ve středu prošel Louis Zablonsky bez nejmenších potíží letištěm Heathrow. V těžkém zimníku, v klobouku z měkkého tvídu, s příručním zavazadlem, v ústech velkou dýmku, připojil se ke každodennímu zástupu obchodníků putujících z Londýna do Bruselu.

V letadle se k němu naklonila letuška a zašeptala: "Bohužel vám nemůžeme dovolit, abyste kouřil dýmku v kabině, pane." Zablonsky se mnohohlavně omlouval a zastrčil dýmku do kapsy. Nezáleželo mu na tom. Nekouřil, i kdyby dýmku zapálil, netáhla by mu. Na dně pod udusaným tabákem byly nacpány čtyři hruškovité dýmky s padesáti osmi facetami.

Na letišti v Bruselů si najal taxík a zamířil na sever dálnici ze Zaventemu směrem k Mechelenu, kde odbočil doprava, směrem na severovýchod do Lier a Nijlen.

Většina diamantového průmyslu je v Belgii soustředěna v Antverpách, zvláště silně je zastoupen v Pelikaanstraat a okolí, kde mají velké podniky výstavní síně a dílny. Stejně jako průmysl, i provoz obchodu s diamanty závisí částečně na řadě malých dodavatelů a externích spolupracovníků, na operacích jediného řemeslníka, který nepracuje v ateliéru, podniky s ním uzavírají smlouvu na zasazování, čištění a leštění diamantů.

Někteří z těchto externích pracovníků bydlí také v Antverpách. Převládají mezi nimi Židé, mnozí původem z východní Evropy. Na východ od Antverp leží oblast známá jako Kempen, shluk útulných vesnic, kde jsou rovněž umístěny spousty krámů, v nichž jsou vykonávány práce pro antverpský průmysl. V centru Kempenu leží Nijlen, přímo na hlavní silnici a na železnici vedoucí z Lier do Herentals.

Asi uprostřed Molenstraat bydlil jakýsi Raoul Levy, polský Žid, který se usadil v Belgii po válce a náhodou byl bratrancem z druhého kolena Louise Zablonského z Londýna. Levy brousil diamanty. Byl vdovec, bydlel sám v malé hezké jednopatrové chalupě s červenými cihlami v západní části Molenstraat. K domu přiléhala dílna. Tam zajel Zablonsky a setkal se se svým příbuzným krátce po obědě.

Asi hodinu debatovali a pak uzavřeli obchod. Levy přebrousí kameny, vynasazí se, aby ztratily co nejméně na hmotnosti, přece však dost, aby zakryly svůj původ. Dohodli se na odměně padesáti tisíc liber, polovinu dostane Levy jako zálohu, druhou polovinu po prodeji posledního kamene. Zablonsky se rozloučil a vrátil se do Londýna.

Potíž s Raulem Levym nespočívala v tom, že by mu chyběla dovednost: potíž byla v tom, že byl tak osamělý. Celý týden se těšil na svou jedinou výpravu. Rád jezdil vlakem do Antverp, navštěvoval oblíbenou kavárničku, kde se večer scházel se známými a hovořil o obchodě. Tři dny poté, co ho navštívil Zablonsky, zase zašel do kavárničky a zase hovořil o obchodě.

Zatímco byl Louis Zablonsky v Belgii, John Preston se zabydloval ve své nové kanceláři ve druhém poschodí. Byl rád, že nemusí opustit Gordon a nastěhovat se do jiné budovy.

Jeho předchůdce odešel koncem roku do důchodu a zástupce vedoucího CI/A vedl po několik dnů sekci. Nepochybně

doufal, že bude ve funkci vedoucího potvrzen. Svoje zklamání nesl celkem dobře a vykládal Prestonovi obšírně, co všechno práce zahrnuje. Prestonovi se zdálo, že to bude hlavně jednotvárná rutina. Když zůstal odpoledne sám, prohlížel si seznam ministerských budov, které spadaly pod sekci A. Seznam byl delší, než si představoval, ale většina budov nebyla z bezpečnostního hlediska zvláště citlivá, kromě možnosti, že by některý zaměstnanec ministerstva vynášel zprávy. To by mohlo způsobit politické potíže. Například kdyby se dostal na veřejnost dokument o zamýšleném snížení sociálních dávek, znamenalo by to jistě nebezpečí, protože v odborových svazech státních zaměstnanců sedělo hodně funkcionářů extrémně levicového zaměření, ale tohle si většinou pohlídají bezpečáci přímo na ministerstvu. Za nejdůležitější pokládal ministerstvo zahraničních věcí, ministerskou radu a ministerstvo obrany. Všechna tato ministerstva dostávala dokumenty nesmírné důležitosti. Ale na každém z nich byla zavedena přísná bezpečnostní opatření, která si hlídal interní bezpečnostní tým. Preston si povzdychl. Pustil se do telefonování. Sjednával schůzky s vedoucími jednotlivých bezpečnostních oddělení na hlavních ministerstvech. Chtěl se seznámit se situací. Mezi jednotlivými telefonáty se vždy podíval na hromadu osobních ležter. Přinesl si je ze staré kanceláře, která byla o dvě poschodí výš. Využil chvilky čekání, než se ozve pracovník, který byl zrovna jinak zaneprázdněn, zvedl se, odemkl nový osobní sejf a nastrkal do něho všechny spisy, jeden po druhém. Poslední z nich byla zpráva z minulého měsíce, jeho vlastní kopie. Věděl, že všechna další vyhotovení skončila v registraci s označením BDA. Tohle tedy byl jediný volný průklep, který existoval. Pokrčil rameny a vhodil ho do sejfů až úplně na dno. Pravděpodobně se na něj už nikdy nikdo nepodívá, ale neviděl důvod, proč by si ho neměl ponechat pro strýčka Příhodu. Koneckonců, než dal všechny tyto informace dohromady, pořádně se zapotil.

3

Moskva, středa 7. ledna 1987.

Od: H.A.R. Philbyho

Komu: Generálnímu tajemníkovi KSSS

Dovolte mi, soudruhu generální tajemníku, abych začal stručným náčrtem dějin britské labouristické strany a postupu, kterým pronikala radikální levice do strany, až ji v posledních dvaceti pěti letech úspěšně zcela ovládla. Domnívám se, že jedině na základě takového výkladu je možno vidět ve správné perspektivě události posledních několika let i to, co se odehraje v několika příštích měsících.

Protože Hugh Gaitskell byl nakažen nezjistitelným toxinem virové povahy, který ho nakonec zahubil, mohl by se vývoj britské labouristické strany stěží ubírat nadějnějším směrem, i kdyby jeho historický scénář byl napsán zde v Moskvě. Musíme si ovšem uvědomit, že uvnitř v hloubi labouristické strany vždy existovalo oddané, horlivě prosovětské marxistickoleninské křídlo. Ale po většinu dějin této strany bylo nepatrnou menšinou, neschopnou ovlivnit běh událostí, formulování politiky nebo, což bylo nejdůležitější, výběr kandidátů a vůdců samotné strany.

Pokud byla strana pod vedoucím vlivem rázného Clementa Attleeho nebo vznětlivého Hugha Gaitskella, mohla tato situace pokračovat.

Oba muži neochvějně prosazovali seznam proskribovaných, podle kterého celá řada skupin marxistů-leninistů, trockistů nebo vyznavačů revolučních názorů byla kletbou labouristické strany. Členům uvedeným v seznamu bylo zakázáno vstupovat do labouristické strany, natož ucházet se o funkce.

Když Hugh Gaitskell, muž, který v Scarborough v roce 1960 zalarmoval stranickou konferenci svou výzvou "bojovat, bojovat a zase bojovat" o (tradiční) duši strany, v lednu 1963 zemřel, vůdcem strany se stal Harold Wilson, který stál v jejím čele po třináct let. Tohoto muže ovládaly dvě charakteristické vlastnosti, které měly značný vliv na to, co se ve straně událo za oněch třináct let.

Na rozdíl od Attleeho se vyznačoval osobní ješitností skoro kosmických rozměrů a na rozdíl od Gaitskella se nezastavil před ničím, jen aby se vyhnul boji. Když si to naši přátelé ve straně uvědomili, pustili se do dlouho očekávané a nesmírně opatrné kampaně, aby pronikli hlouběji a ve větším počtu do struktury strany.

Po několik let to byla těžká, vyčerpávající práce.

Pak v roce 1972 naši prosovětské přátelé v národním výkonném výboru změnili atmosféru tím, že pomohli prosadit rezoluci odstraňující ze seznamu proskribovaných oddělení výzkumu práce. Toto oddělení přes svůj zdánlivě matoucí název nemělo nic společného s labouristickou stranou, je to organizace řízená komunisty. Centristé našťěstí na tento krok nijak nereagovali. Příštího roku 1973 se podařilo radikální levici ve výkonném výboru úplně zlikvidovat seznam proskribovaných.

Výsledek předčil veškeré očekávání marxisticko-leninské skupiny uvnitř strany. I v té době bylo málo z nich nezkušených zajíců, většina pocházela už z doby původní konverze k prosovětskému marxismu-leninismu ve třicátých letech. Potřebovali zvýšit svůj počet uvnitř strany, znali jich mnoho, naši soupeřníci byli vyloučeni ze strany a vznikla celá nová generace radikálně levicových politických aktivistů, kteří hledali politický domov. Stavidla byla otevřena a všechny věkové skupiny se nyní hlásily do řad strany.

V průběhu let většina starých mazáků, kteří udržovali živoucí plamen uvnitř strany po zdánlivě beznadějná léta nadvlády Attleeho a Gaitskella, musela odejít do ústraní. Ale svůj úkol splnili, otevřeli bránu zevnitř. A nyní tvoří radikální levici nová generace, před patnácti lety mladá, ale teď už zralá. A tato generace není už jen podstatnou součástí strany, ale ve skutečnosti ji na všech úrovních převzala.

Od roku 1973 se životně důležitý národní výkonný výbor zřídka kdy vymkl z rukou většiny radikální levice a dovedným uplatňováním tohoto stroje se jim podařilo změnit k nepoznání stanovy strany a její složení na vyšších úrovních.

A teď, soudruhu generální tajemníku, dovolte mi stručnou odbočku, abych přesně vysvětlil, co míním výrazem "naši

přátelé" v britské labouristické straně a v odborovém hnutí. Je možno je zařadit do dvou kategorií: uvědomělých a váhavých. První kategorií nemíním lidi takzvané mírné levice či trockistické úchyly, kteří se Moskvě nelíbí, i když každá skupina z jiného důvodu. Mluví o radikální levici a ultraradikální levici. To jsou oddaní, nekompromisní marxisté-leninisté, kteří by se jen neradi nazývali komunisty, protože tento pojem zahrnuje členství ve zcela zbytečné britské komunistické straně. Nicméně však spolehliví přátelé Moskvy budou v devíti případech z deseti jednat v souladu s přáním Moskvy, třebaže by přání zůstalo nevysloveno a třebaže dotyčná osoba bude rozhodně tvrdit, že jedná podle svého "nejlepšího svědomí" a "v zájmu Británie".

Druhá skupina přátel v britské labouristické straně, která ji nyní ovládá, může být charakterizována takto: osoby s hlubokými a citovými závazky k značně levé formě socialismu, takže je možno je kvalifikovat jako marxisty-leninisty, osoby, které za daných či nepředvídaných okolností budou skoro vždy jednat spontánně, způsobem souhlasným či velmi podobným požadavkům sovětské zahraniční politiky vůči Británii a západním spojencům, osoby, které nepotřebují poučování či instrukce a které by se pravděpodobně urazily, kdyby jim někdo chtěl radit, tyto osoby se budou chovat způsobem, který dokonale odpovídá sovětským zájmům, ať už vědomě či nevědomky, vedeni osobním přesvědčením, zkrslým vlastenectvím, touhou ničit, chtivostí kariéry, obavami ze zstrašujícího nátlaku, vědomím své vlastní důležitosti nebo přáním táhnout se stádem. Ti všichni tvoří vlivné činitele v náš prospěch. Ti všichni o sobě samozřejmě tvrdí, že usilují o demokracii.

Naštěstí převážná většina Britů dnes ovšem stále rozumí pod pojmem demokracie pluralistický stát (s několika stranami), jehož vládnoucí sbor se má volit v určitých časových obdobích všeobecnými volbami dospělých, založenými na tajném hlasování. Naši radikálně levicoví přátelé, kteří každý den jedí, pijí, dýchají, spí, sní a pracují pod praporem politiky levého křídla každou denní hodinu, si zřejmě představují pod slovem demokracie demokracii pověřených, kde vládnoucí roli hrají oni sami nebo ti, kdo smýšlejí podobně jako oni. Britský tisk se naštěstí příliš nesnaží toto pochybné pojetí opravit.

Musím se nyní, soudruhu generální tajemníku, zmínit a pojednat o problému, který po mnoho let rozděloval tlak radikální levice v britském dělnickém hnutí. Byla to dichotomie dvou pojetí "cest k socialismu", která probíhala souběžně v myšlení radikální levice v Británii po celá desetiletí a byla rozhodnuta teprve v krizovém roce 1976, skoro deset let přede dnem, kdy tohle píš.

Dvě vzájemně soupeřící cesty radikální levice k pokroku v Británii byly po mnoho let "parlamentní cesta k socialismu" a "průmyslová cesta k socialismu". První spatřovala lepší šanci v tom, jestliže připraví nepozorovaně převrat v britské labouristické straně, kterého pak využije jako nástroje k získání moci a vybudování vskutku revoluční společnosti. Druhá viděla lepší možnost v tom, že připraví masovou mobilizaci pracující třídy prostřednictvím odborů, případně přivede pracující do ulic a tímto způsobem nastolí revoluční společnost.

Neměli bychom zapomínat, že opravdové základy marxismuleninismu v Británii spočívaly vždy v odborovém hnutí. Odborová základna byla především vždy mnohem početnější než parlamentní labouristická strana, proto také po léta byly odbory iniciátory veškerého pohybu vpřed a absolutního vyvrcholení moci v roce 1976.

Když se po zhroutil Heathovy vlády vrátil k moci Wilson, věděl, že se nemůže spoléhat na odbory. Kdyby došlo ke konfliktu s nimi, pak by se rozštěpila strana a on by přišel o svoje křeslo. V té době Británie rychle upadala v průmyslu, obchodě i finančních vlivem stávek, vyvolaných odboráři, stoupajícími nároky na mzdy, klesající produktivitou, závažně stoupajícími investičními náklady a obrovského osobního zdanění.

Do dubna 1976 ztratil Harold Wilson kontrolu nad odbory i nad ekonomikou. Blížila se katastrofa, ekonomové to věděli. Wilson abdikoval ze zdravotních důvodů a po něm nastoupil James Callaghan.

Ke konci léta spěla Británie ke krachu a potřebovala velkou a rychlou půjčku od Mezinárodního měnového fondu. Ten však kladl podmínky, od kterých nechtěl ustoupit. Na říjnové konferenci labouristické strany musel britský ministr financí doslova prosit odborářské magnáty, aby souhlasili se snížením mezd a s omezením veřejných výdajů.

Philby se zvedl a šel k oknu. Dobře si vzpomínal na ten traumatický podzim a lítostivě si povzdechl. Byl tajným posluchačem a soukromým poradcem ve chvílích, kdy britští odboráři navázali spojení s Moskvou a dostali z ní instrukce, co mají dělat. Byla to škoda, od doby občanské války v sedmáctém století se Británie nikdy neocitla blíže samotného okraje revolučního režimu, od té doby nebyla nikdy blíže uskutečnění mimoparlamentární vlády. Vrátil se k psacímu stroji.

Jistě si vzpomenete s nemenší lítostí nežli já, že rada Moskvy musela vyznít v tom smyslu, aby odboráři respektovali výzvu Callaghanovy vlády k zdrženlivosti. Během čtrnácti dnů se zhroutila bojovnost odborů a ustoupila společenské smlouvě, kterou odbory vládě odsouhlasily.

Podnes Britové sami nevědí proč. Tak dovolte, abych zopakoval, co je Vám asi známo, protože to má spojitost se vším, co musí následovat.

Ministrovu naléhavou výzvu bylo nutno vzít v úvahu a upustit od záměru poslat miliony dělníků do ulice, aby se jejich zástupy srazily s policií. Byl k tomu jediný a pouze jediný důvod, který přetrvává. Jak přesvědčivě dovedl profesor Krylov, historie učí, že solidně založené demokracie může svrhnout jen masová akce v ulicích, jestliže do policie a ozbrojených složek dostatečně pronikli revolucionáři, pak lze očekávat, že jejich značná část odmítne uposlechnout rozkazů svých důstojníků a místo toho se přidá na stranu demonstrantů.

A právě to v Británii selhalo. Přes po léta opakované pokusy získat právo k „organizování“ na odborářské základně (tj. k infiltraci odborářských aktivistů), v Británii k tomu nikdy nedošlo. Tehdy se počítalo s tím - a já si stále myslím, že správně - že britští vojáci a policisté zůstanou loajální královně, trůnu, koruně (ať už to nazvete jakkoli) a uposlechnou

rozkazů svých důstojníků.

Kdyby k tomu došlo, určitě by ztroskotal pokus změnit běh britských dějin z ulice místo z parlamentu.

A tento neúspěch by vrhl věc našich opravdových přátel o desetiletí, ne-li o půl století nazpět.

Od té doby se objevovaly další snahy o překlenutí této mezery v možnostech britského revolučního hnutí a o oživení odborářské aktivity v policejních a armádních sborech. Avšak bezvýsledně. James Callaghan, dřívější konzultant Sboru policistů, o tom nechtěl ani slyšet. Příchodem Margaret Thatcherové v květnu 1979 celá záležitost vzala za své.

Naši přátelé dělají, co mohou. Od té doby, co ovládli četné velkoměstské úřady, tisk a sdělovací prostředky, a to na nižších i vyšších úrovních, buď sami, nebo prostřednictvím mladých lidí z trockistických odštěpeneckých skupin, kteří vytvářejí úderné jednotky, vedou nepřetržitou kampaň, v níž ostouzejí, znevažují a podkopávají britskou policii.

Smyslem toho je samozřejmě nahlodat nebo úplně zničit důvěru veřejnosti k policii, která bohužel zůstává nejprůvůlejší a nejukázněnější na světě.

Výsledky jsou nevyrovnané, občas se objeví i úspěch, když se podaří využít místních rozhořčených akcí, skutečného zneužívání moci při korupci nebo policejní brutalitě. Ale vcelku britská pracující třída neochvějně ctí zákony a pořádek a střední třída, jak se zdá, stojí jednoznačně za policií.

Tohle všechno vyprávím proto, abych zdůvodnil jeden závěr: že totiž „průmyslová cesta k socialismu“, masová mobilizace milionů na ulicích ke svržení řádně zvolené vlády je zcela nemožná. Vše nyní ukazuje k parlamentní cestě, klidnější, zastřenější, ale pravděpodobně účinnější.

Nástup na parlamentní cestu k opravdovému revolučnímu socialismu v minulých letech vedl nyní až na sám práh úspěchu. Tak daleko jsme dospěli díky značně úspěšné kampani radikální levice, již přebírají labouristickou stranu zevnitř, díky několika klíčovým změnám ve stanovách strany a díky úspěchu odřikavého programu, který se naši opravdoví přátelé podvolili přijmout po volební katastrofě v roce 1983.

Opuštění průmyslové cesty, které naši marxisticko-leninští přátelé zahájili na podzim 1976, jim umožnilo cílevědomě se věnovat boji o uchopení moci ve straně zastřené, tento program se dal uskutečnit jenom proto, že před třemi lety byla zrušena listina proskribovaných.

Labouristická strana stála vždy jako na trojnožce na třech nohách: na odborech, na volebních obvodech labouristické strany (organizace strany je v každém z obvodů, které tvoří britský volební systém) a na parlamentní skupině poslanců, kteří byli zvoleni v předcházejících všeobecných volbách. Vůdce strany je vždy vybírán z poslanců.

Z těchto tří skupin mají největší vliv odboráři a vykonávají jej dvěma způsoby. Jsou pokladníky strany, zásobují finanční fondy příspěvky, které se srážejí ze mzdy milionům dělníků. Za druhé, na konferencích strany disponují obrovským blokem hlasů, které národní exekutiva odborů uplatňuje jménem milionu nedelegovaných členů. Blok hlasů zaručuje, že projde každá rezoluce a že zvolí třetinu členů velmi důležitého národního výkonného výboru strany.

Tyto hlasovací odborové výkonné výbory jsou velmi významné, zahrnují profesionální odborové funkcionáře, kteří určují politiku odborů. Stojí na vrcholku pyramidy, jejíž střed tvoří oblastní funkcionáři a nižší články funkcionáři místní. Pro zdařilé uskutečňování převratu měli největší význam vyšší odboroví radikálně levicoví funkcionáři.

Velkým spojencem našich přátel při plnění tohoto úkolu byla vždycky značná apatie umírněných řadových členů odborů, kteří se ani neobtěžují, aby chodili na schůze místních odborových organizací. Aktivisté, kteří se zúčastňují všeho, mohli převzít tisíce organizací, stovky oblastí a slíznout smetanu ve výkonných výborech. V současné době disponuje deset největších odborových svazů z osmdesáti spojených s labouristickou stranou půl milionem hlasů odborářského hnutí, devět z těchto deseti svazů je proti dvěma ze začátku sedmdesátých let, v nejvyšších orgánech kontrolováno radikální levicí. To všechno uskutečnilo deset tisíc zapálených lidí přes hlavy milionů britských dělníků. Důležitost těchto odborářských hlasů radikální levice se projevil teprve, tehdy až popíši volební kolegium, které vybírá nového vůdce strany, v tomto takzvaném kolegiu mají odbory čtyřicet procent hlasů.

Nyní něco o labouristické straně ve volebních obvodech. V jejich centru jsou správní výbory, které mají - kromě toho, že řídí každodenní záležitosti strany uvnitř volebních obvodů - důležitou funkci: vybírají kandidáty do parlamentu. V desetiletí 1973 až 1983 se zásadoví aktivní mladí členové radikální levice začali přesouvat do volebních obvodů, vytrvalou návštěvou nudných a málo obsazovaných schůzí labouristické strany vypudili staré funkcionáře a postupně získali kontrolu nad řídicími výbory.

Protože každý volební obvod se postupně dostal pod kontrolu radikálně levicových aktivistů, pozice centristických poslanců, kteří volební obvody zastupují, se stávala stále povážlivější. Přesto však bylo nesnadné je odstranit. Aby radikální levice mohla plně triumfovat, bylo nutné oslabit nebo zcela vymýtit nezávislé svědomí člena parlamentu, proměnit ho z reprezentanta zájmů jeho volebního obvodu v pouhého vyslance řídicího výboru.

To dokázala radikální levice skvěle v Brightonu v roce 1979 tím, že schválila nové pravidlo vyžadující, aby řídicí výbor poslance každý rok znovu zvolil (nebo odvolal). Pravidlo vyvolalo masový přesun moci. Celé skupiny centristů ze strany vystoupily a založily sociálně demokratickou stranu, jiní byli odvoláni a zanechali politiky, jiné tak šikanovali, že se nakonec vzdali. Parlamentní labouristické straně, třebas oslabené a zdecimované, stále zůstávala jedna velmi důležitá funkce: pouze poslanci, a nikdo jiný, mohli volit vůdce strany. Aby se ukončila třístranná akce, bylo bezpodmínečně nutné zbavit je tohoto práva. To se skutečně stalo na naléhání radikální levice v roce 1981, kdy bylo založeno kolegium volitelů, v němž třicet procent hlasů má parlamentní skupina, třicet procent strana ve volebních obvodech, čtyřicet procent odbory. Kolegium zvolí nového vůdce, když to bude třeba, a každý rok ho bude potvrzovat ve funkci. Tato poslední úloha je velmi důležitá pro plány, které jsou nyní v běhu a které hned objasním.

Boj o ovládnutí strany, jak jsem ho popsál, nás přivádí k všeobecným volbám v roce 1983. Převrat byl skoro úplný, ale naši přátelé se dopustili dvou chyb, úchylek od leninské doktríny o ostrážitosti a maskování. Vystupovali příliš otevřeně, příliš viditelně, aby zvítězili v tomto gigantickém boji, a předčasné volání po všeobecných volbách je zastihlo nepřipravené. Radikální levice potřebovala ještě rok, aby se konsolidovala, poněkud umínila a sjednotila. Tuto lhůtu

nedostala. Strana, zatížená příliš brzy nejkrásnějším manifestem radikální levice v celých svých dějinách, se ocitla ve zmatku. A co horšího, britská veřejnost zahlédla pravou tvář radikální levice.

Jak si jistě vzpomenete, volby v roce 1983 znamenaly pro labouristickou stranu, ovládanou radikální levicí, úplnou katastrofu. Avšak já se domnívám, že výsledek voleb byl ve skutečnosti skrytým požehnáním, protože vedl k upřímnému a skromnému realismu. Opravdoví přátelé ve straně souhlasili s tím, že se na čtyřicet měsíců podřídí. Zkrátka, z 650 volebních obvodů v Británii získala v roce 1983 labouristická strana jenom 209. Ale nebylo to tak zlé, jak to vypadalo. Předně, z těch 209 labouristických poslanců 100 bezpečně patřilo k levici a z nich 40 k radikální levici. Snad je to málo, ale dnešní parlamentní labouristická strana je daleko nejlevicovější ze všech, které kdy zasedaly v poslanecké sněmovně.

Za druhé, porážka při hlasování probudila ty pošetilce, kteří se domnívali, že boj o úplné ovládnutí strany již skončil. Brzy uznali, že po úporném, ale nutném boji o moc ve straně mezi lety 1973 a 1983 nastal čas, kdy musí obnovit jednotu a opravit poškozenou základnu svého vlivu v zemi, a přitom mít stále na paměti budoucí volby. Tento program začal pod taktovkou radikální levice v říjnu 1983 na stranické konferenci a od té doby byl neúchylně dodržován.

Za třetí, všichni uznali, že je nutné vrátit se k tajnému jednání, které vyžadoval Lenin od opravdových stoupenců, operujících uvnitř buržoazní společnosti.

Tak se leitmotivem chování radikální levice stal návrat k tajné taktice, která se tak dobře osvědčila na začátku a uprostřed sedmdesátých let. K tomu přistoupil ještě překvapivě vysoký stupeň zdrženlivosti. Aby se to všechno dalo uskutečnit, bylo zapotřebí velkého úsilí a značného sebezapření, ale to soudruhům nechybělo.

Od října 1983 si radikální levice oblékla šat zdvořilosti, snášenlivosti a umírněnosti, což přineslo dobré výsledky. Důraz se klade zejména na jednotu strany. Aby se dosáhlo jednoty, učinila radikální levice v dogmatech řadu ústupků, které až doposud nebyly možné. Centristické křídlo najednou projevilo uspokojení a přátelství. I hromadné sdělovací prostředky byly podle všeho překvapeny touto novou zcela přijatelnou podobou našich marxisticko-leninských přátel. Převrat ve straně byl dokončen mnohem nenápadnějším způsobem. Všechny významnější výbory jsou nyní buď v rukou radikální levice, anebo se do nich může dostat v jediné mimořádné schůzi. Ale - a je to důležité ale - naši přátelé se obvykle spokojili tím, že předsednictví významných výborů je v rukou osoby jen mírně levicové a občas i v rukou centristy, je-li převaha v hlasování dostatečně přesvědčivá.

Centristické křídlo s výjimkou asi tuctu skeptiků bylo ozbrojeno nalezenou jednotou a zjištěním, že už je nikdo neobtěžuje. Nicméně však železná pěst je stále ještě bezpečně ukryta v sametové rukavici.

Na úrovni volebních obvodů proběhl převrat v místních organizacích labouristické strany klidně a bez větší pozornosti veřejnosti a masmédií. Totéž se stalo i v dějinách odborářského hnutí, jak jsem se o tom již zmínil. Devět z deseti velkých a polovina ze zbylých sedmdesáti odborářských organizací patří nyní k radikální levici a ta také zde zůstává záměrně v pozadí, ještě víc než do roku 1983.

Celá labouristická strana patří nyní k radikální levici buď přímo, nebo prostřednictvím mírně levicových zástupců, zastrašených centristů či vhodným svoláváním rychlých mimořádných schůzí příslušného výboru, a přece prosté členstvo strany a odborů, masmédiá a široké masy starých labouristických voličů ti všichni si to podle všeho vůbec neuvědomují.

Pokud jde o ostatní, radikální levice se připravuje již čtyřicet měsíců na příští britské všeobecné volby, jako by plánovala válečnou kampaň. Aby získala prostou většinu v britském parlamentu, bude potřebovat 325 křesel - řekněme 330. Má 210. A ta se považují za jistá. Dalších 120, ztracených v letech 1979 nebo 1983, považují za možné získat zpět a označili to jako svůj cíl.

Je faktem politického života v Británii, že si lidé často myslí, že když je vláda u moci po celá dvě volební období, nastal čas pro změnu, ačkoliv současná vláda není ve skutečnosti neoblíbená. Ale Britové mění jenom tehdy, když vědí, zač mění. Labouristická strana měla v úmyslu během uplynulých čtyřiceti měsíců získat zpět veřejnou důvěru: naši přátelé ve straně se snaží toho dosáhnout taktickými tahy.

Soudě podle průzkumu veřejného mínění byla kampaň úspěšná, neboť procentní rozdíl mezi vládnoucími konzervativci či labouristickou stranou se zmenšil na několik málo bodů. Vezmeme-li v úvahu, že podle britského systému osmdesát "okrajových" poslaneckých křesel vlastně určuje výsledek voleb a že "okrajoví" se přesouvají z jedné strany na druhou patnácti procenty "pohyblivých hlasů", pak má labouristická strana naději, že se v příštích britských všeobecných volbách vrátí do vlády.

V příštím a závěrečném memorandu, soudruhu generální tajemníku, zamýšlím ukázat, jak - pokud se to stane - hodlají naši přátelé z radikální levice přivést k pádu vůdce labouristické strany Neila Kinnocka v hodině jeho vítězství a vnutit Británii prvního marxisticko-leninského premiéra zároveň s opravdu revolučním socialistickým legislativním programem.

S pozdravem

Harold Adrian Russell Philby

Na návštěvu k Raoulu Levymu přijeli ve dvou autech čtyři vlčí chlapi těžké váhy. První auto zastavilo před Levého bungalovem v Molenstraat a druhé asi sto metrů od domu nahore v ulici.

Z prvního auta vystoupili dva muži. Rychlým, ale klidným krokem přešli po krátké pěšině k hlavním dveřím. Dva řidiči čekali s vypnutými světly, ale s běžícím motorem. Bylo po sedmé hodině večer, tma jako v pytli, chladno. Večer 15. ledna nebylo na Molenstraat ani živáčka.

Muži, kteří zaklepali na hlavní dveře, si počínali hbitě a zdatně. Bylo na nich vidět, že nemají času nazbyt, že mají před očima jenom svůj úkol a jsou přesvědčeni, že čím dřív to budou mít za sebou, tím líp. Když jim Levy otevřel, nepředstavili se. Prostě vešli a pečlivě za sebou zavřeli. Levy sotva stačil zaprotестovat. Čtyři neúprosné prsty se mu zaryly do břicha a umlčely ho.

Mohutní chlapi vhodili Levymu na ramena zimmník, na hlavu mu narazili klobouk, hlavní dveře nechali nezamčené a vedli ho pěšinkou k autu, jehož zadní dvířka se otevřela, jakmile se přiblížili. Uplynulo sotva dvacet sekund a už ujížděli i s Levym, kterého na zadním sedadle vmáčkli mezi sebe.

Odvezli ho do Kesselse Heidu, úplně pustého veřejného parku severozápadně od Nijlen, jehož padesát akrů bylo pokryto vřesem, trávou, duby a smíšenými jehličnany. V samém srdci vřesoviště, hodně daleko od cesty, se obě auta zastavila. Řidič druhého vozidla, představující vyšetřovatele, se přesunul na přední sedadlo pro spolujezdce.

Obrátil se dozadu a pokynul oběma společníkům. Muž po Levyho pravici uchopil malého brusice diamantů pevně oběma rukama, takže se nemohl ani pohnout, a ruku v rukavici mu položil na ústa. Druhý muž vytáhl těžké kleště na ohýbání drátu, vzal Levyho levou ruku a obratně mu drtil tři zápěstní klouby, jeden za druhým.

Ještě víc než hrozná bolest vyděsilo Levyho, že se ho na nic neptají. Zdálo se, že je nic nezajímá. Když zapraskal čtvrtý kloub v kleštích, Levy vykřikl. Prosil, aby ho už konečně začali vyslýchat.

Vyšetřující vpředu nedbale pokynul a zeptal se: "Budeš mluvit?"

Levy s rukavicí na ústech zuřivě přikyvoval. Rukavice mu uvolnila ústa. Levy vydal dlouhý kлокotavý výkřik. Když skončil, muž se klidně zeptal: "Diamanty. Z Londýna. Kde jsou?" Mluvil vlámsky, ale s patrným cizím přízvukem. Levy okamžitě všechno vyklopil. Sebevětší suma peněz nemůže nahradit ztrátu ruky a tím i živobytí.

Muž uvažoval o jeho informaci. "Klíče," řekl.

Levy je měl v kapse u kalhot. Muž je okamžitě vzal a vystoupil z auta. Za několik vteřin zaskřipěl jeho sedan po praskající trávě směrem k cestě. Na patnáct minut zmizel.

Po celou dobu Levy fňukal a pofoukával si zničenou ruku. Zdálo se, že muži po jeho boku se o něj vůbec nezajímají.

Řidič seděl a zíral před sebe, ruce v rukavicích na volant.

Když se muž s klíči vrátil, nezmínil se o čtyřech drahokamech, které měl už v kapse.

"Poslední otázka," řekl. "Kdo ti je dal?"

Levy zavrtěl hlavou. Muž si zhluboka povzdechl nad zbytečnou ztrátou času a pokynul muži po Levyho pravici.

Hromotluci si teď vyměnili úlohy. Ten po pravici vzal kleště a Levyho pravou ruku. Když mu rozdrtil dva zápěstní klouby i na této ruce, Levy jim vše řekl. Muž s klíči mu položil ještě dvě doplňující otázky. Pak se zdál spokojený.

Vystoupil z auta a zamířil k vlastnímu vozu. Oba sedany kodrcaly v konvoji za sebou zpátky k cestě. Vraceli se do Nijlen.

Když míjeli Levyho dům, všiml si, že je v něm tma. Doufal, že ho tam vyklopí, ale neudělali to. Projeli středem města a mířili dál na východ. Míhla se světla kaváren, teplých a útulných v mrazivém zimním vzduchu, ale nikdo odtud nevyšel. Levy zahlédl dokonce modrý neonový nápis POLITIE nad policejní stanicí naproti kostelu, ale nikdo ze stanice nevyšel.

Dvě míle na východ od osady Nijlen křížuje Looy Straat železnici v místě, kde trať Lier-Herentals běží rovně jako šipka a velké Diesellovy elektrické lokomotivy tu projíždějí rychlostí vyšší než sedmdesát mil za hodinu. Na obou stranách úrovně křižovatky leží zemědělské usedlosti. Obě auta zastavila před křižovatkou, zhasla světla a vypnula motory.

Řidič beze slova otevřel zavazadlový prostor, vytáhl láhev a podal ji kolegům. Jeden podržel Levymu nos a druhý mu nalil do vzpírajícího se hrdla bílou žitnou místní značky. Když se láhev ze tří čtvrtin vyprázdnila, přestali a pustili ho. Raoul Levy se propadl do alkoholického obluzení. Dokonce i bolest trochu povolila. Tři muži v autě a jeden v sedanu čekali.

V 11.15 vystoupil z prvního vozu vyšetřující a okénkem auta něco zamumlal. V té době upadl Levy do bezvědomí, ale zmítal sebou křečovitě. Chlapi ho vyvěkli z auta a zpola ho nesli k trati. V 11.20 ho jeden udeřil zprudka železnou tyčí do hlavy, takže Levy zemřel. Položili ho na trať s roztržitými rukama na jednu kolej a rozbitou hlavu položili blízko ní.

Jako vždy i dnes vyjel Hans Grobelaar posledním expresem z Lieru přesně v 11.09. Jezdil tak pravidelně a věděl, že bude doma v teplé posteli v Herentalsu kolem jedné po půlnoci. Nákladní vlak projížděl stanicemi bez zastávky a Nijlen míjel přesně na čas v 11:19. Když přešel křižovátku, využil nahromaděné energie a jel přímo k Looy Straat, rychlostí přibližně sedmdesát mil za hodinu. Světla obrovského reflektoru 6268 osvětlovala trať na sto metrů dopředu.

Právě před Looy Straat spatřil na trati schoulenou postavu. Prudce zabrzdil. Zpod kol vyletovaly roje jisker. Nákladní vlak zpomaloval, avšak nezastavil dost rychle. S otevřenými ústy se díval strojvůdce ochranným sklem, jak světlomety přebíhají po zmražené postavě. Předtím se totéž stalo už dvěma strojvůdcům, zda oběti spáchaly sebevraždu nebo byly opilé, nikdo nevěděl. Ani později se to neobjasnilo. S tímhle druhem vozů necítíte ani náraz, tvrdili. On to tvrdit nemohl. Ječící lokomotiva projela osudným místem rychlostí třicet mil za hodinu.

Když konečně zastavil, nemohl se tam ani podívat. Běžel do farmy a vyvolal poplach. Když přijela policie s lucernami, vypadala beztvářá hmota pod koly jako jahodový džem. Jans Grobelaar dojel domů až za svítání.

Téhož dne ráno vstoupil John Preston do předsíně budovy ministerstva obrany ve Whitehallu, přešel k vrátnici a vytáhl svůj univerzální průkaz. Po nevyhnutelném kontrolním zavolání člověku, se kterým chtěl mluvit, doprovodili ho do výtahu a pak po několika chodbách do kanceláře vedoucího bezpečnostního oddělení ministerstva, místnost byla nahoře vzadu. Byla odtamtud vidět Temže.

Brigádní generál Bertie Capstick se od doby, kdy ho Preston naposledy viděl před lety v Ulsteru, změnil jen málo. Mohutný, kvetoucí, společenský, s tvářemi jako jablíčka připomínal spíš sedláka než vojáka. Vyšel mu v ústretu a

zařval: "Johnny, můj hochu, tak ty ještě žiješ a dýcháš! Pojd' dál, jen pojd' dál!"

Ačkoli Bertie Capstick byl jenom o deset let starší než Preston, měl ve zvyku oslovovat každého, kdo byl mladší než on, "můj hochu". Tím se stylizoval do podoby bodrého strýčka, což se ostatně hodilo k jeho zjevu. Ale kdysi býval houževnatým vojákem, který za malajského tažení vnikl hluboko na území teroristů. Později velel skupině specialistů, kteří pronikli do džunglí na Borneu za akce, které se říkalo Indonéský případ.

Capstick posadil Prestona a vytáhl z registratury láhev piva. "Dáš si hlt?"

"Je moc brzy," protestoval Preston. Bylo právě po jedenácté.

"Nesmysl. Na staré časy. Každopádně kávy, kterou ti sem přinesou, můžeš mít, co hrdlo ráčí."

Capstick se také posadil a posunul sklenici po stole k Prestonovi.

"Tak co to jenom s tebou udělali, můj hochu?"

Preston se ušklíbl. "Už jsem ti řekl v telefonu, co mi dali. Pitomou policajtskou robotu. Tím se tě nechci dotknout, Bertie."

"Se mnou je to totéž, Johnny. Poslali mě na dovolenou. Já jsem z armády odešel do důchodu, takže na tom nejsem tak špatně. Dali mi pětadesát liber a zařídili mi tenhle švindl. Není to zlé. Každý den se kodrcat ve vlaku, kontrolovat bezpečnostní opatření, dávat pozor, aby všechno klapalo, a potom jít domů k ženušce. Mohlo by to být horší. Tak na staré časy!"

"Na zdraví," řekl Preston. Napili se.

Ty staré časy nebyly zrovna ideální, myslel si Preston. Když se naposledy setkal s Bertie Capstickem, tehdy plukovníkem, před nějakými šesti lety, zdánlivě neotřesitelný důstojník byl zástupcem ředitele vojenské informační služby v severním Irsku a pracoval v komplexu budov v Lisburnu, kde byly umístěny databanky, které mohly sdělit tazatel, který voják Irské republikánské armády se před chvílí poškrábal na zadnici.

Preston byl jedním z Capstickových "hochů", pracoval v civilních šatech, zabýval se tajným pátráním, pohyboval se v ghettech Prozatímních, nekompromisní radikální frakce Irské republikánské armády. Mluvil tam s informátory nebo vybíral balíčky z mrtvých schránek. Bertie Capstick ho loajálně podržel, když ho civilní úředníci z Holyrood House chtěli potopit, protože byl Prozatímními poznán a skoro zabít při plnění jednoho úkolu, který mu uložil Capstick. Stalo se to 28. května 1981. Příštího dne přinesly noviny o té události několik nepodstatných podrobností. Preston jel vozem bez poznávací značky do čtvrti Bogside v Londonderry, kde se měl setkat s jedním informátorem. Zda to prozradil někdo u nich nahoře, nebo tudy vůz, kterým jel, jezdil příliš často, či zda špioni Prozatímních přišli na jeho pravé posláni, to se nikdy nezjistilo. Ať tomu bylo jakkoli, vyrazilo z postranní ulice auto se čtyřmi ozbrojenými Prozatímními a nalepilo se na něho.

Ve zpětném zrcátku je hned poznal a odvolal schůzku. Ale Prozatímní chtěli daleko víc. Hluboko v nitru ghetta mu zatarasili cestu a vyskákali z auta, dva se strojními puškami a jeden s pistolí.

Preston měl na vybranou peklo nebo ráj, jinak nic. Proto se chopil iniciativy. Bez nejmenší naděje na úspěch a k úžasu útočníků vylezl z vozu, právě když strojní pušky spustily na jeho auto palbu. V ruce držel devítimilimetrový browning se třinácti ranami, nastavený na automatiku. Z dlažebních kamenů to do nich napálil. Prozatímní očekávali, že ve vši slušnosti zemře, a stáli těsně vedle sebe.

Rychlou palbou na místě dva zastřelil a třetímu uštěřil zátylek. Řidič Prozatímních pustil spojku a zmizel s chocholem dýmu kolem žhavých pneumatik. Preston se vydal do bezpečí domku čtyř SAS kavaléristů, kteří ho vzali pod ochranu až do doby, kdy pro něj přijel Capstick a odvezl ho domů.

Doplatil na to samozřejmě drazě - výslechy, vyšetřování, protivné otázky shora. Vůbec nepřicházelo v úvahu, že by zůstal nadále na svém místě. Skutečně byl "polepený", což je označení pro člověka, jehož totožnost byla protivníkem odhalena. Teď už nemohl být užitečný. Prozatímní, kteří jeho střelbu přežili, by ho všude okamžitě poznali. Jeho nadřízení nepřipustili dokonce ani, aby se vrátil ke starému pluku Paras v Aldershotu. Kdopak věděl, kolik Prozatímních se potlouká kolem Aldershotu?

Nabídl mu Hongkong nebo odchod. Potom si Bertie Capstick promluvil s jedním přítelem. Dali mu třetí možnost. Aby jako jednačtyřicetiletý major opustil armádu a opožděně vstoupil do MI5. Zvolil tuto alternativu.

"Děje se něco zvláštního?" zeptal se Capstick.

Preston zavrtěl hlavou. "Zahájil jsem kolo seznamovacích návštěv."

"S tím si nedělej starosti, Johnny. Teď, když vím, že tam jsi ty, zavolám ti, kdyby se vynořilo něco, co by vypadalo na víc než na krádež vánočního fondu. Mimochodem, jak se daří Julii?"

"Bohužel ode mne odešla. Před třemi lety."

"Och, to nerad slyším." Obličej Bertie Capsticka se nakrabil v opravdové účasti. "Nějaký jiný chlapík?"

"Ne. Nikdo v tom nebyl. Teď už asi někoho má. Ta naše profese... to víš."

Capstick zachmuřeně přisvědčil. "Moje Betty to vždycky nesla velmi statečně," dumal. "Polovinu života jsem prožil mimo domov. Vždycky to věrně se mnou táhla. Udržovala v krbu domácí oheň. Ale pro ženskou to skutečně není žádný život. Viděl jsem spoustu podobných případů. Ale stejně je to smůla. Vidíš občas chlapce?"

"Ano, občas," připustil Preston.

Capstick ho nemohl zasáhnout na citlivějším místě. V malém a osamělém bytě v South Kensingtonu měl Preston dvě fotografie. Jedna představovala jeho a Julii ve svatební den - on šestadvacetiletý, pěkně upravený, v uniformě parašutistického pluku, ona dvacetiletá, krásná, celá v bílém. Na druhé fotografii byl jeho syn Tommy, který pro něho znamenal víc než vlastní život.

Prožívali spolu normální vojenský život, střídali byty pro důstojníky, Tommy se narodil osm let po jejich sňatku. Jeho příchod naplnil vrchovatě život Johna Prestona, ne však jeho ženy. Brzy potom Julii omrzely jednotvárné práce, které

vyžaduje mateřství, rozmrzelost ještě stupňovala osamělost, když manžel trávil většinu času mimo domov. Začala si stěžovat na nedostatek peněz. Věčně na něho dorážela, aby odešel z armády, že v civilním životě víc vydělá. Nechtěla uznat, že má rád svoje povolání a že by ho dohnalo k šilenství nudné vysedávání za stolem v kanceláři, ať už v obchodě nebo v průmyslu.

Přešel do zpravodajského sboru, ale to bylo ještě horší. Poslali ho do Ulsteru, kam ženy nesmějí. Pak pracoval v podzemí, a tím se spolu přestali stýkat. Po incidentu v Bogside dala své pocity jasně najevo. Ještě jednou to zkusili, když bydleli na předměstí a Preston pracoval v "Pětce". Skoro každý večer se vracel do Sydenhamu, čímž byla otázka odloučení vyřešena. Manželství však už bylo stejně na rozpadnutí. Julia chtěla víc, než dával jeho plat. Do "Pětky" přišel pozdě, a proto bral poměrně málo.

Šla do zaměstnání jako informátorka v modním salonu ve West Endu. Naléhala, aby se Tommy, kterému bylo tehdy osm, dal zapsat do místní soukromé školy blízko jejich skromného domova. To ještě víc zatížilo jejich beztak napjatý rozpočet. Po roce odešla z domova navždy a Tommyho vzala s sebou. Věděl, že teď žije se svým šéfem, mužem tak starým, že by mohl být jejím otcem. Vydělával však tolik, že uspokojil její nároky a mohl vydržovat Tommyho v internátní přípravě škole v Tonbridgi. Teď viděl Preston svého dvanáctiletého syna zřídka.

Nabídl jí rozvod, ale odmítla. Po třiletém odloučení mohl dosáhnout rozvodu, ale Julie pohrozila, že nedovolí, aby se setkával s Tommym, protože se nemůže o chlapce postarat a neplatí na něj. Byl zahnán do úzkých a Julie to věděla. Dovolila mu, aby měl Tommyho jeden týden o dovolené a jednu neděli za čtvrt roku.

"Musím už jít, Bertie. Kdyby něco propuklo, víš, kde mě najdeš."

"Jistě, jistě," přisvědčoval Capstick a ploužil se s ním ke dveřím, "Dávej na sebe pozor, Johnny. Ze staré dobré gardy nás už moc nezbyvá."

Vesele se rozloučili a Preston se vrátil do Gordon Street.

Louis Zablonzsky muže, kteří přijeli v uzavřeném voze a v sobotu pozdě večer u něj zaklepali na dveře, znal. Jako každou sobotu byl doma sám, Beryl byla venku a měla se vrátit po půlnoci. Muži to podle všeho věděli.

Když se ozvalo zaklepání, díval se v televizi na film. Otevřel, do předsíně vrazili tři muži a zavřeli za sebou. Na rozdíl od těch čtyř, kteří před dvěma dny navštívili Raoula Levyho (o tomto incidentu Zablonzsky nic nevěděl, protože nečetl belgické noviny), tihle chlapi byli najati jako siláci v londýnském East Endu.

Byli to brutální chlapi, sprostí rváči s telecím obličejem, kteří udělají cokoli, co se jim poručí, a uposlechnou rozkazů třetí osoby. Zablonzsky byl štíhlý, podobaný od neštovic, hubený, s vlasy špinavě světlými. Osobně je neznal, ale věděl, co jsou zač, vidal je v táborech, tehdy byli v uniformě. Toto vědomí podkopalo jeho vůli k odporu. Chápal, že nemá význam se bránit. Tihle chlapi vždycky lidem, jako je on, udělají, co chtějí. Nemělo smysl odporovat nebo je prosit.

Odstrčili ho do obývacího pokoje a hodili do křesla. Jeden obr stál vzadu nad křeslem, naklonil se a pevně ho v něm přidržel. Druhý stál vedle křesla a hladil si pěst dlaní druhé ruku. Blondák si přitáhl stoličku pod křeslo, dřep si na ni a civl klenotníkovi do obličeje.

"Je to on," řekl.

Zabiják po pravici vrazil Zablonzskému těžkou pěst přímo do úst. Na ruce měl boxer. Ústa se klenotníkovi proměnila v chuchvalec zubů, rtů, krve a dásní.

Blondák se usmál. "Tak ne," peskoval gangstera vlídně. "Musí nám přece zazpívat, že jo. Přibrzdi."

Bandita dvakrát prudce udeřil Zablonzského do hrudi. Několik žeber mu prasklo. Zablonzsky úpěnlivě kvílel. Blondák se usmál. Docela se mu líbilo, když oběť trochu dělala kravál.

Zablonzsky se chabě bránil, ale nemělo to žádný význam. Svalnaté paže za křeslem ho držely pevně, stejně jako ty před lety na kamenném stole v jižním Polsku, kde se na něj usmíval světlovlasý doktor.

"Zlobils, Louisi," potichu mu sděloval Blondýn. "Rozčilils jednoho mého přítele. Myslí si, že máš nákou věc, a chce ji zpátky." Řekl klenotníkovi, co to je.

Zablonzsky spolkl krev, která mu plnila ústa.

"Tady ne," zaskřehotal.

Blondýn uvažoval. "Prošťárejte to tu," poručil svým druhům. "Ten už nám překážet nebude. Rozeberte to tu důkladně."

Dva gangsteři prohledávali dům. Blondák zatím zůstal s klenotníkem v obývacím pokoji. Trvalo jim to hodinu. Když skončili, všechno bylo vzhůru nohama, prohledali každou skříň, každou zásuvku, každý koutek a každou štěrbinu.

Blondák se spokojil tím, že šťouchal starce do žeber. Přesně o půlnoci se banditi vrátili z podkrovní.

"Nic," řekl jeden.

"Tak kdo to má, Louisi?" zeptal se ho Blondák.

Zablonzsky napřed nechtěl odpovídat. Mlátili ho tedy tak dlouho, až to řekl. Když ho ten za křeslem pustil, padl dopředu na koberec a svalil se na stranu. Kolem rtů úplně zmodral, vytrřestil oči a dýchal trhaně a namáhavě. Tři chlapi ho pozorovali.

"Srdeční záchvat," řekl jeden udiveně. "Chroptí."

"Trošku jsi to přepísk, že jo," poznamenal Blondák sarkasticky. "Tak padáme. Jméno máme."

"Myslíš, že nekecal?" zeptal se jeden hrdlořez.

"Jasně, že ne, vyklopil to už před hodinou," odpověděl Blondák.

Odešli z domu, nasedli do vozu a odjeli. Na cestě z ulice Golders Green na jih se jeden gangster zeptal Blondáka: "Tak co budem dělat teď?"

"Zavři hubu, přemejšlim," odpověděl mu.

Potměšilý sadista se rád považoval za velitele zločinců. Ve skutečnosti byla jeho inteligence značně omezená a teď

zrovna nevěděl, co má dělat. Na jedné straně smlouva zněla v tam smyslu, že má navštívit jednoho člověka a přinést ukradenou věc. Na druhé straně tu ukradenou věc nenašli. Blízko Regent's Parku zahlédl telefonní budku.

"Zastav," poručil. "Zavolám tam."

Muž, který si ho najal, mu udal telefonní číslo, místo, kde je budka, a tři určité hodiny, kdy může volat. Od první uplynulo teprve několik minut.

Beryl Zablonksa se vracela z výpravy za zábavou, kterou podnikala pravidelně každou sobotu večer. Bylo krátce před druhou hodinou ráno. Zaparkovala svoje "metro" naproti přes ulici a s překvapením zjistila, že světla v domě stále ještě svítí. Vešla dovnitř.

Manželka Louise Zablonského byla hezká židovská dívka. Pocházela z dělnické rodiny. Brzy zjistila, že čekat něco od života je hloupost a sobectví. Před deseti lety, když jí bylo pětadvacet, ji Zablonksy vytáhl z druhořadého pěveckého sboru neúspěšného muzikálu a požádal ji o ruku. Přiznal se jí ke svému zmrzačení, ale ji to celkem nevadilo.

Kupodivu to bylo dobré manželství. Louis s ní jednal nekonečně vlídně, jako by byl jejím až příliš shovívavým otcem. Milovala ho, jako by byla jeho dcerou. Poskytl jí všechno, co bylo v jeho silách - pěkný dům, šaty, cetky, kapesné, bezpečí - a ona mu za to byla vděčná.

Jedinou věc jí samozřejmě dát nemohl, ale byl tolerantní a chápavý. O jediné ji prosil: aby nikdy nevěděla, kdo to je, a aby se s ním nemusel setkat. V pětatřiceti byla Beryl trochu přezrálá, malinko nápadná, bez zábran a přitažlivá způsobem, který se líbí mladším mužům, a tento cit srdečně opětovala. Pro své schůzky měla pronajatu malou garsoniérku ve West Endu a každou sobotu večer si beze studu užívala.

Dvě minuty poté, co vstoupila do domu, se rozplakala a do telefonu udávala sanitce svou adresu. Za šest minut tam byli, položili umírajícího na nosítka a pokoušeli se ho udržet při životě po celou dobu cesty do nemocnice v Hampsteadu. Beryl s ním jela v sanitce.

Na cestě nabyt na kratičkou chvíli vědomí a pokynul jí, aby se přiblížila k jeho krvácejícím ústům. Natahovala uši a zachytila několik slov, na čele se jí objevily vrásky údivu. Víc už nemohl říci. V době, kdy dojeli do Hampsteadu, stal se Louis Zablonksy jedním z těch, kteří umírají při příjezdu do nemocnice.

Beryl měla určitou slabost pro Jima Rawlingse. Než se oženil, prožila s ním asi před sedmi lety krátký milostný román. Věděla, že mu manželství ztroskotalo a že opět bydlí sám v nejvyšším poschodí ve Wandsworthu. Jeho telefonní číslo vytáčela dost často na to, aby si je zapamatovala.

Když se ohlásil, stále ještě plakala a Rawlings zpočátku vůbec nechápal, kdo ho volá, tak byl omámený spánkem.

Volala ho z veřejné budky rezervované pro naléhavá volání, a jak házela do automatu mince, stále se ozývalo pipání.

Když Rawlings pochopil, kdo ho volá, naslouchal zprávě s rostoucím úžasem.

"Tohle že řekl? Nic víc? Dobrá, má lásko. To je mi líto, opravdu je mi to moc líto. Až vyklidí pozice chlupatí, objevím se u tebe. Uvažuj, jestli bych mohl pro tebe něco udělat. Och, a Beryl... díky."

Rawlings položil sluchátko, chvíli přemýšlel a dvakrát za sebou volal. První přišel Ronnie ze sběru starého železa. Syd se dostavil o deset minut později. Podle jeho příkazu byli oba vyzbrojeni. Přišli právě včas. Parta návštěvníků šlapala osm poschodí o čtvrt hodiny později.

Blondák nechtěl druhou smlouvu, ale mimořádná odměna, kterou mu zaručoval hlas v telefonu, byla příliš lákavá, než aby odmítl. On a jeho druhové pocházeli z East Endu a neradi se vydávali na jižní břeh řeky. Nevraživost mezi gangy z East Endu a lůzou z jižního Londýna je v podsvětí hlavního města všeobecně známá a úkol přijít bez pozvání "nahoru na východ" nebo obráceně může být poukážkou k moři nepříjemností. Avšak Blondák počítal s tím, že v půl čtvrté ráno bude všude klid, že se vrátí na své vlastní hřiště a prácičku bude mít odbytou, dřív než na něho přijdou.

Když Jim Rawlings otevřel, mrštila ho těžká ruka zpět do haly směrem k obývacímu pokoji. Dva zlosyni vešli první, průvod uzavíral Blondák. Rawlings rychle couval do haly a vpouštěl je dovnitř. Když za sebou Blondák praštil dveřmi, vyšel z kuchyně Ronnie a přetáhl prvního gangstera násadou krumpáče. Syd vyskočil prudce ze šatníku a na lebku druhého dopadla tyč opatřená hřebíky. Oba padli jako poražení volí.

Blondák se už chystal kliky, aby unikl zpět na bezpečné odpočívadlo. Avšak Rawlings překročil oba vetřelce ležící na zemi, uchopil Blondáka za límec a vrazil mu obličej do zaskleného obrázku madony, který byl jediným vyjádřením Rawlingsova vztahu k organizovanému náboženství. Sklo se rozbilo a Blondákovi uvízlo ve tvářích několik střepin. Ronnie a Syd odklízeli oba borce těžké váhy, zatímco Rawlings vlekl Blondáka do obývacího pokoje. Za několik minut Blondák vyčníval několik decimetrů ven z okna pokoje, který byl osm poschodí nad zemí. Ronnie ho držel za nohy a Syd kolem pasu.

"Vidíš tam dole to parkoviště?" zeptal se Rawlings.

I v naprosté tmě zimní noci viděl Blondák daleko dole odraz pouličních světel na autech. Přikývl.

"Tak za dvacet minut bude parkoviště plné chlupatých. Budou stát nad igelitovou plachtou. A hádej, kdo bude pod tou plachtou, rozmačkaný na maděru?"

Blondák si uvědomil, že od smrti ho teď dělí jenom několik málo vteřin. Zoufale zavolal: "Dobrá, budu zpívat."

Vnesli ho dovnitř a posadili. Snažil se jim zalichotit.

"Podívejte, šéfe, přece si rozumíme. Dělal jsem jenom svoji prácičku. Měl jsem najít, co někdo šloh..."

"A co ten stařec v Golders Greeri?" zeptal se Rawlings.

"No tak, ten mi řekl, že to máte vy, tak jsem sem přišel."

"Byl to můj přítel. Je mrtvý."

"No, to je mi líto, šéfe. Nevěděl jsem, že je na srdce. Hoši ho klepli jenom dvakrát."

"Ty hovado! Hubu měl napadrt', žebra polámaný. Tak proč jsi sem vlastně přišel?"

Blondák mu to řekl.

"Cože?" zeptal se Rawlings nevěřicně.

Blondák mu to opakoval. "Na nic se mě neptejte, šéfe. Mně zaplatili, abych jim to přines. Nebo abych zjistil, co se s tím stalo."

"Mám sto chutí hodit tebe a tvoje kumpány před východem slunce do Temže. V betonových podvlíkačkách by vám slušela hezká nová šňůrka. Jenomže si nechci dělat nepřátele. Proto vás pustím. Tomu svému chlebozárci řekni, že byla prázdná. Úplně prázdná. Spálil jsem ji... na popel jsem ji spálil. Nic z ní nezůstalo. Nejsem přece takovej trouba, abych si z prácičky něco nechával. A teď vypadni!"

Ve dveřích zavolal Rawlings na Ronnieho: "Doprovodíte je přes řeku. A ty starý kryse dej ode mne dáreček na památku. Za toho starýho."

Ronnie přikývl. O několik minut později vhodili dole na parkovišti poničeného lumpa z East Endu, pořád ještě svázaného, dozadu do vozu. Druhému, který se sotva probral k vědomí, rozvázali ruce, posadili ho za volant a poručili mu, aby jel. Blondáka vhodili na přední sedadlo pro spolujezdcce. Zlomené ruce si držel na klíně. Ronnie a Syd je sledovali až k mostu Waterloo, potom se obrátili a jeli domů.

Jim Rawlings z toho byl zmatený. Uvařil si šálek kávy a uvažoval.

Na rumišti chtěl aktovku skutečně spálit. Byla však hezky ručně vypracovaná a v záři plamenu se matně blyštěla jako kov. Hledal, jestli nemá někde označení, komu patřila. Nic nenašel. Proti svému přesvědčení a přes varování Zablonského se rozhodl, že si ji ponechá, třebaže se tím vystaví určitému riziku.

Šel ke skřini a sundal aktovku z horní police. Tentokrát ji prohlížel jako profesionální lupič. Trvalo mu deset minut, než na závěsné straně aktovky našel knoflík. Když ho vši silou stiskl bříškem palce, posunul se na stranu a z vnitřku se ozval podivný zvuk. Když aktovku otevřel znovu, spodní část se na jedné straně nadzvedla asi o centimetr. Perořízkem ji uvolnil a zíral do ploché přihrádky, tvořené skutečným a falešným dnem. Pinzetou vytáhl deset archů papíru, které ležely uvnitř.

Rawlings nebyl odborník na vládní dokumenty, ale věděl, co to je ministerstvo obrany, a slova VELMI TAJNÉ jsou srozumitelná ve všech jazycích. Seděl a tiše si pohvízdával.

Rawlings byl lupič a zloděj, ale stejně jako mnoho jiných příslušníků londýnského podsvětí by nikdy nezradil svou vlast. Je známo, že uvěznění zrádci stejně jako zločinci odsouzení za pohlavní zneužití dětí musí být ve věznicích v oddělených celách, protože profesionální "ksichti" by jim dali pořádnou nakládačku, kdyby se s nimi octli v jedné cele. Rawlings věděl, komu patřil byt, který vyloupil, ale o loupeži nepadla nikde v novinách ani zmínka. Teď už pochyboval, že by se kdy objevila, a to z důvodů, které začínal chápat teprve teď. Nemusí tedy na loupež zbytečně upozorňovat. Na druhé straně však po smrti Zablonského diamanty nenávratně zmizely a s nimi i jeho podíl. Začal muže, kterému vyloupený byt patřil, nenávidět.

Dotýkal se papírů holýma rukama, věděl tedy, že na spise jsou otisky jeho prstů. Nechtěl se nechat nachytat. Pečlivě otřel hadrem jednotlivé papíry a tím smazával i otisky prstů, které tam zanechal zrádce.

V neděli odpoledne vhodil do poštovní schránky umístěné na obchodním domě Elephant and Castle obyčejnou hnědou obálku, dobře zapečetěnou a nadbytečně ofrankovanou. Schránku vybrali až v pondělí ráno a balíček došel na určenou adresu v úterý.

Toho dne, 20. ledna, volal brigádní generál Bertie Capstick Johna Prestona v Gordonu. Z jeho hlasu najednou vymizela drsně upřímná bodrost.

"Johnny, vzpomínáš si, o čem jsme spolu onehdy mluvili? Jestli se něco vynoří...? No tak, už se vynořilo. A není to vánoční fond. Je to velká věc, Johnny. Něco mi někdo poslal poštou... Ne, není to bomba, ačkoli se z toho muže vyklubat ještě něco horšího. Vypadá to, že jde o indiskreci, Johnny. A ten chlapík je hodně, hodně vysoko. To znamená, že to spadá do tvého oddělení. Asi bys sem měl zajít a podívat se na to."

Stejného dne dopoledne přišli v nepřítomnosti majitele do bytu v osmém poschodí Fontenoyova domu dva řemeslníci. Stalo se tak podle dohody a řemeslníci si odemkli klíči, které jim byly zapůjčeny. Během dne vysekali poškozený sejf značku hamber ze dřeva a nahradili úplně stejným typem. Než se setmělo, stěnu znovu vytapetovali tak, jak vypadala dřív. Potom odešli.

5

Teprve v pondělí 19. ledna, když hoši odešli do školy a Erita se vydala na nákupy, dostal se Harold Philby k tomu, aby napsal konečné znění svého druhého memoranda generálnímu tajemníkovi KSSS. Doposud mu nedošlo potvrzení o přijetí jeho prvního elaborátu a ani nic neslyšel o tom, jaký byl názor generálního tajemníka na jeho obsah. Zda se mu podaří získat sovětského vůdce pro svoje hledisko, bude tedy asi záležet na závažných závěrech druhého dopisu.

Od: H.A.R. Philbyho

Komu: Generálnímu tajemníkovi KSSS

Abych na vaši žádost z posledního dne minulého roku uzavřel svou dvoudílnou odpověď: 7. května 1946 šly miliony Londýňanů k urnám, aby zvolily novou Radu velkého Londýna. Radu tehdy ovládali konzervativci, které vedl sir

Horace Cutler. Labouristická skupina šla do voleb pod vedením pana Andrewa McIntoshe, ohromně populárního centristického politika tradičního labouristického ražení. Volební místnosti se uzavřely a po sečtení hlasů vyšlo najevo, že labouristé vyhráli. McIntosh se stal novým čelným představitelem Rady velkého Londýna.

Za šestnáct hodin - nikoli dnů ani týdnů ani měsíců - ale za šestnáct hodin byl Andrew McIntosh zbaven vedoucí funkce v labouristické straně na schůzi stranického výboru, která se konala za zavřenými dveřmi, a nahrazen aktivistou krajní levice Kenem Livingstone, o jehož existenci mělo chabé ponětí jen asi pět procent Londýňanů. Byl to vskutku brilantní tah, za který by se nebyl musel stydět ani samotný Lenin. Trvalo však nikoli hodiny, ale týdny a měsíce, než se podařilo sflíkovat spojenectví delegátů radikální levice z městských volebních okrsků, kteří pak vytvořili nepatrnou většinu, jež svrhla McIntoshe a projevila důvěru Livingstone.

Ačkoli byl Livingstone nevýrazný človíček, na jakého okamžitě zapomenete, s nosovým hláskem, ukázalo se, že je to dokonalý politik radikálně levicového zaměření. Od svého mládí placený funkcionář, spokojený s ubohým bytěčkem o jedné místnosti (alespoň do té doby, než se octl na čele Rady velkého Londýna), bez nejmenšího zájmu o společenský či rodinný život, bez nároku na chválu volna a odpočinku, že jí a dýchá dvacet čtyři hodiny denně jen politikou. Neexistuje schůze tak obskurní záležitost tak směšná, výbor tak zjevně bezvýznamný, aby se jich neúčastnil a nepronesl projev, pokud je naděje, že naváže nový kontakt, získá novou popularitu nebo ovlivní hlas nového delegáta, který by mu mohl později přijít vhod.

Výsledkem toho všeho je, že své základny na radnici využil jako odrazového můstku a v pěti letech se mu podařilo vybudovat osobní politickou mašinerii radikální levice, která opřádá celou zemi a jejíž chapadla nyní sahají daleko za hranice Londýna. Loni se stal členem parlamentu a úspěšně nahradil Anthonyho Wedgwooda Benna. Mistrně ovládl výbor a stal se hybnou silou hnutí, jehož cílem je, aby se radikální levice zmocnila celé britské labouristické strany. Tohle všechno vyprávím proto, že Livingstoneův puč je modelem, podle kterého by se mohl řídit konečný převrat ve vedení labouristické strany, nikoli před jejím volebním triumfem, ale několik dní po něm. Ani slovo "puč" není nadsazené. Velký Londýn má přes jedenáct milionů obyvatel, dvacet procent britské populace, je tak velký jako Lichtenštejnsko nebo Lucembursko (tj. jako malý stát) a má rozpočet větší než osmdesát ze sto padesáti národů zastoupených v OSN.

Ted' k několika specialitám. V nitru radikální levice britské labouristické strany a odborového hnutí je skupina dvaceti, která dohromady tvoří, dalo by se říci, ultralevicové křídlo.

Není možno je nazvat výborem, protože se zřídkakdy sejdou všichni na jednom místě, třebaže jsou spolu navzájem ve styku. Každý z nich strávil život tím, že si pomalu připravoval cestu nahoru ve vnitřním aparátu. Každý z nich má v konečcích prstů manipulační vliv, který daleko přesahuje funkci, již má, či jeho viditelné postavení. Každý z nich je dokonale zapojen, opravdový marxista-leninista.

Je jich celkem dvacet, devatenáct mužů a jedna žena. Devět je odborářů, šest (včetně ženy) labouristických poslanců a zbytek zahrnuje dva akademiky, jednoho paira, jednoho právníka a jednoho nakladatele. To jsou lidé, kteří podnítili a režírovali převrat.

Než přejdu k tomu, co mám v úmyslu říci, učiním poslední odbočku, abych vysvětlil, jak se volí předseda labouristické strany a jak ho lze svrhnout podle nových pravidel, která byla nedávno zavedena. Od začátku volebního kolegia v roce 1980 až do loňského roku vypadala situace tak, že lhůta pro nominaci kandidáta na funkci předsedy strany po volbách končila třicet dnů po poslanecké přísaze. Pak následovaly tři měsíce, během nichž kandidáti mohli prosazovat své nároky, než se sešlo volební kolegium. V případě labouristického vítězství tento postup nikterak nenahrával kandidátovi, který by chtěl svrhnout nově zvoleného vítězného předsedu, ba zcela to znemožňoval.

Ale v roce 1986 byla navržena nepatrná "reforma" a o fous také schválena. Podle nových pravidel musí zvítězivší labouristický předseda vlády být potvrzen ve funkci rychle a účinně takto: volby se mohou konat v roce kdykoli a v případě labouristického vítězství musí být oznámena nominace na předsedu strany během tří dnů po vyhlášení výsledků voleb. Mimořádná schůze volebního kolegia se musí uskutečnit do sedmi dnů od vyhlášení volebních výsledků.

Po schůzi volebního kolegia a „výběru“ předsedy labouristické strany po dva roky není povoleno žádné další soupeření, přičemž uplynulý rok se nepočítá. Těm, kdo se váhali připojit k této reformě, se namítalo, že tento postup je pouhá formalita, zvítězivší předseda strany, který očekává, že ho královna povolá do Buckinghamského paláce, aby ho pověřila sestavením nové vlády, bude mít jen přesvědčivější podporu, protože bude znovu zvolen bez opozice.

Nepřichází přece v úvahu, tak byli ujišťováni váhavci, že by se někdo nerozvážně postavil proti takovému vítězi. Ve skutečnosti je smyslem tohoto opatření pravý opak. Bezprostředně po labouristickém vítězství ve volbách, dříve než zvítězivší předseda bude povolán do paláce, bude pro mimořádnou schůzi volebního kolegia nominován alternativní kandidát. Bude jím už dříve vybraný kandidát krajní levice, ze kterého se má stát první oddaný marxisticko-leninský předseda vlády.

V celé straně a v celé zemi proběhne vlna pobouření. Avšak jenom jedna strana bude připravena se se situací vypořádat. Zvítězivší předseda strany bude muset bojovat o výsledky voleb s centristickými a umírněnými silami v ohromujícím zmatku. Radikální levice odstraní překážky, jen aby zajistila volbu svého kandidáta, a zvítězí.

Předně, odbory. Některé odbory se musí dotázat v poštovním hlasování řadových členů na jejich mínění, dříve než jejich zástupce bude hlasovat ve volebním kolegiu. Jiné zjistí mínění svých členů na okrskových schůzích, opět jiné na národní konferenci, obeslané delegáty. Ale to nebude možné stihnout za čtyři dny. Národní výkonné výbory budou hlasovat za své členy, se kterými se neradily a tyto výbory jsou radikálně levé, jak už jsem uvedl dříve.

Za druhé, volební obvody. Zde se předpokládá, že polovina bude hlasovat pro nového kandidáta, tuto kampaň mezi řadovými voliči podpoří padělaný dopis, který bude adresovat předseda strany národním agitátorům a v němž vyjádří přání, aby se strana brzy vrátila ke starým metodám, totiž aby předsedu volila toliko parlamentní skupina, tím by byly

volební obvody zbaveny volebního práva.

Konečně, parlamentní skupina. Při náboru nových poslanců, kteří si všichni uvědomují, že poslaneckou funkci získali jen díky řídicím výborům ve volebních obvodech, se počítá s tím, že polovina bude hlasovat pro nového předsedu, protože nepocítí u něj žádnou loajalitu k předsedovi starému. Převážná část voličů v odborech přejde na stranu nového předsedy.

Ještě donedávna existovala v tomto plánu jedna vážná pochybnost. Jaká bude reakce trůnu? Po důkladném uvážení, odpověď, se kterou i já souhlasím, zní: žádná. Ze dvou důvodů.

První: precedent. Když v dubnu 1976 abdikoval Harold Wilson, královna musela čekat dva týdny, než si ověřila nového ministerského předsedu a mohla ho pozvat do Buckinghamského paláce na rituální ceremonii líbání ruky. V tomto případě bude čekací doba deset dní.

Druhý: stanovy. Protože trůn neměl jako strážce (nepsané) britské ústavy námitky proti několika reformám stanovy labouristické strany v době, kdy se uskutečnily, královniní poradci budou muset namítnout, že protestovat nyní, kdy by stanovy strany měly začít fungovat, by se mohlo jevit jako příklad značné předpojatosti. A to do takové míry, že by protest mohl vyvolat ústavní krizi v království.

Tím bude mít nový předseda strany a předseda vlády neomezenou moc, podporovanou výkonným výborem, který ovládne levice, přetvoří tedy svůj kabinet zcela podle vlastních záměrů a bezodkladně zahájí zamýšlený legislativní program. Zkrátka a dobře voliči by zřejmě raději hlasovali pro mírně levicového tradicionalistu nebo alespoň pro reformistickou vládu, ale do úřadu nastupuje režim plně radikálně levicový, aniž by nastala mrzutá nutnost nových voleb.

Pokud jde o legislativní program, o kterém jsem se zmínil, ten v tomto stadiu představuje plán o dvaceti žádoucích opatřeních, která doposud nebyla z pochopitelných důvodů svěřena papíru. Některé z těchto kroků jsou již součástí manifestu labouristické strany tak, jak jsou tam uvedeny, jiné jsou rovněž obsaženy v manifestu, ale jen v náčrtku, opět jiné byly seriózně navrženy na minulých konferencích labouristické strany, avšak nebyly přijaty, i když se v jednotlivých případech blížily formálnímu přijetí, jak byly předkládány v uplynulých deseti letech. Všechna ostatní opatření navrhovalo v minulých dvaceti letech v různé době křídlo radikální levice labouristické strany.

Plán o dvaceti bodech je znám jako Manifest pro britskou revoluci. Dále uvádím všech dvacet návrhů a připojuji objasňující poznámky, kde je nutné vysvětlit, co vlastně radikální levice zamýšlí. Jistě si povšimnete, že se prvních patnáct vztahuje na vnitřní britské záležitosti a stěží se dá aplikovat na sovětskou politiku, ledaže by přivedly Británii do hospodářské katastrofy a do sociálního chaosu. Ale posledních pět bodů se značně dotýká Sovětského svazu a znamená pro něj nezměrný prospěch. Zde je tedy zamýšlený Manifest pro britskou revoluci:

1. Zrušení celého soukromého sektoru ve zdravotnictví. Všechny soukromé kliniky a nemocnice s veškerým zařízením, vybavením a personálem převezme stát. Náhrada se poskytne jen tehdy, bude-li to shledáno vhodným.
2. Zrušení veškerého soukromého sektoru ve školství. Všechny školy a koleje s budovami, pozemky, vybavením a zařízením přejdou do státního sektoru. Náhrady se poskytnou, pokud se to bude považovat za vhodné.
3. Znárodnění čtyř hlavních bank, dávajících do oběhu bankovky, a dvacet největších bank. Legislativa umožní rozšíření znárodnění na ostatní banky v případě, že by se rozrostly do větších rozměrů. Zákaz transferu fondů a depozit z veřejného do soukromého sektoru bankovníctví.
4. Znárodnění největších pěti set podniků průmyslových a obchodních v dnešním soukromém sektoru. Náhrada se bude řídit hodnotou akcií tři měsíce po znárodnění a bude splatná za deset let v obligacích vydaných státní pokladnou.
5. Okamžité zrušení horní sněmovny a jejího práva legislativního veta. Tento požadavek je součástí manifestu labouristické strany již po několik let včetně výrazu: "a jejího práva legislativního veta". Britové našťastí nepostřehli chybu v užívání této fráze. Ve skutečnosti má horní sněmovna pouze právo odkládat zákony tím, že požádá poslaneckou sněmovnu, aby je upravila nebo znovu uvážila. Právo vlastního veta má pouze v jediném případě: v paragrafu 2 zákona o parlamentu z roku 1911 lordi ztratili právo s výjimkou jediného případu, a to, jestliže poslanecká sněmovna prodlouží své trvání zákonem o svém "zvěčnění". Zrušení tohoto práva je životně důležité pro naše přátele v Británii. Britská revoluce se zjevně nedá zastavit ani zvrátit ve svůj opak pouhým rozměrem voličů. Tak nemohou být žádné další všeobecné volby, což je situace, již snadno zaručí příslušná pasáž o "sebezvěčnění" v zákoně o mimořádných mocích.
6. Instrukce Národního výboru pro řízení tisku. Výbor bude mít řídicí centrum v hlavním městě, ale svoje zastoupení v každé redakci novin, časopisů atd. po celé zemi. Výbor pro řízení tisku bude zahrnovat jednoho člena redakce, jednoho delegáta odborové organizace tiskařů a jednoho místního člena, jmenovaného ústředním úřadem. Rozhodnutí, co se má tisknout, bude záviset na prosté většině při hlasování těchto tří členů. Redaktor se účastní jednání jako pozorovatel.
7. Instrukce nové rozhlasové rady nahradí správní výbor BBC, chartu BBC a nezávislý rozhlasový úřad. Bude mít právo kontrolovat všechny programy a jmenovat všechny zaměstnance ve všech audiovizuálních prostředcích.
8. Instrukce národní rady pro reformu soudů a justice, jejím úkolem bude zlikvidovat únavné odklady při jednáních soudů, propustit neschopné soudce, jmenovat za ně nové, prověřit a schválit všechna veřejná jmenování v soudnictví, zkrátit nebo zrušit většinu odvolacích řízení a zavést nařízení o tajných výsledcích - za přečiny proti veřejnému pořádku a za antisocialistické chování.
9. Instrukce rady pro národní řízení výchovy s pravomocí schvalovat nebo vetovat všechna jmenování profesorů, ředitelů škol a učitelů a revidovat národní výchovný program tak, aby ve školách a kolejích byly zavedeny osnovy orientované k větší sociální uvědomělosti.
10. Schválení návrhu zákona o odborech (rozšíření odborů na ozbrojené složky a policii), vyžadujícího povinné členství všech členů ozbrojených sil a policie v příslušné odborové organizaci a zařazení civilních odborových organizátorů a

vychovatelů do složek ozbrojených sil a policie. Za situace, kdy bude členství v odborové organizaci povinné, vyloučení z odborů bude mít jasně za následek i odchod z ozbrojených sil.

11. Schválení návrhu zákona o policii. Všechny policejní sbory budou podřízeny místnímu policejnímu velitelství, v němž se velitelé budou rekrutovat z pokrokových lidí místní správy a z odborového hnutí. Velitelé budou mít právo jmenovat všechny hodnosti od konstábla po seržanta a rozhodující hlas v určení strategie a taktiky v řízení policie místní obce.

12. Schválení zákona o veřejném pořádku (o bezpečnosti obce), jehož hlavní klauzule se bude týkat ustavení dělnických milic, které nahradí speciální policejní sbory. Milice bude podporovat místní policii v udržování veřejného pořádku, hlavně v zajištění bezpečných a spořádaných provládních demonstrací a v likvidaci všech protispolečenských živlů, které by chtěly působit jako disidentské hnutí.

13. Návrh zákona o výměně peněz. Ten mluví sám za sebe. Bude nevyhnutelně nutné zabránit všem únikům fondů a aktiv ze země.

14. Schválení zákona o odpovědnosti za soukromý majetek, požadujícího registraci veškeré půdy, obrazů, šperků, artefaktů, zásob, akcií, depozit, vozidel, penzijních fondů, domů atd., dříve než budou zdaněny, případně znárodněny.

15. Schválení zákona umožňujícího nasměrování investic, který nařídí registraci všech společenských fondů, jako např. u životních a jiných pojišťoven. Tento zákon umožní nasměrovat budoucí investice do projektů podporovaných státem podle (povinných) rad expertů jmenovaných státem.

16. Okamžité vystoupení z Evropského hospodářského společenství bez ohledu na smluvní závazky.

17. Bezodkladné snížení všech britských konvenčních ozbrojených sil na jednu pětinu jejich nynějšího stavu.

18. Okamžité odstranění a zničení všech britských nukleárních zbraní a demontáž dvou výzkumných ústavů moderních zbraní v Harwellu a Aldermastonu.

19. Bezodkladné vypovězení všech vojsk Spojených států, nukleárních a konvenčních, zároveň s veškerým personálem a materiálem z Británie.

20. Okamžité vystoupení ze Severoatlantického paktu a odmítnutí této organizace.

Sotva potřebuji zdůrazňovat, soudruhu generální tajemníku, že těchto pět posledních bodů by zruinovalo obranný systém západní aliance tak dokonale, že za našeho života už by jej nebylo možno obnovit, pokud bylo by vůbec kdy možno o obnově uvažovat. Všechno to, co jsem uvedl a popsal ve svých dvou memorandech, závisí na plném vítězství labouristické strany v příštích volbách, které mají být na jaře roku 1988 a asi budou poslední příležitostí. To jsem tedy fakticky myslel poznámkou na obědě u generála Krjučkova, když jsem tvrdil, že "nikdy víc než právě v současné době" se v Moskvě stále přeceňuje politická stabilita Británie.

S pozdravem

Harold Adrian Russell Philby

Reakce generálního tajemníka na druhé a konečné memorandum byla překvapivě a potěšitelně rychlá. Ani ne den poté, co Philby odevzdal memorandum do rukou majora Pavlova, se nevyzpytatelný a chladný mladý důstojník z devátého oddělení vrátil. V rukou měl obyčejnou obálku, kterou beze slova podal Philbymu. Obrátil se a odcházel.

Byl to další dopis generálního tajemníka, psaný jeho rukou, stručný a věcný jako obvykle.

Sovětský vůdce v něm děkoval Philbymu za jeho práci. Obsah obou memorand shledával dokonale přesným. Proto považoval vítězství britské labouristické strany v příštích všeobecných volbách za záležitost, která má pro SSSR neobyčejný význam. Ustavil malý, omezený poradní výbor, odpovědný jedině jemu, který mu bude radit v budoucích akcích. Žádal a prosil Harolda Philbyho, aby se stal poradcem tohoto výboru.

6

Preston seděl v kanceláři ztrápeného Bertie Capsticka a prohlížel si deset fotokopii, rozprostřených na stole. Každý list pečlivě pročítal.

"Kolik lidí mělo v rukou obálku?" zeptal se.

"Určitě listonoš. Bůh ví, kolik lidí v třídní poště. V budově samotné lidi u přepážky, poslíček, který roznáší ranní poštu po kancelářích, a já. Nezdá se mi, že by ti ta obálka mohla udělat velkou radost."

"A ty papíry uvnitř?"

"Těch jsem se dotýkal jenom já. Samozřejmě jsem nevěděl, co to je, dokud jsem papíry nevyndal."

Preston chvíli přemýšlel.

"Kromě otisků prstů osoby, která je poslala, obsahují asi také otisky toho, kdo je zcizil. Budu muset požádat Scotland Yard, aby je prozkoumal. Osobně si nedělám iluze. A teď k obsahu: Vypadá to, že jde o materiál z vysokých míst."

"Z nejvyšších míst," přisvědčil zachmuřeně Capstick. "Všechno je vrcholně tajné. Některé věci jsou velice citlivé, týkají se našich spojenců v NATO, různé eventuality plánů NATO, jak čelit sovětským hrozbám - takové materiály."

"Dobrá. Projděme si všechny možnosti. Sleduj mě pozorně. Dejme tomu, že to poslal vlastenec, který z nějakého důvodu tají svou totožnost. To se stává, lidé se neradi angažují. Kde by mohla taková osoba k těm papírům přijít? Aktovka zůstala ležet v šatně, v taxíku, v klubu?"

Capstick zavrtěl hlavou. "Ale ne legálně, Johnny. Tahle věc neměla za žádných okolností opustit budovu, jedině v zapečetěném pytlí při cestě na ministerstvo zahraničních věcí nebo na předsednictvo vlády. Nedostal jsem žádné hlášení, že by se někdo pokoušel otevřít zapečetěný pytel. Navíc tam není razítko, že by zásilka byla určena mimo budovu, což by musela mít, kdyby ji někdo vzal legálně. Lidé, kteří teprve začínají pracovat s podobnými materiály, už

znají pravidla. Nikdo - ale naprosto nikdo - si nesmí vzít takový materiál ke studiu domů. Stačí ti to?"

"Víc než dost," řekl Preston. "Šlo to tedy mimo ministerstvo. Takže někdo musel materiál vynést. Ilegálně. Hrubá nedbalost? Anebo záměrný pokus o indiskreci?"

"Podívej se na data originálu. Těchhle deset papírů představuje celý měsíc. Není pravděpodobné, že by všechny došly na jeden stůl za jediný den. Někdo je shromažďoval po delší dobu."

Preston vzal papíry kapesníkem a strkal je zpátky do obálky, v níž přišly. "Budu je muset vzít do Charles Street. Bertie, můžu si zatelefonovat?"

Zavolal Charles Street a žádal o přepojení přímo do kanceláře sira Bernarda Hemmingse. Generální ředitel byl přítomen a po určitých odkladech a na Prestonovo naléhání vzal telefon. Preston ho požádal o okamžitou schůzku. Generální ředitel svolil. Preston položil sluchátko a obrátil se k brigádnímu generálu Capstickovi.

"Bertie, prosím tě, pro tuto chvíli nedělej vůbec nic a s nikým o tom nemluv. S nikým. Prostě se chovej, jako by se vůbec nic nestalo. Já se ozvu."

Nepřicházelo vůbec v úvahu, aby s doklady odešel z ministerstva bez doprovodu. Brigádní generál Capstick mu půjčil strážného z haly, hřmotného chlapa, bývalého gardistu.

Preston odešel z ministerstva s doklady v aktovce a taxikáři přikázal, aby zastavil v Clarges Apartments, posledních dvě stě metrů do ulice Charles dorazil pěšky. U ústřední kanceláře propustil svého průvodce. Sir Bernard ho přijal za deset minut.

Starý lovec špiónů byl celý šedivý, jako by ho něco bolelo, bolesti ho často pronásledovaly. Nemoc, která v něm hlodala, nebyla pro vnějšího pozorovatele patrná, avšak lékařské testy hovořily jednoznačně. Nanejdávš jeden rok, tvrdili lékaři, a operovat se to nedá. Měl jít do důchodu 1. září. To znamenalo, že opustí úřad v polovině července a bude si vybírat závěrečnou dovolenou, šest týdnů před svými šedesátými narozeninami.

Pravděpodobně by odešel hned, ale cítil osobní odpovědnost za břemeno, které na něm spočívalo. Měl druhou ženu, která do manželství přivedla dceru, již si bezdětný muž zamiloval. Dívka chodila ještě do školy. Předčasné penzionování by podstatně snížilo jeho důchod a vdova po něm i s dcerou by žily ve stísněných poměrech. Ať už to bylo moudré či nikoli, snažil se dosloužit až do zákonného data jen proto, aby po sobě zanechal plný důchod. Svému povolání věnoval celý život a nakonec neměl prakticky žádný majetek.

Preston vysvětlil stručně a přesně, co se dnes dopoledne stalo na ministerstvu obrany. Rovněž tlumočil Capstickův názor, že dokumenty nemohly zmizet z ministerstva jinak, než že byly úmyslně odneseny.

"Proboha, už zase," zabručel sir Bernard.

Vzpomínka na Vassalla a Primea ho stále ještě jítřila, stejně jako vzpomínka na roztrpčenou reakci Američanů, když se o tom dozvěděli.

"Tak, Johnne, kde chcete začít?"

"Požádal jsem Bertie Capsticka, aby o tom na chvíli pomlčel," řekl Preston. "Pokud máme na ministerstvu opravdu zrádce, je tu druhá záhada: Kdo nám ten materiál poslal? Nějaký náhodný chodec? Žena, kterou přepadly výčitky svědomí? Poberta? Nevíme. Ale kdyby se nám podařilo najít onu osobu, asi bychom se dozvěděli, kde sebrala materiál. To by nám ušetřilo spoustu pátrání. Do obálky nevkládám moc naděje - normální hnědý papír, jaký se prodává v tisících prodejnách, obvyčejné známky, adresa tiskacími písmeny, psaná plnicím perem, a v rukou ji mělo už hodně anonymních lidí. Ale papíry uvnitř - na nich snad jsou otisky prstů. Byl bych rád, kdyby je všechny přezkoumal Scotland Yard - samozřejmě v mé přítomnosti. Potom snad budeme vědět co dál."

"Uvažujete správně. Pusťte se do toho," řekl sir Bernard, "Musím informovat Tonyho Plumba a pravděpodobně Perryho Jonese. Pokusím se s oběma sejít na oběd. Samozřejmě všechno záleží na tom, co si myslí Perry Jones, ale na tohle musíme nasadit Spojený zpravodajský výbor. Vy, Johnne, na tom pracujte ze své strany a průběžně mě informujte. Jestli se v Yardu něco objeví, rád bych o tom věděl."

Ve Scotland Yardu byli velmi ochotní, dali Prestonovi k dispozici jednoho z nejlepších pracovníků laboratoře. Preston stál vedle civilního technika, který pečlivě pokrýval práškem každý arch papíru. Jistě si přečetl nápis VELMI TAJNÉ na každé stránce.

"Někdo ve Whitehallu provedl nějakou lumpárnu?" zeptal se technik šelmovsky.

Preston zavrtěl hlavou. "Hlupák a lenoch," lhal. "Tyhle papíry patřily do drtiče a ne do koše na papír. Jestli se nám podaří zjistit otisky, tak si to ten chlapík pěkně vypije."

Technika to přestalo zajímat. Když skončil, potřásl hlavou.

"Nic," řekl. "Je to čistě jako sníh. Ale něco vám řeknu. Někdo ty papíry otřel. Je tu jeden jasný otisk prstů, samozřejmě, ale to jsou asi prsty vaše."

Preston přikývl. Nemusel mu prozrazovat, že jediné otisky na papíru zanechal brigádní generál Capstick.

"To je právě to," řekl technik. "Tehle papír výborně ukazuje otisky a uchovává je po celé týdny, ba i měsíce. Jistě tu byly ještě další otisky, nejmenš jednoho člověka, možná víc. Toho úředníka, který je měl v rukou před vámi, například. Ale nic. Než se papíry octly v koši, někdo je hadrem přetřel. Vidím dokonce vlákna. Ale žádné otisky. Je mi líto."

Preston mu obálku nedal. Ten, kdo vymazal otisky z dokumentů, určitě je nenechal na obálce. Kromě toho by prozradil, že lhal, když si vymyslel povídačku o nedbalém úředníkovi. Vzal všech deset tajných papírů a odešel. Capstick má pravdu, pomyslel si. Je to indiskrece, a to velice zlá indiskrece. Byly tři hodiny odpoledne. Vrátil se do Charles Street a čekal na sira Bernarda.

Sir Bernard musel naléhat, aby sir Anthony Plumb, předseda Spojeného zpravodajského výboru, a sir Peregrine Jones, stálý podsekretář ministerstva obrany, přišli na oběd. Sešli se v soukromé místnosti v klubu svatého Jakuba. Oba

vyšší civilní úředníci se cítili poněkud nesví, že je generální ředitel požádal o účast na obědě tak naléhavě. Oběd si objednávali trochu zamyšleně. Když odešel číšník, sir Bernard jim řekl, co se stalo. Oba muži ztratili chuť k jídlu. "Capstick měl informovat mě," zlobil se sir Perry Jones. "Když mi to takhle řekneš, je to pro mne otřes." "Náš Preston ho požádal, aby o tom zatím nikomu nepovídal, protože jestli je indiskrece na ministerstvu hodně vysoko, nesmí se pachatel dozvědět, že máme v rukou dokumenty." Sir Peregrine něco zabručel, už uklidněn. "Co si o tom myslíte, Perry?" zeptal se sir Anthony Plumb. "Je možné, že by někdo na ministerstvu nějakým nedopatřením či nedbalostí nechal ty fotokopie někde ležet?" Vysoký civilní úředník na ministerstvu obrany potřásl hlavou. "Indiskrece nemusí být tak vysoko. Všichni vedoucí mají svůj personál. Musí se dělat kopie - originální dokumenty vidí často tři nebo čtyři zaměstnanci. Ale kopie jsou hned při výrobě evidovány a později zničeny. Když se udělají tři kopie, tři kopie se po užití zničí. Potíž je v tom, že vedoucí pracovník nemůže rozdrtit vlastní materiál. Ten dá někomu ze svého personálu, aby to udělal. To všechno se samozřejmě důkladně prověřuje, ale žádný systém není úplně dokonalý. Podstata věci je v tom, že tyhle kopie s časovým rozsahem celého měsíce musel někdo z ministerstva odnášet soustavně. To nebyla ani nehoda ani nedbalost. To se dělo úplně záměrně. K sakru..." Položil přístroj na skoro nedotčené jídlo. "Je lni líto, Tony, ale myslím si, že z toho bude pořádný poprask." Sir Tony Plumb se tvářil vážně. "Budu muset svolat podvýbor Spojeného zpravodajského výboru," řekl. "V téhle situaci početně omezený. Jen ministerstvo vnitra, zahraničních věcí, obrany, sekretáře předsednictva vlády, vedoucí Pětky a Šestky a někoho z Vládního spojovacího hlavního stanu. Ty všechny nutně potřebuji." Dohodli se, že se podvýbor sejde zítra dopoledne a Hemmings je bude informovat, zda Preston uspěl na Scotland Yardu. S tím se rozloučili.

Úplný Spojený zpravodajský výbor je dost velké těleso. Kromě půl tuctu ministerstev a několika agentur ještě tři útvary armády a dvě zpravodajské služby. Dále zahrnuje londýnské zástupce Kanady, Austrálie, Nového Zélandu a samozřejmě i americkou CIA.

Plenární zasedání se uskutečňují zřídka a bývají formální. Početně omezené podvýbory se scházejí pravidelněji, protože účastníci schůzky, zabývající se specifickými záležitostmi, se navzájem osobně znají a vykonají více práce v krátké době.

Podvýbor, který svolal na dopoledne 21. ledna sir Anthony Plumb jako předseda Spojeného zpravodajského výboru a jako osobní koordinátor ministerského předsedy pro veškeré zpravodajství, dostal krycí název Paragon. Sešel se v deset hodin dopoledne v instruktážní místnosti předsednictva vlády, dvě poschodí pod přízemím ve Whitehallu. Tento konferenční sál má klimatizaci, je zvukotěsný, denně jej prohlédávají, zda v něm nejsou umístěny odposlouchávací aparáty.

Po formální stránce byl jejich hostitelem, sekretář předsednictva vlády sir Martin Flannery, ale podřizoval se siru Anthonymu, který poradě předsedal. Z ministerstva obrany byl přítomen sir Perry Jones, z ministerstva zahraničních věcí sir Patrick (Paddy) Strickland, z ministerstva vnitra sir Hubert Villiers, kterému politicky podléhalo MI5.

Vládní spojovací hlavní stan, odposlouchávací služba v Gloucestershiru, ve věku vyspělé techniky pro stále pozorování tak důležitý, že je vlastně sám o sobě zpravodajskou službou, vyslal na poradu náměstka generálního ředitele, protože generální ředitel byl na dovolené.

Sir Bernard Hemmings přišel z Charles Street a přivezl s sebou Briana Harcourta-Smithe. "Myslel jsem si, že bude lepší, když bude Brian plně informován," vysvětloval Hemmings. Všichni chápali, že tím myslí "v případě, že se příště nebudu moci dostavit".

Posledním přítomným, který seděl netečně na konci dlouhého stolu naproti siru Anthonymu Plumbovi, byl sir Nigel Irvine, šéf Tajné zpravodajské služby neboli MI6.

MI6 kupodivu nemá generálního ředitele, ačkoli v čele MI5 generální ředitel stojí. Má šéfa, známého ve zpravodajském světě a ve Whitehallu prostě jako "C", ať už se jmenuje jakkoli. První vedoucí MI6 se jmenoval Mansfield-Cummings a "C" znamenalo počáteční písmeno druhé poloviny jeho jména. Ian Fleming vzal poťouchle druhé začáteční písmeno "M" jako označení šéfa v románech o Jamesu Bondovi.

Kolem stolu tedy sedělo celkem devět mužů, sedm z nich byli rytíři říše, kteří představovali větší moc a vliv než kterýchkoli jiných sedm mužů v království. Všichni se navzájem velmi dobře znali a oslovovali se křestními jmény. Každý z nich mohl oslovovat náměstky generálních ředitelů křestním jménem, ale náměstkové říkali vedoucím pracovníkům "pane". To se rozumělo samo sebou.

Sir Anthony Plumb zahájil poradu krátkým popisem toho, co předešlého dne objevili. Jeho slova vyvolala zděšené brumlání. Pak předal slovo siru Bernardu Hemmingsovi. Náčelník Pětky doplnil další podrobnosti včetně neúspěchu s otisky prstů ve Scotland Yardu. Sir Perry Jones uzavřel hlavní část rady naléhavým upozorněním, že to, že fotokopie zmizely z ministerstva, nebyla ani nehoda ani nedbalost. Stalo se tak záměrně a podloudně.

Když skončil, rozhostilo se kolem stolu ticho. Jako přízrak se nad nimi vznášela pouhá dvě slova: odhad škody. Jak dlouho to trvalo? Kolik dokumentů se ztratilo? Komu byly určeny? (Ačkoli odpověď na tuto otázku se zdála dost jasná.) Jaký druh dokumentů to byl? Jakou škodu utrpěla Británie a jakou spojenci v NATO? A jak to, k čertu, oznámíme spojencům?

"Komu jste případ svěřil?" zeptal se sir Martin Flannery Hemmingse.

"Jmenuje se John Preston," odpověděl Hemmings. "Je z CI/A. Když balíček přišel poštou, zavolał ho z ministerstva brigádní generál Capstick."

"Mohli jsme... hm... jsme na to... nasadit... někoho... víc... zkušeného," poznamenal Brian Harcourt-Smith. Sir Bernard Hemmings se zamračil. "John Preston u nás nastoupil poměrně pozdě," vysvětloval. "Teď je u nás šest let. Plně mu důvěřuju. Mám k tomu ještě jeden důvod. Musíme předpokládat, že jde o únik informací."

Sir Perry Jones zachmuřeně přikyvoval.

"Můžeme také předpokládat," pokračoval Hemmings, "že ta odpovědná osoba - budu jí říkat Kámoš - je si vědoma toho, že se jí ty dokumenty vytratily z vlastnictví. Můžeme doufat, že Kámoš neví, že nám je na ministerstvo poslal nějaký anonym. Kámoš pravděpodobně prožívá horké chvíle a nebude vystrkovat růžky. Jestliže na případ nasadím celé družstvo čmuchalů, Kámoš bude hned vědět, že je po všem. Ze všeho nejméně bychom potřebovali, aby se odtud vypařil a za nějaký den se vynořil v Moskvě na tiskové konferenci jako hvězda. Navrhují, abychom pro začátek postupovali opatrně a co nejdříve se snažili získat nějaké vodítko. Preston byl právě přeložen do CI/A. Ve své nové funkci může zcela nenápadně obcházet ministerstva a obvyklým způsobem kontrolovat jejich činnost. Je to nejlepší krycí manévr, jaký vůbec můžeme mít. Při troše štěstí na tom Kámoš neshledá naprosto nic zvláštního."

Sir Nigel Irvine přikývl. "To je rozumné," souhlasil.

"Dalo by se získat z vašich pramenů nějaké vodítko, Nigeli?" zeptal se Anthony Plumb.

"Vypustím pár pokusných balonků," prohodil nezávazně. Andrejev, napadlo ho, bude se muset setkat s Andrejevem.

"A co naši udatní spojenci?"

"Informovat je, nebo alespoň některé z nich, to případně pravděpodobně vám," připomněl mu Plumb. "Tak co si o tom myslíte?"

Sir Nigel sloužil ve své nynější funkci sedm let a tenhle rok byl poslední. Bystrý, zkušený, chladný. Spojenecké zpravodajské služby Evropy i Severní Ameriky ho hodnotily vysoko. Avšak předávat podobné zprávy - to není žádná legrace. Touhle notou by žádná hra neměla končit. Představoval si Alana Foxe, zatrpklého a občas sarkastického staršího styčného úředníka CIA v Londýně. Ten to pořádně rozmázne. Sir Nigel pokrčil rameny a usmál se.

"Souhlasím s Bernardem. Kámošovi to jistě vrtá hlavou. Můžeme předpokládat, že v několika nejbližších dnech nebude pospíchat, aby ukradl další svazek velmi tajných materiálů. Bylo by dobré, kdybychom mohli za našimi spojenci přijít s něčím pozitivním, s určitým odhadem rozsahu škody, jakou jsme utrpěli. Raději bych počkal, co dokáže Preston. Alespoň několik dnů."

Sir Arithony přikývl. "Odhad rozsahu škody je velmi důležitý. Ale dospět k němu je skoro nemožné, dokud nenajdeme Kámoše a nepřesvědčíme ho, aby nám odpověděl na několik otázek. Takže teď podle všeho hodně záleží na tom, co vyšetří Preston."

"Zní to skoro jako název knihy," zabručel jeden ze skupiny, když se rozházeli, stáli podsekretáři si to namířili přímo do kanceláří svých ministrů, aby je v největší důvěrnosti informovali. Sir Martin Flannery si uvědomoval, že stráví několik nepřijemných chvil s obávanou paní Margaretou Thatcherovou.

Příští den se sešel v Moskvě ke své zahajovací schůzi jiný výbor.

Major Pavlov volal hned po obědě Philbymu, že přijede pro soudruha plukovníka v šest hodin, soudruh generální tajemník ústředního výboru Komunistické strany Sovětského svazu si přeje s ním hovořit. Philby se (správně) domníval, že oznámení pět hodin před schůzkou má zajistit, aby přišel střízlivý a vhodně oblečen.

V tuto hodinu byly ulice Moskvy přecpány plíživou dopravou, brzděnou rozježděným sněhem, ale čajka s poznávací značkou MOS uháněla středem ulice rezervovaným pro vládu, pro elitu, pro vyžrané papaláše. Marx snil kdysi o beztrždní společnosti - a zatím zde vznikla společnost přísně rozvrstvená, přísně odlišená, třídně vyhraněná tak, jak může být vyhraněná jenom ohromná byrokratická hierarchie.

Když minuli hotel Ukrajina, pomyslel si Philby, že asi pojedou až na chatu v Usovu, ale asi po půl míli auto prudce zahrulo k zamřížovanému vchodu obrovské osmiposchoďové budovy na Kutuzovském prospektu 26. Philby žasl, vstoupit do soukromé rezidence politbyra - to byla vzácná pocta.

Sem a tam procházeli po chodníku v civilních šatech muži devátého oddělení, ale u ocelových vstupních vrat stáli strážci v uniformě, v tlustých šedých kabátech, v kožešinových čepicích s klapkami na uších a s modrými odznaky strážce Kremlu. Major Pavlov prokázal svou totožnost a ocelová vrata se prudce otevřela. Čajka se vplazila na prázdné prostranství dvora a zaparkovala.

Bez jediného slova vedl major Pavlov Philbyho do budovy, prošli dvěma dalšími kontrolami, skrytým kovovým detektorem a rentgenovým snímačem. Vstoupili do výtahu. Ve třetím poschodí vystoupili, celé poschodí patřilo generálnímu tajemníkovi. Major Pavlov zaklepal, dveře se otevřely a objevil se v nich majordomus, celý v bílém, který posunkem vpustil Philbyho dovnitř. Mlčenlivý major ustoupil a za Philbym se zavřely dveře. Sluhové mu vzali kabát a klobouk a vyzvali ho, aby vstoupil do velkého obývacího pokoje, velmi teplého, protože staří lidé bývají citliví na chlad, ale kupodivu velmi prostě zařízeného.

Na rozdíl od Leonida Brežněva, který si potrpěl na vyumělkovaný rokokový přepych, vědělo se o generálním tajemníkovi, že je úplný asketa. Nábytek byl ze švédského nebo finského smrkového a jedlového dřeva, funkční a střízlivý. Kromě dvou drahocenných předložek z Buchary tam nebylo nic starobylého. Stál tam nízký konferenční stůlek a čtyři urovnané židle kolem. Na jedné straně zůstávalo uspořádání nedokončené, aby se mohla případně přistříci židle pátá. Stáli tam již tři lidé - nikdo si neodvážil bez dovolení sednout. Philby je všechny znal. Pokynuli mu na pozdrav.

Byl tam Vladimír Iljič Krylov, profesor moderních dějin na moskevské univerzitě. Jeho cena tkvěla v tom, že byl pochodující encyklopedií, pokud šlo o socialistické a komunistické strany západní Evropy, specializoval se na Británii. A co bylo ještě důležitější, byl členem Nejvyššího sovětu, parlamentu jedné strany, sboru kývalů, člen akademie věd,

častý poradce mezinárodního oddělení ústředního výboru KSSS.

Muž v civilních šatech, ale vojenského držení, byl generál Petr Sergejevič Marčenko. Philby ho znal jenom povrchně, ale věděl, že je vysokým důstojníkem GRU, vlastní zpravodajské služby sovětských ozbrojených sil. Marčenko byl expertem na techniku vnitřní bezpečnosti a jejího opaku, destabilizace, a zvláštní oblastí jeho zájmu byly vždy západoevropské demokracie. Polovinu života strávil tím, že studoval jejich policii a vnitřní bezpečnostní aparát. Třetím účastníkem byl dr. Josef Viktorovič Rogov, také akademik, profesí fyzik. Ale slávu mu zajistil jiný titul - šachový velmistr. Věděl se o něm, že je jedním z mála osobních přátel generálního tajemníka, člověkem, na kterého se sovětský vůdce obracel v minulosti několikrát, když měl pocit, že je třeba uplatnit vynikající mozek při plánování určitých operací.

Čekali dvě minuty. Pak se otevřely dvojité dveře na konci pokoje a objevil se nepopíratelný pán Sovětského svazu, jeho dominií, satelitů a kolonií.

Seděl v křesle na kolečkách, které tlačil vysoký sluha v bílé kazajce. Křeslo dostrkal na prázdné místo, které pro ně bylo vyhrazeno.

"Prosím, posadte se," vyzval je generální tajemník.

Philby byl překvapen, jak se generální tajemník změnil. Bylo mu pětasedmdesát, obličej a hřbety rukou měl poseté skvrnami a drobnými vráskami, jak tomu bývá u velmi starých lidí. Něco způsobila asi operace srdce z roku 1985 a kardiostimulátor dílo podle všeho dokončil. A přece působil křehkým dojmem. Bílé vlasy, jež mu dodávaly vzezření oblíbeného rodinného lékaře, husté a lesklé na portrétech v prvomájových průvodech, téměř zmizely. Kolem obou očí měl hnědé skvrny.

Asi míli od Kutuzovského prospektu, blízko staré vesnice Kuncovo, v srdci březového lesa, na obrovském území, obklopena dvoumetrovým ochranným dřevěným plotem, stála hyperexkluzivní nemocnice sekretariátu ústředního výboru. Byla to zmodernizovaná a rozšířená stará kuncovská klinika. Na pozemcích nemocnice stála bývalá Stalinova chata, jednopatrová a překvapivě skromná. Tam strávil tyran hodně času a nakonec tam i zemřel. Celá chata byla přebudována na léčebnou jednotku intenzivní péče, nejmodernější v celé zemi, jen pro tohoto muže, který teď seděl v křesle na kolečkách a pečlivě si prohlížel přítomné, jednoho po druhém. V Kuncovu na chatě mělo nepřetržitě službu šest nejlepších specialistů a generální tajemník k nim přicházel každý týden na léčení. Bylo zřejmé, že ho udržují naživu - nic víc. Ale mozek stále pracoval, skryt za chladnými očima, které hleděly skrze brýle se zlatými obroučkami. Zřídka kdy mrkal, a když už mrkl, pak pomalu jako dravec.

Nezdržoval se dlouhými úvody. Philby věděl, že to nedělá nikdy. Kývl na ostatní tři a řekl: "Soudruzi, už jste četli memorandum našeho přítele, soudruha plukovníka Philbyho?"

Nevyslovil to jako otázku, ale všichni tři přikýkli na souhlas.

"Pak nebudete překvapeni, až se dozvíte, že pokládám vítězství britské labouristické strany a jejího ultralevého křídla za prvořadý sovětský zájem. Přeji si, abyste vy čtyři vytvořili tajný výbor, který mi bude radit, jakými metodami bychom mohli pomoci tomuto vítězství - samozřejmě zcela tajně.

S nikým o tom nebudete hovořit. Pokud bude třeba nějakých dokladů, vypracujete je vy sami. Poznámky budou spáleny. Schůzky se budou konat v soukromých bytech. Na veřejnosti se scházet nebudete. Zprávy mi budete podávat telefonicky prostřednictvím majora Pavlova. Uspořádám pak schůzku, na které mi předložíte své návrhy." Philbym bylo jasné, že sovětský vůdce bere otázku utajení neobyčejně vážně. Schůzku mohl uspořádat ve svých kancelářích v budově ústředního výboru, velkém šedivém bloku na Novém náměstí, kde pracovali všichni sovětské vůdce od Stalinových dob. Avšak ostatní členové politbyra by je mohli zahlédnout, jak přicházejí nebo odcházejí, nebo by se mohli o jejich schůzce doslechnout. Generální tajemník chtěl mít výbor zřejmě tak soukromý, aby se o něm nikdo jiný nedověděl.

Byla tu ještě jedna podivná věc. Nezúčastnil se nikdo ze Státní bezpečnosti - kromě generálního tajemníka samotného - a ten už nebyl jejím šéfem. A přece první hlavní oddělení mělo o Británii obrovské spisy a experty, kteří se věci zabývali. Z důvodů, které znal jenom on sám, se mazaný vůdce rozhodl nesvěřit záležitost do rukou těch, jimž stál kdysi v čele.

"Jsou nějaké dotazy?"

Philby zvedl váhavě ruku. Generální tajemník pokynul.

"Soudruhu generální tajemníku, vždycky jsem jezdil sám ve vlastním voze. Loni jsem měl záchvat a lékaři mi zakázali řídit auto. Ted' mě vozí manželka. Ale v tomto případě, kvůli utajení..."

"Po dobu trvání akce vám pošlu řidiče od Bezpečnosti," řekl generální tajemník tiše. Všichni věděli, že ostatní tři už řidiče mají.

Dalších dotazů nebylo. Generální tajemník pokynul a sluha odvážel kolečkovou židli i s jejím uživatelem dvojími dveřmi ven. Čtyři poradci se zvedli a chystali se k odchodu.

O dva dny později se Albionský výbor sešel k intenzivní poradě na venkovské chatě jednoho ze dvou akademiků.

Preston pokračoval dobře. Zatímco probíhala porada Paragonu, usadil se v registraci, hluboko pod ministerstvem obrany.

"Bertie," řekl brigádnímu generálovi Capstickovi, "pokud jde o zdejší personál, jsem nové koště a budu je příšerně otravovat. Všude rozhlašuji, že jsem šplhoun a dělám všechno možné, abych měl dobré oko u svých nadřízených. Ověřuji pracovní metody, v podstatě o nic nejde, jenom já blbnu na kvadrát."

Capstick svůj úkol svědomitě plnil, vytruboval do světa, že nový vedoucí CI/A obchází všechna ministerstva, aby ukázal, jaký je snaživec a dřič. Úředníci v registraci zvedali oči k nebi a při spolupráci s Prestonem jenom těžko utajovali svou podrážděnost. Ale Prestonovi byl umožněn přístup ke spisům, viděl, kdo si je vypůjčoval a pak vracel, kdo měl

dokumenty v rukou, a - to bylo velmi důležité = zjistil i jednotlivá data.

Hned na začátku měl štěstí. Všechny papíry až na jeden byly k dispozici i na ministerstvu zahraničních věcí nebo na předsednictvu vlády, protože všechny se týkaly spojenců Británie v NATO a oblastí společných reakcí NATO na rozmanité sovětské návrhy.

Ale jeden dokument nikdy neodešel z ministerstva obrany. Stálý podsekretář sir Peregrine Jones se nedávno vrátil z rozhovorů v Pentagonu ve Washingtonu, námětem rozhovorů byly společné hlídky britských a amerických nukleárních ponorek ve Středozemním moři, středním a jižním Atlantiku a v Indickém oceánu. Stálý podsekretář připravil koncept zprávy o svých rozhovorech a dal jej kolovat dvěma desítkám vedoucích pracovníků ministerstva. Fakt, že tento koncept byl ve fotokopii mezi ukradenými papíry, nasvědčoval tomu, že se únik informací týkal jenom jednoho ministerstva.

Preston začal s rozbořem rozdělování vrcholně tajných dokumentů, a to několik měsíců nazpět. Vyšlo najevo, že papíry v zaslaném balíčku zahrnovaly od prvního do posledního období čtyř týdnů. Ukázalo se také, že každý pracovník, kterému prošly všechny tyto dokumenty rukama, četl podobných dokumentů daleko víc. Takže zloděj si vybíral. Na konci druhého dne Preston zjistil, že ke všem deseti dokumentům mělo přístup celkem čtyřadvacet pracovníků. Začal zkoumat nepřítomnosti v úřadě, kdo byl na služební cestě v cizině, kdo měl v té době chřipku - postupně vylučoval ty, kdo se nemohli v době krádeže k papírům dostat.

Zdržovaly ho dvě věci. Musel předstírat, že zkoumá hromadu jiných výpůjček, aby neupozornil na sledovaných deset dokumentů. Musel si dokonce všimnout i zábavy nižších úředníků z registrace, protože zdrojem indiscrece mohl být i prostý zaměstnanec, například sekretářka nebo písařka, která si o přestávce povídala s jinou úřednicí u šálku kávy. Za druhé se mu nedařilo proniknout do vyšších poschodí, aby zjistil, kolik kopií se vlastně dělá z každého originálu. Obvykle dostával každý úředník vysoce tajný dokument oficiálně na svoje jméno, ale mohl se obrátit s prosbou o radu na svého kolegu. V tom případě byla fotokopie opsána na stroji, očíslována a předána kolegovi. Když kolega papír vrátil, byl dopis zničen - nebo, jako v tomto případě, nikoli. Hlavní dokument se vrátil do registrace. Ale fotokopii mohlo vidět několik párů očí.

Aby mohl vyřešit druhý problém, vrátil se Preston spolu s Capstickem po setmění na ministerstvo a strávil dvě noci ve vyšších poschodích. Všude bylo pusto prázdno až na uklízečky, které se o něj nezajímaly. Preston kontroloval počet kopií naklepaných na stroji. Další eliminování bylo možné tam, kde dokument odcházel k vyššímu civilnímu zaměstnanci, který před vrácením do registrace nedal zhotovit žádné kopie. 27. ledna podal Preston na Charles Street prozatímní hlášení.

Přijal ho Brian Harcourt-Smith. Sir Bernard opět nebyl v úřadě.

"Jsem rád, že pro nás něco máte, Johnne," řekl Harcourt-Smith. "Sir Anthony Plumb mě už dvakrát volal. Zdá se, že lidé z Paragonu mají naspěch. Spusťte."

"Předně dokumenty," začal Preston. "Byly pečlivě vybírány, jako by náš zloděj třídil materiál podle toho, co od něho požadovali. Tento fakt vyžaduje expertizu. Podle mého názoru jsou pracovníci nižších skupin vyloučeni. Ti by jednali jako straky, sebrali by, co by jim přišlo pod ruku. Je to jenom dohad, ale snižuje počet podezřelých. Podle mne je pachatelem někdo zkušený, kdo si je vědom, co v každém dokumentu je. Tím jsou vyloučeni zřízení a poslůci. Každopádně únik informací nepochází z registrace. Pečetě na pytlích jsou neporušené, není tam ani stopy po nelegálních výpůjčkách či po neoprávněném rozmnožování."

Harcourt-Smith přikývl. "Takže si myslíte, že je to někde nahoře?"

"Ano, Briane, to si myslím. Zde máte druhý důvod. Dvě noci jsem prohlížel každou jednotlivou kopii. Všecko klapě. Takže zbývá jediná věc. Likvidace kopií. Někdo měl rozdrtit tři kopie, ale zničil jenom dvě, třetí propašoval z budovy ven. Teď počet vyšších úředníků, kteří přicházejí v úvahu.

Přístup ke všem deseti dokumentům jich mělo čtyřadvacet. Myslím, že mohu vyloučit dvanáct, protože dostali kopie - každý z nich jednu - jenom proto, aby radili. Pravidla jsou zcela jasná. Člověk, který dostane kopii z tohoto důvodu, musí ji vrátit pracovníkovi, který mu ji poslal. Ponechat si ji by bylo mimořádné a vzbudilo by podezření. Aby si někdo ponechal deset kopií, to by bylo něco neslýchaného. Tak přicházíme k pouhým dvanácti lidem, kteří měli originály z registrace.

Tři z nich byli pryč z různých důvodů právě ve dnech, které jsou zaznamenány jako data výpůjčky na fotokopiích vrácených anonymním odesílatelem. Tihle lidé si vypůjčovali materiály v jiných dnech a musí být vyloučeni. Takže jich zbývá devět.

Z těchto devíti čtyři nikdy nedostali kopie vyrobené pro poradenské účely a nedovolené kopírování bez záznamů není možné."

"Takže jich zbývá pět," zabručel Harcourt-Smith. "Správně. Je to jenom dohad, ale v tomto okamžiku nemohu udělat víc. Tři z těch pěti měli v té době na stole jiné dokumenty obdobného charakteru jako ukradené papíry. Ty byly dokonce ještě mnohem zajímavější, ale nikdo je nezpozoroval. Právem tedy předpokládám, že by je pachatel sebral také. Tak přicházím ke dvěma posledním. Není to nic jistého, jenom předběžné podezření."

Posunul po stole dva spisy k Harcourtovi-Smithovi, který se na ně zvědavě podíval.

"Sir Richard Peters a pan George Berenson," četl Harcourt-Smith. "První je zástupcem podsekretáře odpovědného za mezinárodní a průmyslovou politiku a druhý je náměstkem ředitele zásobování obrany. Oba mají samozřejmě podřízené."

"Ano."

"Ale vy jste nezapsal jejich podřízené do seznamu podezřelých. Smím se zeptat proč?"

"Jejich podřízení podezřelí jsou. Tihle dva pravděpodobně spoléhají na své spolupracovníky, že zhotoví kopie a

později je zničí. Ale to rozšiřuje síť na tucet lidí. Kdyby se podařilo zbavit podezření ty dva vedoucí, chytit podřízeného za spolupráce vedoucího oddělení by bylo dětskou hračkou. Rád bych začal s těmi dvěma vedoucími."

"Co ode mne žádáte?" zeptal se Harcourt-Smith.

"Sledovat je skryté a nepřetržitě po určitou dobu, zadržovat jim poštu a odposlouchávat telefony," navrhoval Preston.

"Požádám výbor Paragon," řekl Harcourt-Smith. "Jsou to ale vedoucí pracovníci. Kéž byste měl pravdu."

Druhá schůzka Paragonu se konala toho dne pozdě odpoledne. Harcourt-Smith zastupoval sira Bernarda Hemmingse.

Všichni přítomní od něho dostali po jednom vyhotovení Prestonovy zprávy. Vedoucí pracovníci četli zprávu potichu.

Když dočetli, zeptal se sir Anthony Plumb: "Co tomu říkáte?"

"Zdá se to logické," řekl sir Hubert Villiers.

"Myslím, že pan Preston využil daného času dobře," poznamenal sir Nigel Irvine.

Harcourt-Smith se nepatrně usmál. "Samozřejmě to nemusí být žádný z těchto vedoucích. Těch deset dokumentů mohla stejně tak vzít úřednice, která dostala kopie, aby je zničila."

Brian Harcourt-Smith absolvoval bezvýznamnou soukromou školu a ta ho značně a zcela zbytečně poznamenala. Pod uhlazeným povrchem skrýval velkou dávku nevraživosti. Po celý život nenáviděl zdánlivou snadnost, s jakou se lidé kolem něho bez většího úsilí vyrovnávali se svými úkoly. Nenáviděl nekonečnou a vzájemně propletenou síť kontaktů a známostí, často navázaných již dávno předtím ve škole, na univerzitě nebo na vojně. Z nich mohli tito lidé čerpat, kdykoli se jim zamloulo. Říkali tomu "spojení starých kamarádů" nebo také "kouzelný kruh" o Harcourta-Smitha nejvíce mrzelo, že není členem žádného z nich. Jednou, to si mnohokrát opakoval, až bude generálním ředitelem a dosáhne povýšení do šlechtického stavu, zasedne mezi tyto lidi jako jim rovný a oni mu budou naslouchat, opravdu mu budou naslouchat.

Sir Nigel Irvine, člověk vnímavý, postřehl záblesk v očích Harcourta-Smitha. Vzbudilo to v něm obavy. Zdálo se mu, že Harcourt-Smith má sklon k hněvu. Irvine byl vrstevník sira Bernarda Hemmingse a ušli spolu kus cesty. Uvažoval, jaký člověk to na podzim nastoupí po jeho příteli. Přemýšlel o hněvu v Harcourtu-Smithovi, o skryté ctižádosti a o tom, kam obě vlastnosti mohou vést, nebo už vedly.

"Slyšeli jste, co žádá pan Preston," řekl sir Anthony Plumb "Úplné sledování. Povolíme mu je?"

Zvedly se všechny ruce.

Každý pátek probíhá v MI5 porada, které říkají „prosebná“. Předsedá jí ředitel odboru K spojených sekcí. Na prosebné poradě předkládají ostatní ředitelé své požadavky na všechno, co zrovna potřebují - na finance, na technické služby a na sledování svých podezřelých oblíbenců. Veškerý nátlak se soustřeďuje na ředitele odboru A, který disponuje sledovateli. Pokud šlo o sledovatele, byla v tomto týdnu porada předem zcela vyprodána. Ti, kdo se účastnili porady v pátek 30. ledna, zjišťovali, že se nabídka rovná nule. Na žádost Paragonu dal před dvěma dny Harcourt-Smith Prestonovi k dispozici sledovatele, které chtěl. V družstvu bylo šest sledovatelů (čtyři družstva tvořila základnu, dvě pracovala v zaparkovaných autech), čtyři družstva na každých čtyřiaadvacet hodin se dvěma muži pro dozor zabrala celkem čtyřicet osm sledovatelů. Hodně se reptalo, ale nedalo se s tím nic dělat.

"Máme dva objekty," řekli instruujiící důstojníci družstvům. "Jeden pán je ženatý, ale jeho žena je pryč na venkově.

Bydlí ve West Endu a každé ráno chodí na ministerstvo asi půldruhé míle. Pěšky. Druhý je starý mládenec a bydlí v Kentu u Edenbridge. Každý den jezdí do zaměstnání vlakem. Hned zítra začneme."

Technické oddělení si vzalo na starost odposlouchávání telefonů a zadržování pošty. Sir Richard Peters a pan George Berenson se ocitli pod drobnohledem.

Družstvo A nastoupilo pozdě, takže nezpозorovalo dodávku balíčku do Fontenoyova domu. Halový vrátný balíček předal adresátovi při jeho návratu z práce. Balíček obsahoval repliku soupravy Glen ze zirkonových kamenů. Replika byla příštího dne uložena v Couttsově bance.

7

O pátku třináctého se vesměs tvrdí, že je to nešťastný den, ale pro Johna Prestona tomu bylo právě naopak. Tento den mu přinesl první přestávku v únavném stopování dvou vysokých úředníků.

Po šestnáct dnů je sledovali bez výsledku. Oba sledovaní byli lidé pevných návyků a ani jeden z nich netušil, že je neustále pod dohledem, to znamená, že je ani nenapadlo, že mají neustále v patách špehy, tím měli sledovatelé úkol značně usnadněn. Ale stejně to byla nuda.

Londýňan odcházel ze svého bytu v Belgravii každý den ve stejnou hodinu, ubíral se směrem k Hyde Park Corner, zahrnul dolů po Constitution Hill a přes St. James Park. Tak se dostal k Horse Guards Parade. Tudy prošel, přešel Whitehall a kráčel přímo k ministerstvu. Někdy obědval venku, někdy na ministerstvu. Večery většinou trávil doma nebo v klubu.

Přespolní pán, který bydlil sám v malebné vilce u Edenbridge, jezdil do Londýna každý den stejným vlakem, ze stanice Charing Cross se loudal k ministerstvu, kde zmizel uvnitř. Sledovatelé ho hlídali každou noc a na strážii mrzli až do rozbřesku, kdy je konečně vysvobodila první denní směna. Ani jeden sledovaný se nechoval podezřele. Zadržovaná korespondence a telefonní odposlechy u obou vykazovaly pouze běžné účty, osobní poštu, banální hovory a skromný a úctyhodný společenský život. Až do 13. února.

Jako hlavní kontrolor všech operací se Preston zdržoval v místnosti vybavené rádiovým spojením v suterénu na Cork Street. Tam ho zastihlo družstvo B, sledující sira Richarda Peterse.

"Pepík si najal drožku," ozvalo se v telefonu. "Jedeme za ním."

V žargonu sledovatelů je sledovaná osoba vždycky "Pepík", "kámoš" nebo "náš přítel". Když družstvo B ukončilo svou směnu, sešel se Preston s jeho vedoucím Harry Burkinshawem. Byl to malý, buclatý človíček středního věku, starý praktik ve svém celoživotním povolání, na dlouhé hodiny dovedl splynout s ruchem londýnské ulice jako její samozřejmá součást a vyvinout pozoruhodnou rychlost, jakmile se objekt jeho zájmu snažil upláchnout.

Nosil světlé sako s černými kostkami, na hlavě nízkou buřinku, plášť do deště, na krku fotoaparát jako obyčejný americký turista. Stejně jako všichni sledovatelé i on měl klobouk, sako, plášť do deště, všechno měkké, oboustranné, takže mohl v mžiku vytvořit šest různých obměn. Sledovatelé si vážili svých rekvizit a různých rolí, do kterých se dovedou převtěliti během několika vteřin.

"Tak co se vlastně stalo?" zeptal se Preston.

"Vyšel z ministerstva jako obvykle. Nalepili jsme se na něho a vzali mezi sebe. Ale tentokrát nešel obvyklým směrem, vydal se až k Trafalgar Square a objednal si drožku. Nám už končila směna. Požádali jsme naše kolegy ze střídající směny, aby zůstali na stanici, a my sami jsme se pustili za drožkou.

Vystoupil z drožky u Panzerova obchodu s lahůdkami na Bayswater Road a hasil si to dolů po Clanricarde Gardens. Uprostřed ulice si to namířil do dvorku a po schodech scházel do suterénu. Jeden z mých lidí se dostal dost blízko, takže viděl, že schody končí u jediných dveří do suterénního bytu. Tam zmizel. Potom se musel náš hoch ztratit - Pepík se zase vynořil a stoupal po schodech. Vrátil se na Bayswater Road, nastoupil do jiné drožky a dal se opět směrem k West Endu. Potom už dělal všechno jako jindy. Předali jsme ho směně v dolní části Park Lane."

"Jak dlouho byl v tom suterénu?"

"Třicet čtyřicet vteřin. Buď ho tam vpustili sakramentsky rychle, nebo měl vlastní klíč. Uvnitř se nesvítilo. Vypadalo to, jako by se tam stavil pro poštu nebo ji tam chtěl překontrolovat."

"Jak ten dům vypadá?"

"Špinavý barák, špinavý suterén. Všecko najdete v ranním hlášení. Můžu už jít? Nohy mám jako centy."

Preston o té příhodě uvažoval celý večer. Proč proboha navštěvuje sir Richard Peters ošumělý byt na Bayswater Road? Na čtyřicet vteřin. Tam se přece nemohl s nikým setkat. Na to neměl čas. Vzal si tam poštu? Nebo tam nechal nějaký vzkaz? Preston okamžitě nařídil, aby ten barák hlídali. Za hodinu se tam objevilo auto se sledovatelem a kamerou.

Víkend je víkend. Preston mohl vzbouřit civilní úřady, aby daly přes sobotu a přes neděli byt prohledat, ale to by mohlo vzbudit pozornost. Tohle je přece mimořádně tajná akce. Rozhodl se, že počká až do pondělka.

Členové Albionského výboru se dohodli, že jejich předsedou a mluvčím bude profesor Krylov. Byl to on, kdo upozornil majora Pavlova, že výbor je připraven podat generálnímu tajemníkovi zprávu o svých úvahách. Stalo se tak v sobotu dopoledne. Za několik hodin se každý z těch čtyř dozvěděl, že zprávu budou moci podat generálnímu tajemníkovi o víkendu na jeho chatě v Usovu.

Ostatní tři přijeli vlastními auty. Major Pavlov přivezl Philbyho, který dostal Grigorjeva, rezervního řidiče Státní bezpečnosti. Řidič vozil Philbyho v uplynulých třech týdnech.

Na západ od Moskvy za Uspenským mostem, blízko břehů řeky Moskvy leží komplex umělých vesnic, kolem nichž jsou seskupeny víkendové domy vysokých a mocných sovětské společnosti. I tady se přísně zachovává kastovníctví. V Peredělkinu jsou chaty umělců, akademiků a vojáků, v Žukovce členů ústředního výboru a ostatních funkcionářů pod politbyrem, lidé na vrcholu pyramidy mají své domovy seskupeny kolem Usova, nejexkluzivnějšího areálu. Původní ruská dača byla venkovská chalupa. Tohle však jsou skutečné přepychové paláce na stovkách jiter borovicových a březových lesů, území hlídaná kolem dokola kohortami osobních strážců z devátého oddělení, kteří mají zajistit úplné soukromí a naprostou bezpečnost vládnoucích lidí.

Philby věděl, že každý člen politbyra si tím, že dosáhl své funkce, zajistil právo na čtyři rezidence. Má k dispozici rodinný byt na Kutuzovském prospektu, který zůstane jeho rodině navždy, pokud potentát neupadne v nemilost. Pak má úřední vilu na Leninských horách, opatřenou služebnictvem a komfortem, nevyhnutelně odposlouchávanou skrytými mikrofony a sotvakdy obývanou, kromě doby, kdy hostí cizí hodnostáře. Třetí je víkendový dům v lesích na západ od Moskvy. Tu si může nedávno povýšené velké zvíře navrhnout a vybudovat podle vlasního vkusu. Nakonec je tu letní útulek, často na Krymu, u Černého moře. Generální tajemník si dal už před mnoha lety postavit letní sídlo v Kislovodsku, minerálních lázních na Kavkaze, specializovaných na léčbu žaludečních chorob.

Philby ještě nikdy neviděl sídlo generálního tajemníka v Usovu. Když tam toho mrazivého večera čajka přijela, všiml si, že budova je dlouhá a nízká, postavená z otesaných kamenů, se šindelovou střechou. Stejně jako na Kutuzovském prospektu, i zde překvapoval nábytek skandinávskou jednoduchostí. Uvnitř bylo velmi teplo, generální tajemník je všechny přijal v prostorném obývacím pokoji, kde v krbu praskala polena a šířila po místnosti značné horko. Generální tajemník si nepotrpěl na formality, proto hned na začátku vyzval posunkem profesora Krylova, aby mu prozradil, co si Albionský výbor myslí.

"Jistě pochopíte, soudruhu generální tajemníku, že hledáme prostředky, jak přivést kolísavou část britských voličů, ne méně než deset procent, ke dvěma základním názorům, jedním z nich je masová ztráta důvěry v existující konzervativní vládu, druhým je přesvědčení, že volba labouristické vlády jim zajistí spokojenost a bezpečí.

Abychom celou věc zjednodušili, ptali jsme se sami sebe, neexistuje-li hlavní, jediný bod programu, který by celé volby ovlivnil, nebo by se dal do takového stadia dovést. Po hlubokých úvahách jsme všichni dospěli k názoru, že tímto hlavním bodem programu, který hledáme, nemůže být žádný ekonomický aspekt, není to ani ztráta zaměstnání, ani uzavření továrny, ani vzrůstající automatizace průmyslu, ani snížení počtu státních zaměstnanců.

Domnívám se, že v nynější době je tím bodem jedině: největší a velmi emocionální neekonomické politické hnutí v Británii a v celé západní Evropě. Je to otázka jaderného odzbrojení. Toto hnutí je na Západě obrovské, zahrnuje miliony prostých lidí. V zásadě jde o masový strach. Domníváme se, že hlavní úder by se měl vést tímto směrem. Měl by to být základní bod programu, kterého bychom měli tajně využít."

"A vaše konkrétní návrhy?" zeptal se generální tajemník přivětivě.

"Soudruhu generální tajemníku, vy znáte úsilí, které jsme v tomto ohledu doposud vynaložili. Vydali jsme ne miliony, ale miliardy rublů na podporu různých zájmových protijaderných skupin. Připomínali jsme západoevropským národům, že nejlepší šanci na trvalý mír jim zaručí jednostranné jaderné odzbrojení. Naše skryté úsilí bylo korunováno úspěchy, které však jsou ničím ve srovnání s tím, o čem bychom měli podle našeho názoru usilovat a čeho bychom měli dosáhnout. Ze čtyř stran, které budou spolu zápolit v příštích volbách, je jedinečnou labouristická strana pro jednostranné jaderné odzbrojení. Jsme toho názoru, že je nutno rozehrát celý rejstřík postupů, využít fondů, dezinformací, propagandy, abychom přesvědčili potřebných deset procent váhavých britských voličů, že musí hlasovat pro labouristickou stranu, protože jedinečnou tak budou hlasovat pro mír."

Čekali, co tomu řekne generální tajemník. Rozhostilo se skoro hmatatelné ticho. Konečně promluvil.

"Veškeré to úsilí, které jsme vynaložili a o kterém jste mluvil - bylo vůbec k ničemu."

Profesor Krylov vypadal, jako by ho zasáhla řícená střela VZDUCH-VZDUCH. Philby porozuměl náladě sovětského vůdce a zavrtěl hlavou. Generální tajemník si jeho posunků povšiml a pokračoval:

"Osm let jsme vynakládali obrovské úsilí na to, abychom v této otázce podlomili důvěru západoevropských voličů, kterou vkládali ve své vlády. Dnes, to je pravda, všechna hnutí za jednostranné odzbrojení jsou tak levicová, že vždy nějakým způsobem spadají pod kontrolu našich přátel a že pracují v našich intencích. Tato kampaň přinesla bohatou úrodu, pokud jde o sympatie a vliv. Ale..."

Generální tajemník náhle udeřil oběma dlaněmi do opěradel kolečkové židle. Náslinné gesto tohoto normálně tak zdrženlivého muže jeho čtyřmi posluchači otřásl.

"Nic se nezměnilo," vykřikl generální tajemník. Pak už zase mluvil svým vyrovnaným tenorem. "Před pěti a před čtyřmi lety nám v politbyru tvrdili všichni naši odborníci v ústředním výboru a na univerzitách a ve studijních analytických skupinách Státní bezpečnosti, že hnutí za jednostranné odzbrojení je tak silné, že zabrání rozmístění pershingů a řízených střel s plochou dráhou letu. Věřili jsme tomu. Byli jsme oklamáni. V Ženevě jsme zaujali pevnou pozici, protože nás naše vlastní propaganda přesvědčila, že když vydržíme dost dlouho, couvnou západoevropské vlády před obrovskými mírovými demonstracemi, které jsme tajně podporovali, a odmítnou rozmístit pershingy a řízené střely s plochou dráhou letu. Ale oni je přece jenom rozmístili a my jsme museli na protest opustit jednání."

Philby přikyvoval a tvářil se přiměřeně skromně. V roce 1983 si to pěkně vypil za článek, v němž tvrdil, že mírové hnutí na Západě přes hlučné lidové demonstrace ani nepatrně neovlivní výsledky voleb ani nepřiměje kteroukoli vládu ke změně rozhodnutí. Ukázalo se, že měl pravdu. Jak tušil, věci šly svým normálním chodem.

"Stále nás to trápí, soudruzi, stále o tom uvažujeme," řekl generální tajemník. "A vy teď navrhuje skoro totéž."

Soudruhu plukovníku Philby, jaké jsou výsledky výzkumu veřejného mínění v této otázce?"

"Bohužel ne dobré," odpověděl Philby. "Poslední výzkum ukazuje, že jednostranné jaderné odzbrojení podporuje v současnosti dvacet procent Britů. Ale i to je zmatené. Mezi pracujícími, tradičními voliči labouristické strany, je číslo ještě menší. Je smutný fakt, soudruhu generální tajemníku, že britská dělnická třída je jednou z nejkonzervativnějších na světě. Výzkum také ukazuje, že podle tradice dělnická třída patří k největším vlastencům. Během událostí kolem Falkland zahodili nekompromisně konzervativní odboráři pracovní dohody a pracovali i přes čas, aby válečné lodě mohly co nejdříve vyplout. Jestliže si otevřeně přiznáme tvrdou realitu, musíme bohužel připustit, že britský dělník soustavně odmítá uznat, že jeho zájmy hájíme my, nebo alespoň si uvědomit, že jeho naděje spočívají v situaci, kdy bude oslabena obrana Británie. A není žádný důvod předpokládat, že nyní svůj názor změní."

"Tvrdá realita - právě po vašem výboru jsem chtěl, aby respektoval tvrdou realitu," řekl generální tajemník. Na několik minut se odmlčel. Pak dodal: "Pokračujte, soudruzi. Vraťte se ke svým úvahám. A přineste mi plán - aktivní opatření - jak využít jako nikdy předtím masového strachu, o němž hovoříte, plán, který přesvědčí všechny rozumné muže a ženy, aby hlasovali pro labouristy a tím dostali jaderné zbraně pryč ze svého území."

Když odešli, zvedl se starý Rus a za pomoci hole kráčel k oknu. Díval se na březový les praskající pod tíhou sněhu. Dostal se k moci, když jeho předchůdce nebyl ještě ani pohřben. Tehdy si slíbil, že v době, která je mu vyhrazena, splní pět úkolů. Přál si, aby na něho vzpomínali jako na člověka, který zvýšil produkci potravin a zajistil jejich spravedlivou distribuci, zdvojnásobil množství i kvalitu spotřebního zboží tím, že důkladně prověřil možnosti průmyslu, který soustavně neplnil svoje úkoly, na všech úrovních upevnil stranickou kázeň, vymýtil korupci, pohromu, která hlodala na útrobách země, zajistil převahu lidí i zbraní nad sevřenými řadami nepřátel. Teď věděl, že ve všech bodech ztroskotal.

Byl starý a nemocný a čas rychle ubíhal. Byl hrdý na to, že je pragmatik, realista v rámci přísné marxistické doktríny. Ale i pragmatik mívají své sny a staří lidé bývají marniví. Jeho sen byl prostý: chtěl dosáhnout obrovského triumfu, jediného velikého monumentu, který by byl jen jeho a nikoho jiného. V trpké zimní noci věděl on jediný, jak strašně po tom touží.

V neděli se Preston procházel kolem domu v Clanricarde Gardens, v ulici, která ubíhá přímo na sever z Bayswater Road. Burkinshaw měl pravdu, byl to jeden z těch viktoriánských pětiposchodových domů, které kdysi prosperovaly, ale teď hrozně zpustly, a které se pronajímaly jako kombinace obývacích pokojů a ložnic. Malý dvorek před domem byl zaplevelený, pět schodů vedlo nahoru k otřískaným dveřím nad ulicí. Z přední plošinky vedlo několik schodů k malému prostoru v suterénu, shora byla vidět horní část dveří - vstup do suterénního bytu. Prestonovi vrtala hlavou záhada,

proč by měl vysoký státní úředník a šlechtic navštěvovat tak špinavou díru.

Věděl, že někde nablízku číhá sledovatel, pravděpodobně v zaparkovaném vozidle a pohotově má kameru s dlouhou čočkou. Nesnažil se toho muže objevit, ale věděl, že je jím asi pozorován. (V pondělí se dostal do služebního deníku jako "nerozpoznatelná postava, která šla kolem asi v 11.21 a projevovala o dům zájem." Děkuji nechci, pomyslel si Preston.)

V pondělí dopoledne navštívil místní radnici a podíval se na seznam majitelů domů v té ulici. Majitelem onoho domu byl pan Michael Z. Mifsud. Preston byl vděčný za to "Z", v okolí se mohlo vyskytovat více majitelů podobného jména. Vysílačkou požádal sledovatele v Clanricarde Gardens, aby přešel ulici a prohlédl si tlačítka zvonků. Pan Mifsud bydlil v přízemí. Dům obývaný vlastníkem, pomyslel si Preston, ostatní byty v domě pronajímá zařízené, nájemníci nezařízených bytů asi platí podle místních zvyklostí.

K poledni si dal Michaela Z. Mifsuda vyhledat v imigračním počítači v Croydonu. Pocházel z Malty a v Británii byl třicet let. Nic zvláštního se o něm nevědělo, ale před patnácti lety se vyskytl otazníček. Dál už to nesledovali, žádné vysvětlení k otazníku nebylo. Ten otazník vysvětlil až počítač kriminálního záznamového úřadu Scotland Yardu: pana Mifsuda málem vypověděli ze země. Místo toho seděl dva roky, protože se živil nemravným způsobem.

Po obědě si zašel Preston za Armstrongem na finance v Charles Street.

"Mohl bych si zítra zahrát na inspektora státního příjmu z daní a poplatků?" zeptal se.

Armstrong si povzddechl. "Pokusím se to zařídit. Zastav se těsně před koncem pracovní doby."

Pak zašel Preston za právním poradcem Pětky. "Mohl byste požádat zvláštní oddělení, aby mi dalo povolení k prohlídce na této adrese? A také abych měl k dispozici seržanta pro případ, že bych chtěl někoho zatknout."

MI5 nemá právo zatýkat. Jenom policejní důstojník může vzít do vazby podezřelého, s výjimkou mimořádných případů, kdy je občanovo zatčení možné. Když chce MI5 někoho sebrat, obvykle mu vyjde vstříc zvláštní oddělení.

"Snad se nechcete někam vloupat?" zeptal se právník podezřivě.

"Samozřejmě že ne," ubezpečil ho Preston. "Chci počkat, až se objeví nájemník toho bytu, potom do něho vpadnout a prohledat ho. Možná že bude nutné zatčení, to závisí na tom, co v bytě najdu."

"Dobrá," povzddechl si právník. "Obrátím se na našeho ochočeného policejního soudce. Obojí dostanete zítra dopoledne."

Odpoledne těsně před pátou hodinou si Preston zašel na finance pro průkazku inspektora státního příjmu z daní a poplatků. Armstrong mu dal ještě jednu kartičku s telefonním číslem.

"Kdyby byly nějaké dotazy, ať si podezřelý zatelefonuje na tohle číslo. Jsou to Státní příjmy z daní a poplatků ve Willesden Green. Ať se ptá po panu Charnleyovi. Zaručí se za tebe. Mimochodem, jmenuješ se Brent."

"Tak jo," souhlasil Preston.

Když příštího dne ráno navštívil pana Michaela Z. Mifsuda, ukázalo se, že je to člověk nesympatický. Neoholený, v bavlněném tričku, neochotný mluvit, nevrlý. Ale Prestona přece jenom vpustil do svého špinavého obývacího pokoje.

"Co mi to tady povídáte?" protestoval Mifsud. "Jaký příjem? Všechno, co vydělám, uvádím v daňovém přiznání."

"Pane Mifsude, ujišťuji vás, že jde o obvyklou namátkovou kontrolu. Ty se dělají neustále. Jestliže jste v daňovém přiznání uvedl všechny činy, pak opravdu nemáte, co byste skrýval."

"Nemám co skrývat. Tak si to vyřídíte s mým účetním," řekl Mifsud vzdorovitě.

"To mohu, jestli chcete," souhlasil Preston. "Ale ujišťuji vás, pokud tak učiním, že poplatky účetnímu vám pak závratně stoupnou. Budu k vám upřímný: jestliže soupis vašeho nájemného je v pořádku, odejdu a půjdu kontrolovat někoho jiného. Jestliže však - bože nedej - některý z vašich bytů slouží nemravným účelům, je to jiná věc. Já se zabývám jenom daní z příjmu. Ale je mou povinností hlásit policii, narazím-li na něco nezákonného. Víte, co znamená vydělávat na nemravné činnosti."

"Co tím myslíte?" protestoval Mifsud. "Tady o žádnou nemravnost nejde. Mám jenom slušné nájemníky. Platí mi nájemné, já platím daně. Nic víc."

Ale přece jenom trochu zbledl. Neochotně vytahoval knihy nájemného. Preston předstíral, že se zajímá o všechny stejně. Všiml si, že si suterén pronajal jakýsi pan Dickie za čtyřicet liber týdně. Trvalo hodinu, než z Mifsuda vypáčil všechny podrobnosti. Nájemníka ze suterénu nikdy neviděl. Ale Dickie platil hotově, přesně jako hodiny. Byl tam i dopis napsaný na stroji, který stanovil podmínky nájmu. Pan Dickie ho podepsal. Při odchodu vzal Preston dopis s sebou, ačkoli Mifsud ostře protestoval. Kolem poledne jej předal grafologům ze Scotland Yardu zároveň s kopií rukopisu a podpisu sira Richarda Peterse. Na závěr mu z Yardu telefonovali. Tentýž rukopis, i když trochu pozmeněný. Tak, pomyslel si Preston, Peter, si vydržíte druhý byt. Pro bezpečné schůzky se svým kontrolorem? Velmi pravděpodobně. Okamžitě dal příkazy: jestliže se Peters vydá na cestu k najatému bytu, ať neprodleně zburcuje jeho, Prestona, ať už je kdekoli. Pozorování bytu se musí zabezpečit nepřetržitě pro případ, že by se tam objevil někdo jiný. Středa se vlekla a přišel čtvrtek Když ve čtvrtek večer odcházel z ministerstva, najal si sir Richard Peters opět drožku a jel směrem k Bayswater Road. Sledovatelé se setkali s Prestonem ve výčepu v Gordon Street, odkud volal Scotland Yard a vytáhl určeného seržanta zvláštního oddělení z kantýny. Muži u telefonu udal adresu. "Setkáme se na druhé straně ulice, co nejrychleji, ale taky bez rámusu." řekl do telefonu.

Ve tmě se shromáždili všichni na chladné dlažbě naproti podezřelému domu. Preston propustil taxík asi o dvě stě metrů dál nahoře v ulici. Muž ze zvláštního oddělení přijel v autě bez poznávací značky, které zanechal neosvětlené i s řidičem za rohem. Ukázalo se, že detektiv-seržant Lander je mladý a nezkušený zajíc, byl to jeho první zátah s lidmi od MI5 a zdálo se, že to na něho udělalo notný dojem. Ze stínu se vynořil Harry Burkinshaw.

"Jak dlouho je tam uvnitř, Harry?"

"Pětapadesát minut," odpověděl Burkinsharv.

"Nějaká návštěva?"

"Žádná."

Preston vyndal povolení k prohlídce a ukázal je Landerovi.

"Dobrá, jdeme," řekl.

"Je možné, že by použil násilí, pane?" zeptal se Lander.

"Doufám, že ne," odpověděl Preston. "Je to státní úředník ve středních letech. Mohl by utrpět zranění."

Přešli ulici a klidně vstoupili na dvorek před domem. Za záclonami suterénního bytu prosvítalo matné světlo.

Mlčky sestoupili po schodech a Preston stiskl zvonek. Uvnitř zaklapaly dámské podpadky a dveře se otevřely. V kalném světle stála na prahu žena.

Když uviděla dva muže, přátelivý uvítací úsměv jí zmizel ze silně nabarvených rtů. Snažila se rychle zavřít, ale Lander prudce do dveří strčil, odhodil ji loktem stranou a vrazil kolem ní dovnitř.

Nebyla to žádná začátečnice a činila se, seč byla. Na ramena jí spadaly černé vlnité vlasy a vroubily příšerně, zmalovaný obličej. Naplácala na něj přehnané množství maskary, stínů kolem očí, červeně na tváře a světlé rtěnky na ústa. Než měla čas dopnout elegantní župan, všiml si Preston černých punčoch, podvazkového pásu, přiléhavého korzetu, zdůrazněného červenou stuhou.

Chytil ji za loket a vedl ji halou do obývacího pokoje, kde ji posadil. Hleděla upřeně na koberec. Seděli a nemluvili, zatímco Lander prohledával byt. Seržant věděl, že utajení hosté se někdy ukrývají pod postelí nebo ve skřini, a počínal si docela zdatně. Za deset minut se vynořil celý brunátný ze zadní části bytu.

"Nikde po něm není ani památky, pane. Asi zdrhl zadem přes zahrady a přešel plot na nejbližší ulici."

U hlavních dveří se ozval zvonek. "Vaši lidé, pane?"

Preston zavrtěl hlavou. "Ti by nezvonili jednou," odpověděl.

Lander šel otevřít. Preston uslyšel nadávku a pak dupot, jak někdo prchal. Později vyšlo najevo, že muž přistoupil ke dveřím, a když uviděl detektiva, pokusil se o útěk. Burkinshawovi lidé se stáhli na horní schody a muže zadrželi, než přišel Lander a nasadil mu železka. Potom už šel muž klidně a nechal se odvést k policejnímu vozu.

Preston seděl vedle ženy a poslouchal, jak dozrívá rozruch.

"Nezatýkám vás," prohlásil klidně, "ale myslím, že bychom měli zajít na ředitelství, že ano?"

Žena zkroušeně přikývla. "Smím se napřed převléknout?"

"To je dobrý nápad, sire Richarde," řekl Preston.

O hodinu později byl z policejní stanice v Paddington Green propuštěn statný a velmi veselý řidič nákladáku. Zcela vážně ho tam poučili, že není moudré odpovídat na inzeráty v pokoutních časopisech pro dospělé a sjednávat si naslepo schůzky s neznámými osobami.

John Preston eskortoval sira Richarda Peterse na venkov, zůstal tam s ním, až do půlnoci poslouchal, co měl na srdci, vrátil se vozem do Londýna a po zbytek noci psal zprávu.

Tento dokument ležel před všemi členy výboru Paragon, který se sešel v pátek 20. února v jedenáct hodin dopoledne. Všichni vyjadřovali úžas i rozhořčení.

Dobrá bože, uvažoval sám pro sebe sir Martin Flannery, sekretář předsednictva vlády. Nejprve Hayman, pak Trestrail, Dunnett a teď tenhle. Copak tihle darebáci nedokáží nechat své poklopce zavžené?

Poslední muž dočetl zprávu a vzhlédl.

"Otřesné," poznamenal sir Hubert Villiers z ministerstva vnitra.

"Tohohle chlapíka už asi nebudeme chtít zpátky na ministerstvo," řekl sir Perry Jones z ministerstva obrany.

"Kde je teď?" zeptal se sir Anthony Plumb generálního ředitele MI5, který seděl vedle Briana Harcourta-Smithe.

"Je v jednom našem domě na venkově," odpověděl sir Bernard Hemmings. "Už telefonoval na ministerstvo, předstíral, že volá ze své vily v Edenbridge, že prý uklouzl na náledí a zlomil si kotník. Prý má nohu v sádře a čtrnáct dnů nepříjde do kanceláře. Tak prý nařídil lékař. To by na chvíli věci zdrželo."

"Nepřehlídíme jednu otázku," zabručel sir Nigel Irvine z MI6. "Nehledě na jeho neobvyklé chutě, je to náš člověk?"

Pochází únik informací od něho?"

Brian Harcourt-Smith si odkašlal. "Pánové, výslech je teprve v samých začátcích," řekl, "ale zdá se pravděpodobné, že je to on. Při náboru by byl jistě hlavním kandidátem na vydírání."

"Mimořádně důležitým činitelem se stává čas," prohodil sir Patnick Strickland z ministerstva zahraničních věcí. "Pořád se nad námi vznáší ta záležitost s odhadem škody, a proto je rozhodující otázka, kdy a co řekneme našim spojencům."

"Mohli bychom... hm... vystupňovat výslech," navrhoval Harcourt-Smith. "Myslím si, že takto bychom mohli získat odpověď do čtyřadvaceti hodin."

Rozhostilo se trapné mlčení. Zneklidňovala je představa, že by rukama 'tvrdých' specialistů měl projít jeden jejich kolega, ať už udělal cokoli. Sir Martin Flannery cítil, že se mu zvedá žaludek. Osobně hluboce nenáviděl násilí.

"V tomto stadiu to snad není nutné?" zeptal se.

Sir Nigel Irvine zvedl hlavu od zprávy.

"Bernarde, tenhle Preston, vyšetřovatel - je podle všeho velmi dobrý."

"To je," porodil jeho názor sir Bernard Hemmings.

"Myslel jsem si..." pokračoval sir Nigel zdánlivě ostýchavě. "Strávil s Petersem několik hodin bezprostředně po událostech v Bayswater Road a pod jejich dojmem. Snad by našemu výboru pomohlo, kdyby měl příležitost si ho poslechnout."

"Dnes ráno jsem sám vyslechl jeho hlášení," rychle zareagoval Harcourt-Smith. "Mohu odpovědět na všechny otázky

o tom, co se stalo."

Šéf Šestky se předháněl v omluvách. "Můj milý Briane... o tom v nejmenším nepochybuji... jenomže... tak tedy... někdy člověk získá z výsledku určitý dojem, který se nesnadno svěříje papíru. Nevím, co si o tom myslí výbor, ale my máme rozhodnout, co teď uděláme. Jenom mě tak napadlo, že by bylo dobré poslechnout si jediného člověka, který mluvil Petersem."

Všichni kolem stolu přikyvovali. Hemmings poslal viditelně podrážděného Harcourta-Smithe k telefonu, aby zavolal Prestona. Zatímco potentáti čekali, podávala se káva.

Preston se objevil za třicet minut. Vedoucí pracovníci si ho zvědavě prohlíželi. Posadili ho do čela stolu naproti jeho generálnímu řediteli a zástupci.

Sir Anthony Plumb mu vysvětlil, v jakých rozpacích se výbor ocitl, a zeptal se ho: "Jenom nám řekněte, co se mezi vámi odehrálo."

Preston chvíli přemýšlel. "Při cestě na venkov se v autě zhroutil. Až do té doby se choval celkem klidně, třebaže se musel hodně přemáhat. Vezl jsem ho tam sám. Dal se do pláče a začal mluvit."

"Ano," pobízel ho sir Anthony. "A co řekl?"

"Přiznal se ke své zálibě v převlékání, ale obvinění ze zrady ho úplně ohromilo. Rozhořčené je odmítal a dlouho se nařčení bránil, až jsem ho přenechal 'pečovateltům'."

"Zapírat jistě bude," podotkl Harcourt-Smith. "Ale přesto to může být náš člověk."

"To nepochybně může," souhlasil Preston.

"Ale jaký je váš dojem, co vám napovídá váš šestý smysl?" zabručel sir Nigel Irvine.

Preston se zhluboka nadechl. "Pánové, já si myslím, že to není on."

"Smím se zeptat proč?" řekl sir Anthony.

"Jak už naznačil sir Nigel. Je to jenom můj šestý smysl. Viděl jsem už dva muže, kterým se úplně zhroutil svět a kteří si mysleli, že jim nezbyvá proč žít, když se rozpovídají lidé v takové náladě, vychrlí ze sebe naprosto všechno. Jenom lidé jedinečně vyrovnaní, jako Philby nebo Blunt, mohou obstát. Ale to byli ideologičtí zrádci, přesvědčení marxisté. Kdyby přinutili sira Richarda Peterse vydíráním ke zradě, buď by se přiznal, jakmile se mu domeček z karet úplně rozpadl, nebo by alespoň nebyl překvapen, když byl obviněn ze zrady. A přece na něm bylo znát ohromné překvapení, snad je mohl hrát, ale já si myslím, že v tom stavu, v jakém byl, by hrát nedokázal. Buď je to tak, nebo by měl dostat Oscara."

Nižší úředník pronesl v přítomnosti výboru Paragon neobvykle dlouhou řeč a na chvíli se rozhostilo mlčení.

Harcourt-Smith Prestona očima přímo probodával. Sir Nigel pozoroval Prestona se zájmem. Z titulu svého úřadu věděl o incidentu v Londonderry, který odhalil Prestonovo pravé poslání a znemožnil jeho další činnost v armádě. Všiml si rovněž pohledu Harcourta-Smithe a uvažoval, proč nástupce generálního ředitele Pětky Prestona nemá tak rád. Sám o něm smýšlel příznivě.

"Co si myslíte vy, Nigeli?" zeptal se Anthony Plumb.

Irvine přikývl. "Já jsem také viděl, jak to vypadá, když se zrádce po odhalení úplně zhroutí. Vassall, Prime - oba slabí a nevyrovnaní, oba také vychrlili všechno, jakmile se jejich domeček zhroutil. Takže jestli to není Peters, pak podle všeho zbývá jedině George Berenson."

"Táhne se to už měsíc," stěžoval si Patrick Strickland. "Opravdu musíme za každou cenu chytit viníka!"

"Viníkem může být taky nějaký bezvýznamný úředník nebo sekretářka v oddělení jednoho z těch dvou," upozornil sir Perry Jones. "Nemám pravdu, pane Prestone?"

"Je to tak, pane," přisvědčil Preston.

"Potom musíme zbavit podezření George Berensona nebo dokázat, že je to náš člověk," prohlásil skoro zoufale sir Patrick. "A kdyby byl zbaven podezření, zbývá Peters. Jestliže nebude zpívat, budeme ho muset přitlačit."

"Smím něco navrhnout?" zeptal se tiše Preston.

Všichni byli překvapeni. Nikdo po Prestonovi nechtěl, aby tu něco navrhoval. Ale sir Anthony Plumb byl zdvořilý člověk.

"Prosím," vyzval ho.

"Všech deset dokumentů, které nám poslal anonymní odesílatel, má společné rysy," řekl Preston.

Muži kolem stolu přikyvovali.

"Sedm z nich obsahovalo materiál, který se týkal rozmístění loďstva Británie a NATO v Atlantiku, na severu nebo na jihu. Zdá se, že našeho člověka nebo jeho kontrolora zvlášť zajímají plány NATO v této oblasti. Bylo by možné poslat panu Berensonovi na stůl dokument tak neodolatelně přitažlivý, že by byl v pokušení odcizit kopii a postoupit ji dál - pokud ovšem viníkem je on."

Několik hlav kolem stolu zamyšleně přikyvovalo.

"Nachytat ho při činu, myslíte?" uvažoval nahlas sir Bernard Hemmings. "Co si o tom myslíte, Nigeli?"

"Víte, mně se to docela líbí. To by mohlo vyjít. Dá se to provést, Perry?"

Sir Peregrine Jones našpulil rty. "Je to vlastně realističtější návrh, než si myslíte. Když jsem byl v Americe, k diskusi byla předložena myšlenka - ačkoli jsem ji ještě nepředal dál, že jednoho dne budeme muset rozšířit naše základny na ostrově Ascension kvůli doplnění zásob pohonných hmot a potravin včetně materiálních možností pro naše jaderné ponorky. Američané projevíli velký zájem a navrhovali, že by se s námi rozdělili o náklady, kdyby mohli mít k základnám přístup. To by ušetřilo našim ponorkám zpáteční plavbu na Faslane, také by zmizely ty nekonečné demonstrace a Američanům by to uspořilo cestu zpět do Norfolkku ve Virginii. Mohl bych tedy připravit velmi důvěrný osobní záznam, který by doporučoval tuto myšlenku odsouhlasit, a propašovat jej na čtyři nebo pět stolů, včetně Berensona."

"Dostal by normálně také takový papír?" leptal se sir Paddy Strickland.

"Samozřejmě," odpověděl Jones. "Jako náměstek šéfa zásobování obrany je odpovědný za jadernou stránku celé věci. Dostal by návrh spolu se třemi nebo čtyřmi dalšími pracovníky. Několik kopií by se dalo vytisknout pouze pro oči blízkých kolegů. Pak by se vrátily a zničily. Originály by posel doručil mně."

Všichni s tím souhlasili. Zpráva o ostrově Ascension přistane na stole George Berenсона v úterý.

Při odchodu z úřadu předsednictva vlády pozval sir Nigel Irvine sira Bernarda Hemmingse na oběd.

"Prima chlapík, tenhle Preston," poznamenal Irvine, "je opravdu takový, jak vypadá. Je k vám loajální?"

"Mám všechny důvody si to myslet," odpověděl znejistělý sir Bernard.

"Tak tohle všechno vysvětluje," pomyslel si C záhadně.

Tu neděli dvacátého druhého trávil britská ministerská předsedkyně na svém oficiálním venkovském sídle Chequers v hrabství Buckinghamshire. V úplné tajnosti požádala tři ze svých nejbližších poradců na předsednictvu vlády a předsedu konzervativní strany, aby za ní soukromě přijeli.

Nad tím, co jim řekla, se všichni hluboce zamysleli. V červnu bude v úřadě již čtyři roky druhého volebního období. Byla rozhodnuta ucházet se o třetí volební vítězství za sebou. Ekonomické ukazatele naznačovaly, že na podzim by mělo dojít k všeobecnému poklesu, provázenému vlnou požadavků na zvýšení mezd. Mohly by propuknout stávky. Nechtěla, aby se opakovala „zima nespokojenosti“ z roku 1978, kdy snížení počtu pracovních příležitostí podrylo důvěru k labouristické vládě a v květnu 1979 vedlo k jejímu pádu.

Dále bylo při výzkumu veřejného mínění stanoveno spojení sociálních demokratů a liberálů na dvacet procent. Labouristé se nedávno představili veřejnosti jako strana jednotná a umírněná, což zvýšilo jejich popularitu na třicet sedm procent všech voličů, jen šest bodů za konzervativci. A tento rozdíl mezi oběma stranami se už uzavíral. Krátce a dobře chtěla v červnu uspořádat nečekaně volby, ale bez škodlivých spekulací, které předcházely a uspíšily její rozhodnutí v roce 1983. Nenadále vyhlášení zčistajasna a třítydenní volební kampaň chtěla uskutečnit nikoli v roce 1988, ani ne na podzim 1987, ale ještě letošního léta.

Zavázala své kolegy k mlčení, ale datum, kterému dávala přednost, byl předposlední čtvrtek v červnu, osmnáctého.

V pondělí měl sir Nigel Irvine schůzku s Andrejevem. Byla velmi tajná a uskutečnila se na Hampstead Heath. Irvine rozmístil krycí čtyři vlastní lidi po celém vřesovišti, aby se Andrejev nestal objektem pozorování náhončích z protišpiónážního oddělení sovětského velvyslanectví. Andrejev však sledován nebyl. Britské krytí pohybů sovětského diplomata bylo proto odvoláno.

Sir Nigel Irvine jednal s Andrejevem jako s ředitelským případem. Nebývá zvykem, aby vysoký funkcionář, jakým je šéf oddělení, osobně řídil agenty. Může se to však stát, jde-li o výjimečně důležitého agenta, nebo byl-li získán ke spolupráci dříve, než se kontrolor stal ředitelem, a agent odmítá jednat s někým jiným. Tak vypadala situace s Andrejevem.

V únoru 1972 byl šéf, tehdy prostý pan Irvine, vedoucím stanice v Tokiu. V tom měsíci se rozhodli Japonci z protiteroristického oddělení přepadnout hlavní stan fanatické ultralevé frakce Rudé armády, který byl umístěn ve vile na sněžných stráních hory Otakine, v místě zvaném Asamaso. Úkol vlastně splnili policisté, ale pod velením obávaného protiteroristického náčelníka Sassy, který byl Irvinovým přítelem.

Irvine se svými zkušenostmi, které získal jako velitel britské elitní jednotky SAS, mohl Sassovi radit. Jeho dobré rady zachránily mnoha Japoncům život. Vzhledem k přísné neutralitě své země nemohl se Sassa Irvinovi nijak odvděčit. Ale o měsíc později zachytil mazaný znamenitý Japonec na diplomatickém koktejlu Irvinův pohled a pokynul přes pokoj směrem k jednomu ruskému diplomatovi. Pak se usmál a zmizel ze scény. Irvine vyhledal Rusa a zjistil, že do Tokia přijel teprve nedávno a že se jmenuje Andrejev.

Irvine dal Andrejeva sledovat a dověděl se, že má tajný poměr s jednou japonskou dívkou, což byl přestupek, který by mu jeho lidé neprominuli. Japonci to samozřejmě věděli, protože každý sovětský diplomat v Tokiu je tiše sledován, kdykoli opustí velvyslanectví.

Irvine nastražil past v hnízdečku lásky, získal příslušné fotografie a magnetofonové nahrávky, nakonec na Andrejeva zaútočil technikou „bum-bác-mám-tě“. Rus se skoro zhroutl, protože si myslel, že ho přepadli jeho vlastní lidé. Když si natáhl kalhoty, souhlasil, že si s Irvinem promluví. Svým způsobem byl velmi lákavým soustem. Patřil do ilegálního ředitelství Státní bezpečnosti, muž linie N.

První hlavní ředitelství Státní bezpečnosti, odpovědné za veškeré zámořské činnosti, se dělí na oddělení, zvláštní odbory a obyčejné odbory. Obyčejní agenti sovětské Státní bezpečnosti přicházejí jako diplomaté z některého teritoriálního oddělení (sedmé oddělení má náhodou na starosti Japonsko). Tito štábní pracovníci se nazývají linie PR, pokud jsou umístěni v zahraničí, a vykonávají každodenní robotu při shánění informací, navazují užitečné kontakty, čtou technické publikace a tak dále.

Avšak v nejtajnějším nitru Prvního hlavního ředitelství se ukrývá ilegální neboli S ředitelství, které nezná teritoriálních hranic. Toto oddělení cvičí a řídí „ilegální“ agenty - ty, kteří nepožívají diplomatické imunity, zalezou pod zem, neštítí se žádných krycích triků a mají falešné papíry a tajné posláni. Ilegalisté operují mimo velvyslanectví. Nicméně však uvnitř každé rezidentury na každém sovětském velvyslanectví je jeden muž S, známý na zámořské štaci jako muž linie N. Muži linie N dostávají pouze speciální úkoly, často dirigují špióny pocházející ze země, proti které mají provádět špiónáž, nebo pomáhají technickým vybavením a různými prostředky hluboce utajované ilegální činnosti přicházející ze sovětského bloku.

Andrejev patřil k ředitelství S. Kupodivu nebyl expertem na Japonsko, jimiž by měli být všichni jeho kolegové ze sedmého oddělení na velvyslanectví. Byl expertem na anglicky mluvící svět a důvod, proč byl v Japonsku, tkvěl v tom,

že měl navázat kontakt se seržantem leteckého letectva Spojených států, který byl sledován v San Diegu a pak byl přeložen na společnou americko-japonskou základnu v Tašikavě. Protože Andrejev neměl nejmenší naději, že by se mu podařilo ospravedlnit se před nadřízenými v Moskvě, souhlasil s tím, že bude pracovat pro Irvina.

Výhodná spolupráce skončila, když se uštvaný americký seržant dost lajdácky sprovodil ze světa služebním revolverem na proviantní latrině a Andrejeva spěšně odvolali do Moskvy. Irvine pomýšlel na to, že by ho mohl ještě "rozžhavít", ale upustil od toho.

A pak se Andrejev objevil v Londýně. Před šesti měsíci se dostala siru Nigelu Irvinovi na stůl série nových fotografií, na nichž byl Andrejev. Přeložili ho z ředitelství S a nasadili na práci na lince PR, zároveň ho pověřili funkcí druhého tajemníka na sovětském velvyslanectví. Sir Nigel po něm znovu hodil udici. Andrejev neměl jinou volbu než spolupracovat, ale odmítl, aby s ním jednal někdo jiný, sir Nigel to tedy vzal jako ředitelský případ.

Pokud šlo o únik informací z britského ministerstva obrany, mohl Andrejev nabídnout velmi málo. O ničem podobném nevěděl. Pokud takový únik vůbec existoval, kontroloval toho člověka na ministerstvu rovnou některý ilegální sovětský agent-rezident v Británii, který kontaktoval Moskvu přímo, nebo ho mohl řídit jeden ze tří lidí linie N na velvyslanectví. Ale tihle lidé se o tak významném případu nebaví u šálku kávy v kantýně. On osobně neslyšel nic, ale bude mít oči a uši otevřené. S tím se oba muži na Hampstead Heath rozešli.

Sir Peregrine Jones rozdal v úterý 24. února zprávu o ostrově Ascension. Připravoval ji v pondělí po celý den. Dostali ji čtyři lidé. Bertie Capstick souhlasil, že každou noc přijde na ministerstvo a překontroluje legálně zhotovené kopie. Preston řekl svým sledovatelům, že chce okamžitě vědět, jestliže se George Berenson nějak projeví. Totéž řekl lidem od pošty a do plné pohotovosti zalarmoval i družstvo odposlouchávací služby. Pak se usadili a čekali.

8

Prvního dne se nic nestalo. V noci vnikl brigádní generál Capstick spolu s Johnem Prestonem na ministerstvo obrany, a zatímco zaměstnanci klidně spali, kontroloval počet vytištěných fotokopíí. Bylo jich sedm: tři pro George Berensona, po dvou pro další dva potentáty, kteří si dali poslat zprávu o ostrově Ascension, zatímco čtvrtý žádnou fotokopii nechtěl.

Druhého dne večer udělal Berenson podivnou věc. Sledovatelé hlásili, že uprostřed večera opustil svůj byt v Belgravii a vstoupil do blízké telefonní budky. Nemohli sdělit číslo, které vytočil, ale pronesl jenom několik slov, zavěsil a šel domů. Preston uvažoval, proč chlapík, který má v bytě perfektně fungující telefon, volá z budky - že by to měl na svědomí on, Preston, protože zařídil odposlech?

Třetího dne, ve čtvrtek 26. února odešel George Berenson z ministerstva v obvyklou dobu, objednal si drožku a odjel do St. John's Wood. V hlavní třídě této farnosti, která má vesnickou atmosféru, je cukrárna a malá restaurace. Úředník ministerstva obrany vešel do cukrárny, posadil se, objednal si zmrzlinový pohár s ovocem, sirupem a oříšky, což byla specialita této cukrárny.

John Preston seděl v suterénu na Cork Street v místnosti vybavené rádiovým spojením a poslouchal hlášení vedoucího družstva sledovatelů. Jmenoval se Len Stewart a velel družstvu A.

"Mám tu dva lidi," hlásil, "a další dva jsou na ulici. Kromě toho máme k dispozici vozy."

"Co tam dělá?" zeptal se Preston.

"Nevidím tam," odpověděl Stewart vysílačkou. "Musím počkat, až lidé, kteří ho tam sledují, budou mít možnost mluvit."

Berenson se uvelebil ve výklenku, pojídal zmrzlinový pohár a vyplňoval poslední políčka křížovky v Daily Telegraph, který vytáhl z aktovky. Nevšímal si dvou studentů v džínách, kteří se muchlali v koutě.

Po třiceti minutách si úředník vyžádal účet, odnesl ho k pokladně, zaplatil a odešel.

"Už je zpátky na ulici," volal Len Stewart. "Dva moji lidé zůstávají uvnitř. Jde nahoru po hlavní třídě. Asi hledá taxík."

Dívám se na svoje lidi v cukrárně. Platí u pokladny."

"Můžete se jich zeptat, co tam dělal?" otázal se Preston.

Napadlo ho, že na celé epizodě je něco zvláštního. V této cukrárně jistě prodávají speciální zmrzlinu, ale v Mayfairu a West Endu je jich plno, a to na přímé trati z ministerstva do Belgravie. Proč se kvůli zmrzlině vydával na sever od Regent's Parku k St. John's Wood?

Opět se ozval Stewartův hlas. "Přijíždí taxík. Nasedá do něho. Zůstaňte u telefonu, hlásí se moji lidé z cukrárny." Ve vysílání nastala potulka. Potom: "Podle všeho zbaštil zmrzlinu, vyluštil křížovku v novinách, zaplatil a odešel."

"Kde jsou noviny?" zeptal se Preston.

"Když to dokončil, sebral se a šel... Nechal je tam ležet... Počkejte... Pak přišel majitel cukrárny, uklidil stůl, sebral špinavý pohár a vzal s sebou i noviny do kuchyně... Je v taxíku a upaluje pryč... Co máme dělat? Sledovat ho?"

Preston zuřivě uvažoval. Odvolal Harryho Burkinshawa a družstvo B ze sledování sira Richarda Peterse a nechal je několik dnů odpočívat. Po několika týdnech byli vystaveni dešti, zimě a mlze. Nyní je v akci jenom jedno družstvo. Jestli je teď rozdělí a ztratí Berensona, který mezitím naváže kontakt někde jinde, zůstane ho Harcourt-Smith, že si ani pes od něho kůrku chleba nevezme. Rozhodl se.

"Lene, taxík ať sleduje jedno auto s řidičem. Víš, že je to málo, že nám může pláchnout pěšky. Ale zbytek svých lidí pošli do cukrárny."

"Dobrá," souhlasil Len Stewart a už se neozval.

Preston měl štěstí. Taxík jel přímo do klubu ve West Endu a tam Berensona vyklopil. Zmizel uvnitř. Ale co když, napadlo Prestona, má kontakt přímo v klubu?

Len Stewart vešel do cukrárny a seděl tam u šálku kávy a s novinami v rukou až do konce. Nic se nedělo. Když už chtěli zavírat, vyzvali ho, aby odešel, a on uposlechl. Členové čtyřčlenného družstva pozorovali, jak z krámu odchází personál, jak majitel zamyká a jak hasnou světlá.

Preston se pokoušel z Cork Street napíchnout na telefon v cukrárně a trochu proprat majitele. Zjistil, že jde o nějakého signora Benottiho, legálního přistěhovalce, původem z Neapole, který po dvacet let vedl řádný život. Preston dal až do půlnoci odposlouchávat cukrárnu i signora Benottiho doma ve Swiss Cottage. Nic se nedozvěděl.

Preston strávil bezesnou noc v Cork Street. V osm hodin večer vystřídala Stewarta a jeho partu další směna a po celou noc hlídala cukrárnu a Benottiho dům. V devět hodin v pátek ráno přišel Benotti do krámu a v deset hodin ho otevřel.

Len Stewart s denní směnou nastoupili ve stejnou hodinu. V jedenáct hodin Stewart volal.

"U dveří cukrárny stojí malá dodávka," hlásil Prestonovi. "Řidič nakládá spousty kelímků se zmrzlinou. Asi je budou rozvážet po zákaznících."

Preston míchal už svou dvacátou smrtěčkou kávu. Nevyspaný mozek mu stávkoval. "Vím," řekl, "mluvilo se o tom už v telefonu. Vyčleň jedno auto a dva lidi, ti ať zůstanou u dodávky. Každého zákazníka, který dostane zmrzlinu, si poznamenejte."

"Takže tady zůstane jenom jeden vůz a dva lidi včetně mne," upozorňoval ho Stewart. "To je sakramentsky málo."

"V Charles Street probíhá prosebná porada. Pokusím se dostat ještě jedno družstvo," řekl Preston.

Toho dopoledne se dodávka se zmrzlinou zastavila u dvanácti zákazníků v oblasti St. John's Wood a Swiss Cottage a dvakrát zajela až na jih do Marylebone.

Několikrát stála dodávka u činžovních domů, kde měli sledovatelé co dělat, aby si jich nikdo nevšiml, ale přesto zaznamenali všechny adresy. Potom se dodávka vrátila ke krámu. Odpoledne už nevyjela.

"Hodil bys mi ten seznam při cestě domů sem na Cork Street?" zeptal se Preston Stewarta.

Večer hlásili lidé, kteří odposlouchávali telefony, že Berenson měl, co byl doma, čtyři hovory, včetně jednoho volajícího, který se omlouval, že vytočil nesprávné číslo. Berenson sám nikoho nevolal. Všechny hovory byly zaznamenány na pásku. Na první poslech nebylo na hovorech nic podezřelého. Ale stejně si je pustil několikrát.

V sobotu dopoledne sehrál Preston nejdelší divadelní výstup svého života. Zapnul magnetofon, který mu tam nainstalovali odborníci z technického oddělení, a pod nejrůznějšími záminkami a s mnoha omluvami volal všechny příjemce zmrzliny. Pokaždé, když se ozval ženský hlas, poprosil, zda by nemohl mluvit s manželem. Protože byla sobota, ozvali se mu všichni až na jednoho.

Jeden hlas mu připadal trochu známý. Co v něm bylo náznak zvláštního akcentu? A kde jej jenom slyšel? Zjistil si jméno majitele. Nic mu neřikalo.

Rozmrzele obědval v kavárně blízko Cork Street. Nad šálkem kávy mu to došlo. Spěchal zpět do Cork Street a přehrál si znovu pásky. Je to možné - nikoli přesvědčivé, ale možné.

Scotland Yard má mezi četnými možnostmi svého soudního vědeckého oddělení také sekci věnovanou rozboru hlasů. Bývá užitečná, kdykoli vyšetřovaný zločinec, jehož telefon byl odposloucháván, zapírá, že by hlas na pásce patřil jemu. MI5 nemá žádné možnosti vědeckého zkoumání, a proto se musí v tomto směru spoléhat na Scotland Yard, zkoušky materiálu obvykle zajišťuje zvláštní odbor.

Preston zavolal domů detektiva-seržanta. Lander vyjednal na odpoledne přednostní schůzku v sekci rozboru hlasů ve Scotland Yardu. K dispozici byl jenom jeden technik a tomu se nechtělo od obrazovky, kde sledoval utkání v kopané, ale nakonec se uvolil rozbor provést. Hubený mladík se silnými brýlemi přehrál Prestonovy pásky šestkrát a pozoroval, jak se na osciloskopu zvedá a klesá světelná křivka, zachycující nejnepatrnější odstíny a zbarvení hlasů.

"Je to týž hlas," řekl nakonec. "O tom není pochyb."

V neděli identifikoval Preston vlastníka hlasu s nepatrným akcentem na seznamu diplomatů. Zavolal přítele na katedře fyziky londýnské univerzity a otrávil mu odpoledne žádostí, aby mu prokázal laskavost. Nakonec zavolal siru Bernardu Hemmingsovi domů do hrabství Surrey.

"Myslím, pane, že jsem přišel na něco, o čem bychom měli podat zprávu výboru Paragon," řekl, "a to už zítra dopoledne."

Výbor Paragon se sešel v pondělí 2. března v jedenáct hodin a sir Anthony Plumb požádal Prestona, aby podal zprávu. Všichni se tvářili zvědavě, jenom sir Bernard Hemmings vypadal velmi vážně.

Preston podrobně, ale velmi stručně popsal události prvních dvou dnů, které následovaly poté, co jednotliví pracovníci dostali zprávu o ostrově Ascension. Oživení v sále vyvolala zpráva o Berensonově podivném a velmi krátkém rozhovoru z veřejné telefonní budky předešlou středu večer.

"Nahráli jste ten hovor?" zeptal se sir Peregrine Jones.

"Ne, pane, nemohli jsme se dostat do dostatečné blízkosti," odpověděl Preston.

"Jaký měl ten hovor podle vás smysl?"

"Myslím, že pan Berenson upozornil svého kontrolora, aby očekával bonbonek. Pravděpodobně užil kód, kterým určil čas a místo."

"Máte pro toto tvrzení nějaký důkaz?" zeptal se sir Hubert Villiers z ministerstva vnitra.

"Ne, pane, to nemám."

Preston dále popisoval návštěvu cukrárny, příhodu s novinami Daily Telegraph a fakt, že sám majitel cukrárny noviny uklidil.

"Podařilo se vám ty noviny získat?" zeptal se sir Paddy Strickland.

"Ne, pane. Kdybychom cukrárnu přepadli, pravděpodobně by to vedlo k zatčení pana Benottiho a snad i pana

Berensona, ale Benotti by se mohl hájit, že je úplně nevinný, že v novinách naprosto nic nebylo, a Berenson by se mohl hájit, že udělal hroznou chybu z nedbalosti."

"Ale vy si myslíte, že návštěva cukrárny byla oním bonbonkem?" zeptal se sir Anthony Plumb.

"Tím jsem si jist," odpověděl Preston.

Pak popisoval, jak příštího dne dopoledne rozvázela dodávka tuctu zákazníků kelímky se zmrzlinou, jak se mu podařilo získat vzorek hlasů jedenácti z nich a jak téhož večera Berensona někdo volal a omlouval se, že vytočil nesprávné číslo. Hlas toho, kdo ten večer volal a zjistil, že se v čísle zmýlil, omluvil se a zavěsil, je totožný s hlasem jednoho z příjemců zmrzliny.

Kolem stolu zavládlo ticho.

"Nemohla to být náhoda?" zeptal se sir Hubert Villiers pochybovačně. "V tomhle městě volá každý den obrovské množství zcela nevinných lidí nesprávné číslo. Alespoň mně se to stává každou chvíli."

"Včera jsem to přezkoušel s přítelem, který má přístup k počítači," odpověděl klidně Preston. "Pravděpodobnost, že by si nějaký člověk ve dvanáctimilionovém městě zašel do cukrárny na zmrzlinový pohár, že by příští den dopoledne dvanáct zákazníků z této cukrárny dostalo zmrzlinu a že by jeden z těchto zákazníků volal omylem o půlnoci toho, kdo zmrzlinu jedl, je menší než jedna miliontina. Telefonní hovor v pátek večer byl potvrzením, že zprávu dostal v pořádku."

"Podívejme se, jestli tomu správně rozumím," řekl sir Perry Jones. "Berenson dostal nazpět od svých kolegů jejich fotokopie mé fiktivní zprávy a předstíral, že je všechny zničil. Ve skutečnosti si jedno vyhotovení ponechal. Strčil je do novin a nechal ležet v cukrárně. Majitel cukrárny zprávu sebral zabalil dokument do sáčku z umělé hmoty a příští den dopoledne jej dodal kontrolorovi v kelímku zmrzliny. Kontrolor pak Berensonovi oznámil, že zprávu dostal."

"Myslím, že to tak probíhalo," souhlasil Preston.

"Pravděpodobnost jedna miliontina," uvažoval sir Anthony Plumb. "Nigeli, co si o tom myslíš ty?"

Šéf SIS zavrtěl hlavou. "Nevěřím na pravděpodobnost jedné miliontiny. V naší práci nic takového neexistuje - ech, Bernarde? Zcela určitě to byl bonbonek, od zdroje ke kontrolorovi oklikou přes signora Benottiho. John Preston na to kápl. Blahopřeji. Náš člověk je Berenson."

"Co se stalo poté, co jste dospěl k tomuto závěru, pane Prestone?" zeptal se sir Anthpny.

"Převědli jsem dozor z Berensona na kontrolora," řekl Preston. "Podařilo se mi ho identifikovat. Dnes dopoledne jsem se připojil ke sledovatelům a stopoval jsem ho z jeho bytu v Marylebone, kde bydlí sám jako starý mládenec, až do úřadu. Je to zahraniční diplomat. Jmenuje se Jan Marais."

"Jan? To zní česky," podotkl sir Perry Jones.

"Čech to není," odpověděl Preston zachmuřeně. "Jan Marais je akreditovaný diplomat na velvyslanectví Jihoafrické republiky."

Zavládlo zaražené nevěřící mlčení. Sir Paddy Strickland zabručel v jazyku, který diplomaté obvykle nemají v oblíbě:

"Doprčic." Všechny oči se stočily k siru Nigelu Irvinovi. Šeděl na konci stolu, zle otřesen. Jestli je to pravda, uvažoval sám pro sebe, potom sním svůj klobouk. Myslel na generála Henryho Pienaara, náčelníka Jihoafrické národní zpravodajské služby, která vystřídala úřad Státní bezpečnosti. Že Jihoafričané dokázali naverbovat několik londýnských darebáků, aby vyloupili archiv Afrického národního kongresu to byla jiná věc, ale řídit skupinu špiónů v britském ministerstvu obrany, to by znamenalo vypovězení války mezi zpravodajci.

"Pánové, budu vás muset požádat o několikadenní strpení, abych si mohl tuto věc přešetřit trochu důkladněji," řekl sir Nigel.

O dva dny později, 4. března, snídal jeden ze starších ministrů, kterým paní Thatcherová svěřila své přání, aby se všeobecné volby konaly co nejdříve, se svou manželkou v hezkém rodinném domě v londýnském Holland Parku. Manželka probírala svazček prospektů dovolených.

"Korfu by šel," prohodila, "nebo Kréta." Manžel nereagoval, takže neúprosně trvala na svém. "Miláčku, letos v létě bychom si měli dopřát alespoň čtrnáct dnů dokonalého odpočinku. Skoro dva roky jsme nikde nebyli. Co bys řekl červnu? Než se všechno naplno rozjede. A v červnu bývá počasí nejlepší."

"V červnu ne," prohlásil ministr, aniž vzlédl.

"Ale červen je krásný," protestovala.

"V červnu ne," opakoval, "kdykoli jindy, ale ne v červnu."

Oči se jí rozšířily. "Co máš na červen tak důležitého?"

"S tím si nelam hlavu."

"Ty starý prohnaný lišáku," zvolala rozhořčeně. "V tom, že je Margaret? Ten neškodný, malinký rozhovor poslední neděli v Chequers. Ona si jede na venkov. No tak, mám toho už dost."

"Mlč už," napomínal ji manžel.

Ale po pětadvaceti letech bezpečně poznala, že to vyhmátla. Vzhlédla a spatřila dceru Emu, která stála ve dveřích.

"Ty odcházíš, drahá?"

"Jo," pravila dívka, "tak ahoj."

Emě Lockwoodové bylo devatenáct, studovala humanitní vědy, se vším nadšením mládí se přihlásila ke kultu, kterému se říkalo "radikální politika". Opovrhovala otcovými politickými názory a snažila se proti nim protestovat svým vlastním životním stylem. Její rodiče uvádělo do tolerantního zoufalství, že nikdy nepromeškala protijaderné demonstrace nebo hlučné manifestace protestujícího levého křídla. Jedním ze způsobů jejího osobního protestu bylo, že spala se Simonem Devinem, který přednášel na polytechnice. Seznámili se na demonstraci.

Jako mileneček nebyl nijak zvláštní, ale udělal na ni dojem svým plamenným trockismem a patologickou nenávistí k buržoazii, k níž řadil každého, kdo s ním nesouhlasil. Ty, kdo s ním nesouhlasili víc než normální buržoazii, nazýval

fašisty. Toho večera dala v jeho pokoji Devinovi tip, který zaslechla, když stála ve dveřích rodinné jídelny. Devine byl členem řady revolučních studijních skupin a přispíval svými články do radikálně levicových publikací, které byly velmi vášnivé, ale měly malý náklad. Za dva dny poté se zmínil o cenném podnětu, který mu přinesla Ema Lockwoodová, na poradě s jedním redaktorem malého časopisu, pro který připravil článek vyzývající všechny svobodomyšlné dělníky automobilových závodů v Cowley, aby zničili výrobní linku na protest proti propuštění jednoho jejich druhá, kterého vyhodili z práce pro krádež.

Redaktor řekl Devinovi, že pouhý dohad nestačí na článek, který by mohl být publikován, ale že prodiskutuje informaci se svými kolegy. Poradil Devinovi, aby si informaci nechal pro sebe. Když Devine odešel, redaktor ji skutečně prodiskutoval s jedním svým kolegou, svým nadřízeným - a nadřízený zprávu předal kontrolorovi na rezidentuře sovětského velvyslanectví. 10. března došla zpráva do Moskvy. Devina by úplně vyděsilo, kdyby se to dozvěděl. Jako vášnivý vyznavač Trockého učení o okamžité světové revoluci nenáviděl Moskvu a všechno, co s ní souviselo.

Sir Nigel Irvine byl otřesen zjištěním, že kontrolorem významného vyzvědače v britském státním zřízení je jihoafrický diplomat, nastoupil jedinou schůdnou cestu, která mu zbývala - navázal přímé spojení s jihoafrickou národní zpravodajskou službou a požádal ji o vysvětlení.

Každý politik obou zemí by prohlásil, že mezi britskou SIS a jihoafrickou NIS (nebo její předchůdkyní BOSS) neexistuje přátelský vztah. Drží se od sebe v uctivé vzdálenosti, zněla by realističtější odpověď. Přátelské vztahy existují, ale jsou obtížné z politických důvodů.

Jak se v Británii střídaly vlády, neváživost vůči Jihoafrické republice kvůli doktríně apartheidu se projevovala víc za vlády labouristů než za vlády konzervativců. Kupodivu dobré vztahy se rozvíjely za labouristů v letech 1964 až 1979 kvůli rhodeské zápletce. Labouristický předseda vlády Harold Wilson byl přesvědčen, že potřebuje co nejvíc informací o Rhodesii Jana Smitha, aby mohl dostát závazkům, a Jihoafričané měli informaci nejvíc.

Konzervativci se dostali opět k moci v květnu 1979, v té době bylo po aféře a dobré vztahy pokračovaly tentokrát díky Namibii a Angole, kde, jak se připouštělo, má Jižní Afrika dobrou síť. Ale toto přátelství nebylo jednostranné. Britové dostali od západních Němců tip na východoněmecké spojení jihoafrického velitele loďstva Dietera Gerhardta - později byl zatčen jako vyzvědač sovětského bloku. Britové využili encyklopedických kádrových materiálů SIS o podobných pánech a dali Jihoafričanům tip na dvojici sovětských ilegalistů, kteří přišli do Jižní Afriky.

V roce 1967 došlo k nepřijemnému incidentu, když agent jihoafrické BOSS, nějaký Norman Blackburn, který pracoval jako barman v klubu Zambezi, okouznil jednu ze "zahradních dívek". To jsou sekretářky na Downing Street 10 a říká se jim tak proto, že pracují v místnosti, jejíž okna vedou do zahrady.

Poblázněná Helena (křestní jméno postačí, protože se už dávno usadila a teď se věnuje rodině) předala předtím, než byla aféra odhalena, Blackburnovi několik tajných dokumentů. Vzniklý rozruch způsobil, že Harold Wilson byl od té doby přesvědčen, že všechno, co dopadá špatně - od zazátkovaného vína až po mizernou úrodu - je zaviněno jihoafrickou BOSS.

Potom se vztahy ustálily na solidnější základně. Proto mají Britové náčelníka stanice, o němž je NIS informován a který normálně sídlí v Johannesburgu. Britové na území Jižní Afriky nepodnikají žádné "aktivní kroky". Jihoafričané mají několik zpravodajců na svém velvyslanectví v Londýně, o nichž SIS ví, a několik mimo velvyslanectví, které zase vede pečlivě v patrnosti MI5. Jejich úkolem je kontrolovat činnost rozmanitých jihoafrických revolučních organizací v Londýně, jako jsou ANC, SWAPO a tak dále. Pokud se Jihoafričané omezují na tento úkol, mají zcela volné ruce. Britský náčelník stanice v Johannesburgu požádal o osobní rozhovor generála Henryho Pienara, který ho přijal. Náčelník podal do Londýna svému šéfovi zprávu o tom, co mu řekl vedoucí organizace NIS. Sir Nigel svolal na 10. března schůzku výboru Paragon.

"Velký a dobrý generál Pienaar přísahá při všem, co je mu svaté, že o Janu Maraisovi neví naprosto nic. Tvrdí, že Marais pro něho nepracuje a také nikdy nepracoval," řekl sir Nigel.

"Mluví pravdu?" zeptal se sir Paddy Strickland.

"V této hře s tím nikdy nemůžete počítat. Ale může to být pravda. Především by teď už tři dny věděl, že jsme na Maraise přišli. Kdyby byl Marais jeho, věděl by, že ho čeká hrozná pomsta. Nikoho ze svých lidí neodvolal, což by jistě udělal, kdyby věděl, že je vinen."

"Tak potom, k čertu, kdo je ten Marais?" zeptal se sir Perry Jones.

"Pienaar tvrdí, že by to rád věděl stejně jako my," odpověděl C. "Faktem je, že souhlasil s mou žádostí, aby přijal našeho vyšetřovatele. S ním a za spolupráce jeho vlastních lidí by uspořádal společný zátah. Chci tam někoho od nás poslat."

"Jaká je teď situace s Berensonem a Maraisem?" zeptal se sir Anthony Plumb Harcourta-Smithe, který zastupoval Pětku.

"Oba muži jsou stále pod diskrétním dohledem, ale zatím nebylo podniknuto nic, abychom se k nim přiblížili. Ještě jsme nevnikli do bytu žádného z obou podezřelých. Pouze zadržujeme poštu, odposloucháváme telefony a sledovatelé se pohybují kolem dokola jejich bytu," odpověděl Harcourt-Smith.

"Kolik času potřebuješ, Nigeli?" zeptal se Plumb.

"Deset dní."

"Dobrá, ale bude to nejzazší termín. V deseti dnech musíme vyrukovat proti Berensonovi s tím, co o něm víme, a pustit se do odhadu škody, při kterém nám bude muset pomoci, ať už bude chtít, nebo ne."

Příští den volal sir Nigel Irvine sira Bernarda Hemmingse domů do Farnhamu, kde byl churavý muž upoután na lůžko.

"Bernarde, ten tvůj člověk, Preston. Vím, je to neobvyklé - mohl bych poslat někoho ze svých lidí a tak dále - ale mně se líbí jeho vystupování. Mohl bych si ho vypůjčit na výlet do Jižní Afriky?"

Sir Bernard souhlasil. Preston letěl do Johannesburgu noční linkou z 12. na 13. března. Když zpráva o jeho letu přišla na stůl Briana Harcourta-Smithe, byl už v letadle. Smithe to rozpálilo do běla, ale věděl, že tentokrát ho vyšachovali nadřizení.

Večer dvanáctého podával Albionský výbor zprávu generálnímu tajemníkovi. Byl přijat v jeho bytě na kutuzovském prospektu.

"Tak co jste mi pěkného přinesli?" zeptal se tiše sovětský vůdce.

Profesor Krylov jako předseda výboru ukázal na velmistra Rogova, který otevřel spis a začal číst.

Jako vždy v přítomnosti generálního tajemníka, i tentokrát na Philbyho mocně působila neomezená moc tohoto muže, dokonce v něm budila posvátnou bázeň. Při všech akcích komise jim pouhá zmínka jeho jména jako prvořadé autority zabezpečila všechno, co si v SSSR mohli jenom přát, a nikdo se jich už na nic neptal. Philby po léta studoval moc a její aplikace. Tím více obdivoval bezohledný a mazaný způsob, jakým si generální tajemník zajistil absolutní kontrolu nad každým výhonkem života v Sovětském svazu.

Před lety se stal mocným předsedou Státní bezpečnosti, tehdy ho do funkce nedosadil Brežněv, ale „šedá eminence“, královův politbyra v pozadí, stranický ideolog Michail Suslov. Byl tedy relativně nezávislý na Brežněvovi a jeho osobní „mafii“. Jeho zásluhou se ze Státní bezpečnosti nestal pudlík slepě oddaný Brežněvovi. Když v květnu 1982 Suslov zemřel a Brežněv umíral, opustil Státní bezpečnost a vrátil se na ústřední výbor. Nedopustil se už stejné chyby. Za předsedu Státní bezpečnosti určil svého, člověka, generála Fedorčuka. Přímou ve straně si upevňoval pozici v ústředním výboru, přečkal krátkou éru Andropova a Černěnka, až konečně nastoupil do funkce. V několika měsících po nástupu sdružil všechny zdroje moci: stranu, armádu, Státní bezpečnost a ministerstvo vnitra, MVD. Teď měl všechny trumfy v rukou a nikdo se mu neodvážil postavit nebo osnoval proti němu spiknutí.

"Vymysleli jsme plán, soudruhu generální tajemníku," řekl dr. Rogov a použil formální oslovení jako všichni ostatní. "Je to konkrétní plán, aktivní opatření, návrh, jak destabilizovat situaci v Británii, co do svého významu tento plán zastíní Sarajevo i berlínský Reichstag. Nazvali jsme jej plán Aurora."

Trvalo hodinu, než přečetl všechny podrobnosti. Občas vzhlédl, aby viděl, jaká je reakce, ale generální tajemník byl velmistrem mnohem větší šachové hry a jeho obličej zůstával nehybný. Konečně doktor Rogov skončil. Čekali a bylo ticho.

"Má to svoje rizika," řekl tiše generální tajemník. "Jaká je záruka, že to nebude mít nepříznivou odezvu jako jistě... jiné operace?"

Všichni věděli, co tím míní. Byl zle ořesen katastrofálním neúspěchem záležitosti Wojtyla. Trvalo tři roky, než doburácela obvinění, a aféra vyvolala v celém světě ohlas, o jaký Sovětský svaz ani v nejmenším nestál.

Brzy na, jaře v roce 1981 ohlásila bulharská tajná služba, že v západním Německu ulovili jejich lidé podivnou rybu mezi Turky. Bulhaři, nejloajálnější a nejpodlézavější ze všech ruských satelitů, jsou zaměřeni na Turecko a na Turky z důvodů etnických, kulturních a historických. Muž, kterého vytáhli, byl bezohledný teroristický zabiják, kterého vycvičila ultralevice v Libanonu. V Turecku zabíjel ultrapravicové šedé vlky a pak uprchl z vězení do západního Německa.

Velice zvláštní na něm bylo to, že byl přímo posedlý touhou zabít papeže. Měli by vhodit Mehmeta Aliho Agcu zpět do oceánu, nebo mu dát peníze, falešné papíry, revolver a pustit ho do světa?

Za normálních okolností by byla reakce Státní bezpečnosti opatrná: zabít ho. Ale okolnosti normální nebyly. Karol Wojtyla, první polský papež v dějinách, představoval velkou hrozbu. Polsko bylo ve varu. Disidentské hnutí Solidarity mimořádným způsobem podkopalo pozici komunistické vlády.

Disident Wojtyla navštívil Polsko již jednou a jeho návštěva měla ze sovětského hlediska neblahé následky, Wojtylu bylo třeba zarazit nebo zdiskreditovat. Státní bezpečnost odpověděla Bulharům: pusťte se do toho, ale my o tom nechceme nic vědět. V květnu 1981 byl Agca eskortován do Říma, vybaven penězi, falešnými papíry a revolverem, správně nasměrován. Rovněž mu byl určen vedoucí. Výsledkem toho všeho bylo, že mnoho lidí přišlo o život.

"Při všem respektu si nemyslím, že by bylo možno ty dva případy srovnávat," řekl dr. Rogov, který byl hlavním strůjcem plánu Aurora a byl také připraven ho hájit. "Záležitost Wojtyla skončila katastrofou ze tří důvodů: objekt zájmu nezemřel, vraha chytli živého, a co bylo zdaleka nejhorší, nenašli jsme nikoho, na koho bychom mohli vinu svalit, neobjevili jsme žádné vysoce organizované spiknutí přímo na místě, například italské nebo americké extrémní pravice. K dispozici měla být řada věrohodných svědectví, která by světu dokázala, že k činu dohnala Agca pravice."

Generální tajemník, podobný starému ještěři, přikyvoval. "V našem případě," pokračoval Rogov, "je situace jiná. V každé jednotlivé etapě akce bude možno vystoupit nebo vypadnout ze hry. Vykonavatelem bude vrcholný profesionál, který si vezme život, bude-li hrozit nebezpečí, že ho chytí živého. Všechny použité prostředky budou napohled zcela neškodné a žádný z nich neprozradí, že pochází ze Sovětského svazu. Vykonavatel nemůže přežít provedení plánu. A jsou tu podpůrné plány, které shodí vinu jasně a přesvědčivě na Američany."

Generální tajemník se obrátil na generála Marčenko. "Půjde to?" zeptal se.

Tři členové výboru se necítili ve své kůži. Bylo by pro ně mnohem snazší, kdyby rozpoznali reakci generálního tajemníka, a pak s ním prostě souhlasili. Ale generální tajemník nenechal na sobě nic znát.

Marčenko se zhluboka nadechla přikývl. "Půjde to," souhlasil. "Řekl bych, že celá akce potrvá od deseti do šestnácti měsíců."

"Soudruh plukovník?" zeptal se generální tajemník Philbyho.

Philby mluvil a čím dál víc koktal. Stávalo se mu to vždycky, když prožíval napětí. "Pokud jde o riziko, nejsem povoláný k tomu, abych je posuzoval. Ani otázku technického provedení nedovedu posoudit. Pokud jde o výsledek - není pochyb o tom, že by přes deset procent britských kolísavých hlasů získali okamžitě labouristé."

"Soudruh profesor Krylov?"

"Musím se postavit proti, soudruhu generální tajemníku. Považuji celou akci za úplný hazard, jak v provedení, tak v možných důsledcích. Odporuje úplně podmínkám čtvrtého protokolu. Jestli to někde praskne, budou tím postiženi všichni."

Generální tajemník vypadal, jako by o tom hluboce uvažoval. Nikdo se ho neodvážil vyrušit. Za třpyticími se brýlemi zastřené oči jako by dumaly. Konečně zvedl hlavu.

"Neexistují žádné poznámky, žádné magnetofonové záznamy, žádné útržky tohoto plánu mimo tuto místnost?"

"Žádné," přisvědčili všichni čtyři členové výboru.

"Seberte všechny spisy a pořadače a dejte mi je," přikázal generální tajemník. Když se tak stalo, pokračoval svým obvyklým monotonním hlasem.

"Je to bezohledné, šílené, dobrodružné a nebezpečné, a to víc, než si myslíte," pronésl důrazně. "Výbor je rozpuštěn. Vráťte se ke svým zaměstnáním. Nikde se nezmíníte ani o Albionském výboru ani o plánu Aurora."

Pořád tam seděl a civěl na stůl. Ti čtyři zdeptaní a pokoření muži se vyhnuli ven. Beze slova si oblékali pláště a nasazovali klobouky. Navzájem se nepodívali do očí a v doprovodu šli ke svým vozům.

Na dvoře každý z nich nastoupil do svého vozu. Philby čekal ve své volze, až Grigorjev, který tam už seděl, nastartuje. Ostatní tři limuzíny vyrazily ze dvora, projely branou a zařadily se do provozu na bulváru. Philbymu někdo zaklepal na okno. Spustil je a uviděl majora Pavlova.

"Doprovodil byste mě laskavě, soudruhu plukovníku?"

Philbymu poklesl srdce. Teď pochopil, že ví příliš mnoho a že je jediný cizinec ve skupině. Generální tajemník měl pověst, že dovede řešit situace radikálním řešením. Šel za majorem Pavlovem zpět do budovy. Za dvě minuty ho uvedli do obývacího pokoje generálního tajemníka. Stařec stále ještě seděl na své kolečkové židli u nízkého stolečku. Ukázal Philbymu na židli. Rozrušený britský zrádce se posadil.

"Co jste si o tom opravdu myslel?" zeptal se mírně generální tajemník.

Philby namáhavě polykal. "Důmyslné, odvážné, hazardní, ale účinné, pokud to vyjde," odpověděl.

"Je to skvělé," zabručel generální tajemník. "A my se do toho pustíme. Ale pod mým osobním dohledem. Tohle nebude operace nikoho jiného, jenom moje. A vy v ní budete úzce spolupracovat."

"Smím se na něco zeptat?" odvážil se Philby. "Proč zrovna já? Jsem cizinec. I když jsem sloužil Sovětskému svazu celý život a jednu třetinu jsem prožil tady, jsem přece jenom cizinec."

"Přesně tak," souhlasil generální tajemník, "a nikdo vám nebude poroučet kromě mne. Vy nemůžete proti mně zosnovat spiknutí. Rozloučíte se se ženou a s rodinou a propustíte řidiče. Usadíte se v bytě pro hosty na mé chatě v Usovu. Tam vytvoříte družstvo, které plán uskuteční. Budete vybaven veškerou pravomocí, kterou budete potřebovat. Za vámi bude stát moje funkce na ústředním výboru. Vy osobně se nebudete moc ukazovat." Stiskl pod stolem bzučák.

"Neustále budete pracovat pod dozorem tohoto muže. Myslím, že ho už znáte."

Otevřely se dveře. Stál v nich nezúčastněný, chladný major Pavlov.

"Je vysoce inteligentní a neobyčejně podezřívavý," řekl generální tajemník a současně pokynul. "Je dokonale loajální. Náhodou je můj synovec."

Když se Philby zvedl, aby doprovodil majora, generální tajemník mu podal papír. Byl to průklep z hlavního prvního ředitelství označený jako zpráva přímo k rukám generálního tajemníka osobně. Philby si zprávu přečetl a nevěřil svým očím.

"Ano," řekl generální tajemník, "včera jsem to dostal. Nebudete mít k dispozici deset až šestnáct měsíců, jak o tom mluvil Marčenko. Podle všeho to paní Thatcherová rozpoutá v červnu. My ji musíme o týden předstihnout."

Philby si pomalu vydechl. V roce 1917 proběhla během deseti dnů ruská revoluce. Největší převrat v historii Británie se měl uskutečnit za devadesát dnů a měl zaručit revoluci britskou.

ČÁST DRUHÁ

Když 13. března dopoledne přistál John Preston na letišti Jana Smutse, čekal ho tam již místní náčelník stanice, vysoký, hubený blondýn jménem Dennis Grey. Z vyhlídkové terasy pozorovali jeho přilet dva muži jihoafrické bezpečnostní organizace NIS, ale nesnažili se s ním navázat kontakt.

Celní a pasové formality proběhly bez problémů a za třicet minut po přistání uháněli oba Angličané na sever do Pretorie. Preston si zvědavě prohlížel jihoafrickou travnatou vysočinu, jeho dojmy se neshodovaly s představami, které měl dříve o Africe - šestiaproudá moderní dálnice s černým povrchem ubíhala po holé planině lemována moderními farmami a továrnami v evropském stylu.

"Ubytování jsem vám zajistil v hotelu Burgerspark," řekl Grey. "Ve střední Pretorii. Slyšel jsem, že raději bydlíte v hotelu než v rezidenci."

"Ano," odpověděl Preston. "Děkuji vám."

"Nejdřív se ubytujte. V jedenáct máme schůzku se „Zvířetem“."

Tuto nepříliš lichotivou přezdívku dostal původně policejní generál Van Den Berg, náčelník dřívější Státní bezpečnosti neboli BOSS. Po takzvaném Muldergatově skandálu v roce 1979 bylo nešťastné manželství mezi jihoafrickou státní zpravodajskou organizací a bezpečnostní policií rozvedeno. Stalo se tak k velké úlevě profesionálních zpravodajských

důstojníků a zahraniční služby, které boxerská taktika lidí z organizace BOSS soustavně otravovala.

Zpravodajská organizace byla reorganizována pod názvem NIS a do jejího čela byl jmenován generál Henry Pienaar, který byl doposud náčelníkem vojenského zpravodajství. Nebyl generálem u policie, ale v armádě, a třebaže nestrávil celý život ve zpravodajské službě jako sir Nigel Irvine, léta plodné vojenské zpravodajské služby ho poučila, že existuje více způsobů, jak zabít kočku, než jen utlučení tupým předmětem. Generál Van Den Berg odešel do důchodu, ochoten sdělit každému, kdo mu chtěl naslouchat, že na něm spočívá "boží ruka". Britové velmi nelaskavě přenesli jeho přezdívku na generála Pienaara.

Preston se zapsal do hotelové knihy na Van Der Walt Street, uložil zavazadla, rychle se umyl, oholil a v půl jedenácté se sešel dole v hale s Greyem. Společně odjeli do budovy Jednoty.

Sídlem většiny jihoafrických ministerstev je tříposchoďový, obrovský, dlouhý, okrově hnědý blok s průčelím dlouhým čtyři sta yardů, přerušovaným čtyřmi výčnělky kolonád. Stojí ve středu Pretorie na pahorku a hledí k jihu přes údolí, podél kterého běží Kerk Straat, promenáda před budovou skýtá panoramatický pohled na údolí až k hnědým kopcům travnaté jihoafrické vysočiny na jihu, zakončené nízkým čtvercovým masívem Voortrekker Monument.

Dennis Grey předložil v recepci svůj průkaz a zmínil se o schůzce s náčelníkem zpravodajství. Za několik minut se objevil mladý úředník a zavedl je do kanceláře generála Pienaara. Hlavní stan šéfa organizace NIS je umístěn v nejvyšším poschodí na západním konci budovy. Grey a Preston kráčeli po nekonečných chodbách vyzdobených obvyklým motivem jihoafrické civilní služby v barvě smetanové a hnědé se silným důrazem na panely z tmavého dřeva. Generálova kancelář na konci poslední chodby ve třetím poschodí sousedí po pravé straně s kanceláří se dvěma sekretářkami a vlevo s kanceláří se dvěma personálními pracovníky.

Úředník zaklepal na poslední dveře, vyčkal, až se ozvalo drsné vyzvání ke vstupu, a uvedl britské návštěvníky dovnitř. Byla to dosti šerá, střízlivým dojmem působící kancelář. Obsahovala velký, přehledně uklizený psací stůl proti dveřím a čtyři kožené klubovky seskupené kolem nízkého stolu u oken, která vedla směrem na Kerk Straat a přes údolí dále ke kopcům. Na stěnách viselo několik operačních map cudně zakrytých zelenými závěsy.

Generál Pienaar byl velký, mohutný muž. Když vstoupili, zvedl se, vyšel jim v ústrety a podal jim ruku. Grey představil Prestona a generál jim oběma pokynul, aby se posadili do klubovek. Podávala se káva, ale konverzace se nevymykala z běžné konvenční bezvýznamnosti. Grey porozuměl, rozloučil se a odešel. Generál Pienaar Prestona po nějakou dobu upřeně pozoroval.

"Tak, pane Prestone," promluvil takřka bezvadnou angličtinou, "pokud jde o našeho diplomata Jana Maraise. Už jsem řekl siru Nigelovi a znovu to říkám vám: nepracuje pro mne, ani pro naši vládu, alespoň ne jako kontrolor agentů v Británii. Vy jste sem přijel proto, abyste se pokusil zjistit, pro koho pracuje?"

"Takový je můj úkol, pane generále, budu-li jej moci provést."

Generál Pienaar několikrát přikývl. "Siru Nigelovi jsem dal slovo, že z naší strany budete mít plnou podporu. A své slovo dodrží."

"Děkuju vám, pane generále."

"Dám vám k dispozici jednoho ze dvou důstojníků z mého osobního štábu. Pomůže vám se vším, co budete potřebovat: obstará spisy, které si budete přát prozkoumat, v případě nutnosti bude tlumočit. Umíte afrikánsky, alespoň trochu?"

"Ne, pane generále, ani slovo."

"Tak bude třeba překládat. A možná i tlumočit."

Stiskl bzučák na stole a v několika vteřinách se otevřely dveře. Dovnitř vstoupil muž stejných tělesných rozměrů jako generál, ale mnohem mladší. Preston hádal, že je mu něco přes třicet. Měl hnědé vlasy a světle hnědé řasy.

"Dovolte, abych vám představil kapitána Andriese Viljoena. Andy, toto je pan John Preston z Londýna. Budeš s ním spolupracovat."

Preston se zvedl a podal kapitánovi ruku. U mladého Afrikánce pocítil špatně skrývaný osten nepřátelství, snad odezvu pocitů nadřazeného, který však dovedl nevraživost lépe maskovat.

"Dávám vám k dispozici místnost dole na chodbě," řekl generál Pienaar. "No tak, neztrácejme čas, pánové. Prosím, pusťte se do toho."

Když se ocitli sami v kanceláři, která jim byla vyhrazena, zeptal se Viljoen: "Čím byste chtěl začít, pane Prestone?" Preston si v duchu povzdechl. Mnohem lépe se mu pracovalo v ulicích Charles a Gordon, kde se všichni oslovovali křestními jmény a chovali se k sobě neformálně.

"Spisem Jana Maraise, prosím, pane kapitáne Viljoene."

Kapitán vytahoval spis ze zásuvky psacího stolu se zřejmým zadostiučiněním.

"My jsme si ho už samozřejmě prostudovali," řekl. "Před několika dny jsem jej sám vyzvedl z personálního oddělení ministerstva zahraničních věcí." Položil před Prestona silný svazek v hnědožlutých deskách. "Dovolte, abych shrnul, co jsme tam vyčetli, jestli vám to pomůže. Marais vstoupil do zahraničních služeb Jižní Afriky v Kapském Městě na jaře roku 1946. Na ministerstvu zahraničních věcí pracuje již přes čtyřicet let a v prosinci by měl odejít do důchodu. Jeho africký původ je v pořádku a on sám nikdy nezavdal důvod k nejmenšímu podezření. Proto se nám zdá jeho chování v Londýně záhadné."

Preston přikývl. Kapitán to nemohl vyslovit zřetelněji. Tady si všichni myslí, že se v Londýně dopustili přehmatu. Otevřel spis. Mezi vrchními listinami byl i svazek papírů ručně psaných v angličtině.

"To je jeho životopis," řekl Viljoen, "žádost o místo v zahraniční službě. V době, kdy vedl sjednocenou stranu Jan Smuts, užívalo se angličtiny daleko více než dnes. Nyní by tento doklad napsal v afrikánštině. Kandidáti musí samozřejmě ovládat oba jazyky plyně."

"Mohli bychom začít asi takhle," navrhl Preston. "Já si přečtu spis a vy byste zatím mohl laskavě sestavit přehled jeho služebního postupu. Zvláště jeho pobyty v zahraničí kde, kdy a jak dlouho."

"Dobrá," souhlasil Viljoen, "jestli podlehl, jestli ho někde získali, stalo se tak pravděpodobně v cizině."

Viljoen pronesl slůvko 'jestli' velmi důrazně, aby naznačil, že o tom pochybuje. A ze slov 'v cizině' zazněl rozkladný vliv cizinců na poctivé Afrikánce. Preston se pustil do četby.

Narodil jsem se v srpnu 1925 v zemědělském městečku Duiwelskloof v severním Transvaalu jako jediný syn zemědělce v údolí Mootseki za městečkem. Můj otec, Laurens Marais, byl čistý Afrikánec, ale moje matka, Mary, byla anglosaského původu. V té době to byl neobvyklý sňatek, ale díky němu jsem mluvil plyně anglickým i afrikánským jazykem.

Otec byl mnohem starší než matka, která byla stále nemocná a zemřela, když mi bylo deset let, při jedné z epidemii tyfů, které čas od času kraj sužovaly. Při mém narození bylo otcí čtyřicet šest let, matce jen pětadvacet. Otec pěstoval hlavně brambory. tabák a pšenici a také choval kuřata, husy, krůty, dobytek a ovce. Po celý život byl vášnivým přívržencem jednotné strany a mne dal pojmenovat po maršálu Janu Smutsovi.

Preston na chvíli přestal číst. "Podle mého názoru mu tohle nemohlo ublížit, když se ucházel o místo," podotkl.

"Vůbec ne," souhlasil Viljoen, když se podíval na příslušnou pasáž. "Jednotná strana byla tehdy ještě u moci. Národní strana zvítězila teprve v roce 1948." Preston četl dál.

Když mi bylo sedm let, začal jsem chodit do místní vesnické školy v Duiwelskloofu a ve dvanácti letech jsem postoupil na střední školu Merenského, která byla pět let předtím založena. Po vypuknutí války v roce 1939 sledoval můj otec, který se velmi obdivoval Británii a její říši, každou zprávu o válce v Evropě na svém rozhlasovém přístroji. Po práci každý večer sedával na verandě a pozorně poslouchal rozhlasové zprávy o válce v Evropě. Když moje matka zemřela, sblížili jsme se ještě víc a já jsem začal uvažovat o vstupu do armády.

Dva dny po svých osmáctých narozeninách v srpnu 1943 jsem se rozloučil s otcem a odjel do Pietersburgu, kde jsem přesešel na vlak jedoucí na jih do Pretorie. Otec mě doprovázel až do Pietersburgu. Naposledy jsem ho viděl, jak tam stál na nástupišti a mával mi na cestu do války. Příštího dne jsem se v hlavním stanu obrany v Pretorii přihlásil do armády. Poslali mě do tábora v Roberts Heights, kde jsem prošel základním výcvikem, dostal výzbroj a seznámil se s pěchotními střelnými zbraněmi. Tam jsem také dobrovolně požádal o červené výložky.

"Go znamenají ty ,červené výložky`?" zeptal se Preston.

Viljoen vzhledl od svého psaní.

"V té době mohli odejít na frontu mimo hranice Jižní Afriky jenom dobrovolníci," odpověděl. "Nikdo je k tomu nemohl přinutit. Tito dobrovolníci určení pro boje v zámoří nosili červené výložky."

Z Roberts Heights jsem byl odvelen k Witwatersrandské pěchotě pluku De La Rey, který sestavili po ztrátách u Tobruku aby vytvořil Wits/De La Rev. Vlakem jsme jeli do tranzitního tábora v Hav Paddock u města Pietermaritzburg, kde nás připojili jako posilu k jihoafrické šesté divizi, která čekala na přesun do Itálie, nakonec jsme nastoupili na loď 'Duchess of Richmond' v Durbanu, propluli Suezským kanálem a koncem ledna se vylodili v Tarantu.

Po celé jaro jsme se přesunovali směrem k Římu se šestou divizí, která se skládala z dvanácti motorizované brigády a jedenácté obrněné brigády, a pokračovali jsme směrem na Florencii. 13. července jsem byl před Monte Benichi v horách Chianti s výzvědnou hlídkou ze setniny C. V hustě zalesněné krajině jsem se po setmění ztratil ostatním členům hlídky a za několik minut jsem se ocitl uprostřed německých vojáků z divize Hermanna Goringa. Takzvaně mě 'strčili do pytle'.

Měl jsem štěstí, že jsem zůstal naživu. Naházeli nás spolu s ostatními spojeneckými zajatci na nákladní auto a odvezli do "klece" neboli dočasného tábora v místě zvaném La Tarina, na sever od Florencie. Pokud si vzpomínám, nejvyšší hodnost ze všech jihoafrických zajatců měl praporčík Snyman. V zajateckém táboře jsem nebyl dlouho. Spojenci postupovali přes Florencii, a tak nás náhle v noci evakuovali s bezohlednou hrubostí. Nastal zmatek. Několik zajatců se pokusilo o útek a bylo zastřeleno. Z nákladních aut nás přeložili do železničních dobytčáků a několik dní jsme jeli přes Alpy na sever, až jsme konečně dorazili do zajateckého tábora na sever od Mnichova, do Moosbergu.

Ani tam jsem nežítal dlouho. Zhruba po čtrnácti dnech asi polovina z nás vypochozovala z Moosbergu zpátky na železniční přepraviště, kde jsme opět nastoupili do dobytčáků. Jídla a pití jsme dostávali minimálně. Šest dní a šest nocí jsme se kodrcali po Německu a koncem srpna 1944 jsme konečně vylezli z vlaku a pochodovali do jiného mnohem většího tábora. Jak jsme později zjistili, byl to Stalag 344 v Lamsdorfu u Breslau, Wroclavi, což bylo tehdy německé Slezsko. Myslím, že Stalag 344 byl vůbec nejhorší stalag. Bylo v něm 11 000 spojeneckých zajatců, kteří dostávali vyhladovací přiděly. Při životě nás udržovaly hlavně balíčky Červeného kříže.

Protože jsem měl tehdy hodnost desátníka, musel jsem se stát členem pracovníka komanda. S mnoha ostatními jsem každý den jezdil nákladním autem dvacet mil do továrny na výrobu syntetického benzínu. Zima na slezské rovině byla krutá. Jednou, právě před vánocemi, měl náš nákladňák poruchu. Dva zajatci se pokoušeli motor opravit, zatímco německé hlídky je střežily s namířenými puškami. Několika z nás povolili seskok za zadní prkno. Mladý jihoafrický voják se upřeně zahleděl na borový les, vzdálený od nás pouze třicet yardů, podíval se na mne a nadzvedl obočí. Nikdy nepochopím, jak se to stalo, ale v příštím okamžiku již jsme se oba ploužili sněhem, do kterého jsme zapadali až po stehna. Naši kamarádi zatím přepadli německé hlídky a zabránili jim ve střelbě. Lesa jsme dosáhli živí a běželi jsme dál. Zastavili jsme se až v jeho hloubi.

"Nechcete si zajít na oběd?" zeptal se Viljoen. "Máme tady kantýnu."

"Nemohli bychom si dát chlebičky a kávu tady, co myslíte?" zeptal se Preston.

"Jistě. Objednám to."

Preston se dal opět do četby příběhu Jana Maraise.

Brzy jsme však zjistili, že jsme se dostali z deště pod okap, jenže to nebyl okap, ale mrazivé peklo, kde noční teploty klesaly k třiceti stupňům pod nulou. Nohy v botách jsme si zabalili do papíru, ale ani papír ani zimmik nás neochránil před chladem. Po dvou dnech jsme byli zesláblí a odhodláni se vzdát.

Druhou noc jsme se snažili usnout v polorozpadlé stodole, když nás vzbudil huronský křik. Mysleli jsme si, že přišli Němci. Díky afrikánštině jsem dokázal rozeznat některá německá slova, a tak jsem zjistil, že tyhle hlasy nejsou německé. Byli to Poláci. Narazila na nás tlupa polských partyzánů. Málem nás zastřelili jako dezertéry z německé armády, ale já jsem křičel, že jsme Angličani, a jeden mi snad porozuměl.

Vyšlo najevo, že zatímco většina městského obyvatelstva z Breslau a Lamsdorfu byli etničtí Němci, venkované byli z velké části polského původu. A jak ruská armáda postupovala, mnoho z nich uteklo do lesů, odkud přepadávali ustupující Němce. Partyzáni byli dvojího druhu. Komunisté a katolíci. Měli jsme štěstí, že nás zajala katolická skupina hnutí odporu. Přečkali jsme u nich celou tu krutou zimu, zatímco ruská děla rachotila na východě a stále se k nám přibližovala. V lednu dostal můj kamarád zápal plic, snažil jsem se ho udržet při životě, ale bez antibiotik to nešlo. Zemřel. Pohřbili jsme ho v lese.

Preston rozladěně žvýkal chlebičky a srkal kávu. Všiml si, že už mu zbývá jen několik málo stránek.

V březnu se náhle objevila ruská armáda. Slyšeli jsme v lesích, jak po cestách na západ rachotí jejich obrněné vozy.

Poláci raději volili pobyt v lesích, ale já jsem to už nemohl vydržet. Ukázali mi, kudy mám jít, a tak jsem jednoho rána s rukama nad hlavou vyklopýtal z lesa a vzdal se skupině ruských vojáků.

Zprvu mysleli, že jsem Němec, a málem mě zastřelili. Ale Poláci mě už předtím navedli, abych křičel: "Anglický", což jsem několikrát udělal. Zvedli pušky a zavolali důstojníka. Neuměl anglicky, ale když si prohlédl moje výločky, prohodil k vojákům několik slov a ti se na mě začali usmívat. Jestliže jsem však počítal, že budu brzy repatriován, přepočítal jsem se. Předali mě NKVD.

Pět měsíců jsem strávil ve vlhkých a ledových kobkách v úplné samotě. Zacházeli se mnou velmi hrubě. Několikrát mě podrobili třístupňovému výslechu a nutili mě, abych se přiznal, že jsem špion. Nepřiznal jsem se. Nahého mě poslali do cely. Pozdě na jaře (válka v Evropě už končila, ale já jsem to nevěděl) jsem se úplně zhroutil, dostal jsem na spaní postel se slámkem a lepší stravu, třebaže podle jihoafrických měřítek se stále ještě nedala jist.

Pak asi přišel shora nějaký příkaz. V srpnu 1945 mě vezli víc mrtvého než živého několik mil v nákladním autě a konečně odevzdali britské armádě v Postupimi v Německu. Britové se ke mně chovali tak laskavě, že to ani nemohu vypovědět, a po určité době, kterou jsem strávil ve vojenské nemocnici v Bielefeldu, mě poslali do Anglie. Prožil jsem další tři měsíce ve vojenské nemocnici v Killearnu, severně od Glasgowu, a konečně v prosinci 1945 jsem se plavil na lodi 'Ile de France' ze Southamptonu do Kapského Města. Přicestoval jsem sem koncem ledna letošního roku.

V Kapském Městě jsem se dozvěděl o smrti svého drahého otce, jediného příbuzného na celém světě. Zpráva mě tak zdrtila, že jsem utrpěl recidivu a skončil ve vojenské nemocnici zde v Kapském Městě, kde jsem ležel další dva měsíce. Nyní jsem už z armády propuštěn, mám příznivé lékařské vysvědčení a tímto žádám, abych byl přijat do zahraničních služeb Jižní Afriky.

Preston zavřel spis. Viljoen vzhlédl.

"Tak tedy," řekl Jihoafričan, "má za sebou solidní, bezúhonnou životní dráhu, třebaže zcela neokázalou. Dosáhl funkce prvního tajemníka. V zahraničí vystřídal osm míst, a to pouze v západních zemích a v zemích s nimi spřátelených. Je to hodně, ale Marais je svobodný a to značně usnadňuje život v zahraniční službě, kromě funkce velvyslance nebo vyslance, kde se víceméně předpokládá manželka. Stále si myslíte, že se někde na té cestě nakazil?"

Preston pokrčil rameny. Viljoen se naklonil a zaklepal na desky spisu.

"Vidíte, co mu ti ruští pancharti provedli? Proto si myslím, že se mýlíte, pane Prestone. Prostě má rád zmrzlinu a omylem vytočil nesprávné číslo. Náhoda."

"Snad," hloubal Preston. "Tehle životní příběh... Je na něm něco zvláštního."

Kapitán Viljoen zavrtěl hlavou. "Máme tento spis v rukou od doby, kdy váš sir Nigel Irvine zavolal generála. Několikrát jsme ho prošli. Je naprosto přesný. Souhlasí každé jméno, každé datum, každé místo, každý vojenský tábor, každá vojenská jednotka, každé polní tažení, každá nepatrná podrobnost. Dokonce souhlasí i plodiny, které se pěstovaly před válkou v údolí Mootseki. Potvrdili nám to zemědělci. Nyní tam pěstují rajčata a avokáda, ale v oné době to byly brambory a tabák. Tento příběh by si nikdo nedokázal vymyslet. Ne, jestli vůbec uklouzl, a já o tom pochybuje, bylo to někde v cizině."

Preston se tvářil mrzutě. Za okny už začal padat soumrak.

"Dobrá," řekl Viljoen, "jsem tu, abych vám pomohl. Kam chcete jet teď?"

"Rád bych začal na samém začátku," prohlásil Preston. "Tehle Duiwelskloof, je to daleko?"

"Asi tak čtyři hodiny jízdy autem. Chcete tam jet?"

"Ano, prosím. Mohli bychom vyjet brzy. Dejme tomu v šest hodin zítra ráno?"

"Zamluvím v garážích auto a v šest budu u vás v hotelu," odpověděl Viljoen.

Cesta na sever do Zimbabwe trvá dlouho. Jeli po moderní dálnici a Viljoen řídil vůz značky Chevair bez označení, jakého obvykle používají pracovníci organizace NIS. Auto polykalo míle přes Nylstroom a Potgietersrus do Pietersburgu, kam přijeli za tři hodiny. Jízda poskytla Prestonovi příležitost uvidět obrovské nekonečné obzory Afriky, které ohromují každého evropského návštěvníka, uvyklého menším rozměrům.

V Pietersburgu se obrátili na východ a jeli padesát kilometrů po plochem středním veldu s nekonečnými obzory pod modrou klenbou oblohy barvy drozdího vejce, až dojeli k příkré výspě nazvané Buffalo Hill neboli Buffelberg, kde

střední veld klesá do údolí Mootseki. Když sjížděli po točitém svahu, zatajil se Prestonovi dech, tak ho pohled okouzli. Pod nimi v dále leželo bohaté a žirné údolí, otevřené dno poseté tisíci africkými chatrčemi ve tvaru úlů, rondavely obklopenými kraaly, ohradami pro dobytek s kukuřičnými zahradami. Některé rondavely trčely na straně Buffelbergu, ale většina byla roztroušena po dně údolí Mootseki. Z jejich kouřových otvorů, stoupal vířivě kouř a i z té výšky a vzdálenosti mohl Preston rozeznat africké chlapce, hlídající skupinky hrbatého dobytka, a ženy, skloněné nad záhony v zahradách.

Tohle, pomyslel si, je konečně africká Afrika. Vypadalo to tu asi stejně jako v době, kdy velký náčelník Mzilikazi, zakladatel matabelského národa, kráčel na sever, aby unikl hněvu Chaka Zulu, překročil Limpapo a našel království lidí dlouhých štítů. Silnice se točí a kroutí po výspě a vede do Mootseki. Nad údolím se rýsoval jiný řetězec kopců a v jejich středu zela hluboká trhlina, kterou procházela silnice. Tohle byla Ďáblova průrva, Duiwelskloof. O deset minut později se ocitli v průrvě. Pomalu míjeli novou základní školu a sjížděli dolů po Botha Avenue, hlavní třídě města.

"Kam chcete jít?" zeptal se Viljoen.

"Když starý farmář zemřel, určitě zanechal poslední vůli. Tu musel někdo spravovat, a to předpokládá advokáta. Můžeme zjistit, jestli je v Duiwelskloofu advokát a jestli je možné s ním hovořit v sobotu dopoledne."

Viljoen předjel před Kirstesnovu garáž a ukázal přes cestu na hostinec Imp.

"Dejte si taras kávu a jednu objednejte pro mne. Naplním si nádrž a poptám se."

Za pět minut si přisedl v hale k Prestonovi.

"Je tady jeden advokát," řekl, když se napil kávy. "Je to Angličan a jmenuje se Benson. Kancelář má vpravo přes ulici, dva domy od garáže. Pravděpodobně úřaduje i dnes dopoledne. Pojdme."

Pan Benson byl v kanceláři, a když Viljoen ukázal průkaz, v plastickém pouzdře, ihned se dostavil účinek. Sekretářka řekla něco afrikánsky do telefonu a okamžitě je uvedla do kanceláře pana Bensona, vlídného ruměnného pána v hnědém obleku. Pozdravil je oba v afrikánštině. Viljoen mu odpověděl svou silně akcentovanou angličtinou.

"Tohle je pan John Preston. Přijel z Londýna. Rád by vám položil několik otázek."

Benson je vyzval, aby se posadili, a sám se usadil za psací stůl.

"Prosím," řekl, "jsem vám k službám."

"Můžete mi říci, kolik je vám let?"

Benson na něho ohromeně zíral. "To jste urazil celou tu dlouhou cestu z Londýna, abyste se mě zeptal, kolik je mi let? No tak, je mi třiapadesát."

"Takže v roce 1946 vám bylo asi dvanáct?"

"Ano."

"Mohl byste mi říci, kdo byl tehdy v Duiwelskloofu advokátem?"

"Jistě. Můj otec, Cedric Benson."

"Je živ?"

"Ano. Je mu přes osmdesát let. Kancelář mi předal před patnácti lety. Ale je dost čilý."

"Mohl bych si s ním promluvit?"

Místo odpovědi sáhl Benson po telefonu a vytočil číslo. Ohlásil se patrně otec, neboť Benson mladší vysvětloval, že jsou u něho na návštěvě dva pánové. Jeden z nich je z Londýna, a rád by si s ním promluvil. Položil sluchátko.

"Bydlí odtud asi šest mil, ale stále řídí, k hrůze všech uživatelů silnic. Bude tu co nevidět."

"Mohl byste se mezitím podívat do spisů z roku 1946," požádal ho Preston, "a zjistit, zda jste vy nebo spíše váš otec vykonával poslední vůli místního farmáře, nějakého Laurence Maraise, který zemřel v lednu toho roku?"

"Pokusím se," přislíbil Benson junior. "Ten pan Marais se mohl samozřejmě obrátit na advokáta v Pietersburgu. Ale místní lidé se tehdy většinou obraceli na místní úřady. Krabice z roku 1946 tu musí někde být. Omluvte mě."

Odešel z kanceláře. Sekretářka jim přinesla kávu. Za deset minut se ozvaly ve vedlejší kanceláři hlasy. Otec vstoupil spolu se synem, který nesl zaprášenou lepenkovou krabici. Stařec měl na hlavě chmýří bílých vlasů a svou čiperností připomínal mladou poštouku. Po představovací ceremonii mu Preston vysvětlil svou prosbu.

Benson starší postavil beze slova židli za stůl a přinutil syna, aby si vzal jinou. Nasadil si brýle a upřeně se podíval na návštěvníky.

"Vzpomínám si na Laurence Maraise," řekl. "Ano, spravovali jsme jeho poslední vůli, když zemřel. Sám jsem ji dělal."

Syn mu předal zaprášený a vybledlý doklad převázaný růžovou stužkou. Starý pán odfoukl prach, rozvázal tkaničku a rozprostřel listinu. Potichu začal číst.

"Ano, teď si vzpomínám. Byl vdovec. Žil sám. Měl jediného syna Jana. Tragický případ. Chlapec se právě vracel z druhé světové války. Laurens Marais zemřel, když ho jel navštívit do Kapského Města. Tragické."

"Můžete mi říci, komu odkázal svůj majetek?" zeptal se Preston.

"Všechno svému synovi," odpověděl prostě Benson. "Farmu, dům, zařízení, obsah domu. Obvyklé malé peněžní odkazy místním domorodým zemědělským dělníkům, jejich předákovi - a podobně."

"Byly nějaké jiné odkazy - třeba rázu čistě osobního?" naléhal Preston.

"Hm. Tady je jeden. A mému starému a dobrému příteli Joopu Van Rensbergovi moje šachy ze slonové kosti na památku mnoha společných večerů, kdy jsme spolu hrávali na farmě. To je všechno."

"Když otec zemřel, vrátil se syn domů do Jižní Afriky?" zeptal se Preston.

"Vracel se. Starý Laurens za ním přece jel. V té době to byla dlouhá cesta. Tehdy ještě neexistovalo letecké spojení. Jezdilo se vlakem."

"Zařizoval jste prodej farmy a ostatního majetku, pane Bensone?"

"Prodej uskutečnili dražebníci přímo na farmě. Všechno koupili Van Zylové. Veškerá ta půda patří nyní Bertie Van

Zylovi. Ale byl jsem tam jako hlavní vykonavatel poslední vůle."

"Byly tam nějaké osobní věci, které se neprodaly?" zeptal se Preston.

Stařec nákrčil čelo. "Nebylo toho mnoho. Vzpomínám si na album fotografií. Nemělo žádnou obchodní cenu. Myslím, že jsem je dal panu Van Rensbergovi."

"Kdo to byl?"

"Řídící učitel," vmísil se do rozhovoru syn. "Učil mě, než jsem přešel na střední školu. Učil na staré venkovské škole, dokud nepostavili základní školu. Potom odešel do důchodu a zůstal tady v Duiwelskloofu."

"Žije ještě?"

"Ne, zemřel asi před deseti lety," odpověděl starší Benson. "Byl jsem mu na pohřbu."

"Ale měl dceru," připomněl jeho syn. "Cissy. Chodila se mnou do střední školy. Je asi stejně stará jako já."

"Víte, co se s ní stalo?"

"Jistě. Před lety šel provdala za majitele pily v Tzaneeri road."

"Ještě poslední otázku," - Preston se obrátil na starého pána - "proč jste prodal ten majetek? Syn ho nechtěl?"

"Zřejmě ne," odpověděl stařec. "V té době ležel ve vojenské nemocnici ve Wynbergu. Poslal mi telegram. Získal jsem jeho adresu od vojenských úřadů, které mi ověřily jeho totožnost. V telegramu mě požádal, abych celý statek prodal a telegraficky mu poslal peníze."

"Na pohřeb nepřišel?"

"Na to nebyl čas. V lednu je v Jižní Africe léto. Tehdy nebylo v márnici místo. Mrtvoly bylo nutno ihned pohřbít. Podle všeho se syn nevrátil nikdy. Dá se to pochopit. Když mu zemřel otec, neměl žádný důvod k návratu."

"Kde je pohřben Laurens Marais?"

"Na hřbitově na kopci," odpověděl Benson senior. "Je to už všechno? Tak si zajdu na oběd."

Na východ a na západ od hor se počasí v Duiwelskloofu dramaticky mění. Na západ od pohoří napříš v Mootseki asi dvacet palců za rok. Na východ od pohoří přicházejí od Indického oceánu velká mračna, hromadí se nad Mozambikem a Krugerovým Parkem a narážejí na hory, jejichž východní svahy zaplavuje až osmdesát palců deště za rok. Na této straně těží průmysl z hustých lesů modrých gumovníků. Po šesti mílích jízdy na Tzaneenské silnici našli Viljoen a Preston pilu pana du Plessise. Otevřela jim jeho žena, dcera řídícího učitele. Byla to asi padesátiletá, kulatoučká paní s tvářemi jako jablíčka, ruce a zástěru měla od mouky. Zřejmě ji vytrhli z pečení.

Pozorně poslouchala, s jakým problémem za ní přišli, a pak zavrtěla hlavou.

"Vzpomínám si, že jsem jako malá holka chodívala na farmu, kde můj otec hrával šachy s farmářem Maraisem," řekla.

"To mohlo být asi tak v roce 1944 nebo 1945. Vzpomínám si na šachy ze slonové kosti, ale na album ne."

"Když vám zemřel otec, zdědila jste po něm jeho věci?" zeptal se Preston.

"Ne," odpověděla pant du Plessis. "Víte, matka zemřela v roce 1955. Starala jsem se o ovdovělého otce až do roku 1958, kdy jsem se v třidvaceti letech vdala. Otec si sám s ničím nevěděl rady. V jeho domě vládl velký nepořádek. Snažila jsem se mu vařit a uklízet. Ale když přišly děti, bylo toho na mne moc. Pak v roce 1960 ovdověla také jeho sestra, moje teta. Předtím bydlila v Pietersburgu. Bylo by bývalo docela rozumné, aby se k otci nastěhovala a vedla mu domácnost. Udělala to. Požádala jsem otce, aby jí všechno odkázal, dům, nábytek a tak dále."

"A co se stalo s vaší tetou?" zeptal se Preston.

"Stále tam bydlí. Je to prostá chalupa hned za hostincem Imp v Duiwelskloofu."

Nabídla se, že je doprovodí. Její tetu, paní Winterovou, našli doma. Byla to bystrá paní s vlasy do modra, podobná vrabčákovi. Když uslyšela, co po ní chtějí, šla do skříně a vyndala plochou krabici.

"Chudák Joop si s tím rád hrával," řekla. Byla to šachovnice ze slonové kosti. "Tu jste chtěli vidět?"

"Ani ne, víc nás zajímá album fotografií," odpověděl Preston.

Zatvářila se zmateně. "Na půdě je nějaká krabice se starými krámy," řekla. "Odesli jsme ji tam po bratrově smrti. Jsou v ní jenom papíry a věci ze školy."

Andries Viljoen vylezl na půdu a přinesl krabici. Na dně pod zažloutlými školními vysvědčeními leželo album Maraisovy rodiny. Preston jím pomalu listoval. Bylo tam všechno: křehká, hezká nevěsta z roku 1920, plaše se usmávající matka z roku 1930, zamračený hošík sedící rozkročno na svém prvním poníku, otec s dýmkou zaklesnutou mezi zuby, skrývající svou pýchu, vedle něho syn a několik králíčků před nimi v trávě. Album uzavíral černobílý snímek chlapce ve flanelových kriketových kalhotách, hezkého sedmnáctiletého mladíka, který se přibližoval k brance a házel míč na pálkaře. Titulek zněl: Janni, kapitán kriketového družstva, střední škola Merenského, 1943.

"Smím si tento obrázek vzít?" zeptal se Preston.

"Jistě," souhlasila paní Winterová.

"Mluvil s vámi někdy váš pan bratr o panu Maraisovi?"

"Někdy ano," odpověděla. "Po mnoho let byli dobrými přáteli."

"Řekl vám někdy váš bratr, nač pan Marais zemřel?"

Zamračila se. "V advokátní kanceláři vám to neřekli? Starý Cedric už asi ztrácí paměť. Byl to smrtelný úraz, jak mi řekl Joop. Podle všeho starý Marais zastavil, aby opravil píchlou pneumatiku, a přejelo ho kolem jedoucí nákladní auto. Tehdy se tvrdilo, že to byli nějakí opilí kafrové," - ruka jí vyletěla k ústům a podívala se rozpačitě na Viljoena - "asi bych neměla už víc povídat. No tak, každopádně nikdy se nezjistilo, kdo vlastně ten nákladník řídil."

Po cestě zpátky z kopce směrem k hlavní silnici míjeli hřbitov. Preston požádal Viljoena, aby zastavil. Bylo to příjemné, tiché místočko vysoko nad městem, lemované borovicemi a jedlemi, s uprostřed se tyčícím starým stromem mwataba, který měl rozeklaný kmen, a ohraničené pryšcovým živým plotem. V rohu našli kámen porostlý mechem. Preston seškrabal mech a našel epitaf vytesaný do žuly: Laurens Marais 1879-1946. Milovaný manžel Marie a otec Jana. Buď s Bohem. Requiescat in pace.

Preston se procházel kolem živého plotu, utrl snítku ohnivého pryšce a položil ji vedle kamene. Viljoen ho udiveně pozoroval.

"Myslím, že teď pojedeme do Pretorie," řekl Preston.

Když se šplhali po hoře Buffelbergu cestou z údolí Mootseki, obrátil se Preston, a podíval se zpět na údolí. Za Dábelskou průrvou se nahromadily tmavě šedé bouřkové mraky. Jak je pozoroval, uzavřely se a zastřely městečko a jeho pochmurná tajemství, známá pouze Angličanovi ve středním věku, sedícímu v odjíždějícím autě. Pak si opřel hlavu a usnul.

Toho večera vyprovodili Harolda Philbyho z pokojů pro hosty do obývacího pokoje generálního tajemníka, kde ho čekal sovětský vůdce. Philby položil před starce několik dokladů. Generální tajemník si je přečetl a odložil.

"Moc lidí v tom není," řekl.

"Dovolte mi, soudruhu generální tajemníku, abych uvedl dva důležité body. Předně. Vzhledem k mimořádně důvěrné povaze plánu Aurora považoval jsem za moudré udržovat počet účastníků na absolutním minimu. Pokud jde o informovanost, vědět, co se skutečně chystá, bude ještě méně lidí. Týdny, ba měsíce, obvykle požadované na instruktáž k důležitým, aktivním opatřením, bude nutno zkrátit na dny."

Generální tajemník pomalu přikyvoval. "Vysvětlíte, nač ty lidi potřebujete."

"Klíčem k celé operaci," pokračoval Philby, "je výkonný důstojník, muž, který pojede do Británie a bude tam žít několik týdnů jako Brit. Ten také nakonec uskuteční Auroru."

To, co bude potřebovat, mu dodá dvanáct kurýrů neboli „mezků“. Ti budou muset propašovat jednotlivé věci buď celníci, nebo příležitostně nekontrolovaným vchodem. Nikdo z nich nebude vědět, co nese a proč. Každý z nich si bude muset vtisknout do paměti místo a čas schůzky a jinou eventualitu jako ústup pro případ že se mu nepodaří navázat spojení. Každý z nich odevzdá balíček výkonnému důstojníkovi, vrátí se na naše území a okamžitě přejde do totální karantény. Kromě výkonného důstojníka ze zpátky nikdy nevrátí ještě jeden muž. Ale ani jeden z nich by to neměl vědět.

Velitelem kurýrů bude dispečerský důstojník, který bude odpovědný za to, že zásilky dojdou výkonnému důstojníkovi do Británie. Pomáhat mu bude zásobovací důstojník, který bude zajišťovat balíčky pro dodání. Tento důstojník bude mít čtyři podřízené, každého se speciálním posláním.

Jeden podřízený bude opatřovat kurýrům doklady a zajišťovat dopravu, další bude shánět požadovaný materiál vysoké technologické úrovně, třetí bude obstarávat opracované součástky, a čtvrtý bude zajišťovat spojení. Je velmi důležité, aby nás výkonný důstojník mohl informovat o postupu prací, o problémech a především o okamžiku, kdy bude připraven k operaci. My musíme být s to informovat ho o každé změně plánu a samozřejmě dát mu příkaz, aby plán provedl.

Pokud jde o spojení, je nutno říci ještě jednu věc. Kvůli úspoře času nebude možno použít normálních kanálů, dopisů odesílaných poštou či osobních schůzek. S výkonným důstojníkem budeme komunikovat kodovanými Morseovými signály vysílanými moskevskou stanicí ve vlnovém pásmu komerčních zpráv, aby nás mohl zastihnout v naléhavých případech, je nezbytné, aby měl někde v Británii vysílačku. Je to stáromodní a riskantní systém, používaný nejvíce ve válečných dobách. Ale bude to tak muset být."

Generální tajemník opět studoval doklady a ověřoval si, kolik účastníků bude operace vyžadovat. Konečně vzhledl.

"Svoje lidi dostanete," řekl. "Dám vytipovat každého zvlášť, nejlepší, jaké máme, a přeložíme je ke zvláštním úkolům."

Poslední věc. Nepřeji si, aby kdokoli ve spojení s Aurorou měl v jakékoli formě kontakt s lidmi ze Státní bezpečnosti na naší rezidentuře na velvyslanectví v Londýně. Nikdy se neví, kdo je pod dohledem nebo..."

Ať už šlo o jakoukoli obavu, nedopověděl ji.

"To je vše."

10

Příštího dne dopoledne se na Angličanovu žádost sešel Preston s Viljoenem v kanceláři v budově Jednoty ve třetím poschodí. Byla neděle, takže měli skoro celou budovu pro sebe.

"Co tedy dále?" zeptal se kapitán Viljoen.

"V noci jsem nespál a přemýšlel," odpověděl Preston. "Něco tady neklape."

"Spal jste celou dobu při zpáteční cestě ze severu," podotkl zachmuřeně Viljoen. "Já jsem musel řídit."

"Ale vy jste na tom fyzicky lépe," zalichotil mu Preston.

Viljoen se cítil potěšen, zakládal si na své tělesné kondici, již pravidelně posiloval cvičením. Trošku změkl.

"Chci se dostat na stopu tomu druhému vojákovi," pokračoval Preston.

"Kterého druhého vojáka myslíte?"

"Toho, se kterým Marais uprchl. Nikde se nezmiňuje, jak se jmenoval. Vždycky o něm hovoří jako o „druhém vojákovi“ nebo o „mém druhu“. Proč nikde neuvádí jeho jméno?"

Viljoen pokrčil rameny. "Nepovažoval to za nutné. Jistě pověděl jeho jméno v nemocnici důstojníkům, aby mohli informovat o jeho smrti nejbližší příbuzné."

"Sdělil jim to jenom ústně," uvažoval Preston. "Důstojníci, kteří ho vyslechli, se brzy potom rozprchlí do civilního života. Zůstává jenom písemný záznam a ten neobsahuje žádné jméno. Chci přijít na stopu tomu druhému vojákovi."

"Ale ten je mrtvý," protestoval Viljoen. "Leží už dvaatřicet let v hrobě v polském lese."

"Chci zjistit, kdo to byl."

"Kde, k čertu, začneme?"

"Marais říká, že se v zajateckém táboře udrželi naživu jenom zásluhou potravinových balíčků Červeného kříže," řekl Preston, jako by myslel nahlas. "Uvádí také, že uprchli právě před vánocemi. To jistě Němce pořádně namíchlo. Obvykle potrestali celý blok ztrátou všech výhod, včetně potravinových balíčků. Někdo z toho bloku si určitě ty vánoce zapamatoval na celý život. Můžeme najít někoho, kdo tam byl?"

V Jižní Africe neexistuje organizace bývalých zajatců, jen bratrstvo bývalých válečných veteránů, omezené na ty, kteří se bojující skutečně zúčastnili. Nazývá se Řád cínových klobouků a jeho členové jsou známí jako MOL. Jejich pobočné schůzovací místnosti se nazývají 'krátery' a velící důstojník je 'Starý býk'. Preston a Viljoen volali na jednotlivé krátery a snažili se najít někoho, kdo byl ve Stalagu 344.

Byl to úmorný úkol. Z jedenácti tisíc spojeneckých zajatců pocházela největší část z Británie, Kanady, Austrálie, Nového Zélandu a z Ameriky. Jihoafričané byli v menšině.

Kromě toho jich v uplynulých letech mnoho zemřelo. Někteří zrovna hráli golf, jiní nebyli doma. Někde je hrubě odbyli, jinde dostali spoustu užitečných návrhů, které se však všechny ukázaly jako bezvysledné. Při západu slunce se zastavili a začali opět v pondělí dopoledne. Zlom nastal u Viljoena právě před polednem, přišel v osobě penzionovaného obchodníka s masem v Kapském Městě. Viljoen, který mluvil afrikánsky, položil ruku na sluchátko.

"Tenhle chlapík tvrdí, že byl ve Stalagu 344."

Preston si ho vzal. "Pan Anderson? Jmenuji se Preston. Sháním materiály o Stalagu 344... Děkuji vám, je to od vás velmi laskavé... Ano, věřím, že jste tam byl. Vzpomínáte si na vánoce v roce 1944? Při práci venku uprchli tehdy z pracovního komanda dva mladí jihoafričtí vojáci... Ach, vy si na to pamatujete... Ano, určitě to bylo příšerné. Vzpomínáte si, jak se jmenovali... Ach, nebyli z vašeho baráku? Ne, samozřejmě. No tak, vzpomínáte si na jméno nejvyššího jihoafrického poddůstojníka?... Dobrá. Praporčík Roberts. Křestní jméno? Prosím, pokuste si vzpomenout... Cože?... Wally. Jste si tím jist?... Opravdu vřele vám děkuju."

Preston položil sluchátko. "Praporčík Wally Roberts. Pravděpodobně Walter Roberts. Můžeme zajít do vojenského archivu?"

Z neznámého důvodu patří jihoafrický vojenský archiv pod ministerstvo výchovy a je umístěn v Pretorii, Visagie Street číslo 20. V seznamu našli více než sto Robertsů, u devatenácti z nich začínalo křestní jméno na W a sedm se jmenovalo přímo Walter. Ani jeden z nich to nebyl. Prošli ostatní Robertsy s křestními jmény na W. Nic. Preston začal s Robertsy od A a o hodinu později měl štěstí. James Walter Roberts byl praporčíkem v druhé světové válce, byl zajat u Tobruku a vystřídal zajatecké tábory v severní Africe, Itálii a nakonec ve východním Německu. Po válce zůstal v armádě a dotáhl to na plukovníka. V roce 1972 odešel do důchodu.

"Měl byste se pomodlit, aby ještě žil," řekl Viljoen. "Pokud žije, dostává důchod," řekl Preston. "Měl by o něm vědět penzijní ústav."

Penzijní ústav o něm věděl. Plukovník Wally Roberts trávil podzim svého života v Orangeville, malém městě posazeném mezi jezery a lesy, asi sto mil na jih od Johannesburgu. Když se vynořili na Visagie Street, byla už tma. Rozhodli se, že tam zajedou příštího dne ráno.

Příštího dne jim otevřela dveře hezkého jednoposchodového domu paní Robertsová. Průkazka kapitána Viljoena ji vyděsila.

"Je dole u jezera, krmí ptáky," informovala je a ukázala jim cestu.

Starého válečníka zastihli, jak rozděljuje kousky chleba mezi vděčné hejno vodních ptáků. Když je uviděl přicházet, napřímil se. Prohlédl si Viljoenův průkaz. Pak pokynul, jako by chtěl říci: "Dejte se do toho."

Bylo mu přes sedmdesát, rovný jako pravítko, nad horním rtem štětiny bílých vousů. Na sobě měl tvídový oblek a na nohou hnědé zářivě lesklé boty. Vážně naslouchal Prestonově otázce.

"Jistě, vzpomínám si. Odvlekli mě před německého velitele, který zuřil jako posedlý. Po této příhodě ztratil celý blok přidělené balíčky Červeného kříže. Ztracení mladí blázní. Na Západ nás evakovali 22. ledna 1945 a osvobození jsme byli koncem dubna."

"Vzpomínáte si na jejich jména?" zeptal se Preston.

"Zajisté. Nikdy žádné jméno nezapomenu. Oba byli mladí, nebylo jim ještě ani dvacet, řekl bych. Oba byli desátníci.

Jeden se jmenoval Marais. Druhý byl Brandt. Frikki Brandt. Oba byli Jihoafričané. Ale na jejich jednotky si už nevzpomenu. Byli jsme tak zachumláni, každý měl na sobě, co kde sehnal. Plukovní výložky nebyly ani vidět."

Poděkovali mu srdečně a jeli zpět do Pretorie, aby na Visagie Street opět seděli a uvažovali. Naneštěstí Brandt je velmi běžné holandské jméno, s obměnou Brand, kde chybí koncové t, ale vyslovuje se stejně. Bylo jich na stovky.

Když nastávala noc, objevili za pomoci archivního personálu šest desátníků Frederiků Brandtů, všichni byli mrtví. Dva zemřeli při akci v severní Africe, dva v Itálii a jeden zahynul v převráceném letadle při přistávání. Otevřeli šestý spis.

Kapitán Viljoen zíral očima doširoka otevřenými na desky.

"Zdráhám se tomu uvěřit," prohlásil tiše. "Kdo to jenom mohl udělat?"

"Kdo ví?" odpověděl Preston otázkou, "Ale udělal to už hodně dávno."

Spis byl úplně prázdný.

"Omlouvám se za to," řekl Viljoen při cestě zpět do Burgersparku. "Ale podle všeho to znamená konec pátrání."

Pozdě večer volal Preston ze svého hotelového pokoje plukovníka Robertse. "Promiňte, pane plukovníku, že vás opět obtěžuji. Nevzpomínáte si, jestli desátník Brandt neměl v tom baráku zvláštního kamaráda? Podle vlastní zkušenosti v armádě vím, že obvykle bývá jeden blízký přítel."

"Máte pravdu, obvykle tomu tak bývá. Okamžitě si nemůžu vzpomenout. Vyspím se na to. Zavolám vás ráno, jestli na něco přijdu."

Ochotný plukovník volal Prestona při snídani. Úsečný hlas zněl z dálky, jako by podával hlavnímu stanu hlášení o

skončení bitvy.

"Vzpomněl jsem si na něco," řekl. "Ty baráky byly postaveny přibližně pro sto mužů. Ke konci války jsme v nich byli napěchováni jako sardinky, víc než dvě stě chlapů na jeden barák. Někteří spali na podlaze, jiní se dělili o pryčnu. Nešlo o teplouše, chápejte, muselo se to tak udělat."

"Chápu," řekl Preston. "A Brandt?"

"Dělil se o pryčnu s jiným desátníkem. Jmenoval se Levinson, KDLL."

"Prosím?"

"Levinson patřil ke Královské durbanské lehké infanterii."

Visagie Street tentokrát poskytla informaci rychleji. Levinson nebylo již tak běžné jméno a navíc znali pluk. Spis dostali během čtvrt hodiny. Jmenoval se Max Levinson a narodil se v Durbanu. Na konci války odešel z armády, takže nedostával důchod a nikde nebyla uvedena jeho adresa. Ale věděli, že je mu pětasedesát let.

Preston to zkusil s durbanským telefonním seznamem, zatímco Viljoen požádal durbanskou policii, aby se po tom jménu podívala ve svých spisech. Viljoen zvítězil. Našli dva parkovací lístky a adresu. Max Levinson měl malý hotel mezi průčelími domů obrácenými směrem k moři. Viljoen tam zavolaal a ozvala se paní Levinsonová. Potvrdila, že její manžel byl ve Stalagu 344. Teď právě odešel na ryby.

Lelkovali až do setmění, kdy Preston Levinsona telefonicky zastihl. Veselý hoteliér na lince z východního pobřeží burácel.

"Jistě si vzpomínám na Frikkiho. Ten pitomý panchart pláchl do lesů. Nikdy jsem už o něm od té doby neslyšel. Co je s ním?"

"Odkud pocházel?" zeptal se Preston.

"Z Východního Londýna," odpověděl Levinson bez nejmenšího zaváhání.

"Co víte o jeho původu?"

"Nikdy o tom moc nemluvil," odpověděl Levinson. "Samozřejmě byl Afrikánec. Mluvil plynne afrikánsky, anglicky špatně. Jeho otec byl dělník. Och, ne, vlastně si vzpomínám, říkával, že jeho otec byl posunovačem na dráze."

Preston se s Levinsonem rozloučil a obrátil se na Viljoena. "Východní Londýn," řekl. "Můžeme tam zajet?"

Viljoen si povzdechl. "To bych neradil," odpověděl. "Je to stovky mil daleko. Víte, pane Prestone, my jsme velká země. Jestli na tom trváte, můžeme tam zítra letět. Zařídím, aby nás na letišti čekal policejní vůz s řidičem."

"Vůz bez označení, prosím," řekl Preston, "a řidič v civilu."

Ačkoli hlavní stan Státní bezpečnosti je v centru Moskvy na Dzeržinského náměstí, a ačkoli budova není nikterak malá, byla by přeplněná, kdyby měla obsáhnout jen část z hlavních oddělení, odborů a sekcí, jež tvoří tuto obrovskou organizaci. Takže pobočky jsou roztroušeny po celé Moskvě.

První hlavní ředitelství je umístěno v Jasjeněvu, na vnější okružní silnici, která obtáčí Moskvu, skoro přímo na jih od středu města. Téměř celé první hlavní ředitelství sídlí v moderní sedmipatrové budově ze skla a hliníku, utvářené do podoby hvězdy se třemi vrcholy, něco jako emblém vozů Mercedes.

Podle smlouvy ji postavili Finové. Původně byla určena pro mezinárodní oddělení ústředního výboru. Když však byla dostavěna, lidem z mezinárodního oddělení se nelíbila, chtěli být blíž středu Moskvy, tak ji dostalo první hlavní ředitelství. Tomu se hodí výtečně, je mimo město, daleko od slidivých očí.

Pracovníci tohoto útvaru jsou oficiálně v ilegality i ve své vlastní zemi. Protože mnozí z nich budou muset odjet do ciziny (nebo už tam jsou) jako diplomaté, poslední věcí, kterou by potřebovali, je, aby je z hlavního stanu prvního hlavního ředitelství viděli vycházet všeteční turisté, kteří by na ně mohli namířit fotografický aparát.

V nitru prvního hlavního ředitelství je oddělení, které je tak tajné, že existuje úplně mimo vše ostatní v Jasjeněvu.

Jestliže první hlavní ředitelství je tajné, oddělení S neboli ilegální je supertajné. Nejen, že se agenti z tohoto oddělení nestýkají s kolegy z ostatních oddělení, nestýkají se dokonce ani mezi sebou. Jejich výcvik i instruktáž se odehrávají na základě jeden s jedním - jenom instruktor a žák. Nikdy se ráno neobjevují v kanceláři, protože by jeden druhého mohl vidět.

V sovětské psychologii je důvod prostý. Rusové jsou krajně nedůvěřiví, pokud jde o tajemství a o zradu - v tom není nic komunistického, to pochází už od dob cara. Ilegalisti jsou muži (a občas i ženy), kteří jsou tvrdě cvičeni pro odchod do cizí země, kde budou žít v naprosté ilegality. Několik ilegalistů bohužel chytily a přinutily je ke spolupráci, jiní nevydrželi a vyžvanili všechno, co věděli. Proto čím méně vědí, tím lépe. Ve špionáži platí pevná zásada, že nikdo nemůže prozradit to, co neví.

Ilegalisté jsou roztroušeni ve stovkách malých bytů uprostřed Moskvy a hlásí se jen k výcviku nebo instruktáži.

Náčelník ředitelství stále udržuje svoji kancelář v centru na náměstí Dzeržinského, aby byl nablízku svým 'hochům'.

Sídlí v šestém poschodí, tři patra nad kanceláří předsedy Státní bezpečnosti a dvě patra nad kancelářemi prvních náměstků předsedy, generálů Tsiněva a Krjučkova.

V době, kdy hovořil Preston s Maxem Levinsonem, tedy ve středu 18. března odpoledne, přišli do náčelníkovy prosté posvátné pracovny dva muži, aby se setkali přímo s ním, starým vrásčitým veteránem, který strávil v tajné špionážní službě jako dospělý celý svůj život. To, co mu předložili, ho ani trochu nepotěšilo.

"Těmto požadavkům vyhovuje jen jediný člověk," připustil s nechutí. "Je vynikající."

Jeden z pracovníků ústředního výboru předložil malou navštívenku. "Pak ho, soudruhu generálmajore, nadále zprostředkujte všech povinností a požádejte ho, aby se hlásil na této adrese."

Ředitel mrzutě přikývl. Tu adresu dobře znal. Když muži odešli, znovu si připomněl jejich zplnomocnění. Přicházelo z ústředního výboru, a ačkoli se to na něm výslovně neuvádělo, nepochyboval, kdo má tak rozsáhlé pravomoci, aby

mohl podobný příkaz udělit. Povzdechl si rezignovaně. Bylo pro něj těžké ztratit jednoho ze svých nejlepších mužů, které kdy vycvičil, agenta vskutku mimořádného. Ale s tímhle zvláštním rozkazem se polemizovat nedalo. Byl důstojník ve službě, o rozkaze nesměl pochybovat. Stiskl knoflík na svém interkomu: "Požádejte majora Valerije Petrovského, aby se u mne hlásil."

První letadlo letící z Johannesburgu do Východního Londýna přistálo včas v Ben Schoemanu, na malém, úhledném, modrobílém letišti, které slouží čtvrtému jihoafrickému obchodnímu přístavu a městu. V hale je očekával policejní řidič a vedl je k civilnímu fordu na parkovišti.

"Kam, kapitáne?" zeptal se. Viljoen nadzvedl obočí a podíval se na Prestona.

"Na hlavní nádraží," odpověděl Preston. "Přesněji k administrativní budově."

Řidič přikývl a vyrazil. Moderní nádraží ve Východním Londýně leží na Fleet Street a přímo naproti stojí poněkud ošuntělý komplex jednoposchodových budov v zeleném a smetanovém. Jsou v něm kanceláře administrativy.

Viljoenova zázračná průkazka je přivedla rychle k řediteli finančního oddělení. Naslouchal, nač se ho Preston ptá.

"Ano, důchody vyplácíme všem železničářům-důchodcům, kteří v této oblasti stále žijí," řekl. "Jak se jmenuje?"

"Brandt," odpověděl Preston. "Bohužel neznám jeho křestní jméno. Ale před mnoha lety býval posunovačem."

Ředitel zavolal asistenta. Všichni pochodovali dolů špinavými chodbami do archivu. Asistent se na chvíli zavrtal do spisů a vynořil se s ústřížkem od důchodové výplatní pásky.

"Tady je," řekl. "Jediný, kterého máme. Před třemi lety odešel do důchodu. Koos Brandt."

"Kolik je mu let?" zeptal se Preston.

"Třiašedesát," odpověděl asistent, když se podíval na kartu.

Preston zavrtěl hlavou. Kdyby byl Frikki Brandt stejně starý jako Jan Marais a jeho otec starší asi o třicet let, starci by bylo teď přes devadesát. Ale ředitel a jeho asistent trvali neúprosně na svém. Jiné Brandty v důchodu už nemají.

"Mohli byste mi tedy najít tři nejstarší důchodce, kteří jsou stále ještě naživu a dostávají týdně šek?"

"Nemáme je seřazeny podle věku, ale podle abecedy," namítl asistent.

Viljoen odtáhl ředitele stranou a naléhavě mu něco hučel do ucha v afrikánštině. Ať už řekl cokoli, účinkovalo to.

Ředitel vypadal, že to na něho udělalo hluboký dojem.

"Pokračujte," vybídl asistenta. "Proberte jednoho za druhým. Najděte kohokoli, kdo se narodil před rokem 1910.

Budeme u mě v kanceláři."

Trvalo to hodinu. Asistent přinesl tři ústřížky. "Tady je jeden, kterému je devadesát," řekl, "ale byl nosičem na konečné stanici. Jeden osmdesátiletý, dřívější čistič. Tomuhle je sedmaosmdesát. Je to bývalý posunovač na seřadovacím nádraží."

Jmenoval se Fourie a bydlil někde v Quigneyi.

Za deset minut už projížděli Quigneyí, starou čtvrtí Východního Londýna, postavenou před padesáti a více lety. Některé nízké domky byly dobře udržovány, jiné byly omšelé a na spadnutí, obydlí chudší bílé pracující třídy. Z pozadí Moore Street slyšeli bušení v železničních dílnách a na seřadištích, kde se shromažďují velké vlaky, aby dopravovaly náklad z doků Východního Londýna do uzavřeného Transvaalu, přes Pietermaritzburg. Hledaný dům našli jeden blok za Moore Street.

Otevřela jim stará černoška, obličej podobný ořechu naloženému v octě, s bílými vlasy. Viljoen ji oslovil afrikánsky.

Stařenka ukázala k obzoru a něco zamumlala, načež prudce zabouchla dveře. Viljoen doprovázel Prestona k autu.

"Je prý nahoře v ústavu," prohodil k řidiči. "Víte, co tím myslela?"

"Ano pane, je to starý železniční ústav. Teď mu říkají Turnbull Park. Nahoře na Paterson Street. Je to společenský a rekreační klub pro železniční dělníky."

Ukázalo se, že se jedná o rozlehlou jednoposchodovou budovu hned vedle tří travnatých hřišť na bowling. Než dorazili k prosperujícímu vyčepu, prošli za dveřmi kolem změti stolků a místností s televizory.

"Táta Fourie?" zeptal se výčepní. "Jistě. Tam venku kouká na bowling."

U jednoho z hřišť zastihli starce, který se vyhříval na teplém podzimním sluníčku a popíjel pivo.

Stařec na něho chvíli zíral, než přikývl: "Ano, vzpomínám si na Joea Brandta. Teď už je kolik let po smrti."

"Měl syna. Frederika. Frikkiho."

"Měl. Dobré nebe, mladíku, vy mi připomínáte dalekou minulost. Hezký hoch. Někdy po škole přicházel na seřadiště.

Joe ho brával s sebou na lokomotivu. Tehdy z toho měl kluk ohromnou radost."

"To bylo asi tak v letech 1935 až 1939, že?" ptal se Preston.

Stařec přikývl. "Asi tak někdy. Těsně po tom, co se sem Joe s rodinou přistěhoval."

"Kolem roku 1943 odešel chlapec do války," připomněl Preston.

Táta Fourie na něho zíral usazenýma očima, které se snažily proniknout více než padesáti lety nevzrušeného života.

"Tak to bylo," souhlasil. "Chlapec se už nikdy nevrátil. Říkalo se, že umřel někde v Německu. Joeovi to zlomilo srdce.

Slepě kluka miloval, měl s ním velké plány. Na konci války mu přišel telegram, a od té doby to už nebyl on. Zemřel v roce 1950 - myslím, že mu opravdu puklo srdce. Žena ho následovala zanedlouho - snad za dva roky."

"Před chvílí jste řekl: 'Těsně po tom, co se sem s rodinou přistěhoval', " připomněl mu Viljoen. "Z které části Jižní Afriky se přistěhoval?"

Táta Fourie se zatvářil rozpačitě. "Nepřistěhovali se z Jižní Afriky."

"Ale byla to přece afrikánská rodina," protestoval Viljoen.

"Kdo vám to řekl?"

"Armáda," odpověděl Viljoen.

Stařec se usmál. "Mladý Frikki se asi ve vojsku vydával za Afrikána. Ne, přistěhovali se z Německa. Přistěhovalci. Kolem poloviny třicátých let. Joe se do své smrti nenaučil pořádně afrikánsky. Kluk samozřejmě afrikánsky uměl. Naučil se ve škole."

Když se octli opět v zaparkovaném voze, obrátil se Viljoen na Prestona a zeptal se: "Co teď?"

"Kde jsou uloženy záznamy o přistěhovalcích?"

"V suterénu budovy Jednoty v Pretorii ve státním archívu," odpověděl Viljoen.

"Nemohli by se po tom archiváři podívat? My bychom zatím počkali tady," navrhl Preston.

"Jistě. Pojďme na policejní stanici. Tam se nám bude líp telefonovat."

Policejní stanice je rovněž na Fleet Street, je to třípatrová pevnost postavená ze žlutých cihel, s neprůhlednými skly, hned vedle tělocvičny Kaferských střelců. Preston a Viljoen tam odevzdali svou žádost a obědvali v kantýně, zatímco v Pretorii přišel jeden archivář o hodinu oběda, protože procházel spisy. Naštěstí je všechny v roce 1987 převedli na počítač a čísla spisů se objevila rychle. Archivář stáhl spis, natiskl na stroji resumé a svěřil ho telexu.

Ve Východním Londýně přinesli Prestonovi a Viljoenovi telex zrovna, když popíjeli kávu. Viljoen jej překládal, slovo za slovem.

"Proboha," zvolal, když dočetl. "Koho by to jenom napadlo!"

Preston vypadal zamyšleně. Vstal a přešel kantýnu. Oslovil řidiče, který seděl u jiného stolu.

"Je ve Východním Londýně nějaká synagoga?"

"Ano, pane. Na Park Avenue. Dvě minuty odtud."

Vybílená synagoga s černou kupolí a Davidovou hvězdou zela ve čtvrtek odpoledne až na černého vrátného ve starém vojenském zimmiku a vlněné čepici prázdnotou. Vrátný jim dal adresu rabína Bluma na předměstí Salbourne. Na jeho dveře zaklepal právě po třetí hodině. Otevřel jim sám rabín, silný, asi pětapadesátiletý vousatý muž s vlasy šedivými jako železo. Jediný pohled Prestonovi stačil, rabín byl příliš mladý. Preston se představil a zeptal se: "Mohl byste mi laskavě říci, kdo zde byl rabínem před vámi?"

"Jistě. Rabín Šapiro."

"Nemáte tušení, zda ještě žije a kde bych ho mohl najít?"

"Pojďte dál," vyzval je rabín Blum. Zavedl je dovnitř do budovy, šli dolu chodbou a nakonec otevřel dveře. Místnost byla kombinací ložnice a obývacího pokoje. Před plynovým hořákem seděl starý muž a srkal černý čaj.

"Strýčku Solomone, máte tu návštěvu," uvedl je rabín.

Preston odešel z domu o hodinu později a připojil se k Viljoenovi, který se už předtím vrátil do vozu.

"Letiště," řekl Preston řidiči. A Viljoena se zeptal: "Mohl byste mi na zítřejší dopoledne zprostředkovat schůzku s generálem Pienaarem?"

Tentýž den odpoledne byli v sovětských ozbrojených silách další dva muži převelení ze svých dosavadních funkcí na nové úkoly.

Asi sto mil na západ od Moskvy, stranou silnice do Minska, je uprostřed rozsáhlého lesa umístěn komplex parabolických antén a pomocných budov. Je to jedna ze sovětských odposlouchávacích stanic určených pro rozhlasové signály přicházející z vojenských jednotek Varšavského paktu a ze zahraničí, může však zachycovat také zprávy vysílané mezi jinými stranami daleko za sovětskými hranicemi. Jeden úsek komplexu je oddělen a určen pouze pro Státní bezpečnost. Jedním z mužů pověřených zvláštním posláním byl i radiový operátor z tohoto úseku.

"Je to můj nejlepší člověk," stěžoval si velící plukovník svému zástupci, když lidé z ústředního výboru odešli. "Dobrý? Řekl bych, že je dobrý. Když bude mít správné přístroje, zachytí, jak se v Kalifornii škrábe šváb na zadku."

Druhý vybraný muž byl plukovník sovětské armády, a kdyby měl na sobě uniformu, kterou nosil zřídka, výložky by prozradily, že je dělostřelec. Ve skutečnosti byl více vědcem než vojákem a pracoval na ředitelství těžkého dělostřelectva ve výzkumném oddělení.

"Tak," řekl generál Pienaar, když se posadili do kožených klubovek kolem kávového stolku, "naš diplomat Jan Marais. Je vinen nebo ne?"

"Vinen," prohlásil Preston, "pekelně vinen."

"Rád bych slyšel vaše důkazy, pane Prestone. Kde se dostal na scestí? Kde ho získali?"

"Na scestí se nikdy nedostal a nikdo ho nezískal," odpověděl Preston. "Nikdy nešlápl ani o píď vedle. Četl jste jeho životopis, psaný vlastní rukou."

"Ano. A jak vám asi kapitán Viljoen naznačil, ověřovali jsme také celou životní dráhu tohoto muže od jeho narození až po přítomnost. Nenašli jsme jedinou nesrovnalost."

"Žádné nesrovnalosti neexistují," prohlásil Preston. "Vyprávění o jeho dětství je do nejmenší podrobnosti naprosto přesné. Myslím, že i dnes by dovedl popisovat své dětství třeba pět hodin, aniž by se opakoval a aniž by se v jediné podrobnosti dopustil chyby."

"Je to tedy pravda. Všechno, co se dá ověřit, je pravda," řekl generál.

"Všechno, co se dá ověřit, ano. Všechno je pravdivé až k bodu, kdy ti dva mladí vojáci seskočili přes zadní sklopnou desku německého nákladního auta ve Slezsku a začali utíkat. Od této chvíle je všechno lživé. Dovolte mi začít z druhého konce, příběhem Frikkého Brandta, muže, který seskočil s Janem Maraisem.

V roce 1933 přišel v Německu k moci Adolf Hitler. V roce 1935 přišel na jihoafrické vyslanectví v Berlíně německý železniční dělník jménem Josef Brandt a žádal o vystěhovalecké vízum jako akt milosrdenství - hrozilo mu nebezpečí, že

ho budou pronásledovat, protože je Žid. Jeho žádosti bylo vyhověno a bylo mu uděleno vízum ke vstupu do Jižní Afriky s celou mladou rodinou. I vaše archívy potvrzují jeho žádost o vydání víza."

"To je pravda," přikývl generál Pienaar. "V období Hitlerovy vlády přicházelo do Jižní Afriky mnoho židovských přistěhovalců. Pokud jde o tento problém, má Jižní Afrika dobré konto - lepší než některé jiné země."

"V září 1935," pokračoval Preston, "nastoupil Josef Brandt se svou ženou Ilsou a se svým desetiletým synem Friedrichem na loď v Bremerhavenu a o šest týdnů později vystoupili z lodi ve Východním Londýně. Tehdy tam bylo velké německé společenství a malé společenství židovské. Brandt se rozhodl zůstat ve Východním Londýně a hledal práci na železnici. Laskavý přistěhovalecký úředník informoval místního rabína o příjezdu nové rodiny.

Rabín, energický mladý muž jménem Solomon Šapiro, navštívil nové přistěhovalce a snažil se jim pomoci tím, že jim nabídl vstup do židovského společenství. Odmítli ho a rabín předpokládal, že se chtějí adaptovat na společenství křesťanů. Byl zklamán, ale nepojal žádné podezření.

V roce 1938 bylo chlapci, jehož jméno mezitím nabylo afrikánské podoby - jmenoval se teď Frederik nebo Frikki, třináct let. Přišel čas, aby byl přijat mezi dospělé, při obřadu, kterému se hebrejsky říká bar-mitzvah. Jakkoli si Brandtovi přáli splynout s okolním společenstvím, přece jen je to pro rodinu s jediným synem důležitý obřad. Rabín Šapiro navštívil rodinu a zeptal se, zda chtějí obřad podstoupit. Odbyli ho velmi bryskně a jeho podezření uzrálo v jistotu."

"Jakou jistotu?" zeptal se generál, zmaten.

"Jistotu, že Brandtovi nejsou Židé," odpověděl Preston. "Včera večer mi to řekl. Při obřadu bar-mitzvah rabín požehnal chlapci. Napřed se však musí přesvědčit, že chlapec je vskutku Žid. Židovská víra se dědí po matce, nikoli po otci. Matka musí předložit doklad, zvaný ketubah, který potvrdí, že je Židovka. Ilse tento doklad neměla. Proto se bar-mitzvah nemohl uskutečnit."

"Takže do Jižní Afriky přišli pod falešnou záminkou," řekl generál Pienaar. "Ale to už je tak strašně dávno."

"Víc než to," dodal Preston. "Nemohu to dokázat, ale myslím, že mám pravdu. Josef Brandt tehdy tvrdil správně vašemu vyslanectví, že mu hrozí gestapo. Nikoli však jako Židovi, ale jako bojovnému, aktivnímu německému komunistovi. Věděl, že kdyby to vašemu vyslanectví prozradil, nikdy by nedostal vízum."

"Pokračujte," vyzval ho generál zachmuřeně.

"V té době už mu bylo osmnáct. Frikki byl úplně prosycen tajnými ideály svého otce, Byl oddaným komunistou, připraven pracovat pro komunismus.

V roce 1943 se přihlásili do jihoafrické armády dva mladí lidé. Oba odešli do války. Jan Marais z Duiwelskloofu, aby bojoval za Jižní Afriku a britské společenství, a Frikki Brandt, aby bojoval za svou ideologickou vlast, za Sovětský svaz.

Nesetkali se při základním výcviku, ani v konvoji pluku, ani v Itálii, ani v Moosbergu. Setkali se však ve Stalagu 344. Nevím, zda už tehdy Brandt vypracoval svůj plán útěku, ale jako kamaráda si vybral mladíka vysokého a světlavého, jako byl sám. Brandt také navrhl útěk do lesa, když mělo nákladní auto poruchu."

"Ale jak to bylo se zápalem plic?" zeptal se Viljoen. "Žádný zápal plic nebyl," řekl Preston, "a ani nepadli do rukou polských katolických partyzánů. Je daleko pravděpodobnější, že narazili na komunistické partyzány, s nimiž se Brandt mohl domluvit plynou němčinou. Ti zavedli Brandta do Rudé armády a potom do NKVD. Důvěřivý Marais ho následoval.

V době mezi březnem a srpnem 1945 nastal obrat. Všechny řeči o mrazivých celách jsou nesmysl. Z Maraise vyždímali do nejmenší podrobnosti všechno o jeho dětství a výchově. Brandt se tomu učil z paměti, až mohl psát své curriculum vitae se zavřenýma očima, třebaže jeho znalost angličtiny byla minimální.

NKVD dalo pravděpodobně Brandtovi rychlokurs z angličtiny, trochu změnilo jeho zevnějšek, na krk mu pověsilo Maraisovu identifikační tabulku a tím asi všechno skončilo. Marais už jim nebyl k ničemu. Pravděpodobně ho zlikvidovali.

Sověti Brandta trochu zvalchovali, podávali mu nějaké chemikálie, aby vypadal jako skutečně nemocný, a v Postupimi ho předali Britům. Jistou dobu strávil v nemocnici v Bielefeldu a ještě delší čas pobyl v nemocnici v Glasgowě. V zimě v roce 1945 už byli všichni jihoafričtí vojáci doma, nebylo tedy pravděpodobné, že by v Británii narazil na někoho z pluku Witse a De La Reye. V prosinci se plavil do Kapského Města, kam dorazil v lednu 1946.

Objevil se však problém. Někdo z hlavního stanu obrany poslal starému farmáři Maraisovi telegram, že jeho syn je konečně doma, třebaže předtím byl prohlášen za „pohřešovaného, pravděpodobně mrtvého“. Brandt byl zděšen, když mu přišel telegram, který ho naléhavě žádal, aby se vrátil domů. Připouštím, že tohle jsou jen dohady, ale verze je to zcela logická. V Duiwelskloofu se samozřejmě nemohl ukázat. Proto opět naoko onemocněl a uchýlil se do vojenské nemocnice ve Wynbergu.

Starý otec se nenechal odradit. Opět telegrafoval, že vykoná dlouhou cestu do Kapského Města za synem sám. Brandt se v zoufalství obrátil na své přátele v Kominterně, která celou věc zařídila. Starce prostě přejeli na pusté silnici v údolí Mootsaki, když měnil pneumatiku. Narafčili to tak, jako by šlo o dopravní nehodu. Potom už měl Brandt otevřenou cestu. Mladý muž nemohl přijet na pohřeb - v Duiwelskloofu to všichni pochopili - a advokát Benson nepojal podezření, když byl požádán, aby prodal statek a výnos poslal do Kapského Města."

Ticho v kanceláři rušila svým bzukotem jenom moucha na okenní tabuli. Generál přikývl.

"Je to celkem logické," připustil. "Ale nemáme žádné důkazy. Nemůžeme dokázat, že Brandtovi nebyli Židé, tím méně, že byli komunisté. Můžete mi předložit nějaký důkaz, který by byl mimo vší pochybnost?"

Preston sáhl do kapsy a vytáhl fotografii, kterou položil na stůl generála Pienara.

"Tohle je obrázek - poslední obrázek - skutečného Jana Maraise. Jak vidíte, hrával jako chlapec dobře kriket. Byl nadhazovačem. Když se dobře podíváte, všimnete si, že prsty svírá míček jako nadhazovač, který dovede dát míčku faleš. Všimněte si také, že je levák. V Londýně jsem strávil více než týden tím, že jsem pečlivě pozoroval Jana Maraise -

zblízka dalekohledem. Když řídí, kouří, jí, pije, vždycky to dělá pravou rukou. Pane generále, člověku můžete udělat mnoho věcí, abyste ho změnil, můžete změnit jeho vlasy, řeč, obličej, jeho charakteristické způsoby. Ale nemůžete předělat na praváka nadhazovače leváka, který dovede dát míči faleš."

Generál Pienaar, který hrával kriket polovinu svého života, zíral na fotografii.

"Takže, pane Prestone, koho to vlastně máme v Londýně?"

"Pane generále, máte tam oddaného, nekompromisního komunistického agenta, který pracuje více než čtyřicet let v jihoafrické zahraniční službě pro Sovětský svaz."

Generál zvedl oči ze stolu a zahleděl se přes údolí na Voortrekkerův památník.

"Já ho rozdrťím," zašeptal. "Já ho rozdrťím na tisíc kousků a ty rozdupu napadrt'."

Preston zakašlal. "Musíme mít na mysli, že i my Britové máme s tímto člověkem svoje účty. Mohl bych vás proto porosit, abyste nic nepodnikal, dokud neprojednáte celou záležitost osobně se sirem Nigelem Irvinem?"

"Správně, pane Prestone," odpověděl generál Pienaar a přikývl. "Nejprve si promluvim se sirem Nigelem. Jaké máte další plány?"

"Dnes večer letím do Londýna, pane. Rád bych byl při tom."

Generál Pienaar se zvedl a podal mu ruku. "Na shledanou, pane Prestone. Kapitán Viljoen vás doprovodí k letadlu. A děkuji vám za pomoc."

Mezi balením zavazadel zavolat Preston z hotelu Dennise Greve, který přijel z Johannesburgu a vzal s sebou zprávu pro kodované vysílání do Londýna. Za dvě hodiny dostal Preston odpověď. Sir Bernard Hemmings bude v kanceláři příští den, v sobotu, a přijme ho.

Preston a Viljoen stáli před osmou hodinou večerní v odletové hale. Pro cestující jihoafrické letecké společnosti zazněla poslední výzva k odletu do Londýna. Preston ukázal letenku a Viljoen svůj víceúčelový průkaz. Prošli do tmy a chladu dehtového makadamu.

"Řeknu vám, Engelsman, vy jste zatraceně dobrý jagdhond."

"Děkuji," řekl Preston.

"Víte, co znamená slovo jagdhond?"

"Asi ano," odpověděl Preston opatrně, "myslím, že je to kapský honící pes, který je pomalý, těžkopádný, ale velmi vytrvalý."

Poprvé za celý týden pohodil kapitán Viljoen hlavou dozadu a zasmál se. Pak opět zvažněl.

"Smím se vás na něco zeptat?"

"Ano."

"Proč jste položil květinu na hrob toho starce?"

Preston se zahleděl na čekající dopravní letadlo, na světla kabiny, zářící v polotmě asi ze vzdálenosti dvaceti yardů od nich. Po schodech vystupovali poslední cestující.

"Vzali mu syna," odpověděl, "a pak ho zabili, aby nemohl zjistit pravdu. Napadlo mě, že bych to měl udělat."

Viljoen mu podal ruku. "Sbohem, Johnne, a hodně štěstí."

"Sbohem, Andriesi."

Deset minut poté zvedla africká gazela namalovaná na kýlové ploše tryskáče svůj napjatý čenich směrem k obloze a odlepila se k letu na sever, do Evropy.

11

Sir Bernard Hemmings a Brian Harcourt-Smith seděli a tiše naslouchali Prestonovi, dokud neskončil.

"Dobrý bože," povzdechl si, když Preston zmlkl, "tak nakonec je za tím přece jen Moskva. Doplatíme na to asi těžce. Škoda je jistě obrovská Briane, hlídáte stále oba ty chlapíky?"

"Ano, pane."

"Nepustte je z očí ani o víkendu. Zatím nezasahujte, pokud nebude mít výbor Paragon možnost vyslechnout si všechno, co víme. Johnne, vím, že jste unaven, ale nemohl byste sestavit zprávu do zítřka do večera?"

"Ano, pane."

"Rád bych ji měl na stole v pondělí brzy ráno. Zavolám členy výboru domů a požádám je o naléhavou schůzku v pondělí dopoledne."

Když uvedli majora Valerije Petrovského do obývacího pokoje elegantní vily v Usovu, prožíval neobyčejné vzrušení. Ještě nikdy se nesetkal s generálním tajemníkem Komunistické strany Sovětského svazu a ani ho nenapadlo, že se s ním někdy setká.

Měl za sebou čtyři dny plné zmatku a hrůzy. Od té doby, co ho ředitel zprostil zvláštních povinností, byl uzavřen v bytě ve středu Moskvy a dnem i nocí ho hlídali dva muži z devátého oddělení, ze stráže Kremlu. Zcela přirozeně se obával toho nejhoršího, aniž měl nejmenší tušení, co mu vlastně kladou za vinu.

V neděli večer přišel náhle rozkaz, aby se oblékl do svých nejlepších civilních šatů a aby spolu se strážemi sešel dolů, kde na něho čeká čajka. Následovala mlčenlivá jízda do Usova. Chatu, do které ho přivedli, nepoznal.

Teprve když mu major Pavlov řekl: "Teď vás přijme soudruh generální tajemník," uvědomil si, kde je.

Když vstupoval do obývacího pokoje, měl sucho v krku. Snažil se uklidnit, říkal si, že bude odpovídat s respektem a pravdivě na každé obvinění, které bude proti němu vzneseno.

V pokoji zůstal stát strnule v pozoru. Stařec na kolečkovém křesle ho několik minut mlčky pozoroval, potom zvedl ruku a pokynul mu, aby postoupil kupředu. Petrovskij udělal čtyři různé kroky a opět se zastavil, stále v pozoru. Ale když sovětský vůdce promluvil, v jeho hlase nezazněl obžalovací ton. Mluvil docela mírně:

"Majore Petrovskij, nejste přece krejčovská figurína, pojďte na světlo, abych na vás dobře viděl. A posadte se."

Petrovskij byl ohromen. Aby si mladý major mohl sednout v přítomnosti generálního tajemníka, to bylo něco neslýchaného. Uposlechl příkazu, posadil se na samý okraj židle, záda strnule rovná, kolena u sebe.

"Máte tušení, proč jsem pro vás poslal?"

"Nemám, soudruhu generální tajemníku."

"Ne, myslím, že ne. Nikdo o tom neměl vědět. Povím vám to. Je nutno vykonat jeden úkol. Jeho výsledek bude nesmírně důležitý pro Sovětský svaz a vítězství revoluce. Jestliže se podaří, bude z něho mít naše vlast neocenitelný prospěch, jestliže ztroskotá, bude pro nás škoda přímo katastrofální. Vybral jsem vás, Valeriji Alexejeviči, abyste ten úkol provedl."

Petrovskému vířilo v hlavě. Původní strach, že ho čeká hanba a vyhnanství, vystřídalo téměř neovladatelné nadšení. Byl vynikajícím studentem na moskevské univerzitě, chtěl se věnovat diplomatické dráze na ministerstvu zahraničních věcí ale přemístili ho do zpravodajské služby, udělali z něho jednoho z bystrých mladých mužů prvního hlavního ředitelství, dobrovolně se přihlásil do ilegálního elitního oddělení a snil o důležitém poslání. Ale ani v nejbujnější fantazii si nepředstavoval, že bude povolán k úkolu tak významnému. Konečně se odhodlal podívat se generálnímu tajemníkovi přímo do očí.

"Děkuji vám, soudruhu generální tajemníku."

"Jiní vás zasvětili do všech podrobností," pokračoval generální tajemník. "Času je málo, ale vašemu výcviku bude věnována největší péče a dostane se vám všeho, co budete pro splnění svého poslání potřebovat."

Chtěl jsem si s vámi pohovořit z jednoho důvodu. Je třeba vám to sdělit a já jsem se rozhodl, že tak učiním sám. Jestliže se operace zdaří - a já nepochybuji o jejím úspěchu - vrátíte se, budete povýšen a zahrnut poctami, jaké si ani nedovedete představit. Sám se o to postarám.

Ale kdyby něco nevyšlo, kdyby se vám policie a bezpečnostní orgány země, do které pojedete, měly dostat na kobytku, musel byste bez váhání učinit takové kroky, aby vás nedostali živého. Rozumíte mi, Valeriji Alexejeviči?"

"Ano, rozumím, soudruhu generální tajemníku."

"Kdyby vás měli chytit živého, kdyby vás měli důkladně vyslýchat, kdyby vás měli zlomit - ano, dnes je to možné, existují chemické prostředky, které nahlodají každou odvalu - kdyby vás měli předvádět na mezinárodní tiskové konferenci, bylo by to pro vás učiněné peklo. Ale škoda, která by z takového divadla vyplynula Sovětskému svazu, vaší vlasti, ta se nedá ani odhadnout, ani by se nedala napravit."

Major Petrovskij se zhluboka nadechl. "Já neselžu," prohlásil. "Ale kdyby k tomu došlo, živého mě nedostanou."

Generální tajemník stiskl bzučák pod stolem a dveře se otevřely. Stál v nich major Pavlov.

"Teď jděte, mladý muži. Všechny úkoly, které zahrnuje vaše poslání, vám vysvětlí člověk, kterého už jste asi viděl dříve. Půjdete na jiné místo, kde vás důkladně vyškolí. My už se nevidíme - až po vašem návratu."

Když se za oběma majory zavřely dveře, díval se generální tajemník chvíli upřeně do chvějivých plamenů v krbu. Tak skvělý mladý muž, pomyslel si. Je ho škoda.

Petrovskij sledoval majora Pavlova dvěma dlouhými chodbami ke křídlu pro hosty. Zdálo se mu, že ani neunesl pocitu vzrušení a pýchy, které ho zaplavily.

Major Valerij Alexejevič Petrovskij byl ruský voják a vlastenec. Byl zběhlý v anglickém jazyce, znal větu "zemřít za Boha, za krále a za vlast" a chápal její smysl. V Boha nevěřil, ale sám vůdce jeho vlasti ho pověřil zvláštním posláním. Jak tak kráčel chodbou v Usovu, byl rozhodnut, že se nezalekne ničeho a že učiní, co bude třeba, jestliže ten okamžik nastane.

Major Pavlov se zastavil u dveří, zaklepal a prudce otevřel. Postavil se stranou, aby vpustil Petrovského. Pak zavřel a odešel.

Ze židle se zvedl bělovlasý muž, který seděl u stolu pokrytého lístky a mapami, a vyšel mu vstříc. Usmál se a podal mu ruku.

"Tak vy jste major Petrovskij."

Petrovského překvapilo, že starý muž koktá. Znal ho, ačkoli se nikdy nesetkali. V hierarchii prvního hlavního ředitelství patřil tento muž k "pěti hvězdám". Těšil se všeobecné vážnosti a představoval jeden z velkých triumfů sovětské ideologie nad kapitalismem. Tak se to alespoň mladší adepti učili.

"Ano, soudruhu plukovníku," řekl.

Philby četl spíš tolikrát, že Petrovského dokonale znal. Bylo mu teprve třicet šest a už deset let ho školili, aby uměl vystupovat jako rodilý Angličan. Dvakrát byl v Británii, aby se seznámil s prostředím, pokaždé tam žil na zapřenou, pokaždé se nepřiblížil ani na krok k sovětskému velvyslanectví a pokaždé neměl vůbec žádné úkoly. Takové seznamování s prostředím mělo umožnit ilegalistům, aby se přizpůsobili všemu, co jednou uvidí, dříve, než dojde k akcím, šlo o prosté věci: jak otevřít bankovní účet, jak se zachovat při kolizi s řidičem jiného vozu, jak jezdit londýnským metrem a hlavně jak neustále zlepšovat znalost moderních slangových výrazů.

Philby věděl, že mladý muž, který stojí před ním, mluví nejen dokonale anglicky, ale zná také čtyři krajová nářečí a bezvadně ovládá velštinu a irštinu. Sám přešel do angličtiny.

"Posadte se," vybídl majora. "Načrtnu vám teď v hrubých obrysech vaše poslání. Všechny podrobnosti vám poskytnou jiní. Času je málo, zoufale málo, takže budete muset všechno zvládnout mnohem rychleji než kdykoli předtím ve svém životě."

Během rozmluvy si Philby uvědomil, že po třiceti letech nepřítomnosti ve své rodné zemi, přestože neustále četl noviny

a časopisy z Británie, které mu přišly do rukou, je to on, komu chybí praxe, jeho frazeologie je šroubovaná a staromodní. Mladý Rus mluví jako současný moderní Angličan. Dvě hodiny hovořil Philby o plánu zvaném Aurora a o tom, co všechno zahrnuje. Petrovskij se přímo vpíjel do podrobností. Vzrušovala a ohromovala ho smělost tohoto plánu. "Několik příštích dnů strávíte s týmem čtyř lidí. Poučí vás o celé paletě jmen, dat, vysílacích časů, schůzek a náhradních schůzek. To všechno se naučíte nazpaměť. Jediné, co budete muset vzít s sebou, je sada šifer pro jedno jediné použití. To je vše." Petrovskij přikyvoval na všechno, co slyšel. "Slíbil jsem soudruhu generálnímu tajemníkovi, že nezklamu," řekl. "Vykonám to, jak je třeba, a včas. Jestliže dojdou součástky, celá akce se uskuteční." Philby se zvedl. "Dobrá, dám vás zavést zpět do Moskvy na místo, kde strávíte čas do svého odjezdu." Jak Philby přecházel pokojem k domácímu telefonu, polekalo Petrovského hlasité zavrčení, které se ozvalo z kouta. Obrátil se a uviděl velikou klec, z níž je pozoroval hezký holub s dláždou na jedné noze. Philby se omluvně usmál. "Říkám mu Hopalong," řekl a vytáčet číslo telefonu majora Pavlova. "Našel jsem ho na ulici loni v zimě se zlomeným křídlem a se zlomenou nohou. Křídlo už mu srostlo, ale noha ho ještě trápí." Petrovskij přešel ke kleci a nehtem škrábal na mříži. Ale holub se odkolébál na druhou stranu. Do místnosti vstoupil major Pavlov. Jako obvykle nepromluvil, jen ukázal Petrovskému, aby ho následoval. "Do našeho příštího setkání mnoho štěstí," řekl Philby.

V pondělí 23. března se členové výboru Paragon shromáždili, aby vyslechli Prestonovu zprávu. "Tak," zahájil debatu sir Anthony Plumb. "Teď alespoň víme co, kde, kdy a kdo. Stále nevíme proč." "Ani kolik," skočil mu do řeči sir Patrick Strickland. "Stále jsme se ještě nepokusili o odhad škody a my přece musíme informovat naše spojence. Třebaže od ledna do Moskvy neodešlo nic významného, až na jeden nepravdivý papír." "Souhlasím," přisvědčil sir Anthony. "Dobrá, pánové, musím zde připomenout, že čas pro další vyšetřování uplynul. Co uděláme s tím chlapíkem? Máte nějaký nápad? Briane?" Brian Harcourt-Smith byl přítomen bez svého generálního ředitele a sám zastupoval MI5. Pečlivě vybíral slova. "Zastáváme názor, že Berensonem, Maraisem a prostředníkem Benottim je kruh uzavřen. Bezpečnostní služba se domnívá, že není pravděpodobné, že by do tohoto okruhu patřili ještě další agenti. Berenson je asi tak důležitý, že celý kruh byl vybudován pravděpodobně jen proto, aby ho řídil." Všichni kolem stolu přikyvovali na souhlas. "Co tedy doporučujete?" zeptal se sir Anthony. "Sebrat je všechny a celý okruh zlikvidovat," navrhoval Harcourt-Smith. "Je mezi nimi zahraniční diplomat," namítal sir Hubert Villiers z ministerstva vnitra. "V tomto případě by Pretorie asi imunitu zrušila," řekl sir Patrick Strickland. "Generál Pienaar už asi referoval panu Bothovi. Nepochybně nebudou nic namítat, když si budu chtít s Maraisem pohovořit." "To zní dost nadějně," podotkl sir Anthony. "Co o tom soudíš ty, Nigeli?" Sir Nigel Irvine civěl na strop, pohřížen do svých úvah. Otázka jako by ho probudila. "Právě o tom přemýšlím," odpověděl klidně. "Pochytáme je. A co dál?" "Výslechy," odpověděl stručně Harcourt-Smith. "Můžeme začít odhadem škody a potom informovat naše spojence, že jsme zneškodnili celý okruh, abychom hořkou pilulku trochu osladili." "Ano," přisvědčil sir Nigel, "to je v pořádku. Ale co dál?" Obrátil se na tajemníky tří ministerstev a předsednictva vlády. "Podle mne máme na vybranou čtyři postupy. Můžeme sebrat Berensona a formálně ho obžalovat podle zákona o státním tajemství. To musíme udělat, jestliže ho dáme zatknout. Ale jedná se skutečně o případ, který obstojí před soudem? Víme, že máme pravdu, ale můžeme ji proti prvotřídní obhajobě dokázat? Nehledě na všechny ostatní okolnosti, formální zatčení a obžaloba způsobí obrovský skandál, který se určitě obrátí proti vládě." Tento bod zaujal sira Martina Flanneryho, tajemníka předsednictva vlády. Ira rozdíl od ostatních účastníků diskuse věděl o úmyslu uspořádat nečekané letní volby, protože ministerská předsedkyně se mu s tím ve vší tajnosti svěřila. Jako dlouholetý civilní úředník staré školy byl bezvýhradně oddán současně vládě, stejně jako předtím loajálně sloužil předchozím vládám, z nichž dvě byly labouristické. Byl připraven zachovat stejnou loajalitu každé další vládě, pokud bude zvolena v demokratických volbách. Sešpulil rty. "Také," pokračoval sir Nigel, "můžeme ponechat Berensona a Maraise na jejich dosavadních místech a krmit Berensona falšovanými dokumenty, které bude nadále posílat do Moskvy. Ale to nám dlouho vycházet nebude. Berenson je příliš vysoko a příliš mnoho ví, než abychom ho mohli takhle trvale napalovat." Sir Peregrine Jones přikývl. Věděl, že v tomto bodě má sir Nigel pravdu. "Nebo můžeme sebrat Berensona a pokusit se ho získat pro úplnou spolupráci při odhadu škody tím, že mu nabídneme beztrestnost. Já osobně jsem proti tomu, aby zrádci unikli bez potrestání. Nikdy se neví, zda vám řekli úplnou pravdu nebo zda vás podvedli, jako to udělal Blunt. A vždycky to nakonec vyjde najevo a skandál je o to horší." Sir Hubert Villiers, u něhož na ministerstvu pracovali odborníci na trestní právo, se souhlasně zamračil. Rovněž neměl rád jednání o beztrestnosti a všichni věděli, že stejně smýšlí i ministerská předsedkyně.

"Zdá se, že nám zbývá jediné," pokračoval šéf SIS klidně, "zadržení bez soudu a přísný výslech. Jedním slovem - třetí stupeň. Snad jsem příliš staromodní, ale nikdy jsem k tomu neměl valnou důvěru. Může se přiznat k padesáti dokumentům, ale nikdo z nás se do nejdelší smrti nedozví, jestli to nebylo ještě dalších padesát." Na chvíli se rozhostilo ticho.

"Všechny tyhle možnosti jsou velice nepříjemné," souhlasil sir Anthony Plumb, "ale podle všeho budeme muset přijmout Brianův návrh, pokud nás nenapadne nic jiného."

"Byla by tu ještě jedna možnost," dodal tiše sir Nigel. "Víte, je docela možné, že ho získali pod ‚falešnou vlajkou‘, jak říkáme případům, kdy je agent získán pod záminkou, že bude pracovat pro jinou zemi."

Všichni věděli, že takové případy se stávají, ale sir Hubert Villiers z ministerstva vnitra a sir Martin Flannery z předsednictva vlády se zamračili, jako by tomu plně neporozuměli. Sir Nigel vysvětloval.

"Znamená to, že agenta získají lidé, kteří předstírají, že pracují pro zemi, se kterou adept sympatizuje, zatímco ve skutečnosti pracují pro jinou zemi. Zvláštními odborníky na tuto techniku jsou Izraelci. Jsou s to vyprodukovat agenty, kteří mohou být příslušníky jakékoli národnosti pod sluncem. Technikou, které se říká falešná vlajka, dospěli k pozoruhodným úspěchům."

Například: loajální západní Němec pracující na Středním Východě je na dovolené doma. V té době se na něho obrátí dva Němci, kteří prokáží mimo vši pochybnost, že zastupují BND, západoněmeckou zpravodajskou službu. Napovídají mu, že jeden Francouz pracující na stejném projektu jako on prozrazuje tajemství technologie, která je zřejmě zakázána organizací NATO. Pomohl by Němec své vlasti tím, že by podával zprávy o tom, co se děje? Jako loajální občan Němec souhlasí a po léta pracuje pro Izrael. Takové věci se už staly mnohokrát."

"To je logické," pokračoval sir Nigel. "Procházel jsem Berensonův spis tolikrát, až nám z toho bylo špatně. Ale s tím, co teď víme, by mohla být odpověď technika falešné vlajky."

Všichni přisvědčovali, neboť si připomněli obsah Berensonova spisu. Hned po absolvování univerzity zahájil kariéru na ministerstvu zahraničních věcí. Počínal si docela dobře, třikrát sloužil v cizině a soustavně, třebaže nikterak okázale, postupoval na žebříčku diplomatického sboru.

Kolem roku 1965 se oženil s lady Fionou Glenovou a krátce nato odcestoval do Pretorie, kam ho doprovázela i jeho manželka. Tam se pravděpodobně setkal s tradiční a takřka neomezenou jihoafrickou pohostinností, která v něm vzbudila hluboké sympatie a obdiv k této zemi. V té době byla u moci v Británii labouristická vláda a v Rhodesii propukla vzpoura. Za těchto okolností nepřijímali Berensonův vzrůstající obdiv doma příliš dobře.

Po svém návratu do Británie v roce 1969 se zřejmě nějak dozvěděl, že jeho příští místo bude pravděpodobně v některé zemi, která není tak rozporuplná - například v Bolívii. Muži kolem stolu mohli jenom předpokládat, ale bylo to velmi pravděpodobné, že lady Fiona byla ochotna přijmout jakoby mimochodem Pretorii, že se však ostře postavila proti tomu, aby opustila své milované koně a společenský život strávil tři roky na úpatí And.

Ať už měl jakýkoli důvod, George Berenson zažádal o přeložení na ministerstvo obrany. Na ministerstvu zahraničních věcí se dívali na tento jeho krok jako na dobrovolný ústup ze slávy. Ale jmění jeho manželky bylo tak velké, že si se svou kariérou nedělal starosti. Ze života mu vymizela omezení, jež ukládá diplomatická služba, a stal se členem několika společností přátel Jižní Afriky, do nichž se obvykle hlásili lidé pravicového zaměření.

Sir Peregrine Jones věděl, že Berensonovy známé a neskrývané sympatie k pravicovému křídlu znemožnily, aby ho on, Jones, doporučil k povýšení do rytířského stavu. Teď si uvědomoval, že tato skutečnost jistě ještě znásobila Berensonův odpor.

Když před hodinou četli zprávu, předpokládali, že Berensonovy sympatie k Jižní Africe jsou jenom zástěrkou, která měla zamaskovat jeho sympatie k Sovětskému svazu. Slova sira Nigela Irvina teď vrhala na věci úplně jiné světlo.

"Falešná vlajka?" uvažoval sir Paddy Strickland. "Myslíte, že se opravdu domníval, že dodává tajemství do Jižní Afriky?"

"Tato záhada mě úplně fascinuje," prghlášil šéf SIS. "Kdyby byl po celou dobu tajným obdivovatelem Sovětského svazu nebo komunistou, proč by ho neřídil sovětský kontrolor? Na velvyslanectví je jich pět, kteří tu práci dělají dobře."

"Nu, přiznám se, že nevím," odpověděl sir Anthony Plumb.

V té chvíli vzhledl a podíval se na kolegy kolem stolu. Zachytil pohled sira Nigela. Irvine rychle spustil víčko a zase je zvedl. Sir Anthony násilím odvrátil pohled zpět na Berensonův spis před sebou. Nigeli, ty prohnany pancharte, pomyslel si, ty se vůbec nedohaduješ. Ty to víš určitě.

Skutečně, před dvěma dny hlásil Andrejev zajímavý postřeh. Nebylo toho mnoho, jenom takové nepatrné šplíchnutí z kantýny sovětského velvyslanectví. Andrejev popíjel s mužem linie N a povídali si všeobecně o svém řemesle. Zmínil se, jak je občas užitečné získat někoho pod falešnou vlajku. Pracovník ilegálního oddělení se smál, přikyvoval a ukazovákem si ťukal na stranu nosu. Tento posuvek považoval Andrejev za důkaz, že právě nyní probíhá v Londýně operace pod falešnou vlajkou, o které muž z linie N něco ví. Když o tom sir Nigel slyšel, byl téhož názoru.

Sira Anthonyho napadla jiná myšlenka. Jestliže to, Nigeli, opravdu víš, je to proto, že máš pramen přímo na jejich rezidentuře. Ty starý lišáku. Pak ho napadla další myšlenka, která byla méně příjemná. Proč to neříci naplně? Kolem stolu sedí přece samí spolehliví lidé, nebo ne? V nitru mu hlodal červ nedobrého pocitu. Vzhledl.

"Myslíte, že bychom měli vážně uvažovat o Nigelově návrhu. Je logický. To máš na mysli, Nigeli?"

"Ten chlapík je zrádce. O tom není pochyb. Jestliže mu předložíme dokumenty, které nám vrátil anonym, bude asi pořádně otřesen. Ale jestliže mu dáme přečíst jihoafrický spis Johna Prestona a jestliže si skutečně myslí, že pracuje pro Pretorii, asi nebude s to zamaskovat zhroucení. Zatímco byl-li po celou tu dobu tajným komunistou a znal pravdu o Maraisovi, nebude to pro něho žádné překvapení. Zkušený pozorovatel ten rozdíl snadno pozná."

"A jestliže jde opravdu o akci pod falešnou vlajkou?" zeptal se sir Perry Jones.

"Pak bych řekl, že bude úplně a bez výhrad spolupracovat při odhadu škody. Kromě toho se dá lehce přesvědčit, aby dobrovolně konvertoval, což nám umožní zahájit velkou dezinformační akci proti Moskvě. A to bychom mohli předložit spojencům jako velké plus."

Sir Paddy Strickland z ministerstva zahraničních věcí byl získán pro toto řešení. Rozhodli se, že budou sledovat taktiku sira Nigela.

"Poslední otázka: Kdo s ním promluví?" zeptal se sir Anthony.

Sir Nigel jemně zakašlal.

"Samozřejmě jde o záležitost Pětky," řekl. "Ale dezinformační operace proti Středu by patřila do kompetence Šestky. A já toho chlapíka náhodou znám. Chodili jsme spolu do školy."

"Proboha," zvolal Plumb. "Je přece o něco mladší než ty, ne?"

"O pět let. Čistíval mi boty."

"Dobrá. Jsme tedy zajedno? Je někdo proti? Je to tvoje, Nigeli. Vezmi si ho, patří tobě. Pověz nám, jak na to půjdeš."

V úterý 24. března přiletěl na londýnské letiště Heathrow jihoafrický turista z Johanriesburgu, který bez obtíží prošel všemi formalitami. Když se se svým zavazadlem vynořil z celního prostoru, přistoupil k němu jakýsi mladík a zašeptal mu něco do ucha. Hfmotný Jihoafričan pokynul na souhlas. Mladší muž mu vzal zavazadlo a vedl ho ven, kde na něho čekalo auto.

Řidič nezamířil směrem k Londýnu, ale zajel na okružní silnici M25 a pak na M3 směřující k Hampshiru. Za hodinu se zastavili před hezkým venkovským domem u Basingstoku. Jihoafričan si svlékl sako. Uvedli ho do knihovny. Z křesla u krbu povstal Angličan v tvídovém obleku, přibližně stejného věku, a přivítal ho.

"Henry Pienaare, jsem moc rád, že tě zas vidím. Dlouho jsme se nesetkali. Vítám tě v Anglii."

"Nigeli, jak se ti daří?"

Náčelníkům dvou zpravodajských služeb zbývala hodina do oběda, a tak po úvodních větách začali diskutovat o problému, který přivedl generála Pienaara do domu na venkově, udržovaného organizací SIS jako útulek pro významné, ale tajné hosty.

K večeru dosáhl sir Nigel Irvine souhlasu, o který mu šlo. Jihoafričané souhlasí s tím, že ponechají Jana Maraise na jeho dosavadním místě, aby měl Irvine možnost zahrnout ho množstvím nesprávných informací prostřednictvím George Berensona, jestliže ten bude ochoten hrát stejnou hru dál.

Britové budou mít Maraise pod dokonalým dozorem, budou odpovědní za to, že Marais tajně neuteče do Moskvy, protože i Jihoafričané mají své pohledávky a svůj odhad škody - v hodnotě čtyřiceti let.

Dohodli se dále, že jakmile proběhne hra s dezinformacemi, bude Irvine informovat Pienaara, že Maraise už nepotřebuje. Jihoafričan bude odvolán, Britové ho naloží na palubu jihoafrického tryskového letadla a Pienaroví lidé ho za letu zatknou - stane se tak na jihoafrickém svrchovaném území.

Po večeri se sir Nigel omluvil, čekal na něho vůz. Pienaar v domě stráví noc, příští den obstará v londýnském West Endu nákupy a večer odletí domů.

"Jenom ho nenechte upláchnout," řekl generál Pienaar, když se loučili. "Koncem roku bych chtěl mít toho pancharta doma."

"Dostaneš ho," sliboval sir Nigel. "Jenom nám ho zatím nevyplaš."

Náčelník organizace NIS se snažil objevit na Bond Street něco vhodného pro paní Pienarovou.

John Preston byl v Charles Street na schůzce s Brianem Harcourtem-Smithem. Náměstek generálního ředitele se jenom rozpíval.

"No tak, Johnne, blahopřání si plně zasloužíte. Na výbor udělaly vaše objevy v Jižní Africe hluboký dojem."

"Díky, Briane."

"Ano, opravdu. Teď už se celou záležitostí bude zabývat výbor. Nedovedu přesně říci, co se bude dít, ale Tony Plumb mě požádal, abych vám tlumočil jeho osobní obdiv. No, a nyní," roztáhl ruce a položil je na piják - "pokud jde o budoucnost."

"Budoucnost?"

"No víte, jsem tak trochu na rozpacích. Osm týdnů jste se zabýval tímto případem, hodně času jste strávil na ulicích s hlídači, ještě víc v suterénu na Cork Street a potom v Jižní Africe. Po celou tu dobu řídil CI/A mladý March, vaše číslo dvě, a počínal si velmi dobře."

A teď se ptám sám sebe, co bych s ním měl udělat. Nezdá se mi, že by bylo zcela spravedlivé, kdybych ho zase hodil do druhé přihrádky - koneckonců obešel všechna ministerstva, měl několik velmi užitečných návrhů a udělal dvě pozitivní změny."

To jistě, pomyslel si Preston. March je mladý snaživec, jeden z těch, které vzal Harcourt-Smith pod svá ochranná křídla.

"Každopádně vy jste byl v CI/A jedenáct týdnů a to je dost krátká doba, ale vzhledem ke slávě, kterou jste si svými činy získal, nastal asi příhodný okamžik, abyste povýšil. Mluvil jsem o tom s vedoucím personálního oddělení a máme štěstí, koncem týdne nám odchází do důchodu Cranley z CS/C. Jak víte, jeho žena už dlouho churaví a on s ní chce odjet do oblasti jezer v severní Anglii. Vyřídil si důchod a odchází. Napadlo mě, že byste se hodil na jeho místo."

Preston uvažoval.

"CS/C? Přístavy a letiště?" zeptal se.

Je to další spojovací služba. Přistěhovalectví, celnice, speciální odbor, četa pro vážné zločiny, četa pro narkotika střežit přístavy a letiště, vyšetřovat různé druhy odporných lidí, kteří se pokoušejí ilegálně propašovat sebe nebo svůj náklad do země. Preston měl podezření, že se do oddělení CS/C nacepe všechno, co nezapadá do jiných skupin.

Harcourt-Smith pozvedl varovně prst. "Je to důležité, Johnne. Samozřejmě je zvláštní povinností být neustále ve střehu,

pokud jde o ilegální cestovatele a kurýry ze sovětského bloku a tak dále. Člověk musí být neustále v pohybu a to máte přece rád."

A abych byl co nejdál od kanceláře náčelníka, až nastane boj o nástupce nynějšího generálního ředitele Pětky, pomyslel si Preston. On je Hemmingsovým člověkem v nižších patrech a byl si vědom toho, že Harcourt-Smith to dobře ví. Napadlo ho, že by měl protestovat, dožadovat se schůzky se sirem Bernardem a trvat na tom, že zůstane tam, kde je. "Každopádně si to zkuste," řekl Harcourt-Smith. "Je to také Wordon Street, takže se nebudete muset stěhovat."

Preston věděl, že ho Harcourt-Smith vymaněvoval. Náměstek strávil polovinu života tím, že vypracovával systém řízení. Preston si pomyslel, že bude zase vojákem v poli, třebaže jeho údělem bude hlavně to, co nazýval "policajtská dřina".

"Předpokládám, že začnete prvního," uzavřel debatu Harcourt-Smith.

Stejného dne, v pátek 27. března, vklouzl major Valerij Petrovskij snadno do Británie.

Z Moskvy do Curychu letěl se švédskými papíry. Vložil je do obálky, kterou zapečetil, odeslal na adresu tajného domu Státní bezpečnosti v Curychu a přijal papíry, které mu propůjčovaly totožnost švýcarského inženýra. Papíry na něho čekaly v obálce uložené na poště v letištní hale. Z Curychu letěl do Dublinu.

Stejným letadlem letěl jeho průvodce, který nevěděl, a ani se o to nestaral, co dělá jeho svěřenec. Průvodce zkrátka dodržoval své příkazy. V jednom pokoji dublinského hotelu na mezinárodním letišti se ti dva sešli. Petrovskij se svlékl donaha a odevzdal evropské šaty. Oblékl si to, co přinesl jeho průvodce v kufru - britské oblečení od hlavy až k patě - a odnesl si noční zavazadlo s obvyklou směsí pyžam, toaletních potřeb, rozečteného románu a oblekem na výměnu. Průvodce si mezitím vzal obálku z letištní informační tabule. Připravil ji muž linie N z dublinského velvyslanectví, který před čtyřmi hodinami připechl obálku k tabuli. Obsahovala útržek vstupenky na divadelní představení v Eblaně z předchozího večera, potvrzení o přespání v hotelu New Jury rovněž z předešlého dne a polovinu zpáteční jízdenky z okružní jízdy společnosti Air Lingus na trati Londýn - Dublin.

Petrovskij dostal nový pas. Když se vracel do letištní haly, nikdo nepojal nejmenší podezření. Angličan se vrací z jednodenní obchodní cesty do Dublinu. Při letu z Dublinu do Londýna není třeba předkládat pas, v Londýně se přichodí prokázat palubním lístkem nebo letenkou. Zkontrolují je také lidé ze speciálního oddělení, kteří se tváří, jako by nic neviděli, ale ve skutečnosti jim toho unikne málo, velmi málo. Ani oni si nevšimli Petrovského, neboť do Británie na letiště Heathrow nikdy předtím nepřiletěl. Kdyby ho zastavili, byl by jim mohl ukázat dokonalý britský pas znějící na jméno James Duncan Ross. Ani výdejna pasů by nemohla mít nejmenší námitky z toho prostého důvodu, že pas sama vystavila.

Rus prošel bez zdržení celníci a vzal si taxík ke stanici King's Cross. Tam zamířil k zavazadlové skřínce, od níž měl klíč. Člověk linie N z velvyslanectví měl po britském hlavním městě neustále zřízeno několik skříněk. Ze skřínky vytáhl Rus balíček, zapečetěný přesně tak, jak došel v diplomatickém pytli na velvyslanectví před dvěma dny. Člověk linie N nepátral po jeho obsahu, nechtěl ho znát. Neptal se ani, proč balíček musí uzamknout do skřínky na nádraží. Nebylo jeho úkolem pátrat po smyslu rozkazů.

Petrovskij balíček neotevřel. Vhodil ho do aktovky. Mohl jej otevřít později, až bude mít čas. Viděl už, co je jeho obsahem. Ze stanice King's Cross si vzal další taxík, projel Londýnem na stanici Liverpool Street a tam nasedl do předvečerního vlaku do Ipswiche v hrabství Suffolk, kde se zapsal v hotelu U velkého bílého koně právě v době večere.

Kdyby nějaký zvědavý policista přece jen nahlédl do balíčku uschovaného v příručním zavazadle mladého Angličana ve vlaku do Ipswiche, asi by užasl. Obsahoval finskou automatickou pistoli značky Sako s plným zásobníkem. Čelní kuželík každého válečku byl pečlivě vyřezán do tvaru X. Zářezy byly vyplněny směsí želatiny a koncentrovaného kyanidu draselného. Patrony nejen, že by explodovaly při styku s lidským tělem, i účinky jedu by byly smrtelné. Zavazadlo obsahovalo všechno, co přispívalo k vytvoření legendy o Jamesu Duncanu Bossovi. "Legenda" značí v žargonu smyšlený životní příběh neexistujícího člověka, který podporuje hromada dokonale skutečných dokladů všeho druhu. Osoba, již se legenda týká, obvykle kdysi existovala, ale zahynula za okolností, které nezanechaly stopy a ani nevzbudily pozornost. Totožnost mrtvého muže je převzata a ještě rozhojňena tak, jak ve skutečnosti ani nemohla vypadat, neboť podpurný materiál přesahuje jeho životní dráhu dozadu i dopředu.

Skutečný James Duncan Ross, nebo to málo, co z něho zbylo trouchnivěl už léta v hlubokých křovinách kolem řeky Zambezi. Narodil se v roce 1950 jako syn Anguse a Kirstie Bossových z Kilbride ve Skotsku. V roce 1951 měl Angus Boss už dost neradostného života stíhaného přidělovým hospodářstvím poválečné Británie a vystěhoval se s ženou a malým synkem do Jižní Rhodesie. Jako inženýr dostal místo konstruktéra hospodářského nářadí a hospodářských strojů a kolem roku 1960 si už mohl založit vlastní podnik.

Dařilo se mu tak dobře, že mohl poslat mladého Jamese do dobré přípravné školy a pak do Michaelhouse. V roce 1971 měl už mladík za sebou vojenskou službu a mohl se stát společníkem otcovy firmy. Ale Rhodesie byla teď Rhodesií Jana Smutse a válka s partyzány v organizaci Jošuy Nkoma ZIPRA a Roberta Mugabeho ZANLA se stále rozrůstala. Docházelo na všechny schopné muže a údobí strávená v armádě se neustále prodlužovala. V roce 1976 sloužil James Boss v lehké pěchotě Rhodesie a padl do pastí, kterou nastražili příslušníci organizace ZIPRA na jižním břehu řeky Zambezi. Tam také zahynul. Partyzáni ho obklopili, mrtvolu svlékli a vrátili se na svou základnu v Zambii.

Ross neměl u sebe žádný průkaz totožnosti, ale těsně předtím, než se vydal na obchůzku, dostal od své přítelkyně dopis, který si strčil do kapsy vojenské blůzy. Dopis se dostal do Zambie, kde padl do rukou Státní bezpečnosti. Starý důstojník Státní bezpečnosti Vasilij Solodovnikov byl tehdy velvyslancem v Lusace a řídil síť zpravodajské služby po celé Jižní Africe. Jeden zpravodajský důstojník sebral dopis Jamese Rosse, zaslaný původně na adresu jeho rodičů. První sondy do života zabitého mladého důstojníka přinesly příznivý výsledek: jako rodilý Brit se Angus Boss

nikdy nevzdal svého britského pasu. I jeho syn James měl proto britskou příslušnost. Státní bezpečnost se rozhodla vzkřísit Jamese Duncana Bosse z mrtvých.

Když dobyla Rhodesie nezávislosti jako Zimbabwe, Angui a Kirstie Bossovi odjeli do Jižní Afriky, zatímco James se zřejmě rozhodl vrátit do Británie. Neviditelné ruce odstranily kopii jeho rodného listu ze Somerset House v Londýně, jiné ruce vyplnily a poštou zaslaly žádost o nový pas. Věc byla prozkoumána a pas byl vydán.

Na výrobě dobré legendy pracují spousty lidí, kteří tím stráví tisíce hodin. Státní bezpečnosti nikdy nechyběl personál ani trpělivost. Otevírají se a ruší bankovní konta, kupují se a prodávají auta, takže jméno se objeví na počítači ve středisku evidence řidičských průkazů. Lidé nastupují do míst a jsou povyšováni, připravují se posudky, přihlašují se do důchodových fondů jednotlivých firem. Velice nepříjemnou dřinu mají mladší zpravodajští důstojníci, kteří musí toto množství dokumentů stále udržovat na úrovni a v časové platnosti.

Jiné týmy se vracejí do minulosti. Jakou mělo dítě přezdívku? Kam chodilo do školy? Jak říkali žáci učitelu přírodopisu za jeho zády? Jak se jmenoval rodinný pes?

Když už je legenda úplná - a může to trvat celá léta a když už se nový nositel jména naučil všem podrobnostem nazpaměť, trvá ještě týdny, než se ozřejmí všechny detaily, pokud to lze. A tohle všechno měl Petrovskij v hlavě a ve svém kufříku. Byl - a mohl prokázat, že je - James Duncan

Ross, který se přesunoval z jihozápadní Anglie, aby ve východní Anglii převzal zastoupení švýcarské společnosti s programovým vybavením počítačů. Měl slušné bankovní konto v Barclayské bance v Dorchesteru v Dorsetském hrabství, které zrovna zamýšlel předisponovat do blízkého Colchesteru. Dokonale ovládl načmáraný Rossův podpis. Británie je země úplného soukromí. Jako takřka jediní na světě nemusí s sebou Britové nosit průkazy totožnosti. Když je to náhodou třeba, postačí obvykle dopis adresovaný tázanému. Jako by sám o sobě něco dokazoval. Jindy plně postačí řidičský průkaz, třebaže britské řidičské průkazy jsou bez fotografie. U každého se předpokládá, že je ten, za koho se vydává.

Když toho večera Vaierij Alexejevič Petrovskij v Ipswichi večerel, byl plným právem pevně přesvědčen, že nikdo nebude pchybovat o tom, že je James Duncan Ross. Po večeři si vzal v recepci telefonní seznam obchodních podniků a vyhledal oddíl, kde jsou uvedeni agenti obchodující s nemovitostmi.

12

Zatímco v Ipswichi večerel major Petrovskij U velkého bílého koně, v bytě v osmém poschodí ve Fontenoyově domě v Belgravii zazvonil zvonek. Otevřel vlastník bytu, George Berenson. Na okamžik se překvapeně zahleděl na postavu na chodbě.

"Proboha, Nigeli..."

Znali se velmi málo, ani ne tak ze společně strávených školních dnů před mnoha lety, jako spíše z občasných setkání ve Whitehallu.

Šéf SIS pokynul zdvořile, ale dost formálně.

"Dobrý večer, Berensone. Smím dál?"

"Samozřejmě, samozřejmě, prosím..."

George Berenson byl rozčilen, ačkoli neměl nejmenší tušení, proč za ním tento návštěvník přišel. Sir Nigel Irvine ho oslovil příjmením, vynechal křestní jméno. To znamenalo, že si s ním nepřišel jen tak o něčem popovídat, třebaže nasadil zdvořilý ton. Nebude to tedy návštěva neformální, nebudou se oslovovat "Georgi" a "Nigeli".

"Je lady Fiona doma?"

"Ne, je na schůzi výboru. Máme celý byt pro sebe."

Sir Nigel to věděl. Seděl předtím ve svém voze a čekal, až Berensonova žena odejde.

Svlékl plášť, ale ponechal si aktovku. Berenson ho uvedl do obývacího pokoje a usadil ho do křesla, ani ne deset stop od zrcadla, za kterým se skrýval nedávno opravený sejf. Sám se posadil naproti.

"No tak, co mohu pro vás udělat?"

Sir Nigel otevřel aktovku a opatrně kladl na sklo kávového stolku fotokopie.

"Tohle by vás mohlo snad zajímat."

Berenson si mlčky prohlížel první kopii, zvedl ji, aby se podíval na další a pak na třetí. U třetího archu se zarazil a všechny papíry odložil. Prudce zbledl, ale zatím se ovládal. Díval se stále ještě na papíry.

"Nemám k tomu co říct..."

"Skutečně ne," řekl sir Nigel klidně. "Před časem nám byly tyto papíry vráceny. Víme, jak jste o ně přišel - z vašeho hlediska to byla smůla. Jakmile jsme je dostali, několik týdnů jsme vás hlídali, viděli jsme, že jste odcizil materiál o ostrově Ascension, poslal jej Benottimu a Maraisovi. Všechno to do sebe bezvadně zapadá."

Jen nepatrná část jeho slov by se dala dokázat, všechno ostatní byla střelba naslepo; nechtěl, aby se Berenson dověděl, jak chatrný materiál by proti němu měli při soudním přeličení. Náměstek šéfa zásobování obrany se napřímil a zvedl oči. Teď přijde vzdor, pomyslel si Irvine, pokus o ospravedlnění. Je to legrace, jak se všichni chovají stejně.

Berenson se setkal s jeho pohledem. V jeho očích byl vzdor.

"Když to tedy všechno víte, co s tím uděláte?"

"Položím vám několik otázek," odpověděl sir Nigel. "Například jak dlouho jste to provozoval a proč jste s tím začal?"

Berenson se sice snažil ovládat a vzdorovat, zmatek ho však natolik ovládl, že si nevšiml jednoho prostého faktu: tento druh konfrontace nebyl v kompetenci šéfa SIS. Špióny pracujícími pro cizí mocnost se zabývala kontrarozvědka. Ale

nad schopností analýzy převládla touha ospravedlnit se.

"Pokud jde o první otázku, přes dva roky."

Mohlo to být horší, pomyslel si sir Nigel. Věděl, že Marais už je v Británii skoro tři roky, ale Berensona mohl předtím řídit nějaký jiný jihoafrický prosovětský "spáč". Zřejmě tomu tak nebylo.

"Pokud jde o druhou otázku, myslím, že odpověď je jasná."

"Dejme tomu, že mi to myslí poněkud pomalu," připustil sir Nigel. "Vysvětlete mi to. Proč?"

Berenson si hluboce povzdychl. Jako mnozí před ním, snad i on často v hlavě probíral všechny možnosti obhajoby, argumentoval v soudní síni svého vlastního svědomí - nebo uváděl fakta, která za obhajobu považoval.

"Už mnoho let jsem toho názoru, že jediný boj, který na této planetě stojí za to, je boj proti komunismu a sovětskému imperialismu," začal.

"V tomto boji je Jižní Afrika skutečnou baštou. Pravděpodobně hlavní baštou, ne-li vůbec jedinou, na jih od Sahary. Dlouho jsem se domníval, že západní mocnosti se zbytečně oslabují, když z morálních důvodů zacházejí s Jižní Afrikou, jako by ji zachvátilo malomocenství, a zbavují ji práva podílet se na společných plánech, jak čelit sovětské hrozbě ve světovém měřítku.

Léta jsem byl přesvědčen, že západní mocnosti jednají s Jižní Afrikou nespravedlivě, že se mýlí a že jsou hloupé, když ji vylučují z přístupu k plánování kontingentů NATO."

Sir Nigel přikývl, jako by ho tato myšlenka nikdy nenapadla.

"A vy jste považoval za správné a spravedlivé nastolit opět rovnováhu?"

"Ano, považoval. A navzdory zákonu o státním tajemství stále považuji."

Marnivost, pomyslel si sir Nigel; vždycky je to marnivost, ohromné sebepřeceňování u nepravých lidí. Nunn May, Pontecorvo, Fuchs, Prime - všechny je zachvátila tato hrozba: přisvojili si právo hrát si na boha, byli přesvědčeni, že jenom zrádci mají pravdu a všichni jejich kolegové jsou hlupáci, a navíc je ovládla opojná touha po moci, vysvětlitelná manipulací v politice, tím, že předávali tajemství k účelům, v něž sami věřili, a mätli své domnělé protivníky ve vládě, ty, kdo je navrhovali k povyšování a k udělování poct.

"Povězte mi, celou akci jste navrhl vy nebo Marais?"

Berenson chvíli přemýšlel. "Marais je diplomat, takže je mimo vaši pravomoc," řekl. "Z mých odpovědí mu nevyplyne žádná škoda. Navrhl ji on. Pokud jsem byl v Pretorii, nikdy jsme se nesetkali. Seznámili jsme se krátce poté, co přijel do Británie. Shledali jsme, že máme mnoho společného. Přesvědčil mě, že kdyby došlo ke konfliktu se Sovětským svazem, stála by Jižní Afrika sama na jižní polokouli tváří v tvář životně důležitým cestám z Indického oceánu do jižního Atlantiku a pravděpodobně i vůči sovětským základnám, rozptýleným po celé černé Africe. Oběma se nám zdálo, že pokud NATO nedá najevo, jak bude v těchto dvou oblastech postupovat, Jižní Afrika bude oslabena, třebaže je v oněch místech naším nejspolehlivějším spojencem."

"To je závažný argument." Sir Nigel se zatvářil lítostivě. "Prověřovali jsme si Maraise jako vašeho kontrolora. Riskoval jsem to a předložil jsem jeho jméno přímo generálu Pienaarovi. Popřel, že by Marais kdy pro něho pracoval."

"Ale ano."

"Ano. Poslali jsme tam našeho člověka, aby ověřil Pienaarovo tvrzení. Snad byste se měl podívat na tohle."

Z aktovky vytáhl zprávu, kterou sepsal Preston po svém návratu z Pretorie, s fotografií mladého Maraise, přišpendlenou ke spisu.

Berenson pokrčil rameny a pustil se do čtení sedmi kancelářských papírů. Na jednom místě se prudce nadechl, strčil si klouby prstů do úst a jeden začal okusovat. Když obrátil poslední stránku, oběma rukama si zastřel obličej a pomalu se houpal dopředu a dozadu.

"Och, bože," vydechl, "co jsem to jenom udělal?"

"Spoustu škody," řekl sir Nigel.

Popřál Berensonovi klidu, aby mohl obsáhnout celý rozsah své bídy. Opřel se a bez lítosti pozoroval zničeného byrokrata. Pro sira Nigela byl Berenson jen další špinavý zrádce, který dokázal slavnostně přísahat královně a vlasti a z vlastní ješitnosti je zradil: Člověk téže hodnosti, ne-li stejného kalibru jako Donald Maclean.

Berenson už nebyl bílý, ale popelavý. Když sundal ruce z obličeje, zestárl o několik let.

"Je vůbec něco, co bych mohl udělat?"

Sir Nigel pokrčil rameny, jako by se toho v této situaci už mnoho udělat nedalo. Rozhodl se, že nůž zavrtá ještě o Něco hlouběji.

"Existuje samozřejmě klika, která chce vás a Maraise zatknout okamžitě. Pretoria zrušila jeho imunitu. Vy byste dostal porotu složenou ze členů střední třídy a středního věku - koruna by se o to postarala. Poctiví lidé, ale bez pochopení pro výstřelky. Asi nikdy neuvěří, že je možné sloužit pod falešnou vlajkou. Mluvíme o životě - a ve vašem věku by to skutečně znamenalo život - v Parkhurstu nebo Dartmooru."

Na několik minut se odmlčel, aby to Berensonovi řádně došlo, a pokračoval: "Náhodou se mi podařilo na chvíli zkotit stoupence tvrdé linie. Existuje ještě jeden způsob..."

"Sire Nigeli, udělám cokoli. Opravdu. Udělám všechno."

Jak má pravdu, pomyslel si šéf, jak má jenom pravdu. Kdyby to věděl!

"Stačí tři věci," řekl nahlas. "Za prvé: Budete dál chodit na ministerstvo, jako by se nic nestalo, udržovat obvyklou fasádu, obvyklou rutinu, aby ani nejmenší zčeření nenarušilo vodní hladinu.

Za druhé: tady v tomto bytě, až se setmí, a bude-li to nutné, i v noci, nám pomůžete dát dohromady odhad škody.

Jediný možný způsob, jak zmírnit zlo, které jste už způsobil, spočívá v tom, že budeme vědět všechno, každou jednotlivou věc, která šla do Moskvy. Zatajíte-li před námi jedinou tečku nebo čárku, bude oheň na střeše."

"Ano, ano. To udělám. Vzpomenu si na každý dokument, který jsem předal. Všechno. Řekl jste tři věci."

"Ano," řekl sir Nigel a prohlížel si nehty. "Třetí je hodně spletitá. Budete dál udržovat kontakt s Maraisem"

"Já... cože."

"Nemusíte se s ním setkávat. Byl bych raději, kdybyste se s ním moc neviděl. Asi nejste tak dobrý herec, abyste se v jeho přítomnosti neprozradil. Půjde jenom o obvyklý kontakt kódovanými telefonickýmihovory, kdykoli budete chtít odevzdat materiál."

Berenson byl upřímně udiven. "Odevzdat materiál? Ale jaký materiál?"

"Materiál, který pro vás připraví moji lidé ve spolupráci s dalšími. Chcete-li, půjde o dezinformaci. Budete také pracovat s lidmi z obrany na odhadu škody. Dále chci, abyste spolupracoval se mnou. Abychom Sovětům škodu doopravdy udělali."

Berenson se chopil stébka, jako by se topil. Pět minut poté se sir Nigel zvedl. Po víkendu přijdou lidé, kteří budou sestavovat odhad škody. Rozloučil se. Při cestě chodbou k výtahu pochvaloval spokojenost. Myslel na zlomeného a vyděšeného muže, kterého opustil.

"Odnynějška budeš pracovat pro mne, ty pancharte jeden," zamumlal pro sebe.

Mladá dívka v přední kanceláři agentury Oxborrow vzhledla, když vstoupil cizí muž. Ihned ocenila jeho zevnějšek. Střední postava, silný a zdravý, s příjemným úsměvem, kaštanové vlasy a mandlové oči. Mandlové oči se jí líbily.

"Mohu vám pomoci?"

"V to doufám. Jsem tady nový, ale slyšel jsem, že pronajímáte domy."

"Och, ano. Chcete mluvit s panem Knightsem. Pronájmy jsou jeho obor. Jaké je vaše jméno?"

Opět se usmál. "Ross," odpověděl. "James Ross."

Stiskla vypínač a promluvila do intercomu.

"Je zde v kanceláři pan Ross, pane Knightsi. Kvůli domu. Můžete ho přijmout?"

O dvě minuty později seděl James Ross v kanceláři pana Knightse. "Právě jsem se přistěhoval z Dorsetu, abych zastupoval naši společnost ve východní Anglii," spustil. "Bylo by ideální, kdyby sem mohla co nejdříve přijet i moje žena s dětmi."

"Zamýšlíte snad koupit dům?"

"To ani ne. Předně bych se chtěl trochu porozhlédnout, abych našel správný dům. Podrobnosti vyžadují více času. Za druhé, zdržím se tu asi jenom omezenou dobu. Všechno záleží na ústředí. Však to znáte."

"Samozřejmě, samozřejmě."

Knightse porozuměl dokonale. "Krátký pronájem by vám umožnil ubytovat se. A zatím se ukáže, zda tu zůstanete déle?"

"Přesně tak," řekl Ross.

"Potřebujete dům s nábytkem nebo bez nábytku?"

"S nábytkem, pokud takový máte."

"Zcela správně," řekl pan Knights a sáhl po složce. "Domy bez nábytku se skoro nevyskytují. Ke konci termínu nemůžete většinou dostat nájemníky z domu. Máme tady k dispozici čtyři domy, které by se vám moha hodit."

Nabídl panu Rossovi brožurky. Dva se zdály být příliš velké, než aby vyhovovaly obchodnímu zástupci. Navíc by vyžadovaly rozsáhlou údržbu. Druhé dva přicházely v úvahu. Pan Knights měl hodinu času a odvezl zákazníka, aby si oba domy prohlédl. Jeden z nich byl dokonalý, malý, hezký cihlový dům u malé, hezké cihlové cesty v malé, hezké cihlové čtvrti na Belstead Road.

"Patří jistému panu Johnsonovi," řekl pan Knights, když scházeli dolů. "Je to inženýr, který má rok pracovat v Saúdské Arábii. Pro pronájem zbývá jenom šest měsíců."

"To mi úplně vyhovuje," řekl pan Ross.

Adresa zněla: 12 Cherryhayes Close. Všechny okolní ulice měly názvy končící na "hayes", takže celý komplex byl znám prostě jako "the Hayes". Brackenhayes, Gorsehayes, Almondhayes, Heatherhayes byly všude kolem. Číslo 12 Cherryhayes bylo odděleno od chodníku pruhem trávníku, širokým asi šest stop, a nemělo plot. K jedné straně byla přistavena garáž - Petrovskij věděl, že bude potřebovat garáž. Zadní zahrada byla malá, ohrazená plotem. Dalo se do ní projít z nepatrné kuchyňky. V přízemí byly přední dveře se skleněnou výplní, které vedly do úzké haly. V jedné linii s předními dveřmi bylo schodiště k hořejšímu odpočívadlu. Pod schody byl prostor na smetáky.

Jinak byl vpředu jediný obývací pokoj a kuchyň dole u haly mezi schody a dveřmi do obývacího pokoje. Nahoře byly dvě ložnice, jedna přední, jedna zadní, a koupelna. Dům to byl nenápadný a splýval se všemi ostatními cihlovými krabicemi dole v ulici, obydlenými většinou mladými dvojicemi, on v obchodě nebo v průmyslu, ona zápolící s domem a s jedním nebo dvěma batolaty. Tedy místo, kde muž čeká na svou ženu a na děti, které sem přijdou z Dorsetu na konci školního roku. Takového domu si málokdo všimne.

"Vezmu si ho," řekl.

"Mohli bychom se vrátit do kanceláře a probrat podrobnosti," řekl pan Knights.

Podrobnosti byly snadné. Dvoustránková formální nájemní smlouva, kterou bylo nutno podepsat a svědecky potvrdit, záloha a měsíční nájem předem. Pan Ross předložil doporučení od svých zaměstnavatelů v Ženevě a požádal pana Knightse, aby zavolal jeho banku v Uorchesteru v pondělí ráno a ověřil si šek, který vystavil. Pan Knights se domníval, že všechny papíry vyřídí k všeobecné spokojenosti do pondělního večera, jestliže šek a doporučení budou v pořádku. Pan Ross se usmál. Věděl, že všechno v pořádku bude.

V sobotu dopoledne byl ve své kanceláři také Alan Fox. Byl tam na zvláštní žádost svého přítele sira Nigela Irvina, který ho zavolal, že by se s ním rád sešel. Krátce po desáté hodině stoupal anglický rytíř po schodech amerického velvyslanectví.

Alan Fox byl místním náčelníkem stanice CIA a tuto funkci zastával již dlouho. Nigela Irvina znal dvacet let. "Bohužel jsme narazili na malý problém," řekl sir Nigel, když se posadil. "Ukázalo se, že jeden z našich zaměstnanců na ministerstvu je pěkný výlupek."

"Och, prokristapána, Nigeli, jenom ne nějaký další únik informací," zapřísahal ho Fox.

Irvine se zatvářil omluvně. "Je to bohužel něco takového." připustil. "Něco na způsob Harperovy aféry."

Fox vypadal zkroušeně. Rána ho zasáhla přesně. V roce 1983 se Američanů těžce dotklo, když vyšlo najevo že inženýr pracující v Kalifornském silikonovém údolí předal Polákům (a ti dále Rusům) rozsáhlý soupis tajných informací o systému rakety Minuteman.

Sir Nigel měl pocit, že Harperova aféra spolu s dřívějším Boyceovým špionážním případem vzájemně skóre trochu vyrovnala. Britové dlouho tolerovali americké žertovné narážky na Philbyho, Burgesse a Macleana, nemluvě už o Blakeovi, Vassallovi, Bluntovi a Primeovi, ale znamení hanby po všech těch letech zůstalo. Trochu se jim ulevilo, když se i u Američanů objevily dva zlé případy, Boyce a Harper. Alespoň bylo vidět, že i ostatní národy mají své zrádce.

"Au," zaúpěl Fox. "To se mi na tobě vždycky líbilo, Nigeli, že nemůžeš vidět pas, abys pod něj nechtěl udeřit."

Fox byl znám v Londýně svým šířavým vtipem. Když si na schůzi Spojeného zpravodajského výboru sir Anthony Plumb stěžoval, že nemá - na rozdíl od ostatních - žádný hezký akrostich, který by vystihoval jeho práci, proslavil se Fox svou vtipnou poznámkou. Plumb uváděl, že je předsedou Spojeného zpravodajského výboru neboli koordinátorem zpravodajství. Proč by nemohl mít skupinu začátečních písmen, která dohromady dávají krátké slovo?

"Co tak," navrhl na konci stolu Fox, "Hlavní Odborník Výboru Nových Oddělení?"

Ate sir Anthony odmítl tuto poctu a od té doby už o vhodném akrostichu nikdy nemluvil.

"Dobrá, je to tedy hodně zlé?" zeptal se Fox.

"Není to tak zlé, jak by to být mohlo," řekl sir Nigel a vyprávěl celý příběh od začátku do konce.

Američan se naklonil dopředu, plný zájmu. "Opravdu jsi ho získal úplně na svou stranu? Bude předávat to, co mu nakukáte?"

"Buď to bude dělat, nebo stráví zbytek života pojiďáním vězeňské kaše. Celou dobu bude pod dohledem. Samozřejmě by mohl mít v zásobě nějaký výstražný kód pro Maraise, který by mohl propašovat do telefonického hovoru, ale myslím, že to neudělá. Je to extrémní pravičák a šlo skutečně o naverbování pod falešnou vlajku."

Fox chvíli uvažoval. "Co myslíš, jak vysoko asi hodnotí centrum toho Berensona, Nigeli?"

"V pondělí začneme s odhadem škod," řekl Irvine, "ale vzhledem k jeho vysokému postavení na ministerstvu je asi v Moskvě ceněn hodně vysoko. Snad ho dokonce posuzují jako ředitelský případ."

"Mohli bychom tímto kanálem dodat také nějaké naše dezinformace?" zeptal se Fox.

Jeho mozek si okamžitě dovedl představit pár užitečných triků, které by Langley rád propašoval do Moskvy.

"Nechtěl bych tuhle linku přetěžovat," řekl šir Nigel. "Musíme zachovat dosavadní rytmus i stejný typ materiálu."

Nicméně bychom vás sem mohli zařadit."

"A ty po mně chceš, abych přesvědčil naše lidi, že se v Londýně celkem nic nestalo?"

Sir Nigel pokrčil rameny. "Škoda se už stala. Někoho by možná potěšilo, kdyby se kolem toho udělal ohromný rozruch. Ale k ničemu by to nebylo. Byl bych rád, kdyby se nám podařilo škodu napravit a poškodit taky trochu druhou stranu."

"Dobrá, Nigeli, máš to mít. Řeknu našim lidem, aby to nechali plavat. My dostaneme odhad škody, hned jak jej sepišete, a připravíme pár kousků o našich atomových ponorkách v Atlantickém a Indickém oceánu. Ty centru pořádně zamotájí hlavu. Budeme spolu stále v kontaktu."

30. března, v pondělí dopoledne, si Petrovskij najal od jedné půjčovny v Colchesteru malý skromný rodinný sedan. Je prý z Dorchesteru a hledá dům v Essexu a Suffolku. Vlastní auto má jeho žena s rodinou v Dorsetu a on si na tak krátkou dobu nechce kupovat nový vůz. Řidičský průkaz má v naprostém pořádku. Udal svou adresu v Dorchesteru. Zároveň s pronajmutím bylo vozidlo i pojištěno. Chtěl si vůz najmout na delší dobu, pokud možno až na tři měsíce, a žádal rozpočet. Nájem za týden zaplatil hotově a nechal v půjčovně šek, který kryl celý duben.

Další problém byl složitější a vyžadoval služby pojišťovacího agenta. Zjistil, kde je, a navštívil ho v téže městě.

Vysvětlil mu své postavení. Pracoval několik let v zahraničí a předtím vždy jezdil ve firemním voze, takže v Británii neměl pravidelnou pojišťovnu. Teď se rozhodl vrátit domů a otevřít vlastní obchod. Bude si muset koupit dopravní prostředek, a proto potřebuje pojištění. Mohl by mu agent pomoci?

Agent mu rád pomůže. Zjistil, že nový zákazník má řidičský průkaz bez záznamů, mezinárodní řidičský průkaz, solidní a slušný zevnějšek a bankovní konto, které téhož dopoledne převedl z Dorchesteru do Colchesteru.

Jaké vozidlo si zákazník hodlá zakoupit? Motocykl. Ano, opravdu. V hustém dopravním provozu se s motocyklem jezdí mnohem lépe. Samozřejmě pokud je motocykl v rukou mladíků, je to s pojišťováním obtížné. Ale pro zralého profesionála to nebude žádný problém. Sdružené pojištění bude snad trochu nesnadné... ach, zákazník by souhlasil s "třístrannou" pojišťovnou? A adresa? Momentálně hledá vlastní dům, který hodlá zakoupit. Ano, to je pochopitelné. Ale... teď bydlí U velkého bílého koně v Ipswichi? Ano, to je přijatelné. Kdyby ho tedy pan Ross informoval o registračním čísle motocyklu, jakmile ho zakoupí, a o každé změně adresy, určitě mu zajistí do dvou dnů třístranné pojištění.

Petrovskij se vrátil do Ipswiche najatým autem. Měl za sebou nabitý den, ale byl spokojen, že nevzbudil podezření a nikde nezanechal stopu. Půjčovna aut a hotel U velkého bílého koně dostaly adresu do Dorchesteru, která neexistovala. Oxborrows, agentura s nemovitostmi a pojišťovací agent dostali jako přechodnou adresu hotel a Oxborrows věděl o adrese 12 Cherryhayes Close. Barclaysova banka v Colchesteru dostala jako jeho adresu také hotel, protože klient si chce zakoupit dům.

Pokoj v hotelu si podrží, než dostane pojistku od agenta. Pak odjede. Možnost, že by se jednotlivé strany mohly nějak kontaktovat, je krajně nepravděpodobná. Kromě agentury Oxborrows končí stopa v hotelu a na neexistující adrese v Dorehesteru. Pokud bude platit nájemné za dům a za auto, pokud agent dostane platný šek na jednorocní pojistné na motocykl, nikoho z nich nic nenapadne. Barclayse v Colchesteru požádal, aby mu posílal výpisy jednou za čtvrt roku. Ale koncem června bude už dávno pryč.

Vrátil se do agentury, aby podepsal nájem a dokončil všechny formality.

Toho pondělního večera se do bytu George Berensona v Belgravii dostavilo útočné čelo týmu, který měl odhadnout škodu.

Byla to malá skupina odborníků z MI5 a analytiků z ministerstva obrany. Prvním úkolem bylo identifikovat každý jednotlivý dokument, který odešel do Moskvy. Tým měl s sebou kopie registrovaných spisů - stažených a vrácených - pro případ, že by Berensonovi selhala paměť.

Později se jiní analytici na základě studia seznamu předaných dokumentů pokusí odhadnout a zmírnit utrpěnou škodu a navrhnou, co by se dalo změnit, které plány se musí zrušit, které taktické a strategické dispozice bude nutno odvolat a které mohou zůstat v platnosti.

Tým pracoval celou noc a později mohli ohlásit, že Berenson byl spolupráce sama. Co si o něm mysleli soukromě, jejich zpráva neuváděla, protože by se to nedalo tisknout.

Jiná skupina odborníků, pracující přímo na ministerstvu, měla připravit další sadu rozříděných dokumentů, jež Berenson předá Maraisovi a jeho kontrolorům na prvním hlavním ředitelství v Jaseněvu.

John Preston nastoupil na své nové místo jako vedoucí skupiny CS/C ve středu. Přinesl si sebou osobní spisy.

Naštěstí se přestěhoval jenom o jedno poschodí nahoru, do třetího patra na Gordon Street. Jak tak seděl za psacím stolem, podíval se na nástěnný kalendář. Bylo 1. dubna - apríl. To tedy dokonale sedí, pomyslel si hořce.

Jediným světlým paprskem na obzoru bylo vědomí, že za týden bude jeho syn Tommy po dobu jarních prázdnin doma. Budou mít pro sebe celý týden, než se Julia vrátí z dovolené, kterou tráví na lyžích se svým přítelem ve Verbier, a na zbytek prázdnin mu ho vezme.

Po celý týden bude jeho malý byt v South Kensingtonu bouřit nadšením dvanáctiletého kluka, vyprávěním o hrdinství na ragbyovém hřišti, o kouscích, které provedli učitelé francouzštiny, žádostmi o další dávky džemu a koláčů, jež se konzumují potají, jakmile se v ložnici zhasne. Preston se při této představě usmíval a rozhodl se, že si vezme alespoň čtyři dny volna. Naplánovali si několik výletů pro otce a syna a doufal, že mu je Tommy schválí. Vyrusil ho Jeff Bright, zástupce ve vedení oddělení.

Preston věděl, že kdyby nebyl Bright tak mladý, dostal by jeho místo. I on patřil ke chráněncům Harcourta-Smithe, cítil se šťasten a polichocen, že ho náměstek generálního ředitele pravidelně zve na malé občerstvení, při němž mu referuje o všem, co se odehrává v oddělení. Až se Harcourt-Smith stane generálním ředitelem, dotáhne to Bright daleko.

"Napadlo mě, John, že by ses rád podíval na seznam přístavů a letišť, jež vedeme v patrnosti," řekl Bright.

Preston si prohlížel složku, kterou dostal na stůl. To je skutečně tolik letišť, odkud startují a kde přistávají letadla mimo britské ostrovy? Seznam přístavů, které mohou přijmout obchodní nákladní lodě plující z cizích přístavů, obsahoval několik stránek. Povzděchl si a dal se do čtení.

Příští den našel Petrovskij to, co hledal. Postupoval zásadně tak, že nakupoval v různých městech hrabství Suffolk a Essex, až dorazil do Stowmarketu. Koupil tam motocykl BMW, pohon hřídelem K 100, nikoli nový, ale ve výborném stavu, tři roky starý, najeto měl však pouze 22000 mil. V tomtéž obchodě prodávali i veškeré příslušenství - černé kožené kalhoty a bundu, shrnovací rukavice, vysoké boty se zdrhovadly a přilbu s tmavým pohyblivým hledím. Koupil si úplnou výzbroj.

Dvacetiprocentní záloha mu sice motocykl zajišťovala, on si ho však hned nevzal. Požádal, aby na zadní kolo namontovali tašku s uzamykatelnou krabicí ze sklolaminátu. Pro motocykl si měl přijít po dvou dnech, kdy už bude taška připravena.

Z telefonní budky volal pojišťovacího agenta v Colchesteru a oznámil mu registrační číslo motocyklu BMW. Agent ho ujistil, že hned příští den uzavře dočasné třicetidenní pojištění. Pojistku pošle na adresu Velkého bílého koně v Ipswichi.

Ze Stowmarketu jel Petrovskij na sever do Thetfordu po hranicích hrabství s Norfolkem. Na Thetfordu nebylo nic zvláštního; pouze ležel přibližně v linii, která se mu hodila. To, co potřeboval, našel hned po obědě. Na Magdalen Street mezi číslem 13 a domem Armády spásy ležel stranou pravoúhlý dvůr s třiceti garážemi. Na jedné z dveří uviděl tabulku s nápisem: K PRONAJMUTÍ.

Vypátral majitele, který bydlel blízko, a najal si garáž na tři měsíce. Zaplatil v hotovosti a dostal klíč. Garáž byla malá a zatuchlá, ale pro jeho plány se hodila znamenitě. Majitel byl rád, že dostal peníze bez placení daně. Po Petrovském nežádal žádný průkaz totožnosti. Ten mu udal smyšlené jméno a adresu.

Do garáže uložil kožené kalhoty, přilbu, boty. Ve dvou různých obchodech koupil odpoledne ještě dva kanystry z umělé hmoty, každý po deseti galonech, u dvou různých čerpacích stanic do nich natankoval benzin a rovněž je uzamkl v garáži. Když zapadalo slunce, odjel zpět do Ipswichu, kde oznámil v recepci hotelu, že zítra ráno odjíždí.

Preston pocítil, že se začíná k zbláznění nudit. Na novém místě byl zatím dva dny a nedělal nic jiného, než že četl spisy. Seděl u oběda v kantýně a vážně pomýšlel na předčasný důchod. Jenže vyvstávaly hned dva problémy. Především pro muže kolem pětáctiřícitky nebude snadné najít nové zaměstnání, zvláště když jeho záhadná kvalifikace nepatří k těm, o

něž by velké firmy projevovaly neodolatelný zájem.

Druhý problém se týká loajality k siru Bernardu Hemmingsovi. Preston byl ve službě teprve šest let, ale starý muž se k němu choval vždy velmi laskavě. Měl rád sira Bernarda a věděl, že churavému generálnímu řediteli už mnoho života nezbývá.

Konečné rozhodnutí o tom, kdo z Británie stane v čele MI5 nebo MI6, záleží na výboru takzvaných Moudrých mužů. V případě MI5 sem normálně patří stálý podsekretář ministerstva vnitra (ministerstva, jemuž podléhá Pětka), dále stálý podsekretář ministerstva obrany, sekretář předsednictva vlády a předseda Spojeného zpravodajského výboru.

Tihle pánové doporučí vhodného kandidáta ministru vnitra a předsedkyni vlády, dvěma vedoucím politikům.

Nestávalo se, že by politikové doporučení Moudrých mužů odmítli.

Dříve než se byrokrati rozhodnou, provedou svým nenapodobitelným způsobem průzkum. Budou se odbývat diskrétní obědy v klubech, drinky u barů, šeptané diskuse nad šálkem kávy. V případě navrhovaného generálního ředitele MI5 se obrátí o radu i na šéfa organizace SIS, ale protože sir Nigel Irvine je sám těsně před odchodem do důchodu, potřeboval by velmi pádný důvod, aby se mohl vyslovit proti vedoucímu kandidátu jiné zpravodajské služby.

Koneckonců on už s ním nebude muset spolupracovat.

Jedním z těch, kdo rozhodnutí Moudrých mužů ovlivní nejvíce, bude sám odcházející generální ředitel Pětky. Preston věděl, že tak čestný muž jako sir Bernard Hemmings se bude cítit povinován vyslechnout názory vedoucích všech šesti sekcí. Jejich hlasy budou rozhodující, ať už jeho osobní pocity budou jakékoli. Ne nadarmo využíval Brian Harcourt-Smith svého vzrůstajícího vlivu na každodenní běh služby k tomu, aby do čela jednotlivých sekcí umisťoval jednoho po druhém své chráněnce.

Preston ani v nejmenším nepochyboval o tom, že by byl Harcourt-Smith rád, kdyby do podzimu odešel a následoval tak dva nebo tři jiné vedoucí, kteří v minulém roce přešli do civilního života.

"Ať mi vleze na záda," poznamenal v prázdné kantýně. "Já zůstanu."

Zatímco Preston obědval, Petrovskij opustil hotel. Jeho zavazadla se rozrostla o velký kufr plný šatů, které nakoupil na místě. Recepčnímu řekl, že odjíždí do hrabství Noxfolk a že veškerá pošta, která mu dojde, má být zadržena do doby, než si ji vyzvedne.

Zavolal pojišťovacího agenta v Colchesteru a dozvěděl se, že dočasné pojištění na motocykl bylo uzavřeno. Rus požádal agenta, aby pojistku neposílal; vyzvedne si ji sám. Udělal to ihned a pozdě odpoledne se nastěhoval do domu číslo 12 v Cherryhayes Close. Část noci strávil tím, že pečlivě pracoval se šiframi pro jedno užití. Přípravoval kodovanou zprávu, kterou by nerušil žádný počítač. Věděl, že rušení kodů je založeno na vzorcích a opakování; ať byl kod sestaven sebedokonaleji, počítač ho vždy rozluštil. Když se však použije šifra pro jedno užití na každé slovo krátké zprávy, žádné vzorce a opakování nejsou.

Příští den ráno, v sobotu, odjel do Thetfordu, auto zanechal v garáži a místním taxíkem odjel do Stowmarketu. Tam zaplatil potvrzeným šekem zbytek ceny motocyklu BMW, na toaletě se převlékl do kožených kalhot a přilby, které si přinesl v plátěné brašně, nacpal brašnu, sako, kalhoty a boty do tašky na zadním kole a odjel.

Byla to dlouhá jízda a trvala mnoho hodin. Teprve pozdě večer se vrátil do Thetfordu, převlékl se, zaměnil motocykl za rodinný sedan a klidně přijel do Ipswiche na Cherryhayes Close, kam dorazil o půlnoci. Nikdo si ho nevšiml, ale i kdyby, byl by "tím sympatickým mladým panem Rossem, který se včera nastěhoval do čísla dvanáct".

V sobotu večer by byl seržant americké armády Averell Cook raději na schůzce se svým děvčetem v blízkém Bedfordu. Nebo by si rád zahrál s přáteli karty v kanceláři zásobovacího důstojníka. Místo toho sloužil směnu od 16 hodin do půlnoci na spojené britsko-americké odposlouchávací stanici v Chicksandsu.

"Hlavní úřad" britského elektronického monitorovacího a kodovacího komplexu je ve Vládním komunikačním hlavním stanu v Cheltenhamu v hrabství Gloucestershire na jihu Anglie. Hlavní stan má pobočné stanice v různých částech země, a jednu z nich, Chicksands v hrabství Bedfordshire, obsluhují společně Vládní komunikační hlavní stan a Americká národní bezpečnostní agentura.

Doby, kdy se pozorní mužové, shrbení se sluchátky na uších, pokoušeli zachytit a nátočit ručně vytvářanou morseovku, kterou vysílal nějaký německý agent v Británii, jsou dávno pryč. Celý postup odposlouchávání, analyzování, rozlišování nevinného od ne tak zcela nevinného, natáčení a luštění kodů převzaly počítače.

Seržant Cook věděl, a zcela právem, že jestliže některá ze spleti antén nahoře zachytí elektronický šepot, předá jej skupinám počítačů dole. Čtení pásků je automatické a nahrávání každého šepotu v éteru, který by tam neměl být, je rovněž automatické. Jestliže se takový šepot vyskytne, věčně bdělý počítač spustí sám svůj nárazový knoflík ukrytý hluboko v mnohobarevných útrokách, nahraje vysílání, okamžitě se zaměří na jeho pramen, instruuje jiné bratrské počítače v zemi, aby se rovněž zaměřily na zdroj vysílání, a varuje seržanta Cooka.

V 11.43 něco přimělo hlavní počítač, aby zapojil svůj nárazový knoflík. Něco nebo někdo vysílal něco, co se neočekávalo, a z vířivého kaleidoskopu elektronických signálů, které naplňují vzduch naší planety čtyřicet hodin denně, si toho počítač všiml a vypátral to. Seržant Cook zpozoroval varovný signál a sáhl po telefonu.

To, co počítač zachytil, byla "mrcha", krátký pisklavý zvuk, který trval několik vteřin a pro lidské ucho nic neznamenal. "Mrcha" je konečný produkt velice pracné procedury vysílání tajných zpráv. Nejdříve se zpráva napíše zcela zřetelně a zkrátí na co nejmenší rozsah. Pak se zakóduje, ale stále zůstává seznamem písmen či číslic. Zakodovaná zpráva se převede do Morseovy abecedy, nikoli pro posluchače, ale pro magnetofon. Páska se zrychlí na nejvyšší míru, takže tečky a čárky, které tvoří vysílání, jsou zhuštěny, až splynou v jediné zapištění, které trvá několik sekund. Když je vysílač připraven k vysílání, operátor pískot vyšle, sbalí aparáty a rychle se klidí někam jinam.

Triangulátory přesně určily místo, odkud pískot vycházel. I počítače na Menwith Hill v hrabství Yorkshire a v Brawdy

ve Walesu vysílání "mrchy" zachytily a určily směr. Když tam přijela místní policie; zjistilo se, že místem vysílání je ohbí osamělé cesty vysoko v obvodu Derbyshire Peak. Nikdo tam nebyl.

Po určité době se zpráva dostala do Cheltenhamu a byla zpomalena na takovou míru, že se tečky a čárky daly přepsat do písmen. Čtyřicet hodin se jimi zabývaly elektronické mozky zvané luštitelé kódů, ale odpovědi byla stále velká nula.

"Je to dřímající vysílač, pravděpodobně někde v Midlandsu, který se aktivizoval," referoval hlavní analytik generálnímu řediteli Vládního komunikačního hlavního stanu. "Zdá se, že náš člověk používá pro každé slovo šifru pro jedno užití. Pokud nebudeme mít víc materiálu, nerozluštíme to."

Bylo rozhodnuto velmi bedlivě sledovat kanál, kterého tajný odesílatel užil, třebaže při příštím vysílání skoro určitě použije kanálu jiného.

Stručná zmínka o incidentu přišla na několik psacích stolů, mezi jinými i na stůl sira Bernarda Hemmingse a sira Nigela Irvina.

Zpráva byla přijata také jinde, zejména v Moskvě. Po dekodování pomocí tabulky šifer na jedno použití, jež vysílatel v tichých vodách Ipswiche použil, informovala příjemce o tom, že jejich člověk na místě dokončil předběžné úkoly v předstihu a že je připraven přijmout prvního kurýra.

13

Jarní tání mělo nastat každou chvíli, zatím však na větvích bříz a jedlí visel zmrzlý sníh. Z nápadného, dvojité zaskleného okna v sedmém nejvyšším poschodí budovy prvního hlavního ředitelství v Jasněvu by ten, kdo by pozoroval krajinu, mohl za mořem zimních stromů rozeznat cíp západního konce jezera, kam se v létě rádi přijížděli bavit západní diplomaté z Moskvy.

Generálporučík Jevgenij Sergejevič Karpov by toho nedělního dopoledne dal přednost pobytu se ženou a dětmi na chatě; když se však člověk dostane na žebříčku kariéry tak vysoko jako on, musí některým věcem věnovat osobní pozornost. Takovou věcí byl i příjezd cestáka, který se měl vrátit z Koloně. Karpov se podíval na hodinky. Bylo už skoro poledne a chlapík se opozdil. Odvrátil se od okna, vzdychl a posadil se na otáčecí židli za psacím stolem. Jevgenij Karpov byl v padesáti sedmi letech na vrcholu kariéry a moci, jaké mohl, alespoň v rámci prvního hlavního ředitelství, profesionální zpravodajský důstojník vůbec dosáhnout. Fedorčuk se dostal ještě výš, přímo do předsednictva a do MVD, ale to jenom proto, že se držel šosů generálního tajemníka. Kromě toho Fedorčuk nepatřil k prvnímu hlavnímu ředitelství; jen zřídka opouštěl Sovětský svaz; ostruhy si vysloužil zejména za to, jak úspěšně rozdrtil vnitřní disidenty a nacionalistická hnutí.

Ale na člověka, který strávil dlouhá léta službou vlasti v zahraničí - což je v SSSR, pokud jde o postup k nejvyšším hodnostem, vždycky minus - byl Karpov úspěšný. Hubený, sportovně vypadající muž v pěkně střiženém obleku (což byla jedna z výhod příslušnosti k prvnímu hlavnímu ředitelství) byl generálporučíkem a prvním zástupcem náčelníka prvního hlavního ředitelství. V této funkci měl v Sovětském svazu nejvyšší hodnost profesionálního důstojníka v zahraničním zpravodajství, byl na stejné úrovni jako náměstkové ředitele operací a zpravodajství v CIA a sir Nigel Irvine v SIS.

Před lety přemístil generální tajemník na své cestě k moci generála Fedorčuka z předsednictva Státní bezpečnosti na ministerstvo vnitra. Na Fedorčukovo místo nastoupil generál Čebrikov. Tím vznikla díra - Čebrikov byl jedním ze dvou prvních náměstků předsedy Státní bezpečnosti.

Uprázdňené místo prvního náměstka předsedy bylo nabídnuto generálplukovníkovi Krjučkovovi, který po něm hned skočil. Potíž byla v tom, že Krjučkov byl tehdy náčelníkem prvního hlavního ředitelství a nechtěl se tohoto mocenského postavení vzdát. Chtěl si podržet obě místa. Dokonce i on však uznal - a Karpov si soukromě myslel, že Krjučkov je pitomý, až to bučí - že nemůže být současně na dvou místech; nemohl být zároveň ve svém úřadu prvního náměstka předsedy v centru na Dzeržinského náměstí a v úřadě náčelníka prvního hlavního ředitelství v Jasněvu. Funkce prvního náměstka prvního hlavního ředitelství, která existovala již mnoho let, získala podstatně na důležitosti. Stala se místem pro důstojníka se značnou operační zkušeností, opravdu nejvyšším v prvním hlavním ředitelství, na něž mohl důstojník s perspektivami aspirovat. Když teď už Krjučkov ve "vesnici" - jak se říkalo v žargonu Jasněvu nesídlil, funkce jeho prvního náměstka nabyla na významu.

Když generál B. S. Ivanov odešel do důchodu, byli na jeho funkci navrženi dva možní kandidáti: Karpov, tehdy poněkud mladý, ale vedoucí důležitého třetího oddělení v místnosti 6013, sekce, která zahrnovala Británii, Austrálii, Nový Zéland a Skandinávii; a Vadim Vasiljevič Kirpičenko; poněkud starší, trochu zkušenější, který byl v čele oddělení S, neboli ilegálního. Funkci získal Kirpičenko. Jako útěcha bylo Karpovovi nabídnuto povýšení do čela ilegálního oddělení, kde setrval dva vzrušující roky.

Brzy na jaře 1985 udělal Kirpičenko docela hezkou věc: při rychlé jízdě, dosahující téměř sto mil za hodinu, po okružní silnici Sadovaja Spaskaja vjelo jeho auto na naftu, která vytekla z nákladního automobilu, a stalo se neovladatelným. O týden později se na Novoděvičském hřbitově konal tichý soukromý obřad a Karpov dostal Kirpičenkovo místo.

Byl rád, že může ilegální oddělení předat starému Borisovovi, který byl číslem dvě tak dlouho, že už si nikdo nevzpomínal, kolik je to let, a funkci si každopádně zasloužil.

Na stole zazvonil telefon. Dychtivě ho popadl.

"Volá vás soudruh generálmajor Borisov."

Já o vlku, pomyslel si Karpov. Pak se zamračil. Měl soukromou linku, která neprocházela spojovací deskou, ale jeho

starý kolega ji zásadně nepoužíval. Volá tedy asi zvenčí. Karpov požádal sekretářku, aby k němu okamžitě uvedla cestáka z Kodaně, hned jak se dostaví. Stiskl knoflík pro vnější hovory a vzal si Borisovův hovor.

"Pavle Petroviči, jak se vám daří v tento hezký den?"

"Volal jsem vás domů a potom na chatu. Ludmila mi řekla, že jste v práci."

"Jsem. Někomu takové věci docela vyhovují."

Karpov si ze starého muže jemně utahoval. Borisov byl vdovec a v práci trávil víc víkendů než kdokoli jiný.

"Jevgeniji Sergejeviči, potřebuji s vámi mluvit."

"Samozřejmě. Jste vždy vítán. Přijel byste zítra sem za mnou, nebo mám přijet já do města?"

"Nemohlo by to být už dnes?"

To je ještě divnější, pomyslel si Karpov. Tomu starochovi se asi něco stalo. Mluví, jako by hodně pil.

"Máte tam při ruce lahvinku, Pavle Petroviči?"

"Asi bych ji potřeboval," odpověděl sveřepý hlas v telefonu. "Člověk občas potřebuje silnější doušek. Zvláště když má problémy."

Karpov si uvědomil, že jde o vážnou věc; ať už je to cokoli. Opustil žertovný tón.

"No tak, starče," uklidňoval ho, "kde jste?"

"Znáte mou chatu?"

"Samozřejmě. Chcete, abych za vámi přijel?"

"Ano, byl bych vám vděčný. Kdy byste tady mohl být?"

"Řekněme kolem šesté?" navrhl Karpov.

"Mám tu připravenou láhev vodky," řekl hlas a Borisov zavěsil.

"Pro mne ne," zabručel Karpov.

Na rozdíl od většiny Rusů Karpov škoro vůbec nepil, a když přece jen, dával přednost arménskému koňaku nebo skotské, kterou dostával v diplomatickém zavazadle z Londýna. Vodka považoval za ohavnost.

Nedělní odpoledne v Předělkinu je pryč, pomyslel si a zavolal Ludmile, že odpoledne nemůže přijet. O Borisovovi se nezmínil. Jenom jí řekl, že nemůže odejít a že se uvidí až kolem půlnoci v bytě ve středu Moskvy.

Stále ho trápila Borisovova neobvyklá sveřepost; prožili spolu už mnoho let, příliš mnoho, než aby se urazil. Borisov měl však divnou náladu, moc divnou na člověka, který byl obvykle vlídný a flegmatický.

V neděli odpoledne přiletěla pravidelná linka Aeroflotu z Moskvy na londýnské letiště Heathrow po páté.

Jako ve všech posádkách Aeroflotu i v této sloužil jeden z jejich členů dvěma pánům, státní letecké společnosti a Státní bezpečnosti. První důstojník Romanov nebyl přímo zaměstnancem Státní bezpečnosti, jenom agentem - to znamenalo, že podává zprávy o svých spoluzaměstnancích a občas vyřizuje vzkazy či posílky.

Celá posádka uzavřela letadlo a na noc je ponechala v rukou pozemního personálu. Všichni jako obvykle prošli procedurou při východu pro letecké posádky, celník jenom zběžně prohlédl jejich tašky přes rameno a ruční zavazadla. Někteří letci nesli přenosná tranzistorová rádia. Nikdo si nevšímal přijímače značky Sony, který nesl Romanov na řemínku přes rameno. Luxusní západní zboží patřilo k výhodám zahraničních cest sovětských občanů - všichni to věděli - a ačkoli dostávali mimořádně nízký přiděl zahraničním měny, přece jen rádi nakupovali kazety a magnetofony, přijímače a voňavky pro ženy v Moskvě.

Jakmile měla posádka za sebou pasové a celní formality, nasedla do minibusu a odjela do hotelu Green Park, kde pracovníci Aeroflotu často bydleli. Ten, kdo dal Romanovovi v Moskvě tři hodiny před startem tranzistorový přijímač, musel vědět, že členové posádky Aeroflotu nejsou na letišti Heathrow sledováni. Britská kontrašpionáž se asi domnívá, že i když tu jde o určité riziko, je poměrně malé ve srovnání s náklady a námahou hlídacích operací.

Když se Romanov ocitl ve své ložnici, neodolal zvědavosti a podíval se na přijímač. Pak ale pokrčil rameny, uzamkl rádio ve svém zavazadle a šel do baru, kde už ostatní důstojníci popíjeli. Věděl přesně, co má s přijímačem příští den po snídani dělat. Udělá to a zapomene na to. Netušil, že hned po svém návratu do Moskvy půjde do karantény.

Karpovův vůz zaskřípěl na sněhem pokrytých cestě právě před šestou hodinou. Proklínal Borisova, který tvrdošíjně trval na tom, aby měl chatu na tak opuštěném místě.

Všichni ve službě o tomto Borisovově podivínství věděli. Ve společnosti, která považuje za krajně podezřelý každý individualismus či odchylku od normy, nemluvě už o zřejmých výstřelcích, to Borisovovi celkem procházelo, protože byl vynikající pracovník. Od svých chlapeckých let pracoval v tajné zpravodajské službě a některé jeho husarské kousky, které provedl Západu, se tradovaly jako legendární ve výcvikových střediscích a v kantýnách, kde se mladí adepti stravovali.

Když Karpov ujel po cestě asi půl míle, rozeznal světla chalupy či srubu, do kterého se Borisov rád uchýloval, když si chtěl odpočinout. Jiní si rádi, ba dokonce s nadšením stavěli víkendové chaty ve schváleném pásmu podle svého místa ve společenské hierarchii a všechny tyto oblasti ležely na západ od Moskvy podél křivky řeky za Uspenským mostem. Ne tak Borisov. O víkendech - pokud se mohl odpoutat od psacího stolu - se rád uchýloval do soukromí a hrál si na primitivního venkovana v tradiční chalupě hluboko v lesích na východ od hlavního města. Čajka zastavila před dřevěnými dveřmi.

"Počkej tady," přikázal Karpov svému řidiči Míšovi.

"Radši se otočím a strčím pár klacků pod kola, nebo odtud nevyjedeme," zabručel Miša.

Karpov přisvědčil a vystoupil z auta. Nevzal si galoše, protože nepředpokládal, že se bude brodit po kolena sněhem. Klopýtal ke dveřím a zabušil na ně. Dveře se otevřely a objevil se obdélník žlutého světla, jež vrhaly petrolejky a ve

světlo stál generálmajor Pavel Petrovič Borisov v sibiřské košili, manšestrových kalhotách a vysokých plátěných botách.

"Vypadáte jako nějaká postava z Tolstého románu," řekl Karpov, když ho generál uvedl do hlavního obytného pokoje, kde ho zalila teplem cihlová kamna plná polen; bylo mu, jako by se ocitl v teplém ženském klíně.

"Je to lepší než šaty z výkladní skříně na Bond Street," zabručel Borisov, který vzal od Karpova plášť a pověsil ho na dřevěný kolík.

Otevřel láhev vodky tak silné, že vytékala skoro jako sirup, a naplnil obě sklenice. Oba muži se posadili za stůl.

"Až do dna," řekl Karpov a zvedl sklenici po ruském způsobu mezi ukazováčkem a palcem, s blankou nataženou mezi prsty.

"Na vaše zdraví," odpověděl Borisov netrpělivě a vyprázdnil první sklenici.

Stará venkovanka, podobná bábušce na čajovém hrnci a připomínající matku Rus, s bezvýrazným obličejem a šedivými vlasy spletenými v drdol, se vynořila zezadu a položila na stůl jídlo: černý chléb, cibuli, okurky, křechličky sýra. Beze slova odešla.

"Tak, starochu, jaké máte problémy?" zeptal se Karpov.

Borisov byl jenom o pět let starší než Karpov. Ten si znovu jako už tolikrát předtím uvědomoval, jak je generál podobný nebožtíku Dwightu Eisenhowerovi. Borisova, na rozdíl od většiny jeho druhů ve službě, měli jeho kolegové rádi a mladí adepti ho přímo zbožňovali. Už dávno mu dali přívětivou přezdívku "staroch". To slovo původně znamenalo vesnického starostu, ale teď nabylo významu anglického "the Old Man" a francouzského "le patron".

Borisov se díval rozladěně přes stůl. "Jevgeniji Sergejeviči, jak dlouho se už známe?"

"Víc let, než se mi vůbec chce připomínat," odpověděl Karpov.

"A za celou tu dobu - lhal jsem vám někdy?"

"Pokud si vzpomínám - ne," odpověděl zamyšleně Karpov.

"A vy mně teď také nebudete lhát?"

"Pokud to půjde, nebudu," odpověděl Karpov opatrně. Co to jenom do toho starocha vjelo?

"Tak co to teď děláte mému oddělení?" zeptal se Borisov hlasitě.

Karpov pečlivě rozvažoval tuto otázku.

"Proč mi neřeknete, co se vlastně vašemu oddělení děje?" vrátil mu otázku.

"Odíráte ho, to se děje," zavrčel Borisov. "Je to asi vaše práce. Nebo o tom alespoň víte. Jak mám proboha plnit úkoly operace S, když mi berete moje nejlepší lidi, nejlepší dokumenty a nejlepší vybavení? Léta letoucí sakramentsky těžké dřiny - a v několika dnech jste mi všechno zabavili."

Vybuchlo to z něho jako ze sopky, až do teďka to v sobě dusil. Karpov seděl, pohřížen v myšlenky, zatímco Borisov plnil sklenice. Karpov by se nebyl vyšplhal v bludišti chodeb Státní bezpečnosti tak vysoko, kdyby v sobě nevypěstoval šestý smysl pro nebezpečí. Borisov nebyl panikář; na tom, co říkal, muselo skutečně něco být, ale Karpov zcela upřímně nevěděl, co to je. Naklonil se vpřed.

"Pavličku Petroviči," řekl, přičemž použil důvěrné zdrobněliny jména Pavel, "jak říkáte, známe se spolu už mnoho let.

Věřte mi, já nevím, o čem mluvíte. Prosím vás, přestaňte už křičet a řekněte mi, o čem vlastně jde."

Borisova trošku uklidnilo Karpovo ujištění, že o ničem neví. A zároveň ho i udivilo.

"Dobrá," řekl, jako by měl objasňovat to, co by pochopilo i dítě. "Předně sem přišli dva šašci z ústředního výboru a požádali mě, abych jim dal svého nejlepšího ilegalistu, chlapíka, kterého jsem po léta trénoval a do kterého jsem vkládal své největší naděje. Tvrdili, že má být specializován pro "zvláštní úkoly", čert ví, co to má znamenat. Dobrá, dám jim svého nejlepšího člověka. Nelíbí se mi to, ale udělám to. Za dva dny jsou tu znovu. Chtějí mou nejlepší legendu, příběh, který jsem dával dohromady více než deset let. Od té zatracené iránské záležitosti se mnou nikdo tak nejednal.

Vzpomínáte si ještě na tu iránskou aféru? Dodnes jsem se z ní nevzpamatoval."

Karpov přisvědčil. Tehdy ještě nebyl v ilegálním oddělení, ale Borisov mu to později vyprávěl, když spolupracoval s Karpovem jako se svým vedoucím. V posledních dnech vlády iránského šacha rozhodlo mezinárodní oddělení ústředního výboru, že by bylo výborné, kdyby se podařilo tajně propašovat celé politbyro iránské komunistické strany Tudeh z Íránu. Zaútočilo na Borisovy spisy naplněné pracně sebraným materiálem a vybrakovali mu dvaadvacet dokonalých iránských legend, vymyšlených příběhů, které si Borisov střídal, aby mohl posílat lidi do Íránu, ne aby je dostával ven. "Oholili mě na kůži," křičel tehdy. "Jenom aby dostali do bezpečí ty zpropadené vši!" Později si stěžoval Karpovovi: "Stejně jim to nic nepomohlo. Ajatolláh Tudeh zakázal a my tam už nemůžeme nic podnikat."

Karpov věděl, že ta aféra Borisova stále jítí, ale nová záležitost byla ještě podivnější. Především jakákoli žádost o lidi a o legendu měla přijít k němu.

"Koho jste jim dal?" zeptal se.

"Petrovského," odpověděl Borisov rezignovaně. "Musel jsem. Chtěli nejlepšího a Petrovskij všechny ostatní převyšoval. Vzpomínáte si na něho?"

Karpov přisvědčil. Byl v čele ilegálního oddělení teprve dva roky, ale pamatoval si jména těch nejlepších a mimořádně operace. Ve svém nynějším postavení měl dokonalý přístup ke všem faktům.

"Kdo dal k těm opatřením příkaz?"

"No tak tedy, technicky ústřední výbor. Ale soudě podle druhu oprávnění..." Borisov ukázal vzpřímeným prstem ke stropu a dále až k obloze.

"Bůh?" zeptal se Karpov.

"Skoro. Náš milovaný generální tajemník. Alespoň se tak dohaduju."

"Ještě něco?"

"Ano. Když dostali legendu, přišli ti stejní kašpaři ještě jednou. Tentokrát vzali přijímačový krystal do jednoho z těch

tajných vysílačů, které jste umístil v Anglii před čtyřmi lety. Proto jsem si myslel, že jste za tím vším vy." Karpov přivřel oči. V době, kdy byl v čele ilegálního oddělení, vyvinuly státy NATO pershingy II a rakety s plochou dráhou letu. Washington pobíhal po světě, snažil se do poslední cívky oživit všechny filmy Johna Waynea a politbyro bylo vyděšeno. Karpov dostal příkaz, aby zvýšil kontingent ilegalistů, kteří měli v západní Evropě provádět masové sabotáže hluboko za všemi liniemi. To všechno měla být příprava, kdyby náhle vypuklo nepřátelství.

Aby toto nařízení splnil, dal v západní Evropě umístit určitý počet tajných vysílaček, tři z toho v Británii. Muži, kteří spravovali přístroje a byli vyškoleni k jejich obsluze, byli všichni "spáči" s příkazem, aby nic nedělali, dokud jim agent příslušným kódem nedá rozkaz k akci. Přístroje byly ultramoderní. Zaznamenávaly zprávy během vysílání; přijímací přístroj potřeboval programový krystal k tomu, by bylo možno zprávu dešifrovat. Krystaly byly uloženy bezpečně v ilegálním oddělení.

"Který vysílač to byl?" zeptal se Karpov.

"Ten, který jste nazval 'Poplar'."

Karpov přikývl. Všechny operace, všichni agenti, všechny položky, vše bylo označeno šifrovanými názvy. Karpov byl však specialistou na Británii tak dlouho a znal Londýn tak dobře, že měl své soukromé kodovací názvy pro vlastní operace. Byla to jména londýnských předměstí na dvě slabiky. Tři vysílače, které dal umístit v Británii, se nazývaly "Hackney", "Shoreditch" a "Poplar".

"Ještě něco, Pavle Petroviči?"

"Jistě. Tihle chlápci nejsou nikdy spokojeni. Poslední, koho mi vzali, byl Igor Volkov."

Karpov věděl o majoru Volkovovi, dříve z výkonného akčního oddělení. (Když politbyro rozhodlo, že přímé údery 'bezprostřední akce' jsou příliš riskantní a že budou špinavou práci vykonávat Bulhaři a východní Němci, soustředěvalo se oddělení na sabotáže.)

"Jaká je jeho odbornost?" zeptal se.

"Přenášet tajné balíčky přes státní hranice, zvláště v západní Evropě."

"Pašovat."

"Ano, pašovat. Je dobrý. Ví toho o hranicích v této části světa, o clu a o pasových formalitách i o tom jak je obejít, víc než všichni ostatní, které tu máme. Vlastně měl bych říct... věděl. Vzali ho taky."

Karpov vstal a naklonil se vpřed. Obě ruce položil na ramena staršího muže.

"Podívejte se, starče, dávám vám slovo, že to není moje operace. Ani jsem o ní nevěděl. Ale oba víme, že je obrovská, a to znamená, že je nebezpečné strkat do ní nos. Zůstaňte klidný, spolkněte to, smiřte se se ztrátami. Já se v klidu pokusím zjistit, oč vlastně jde a kdy dostanete zpátky svoje věci. Pokud jde o vás, nikomu ani muk, ústa zamčená na deset zámků, ano?"

Borisov zvedl obě ruce dlaněmi vzhůru, naznačuje tak svou nevinnost. "Znáte mě, Jevgeniji Sergejeviči, umřu jako nejstarší člověk v Rusku."

Karpov se zasmál. "Asi ano."

Oblékl si plášť a zamířil ke dveřím. Borisov ho doprovázel.

Když došel Karpov k autu, zaklepal u řidiče na okénko.

"Chci se trochu projít. Jeď za mnou, dokud nebudu chtít nastoupit," řekl.

Vydal se dolů po zasněžené cestě. Nevšímal si ledu, který mu přimrzal k městským botám a k vlněným kalhotám.

Mrznoucí noční vzduch mu osvěžoval obličej a odnášel výpary z vodky. Potřeboval jasnou hlavu, aby mohl přemýšlet. Co se dozvěděl, ho rozzlobilo. Někdo - a nepochyboval o tom, kdo to je - se pouští do soukromé operace v Británii. Je to hrubý zásah do jeho kompetence jako prvního náměstka prvního hlavního ředitelství. A pak, on, Karpov, strávil v Británii tolik let, tolik let tam řídil agenty, že ji považuje za svoje soukromé hájemství.

Zatímco generál Karpov kráčel zamyšleně po cestě, v malém bytě v Highgate v Londýně, ani ne pět set yardů od hrobu Karla Marxe, zazvonil telefon.

"Jsi tam, Barry?" zavolal ženský hlas z kuchyně.

Z obývacího pokoje odpověděl mužský hlas: "Ano, už si to беру."

Muž šel do haly a zvedl sluchátko. zatímco jeho žena dál připravovala nedělní večeři.

"Barry?"

"U telefonu."

"Promiňte, že vás ruším v neděli večer. Tady je C."

"Och, dobrý večer, pane."

Barry Banks byl překvapen. Nestávalo se příliš často, že by šéf volal někomu ze svých lidí domů.

"Podívejte, Barry, v kolik hodin chodíváte obvykle ráno do Charles Street?"

"Kolem desáté, pane."

"Mohl byste zítra odejít z domova o hodinu dříve a stavit se v Sentinelu, kde bychom si pohovořili?"

"Ano. Samozřejmě."

"Tak se uvidíme kolem deváté."

Barry Banks byl K7 v hlavním stanu MI5 v Charles Street, ale patřil do MI6, kde bylo jeho úkolem zprostředkovat spojení sira Nigela Irvina s bezpečnostní službou. Při večeři, kterou mu žena připravila, uvažoval, co asi sir Nigel Irvine chce a proč ho požádal, aby za ním přišel před začátkem pracovní doby.

Jevgenij Karpov néměl nejmenší pochyby o tom, že byla zahájena tajná operace, že je v běhu a že se týká Británie.

Věděl, že Petrovskij prošel odborným školením, aby byl přímo v srdci Británie považován za Brita; legenda, kterou sebrali z Borisovových spisů, se na Petrovského do puntíku hodila; vysílač Poplar byl ukryt v severním Midlandsu v Anglii. Jestliže byl převelen Volkov, protože je expertem na pašování balíčků, jistě budou převelení ještě další specialisté, ale z jiných oddělení, mimo Borisovův okruh.

To všechno ukazovalo na pravděpodobnost, že Petrovskij pojede do Británie v naprosté tajnosti, nebo že tam odjel. Na tom není nic zvláštního, k tomu ho přece vyškolili. Zvláštní je, že z operace jsou přísně vyloučeni lidé z hlavního prvního ředitelství a osobně on, Karpov. Nebylo to ani trochu logické, zvláště když se vezme v úvahu, jaké má znalosti o Británii a jejích záležitostech.

V duchu se vrátil o dvacet let zpátky, k večeru v září 1967, kdy lovil v barech západního Berlína, navštěvovaných britským personálem, který měl zrovna volno. Tento úkol mu byl přidělen proto, že byl odvážný a na začátku své kariéry.

Zrak mu padl na zasmušilého, nevrlého mladého muže, který seděl u baru v civilních šatech, ale jeho účes prozrazoval, že patří k britské armádě. Karpov tohoto osamělého pijáka oslovil a zjistil, že je to devětadvacetiletý radista signalizační (monitorovací) jednotky, sloužící u Královského letectva v Gatowu. Mladý muž byl krajně nespokojen se svým životním údělem.

Mezi zářím a lednem 1968 tohoto příslušníka britského Královského letectva Karpov zpracovával. Zpočátku předstíral, že je Němec, což byla jeho krycí národnost; teprve později připustil, že je Rus. Byl to malý „zátah“, tak jednoduchý, až byl podezřelý. Ale všechno bylo v naprostém pořádku. Angličanovi lichotilo, že je předmětem zájmu sovětské Státní bezpečnosti. Jako člověk na nesprávném místě nenáviděl svou službu i svou vlast. Přislíbil, že bude pracovat pro Moskvu. Během léta 1968 ho Karpov ve východním Berlíně vyškolil; čím víc ho poznával, tím víc jím opovrhoval. Pobyt v Berlíně a smlouva s britským Královským letectvem se chýlily ke konci. V září měl být Angličan demobilizován a měl se vrátit do Británie. Navrhli mu, aby si po odchodu z letectva zažádal o přijetí do Vládního komunikačního stanu v Cheltenhamu. Souhlasil a v září 1968 nastoupil na nové místo. Jmenoval se Geoffrey Prime.

Aby ho mohl Karpov dále řídit, byl přeložen v krycí funkci diplomata na sovětské velvyslanectví. Tam kontroloval Primea po tři léta až do roku 1971, kdy se vrátil do Moskvy a předal úkol svému nástupci. Případ jeho kariéry nesmírně prospěl, byl povýšen na majora a zároveň přeložen zpět do třetího oddělení. Tam se zabýval materiály od Primea až do poloviny sedmdesátých let. V každé zpravodajské službě vládne zásada, že operace přinášející materiál je zaznamenána a pochválena, a důstojník, který operaci kontroluje, je s chválou úzce spjat.

V roce 1977 odešel Prime z Vládního komunikačního hlavního stanu. Britové věděli, že dochází k úniku informací, a na stopy nasadili psy. V roce 1978 se Karpov vrátil do Londýna, tentokrát jako šéf celé rezidentury a v hodnosti plukovníka. I když Prime nebyl ve Vládním komunikačním stanu, stále fungoval jako agent. Karpov se ho snažil varovat, aby se příliš neangažoval. Poukazoval na to, že o jeho činnosti před rokem 1977 neexistuje nikde ani sebemenší důkaz a nejlepší bude, když se nebude moc ukazovat.

Kdyby dokázal nesahat svými špinavými rukama na holčičky, byl by Prime dodnes na svobodě, myslel si Karpov rozzlobeně. O Primeových spádech vědět už dávno. Obvinění z odporného mravnostního deliktu přivedlo nakonec policii do Primeova bytu a vedlo k jeho úplnému doznání. Za sedm obvinění ze špionáže dostal pětadvacet let.

Londýn ale přinesl Karpovovi i dva úspěchy, které vynahradily nepříznivý obrat v Primeově záležitosti. V roce 1980 byl Karpov na jednom koktejlu představen civilnímu zaměstnanci ministerstva obrany. Úředník zprvu nezaslechl správně Karpovo jméno a několik minut se s ním zdvořile bavil, než zjistil, že je Rus. Když na to přišel, jeho chování se okamžitě změnilo. Z Angličanova strohého a chladného chování Karpov vyčetl, že jím hluboce pohrdá jako Rusem i jako komunistou.

Karpova to nepohoršilo, úředník vzbudil jeho zájem. Dozvěděl se, že se jmenuje George Berenson. Další pátrání v následujících týdnech ukázalo, že je vášnivý antikomunista a nadšený obdivovatel Jižní Afriky. Karpov si sám pro sebe označoval Berensona jako možnou oběť, která by mohla pracovat pod falešnou vlajkou.

V květnu 1981 se Karpov vrátil do Moskvy a stal se náčelníkem třetího oddělení. Poptával se, zda nemají někde Jihoafricana, který by sympatizoval se Sovětským svazem. Ilegální oddělení se zmínilo o dvou lidech, o jednom důstojníkovi v jihoafrickém námořnictvu jménem Gerhardt a o diplomatu jménem Marais. Marais se zrovna po třiletém pobytu v Bonnu vrátil do Pretorie.

Na jaře roku 1983 byl Karpov povýšen na generálmajora a stal se hlavou ilegálního oddělení, které kontrolovalo Maraise. Nařídil Jihoafričanovi, aby si na závěr své dlouhé kariéry zažádal o místo v Londýně. Marais v roce 1984 toto místo dostal. V naprosté tajnosti letěl Karpov osobně do Paříže a sám Maraise instruoval: Marais si měl hledět George Berensona a snažit se ho získat pro Jižní Afriku.

V únoru 1985, po smrti Kirpičenka, postoupil Karpov na své nynější místo. Měsíc poté Marais hlásil, že se Berenson chytil. Tentýž měsíc došla první sada Berensonova materiálu a měla cenu čtyřicet dva karátového zlata z mateřské žily. Od té doby řídil Karpov osobně operaci Berenson - Marais jako ředitelský případ dvakrát ročně se setkával s Maraisem v evropských městech, aby mu blahopřál a instruoval ho. Zrovna v tu chvíli, v hodinu oběda, přinesl posel poslední zásilku Berensonova materiálu, kterou adresoval Marais Státní bezpečnosti v Kodani.

Londýnské období od roku 1978 do roku 1981 přineslo druhou výhodu. Jak bylo zvykem, Karpov dal Primeovi a Berensonovi svoje osobní kódovací jména: Prime byl "Knightsbridge" a Berenson byl "Hampstead". A pak tu byl "Chelsea"...

Karpov si vážil Chelsea, Primea a Berensonem pohrdal. Na rozdíl od těch dvou nebyl Chelsea agent, ale kontakt, muž vysokého postavení a stejně jako Karpov pragmatik, oddaný realitám svého zaměstnání, své vlasti a okolního světa. Karpova nikdy nepřestaly uvádět v úžas zmínky západního tisku o zpravodajských důstojnících, žijících údajně ve světě fantazie; podle Karpova žili ve vysněném světě politici, kteří se dali svést a omámit vlastní propagandou.

Karpov se domníval, že zpravodajští důstojníci chodí po sledovaných ulicích, lžou a klamou, aby mohli uskutečnit své poslání, ale jestli se někdy uchylují do říše fantazie, jako to často činí lidé ze CIA při svých krycích akcích, pak jenom tehdy, když se dostanou do bryndy.

Chelsea dvakrát včas hlásil, že jestliže Sovětský svaz bude pokračovat v určité akci, dostane se do příšerných nesnází, z nichž se jen tak nevyhrabe. Karpov mohl své vlastní lidi varovat před hrozcím nebezpečím. Když se ukázalo, že měl pravdu, byl zahrnut uznáním.

Zastavil se a přinutil mozek, aby se vrátil k současnému problému. Borisov měl pravdu; generální tajemník mu připravoval přímo před nosem jakousi osobní, soukromou operaci v Británii a vyloučil Státní bezpečnost z účasti na kterékoli její části. Karpov věřil nebezpečí; přestože strávil řadu let ve funkci předsedy Státní bezpečnosti, nebyl generální tajemník profesionální zpravodajský důstojník. Karpov možná dává v sázku svou vlastní kariéru, je pro něj však životně důležité, aby zjistil, co se vlastně u všech všudy děje. Musí postupovat opatrně, velmi opatrně. Podíval se na hodinky. Půl dvanácté. Pokynul řidiči, vlezl do čajky a odjel domů do Moskvy.

V pondělí dopoledne se Barry Banks dostavil do hlavního stanu SIS za deset minut devět. Dům Sentinel je velká, čtvercová, překvapivě nevkusná budova na jižním břehu Temže. Londýnská městská rada ji pronajala jistému ministerstvu. Výtahy jsou nespolehlivé a v nižších poschodích odpadávají kachle z mozaikových zdí, takže to vypadá, jako by stěny měly lupy.

Banks prokázal u předního pultu totožnost a šel hned nahoru; šéf, bodrý a vlídný - jako vždy - ke snaživým podřízeným, ho přijal ihned.

"Neznáte náhodou chlapíka z Pětky jménem John Preston?" zeptal se C.

"Znám, pane. Ne, příliš dobře, ale několikrát jsem se s ním setkal. Obvykle v baru na Gordon Street, když jsem tam byl."

"Vede CI/A, že, Barry?"

"Už ne. Byl přeložen do CS/C. Začal tam pracovat minulý týden."

"Skutečně? Tak to šlo rychle. Slyšel jsem, že v CI/A si vedl celkem dobře."

Sir Nigel nepovažoval za nutné informovat Bankse, že se s Prestonem setkával na schůzích zpravodajského výboru a že ho použil jako svého osobního zvěda v jižní Africe. Banks nevěděl nic o Berensonově aféře, a ani o tom neměl vědět. Pokud šlo o Bankse, ten uvažoval, co má šéf za lubem. Pokud věděl, neměl Preston s Šestkou nic společného.

"Velmi rychle," odpověděl Banks. "V CI/A byl vlastně jen několik týdnů. Až do Nového roku byl šéfem F1/D. Potom musel udělat něco, co pobouřilo sira Bernarda nebo - což je pravděpodobnější - Briana Harcourta-Smithe. Vyklopili ho odtamtud a strčili do CI/A. A minulý měsíc dostal další vyhazov."

Ach, pomyslel si sir Nigel. Že by pobouřil Harcourta-Smithe? Asi ano. Chtěl bych vědět proč.

"Máte tušení, čím asi popudil Harcourta-Smithe?"

"Něco jsem slyšel. Od Prestona. Nemluvil přímo se mnou, ale byl jsem dost blízko, takže jsem ho dobře slyšel. Bylo to v baru na Gordon Street asi před dvěma týdny. Podle všeho byl sám dost namíchnutý. Zřejmě připravoval po několik let nějakou zprávu a o loňských vánocích ji odevzdal. Myslel si, že stojí za pozornost, ale Harcourt-Smith ji poslal do registrace a nic s ní nedělal."

"Hmm. F1/D..., to je činnost extrémní levice, že? Podívejte, Barry, byl bych rád, kdybyste pro mne mohl něco udělat.

Není zapotřebí, abyste to vytruboval do světa. Počínejte si docela nenápadně. Zjistěte spisové číslo té zprávy a vyzvedněte ji z registrace, ano? Strčte ji do pytle, adresujte ji mně osobně a pošlete ji sem."

Banks se ocitl zase na ulici a těsně před desátou zamířil na sever k Charles Street.

Posádka Aeroflotu se v pohodě nasnídala. V devět dvacet devět se první důstojník Romanov podíval na hodinky a odešel na pánskou toaletu. Byl tam už předtím a zjišťoval, do které koje má jít. Byla to druhá koje od konce. Ta na konci byla už zavřená. Vešel do vedlejší a uzamkl ji.

V devět třicet položil malou kartičku, na kterou napsal domluvených šest čísel, na podlahu vedle přepážky. Pod přepážkou se objevila ruka, sebrala kartičku, napsala na ni něco a položila ji zase na podlahu. Romanov kartičku sebral. Na rubu bylo šest čísel, která očekával.

Tak si ověřil totožnost. Postavil tranzistor na podlahu a táž ruka jej mlčky odtáhla do vedlejší koje. Venku někdo močil. Romanov spláchl a odemkl. Dokud cizí muž neodešel, myl si ruce. Následoval ho. U dveří čekal minibus do Heathrow. Kurýr číslo jedna splnil svůj úkol.

Barry Banks telefonoval siru Nigelovi právě před polednem. Použil vnitřní, velmi bezpečnou linku.

"Je to trochu zvláštní, pane," řekl. "Zjistil jsem spisové číslo té zprávy, kterou jste žádal, a zašel pro ni do registrace. Znam se docela dobře s registračním úředníkem. Potvrdil mi, že je v archivní sekci. Ale nebyla tam."

"Nebyla?"

"Nebyla. Někdo si ji vypůjčil."

"Kdo?"

"Muž jménem Swanton. Znam ho. Podivné je, že pracuje ve finančním. Tak jsem se ho zeptal, jestli bych si ji nemohl od něho vypůjčit. Odmítl mě, že prý zprávu ještě neprostudoval. Podle registrace ji má už tři týdny. Předtím ji měl vypůjčenou někdo jiný."

"Uklízečka?" zeptal se ironicky sir Nigel.

"Málem jste to uhodl. Někdo z administrativy."

Sir Nigel chvíli přemýšlel. Nejlepší způsob, jak zabránit, aby spis přišel do oběhu, je neustále si ho vypůjčovat. Nebo

požádat své chráněnce, aby si ho vypůjčovali. Sir Nigel nepochyboval, že Swanton a ten druhý jsou lidé Harcourta-Smitha.

"Barry, prosím vás, zjistěte mi Prestonovu adresu domů. A v pět hodin přijďte ke mně."

Generál Karpov seděl v Jasjeněvu a mnul si ztuhlý zátylek. Měl za sebou neklidnou noc. Ludmila vedle něho spokojeně spala, ale on většinu noci probděl. K ránu dospěl k určitému závěru. A na tomto závěru nezměnily nic ani další myšlenky, které ho napadly během dne, kdy se mohl odtrhnout od každodenní práce.

Tu záhadnou operaci v Británii si určitě vymyslel generální tajemník. Přestože tvrdil, že čte a mluví anglicky, nemá přece o této zemi nejmenší znalosti. Musel se spoléhat na radu někoho, kdo Británii dobře zná. Odborníků je celá řada - na ministerstvu zahraničních věcí, na mezinárodním oddělení ústředního výboru, na GRU, na Státní bezpečnosti. Ale když se vyhnul Státní bezpečnosti, vyhnul se asi všem ostatním.

Bude to asi osobní poradce. A čím víc o tom Karpov přemýšlel, tím víc se mu vnucovalo jméno toho, kdo mu byl trnem v oku. Před lety, když si ve službě jako mladík razil svou dráhu, Philbyho obdivoval. Jak léta mijela, on stoupal, kdežto Philby klesal. Karpov pozoroval, jak se z anglického renegáta stává opilec a lidská troska. Je skutečnost, že od roku 1951 se Philby nedostal k roztríděným britským dokumentům (kromě těch, které mu ukázala Státní bezpečnost). Z Británie odešel do Bejrútu už v roce 1955 a na Západě nebyl od svého konečného zběhnutí v roce 1963. Čtyřicet let. Karpov byl přesvědčen, že teď zná Británii lépe než Philby.

A ještě něco. Karpov věděl, že v době, kdy byl generální tajemník ve Státní bezpečnosti, získal si ho Philby svými starosvětskými způsoby a starosvětským vkusem, svým strojeným chováním anglického gentlemana, svou nechutí k modernímu světu a pop music, motocyklům a modrým džínům - jeho vkus odpovídal vkusu generálního tajemníka samotného. Pokud Karpov věděl, generální tajemník se několikrát obrátil na Philbyho s prosbou o radu, zvláště když si potřeboval ověřit doporučení, která dostal od prvního hlavního ředitelství. Proč ne teď?

V Karpovově katalogu byl však tip, jednou - jenom jednou - Philbymu něco uklouzlo, něco mimořádně zajímavého.

Chtěl se vrátit domů. Už proto, když ne pro nic jiného, mu Karpov nedůvěřoval. Ani v nejmenším mu nedůvěřoval.

Připomněl si jeho vrásčitý, usměvavý obličej za stolem při obědě u Krjučkova před Novým rokem. Co to tehdy řekl o Británii? Něco v tom smyslu, že se tady v Moskvě přeceňuje politická stabilita Británie?

Byly to jenom útržky, ale začínaly do sebe zapadat. Karpov se rozhodl, že si posvítí na pana Harolda Adriana Russella Philbyho. Věděl však, že i na jeho úrovni se věci pozorují: výpůjčky, registrace, oficiální žádosti o informace, telefonní hovory, memoranda. Jeho pátrání musí být neoficiální, osobní a především jenom slovní. Generální tajemník je příliš nebezpečný muž, než aby si ho mohl znepřátelit.

John Preston přijel do své ulice a byl asi sto yardů od činžovního domu, kde bydlil, když uslyšel, že na něho někdo volá. Obrátil se a uviděl Barryho Bankse, jak přechází ulici směrem k němu.

"Nazdar, Barry, jak je svět malý. Co tady děláš?"

Věděl, že muž z K7 bydlí na severu v Highgate. Snad jde na koncert do blízké Albert Hall.

"Vlastně tady na tebe čekám," odpověděl Barry a přátelsky se zašklebil. "Podívej, chtěl by se s tebou setkat jeden můj kolega. Co tomu říkáš?"

Preston se trochu podivil, ale neměl nejmenší podezření.

Věděl, že Banks je ze Šestky, ale nenapadlo ho, kdo by mohl toužit po setkání s ním. Barry s ním přešel ulici a doprovázel ho sto yardů dolů. Zastavil se u zaparkovaného Forda Granady, otevřel zadní dvířka a posunkem vyzval Prestona, aby se podíval dovnitř. Preston uposlechl.

"Dobrý večer, John. Měl byste něco proti tomu, kdybychom si spolu trochu popovídali?"

Překvapený Preston nastoupil dovnitř k sedící postavě v zimmiku. Banks zabouchl dveře a odcházel.

"Podívejte, vím, že je to moc divné setkání. Ale tak už to chodí. Nechceme na sebe moc upozorňovat, vídte? Měl jsem jenom pocit, že se mi doposud nenaskytla vhodná příležitost, abych vám poděkoval za práci, kterou jste odvedl v Jižní Africe. Byl to prvotřídní výkon. Na Henryho Pienaara to udělalo ohromný dojem. A na mne také."

"Děkuji vám, sire Nigeli."

Co jenom, u všech čertů, může po mně chtít tenhle prohnaný starý lišák? Určitě tu na mne nečekal jenom proto, aby mi skládal poklony. C vypadal, jako by úporně přemýšlel.

"Je tu ještě jedna věc," řekl nakonec, jako by myslel nahlas. "Mladý Barry mi řekl, že se dozvěděl, že jste loni o vánocích odevzdal velice zajímavou zprávu o extrémní levici v naší zemi. Možná, že se mylím, ale některé postřehy by mohly mít i zahraniční dosah, jestli mi rozumíte. Problém je v tom, že se vaše zpráva k nám vůbec nedostala. Je to škoda."

"Byla archivována," odpověděl Preston rychle.

"Ano, ano, to mi už řekl Barry. Je to skutečně škoda. Rád bych se na ni podíval. Nemohl bych dostat kopii?"

"Je v registraci," odpověděl Preston, dočista vyvedený z míry. "Je archivována, ale ve spisech zůstala. Stačí, když si ji Barry vyzvedne a v pytlí vám ji pošle."

"Nejde to," řekl sir Nigel. "Je vypůjčená. Vzal si ji Swanton. A ještě ji nepročetl. Nedá ji z ruky."

"Ale ten je ve finančním," protestoval Preston.

"Ano," zabručel lítostivě sir Nigel, "a předtím ji měl někdo z administrativy; člověk by si skoro myslel, že ji úmyslně vyřazují z oběhu."

Preston seděl ohromen. Ochranným sklem viděl Bankse, jak leluje na ulici.

"Existuje ještě jedna kopie," navrhl. "Moje vlastní. Je v sejfů v kanceláři."

Veze je Banks. Ve večerním provozu se plazili z Kensingtonu do Gordon Street. O hodinu později se Preston naklonil oknem Granady a podal zprávu siru Nigelovi.

14

Generál Jevgenij Karpov zdolal poslední schod do třetího poschodí činžovního domu na Prospektu Mira a zazvonil. Po několika minutách se dveře otevřely. V jejich rámu stála Philbyho žena. Karpov slyšel hlasy malých chlapců, kteří pili čaj. Vybral si šestou hodinu odpoledne, protože tušil, že v tuto dobu budou už doma ze školy.

"Nazdar, Erito."

Zaklonila hlavu, jakoby na znamení vzdoru. Velmi nepřístupná žena, pomyslel si. Snad ví, že nejsem žádný obdivovatel jejího manžela.

"Soudruh generál."

"Je Kim doma?"

"Ne. Je pryč."

Neřekla: "Není doma," ale: "Je pryč", pomyslel si Karpov. Předstíral překvapení.

"Och, myslel jsem, že ho zastihnu. Nevíš, kdy se vrátí?"

"Ne. Vráti se, až se vrátí."

"Nevíš, kde bych ho mohl najít?"

"Ne."

Karpov se zamračil. Na obědě u Krjučkova řekl Philby něco... jako že od záchvatu mrtvice už nesmí řídit. Karpov pohlédl na parkoviště v suterénu. Philbyho volha tam byla.

"Myslel jsem, že s ním teď jezdíš ty, Erito."

Pokusila se o úsměv. Tak se netváří žena, kterpu manžel opustil. Spíše se tak usmívá žena, jejíž manžel byl povýšen.

"Už s ním nejezdím. Má svého řidiče."

"To je báječné! Je mi líto, že jsem ho nezastihl. Pokusím se ho chytit, až se vrátí."

Po schodech sestupoval hluboce zamyšlený. Plukovníci v důchodu zpravidla nedisponují osobními řidiči. Když se ocitl opět ve vlastním bytě, dva bloky za hotelem Ukrajina, zavolal záložní automobilový park Státní bezpečnosti a naléhavě žádal vedoucího. Když se představil, vedoucí reagoval s náležitou uctivostí. Karpov hovořil rozšafně a bodře.

"Jen nerad rozdávám kytice karafiátů, ale nevidím důvod neučinit tak, když se setkám s dobře vykonanou prací."

"Děkuji vám, soudruhu generále."

"Míním řidiče, který jezdí s mým přítelem soudruhem plukovníkem Philbym. Mluví o něm v superlativech. Vynikající řidič, tvrdí soudruh Philby. Kdyby někdy můj řidič onemocněl, osobně bych si ho vyžádal."

"Znovu vám děkuji, soudruhu generále. Vyřídím to Grigorjevovi sám."

Karpov zavěsil. Grigorjev. Nikdy o něm neslyšel. Ale chvilka klidného popovídání s tímhle člověkem by mohla být užitečná.

Příštího dne dopoledne, bylo to 8. dubna, minula loď Akademik Komarov Greenock a vplula do skotské řeky Clyde. Po řece mířila dále do přístavu Glasgow. V Greenocku se na chvíli zastavila, aby vzala na palubu lodivoda a dva celníky. V kapitánově kabině vypili obvyklou sklenici a zjistili, že loď vyplula z Leningradu, že teď je bez nákladu a že má naložit součástky čerpadla pro velké výkony od firmy Weir of Cathcart Limited. Celníci překontrolovali seznam členů posádky, ale každé jméno si přirozeně nezapamatovali. Později se zjistilo, že na listině byl uveden i nekvalifikovaný lodník Konstantin Semjonov.

Kdykoli se sovětští ilegalisté dostávají do cizí země na lodi, neobjevují se obvykle jejich jména na seznamu posádky. Ilegalista bývá schoulený v nepatrné kabině nebo podpalubní šachtice, která byla dovedně vtělena do stavby lodi a tak dobře zamaskována, že ji sebedůkladnější prohlídka neobjeví. Když ilegalista nepluje zpět stejnou lodí nebo se nevrací pro nenadálou příhodu, není v seznamu posádky žádná nesrovnalost. Tohle však byla spěšná operace. Na přestavování lodi nebyl čas.

Mimořádný člen posádky přijel z Moskvy jenom několik hodin předtím, než měl Komarov odplout z Leningradu do Glasgowu na nákladní plavbu, plánovanou dlouho dopředu, a kapitán a jeho politický důstojník neměli jinou volbu než ho uvést v seznamu posádky. Jeho pracovní námořnická knížka byla v pořádku. Bylo jim řečeno, že se vrátí do Sovětského svazu.

Nicméně měl nepravý námořník kabinu sám pro sebe, strávil v ní celou dobu plavby, a dva skuteční nekvalifikovaní lodníci, jinž kabinu zabral, byli vrcholně naštvaní, že museli spát ve spacích pytlích na podlaze společné místnosti. Když na palubu přišel skotský lodivod, byly spací pytle odklizeny. Dole v kabině čekal kurýr číslo dvě napjatě na půlnoc.

Zatímco na můstku lodi Komarov, plující po řece Clyde, stál lodivod, zatímco kolem ubíhala pole Strathelydu a on žvýkal chlebičky k snídani, v Moskvě bylo už poledne. Karpov opět volal záložní motorový park Státní bezpečnosti. Službu měl nový vedoucí a Karpov o tom věděl.

"Můj řidič vypadá, jako by měl dostat chřipku," řekl. "Dávám mu na zítřek volno, aby se trochu zotavil."

"Samozřejmě vám obstarám náhradu, soudruhu generále."

"Nejraději Grigorjeva. Je volný? Slyšel jsem o něm jen to nejlepší."

Bylo slyšet šustění papíru, jak úředník prohledával záznamy.

"Ano, je volný. Dočasně byl přidělen jinam, ale teď už je zpátky u nás."

"Dobrá. Ať se zítra ráno hlásí v osm hodin v mém moskevském bytě. Klíče budu mít u sebe. Čajka bude přistavena v suterénu."

Je to stále divnější, pomyslel si Karpov, když pokládal sluchátko. Grigorjev určitou dobu vozil Philbyho, jak mu bylo přikázáno. Proč? Protože Philby potřeboval hodně jezdit, víc, než by Erita mohla zvládnout? Nebo nesměla Erita vědět, kam její manžel jezdí? Teď je řidič zase zpátky v záložním motorovém parku Státní bezpečnosti. Co to znamená? Právděpodobně, že teď je Philby někde jinde a už nepotřebuje řidiče, alespoň po dobu operace, které se účastní. Toho večera řekl Karpov svému vděčnému osobnímu řidiči, že zítra může zůstat doma a vyjet si někam s rodinou.

Tutěž středu večer měl sir Nigel Irvine u večere schůzku s přítelem z Oxfordu.

Jednou z kouzelných věcí na učilišti svatého Antonína v Oxfordu je, že na rozdíl od mnohých jiných vysoce vlivných britských institucí vlastně - pokud jde o širší obecnost - neexistuje.

Ve skutečnosti přece jen existuje, ale je tak malé a tak nenápadné, že kdyby někdo prohlížel akademické háje na britských ostrovech a musel zrovna mrknout, pravděpodobně by je přehlédl. Jeho hala je malá, elegantní, zastrčená, nekonají se tu žádné kursy, nevychovávají se tu studenti, ti tu úplně chybějí, a neudělují se tu žádné hodnosti. Má několik stálých profesorů a členů, kteří občas v hale společně obědvají, ale žijí v místnostech rozptýlených po městě a jiní bydlí úplně jinde a učiliště jenom navštěvují. Občas pozve učiliště externisty, aby přednášeli členům - což je pocta vskutku mimořádná - a profesori a členové čas od času předkládají svá pojednání vyšším institucím britského zřízení, kde je berou velmi vážně. Jejich základní fond je stejně soukromý jako jejich profil.

Ve skutečnosti je to myšlenková nádrž, kde se shromažďují intelektu, často s rozsáhlými neakademickými zkušenostmi, aby studovaly jedinou disciplínu: současné události.

Toho večera obědval sir Nigel v hale se svým hostitelem, profesorem Jeremym Sweetingem a po výtečném jídle pozval hosta zpět do svého bytů v příjemném domě na předměstí Oxfordu na portské a kávu.

"A teď, Nigeli," řekl profesor Sweeting, když ochutnali staré víno značky Taylor a seděli pohodlně před ohněm ve studovně, "co pro tebe mohu udělat?"

"Jeremy, neslyšels náhodou o věcičce, které se říká MBR?"

Profesor Sweeting zastavil portské na cestě vzduchem. Dlouho se na ně upřeně díval.

"Víš, Nigeli, ty ale umíš člověku otrávit večer, když ti to zrovna napadne. Kde jsi tahle písmena slyšel?"

Jako odpověď mu sir Nigel Irvine podal Prestonovu zprávu.

Profesor Sweeting si ji důkladně přečetl. Trvalo mu to hodinu. Irvine věděl, že na rozdíl Johna Prestona profesor není žádný cestovatel. Ze svého města takřka nevytáhl paty. Ale má encyklopedické znalosti marxistické teorie a praxe, dialektického materialismu a Leninova učení, ví mnoho o tom, jak je při výkonu moci možno aplikovat teorii na praxi. Zabývá se neustále čtením, studiem, porovnáváním textů a analýzou.

"Pozoruhodné," řekl Sweeting, když siru Nigelovi podával zprávu zpět. "Jiný přístup, jiná koncepce, samozřejmě, a úplně jiná metoda. Ale dospěli jsme ke stejným odpovědím."

"Mohl bys mi říct, jak ty odpovědi vypadají?" zeptal se tiše sir Nigel.

"Je to samozřejmě jenom teorie," omlouval se profesor Sweeting. "Tisíc stébel ve větru může - ale také nemusí vytvořit žok plný sena. Každopádně, tohle je to, na čem pracuji od června 1983..."

Mluvil dvě hodiny. A když mnohem později odjížděl sir Nigel zpátky do Londýna, tvářil se velmi zamyšleně.

Akademik Komarov byl upevněn u přístaviště Finnieston v srdci Glasgowa, takže obrovský jeřáb mohl dopoledne ukládat čerpadla na palubu. Neplatí zde žádné celní ani pasové kontroly; zahraniční námořníci mohou odejít ze svých lodí a po nábřeží se vydat do ulic Glasgowa.

O půlnoci, kdy profesor Sweeting stále ještě hovořil, přešel nekvalifikovaný lodník Semjonov lodní lávku, kráčel asi sto yardů po nábřeží, vyhnul se baru U Betty, kde se několik opilých námořníků dožadovalo práva na další doušek, a obrátil se k Finnieston Street.

Ničím na sebe neupozorňoval, na sobě měl svetr s límcem u krku, bavlněné kalhoty a prošívanou větrovku; boty měl sešmajdané. Pod jednou paží svíral pytel z jutové pytloviny zavázaný šňůrou. Prošel pod Clydeside Expressway, došel do Argyle Street, odbočil vlevo a šel k Patrick Cross. Nedíval se do mapy, ale zamířil přímo na Hyndland Road. O míli dál dorazil na další velkou tepnu Great Western Road. Už několik dní předtím se naučil cestu nazpaměť.

Podíval se na hodinky a usoudil, že má ještě půl hodiny čas. Místo schůzky nemohlo být vzdáleno víc než deset minut. Zahnul doleva a postupoval směrem k hotelu Pond vedle jezera s lodičkami a sto yardů od policejní stanice, jejíž světla viděl zářit v dálce. Byl skoro na zastávce autobusu na křižovatce ulic Great Western a Hughenden, když je uviděl.

Povalovali se pod ochrannou stříškou zastávky. Bylo půl druhé a bylo jich pět.

V některých částech Británie jim říkají "skinheadi" nebo "punkáci", ale v Glasgowě je nazývají "edáci". Semjonov chtěl přejít ulici, ale bylo pozdě. Jeden edák na něho zavolal a všichni se vybatolili z čekárny na autobusové zastávce. Uměl trochu anglicky, ale jejich široký glasgowský dialekt, který navíc opile polykali, mu byl naprosto nesrozumitelný. Zatarasili chodník, sešel tedy na silnici. Jeden z nich ho uchopil za ruku a zařval na něj: "Co to vlečeš v tom podělaném pytli?"

Semjonov mu nerozuměl. Zavrtěl hlavou a snažil se projít. Povaleči se na něho vrhli a on klesl pod přívalem ran.

Odvlekli ho do škarpy a tam do něho začali kopat. Jakoby v mlze cítil, že mu chtějí vyrvat pytel, proto si ho přitiskl oběma rukama k břichu a převrátil se. Rány mu dopadaly na hlavu a na ledviny.

Na křižovatku je dobře vidět z Devonshire Terrace; je to řada solidních čtyřposchodových domů středních vrstev,

postavených z hnědožlutých a šedivých pískovcových kvádrů. V nejvyšším poschodí jednoho z těchto domů nemohla stará osamělá vdova, paní Sylvestrová, kterou sužovala dna, spát. Z ulice dole zaslechla křik a dokulhala se z postele k oknu. To, co uviděla, ji přimělo k tomu, aby se dobelhala k telefonu, vytočila číslo 999 a žádala policii. Operátorovi řekla adresu, kam mají poslat hlídkové auto, ale zavěsila, když se jí zeptal na jméno a adresu. Úctyhodní občané - a obyvatelé Devonshire Terrace jsou velmi úctyhodní - se neradi do čehokoli namáčejí.

Když dostali strážníci Alistair Craig a Hugh McBain výzvu, seděli v hlídkovém voze ve vzdálenosti asi jedné míle od Gréat Western na konci Hillheadu. Provoz na ulici nebyl téměř žádný, takže k autobusové zastávce dojeli za devadesát vteřin. Když povaleči zpozorovali světla a uslyšeli sirěnu, nechali pytel pytlem a dali se na úprk po travnatém okraji, který odděluje Hughenden Road od Great Western, kde je hlídkové auto nemohlo pronásledovat. Ve chvíli, kdy strážník Craig vyskakoval z vozu, zbyly z nich jenom mizející stíny a pronásledování ztratilo smysl. Každopádně na prvním místě byla teď oběť.

Craig se sklonil nad raněným. Byl v bezvědomí, schoulený v embryonální poloze. "Sanitku, Hughie," zavolal Craig na McBaina, který už hlásil událost vysílačkou. Za šest minut přijela sanitka ze Západní nemocnice. Oba strážníci se zraněného ani nedotkli, pouze ho přikryli pokrývkou.

Sanitřáci uložili bezvládné tělo na nosítka, která umístili v zadní části vozidla. Tělo zabalili do příkrývky. Craig sebral pytel a položil ho do zadní části sanitky. "Jed' s ním, já pojedu za vámi," vykřikl McBain. Craig vlezl do sanitky.

V nemocnici byli ani ne za pět minut. Sanitřáci rychle převezli zraněného létacími dveřmi dole po chodbě, dvakrát zahrnuli za roh a zamířili do zadní části nehodového oddělení. Protože šlo o naléhavý případ, nemuseli projít veřejnou čekárnou, kde si obvyklá sbírka popůlnočních opileců léčila pohmožděniny a odřeniny, kterými je obdařil styk s neústupnými předměty.

Craig čekal u vchodu, zatímco McBain zaparkoval hlídkový vůz. Když k němu přišel jeho kolega, vyzval ho: "Zaříd' formality, Hughie. Já se porozhlédnu, jestli by se dalo splášit jméno a adresa." McBain si povzddechl. Příjemci formality se nekonečně opakovaly.

Craig sebral pytel a šel dolů chodbou za vozíkem do nehodového oddělení. V Západní nemocnici se toto oddělení skládá z chodby s létacími dveřmi na každé straně a z dvanácti ošetřoven, zastřešených roletami, je jich šest po každé straně ústřední chodby. Jedenáct místností slouží jako skutečné ošetřovny, dvanáctá je kancelář ošetřovatelky blízko zadního vchodu, kudy vjíždějí vozíky. Dveře na druhém konci mají na křídlech jednosměrná zrcadla a vedou do veřejné čekárny, kde chodící pacienti sedí a čekají, až na ně dojde řada.

Craig zanechal McBaina u svazku přijímacích formulářů, které bylo nutno vyplnit, a přešel ke dveřím se zrcadly, aby se podíval na pacienta, ležícího v bezvědomí na vozíku zaparkovaném na druhém konci. Zraněného zběžně prohlédla ošetřovatelka - každopádně byl živ - a požádala zřízence, aby ho položili na stůl v ošetřovně, neboť bylo třeba vrátit vozík do sanitky. Vybrali kóji naproti ošetřovatelčině kanceláři.

Zavolali lékaře, který měl tu noc službu. Byl to Ind jménem Mehta. Ten požádal zřízence, aby zraněného do pasu svlékli - kalhotami krev neprosakovala - důkladně ho vyšetřil a nařídil rentgen. Pak odešel a věnoval se dalšímu naléhavému případu, oběti automobilové nehody.

Ošetřovatelka volala na rentgen, ale ten byl zrovna obsazený. Přihlásí se, až bude volno. Ošetřovatelka si postavila vodu na čaj.

Strážník Craig zjistil, že jeho anonymní svěčenec leží stále v bezvědomí na zádech na druhé straně chodby. Vzal jeho prošívanou větrovku, vešel do kanceláře ošetřovatelek a uložil větrovku i pytel na psací stůl. "Nezbývá vám trochu té bryndy" zeptal se důvěrně žertovným tonem, jakým spolu hovoří lidé, které pojí práce v noci, kdy se pokoušejí vnést řád do zmatku a nepořádku velkého města.

"Mohla bych vám nalít," odpověděla, "ale nevím, proč bych měla plýtvat čajem pro lidi, jako jste vy."

Craig se ušklíbl. Prohmatával kapsy pytle a vytáhl námořnickou knížku. Byla v ní fotografie muže, který ležel v ošetřovně přes chodbu; text byl dvoujazyčný, rusky a francouzsky. Craig nerozuměl ani jednomu z nich. Azbuku neznal, ale ve francouzské rubrice bylo jméno napsáno latinkou.

"Jak se jmenuje ten pacient?" zeptala se ošetřovatelka, která připravovala dva šálky čaje.

"Je to asi námořník, a Rus k tomu," odpověděl Craig, kterého tato skutečnost uvedla do rozpaků. Glasgowský občan - přepadený partou fetišáků - to byla jedna věc. Ale cizinec, a Rus k tomu, to by mohl být vážný problém; Craig se chtěl dozvědět, z které lodi námořník asi je, a proto vysypal obsah pytle. Vypadl srolovaný svetr ze silné vlny a z něho kulatá tabatěrka se šroubovacím víčkem. V tabatěrce nenašel tabák, ale chomáček vaty a v ní dva hliníkové kotoučky. Mezi nimi byl ukryt další kotouček asi dvoupalcového průměru, z temně šedého kovu. Craig si bez zájmu prohlédl všechny tři kotoučky. Strčil je zpátky do vaty, zašrouboval víčko a tabatěrku položil na stůl vedle námořnické knížky. Nevěděl, že na druhé straně chodby přišla oběť přepadení už k sobě a roletou ho pozorovala. Věděl však, že je nejvyšší čas, aby hlásil obvodu, že zraněný je Rus.

"Můžu si zavolat, drahoušku?" zeptal se ošetřovatelky a sáhl po telefonu.

"Toho drahouška si odpusťte," odbyla ho ošetřovatelka, která byla o něco starší než čtyřicetiletý Craig. "Pane bože, jsou stále mladší."

Craig začal vytáčet telefonní číslo. Co se zatím odehrávalo v mysli Konstantina Semjonoviče, to se už nikdy nedozvíme. Omámený a zmatený, pravděpodobně s otřesem mozku, který utrpěl po kopancích do hlavy, spatřil černou uniformu britského policisty, který mu ukazoval záda na druhé straně chodby. Viděl, jak si policista prohlíží jeho námořnickou knížku a zásilku, kterou měl dopravit do Británie a odevzdat agentovi u jezera s loďkami. Pozoroval strážníka, jak si prohlíží zásilku - Semjonov se nikdy neodvážil tabatěrku otevřít - a teď ten chlapík telefonuje. Snad námořníka posedla vidina nekonečného výsledku třetího stupně v nějakém páchnoucím sklepe pod hlavním policejním velitelstvím v

Strathclydu...

Zcela nečekaně Craiga někdo surově odstrčil. Nahá ruka sáhla za něho, chňapla po tabatěrce a uchopila ji. Craig rychle reagoval. Upustil sluchátko a sevřel nataženou paži. "K čertu!" zařval; napadlo ho ale, že pacient má halucinace, uchopil ho a snažil se ho uklidnit. Tabatěrku vyrval Rusovi z ruky. Padla na zem. Semjonov na okamžik vytřeštil oči na skotského policistu, pak propadl panice a dal se na útěk. Craig za ním křičel: "Haló, vraťte se!" a pádil mu v patách po chodbě.

Shortie Patterson byl opilec. Celý život ochutnával skotskou, až ztratil práci i schopnost cokoli dělat. Nebyl to obyčejný opilec; pití povýšil na umění. Předchozího dne dostal sociální příspěvek; hned šel do nejbližší hospody. O půlnoci už byl pod obraz. Včasných ranních hodinách měl námitky proti urážlivému chování pouliční svítilny, která mu neodpovídala na dotazy, kolik by stál pořádný doušek. Proto ji vši silou uhodil.

Právě byl na rentgenu se zlomenou rukou a teď se vracel chodbou do své kóje. Ze sousední místnosti vyběhl muž s nahým a potlučeným hrudníkem a pohmožděným a zakrváceným obličejem, pronásledovaný policistou. Shortie věděl, co má pro trpícího kolegu udělat. Neměl v lásce policisty, kteří podle všeho neměli nic lepšího na práci než ho vytahovat z dokonale příjemných škarp a předávat lidem, kteří ho nutili, aby se vykoupal. Muže nechal kolem sebe proběhnout, ale pak nastavil nohu.

"Ty jeden pitomý smrade," vykřikl Craig a s hlukem upadl. Když se zvedl ze země, ztratil na Rusa deset yardů. Semjonov proběhl dveřmi se zrcadlem do veřejné čekárny, nepovšiml si úzkých dveří po levici, vedoucích ven, a utíkal většími dvojítymi dveřmi po pravici. Ty ho zavedly zpět na chodbu, po které ho před třiceti minutami vezli na vozíku. Obrátil se opět napravo. Shledal, že se k němu blíží vozík obklopený lékařem a dvěma ošetřovatelkami, které držely nahoře láhev s plasmou - doktor Mehta s obětí nehody. Vozík zahradil celou chodbu; Semjonov slyšel, jak za ním duní boty.

Nalevo byla šachta s dvěma výtahy. Dveře k jednomu výtahu se zrovna zavíraly a Semjonovi se podařilo proniknout poslední mezírkou. Výtah se dal do pohybu a Semjonov slyšel, jak policista bezmocně tluče na zavřené dveře. Opřel se dozadu a zavřel oči s pocitem strašného neštěstí.

Craig zamířil ke schodišti a pustil se nahoru. Na každém poschodí kontroloval světla nad dveřmi. Stále stoupala. V nejvyšším desátém poschodí mu bylo horko, měl vztek, sotva popadal dech.

V desátém poschodí Semjonov vystoupil. Podíval se do dveří, které měl k dispozici, ty ale vedly do oddělení spících pacientů. Byly tam ještě jedny, otevřené a vedoucí ke schodišti. Vyběhl po schodech, ocitl se však pouze na další chodbě se sprchami; spíží a sklady po stranách. Na vzdáleném konci zahlédl poslední dveře, které se otvíraly do teplé vlhké noci. Vedly na plochou střechu budovy.

Craig se zprvu zarazil, ale pak prošel posledními dveřmi a ocitl se na nočním vzduchu. Postupně přizpůsobil zrak tmě, až rozeznal postavu muže u severního parapetu. Jeho rozmrzelost opadávala. Pravděpodobně bych také propadl panice, kdybych se probudil v moskevské nemocnici, napadl ho. Vykročil směrem k postavě s rukama nahoře rozevřenými, aby ukázal, že jsou prázdné.

"Tak pojď, Ivane, nebo jak se jmenuješ. Jsi v pořádku. Dostals do kebuly, nic víc. Tak už pojď se mnou tam dolů."

Craig si už teď zvykl na tmu. Světla z města dole osvětlovala Rusovu tvář natolik, že ji viděl docela zřetelně. Muž ho pozoroval, jak se k němu blíží, až k němu přišel asi na dvacet stop. Pak se podíval dolů, zhluboka nabral dech, zavřel oči a skočil.

Craig tomu několik vteřin nechtěl uvěřit, dokonce ani když uslyšel mlaskavé plesknutí, jak se tělo roztříštilo asi sto stop dole na parkovišti pro vozy personálu.

"Pane bože," povzděchl si. "To je ale průšvih." Rozechvělými prsty tápavě sáhl po vysílačce a volal okřsek.

Asi sto yardů za policejní stanicí a půl míle od autobusové zastávky leží ve stínu hotelu Pond rybník s lodičkami. Z chodníku vede několik kamenných schodů ke stezce kolem vody a dole u schodů jsou dvě dřevěné lavičky.

Mlčenlivá postava v černých kožených motocyklových kalhotách se podívala na hodinky. Tři hodiny. Schůzka měla být ve dvě. Počítalo se maximálně s hodinovým průtahem. Druhá náhradní schůzka na úplně jiném místě se bude konat o čtyřadvacet hodin později. Bude tam. Jestliže kontakt z nějakého důvodu selhal, bude muset opět použít vysílačku. Zvedl se a odešel.

Strážník McBain celou honičku nesledoval. Stál u svého vozu a ověřoval přesné časy přepadu a zaznamenaných telefonních hovorů. Po prvé se o celé události dozvěděl, když jeho "soused" (tak říkají v Glasgowě kolegové) přišel do čekárny celý bledý a vyjevený.

"Alistaire, máš už jméno a adresu?" zeptal se.

"Je to... byl to... ruský námořník," koktal Craig.

"No, k sakru, to jsme zrovna tak potřebovali. Jak se píše?"

"Hughie, on právě... skočil ze střechy."

McBain položil pero a zíral nevěřícně na svého souseda. Ale pak přece jen zvítězila rutina. Každý policista ví, že když se stane něco zlého, je třeba se krýt - postupovat přesně podle předpisů, nepokoušet se o kovbojskou taktiku a nevyvíjet chytráckou iniciativu.

"Volals okřsek?" zeptal se.

"To víš, už sem někoho poslali."

"Pojďme, za lékařem," řekl McBain.

Našli doktora Mehtu, který už padal únavou z nočních příjmů. Šel s nimi na parkoviště, kde mu vyšetřování zohavené mrtvoly netrvalo ani dvě minuty; prohlásil, že muž je mrtvý, že se ho tedy už případ netýká, a vrátil se ke svým povinnostem. Dva zřízenci přinesli příkrývkou, kterou ho přikryli, a za třicet minut poté odvezla sanitka zbytky těla do

městské márnice na Jocelyn Square u Salt Market. Jiné ruce svlékly zbytky šatů - boty, ponožky, kalhoty, spodky, opasek a náramkové hodinky - opatřily cedulkou a strčily do pytle, odkud je vyzvednou vyšetřovatelé. Uvnitř v nemocnici bylo nutno vyplnit další formuláře. Příjímací formuláře byly uloženy pro evidenci, ačkoli nyní byly pro jakékoli praktické účely zcela bez užitku, a dva strážníci označili a nastrkali do pytle ostatní nebožtíkovy věci. V seznamu byly uvedeny jako: prošívaná větrovka, 1; svetr s límcem ke krku, 1; pytel z jutové pytloviny, 1; svetr ze silné vlny (srolovaný), 1; kulatá tabatěrka, 1.

Ještě dříve než byli s prací hotoví, asi patnáct minut poté, co Craig volal, dostavili se z okrsku jeden inspektor a jeden seržant, oba v uniformě. Prozatímně zastávali úřad správce závěti a ihned začali sepisovat výpovědi obou strážníků. Po deseti minutách poslal inspektor seržanta k vozu, aby zavolal vrchního inspektora ve službě. Byly čtyři hodiny ráno, čtvrtek 9. dubna, ale v Moskvě bylo už osm.

Generál Jevgenij Karpov počkal, až se dostali z provozu jižní Moskvy a ocitli se na hlavní silnici do Jasjeněva. Pak teprve započal rozhovor s Grigorjevem. Třicetiletý řidič si byl dobře vědom toho, že si ho generál vybral, a snažil se mu zavděčit.

"Jak se vám líbí práce u nás?"

"Velmi se mi líbí, soudruhu generále."

"Alespoň se dostanete trochu ven. Je to asi lepší než sedět v zatuchlé kanceláři."

"To jistě, soudruhu generále."

"Slyšel jsem, že jste nedávno jezdil s mým přítelem plukovníkem Philbym."

Krátká přestávka. No tak vida, nařídili mu, aby o tom nemluvil, napadlo Karpova.

"Mmm... ano, soudruhu generále."

"Než měl ten záchvat, řídil sám."

"Říkal mi o tom, soudruhu generále."

Bude lepší rychle pokračovat. "Kam jste ho vozil?"

Delší přestávka. Karpov pozoroval řidiče v zrcátku. Byl na rozpacích a nevěděl, co má dělat:

"Jenom kolem Moskvy, soudruhu generále."

"Na nějaké určité místo u Moskvy, Grigorjeve?"

"Ne, soudruhu generále. Jenom kolem Moskvy."

"Odbočte, Grigorjeve."

Čajka vyjela z privilegovaného středního pásu, přejela do pásu určeného pro jižní směr a na vedlejší silnici.

Karpov se naklonil dopředu. "Víte, kdo jsem, Grigorjeve?"

"Ano, soudruhu generále."

"A znáte mou hodnost ve Státní bezpečnosti?"

"Ano, soudruhu generále. Jste generálporučík."

"Tak si se mnou nezahlávejte, mladý muži. Kam jste s ním přesně jezdil?"

Grigorjev polkl. Karpov viděl, že zápasí sám se sebou. Otázka zněla: Kdo mu poručil, aby zachoval mlčení o tom, kam vozil Philbyho? Kdyby to byl Philby sám, Karpov ho hodností předčil. Ale jestli to byl někdo vyšší... Ve skutečnosti to byl major Pavlov, který však Grigorjeva zle vyděsil. Byl jenom majorem, naproti tomu lidé z prvního hlavního ředitelství jsou pro každého Rusa velkou neznámou ... major z Kremelské stráže... Přece však, generál je generál.

"Většinou na porady, soudruhu generále. Některé byly v bytech v centru Moskvy, ale nikdy jsem nebyl uvnitř, takže nevím, do kterého bytu přesně chodil."

"Některé v centru Moskvy... A ty ostatní?"

"Hlavně - ne, soudruhu generále, vždycky, řekl bych na chatě v Žukovce."

Oblast ústředního výboru, pomyslel si Karpov. Nebo Nejvyššího sovětu.

"Víte, čím to byl dům?"

"Ne, soudruhu generále. Čestně. Udal mi vždycky směr. Já jsem obvykle čekal ve voze."

"Kdo jiný se objevoval na těch poradách?"

"Při jedné příležitosti přijely společně dva vozy, soudruhu generále. Viděl jsem, jak z druhého auta vystupuje člověk a vchází do chaty..."

"Poznal jste ho?"

"Ano, soudruhu generále. Dříve než jsem nastoupil u záložního motorového parku Státní bezpečnosti, byl jsem řidičem v armádě. Jezdával jsem s plukovníkem GRU; základnu jsme měli v Kandaharu v Afganistánu. Jednou seděl důstojník ze Žukovky na zadním sedadle s mým plukovníkem. Byl to generál Marčenko."

Podívejme se, uvažoval Karpov, můj starý přítel Petr Marčenko, specialista na destabilizaci.

"A byl na těch poradách ještě někdo jiný?"

"Ještě jedno auto, soudruhu generále. My řidiči se spolu trochu bavíme, když čekáme celé hodiny. Ale tohle byl nerudný nemluva. Dovědět jsem se jenom, že jezdil se členem akademie. Čestně, soudruhu generále, víc opravdu nevím."

"Jedte dál, Grigorjeve."

Karpov se opřel dozadu a pozoroval ubíhající krajinu se stromy. Takže byli čtyři. Setkávali se a připravovali něco pro generálního tajemníka. Hostitel byl členem ústředního výboru nebo snad Nejvyššího sovětu a další tři byli Philby, Marčenko a nejmenovaný akademik.

Zítřka, v pátek, ukončí vedoucí činitelé práci co nejdříve a budou spěchat na chaty. Karpov věděl, že Marčenko má vilu blízko Peredělkina, nedaleko od něho. Znal také Marčenkovu slabost a povzděchl si. Musí s sebou vzít hodně kořalky.

Bude to dlouhé posezení.

Vrchní inspektor Charlie Forbes poslouchal pozorně a klidně strážníka Craiga a McBaina a občas je přerušil tichou otázkou. Forbes nepochyboval, že oba mluví pravdu, ale u policie byl dost dlouho, aby věděl, že pravda vždycky nezachrání krk.

Byla to zlá záležitost. Technicky byl Rus pod policejní ochranou, třebaže zrovna na léčení v nemocnici. Na té střeše byl jenom strážník Craig. Neexistoval žádný zřejmý důvod, proč ten člověk skočil. Forbes ani po důvodu nepátral, neboť předpokládal, jak by asi učinil každý jiný na jeho místě, že ten člověk utrpěl těžký otřes mozku a že spáchal sebevraždu v pomatení mysli, kdy podlehl dočasným halucinacím. Veškerou pozornost upíral k otázce, jaké důsledky bude mít případ pro strathclydskou policii.

Budou muset vypátrat loď, vyslechnout kapitána, formálně identifikovat mrtvolu, informovat sovětského konzula, a samozřejmě také tisk, ten pitomý tisk, v němž si některé elementy přihřejí svou obvyklou polívčičku a budou poukazovat na policejní brutalitu. Velká otrava je, že nebude umět odpovědět, až mu novináři začnou klást kousavé otázky. Proč jenom ten blázen skákal?

V půl páté už nebylo v nemocnici co dělat. Vyšetřovací mašinerie se rozjede až za svítání. Forbes všem přikázal, aby se vrátili na okrsek. Kolem šesté hodiny skončili oba strážníci obšírné výpovědi a Charlie Forbes se vrátil do kanceláře, kde zápolil s požadavky zaběhnuté mašinerie. Pátrali - pravděpodobně marně - po dámě, která vytočila číslo 999.

Vyslychali také dva sanitéry, kteří odpověděli na McBainovu výzvu zprostředkovanou zapojovacím zařízením.

Alespoň nebylo pochyb o tom, že Rusa zmlátili povaleči.

Sestra na oddělení naléhavých případů vyprávěla svou verzi; utmácený doktor Mehta učinil výpověď; vrátný dosvědčil, že viděl muže s odhalenou hrudí, pronásledovaného Craigem, jak proběhl čekárnou. Události na střeše už neviděl nikdo.

Forbes zjistil, že jedinou sovětskou loď, která je v přístávu, je Akademik Komarov. Poslal tam policejní vůz pro kapitána, aby identifikoval mrtvolu; vzbudil sovětského konzula, který bude v kanceláři v devět a nepochybně bude ostře protestovat. Vzbouřil policejního prezidenta a státního zástupce, v jehož kompetenci jsou ve Skotsku povinnosti koronera.

Všechny svršky mrtvého muže zabalili do pytle a odvezli na policejní stanici v Particku (přepad se udál v Particku), kde byly na příkaz státního zástupce uloženy pod zámek. Státní zástupce přislíbil, že provede ohledání mrtvoly v deset hodin dopoledne. Charlie Forbes se protáhl a zavolal do kantýny, aby mu poslali kávu a rohlíky.

Zatímco vrchní inspektor Forbes v hlavním stanu v Strathclydu na Pitt Street vyřizoval lejštra, strážníci Craig a McBain podepsali na okrsku své výpovědi a odebrali se do kantýny na snídani. Oba byli ustaraní a jejich trampoty sdílel šedovlasý detektivní seržant z civilního oddělení, který s nimi seděl u stolu. Po snídani požádali o dovolení, aby se směli jít vyspat domů. Povolení dostali.

Jedna jejich zmínka přiměla detektiva, aby zašel k telefonu v hale vedle kantýny a zavolal. Vyrušil muže, který měl v tom okamžiku tvář pokrytou holicí pěnou, inspektora Carmichaela. Ten poslouchal pozorně, zavěsil a zamyšleně pokračoval v holení. Carmichael byl ze speciální sekce.

V půl osmé vyhledal Carmichael vrchního inspektora uniformované policie, který se zúčastní ohledání mrtvoly, a zeptal se, jestli by ho mohl doprovodit. "Budete mým hostem," řekl vrchní inspektor. "Městská márnice v deset."

V téže márnici v osm hodin zíral kapitán lodi Akademik Komarov, doprovázený nerozlučným politickým důstojníkem, na obrazovku videa, kde se brzy objevil znetvořený obličej nekvalifikovaného lodníka Semjonova. Pomalu přikyvoval a něco rusky mumlat.

"Je to on," řekl politický důstojník. "Rádi bychom mluvili s naším konzulem."

"Bude v Pitt Street v devět hodin," řekl uniformovaný seržant, který je doprovázel.

Oba Rusové vypadali otřeseně a sklesle. Je to asi zlé, když člověk ztratí blízkého kamaráda z lodi, myslel si seržant.

V devět byl sovětský konzul uveden do kanceláře vrchního inspektora Forbese na Pitt Street. Mluvil plynule anglicky. Forbes ho požádal, aby se posadil, a dal se do vyprávění nočních událostí. Ještě ani neskončil a konzul už se na něho vrhal.

"To je urážka," začal Rus. "Bez odkladu se musím spojit se sovětským velvyslanectvím v Londýně..."

Ozvalo se zaklepání na dveře a dovnitř vstoupil kapitán lodi Komarov s politickým důstojníkem. Doprovázel je uniformovaný seržant, ale byl s nimi i další muž. Pokynul Forbesovi. "Dobré ráno, pane. Smím si sednout?"

"Jen si poslužte, Carmichaeli. Myslím, že to bude bitva."

Ale nebyla. Politický důstojník nebyl v místnosti ani deset vteřin a už stačil odtáhnout konzula stranou. Zuřivě mu něco šeptal do ucha. Konzul se omluvil a oba muži se uchýlili na chodbu. Za tři minuty byli zpátky. Konzul se choval formálně a korektně. Vyslovil přesvědčení, že strathclydská policie učiní vše, co je v jejích silách, aby chuligány zatkl. Bylo by možné, aby mrtvola námořníka a všechny jeho věci byly do Leningradu dopraveny lodí Akademik Komarov, která má dnes odplout?

Forbes byl zdvořilý, ale tvrdý jako kámen. Policejní pátrání a úsilí, aby byli násilníci zatčeni, bude pokračovat. Po tu dobu musí mrtvola zůstat v márnici a všechny věci zemřelého budou uloženy pod zámek na policejní stanici v Particku. Konzul přisvědčil. I on chápal nutnost takového postupu. A s tím Rusové odešli.

V deset hodin vstoupil Carmichael do místnosti, kde byla mrtvola ohledávána. Profesor Harland si drhl ruce kartáčem. Jako obvykle i zde se hovor točil kolem počasí, vyhlídek golfových klubů a norem každodenního života. Několik stop odtud leželo na prkně nad kanálky na padrt roztržštěné Semjonovo tělo.

"Smím se podívat?" zeptal se Carmichael. Policejní patolog přisvědčil.

Carmichael si deset minut prohlížel to, co zbylo ze Semjonova. Odešel zrovna ve chvíli, kdy profesor začínal řezat. Ze

své kanceláře v Pitt Street zavolal do Edinburghu - přesněji na skotské oddělení vnitra a zdravotnictví, známé jako skotský úřad v domě Saint Andrew. Tam mluvil s penzionovaným asistentem komisaře, který pracoval ve skotském úřadě z jediného důvodu: aby byl spojovacím článkem s MI5 v Londýně.

V poledne zazvonil telefon v kanceláři CS/C v Gordon Street. Vzal jej Bright, chvíli poslouchal a předal Prestonovi.

"Je to pro tebe. Nechtějí mluvit s nikým jiným."

"Kdo je to?"

"Skotský úřad, Edinburgh."

Preston si vzal telefon. "John Preston... Ano, dobrý den..."

Několik minut poslouchal, čelo se mu zachmuřilo. Poznamenal si jméno Carmichael.

"Ano, myslím, že raději přijedu. Řekl byste inspektorovi Carmichaelovi, že přiletím kyvadlovým letadlem ve tři hodiny? Mohl by mi přijít naproti na letiště v Glasgow? Děkuji vám."

"Glasgow?" zeptal se Bright. "Co tam mají?"

"Och, nějaký Rus skočil ze střechy. Snad nebyl tím, za koho se vydával. Zítra se vrátím. Pravděpodobně to nic není. Alespoň vypadnu z kanceláře..."

15

Glasgowské letiště leží osm mil jihozápadně od města, s nímž je spojuje dálnice M8. Prestonovo letadlo přistálo po půl páté a v letištní hale byl Preston o deset minut později. Měl s sebou jenom příruční zavazadlo. Šel k letištním informacím, kde vyvolali rozhlasem pana Carmichaela. Detektivní inspektor ze speciálního oddělení přišel a představil se. O pět minut později už seděli v inspektorově autě a směřovali k dálnici vedoucí do stmívajícího se města.

"Můžeme hovořit za jízdy," navrhl Preston. "Začněte od začátku a řekněte mi, co se vlastně stalo."

Carmichael se vyjadřoval stručně a přesně. Řadu prázdných míst nemohl doplnit, ale měl dost času, aby si přečetl výpovědi obou strážníků, zvláště Craiga, takže mohl všechno vypravovat. Preston ho mlčky vyslechl.

"Co vás přimělo k tomu, abyste zavolal Skotský úřad a požádal, aby přijel někdo z Londýna?" zeptal se nakonec.

"Můžu se mýlit, ale zdá se mi, že je docela možné, že ten chlapík vůbec nebyl obchodní námořník," řekl Carmichael.

"Pokračujte."

"Dnes dopoledne řekl Craig v okrskové kantýně něco zajímavého. Sám jsem tam nebyl, ale poznámku zaslechl jeden člověk, který mi o ní ihned zavolal. McBain souhlasil s tím, co řekl Craig. Ale ani jeden z nich se o tom nezmínil ve svých oficiálních výpovědích. Jak víte, výpovědi se týkají faktů; tohle byl jenom dohad obou strážníků. Ale přece jenom se zdá, že by stálo za to celou věc přešetřit."

"Poslouchám."

"Uvedli, že našli námořníka schouleného v embryonální poloze, ruce sevřené kolem pytle, který si tiskl k břichu. Craig to vyjádřil slovy: 'Chránil pytel jako nemluvně'."

Preston uznával, že je to podivné. Jestliže člověka dokopou takřka k smrti, velí mu instinkt, aby se svinul do klubíčka, což Semjonov udělal, ale také aby si rukama chránil hlavu. Proč se ten chlapík nechal kopat do nechráněné hlavy, jenom aby zabezpečil bezcenný pytel z jutové pytloviny?

"Uvažoval jsem také o čase a místě," pokračoval Carmichael. "Námořníci v glasgowském přístávu chodí do výčepu U Betty nebo do Stáje. Tenhle chlapík byl čtyři míle od doků, šel po cestě, která nikam nevede, dávno po uzavírací hodině a v dohledu žádný výčep nebyl. Co tam, k čertu, v tuhle hodinu pohledával?"

"To je správná otázka," přisvědčil Preston. "A co dál?"

"V deset hodin dopoledne jsem se účastnil ohledání mrtvol. Tělo bylo po pádu zle rozdrceno, ale přední část obličeje byla až na pár odřenin poměrně zachovalá, Feťáci ho mlátili hlavně do zadní části hlavy a rány mířily na trup. Už několikrát předtím jsem viděl obličeje nekvalifikovaných obchodních lodníků. Jsou ošlehané, opálené, hnědé a vráščité. Tenhle muž měl tvář jemnou, bledou - byla to tvář člověka, který není zvyklý na život na palubě lodi. Pak - jeho ruce. Hřbet by měl být hnědý, dlaně plné mozolů. Jeho ruce byly měkké a bílé - jako by patřily úředníkovi. A konečně zuby. Čekal bych, že nekvalifikovaný lodník z Leningradu bude mít chrup spravovaný primitivním způsobem, amalgamové plomby a falešné zuby z oceli, po ruském způsobu. Tenhle chlapík měl zlaté plomby a dvě zlaté korunky." Preston souhlasně pokyvoval. Carmichaelovi to zapalovalo. Přijeli na parkoviště hotelu, kde Carmichael zajistil Prestonovi na noc ubytování.

"A ještě jedna věc. Maličkost - ale mohla by něco znamenat," poznamenal Carmichael. "Před ohledáním mrtvoly přišel za vrchním inspektorem na Pitt Street sovětský konzul. Když přišel kapitán lodi s politickým důstojníkem, chtěl zřejmě podat ostrý protest. Byl jsem tam také. Politický důstojník odtáhl konzula do haly a něco mu šeptal. Když se konzul vrátil, byl samá zdvořilost a samé porozumění. Vypadalo to, jako by mu politický důstojník o nebožtíkovi něco řekl. Měl jsem dojem, že kolem případu nechtějí dělat rozruch, dokud se neporadí s velvyslancem v Londýně."

"Řekl jste někomu z uniformovaného oddělení, že sem přijedu?" zeptal se Preston.

"Ještě ne," odpověděl Carmichael. "Přejete si, abych to udělal?"

Preston zavrtěl hlavou. "Počkejte do zítřka. Pak se rozhodneme. Možná že z toho nic nebude."

"Potřebujete ještě něco?"

"Kopie různých výpovědí - všechny, pokud je seženete. A seznam věcí mrtvého. Mimochodem, kde jsou?"

"Zamčené na policejní stanici v Particku. Seženu ty kopie a nechám vám je tady."

Generál Karpov zavolal přítele v GRU a bájil o tom, že jeden z jeho lidí mu přivezl pár lahví francouzského koňaku z

Paříže. On osobně se alkoholu ani nedotkne, ale rád by se revanšoval Petru Marčerikovi. O víkendu by mu koňak hodil na chatu. Potřeboval by jenom vědět, jestli někdo bude doma. Nemá náhodou kolega Marčenkovo číslo do Peredělkina? Člověk z GRU je měl. Dal je Karpovovi a celou věc pustil z mysli.

Ve většině chat sovětské elity má domovník nebo sluha během zimních měsíců za úkol udržovat oheň, aby majitel nezačínal víkend tak, že se bude chvět zimou. Karpovovi na jeho zavolání odpověděl Marčenkův domovník. Ano, generál má přijet příští den, v pátek; obvykle přijíždí kolem šesté večer. Karpov poděkoval a zavěsil. Rozhodl se, že propustí řidiče, bude řídit sám a překvapí generála GRU v sedm hodin.

Preston ležel v posteli, byl vzhůru a přemýšlel. Carmichael mu přinesl všechny výpovědi zaznamenané v Západní nemocnici a na okrsku. Jako všechny svědecké výpovědi sepsané policií, byly šroubované a formální, naprosto odlišné od běžného způsobu, kterým lidé mluví o tom, co viděli a slyšeli. Fakta tam samozřejmě byla, dojem ne. Co Preston nemohl vědět, protože Craig se o tom nezminil a ošetřovatelka to neviděla, bylo, že dříve než se dal na útěk chodbou mezi ošetrovnami, chňapl Semjonov po kulaté tabatěrce. Craig potom uvedl pouze, že "zraněný se kolem mne protlačil".

Ani seznam osobních věcí mu příliš nepomohl. Zmíňoval se o kulaté tabatěrce a ,obsahu', což mohly být také dvě unce lulkového tabáku.

Preston v duchu přemítal o všech možnostech. Předně: Semjonov byl ilegalista, který přistál v Británii. Závěr: velmi nepravděpodobné. Byl uveden v seznamu posádky lodi a při odplutí lodi do Leningradu by jeho nepřítomnost byla nápadná.

Dobrá. Za druhé: Měl připlout do Glasgowa lodí a odplout s ní ve čtvrtek v noci. Co dělal po půlnoci na Great Western Road? Měl tam něco zanechat nebo se s někým sejít. Dobrá. Nebo dokonce vzít nějaký balíček, který měl dopravit zpět do Leningradu? To je ještě lepší. Ale tím pro Prestona další možnosti končily.

Jestliže Semjonov odevzdal to, co odevzdat měl, proč se snažil chránit svůj pytel, jako by na tom závisel jeho život?

Obsah by v něm už nebyl.

Jestliže přijel, aby tu něco sebral, ale doposud tak neučinil, platila stejná úvaha. Kdyby už příslušnou věc dostal, proč se u něho nenašlo nic, co by bylo pozoruhodné a zajímavé, jako například balíček papírů?

Kdyby se to, co měl odevzdat nebo zde přijmout, dalo ukrýt v šatech, proč by s sebou vůbec nosil pytel? Kdyby měl něco zašito ve větrově nebo kalhotách nebo ukryto v podrážce bot, proč by nenechal povaleče, aby mu sebrali pytel, o který jim vlastně šlo? Byl by si býval ušetřil bití, byl by stihl svou schůzku nebo by se dostal zpět na svou loď (ať už mířil kamkoli) jenom s několika pohmožděninami.

Do mixéru svého mozku hodil Preston několik dalších možností. Semjonov přijel jako kurýr, který se měl setkat se sovětským ilegalistou, již usedlým v Británii. Aby předal slovní vzkaz? To je nepravděpodobné; existuje spousta lepších způsobů jak předat kodovanou informaci. Aby přijal slovní zprávu? Na to se vztahuje stejná úvaha. Aby vyměnil ilegalistu, aby zde někoho nahradil? Ne, fotografie v námořnické knížce patřila jasně Semjonovovi. Kdyby měl vyměnit dosavadního ilegalistu, dala by mu Moskva duplikátní námořnickou knížku s příslušnou fotografií tak, aby člověk, jehož by měl nahradit, mohl nastoupit na lodi Komarov jako ne kvalifikovaný lodník Semjonov. Druhou námořnickou knížku by měl u sebe. Pokud nebyla zašita do podšívky..., čeho? Do podšívky bundy? Proč by pak snášel bití, jen aby zachránil pytel? Není snad ukryta v plátěném dně samého pytle? To je mnohem pravděpodobnější. Podle všeho se pořád vrací ten zatracený pytel. Před půlnocí zavolal Preston Carmichaela domů.

"Mohl byste mě vyzvednout zítra ráno v osm?" zeptal se. "Chci zajet do Particku a podívat se na ty svršky."

Stejného dopoledne se při snídani zeptal Jevgenij Karpov ženy Ludmily: "Vezmeš dnes odpoledne děti na chatu volhou?"

"Samozřejmě. Přijedeš za námi přímo z kanceláře?"

Roztřížitě přikývl. "Přijedu pozdě. Musím navštívit někoho z GRU."

Ludmila si v duchu povzddechla. Věděla, že si vydrží baculatou sekretářku v malém bytě na Arbatu. Věděla to, protože ženy hodně povídají a ve společnosti tak přísně rozvrstvené jako je jejich, byla většina jejich přítelkyň manželkami důstojníků přibližně stejné hodnosti. Věděla také, že on neví, že ona o tom ví.

Bylo jí padesát a od jejich svatby už uplynulo dvacet osm let. Bylo to dobré manželství, vezmeme-li v úvahu práci, kterou dělal, a Ludmila byla dobrou manželkou. Jako ostatní ženy, které se provdaly za důstojníky prvního hlavního ředitelství, i Ludmila už dávno přestala počítat večery, kdy na něho čekala, zatímco on byl, pohřben v šifrovací kanceláři na velvyslanectví v cizině. Protrpěla už nekonečnou nudu nesčetných diplomatických koktejlů, ačkoli nemluvila žádným cizím jazykem, zatímco její manžel kroužil kolem dokola, elegantní, vlídný, plyně hovořící anglicky, francouzsky a německy; pod rouškou velvyslanectví vykonával svou práci.

Nepočítala týdny, které strávila sama, když byly děti malé a on byl mladým důstojníkem, jejich domov malinký a byt přecpaný, aniž jí kdo pomáhal s úklidem. On byl stále na nějakém kursu nebo za nějakým úkolem nebo stával ve stínu berlínské zdi a čekal na spojku, která měla jet domů na východ.

Poznala paniku a bezejmenný strach, který pociťují i nevinní když na jedné cizí stanici jeden z Karpovových kolegů přešel na Západ a lidé z kontrašpionáže ji celé hodiny drželi na skřipci a vyzvídali, co jí onen muž či jeho manželka řekli. Soucitně pozorovala manželku odpadlíka, kterou dobře znala, ale neodvážila se k ní přiblížit, když ji eskortovali do čekacího letadla Aeroflotu. To s sebou přináší naše práce, řekl Karpov, jako by ji chtěl utěšit.

To bylo před mnoha lety. Nyní byl její Geňa generálem; v Moskvě mají vzdušný a prostorný byt; chatu zařídila ve stylu, který se mu líbil, s borovicemi a předložkami; pohodlně a přítom po venkovsku. Oba hoši jim dělali radost; studovali na univerzitě, jeden bude lékařem, druhý fyzikem. Už nikdy nebudou bydlet v příšerných bytech na

velvyslanectvích a během tří let, půjde do důchodu s počtami a dobrou penzí. Takže jestliže už musel mít jeden večer v týdnu nějakou tu sukni, nelišil se od většiny svých současníků. Možná že je to tak lepší, než kdyby se opil a řádl jako někteří jiní, nebo kdyby zůstal přehlíženým majorem, kterého na konci životní dráhy nečeká nic jiného než nějaká bohem opuštěná asijská republika. V duchu si však přece jenom povzdechla.

Partickovská policejní stanice není nejkouzelnější budovou v jinak pěkném Glasgowě, ale Carmichael a Preston nepřijeli obdivovat stavební památky. Zajímali se o svršky z přepadení a sebevraždy předešlé noci, jejíž projednávání bylo na programu stanice. Seržant ve službě odevzdal svůj psací stůl strážníkovi a vedl je dozadu, kde odemkl dveře do místnosti naplněné kartotékami. Bez nejmenší známky překvapení přijal Carmichaelův průkaz i jeho vysvětlení, že on, a jeho kolega musí prozkoumat svršky, aby mohli dokončit své hlášení, protože mrtvý muž byl cizí námořník a tak dále. Seržant hlášení dobře znal; celou polovinu života strávil tím, že podobná hlášení sepisoval. Ale odmítl opustit místnost, když oni otvírali pytel a prohlíželi si jeho obsah.

Preston začal s botami, hledal falešné podpatky, odpojitelné podešve nebo dutiny ve špičkách. Nic. Méně času zabraly ponožky a spodky. Prohlížel roztržštěné hodinky, ale byly to jen obyčejné náramkové hodinky. Kalhoty trvaly déle prohnát všechny záhyby a obruby, hledal nové stehy nebo vyvýšeninu, která by znamenala dvě vrstvy látky. Nic. Rolák, který měl muž na tobě, byl poměrně prostý; nebyly na něm žádné záhyby, ani skryté papíry a nenáhlal v něm ani tvrdé boule. Mnohem déle se věnoval prošívané větrovce, ale ani ta nepřinesla žádný výsledek. V době, kdy se dostal k pytlí, byl přesvědčen víc než předtím, že jestliže ten záhadný Semjonov u sebe něco měl, byla odpověď tam. Začal srolovaným svetrem, který byl uvnitř, hlavně proto, aby dodržel vylučovací metodu. Svetr byl čistý. Pak se pustil do pytle samotného. Trvalo mu půl hodiny, než byl definitivně ujistěn, že dno bylo dvakrát prošívané a z plachtoviny, strany z jednoduché látky a očka nahoře nebyla miniaturní vysílačky a ani šňůra nesloužila jako tajná anténa.

Zbývala tabátěrka. Byla ruského původu; obyčejná tabátěrka se šroubovacím víčkem, ještě stále byla cítit po štiplavém tabáku. Vata byla vata, takže zůstávaly tři kovové kotoučky: dva lesklé jako aluminium a lehké; třetí matný a těžký jako olovo. Seděl a zíral chvíli, jak ležely na stole; Carmichael ho pozoroval a seržant hleděl do země.

Kotoučky ho nemátly tím, čím byly; mátly ho tím čím nebyly. Nebyly vůbec ničím. Aluminiumové kotoučky byly nad těžším kotoučkem a pod ním. Těžký kotouček měl v průměru asi dva palce a ty lehčí asi tři palce. Snažil se dovítit, k čemu by asi tak mohly sloužit, v radiokomunikacích, při kodování a dešifrování kodů, ve fotografii. A odpověď zněla - k ničemu. Byly to jen kovové kotoučky. A přece, teď více než kdy jindy byl přesvědčen že chlapík raději zemřel, než aby připustil, že by se dostaly do rukou povalečů - kteří by je byli bývali jistě hodili do škarpy - a aby byl kvůli nim vyslýchán.

Preston se zvedl a navrhl, aby se naobědvali. Seržant, který měl dojem, že promarnil celé dopoledne, strčil svršky zpět do pytlů a uzamkl je do kartotéky. Doprovodil je ven.

Při obědě v hotelu Pond se Preston - který navrhl, aby jeli kolem místa, kde byl Rus přepaden - omluvil, že musí telefonovat. "Bude to asi chvíli trvat," řekl Carmichaelovi. "Dejte si brandy na Sassenachy (Angličané nebo Skotové z nížin (ne keltského původu))."

Carmichael se zašklebil. "Udělám to a připiju na Bannockburn (Místo bitvy, v níž v roce 1314 porazil skotský král Robert I. anglického krále Eduarda II. (pozn. překl.))."

Jakmile na něho nebylo z jídelny vidět, vyšel Preston z hotelu a zamířil k benzínové čerpací stanici, kde v přilehlém krámě nakoupil různé věci. Pak se vrátil do hotelu a zavolal do Londýna. Svému asistentovi dal číslo partickovské policejní stanice a požádal ho, aby ho přesně v určenou dobu zavolal.

O půl hodiny později byli Preston a Carmichael opět na policejní stanici, kde je zjevně otrávený seržant zavedl do místnosti, kde byly uskladněny svršky. Preston se posadil za stůl naproti telefonu na druhé straně místnosti. Kolem sebe vybudoval hradbu svršků z různých pytlů. Ve tři hodiny zazvonil telefon; z centrály sem přepojili hovor z Londýna. Seržant zvednul sluchátko.

"Volají vás, pane. Na lince máte Londýn," řekl Prestonovi.

"Vzal byste to laskavě," poprosil Preston Carmichaela. "Zeptejte se, jestli je to naléhavé."

Carmichael se zvedl a kráčel napříč místností k místu, kde seržant držel sluchátko. Na vteřinu se oba skotští policisté dívali do zdi.

Za deset minut poté Preston se svou prací skončil. Carmichael ho odvezl na letiště.

"Samozřejmě napíšu zprávu," řekl Preston. "Jenom pořád nevím, kvůli čemu byl ten Rus tak vyjevený. Jak dlouho budou ty svršky v Particku pod zámkem?"

"Ještě celé týdny. Sovětskému konzulovi jsme to oznámili. Pátrání po pachatelích násilí pokračuje, ale je to na dlouhé lokte. Snad se nám podaří některého z nich chytout při nějaké lumpárně a pak bychom to z něho vyrazili. Ale i o tom pochybuju."

Preston si zjistil, kdy mu letí letadlo. Už se nastupovalo.

"Nejpitomější na tom je," řekl Carmichael při loučení, "že kdyby ten Rus zachoval klid a rozvahu, byli bychom se mu omluvili, zavezli ho na loď a ty jeho hračky s ním."

Když bylo letadlo ve vzduchu, šel Preston na toaletu, aby měl trochu soukromí, a prohlédl si tři kotoučky, které zabalil do kapesníku. Neřikaly mu naprosto nic.

Tři podložky, které koupil v obchodě u garáže a zaměnil za ruské "hračky", svou úlohu zatím dobře splní. Mezitím se mu jeden známý odborník podívá na ruské kotoučky. Je zaměstnán mimo Londýn a Bright ho měl poprosit, aby v pátek večer počkal na Prestona, který k němu přijede.

Karpov přijel na chatu generála Marčenko až za tmy po sedmé hodině. Otevřel mu generálův sluha, který ho uvedl do

přijímacího pokoje. Marčenko už byl na nohou a zdálo se, že je překvapen i potěšen návštěvou svého přítele z jiného, většího zpravodajského odvětví.

"Jevgeniji Sergejeviči," halasil. "Co vás přivádí do mé skromné chaty?"

Karpov měl v ruce nákupní tašku. Vyzvedl ji a zalovil uvnitř. "Jeden z mých hochů se zrovna vrátil z Turecka a zastavil se v Arménii," řekl. "Chytrý chlapík, ví že se nikdy nechodí s prázdnou. Protože v Anatolii není co koupit, zaskočil do Jerevanu a do zavazadla strčil tohle." Vytáhl jednu ze čtyř lahví, které byly v tašce, nejlepší arménskou kořalku.

Marčenkovi zasvítily oči. "Achmatar!" vykřikl. "Pro první hlavní jenom to nejlepší."

"No tak tedy," pokračoval Karpov nenuceně, "jedu k sobě a po cestě mi napadne: Kdo by mi jenom mohl s tím Achmatarem trochu píchnout? A hned se mi ozvala odpověď: Přítel Petr Marčenko. Tak jsem si malinko zajel.

Přesvědčíme se, jak chutná?"

Marčenko řval smíchy. "Sašo! Sklenky!" křičel.

Preston přistál před pátou hodinou, z parkoviště si vyzvednul auto a zamířil na dálnici M4. Nezahnul na východ směrem na Londýn, ale vzal to západním jízdním pruhem směrem k Berkshire. Za třicet minut byl u svého cíle, v ústavu na okraji vesnice Aldermaston.

Výzkumný ústav atomových zbraní, známý jako "Aldermaston", milovaný účastníky mírových pochodů, kteří hledají nějaký objekt svého zájmu, je ve skutečnosti jednotkou s mnoha disciplínami. Pracovníci ústavu navrhují a stavějí nukleární zařízení, jsou mezi nimi ale i badatelé v oboru chemie, fyzika, konvenční výbušniny, strojnictví, čistá a aplikovaná matematika, radiobiologie, medicína, normy zdraví a bezpečnosti a elektronika. Kromě toho je tu také výborné metalurgické oddělení.

Před lety přednášel jeden z vědců z Aldermastonu skupině zpravodajských důstojníků v Ulsteru o tom, jaké druhy kovů používají pro výrobu bomb příslušníci Irské republikánské armády. Preston byl jedním z posluchačů a zapamatoval si jméno vědce.

Dr. Dafydd Wynne-Evans na něho čekal v hale. Preston se představil a připomněl doktoru Wynne-Evansovi jeho přednášku před mnoha lety.

"Vy ale máte paměť," prohodil vědec se zpěvným velšským přízvukem. "No tak, pane Prestone, co pro vás mohu udělat?"

Preston hrábl do kapsy, vytáhl kapesník a ukázal tři kotoučky, které v něm byly ukryty. "Tohle objevili u jednoho člověka v Glasgowě," řekl. "Nevím si s tím rady. Rád bych věděl, co to vlastně je a k čemu se toho dá použít."

Doktor si je zblízka prohlížel. "Myslíte k nějaké zločinné akci?"

"Snad."

"Bez zkoušek vám to neřeknu," pravil metalurg. "Podívejte, dnes večer jsem pozván na večeři a zítra se mi vdává dcera. V pondělí bych je otestoval a zavolaal vás, co říkáte?"

"Pondělí mi docela vyhovuje," řekl Preston. "Beru si několik dnů volna. Budu doma. Mohl bych vám dát svoje číslo do Kensingtonu?"

Dr. Wyrine-Evans pospíchal po schodech, zamkl kotoučky na noc do sejfu, rozloučil se s Prestonem a utíkal na večeři. Preston odjel do Lodýna.

Zatímco byl Preston na cestě, odposlouchávací stanice na Menwith Hill v Yorkshiru zachytila zápisknutí z tajného vysílače. Nejdříve jej zachytil Mettwith, pak Brawdy a Chicksands v Bedfordshiru a počítač určil směr. Zdroj byl někde v kopcích severně od Sheffieldu.

Když tam přijela sheffieldská policie, ukázalo se, že je to rameno osamělé cesty mezi Barnsley a Pontefractem. Nikdo tam nebyl.

Později večer pozval ve vládním centru v Cheltenhamu ředitel ve službě na drink důstojníka ve službě.

"Je to tentýž darebák," řekl důstojník. "Černota. Ale přístroj je dobrý. Ve vzduchu byl jenom pět vteřin. Nedá se to dešifrovat. Napřed obvod Derbyshiru a teď kopce v Yorkshiru. Vypadá to, jako by byl někde v Midlandsu."

"Sledujte ho," řekl ředitel. "Už strašně dlouho nám neobživil dřímající vysílač. Rád bych věděl, co vysílá."

To, co po odchodu majora Valerije Petrovského operátor vysílal, znělo takto: "Kurýr číslo dvě se neobjevil. Pošlete zprávu nebo náhradu."

První láhev Achtamaru stála prázdná na stole a druhá byla načatá. Marčenko už dost rozpálila, ale on dokázal vypít dvě láhve za den, když měl náladu, takže se stále ještě kontroloval.

Ačkoli Karpov zřídka pil pro zábavu a ještě méně často sám, za léta diplomatického působení si vytrénoval žaludek: Udržoval si jasnou hlavu, kdykoli to potřeboval. Kromě toho, než odjel z Jasjeněva, spolykal půl libry bílého másla, a ačkoli se skoro udusil, tuk mu vymastil žaludek a teď zpožďoval účinky alkoholu.

"Čím se teď zabýváte, Pét'o?" zeptal se a schválně užil zdvořilého důvěrného oslovení.

Marčenkovi se zúžily oči. "Proč se ptáte?"

"Ale Pét'o, známe se už dlouho. Vzpomínáte si, jak jsem vás zachránil před třemi lety v Afganistánu? Vlastně jste mi dlužníkem: Tak co se, děje?"

Marčenko si vzpomněl. Vážně přikyvoval. V roce 1984 vedl velkou operaci GRU proti muslimským vzbouřencům u průsmyku Khyber. Byl tam jeden zvlášť vynikající partyzánský vůdce, který podnikal výpady do Afgánistánu. Jako své základny používal utečenecké tábory v Pákistánu. Marčenko rychle poslal přes hranice přepadovou četou, aby ho dostala. Její výprava skončila nezdarem. Patháni odhalili prosovětské Afgánce a připravili jim strašnou smrt. Jediný

Rus, který je doprovázel, měl to štěstí, že přežil. Patháni ho předali pákistánským úřadům severozápadního pohraničního okrsku, neboť doufali, že výměnou za něho dostanou zbraně.

Marčenko se ocitl v kritické situaci. Obrátil se na Karpova, který byl tehdy náčelníkem ilegálního oddělení, a Karpov nasadil jednoho ze svých nejlepších tajných pákistánských důstojníků v Islamabadu, který dostal Rusa přes hranice. Velký mezinárodní incident mohl tenkrát zlomit Marčenkovi vaz.

Byl by se býval připojil k dlouhému seznamu sovětských důstojníků, jejichž kariéra v té mizerné zemi ztroskotala.

"Ano, v pořádku, vím, čím jsem vám zavázán. Žeňo, ale neptejte se mě, co jsem v těch několika minulých týdnech dělal. Zvláštní úkol, věc nejvyšší odpovědnosti. Vrcholně tajné - chápete?" Ukazováčkem připomínajícím klobásu si poklepal na nos a vážně pokynul.

Karpov se naklonil kupředu a z třetí láhve nalil generálovi plnou sklenku. "Jistě, já vím, promiňte, že jsem se ptal," uklidňoval ho. "Už se o tom nezmíním. Už se o té operaci nezmíním."

Marčenko varovně zamával prstem. Oči měl podlité krví. Karpovovi připomínal kance raněného v křoví, mozek mu nezatemňovala bolest a ztráta krve, ale alkohol, který byl stejně nebezpečný. "Operace ne... žádná operace... zrušena. Musel jsem přísahat, že budu mlčet... My všichni jsme přísahali. Je to velice vysoko... výš, než si dovedete představit. Už se o tom nezmínujte, ano?"

"Ani ve snu by mne to nenapadlo," řekl Karpov a zase naplnil sklenky. Využíval Marčenkovy opilosti k tomu, aby mu nalil do sklenky více kořalky než sobě. Ale stejně se už soustřeďoval jen s obtížemi.

Za dvě hodiny dopili poslední kapku z třetí láhve Achtamaru. Marčenko se zhroutil, bradu měl na hrudi. Karpov zvedl sklenku k dalšímu z nekonečné řady přípitků.

"Na zapomenutí."

"Zapomenutí?" Marčenko potřásl udiveně hlavou. "Já jsem v pořádku. Ožerte ty vaše pancharty z prvního hlavního, až spadnou pod stůl. Žádné zapomenutí."

"To ne," opravil ho Karpov. "Zapomenutí na plán. Prostě na něj zapomeneme, ano?"

"Aurora? Správně, zapomeňme na něj. To je zatraceně dobrý nápad."

Pili. Karpov zase naplnil sklenice.

"Ať nám všichni vlezou na záda," navrhl. "Vykašleme se na Philbyho... a na akademika."

Marčenko přikyvoval na souhlas, kořalka mýjela ústa a kapala mu z čelisti.

"Krylov? Blbec. Zapomeňme na ně na všechny."

Byla už půlnoc, když se Karpov potácel ke svému vozu. Opřel se o strom, strčil si dvě prsty do krku a do sněhu zvracel. Dychtivě do sebe vsával mrazivý vzduch. Trochu mu to pomohlo, ale přesto byla jízda na vlastní chatu vražedná. Absolvoval ji s odřeným blatníkem a se dvěma ošklivými rýhami. Ludmila byla stále ještě vzhůru, v županu, vydešená, že v takovém stavu řídil až z Moskvy.

V sobotu dopoledne jel John Preston do Tonbridge pro svého syna Tommyho. Jako vždy, když ho otec vyzvedl ze školy, byl hoch úplný přívál slov, vzpomínek na právě uplynulé pololetí, plánů na pololetí příští, plánů na prázdniny, které mají začít, chvály svých nejlepších přátel a jejich ctností, pohrdání vadami těch, které rád neměl.

Cestou do Londýna prožíval Preston chvíle štěstí. Mluvil o několika věcech, které pro jejich společný týden naplánoval, a byl rád, že s nimi Tommy souhlasí. Chlapec zesmutněl, když Preston připomněl, že se po týdnu vrátí do krásného, křehkého, drahého bytu v Mayfairu, kde bydlela Julia se svým přítelem; výrobcem oděvů. Ten byl tak starý, že mohl být Tommyho dědečkem, a Preston tušil, že každé nedorozumění v bytě vede k mrazivému ovzduší.

"Proč nemůžu zůstat navždycky u tebe, tatínku?" zeptal se Tommy, když jeli po Vauxhalském mostě.

Preston si povzddechl. Ztroskotání manželství a cena, kterou za ně zaplatil, se dvanáctiletému chlapci těžko vysvětlovaly. "Protože tvoje maminka a Archie nejsou vlastně manželé," odpověděl opatrně. "Kdybych trval na formálním rozvodu, maminka by ode mne žádala a také dostávala určitou částku, které se říká výživné. A to si teď nemůžu dovolit, alespoň ne ze svého nynějšího platu. Zatím nemám tolik, aby to stačilo mně na živobytí, tobě na školu a ještě pro maminku. To by zkrátka nešlo. A když bych nemohl platit ten příspěvek, soud by rozhodl, že lepší vyhlídky budeš mít u maminky. A potom bychom se neviděli ani tak často jako doposud."

"Nevěděl jsem, že to záleží na penězích," řekl hoch smutně.

"Nakonec většina věcí záleží na penězích.. Je to smutné, ale pravdivé. Kdybych mohl před lety zajistit pro nás tři lepší způsob života, nebyli bychom se s maminkou rozešli. Byl jsem jenom důstojníkem v armádě, a když jsem odešel z armády a nastoupil na ministerstvu vnitra, byl můj plat stále malý."

"A co děláš na ministerstvu vnitra?" zeptal se hoch. Už nechtěl mluvit o odcizení rodičů, mladí lidé se snaží vyhnout tomu, co je bolí.

"Jsem jenom takový menší úředník."

"To ale musí být otrava!"

"Ano," připustil Preston.

"Asi to skutečně otrava je."

Jevgenij Karpov se probudil v poledne s mohutnou kocovinou, kterou půl tuctu aspirínu zmírnilo jen nepatrně. Po obědě se cítil o něco lépe a rozhodl se, že se trochu projde.

Něco mu neustále vrtalo v hlavě - vzpomínka, temné tušení, že v nedaleké minulosti slyšel někde, jméno Krylov.

Sužovalo ho to. Příručka, vydaná pro omezený okruh osob, kterou měl na chatě, uváděla o Krylovovi tyto podrobnosti: historik, profesor Moskevské univerzity, dlouholetý člen strany, člen Akademie SSSR, člen Nejvyššího sovětu atd.,

atd. To všechno věděl, bylo tu však ještě něco jiného. Ploužil se sněhem se skloněnou hlavou, pohřížen v myšlenky. Hoši si vyjeli na lyžích, aby ještě využili posledního dobrého prašanu, než nastane obleva, která všechno pokazí. Ludmila Karpovová se vlekla za svým manželem. Zнала už jeho nálady a neodvažovala se ho vyrušit. Předchozího večera byla překvapena, v jakém stavu přišel, ale na druhou stranu se cítila šťastná. Věděla, že sotva kdy pil - a nikdy ne tolik, což znameňalo, že nenavštívil svou přítelkyni. Snad byl opravdu u kolegy z GRU, jednoho z tak zvaných sousedů. Ať už je to jakkoli, něco ho úplně ovládlo, ale určitě to nebyla křepelka z Arbatu.

Dlouho týral svůj mozek, až na to po třetí hodině přišel. Zastavit se na několik yardů před ní, vykřikl:

"Sakra! No samozřejmě," a vesele pohodil hlavou. Náhodou byl samý úsměv, vzal ji za ruku a kráčeli spolu zpět k chatě.

Generál Karpov věděl, že zítra ráno bude muset v klidu něco prozkoumat ve své kanceláři a že v pondělí večer navštíví profesora Krylova v jeho moskevském bytě.

16

Telefonický hovor zastihl Johna Prestona v pondělí dopoledne ve chvíli, kdy se zrovna chystal na vycházku se synem.

"Pan Preston? U telefonu Dafyld Wynne-Evans."

Na okamžik pro něho to jméno nic neznamenalo, pak si vzpomněl na svou žádost z pátečního večera.

"Podívali jsme se na ten váš kousek kovu. Velmi zajímavé. Mohl byste sem přijet, abychom si o tom promluvili?"

"No tak tedy, mám teď několik dnů volna," řekl Preston "Nehodil by se vám konec týdne?"

Na aldermastonském konci se rozhodlo ticho.

"Asi by bylo lepší, kdybyste si udělal čas dřív."

"Ech... och... tak tedy, nemohl byste mi prozradit podstatu věci po telefonu?"

"Bude mnohem lepší, když si o tom pohovoříme osobně," odpověděl dr. Wynne-Evans.

Preston chvíli přemýšlel. Chtěl jet s Tommym do Windsor Safari Parku. Ale ten je také v Berkshiru.

"Mohl bych přijet dnes odpoledne, řekněme kolem páté?" zeptal se.

"V pět se mi to hodí," souhlasil vědec. "Ptejte se po mně ve vrátnici. Zařídím, aby vás odvedli nahoru."

Profesor Krylov bydlil na Komsomolské třídě v nejvyšším poschodí činžovního domu, odkud byl hezký pohled na řeku Moskvu, a blízko na jižním břehu stála univerzita. Po šesté hodině stiskl zvonek u jeho bytu generál Karpov. Otevřel mu sám akademik. Pohlédl na návštěvníka, ale nepoznal ho.

"Soudruh profesor Krylov?"

"Ano."

"Jmenuji se Jevgenij Karpov. Byl bych rád, kdybychom si mohli trochu pohovořit."

Předložil mu svůj průkaz. Profesor Krylov si jej prohlédl, viděl, že návštěvník je z prvního hlavního ředitelství a že má hodnost generála Státní bezpečnosti. Vrátil mu průkaz a posunkem ho vyzval, aby vstoupil. Vešel napřed do pěkně zařízeného obývacího pokoje, vzal hostovi plášť a vyzval ho, aby se posadil.

"Čemu vděčím za tuto čest?" zeptal se, když se posadil proti Karpovovi. Byl tak významnou osobností, že v něm generál nevzbuzoval žádné obavy.

Karpov si uvědomil, že profesor je docela jiný. Eritu Philbyovou se mu podařilo obloudit natolik, že mu prozradila existenci řidiče. Grigorjeva zastrašil svou hodností, Marčenko byl kolega a starý piják. Ale Krylov měl vysoké postavení ve straně, v Nejvyšším sovětu, v Akademii věd SSSR a patřil k elitě. Karpov se rozhodl, že nebude zbytečně ztrácet čas a vyloží karty na stůl rychle a bez milosti. Byl to jediný možný způsob.

"Profesore Krylove, žádám vás, abyste mi ve státním zájmu něco sdělil. Potřebuji, abyste mi řekl vše, co víte o plánu Aurora."

Krylov seděl, jako by ho někdo udeřil. Zlostně se ohradil: "Generále Karpove, překračujete svou kompetenci," vybuchl. "Nevím, o čem mluvíte."

"Myslím, že to víte," odpověděl klidně Karpov, "a myslím, že byste mi měl říci, co ten plán zahrnuje."

Jako odpověď Krylov energicky nastavil ruku. "Vaši plnou moc, prosím."

"Mou plnou mocí je moje hodnost a moje služba," odpověděl Karpov.

"Jestliže nemáte plnou moc podepsanou soudruhem generálním tajemníkem, nemáte nejmenší oprávnění se mě vyptávat," řekl ledově Krylov. Zvedl se a zamířil k telefonu. "Opravdu si myslím, že je nejvyšší čas, aby se o vašich dotazech dozvěděl někdo mnohem výše postavený, než jste vy."

Uchopil sluchátko a chystal se vytočit číslo.

"To by pro vás asi nebylo to nejlepší," řekl Karpov. "Víte, že se pohřešuje jeden z vašich kolegů poradců, Philby, plukovník Státní bezpečnosti v důchodu?"

Krylov přestal vytáčet číslo. "Co tím myslíte, že se pohřešuje?" zeptal se. Jeho až dosud dokonale sebevědomé chování utrpělo trhlinu.

"Prosím, posadte se a vyslechněte mě," řekl Karpov.

Akademik ho uposlechl. V jiném pokoji se otevřely dveře. Zaslechli zavěštění západního jazzu, který zmlkl, jakmile se dveře zavřely.

"Myslím tím, že se pohřešuje," pokračoval Karpov, "odešel ze svého bytu, řidič je propuštěn, manželka nemá tušení,

kde je a kdy se vrátí, vrátí-li se vůbec."

Byl to hazardní tah, zatraceně odvážný tah. Ale do profesorova pohledu se vloudil náznak znepokojení. Pak se uklidnil.

"Nepřichází v úvahu, abych s vámi, soudruhu generále, diskutoval o státních záležitostech. Musím vás požádat, abyste odešel."

"To nepůjde tak snadno," řekl Karpov. "Řekněte mi, profesore, máte syna Leonida, že?"

Náhly přechod k jinému tématu profesora překvapil.

"Ano," připustil. "Mám Oč jde?"

"Dovolte, abych to vysvětlil," navrhl Karpov.

Na druhém konci Evropy vyjel John Preston se synem z Windsor Safari Parku. Horký jarní den se chýlil ke konci.

"Než pojedeme domů, musím ještě někoho navštívit," řekl Preston. "Není to daleko a nepotrvá to dlouho. Byls někdy v Aldermastonu?"

Hoch rozevřel do široka oči. "V továrně na bomby?" zeptal se.

"Není to továrna na bomby v pravém smyslu slova," opravil ho Preston. "Je to výzkumný ústav."

"My tam jedeme? Pustí nás vůbec dovnitř?"

"Mne tam pustí. Ty budeš muset počkat ve voze: Ale nebude to trvat dlouho."

Obrátil se na sever a najel na dálnici M4.

"Váš syn se před devíti dny vrátil z návštěvy Kanady, kde působil jako tlumočník jedné obchodní delegace," začal klidně Karpov.

Krylov přisvědčil. "No a?"

"V době jeho pobytu si moji lidé povšimli, že jedna atraktivní mladá osoba trávila hodně času - podle jejich úsudku příliš mnoho času - tím, že se pokoušela dostat do styku se členy naší delegace, zvláště s mladšími členy, sekretáři, tlumočníky atd. Dotyčnou osobu moji lidé fotografovali a konečně i identifikovali. Bylo zjištěno, že skoro určitě pracuje ve službách americké CIA, tedy pro Američany, nikoli pro Kanadány. V důsledku toho jsme tuto mladou osobu hlídali. Zjistili jsme, že měla schůzku s vaším synem Leonidem v hotelovém pokoji. Abych mluvil zcela otevřeně - dvojice měla krátký, ale velmi intenzivní poměr."

Obličej profesora Krylova byl zrůzněn hněvem. Zdálo se, že mu dělá potíže vůbec promluvit. "Jak se opovažujete. Jak se opovažujete mít drzost přijít ke mně a pokoušet se podrobit mě, člena Akademie věd a Nejvyššího sovětu, hrubému vydírání. O tom se strana dozví. Znáte přece pravidlo: Jenom strana může nutit stranu ke kázní. Snad jste generálem Státní bezpečnosti, ale svou kompetenci jste překročil o sto mil, generále Karpove!"

Jevgenij Karpov seděl jakoby pokořen, a jak profesor pokračoval, díval se upřeně do stolu.

"Tak, můj syn se vyspal s cizí dívkou v Kanadě. Jistě neměl nejmenší tušení, že se z ní vyklube Američanka. Snad byl indiskrétní, ale nic víc. Ziskala ho ta ženská z CIA ke spolupráci?"

"Ne," připustil Karpov.

"Prozradil snad nějaké státní tajemství?"

"Ne."

"Pak nemáte nic, soudruhu generále, jenom malou mladistvou nerozvážnost. Můj syn bude pokárán. Ale daleko důraznější bude pokárání vašich lidí z kontrašpionáže. Měli ho varovat. Pokud jde o ložnicové záležitosti, nejsme v Sovětském svazu tak pruderní, jak si myslíte. Od počátku spali silní mladí mužové s dívkami..."

Karpov otevřel aktovku a vyndal velkou fotografii, jednu ze svazku, který ležel uvnitř, a položil ji na stůl. Profesor Krylov na ni zíral a slova mu odumřela na rtech. Z tváří mu vymizela červeň, tratila se tak, že jeho stařecký obličej vypadal ve světle lampy úplně šedivý. Několikrát zavrtěl hlavou.

"Lituji," řekl Karpov velmi tiše, "opravdu toho lituji. Hlídali jsme toho Američana, ne vašeho syna. Vůbec jsme neměli v úmyslu objevit tohle."

"Tomu nevěřím," zaskřehotal profesor.

"Mám také syny," zašeptal Karpov. "Chápu vás, nebo se alespoň snažím pochopit, jak vám asi je."

Akademik do sebe vtáhl dech, zvedl se, zamumlal: "Omluvte mě," a odešel z pokoje.

Karpov si povzdechl a strčil fotografii zpátky do aktovky. Z dolejší části chodby zaslechl bříinkot jazzu, jak se otevřely dveře, náhlý konec hudby a hlasy, dva hlasy, vystupňované hněvem. Jeden - to byl otcův řev - druhý, vyšší hlas patřil mladíkovi. Hádka skončila pleskavým zvukem políčku. Za několik vteřin vstoupil profesor opět do pokoje. Posadil se, oči měl bezvýrazné, ramena nachýlená.

"Co chcete dělat?" zašeptal.

Karpov si povzdechl. "Moje povinnost je velmi jasná. Jak jste řekl, jenom strana může vnutit straně kázeň. Správně bych měl odevzdat zprávu a fotografie ústřednímu výboru, znáte zákon. Vy víte, co udělají se "zlatou mládeží". Pět let bez pardonu a "přísný režim". Ta dvě slova bohužel kolují tábory. Potom se mladý muž stane - jak to mám vyjádřit? Majetkem kohokoli. Mládenec z chráněného prostředí tyto útrapy sotva přežije."

"Ale..." napověděl mu profesor.

"Ale já mohu celou věc posoudit a rozhodnout, že CIA bude chtít pravděpodobně v celé záležitosti pokračovat. Mám k tomu právo. Mohu rozhodnout, aby agent Američanů, kteří ho celí netrpěliví pošlou do Sovětského svazu, navázal s Leonidem opět kontakt. Mám právo rozhodnout o tom, že verbování vašeho syna se dá snadno změnit v operaci, při které získáme pro spolupráci agenta CIA my. Po čekací dobu ponechám spis ve svém sejfu. A ta čekací doba může trvat velmi dlouho. Pokud pokračuje operace, mám k tomu pravomoc."

"A cena?"

"Myslím, že ji znáte."

"Co tedy chcete vědět o plánu Aurora?"

"Začněte pěkně od začátku."

Preston zahrnul do hlavní brány v Aldermastonu, našel volné místo na parkovišti pro návštěvníky a vystoupil z vozu.

"Tommy, dál bohužel nemůžeš. Počkej na mě tady. Doufám, že se nezdržím dlouho."

Prošel přítím k létacím dveřím a dvěma mužům ve vrátnici předložil svůj průkaz. Prohlédli si jej a zazvonili na doktora Wynne-Evanse, který povolil návštěvu ve své kanceláři. Byla o tři poschodí výš. Preston byl uveden do kanceláře a vyzván, aby se posadil naproti Evansovu psacímu stolu.

Vědec se na něho podíval přes brýle. "Smím se zeptat, kde jste tento malý předmět získal?" zeptal se a ukázal na těžký kotouček kovu, podobného olovu, který spočíval v zapečetěné skleněné nádobce.

"Našli to u někoho v Glasgowě ve čtvrtek v časných ranních hodinách. A co ty druhé dva kotoučky?"

"Och, to je obyčejné aluminium. Na těch není nic zvláštního. Hlavní je, aby tenhle zůstal celý a neporušený. Jenom tenhle kousek mě zajímá."

"Víte, co to je?" zeptal se Preston.

Dr. Wynne-Evans se zatvářil, jako by ho naivita této otázky ohromila.

"To je přece moje povolání, abych věděl. Je to kotouček z ryzího polonia."

Preston se zamračil. O takovém kovu doposud nikdy neslyšel.

"Tak tedy, všechno začalo začátkem ledna memorandem, které předložil generálnímu tajemníkovi Philby, tvrdil v něm, že v britské labouristické straně existuje extrémně levicové křídlo, které natolik zesílilo, že je s to převzít úplnou kontrolu nad stranickou mašinérií, kdykoli se mu zachce. To ostatně odpovídá mým vlastním názorům."

"Mým také," podotkl Karpov.

"Philby šel dále. Tvrdil, že v extrémně levicovém křídle je skupina, vnitřní jádro, oddaní marxistě-leninisté, kteří si předsevzali kontrolu uskutečnit - ne v období před příštími britskými všeobecnými volbami, ale po nich, přímo v patách labouristického volebního vítězství. Chtějí počkat na volební vítězství pána Neila Kinnocka a pak ho z místa vůdce strany odstranit. Na jeho místo by nastoupil první marxisticko-leninský premiér v Británii, který by uskutečnil řadu politických opatření zcela ve shodě se sovětskými zahraničními a obrannými zájmy, zvláště v oblasti jednostranného nukleárního odzbrojení a vyhoštění všech amerických vojáků."

"To by se dalo provést," poznamenal Karpov a přikývl.

"Tak byl svolán výbor čtyř, aby poradil, jak by bylo možno tohoto volebního úspěchu dosáhnout."

Krylov překvapeně vzhledl.

"Ano. Ve výboru byli Philby, generál Marčenko, já a doktor Rogov."

"Šachový velmistr?"

"A fyzik," dodal Krylov. "Přišli jsme s plánem Aurora, který by byl aktem masové destabilizace britského voličstva, neboť by vedl k tomu, že by miliony propadly náladě determinovaného unilateralismu."

"Říkáte... by byl?"

"Ano. Plán byl hlavně nápadem Rogova. Silně jej podporoval. Marčenko byl také pro, ovšem s jistou rezervou. Philby - nedalo se uhádnout, co si Philby vlastně myslí. Jenom přikyvoval a usmíval se a čekal, kam vítr odnese plášť."

"To je celý Philby," souhlasil Karpov. "A plán jste předložili?"

"Ano. Dvanáctého března. Já jsem byl proti plánu. Generální tajemník souhlasil se mnou. Výslovně plán zamítl, nařídil, aby všechny poznámky a spisy byly zničeny, a nás všechny vyzval k přísaze, že se za žádných okolností o této záležitosti už nikdy nezmíníme."

"Řekněte mi, proč jste byl proti plánu?"

"Zdál se mi bezohledný a nebezpečný. Kromě jiného úplně odporoval čtvrtému protokolu. Jestliže se jednou udělá do tohoto protokolu průlom, bůhví, kde svět skončí."

"Čtvrtý protokol?"

"Ano. Mezinárodní dohoda o nešíření atomových zbraní. Jistě si na ni vzpomínáte."

"Člověk si toho musí pamatovat tolik," odpověděl Karpov tiše. "Připomeňte mi ji prosím."

"Nikdy jsem o poloniu neslyšel," řekl Preston.

"Ne, pravděpodobně jste o něm neslyšel," řekl WynneEvans. "Tím chci říci, že lidem zrovna nevisí nad pracovním stolem. Je velmi vzácné."

"K čemu se používá, doktore?"

"Používá se občas - vlastně velmi zřídka - v medicíně jako léčebný prostředek. Ten váš člověk v Glasgowě byl zrovna na cestě na lékařský kongres nebo na výstavu?"

"Ne," odpověděl Preston jednoznačně, "na lékařský kongres v žádném případě nejel."

"No, tak, to byla asi desetiprocentní možnost, proč by je měl u sebe - než jste ho toho břemene zbavili. Protože na lékařský kongres nejel, zbývá bohužel devadesátiprocentní pravděpodobnost. Kromě těchto dvou funkcí nemá na této planetě polonium žádné jiné známé užití."

"A to druhé užití?"

"No tak tedy, kotouček polonia této velikosti sám o sobě není celkem k ničemu. Ale jestliže je umístěn v těsném sousedství kotoučku jiného kovu, zvaného lithium, tvoří kombinace těchto dvou kovů iniciátor."

"Co tvoří?"

"Iniciátor."

"A co to, prosím vás, je?"

"Prvního července 1968," řekl profesor Krylov, "podepsaly tehdejší tři světové atomové mocnosti, Spojené státy, Velká Británie a Sovětský svaz, smlouvu o nešíření atomových zbraní.

Touto smlouvou se tři signatářské státy zavázaly, že nepodají informace o technologii ani nebudou dodávat materiál, který by umožnil konstrukci jaderné zbraně, žádnému jinému státu, který doposud takovou technologii ani materiál nevlastní. Vzpomínáte si už?"

"Ano," přisvědčil Karpov. "Na to si vzpomínám."

"Podpisu smlouvy ve Washingtonu, v Londýně a Moskvě byla tehdy ve světovém tisku věnována obrovská pozornost. Ale pozdější podpisy čtyř tajných protokolů k této smlouvě se už žádného zveřejnění nedočkaly. Každý z těchto protokolů předvídal vývoj možného budoucího nebezpečí, které tehdy nebylo technicky možné, ale které by se jednoho dne mohlo technicky uskutečnitelným stát, tak zněly tehdejší odhady.

Během let se první tři protokoly staly historií, buď protože se zjistilo, že nebezpečí je zcela nemožné, nebo protože byla objevena protiopatření stejně rychlá, jak rychle by se hrozba stala skutečností. Ale čtvrtý protokol, nejtajnější ze všech, se stal začátkem osmdesátých let živou výhrůžkou lidstvu."

"Čím se vlastně čtvrtý protokol zabýval?" zeptal se Karpov.

Krylov si povzdychl. "V tomto směru jsme spoléhali na informace doktora Rogova. Jak víte, je nukleární fyzik, to je vědecké odvětví. Čtvrtý protokol předvídal technologické pokroky ve výrobě nukleárních bomb, hlavně pokud jde o miniaturizace a zjednodušení. A to se zřejmě stalo. Bomby se na jedné straně staly nekonečně mocnějšími, ale na druhé straně se jejich konstrukce stala složitější a vzrostla jejich velikost. Jiné vědecké odvětví šlo odlišnou cestou. Základní atomová bomba, která předpokládala obrovský bombardovací letoun, aby mohla být v roce 1945 svržena na Japonsko, dnes může být tak malá, že se vejde do kufříku, a dost jednoduchá, takže se dá sestavit z tuctu prefabrikovaných, vyfrézovaných a závitových součástek jako dětská technická stavebnice."

"A to zakazoval čtvrtý protokol?"

Krylov potřásl hlavou. "Čtvrtý protokol šel ještě dále. Zakázal všem signatářským státům dopravovat tajným způsobem na území kteréhokoli jiného státu zařízení v celistvé nebo rozložené formě, určené k detonaci, řekněme, v najatém domě nebo bytě či v srdci města."

"Žádné varování čtyři minuty předem," uvažoval Karpov, "radar nezjistí blížící se raketu, žádné protiopatření, žádná identifikace pachatele. Jenom megatunová exploze v suterénním pokoji."

Profesor přikývl. "Tak to je. Proto jsem to nazval živou výhrůžkou lidstvu. Otevřené společnosti na Západě jsou zranitelnější, ale ani nikdo z nás není imunní proti pašování součástek. Jestliže se někdy do čtvrtého protokolu udělá průlom, ztratí všechny řady raket a elektronických obranných opatření význam, zvláště se to týká většiny vojensko-průmyslového komplexu."

"A to byl smysl plánu Aurora?"

Krylov opět přikývl. Vypadalo to, jako by nechtěl mluvit.

"Ale protože celý plán byl zastaven a zakázán," pokračoval Karpov, "stal se tím, co my služebně nazýváme "archiválií".

Krylov jako by chňapl po tomto slovu. "Tak to je. Dnes je plán archiválií."

"Ale řekněte, co by býval znamenal," naléhal Karpov.

"Podle plánu jsme měli poslat do Británie prvotřídního sovětského agenta, který by jednal jako výkonný důstojník Aurory. Rozmanití kurýři by mu propašovali kolem deseti součástek malé atomové bomby o síle jedné a půl kilotuny."

"Také malé? Hirošimská bomba měla deset kilotun."

"Cílem celé akce nebylo udělat obrovskou škodu. Ta by úplně rozvrátila všeobecné volby. Naším záměrem bylo vytvořit předpokládanou nukleární nehodu a nahnat deseti procentům váhavých voličů takový strach, aby podporovali jednostranné nukleární odzbrojení a volili jedinou stranu hlásající unilateralismus - labouristy."

"Promiňte," omlouval se Karpov. "Pokračujte prosím."

"Zařízení by bylo odpáleno šest dní přede dnem voleb," řekl profesor. "Mimořádně důležitá byla volba místa. Nakonec jsme vybrali leteckou základnu Spojených států v Bentwatersu v Suffolku. Tam mají základnu úderní letadla F-5, která nesou na palubě malé taktické nukleární zařízení vhodné pro užití proti našim masovým tankovým divizím pro případ, že bychom napadli západní Evropu."

Karpov přisvědčil. Znal Bentwaters a informace byla správná.

"Výkonný důstojník by byl dostal rozkaz," pokračoval profesor Krylov, "aby v časných ranních hodinách dopravil shromážděné součástky vozem k samému plotu základny. Celá základna, jak se zdá, je v srdci Rendleshamského lesa. Před svítáním by bombu odpálil.

Vzhledem k malým rozměrům zařízení by škoda byla omezena pouze na samotnou základnu, která by se úplně vypařila zároveň s Rendleshamským lesem, třemi osadami, vesnicí, kusem pobřeží a ptáčí rezervací. Protože základna je přímo vedle Suffolkského pobřeží, mrak zvířeného radioaktivního prachu by odnesl převažující západní vítr do Severního moře. V době, kdy by doletěl do Holandska, by se z devadesáti pěti procent stal inertním, nebo by spadl do moře. Cílem nebylo způsobit ekologickou katastrofu, ale vyvolat strach a nenávistnou vlnu proti Americe."

"Tomu by asi nikdo neuvěřil," řekl Karpov. "Mnoho věcí by se nemuselo zdařit. Výkonného důstojníka by mohli chytit živého."

Profesor Krylov zavrtěl hlavou. "Rogov myslel na všechno. Akci vypracoval jako šachovou hru. Dotyčným

důstojníkovi by se bylo řeklo, že po stisknutí knoflíku bude mít dvě hodiny času, aby co nejrychleji ujel. Ve skutečnosti by časový spínač tvořil zapečetěnou jednotku, nastavenou na okamžitou detonaci."

Chudák Petrovskij, pomyslel si Karpov. "A hledisko věrohodnosti?" zeptal se.

"Téhož dne večer, kdy by se byla uskutečnila exploze, by člověk, který je zřejmě tajným sovětským agentem, letěl do Prahy, kde by uspořádal tiskovou konferenci. Tím člověkem by byl doktor Nahum Wisser, izraelský nukleární fyzik. Podle všeho pracuje pro nás."

Generál Karpov zachoval kamennou tvář. "Udivujete mě," řekl. Znal obsah spisu doktora Wissera. Vědec měl syna, kterého slepě miloval. Mladík sloužil v izraelské armádě, v roce 1982 byl v Bejrútu. Když falangisté zničili palestinské utečenecké tábory v Satiře a Šatile, snažil se mladý poručík Wisser zasáhnout. Zastřelili ho. Truchlícímu otci, angažovanému odpůrci strany Likud, bylo předloženo pečlivě vykonstruované svědectví, že jeho syna zabila izraelská střela. Ve svém zármutku a hněvu se doktor Wisser posunul poněkud doleva a souhlasil, že bude pracovat pro Rusko. "V každém případě by býval dr. Wisser světu tvrdil, že při výměnných návštěvách po léta spolupracoval s Američany na výzkumu ultraminiaturních hlavíc," pokračoval Krylov. "Podle všeho je to pravda. Dále by byl tvrdil, že opakovaně varoval Američany, že ultraminiaturní hlavice nejsou dost stálé, aby mohly být zařazeny do výroby. Američané však prý byli netrpěliví a začali nové hlavice vyrábět, protože jejich malé rozměry umožňují brát na palubu více paliva a tak rozšířit akční rádius jejich F-5."

Počítalo se s tím, že tvrzení, pronesená den po explozi, pátý den před datem voleb, zvednou vlnu antiamerikanismu v Británii a rozdmýchají ji ve vichřici, které neodolají ani konzervativci."

Karpov přisvědčil. "Ano, myslím, že by to tak bylo. Ještě něco jiného se zrodilo v plodném mozku doktora Rogova?"

"Mnohem víc," odpověděl Krylov mrzutě. "Tvrdil, že Američané budou reagovat prudkým a dramatickým popřením."

Čtvrtý den před volbami by náš generální tajemník oznámil světu, že je věcí Američanů, jestli znovu pomýšlejí na zahájení zbrojního šilenství. Pokud jde o něho, on musí chránit sovětský lid, a tudíž nemá jinou možnost než uvést všechny naše branné síly v plnou bojovou pohotovost. Toho večera by jeden z našich přátel, člověk velmi blízký panu Kinnockovi, požádal vůdce labouristické strany, aby osobně letěl do Moskvy, navštívil generálního tajemníka a intervenoval ve prospěch míru. Kdyby snad váhal, náš velvyslanec by ho pozval na velvyslanectví k přátelskému rozhovoru o krizi. Asi by neodporoval, zvláště když by na něho byly namířeny kamery.

V několika minutách by dostal víza a příští den ráno by letěl Aeroflotem. Před kamerami světového tisku by ho přijal generální tajemník a za několik hodin by se rozcházeli, tvářice se mimořádně vážně."

"Nepochybně by k tomu měli důvod," podotkl Karpov.

"Přesně tak. Ale v době, kdy by vůdce labouristů byl ještě ve vzduchu na své cestě do Londýna, by generální tajemník pronesl prohlášení k světu. On, generální tajemník, uvede sovětské branné síly do normálního stavu. Jenom a pouze díky zapřísahání vůdce britské labouristické strany. Pan Kinnock by přistál v Londýně s gloriolou světového státníka. Den před volbami by předstoupil před britský národ s významným projevem o tom, že je jednou provždy úplný konec s nukleárním šilenstvím. V plánu Aurora se počítalo s tím, že by události předcházejících šesti dnů rozbily tradiční angloamerické spojení, zbavily Spojené státy všech sympatií v Evropě a přiměly deset procent - těch životně důležitých deset procent - britských voličů, aby hlasovali tak, že by se labouristé dostali k moci. Poté by vládu převzala levice. Takový tedy byl plán Aurora, generále."

Karpov se zvedl. "Jste velmi laskav, profesore, a také velmi moudrý. Pomlčte o tom a já také zachovám mlčení. Jak říkáte, to všechno jsou dnes pouhé archiválie. A spis vašeho syna zůstane v mém sejfu velmi dlouho. Sbohem. Myslím, že vás už nebudu obtěžovat."

Opřel se o polštář čajky, která ho odvážela dolů po Komsomolské třídě. Och, ano, je to skvělé, myslel si, ale je ještě čas?

Stejně jako generální tajemník, i Karpov věděl o nadcházejících volbách v Británii, naplánovaných na tento červenec, tedy za devět týdnů. Informaci koneckonců dostal generální tajemník prostřednictvím jeho rezidentury na londýnském velvyslanectví.

Procházel plán v mysli znovu a znovu a hledal v něm mezery. Je dobrý, myslel si, je ztraceně dobrý. Pokud ovšem bude fungovat... Alternativa by byla katastrofální.

"Iniciátor, milý pane, je jakási rozbuška pro bombu," řekl doktor Wynne-Evans.

"Och," vydechl Preston.

Cítil se úplně skleslý. Británie si už užila bomb dost. Ošklivých, ale místních. Několik jich viděl v Irsku. Slyšel o rozbuškách, roznětých náložích, spouštěcích obvodech, ale nikdy o iniciátoru. A přece to vypadalo, jako by Rus Semjonov přinesl součástku pro teroristickou skupinu někde ve Skotsku.

Jakou skupinu? Tartanskou armádu? Anarchisty? Nebo aktivní jednotku Irské republikánské armády? Ruské spojení je podivné, stojí za to podniknout výlet do Glasgowa.

"Tenhle... hm... iniciátor z polonia a lithia - dal by se použít k výrobě bomby, která zabíjí lidi?" zeptal se.

"Och, ano, dalo by se to tak říct, příteli," odpověděl Welšan. "Iniciátor, víte, odpálí atomovku."

ČÁST TŘETÍ

Brian Harcourt-Smith poslouchal pozorně, zaklonil se, upřel oči na strop, prsty si hrál se štíhlým zlatým perem.

"To je vše?" zeptal se, když Preston ukončil svou ústní zprávu.

"Ano," odpověděl Preston.

"Tenhle dr. Wynne-Evans je ochoten předložit svoje dedukce v písemné formě?"

"To nejsou dedukce, Briane. Je to vědecká analýza spojená s popisem dvou známých užití. Ano, souhlasil s tím, že analýzu předloží v písemné formě. Připojím ji ke své zprávě."

"A vaše vlastní dedukce? Nebo bych měl říct vědecká analýza?"

Preston přehlédnul protektorský ton. "Považuji za jisté, že Semjonov přijel do Glasgowu, aby vložil tabatěrku i s obsahem do mrtvé schránky nebo ji předal někomu, s kým se měl setkat," řekl. "V každém případě to znamená, že na naší půdě je ilegalista. Podle mého názoru bychom se měli pokusit ho najít."

"Kouzelný nápad. Potíž je vtom, že nevíme, kde bychom měli začít. Podívejte se, Johne, dovolu, abych k vám byl upřímný. Už mě zase přivádíte do mimořádně obtížné situace. Opravdu nevím, jak bych mohl předat tuto záležitost výše, dokud mi neopatříte trochu víc důkazů než je jediný kotouček vzácného kovu, který se našel u politováníhodného mrtvého ruského námovníka."

"Ten kotouček byl identifikován jako polovina iniciátoru nukleární zbraně," namítl Preston. "Není to tedy jenom kousek kovu."

"Velmi dobře. Polovina něčeho, co by mohlo být spouštěčem něčeho, co by mohlo být zbraní - a co by mohlo být určeno pro sovětského ilegalistu, který by mohl být rezidentem v Británii. Věřte mi, Johne, až mi předložíte svou zprávu úplnou, já ji uvážím jako vždy s největší vážností."

"A pak ji pošlete do archivu?" zeptal se Preston.

Harcourt-Smith se usmíval sebejistě a nebezpečně. "Nemusí tomu tak být. S každou vaší zprávou naložím podle její závažnosti jako se zprávou kohokoli jiného. Teď vám navrhuji, abyste se snažil najít pro mě alespoň nějaký důkaz, který by potvrdil vaši zřejmou zálibu v konspirační teorii. Tomu se nyní věnujte především."

"Dobrá," řekl Preston a vstal. "Hned se do toho pustím."

"Udělejte to," řekl Harcourt-Smith.

Když Preston odešel, podíval se náměstek generálního ředitele do domácího telefonního seznamu a zavolal šéfa personálního oddělení.

Příštího dne, ve středu 15. dubna přistálo letadlo společnosti British Midland Airways z Paříže kolem poledne na birminghamském letišti West Midlands. Mezi cestujícími byl mladý muž s dánským pasem.

Jméno na pasu bylo rovněž dánské, a kdyby ho některý zvědavce oslovil dánsky, byl by mu plynně odpověděl. Měl totiž dánskou matku, od níž získal základní znalosti jazyka, a ty vytříbil k dokonalosti v několika jazykových školách a návštěvami Dánska.

Avšak jeho otec byl Němec a mladý muž, narozený až po druhé světové válce, pocházel z Erfurtu, kde byl vychován. Tak se z něho stal východní Němec. Náhodou byl štábním důstojníkem východoněmecké zpravodajské služby SSD. Neměl ani tušení o významu svého poslání v Británii, ani ho to v nejmenším nezajímalo. Instrukce, které dostal, byly prosté a on se jich držel do posledního písmene. Celníci a pasovou kontrolou prošel bez potíží. Zavolal taxík a jako cíl cesty určil hotel Midland na New Street. Po celou cestu a během příletových formalit pečlivě chránil svou levice, která byla obvázána sádrovým obvazem. Byl varován, pokud bylo varování vůbec nutné, aby se za žádných okolností nepokoušel "zlomenou" paži zvedat zavazadlo.

Jakmile se ocitl ve svém pokoji, zamkl dveře a začal rozřezávat sádrový obvaz ostrými ocelovými žiletkami, ukrytými na dně holícího přístroje, opatrně uštipoval vnitřek předloktí podél čáry jemného zoubkování, která naznačovala, kde má řezat.

Když řez dokončil, odlítek na půl palce otevřel a vytáhl paži, zápěstí i ruku. Prázdnou sádku hodil do igelitové nákupní tašky, kterou přinesl s sebou.

Celé odpoledne strávil v pokoji, takže ho denní služba v recepci nemohla bez sádky vidět, a z hotelu vyšel teprve pozdě v noci, kdy již byli ve službě jiní recepční.

Schůzka byla určena u kiosku na stanici New Street. Ve stanovenou dobu se objevila postava v černém koženém motocyklovém oblečení. Šeptaná výměna hesel se odehrála v několika sekundách, nákupní taška změnila majitele a postava v koženém obleku zmizela. Nikdo z nich nepřilákal jediný pohled nepovolaného pozorovatele.

Za svítání, kdy v recepci stále ještě sloužila noční směna, Dán zaplatil, nastoupil do ranního vlaku jedoucího do Manchesteru a odletěl z letiště, kde ho, ať už se sádrovým obvazem nebo bez něho, předtím nikdo neviděl. Přes Hamburk se dostal před západem slunce do Berlína, kde jako Dán prošel kontrolním bodem Charlie na hraničním přechodu. Na druhé straně už čekali jeho lidé, vyslechli zprávu a propustili ho. Agent číslo tři splnil svou dodávku.

John Preston byl notně otrávený. Týden, kdy si vzal volno, aby se mohl věnovat Tommymu, měl úplně pokažený. Úterý mu zčásti zabrala zpráva, kterou musel slovně podat Harcourtu-Smithovi, a Tommy strávil celý den čtením a sledováním televize.

Preston dodržel svůj slib a šel se synem ve středu dopoledne do muzea Madame Tussaud, odpoledne však musel do kanceláře, aby dopsal svou zprávu. Na stole našel dopis od Crichtona z personálního. Četl jej a nevěřil svým očím. Jako vždycky byl stylizován velmi přátelsky. Při kontrole nevybraných dovolených se přišlo na to, že Preston ještě nevyčerpal svou čtyřtýdenní dovolenou, musí si uvědomit služební pravidla, odklad dovolené není možno ze zřejmých důvodů povolit, je nutno dodržovat všechny již dohodnuté termíny, bla, bla, bla. Krátce a dobře má si vybrat

nahromaděnou dovolenou ihned, to jest od zítřejšího dopoledne.

"Blbci," volal na celou kancelář, "nevidí si ani na špičku nosu!"

Zavolal personální a chtěl hovořit osobně s Crichtonem.

"Time, to jsem já, John Preston. Podívej, co dělá ten dopis na mém stole? Já si teď nemůžu vzít dovolenou, mám případ a jsem právě tak v prostředku... Ano, vím, dovolené se nemůžou odkládat, ale tenhle případ taky ne, a dokonce spíš než dovolená."

Vyslechl vysvětlení, že když si zaměstnanci nevybírají dovolenou a pak začnou všichni najednou, nastává v celém systému zmatek.

"Podívej, Time, zkrát' me to. Stačí, když si zavoláš Briana Harcourta-Smithe. Ten ti dosvědčí, že můj případ je opravdu důležitý. Vezmu si dovolenou v létě."

"Johne," řekl Tim Crichton tiše, "ten dopis jsem ti napsal na výslovný příkaz Briana."

Preston několik vteřin zíral na sluchátko.

"Tak je to," řekl konečně a sluchátko položil.

"Kam jdeš?" zeptal se ho Bright, když zamířil ke dveřím.

"Musím se něčeho silného napít," odpověděl Preston.

Bylo už dost dlouho po obědě a výčep byl prázdný. Dav opozdílů na oběd ještě nenahradil dav žižnivců předvečera. Seděli tam v koutě jenom dva z Charles Street a bávali se s hlavami u sebe. Preston si sedl přímo k baru. Chtěl být sám.

"Whisky," poručil si, "velkou."

"To samé pro mne," řekl hlas hned vedle. "Na mne."

Preston se otočil a uviděl Barryho Bankse z K7.

"Nazdar, Johnne," pozdravil ho Banks. "Když jsem křížoval halu, uviděl jsem tě, jak upaluješ sem. Jenom jsem ti chtěl říct, že pro tebe něco mám. Šéf byl vrcholně vděčný."

"Och, tohle. Není zač."

"Přinesu ti to zítra do kanceláře," řekl Banks.

"Neobtěžuj se," odvětil Preston zlostně. "Přišel jsem oslavovat čtyřtýdenní dovolenou. Vnutili mi ji. Na zdraví."

"Nekritizuj to," řekl Banks tiše. "Většina lidí by se odtud ráda trhla, kdyby to šlo."

Pochopil, že Prestona něco žere, a uvažoval o tom, že důvod jeho špatné nálady musí vysondovat u jeho kolegů z M15. Nemohl však Prestonovi prozradit, že ho sir Nigel Irvine požádal, aby si hleděl černé ovce Harcourta-Smithe a aby mu hlásil všechno, co se o něm dozví.

Když uplynula hodina a vypili tři whisky, byl Preston stále stejně zachmuřený.

"Asi odtud vypadnu," řekl náhle.

To překvapilo Bankse, dobrého posluchače, který přerušoval svého kolegu jenom proto, aby získal víc informací.

"To je dost drastické řešení," namítal. "Vypadá to opravdu tak špatně?"

"Podívej, Barry, nemám nic proti tomu, když padám volným pádem z výšky dvaceti tisíc stop. A nemám nic proti tomu, když mě lidi při pádu ještě kopou. Ale vrcholně mě nadzvedne, když rány přicházejí z mého vlastního hnízda. Je to tak nesmyslné?"

"Mně se to zdá docela srozumitelné," řekl Banks. "Tak kdo po tobě stílí?"

"Ten vynikající machr nahoře," zavrčel Preston. "Další moje zpráva se mu nelíbí."

"Bude ji zase archivovat?"

Preston pokrčil rameny. "Asi ano."

Dveře se otevřely a dovnitř proudil zástup z Pětky. Ve středu Brian Harcourt-Smith, kolem sebe několik vedoucích jednotlivých sekcí.

Preston vyprázdnil sklenici. "Tak já tě musím opustit. Dnes večer jdu se synem do kina."

Když Preston odešel, Barry Banks dopil, vyhnul se pozvání, aby se připojil ke skupině u baru, a zamířil do své kanceláře. Odtamtud dlouho telefonoval s C, který byl ve své kanceláři v Sentinelu.

Do Cherryhayes Close přijel major Petrovskij teprve ve čtvrtek po půlnoci. Černé kožené šaty a maska s průzorem byly spolu s motocyklem BMW v garáži v Thetfordu. Když svým malým fordem tiše najel na tvrdou plošinku před garáží a vklouzl do domu, měl na sobě střízlivý oblek a lehký plášť do deště. Nikdo si nevšiml ani jeho, ani nákupní tašky z umělé hmoty, kterou držel v ruce.

Pečlivě za sebou zamkl, stoupal po schodech a otevřel spodní zásuvku v šatníku. Uvnitř byl tranzistorový přijímač Sony. Vedle něj položil prázdný sádrový ob vaz.

Žádným z předmětů se nezabýval. Nevěděl, co obsahují, a ani si to nepřál vědět. To všechno je věcí montéra, který přijede splnit svůj úkol, až on obdrží úplnou listinu požadovaných součástek.

Před spaním si Petrovskij uvařil šálek čaje. Celkem mělo být devět kurýrů. To znamenalo devět prvních schůzek a devět schůzek náhradních v případě, že se kurýr nedostaví na první schůzku. Všechny se je naučil nazpaměť, a k tomu ještě šest dalších, které představovaly tři další kurýry jako náhradu, pokud to bude nutné.

Nyní bude nutno povolat jednu náhradu, protože kurýr číslo dvě se neobjevil. Petrovskij neměl tušení, proč se setkání neuskutečnilo. Major Volkov daleko v Moskvě to věděl. Moskva dostala kompletní zprávu od glasgowského konzula, který ujistil svou vládu, že svršky mrtvého námořníka jsou uzamčeny na policejní stanici v Particku a až na další tam zůstanou.

Petrovskij v duchu procházel svůj seznam. Kurýr číslo čtyři měl přijet do čtyř dnů a schůzka se měla uskutečnit ve West Endu v Londýně. Když usnul, už svítalo a začínalo se 16. dubna. V polomu slyšel dunění mlékárenského vozu, který vjížděl do ulice, a řinčení prvních denních dodávek.

Tentokrát byl Banks otevřenější. Když v pátek odpoledne přijel Preston s Tommym na zadním sedadle, čekal na něho v hale domu, kde bydlil.

Otec se synem navštívili Hendonské letecké muzeum, kde hoch, nadšený starými bojovými letadly, oznámil, že až vyroste, stane se pilotem. Otec věděl, že se v minulosti rozhodl už nejméně pro šest povolání a že své plány opět změní, než se sejde rok s rokem. Strávili spolu příjemné odpoledne.

Banks se zatvářil překvapeně, když chlapce uviděl. Zřejmě nečekal, že bude svého otce provázet. Přikývl a usmál se. Preston ho představil Tommymu jako "přítele z kanceláře".

"Co pro mne máš tentokrát?" zeptal se Preston.

"Chtěl by s tebou mluvit jeden můj kolega," naznačil Banks opatrně.

"Nešlo by to v pondělí?" zeptal se Preston. V neděli skončí týden s Tommym, kterého odveze na Mayfair a předá Julii.

"Ale on už na tebe čeká."

"Zase na zadním sedadle v autě?" zeptal se Preston.

"Ale... ne. V malém bytě, který máme v Chelsea."

Preston si povzdychl. "Dej mi adresu. Já tam zajedu a ty vezmeš Tommyho na zmrzlinu tamhle nahoře v ulici."

"Musím se na to zeptat," řekl Banks.

Vešel do blízké telefonní budky a volal. Preston čekal se synem na chodníku. Banks se vrátil a přikývl.

"Je to v pořádku," řekl a dal Prestonovi kus papíru.

Preston odjížděl, zatímco Tommy ukazoval Banksovi, kudy se jde do jeho oblíbené cukrárny.

Byl to malý a diskrétní byt v moderní budově v Chelsea Manor Street. Otevřel mu sám sir Nigel. Jako obvykle choval se i tentokrát starosvětsky zdvořile.

"Můj drahý John, jste moc hodný, že jste přišel."

I kdyby k němu čtyři siláci přivlekli člověka oškubaného jako kuře připravené pro pekáč, říkal by stejně: "Jste moc hodný, že jste přišel."

Když už Preston seděl v malém přijímacím pokoji, šéf vytáhl jeho původní zprávu. "Moje upřímné díky. Mimořádně zajímavé."

"Ale stejně se tomu nevěří."

Sir Nigel se na mladého muže ostře podíval, ale svá slova volil pečlivě.

"S tím bych nesouhlasil." Usmál se a změnil téma rozhovoru. "Prosim vás, nemyslete si o Barrym nic špatného, ale poprosil jsem ho, aby vás neztrácel z očí. Zdá se, že ve své nynější práci nejste zrovna šťastný."

"Teď nejsem v práci, mám nucenou dovolenou."

"Slyšel jsem už o tom. V Glasgowě se něco stalo, vidíte?"

"Vy jste nedostal zprávu o glasgowském incidentu z minulého týdne? Týkala se ruského námořníka, který podle mého názoru byl kurýrem. To se přece týká také Šestky?"

"Zanedlouho k nám ta zpráva nepochybně dojde," řekl opatrně sir Nigel. "Byl byste tak laskav a pověděl mi o tom?" Preston začal od začátku a vyprávěl události až do konce.

Sir Nigel seděl jakoby pohřížen do svých myšlenek. Každé slovo si vrýval do paměti a uvažoval o tom, co řečeno nebylo. Snad se o to nepokusí, snad ne? přemýšlel. Neporušit čtvrtý protokol? Nebo ano? Zoufalí lidé se někdy dopouštějí zoufalých činů a sir Nigel měl hned několik důvodů myslet si, že v řadě oblastí - výrobě potravin, ekonomice, válce v Afganistánu - se Sovětský svaz ocitl v zoufalé situaci. Všiml si, že Preston zmlkl.

"Odpusťte," omlouval se. "Co z toho všeho vyvozujete?"

"Myslím, že Semjonov nebyl nekvalifikovaný obchodní lodník, ale kurýr. Tento závěr se mi zdá nevyhnutelný.

Nevěřím, že by tak úporně chránil to, co nesl, že by ukončil svůj život, kdyby se neobával, že ho čeká z naší strany výslech, a kdyby mu nebylo vštěpováno, že jeho poslání je neobyčejně důležité."

"To je dost přesvědčivé," připustil sir Nigel. "Co tedy?"

"Myslím, že zamýšlený příjemce kotoučku polonia existoval. K předání mělo dojít na přímé schůzce, nebo nepřímo prostřednictvím mrtvé schránky. To znamená, že na naší půdě je ilegalista. Myslím si, že bychom se měli pokusit ho najít."

Sir Nigel našpulil rty. "Jestliže je to vynikající ilegalista, najít ho - to se rovná hledání jehly v kupce sena," zabručel. "Ano, já vím."

"K čemu byste si vyžádal plné moci, kdyby vás nebyli poslali na povinnou dovolenou?"

"Já si myslím, sire Nigeli, že samotný kotouček polonia nemá pro nikoho žádnou cenu. Ať už má ten ilegalista za lubem cokoli, musí existovat další součástky. Zdá se, že ten, kdo naplánoval Semjonovovu akci, se rozhodl nepoužít diplomatický pytel sovětského velvyslanectví. Nevím proč, bylo by bývalo mnohem snazší připravit malý balíček obložený olovem, poslat ho do Británie ve velvyslaneckém pytlí a přikázat některému z jejich lidí linie N, aby jej strčil do mrtvé schránky, odkud by jej jejich muž vyzvedl. Ptám se sám sebe, proč to tak neudělali. A stručná odpověď zní - nevím."

"Správně," připustil sir Nigel. "A co dál?"

"Jestliže je jedna zásilka sama o sobě neužitečná - musí být i jiné. Některé už možná došly. Podle zákona průměru jich má většina teprve přijít. A zřejmě mají přijít pomocí lidí, kteří se tváří jako neškodní námořníci a bůhvíco ještě."

"A vy byste chtěl udělat - co?" zeptal se sir Nigel.

Preston se zhluboka nadechl.

"Rád bych se chtěl" - zdůraznil kondicionál - "podívat zpátky na všechny příchozí ze Sovětského svazu za posledních čtyřicet, padesát, ba i sto dní. Nemůžeme počítat s tím, že zase někoho přepadnou chuligáni, ale může dojít k jinému incidentu. Zesílil bych kontrolu všech příchozích ze Sovětského svazu i z celého východního bloku, abychom se mohli přesvědčit, zda by nebylo možno zadržet další komponent. Ve funkci šéfa CS/C bych to mohl udělat."

"A teď si myslíte, že k tomu nedostanete příležitost?"

Preston zavrtěl hlavou. "I kdyby mi bylo dovoleno, abych se zítra mohl vrátit do práce, jsem si jist, že bych se k případu nedostal. Zřejmě platím za rebelanta, který zbytečně dělá rozruch."

Sir Nigel přemýšlivě pokyvoval. "Pytláčit v cizích odděleních se nepovažuje za slušné," řekl, jako by myslel nahlas.

"Když jsem vás žádal, abyste jel do Jižní Afriky, schválil vaši cestu sir Bernard. Později jsem se dozvěděl, že vaše pověření, třebaže dočasné, způsobilo - jak to mám vyjádřit - jisté nepřátelství v určitých kruzích na Charles Street. Já nepotřebuji otevřený spor se sesterskou službou. Na druhé straně jsem toho názoru - a ten sdílíte i vy - že tento ledovec toho skrývá daleko více než jen viditelný vrcholek. Zkrátka a dobře, vy máte čtyřtýdenní dovolenou. Byl byste ochoten tento čas strávit prací na našem případě?"

"Pro koho?" zeptal se Preston udiveně.

"Pro mě," odpověděl sir Nigel. "Do Sentinelu chodit nebudete. Viděli by vás. Mluvil by se o tom."

"Kde bych tedy pracoval?"

"Zde," odpověděl C, "je to malé, ale pohodlné. Jsem oprávněn vyžadovat stejné informace jako vy, kdybyste seděl v práci za svým stolem. Každý incident, který se bude týkat příchodu Sovětů nebo lidí z východního bloku, bude zaznamenán na papíře nebo počítačem. Protože se nemůžete dostat ke spisům ani k počítači, zařídím, aby vám byly spisy a děrnoštítkové karty předkládány. Co tomu říkáte?"

"Jestliže to Charles Street zjistí, pak jsem v Pětce skončil," řekl Preston.

Myslel na svůj plat, na svůj důchod, na minimální šanci, že by ve svém věku dostal jiné místo, na Tommyho.

"Co myslíte, jak dlouho vydržíte na Charles Street za dnešního vedení?" zeptal se sir Nigel.

Preston se krátce zasmál. "Dlouho ne," řekl. "Dobrá, pane, udělám to. Chci u tohoto případu zůstat. Někde v něm je něco zahrabáno."

Sir Nigel souhlasně přikyvoval. "Vy jste houževnatý muž, John. Mám rád houževnaté lidi. Obvykle mívají výsledky. Přijďte sem v pondělí v devět. Budou vás tady čekat dva moji chlapíci. Můžete po nich žádat, co budete chtít, všechno vám poskytnou."

Když Preston v pondělí 20. dubna ráno zahajoval svou činnost v bytě v Chelsea, přiletěl z Prahy na letiště Heathrow slavný český pianista, který měl příští den večer uspořádat koncert ve Wigmore Hall.

Letištní orgány byly na jeho přilet upozorněny. Vzhledem k jeho proslulosti proběhly celní a pasové formality hladce. Postaršího pianistu hned u východu z celního prostoru uvítal představitel pořádací organizace a spolu s jeho malou suitou ho odvezl do jeho apartmá v hotelu Cumberland.

V doprovodu byl asistent, který se mu oddaně staral o obleky a o ostatní osobní věci, sekretářka se zabývala korespondencí, kterou dostával od obdivovatelů a obdivovatelek, osobní pobočník, vysoký smutný pán jménem Lička, se staral o finance, jednal s pořádacími organizacemi a živil se antacidickými tabletami.

V pondělí se Lička propracovával abnormálně velkým počtem pilulek. To, co po něm chtěli, udělat nechtěl. Ale lidé z StB byli neodbytní. Nikdo, kdo má všech pět pohromadě, lidem z StB, československé státní tajné policie a zpravodajské služby neopouje, ani si nepřeje, aby ho zvali k dalším pohovorům do svého ústředí. Lidé z StB vysvětlili Ličkově, že přijetí jeho vnučky na univerzitu by se dalo zařídit mnohem snadněji, kdyby jim byl ochoten pomoci, což byl zdvořilý obrat, naznačující, že kdyby je odmítl, dívka by naději na přijetí neměla.

Když mu vrátili boty, nezjistil ani stopu po jejich zásahu a podle daných instrukcí je měl během letu i přímo na letišti Heathrow na nohou.

Večer přišel do recepcie hotelu nějaký pán a zdvořile se tázal na číslo Ličkova pokoje. Stejně zdvořile vyzněla i odpověď. O pět minut později, přesně v hodinu, kdy ho měl Lička podle instrukcí očekávat, ozvalo se slabé zaklepání. Pod dveřmi se objevil kousek papíru. Lička si prohlédl identifikační kod, na pět palců pootevřel dveře a vystrčil igelitový sáček, v němž byly jeho boty. Neviděné ruce sáček vzaly a Lička dveře zavřel. Když spláchl kousek papíru do záchodu, úlevou si vydechl. Bylo to snazší, než čekal. Teď, pomyslel si, se můžeme věnovat hudebním záležitostem. Před půlnocí přibýly boty v Ipswichi k sádrovému obvazu a k přijímači. Kurýr číslo čtyři splnil svůj úkol.

Sir Nigel Irvine navštívil Prestona v bytě v Chelsea v pátek odpoledne. Muž z MI5 vypadal vyčerpaně a byt byl zaplaven spisy a děrnoštítkovými kartami z počítače.

Strávil na tom pět dní a na nic nepřišel. Zkoumal každý vstup ze Sovětského svazu do Británie v uplynulých čtyřiceti dnech. Za tu dobu přijely stovky lidí: obchodní delegáti, nákupčí průmyslových výrobků, novináři, odborářští poskoci, pěvecký sbor z Gruzie, kozácká taneční skupina, deset atletů a jejich doprovod a tým lékařů na lékařskou konferenci v Manchesteru. A to byli jen Rusové.

Ze Sovětského svazu se vraceli také angličtí turisté: milovníci umění, kteří obdivovali Ermitáž v Leningradě, školní skupina, která zpívala v Kyjevě, a "mírová" delegace, která sovětské propagační mašinérii poskytla bohatý materiál tím, že na tiskových konferencích v Moskvě a Charkově pomlouvala svou vlast.

Seznam nezahrnoval posádky Aeroflotu, které neustále pendlovaly do země a ze země, jak to vyžadovala normální letecká doprava, kterou první důstojník Romanov skoro ani nepovažoval za hodnou zmínky.

Samozřejmě tu nepadla zmínka o Dánovi, který přiletěl do Birminghamu z Paříže a odlétl z Manchesteru.

Ve středu se Prestonovi zdálo, že má dvě možnosti: buď se spokojit jenom s příchozími ze Sovětského svazu, ale vzít v

úvahu šedesát dnů, nebo rozšířit síť a zkoumat všechny příchozí ze zemí východního bloku. To představovalo tisíce a tisíce příchozů. Rozhodl se, že zůstane u čtyřiceti dnů, ale vezme všechny příchozí ze zemí východního bloku. Papíry se mu v kanceláři vršily do výše pasu.

Velmi užitečné byly celní formality. Měl k dispozici několik zabavených věcí, ale ty se vždy týkaly jenom překročení povolené výše cla. Nepřišlo se na nic, co by se nedalo vysvětlit. Pasové oddělení neobjevilo žádné "kradené" pasy, ale to se dalo čekat. Záhadné a podivné papíry, které předkládali lidé z třetího světa, nikdy nepocházely z komunistického bloku. Neobjevily se ani pasy, jejichž platnost už prošla, což bývá obvyklý důvod pro to, aby pasová kontrola nepovolila návštěvníkovi vstup do země. V komunistických zemích byly pasy cestujících před odletem tak důkladně zkoumány, že existovala malá pravděpodobnost, že by závady byly zjištěny až v Británii.

"A to," řekl Preston mrzutě, "stále zbývají ti, které nemůžeme kontrolovat - obchodní námořníci, kteří vstupují do země bez kontroly ve více než dvaceti obchodních přístavech, posádky lodí továren na ryby, které zrovna teď vyplouvají ze Skotska, posádky obchodních letadel vůbec nebývají kontrolovány, a dále ti, kteří mají diplomatickou imunitu."

"To jsem si myslel," řekl sir Nigel. "Není to snadné. Máte vůbec představu, co hledáte?"

"Ano, pane. Jeden z vašich lidí strávil pondělí v Aldermastonu se zaměstnanci nukleárního ústavu. Podle všeho se kotouček polonia hodil pro zařízení, které je malé, primitivní, konstrukčně jednoduché a ne velmi účinné - pokud můžete vůbec nějakou atomovou bombu označit jako 'ne velmi účinnou'." Dal siru Nigelovi seznam součástek. "Tak takovéhle věcičky hledáme, jak se alespoň zdá."

C studoval seznam položek. "To je všechno, co je k tomu zapotřebí?" zeptal se nakonec.

"Pokud jde o základní vybavení, zřejmě ano. Neměl jsem ani tušení, že se dají udělat tak jednoduše. Až na štěpitelné jádro a ocelový obal se materiál dá ukrýt skoro všude a nevzbudí nejmenší pozornost."

"Dobrá, John, kam se vrhnete teď?"

"Hledám vzorec, sire Nigeli. Nic jiného hledat nemůžu. Vzorec příchozů a odchodů podle stejného čísla pasu. Jestliže posílají jednoho nebo dva kurýry, měli by přicházet a odcházet často různými body příchodu a odchodu, pravděpodobně také z různých míst v zahraničí, ale jestliže objevíme určitý vzorec, budeme moci zařadit celostátní pátrání po omezené skupině čísel pasů. Není toho moc, ale víc zatím nemám."

Sir Nigel se zvedl. "Držte se toho, John. Zařídím vám přístup ke všemu, oč požádáte. Jenom se modleme, aby ten, s kým máme tu čest, alespoň jednou uklouzl, aby poslal stejného kurýra dvakrát nebo třikrát."

Ale major Volkov byl velmi schopný důstojník. Neuklouzl. Neměl nejmenší tušení, o jaké součástky se jedná, ani k čemu by měly sloužit. Věděl pouze, že dostal rozkaz, aby zabezpečil jejich dopravu do Británie, a to včas na schůzku, aby se každý kurýr naučil nazpaměť místo svého prvního náhradního setkání a aby nic neprocházelo rezidenturou Státní bezpečnosti na londýnském velvyslanectví.

Potřeboval propašovat devět zásilek a připravit dvanáct kurýrů. Věděl, že někteří nejsou profesionálové, ale jejich posílání bylo naprosto bezproblémové a jejich cesta byla zařízena týdně a měsíce předtím, jako v případě Čecha Ličky. Přidělil jim také úkoly.

Kdyby požadoval po generálmajorovi Borisovovi dalších dvanáct ilegalistů a legendy k nim, jistě by vzbudil podezření. Proto rozhodl své síť mnohem dále, mimo Sovětský svaz, a přivolal na pomoc tři sesterské služby: StB z Československa, SB z Polska a nejvíce poslušnou a slepě oddanou Hauptverwaltung Aufklärung (HVA) z východního Německa.

Východní Němci byli obzvlášť dobří. V západním Německu, Francii a Británii jsou polská a česká společenství velmi malá, zatímco východní Němci mají velkou výhodu. Vzhledem k etnické identitě východních a západních Němců a vzhledem k faktu, že z východu uprchly do západního Německa už miliony Němců, řídilo HVA ze své berlínské základny daleko nejvíce ilegalistů usedlých na Západě ze všech tajných služeb východního bloku.

Volkov se rozhodl, že použije jenom dva Rusy, kteří půjdou první. Nemohl tušit, že jednoho přepadnou pouliční rváči, ani že zásilka falešného námořníka už není uzamčena na glasgowské policejní stanici. Pouze ztrojnásobil opatření, protože to mu velela jeho povaha a to mu přikazoval výcvik.

Pro zbývající cesty dodali jednoho kurýra Poláci, dva Češi (včetně Ličky) a čtyři východní Němci. Desátý kurýr, náhrada za mrtvého kurýra číslo dvě, bude také Polák. Pro tvarové změny, které potřeboval udělat na dvou motorových vozidlech, použil Volkov dokonce garáž a dílnu v Brunshwicku v západním Německu.

Pouze oba Rusové a Čech Lička překročili hranice východního bloku, k nim se přidá desátý, který bude příslušníkem polského letectva LOT.

Volkov nepřipustil, aby byl v akci jakýkoli pravidelný vzorec, který hledal Preston v moři papírů v Chelsea.

Stejně jako mnoho jiných, kteří jsou nuceni pracovat ve středu Londýna, i sir Nigel Irvine se snažil ke konci týdne dostat ven, aby se nadechal čerstvého vzduchu. Se svou manželkou bydlili během týdne v Londýně, ale měli malé venkovské stavení v jihovýchodním Dorsetu, na ostrově Purbeck, ve vesnici Langton Matravers.

V neděli si C oblékl tvídový kabát, na hlavu nasadil klobouk, vzal si silnou jasanovou hůl a krácel stromořadím a stezkami k útesům nad Chapman's Pool u St. Alban's Head. Slunce jasně svítilo, ale vál studený vítr. Čechral mu stříbrné chomáčky vlasů, které čouhaly zpod klobouku přes uši a vlály jako křídélka. Dal se stezkou po útesu a šel hluboce zamyšlený, občas se zastavil, aby se zadíval na zpěněné vlny kanálu La Manche.

Myslel na závěry Prestonovy původní zprávy a na pozoruhodnou shodu s tím, co se dozvěděl na samotářském pracovišti v Oxfordu od Sweetinga. Náhoda? První vlašťovka budoucího vývoje? Důvody k usvědčení? Nebo jsou to všechno nesmysly, výplody fantazie civilního úředníka a podivínského akademika?

A jestliže to všechno byla pravda, mohla tu být nějaká spojitost s malým kotoučkem polonia, který se neznámým ocitl na

glasgowské policejní stanici?

Jestliže ten kovový kotouček je skutečně tím, zač jej označil Wynne-Evans, co to znamená? Mohlo by to snad znamenat, že se někdo daleko za těmito zpěněnými vlnami opravdu pokouší narušit čtvrtý protokol?

A jestliže je to pravda, kdo ten někdo asi je? Čebrikov a Krjučkov ze Státní bezpečnosti? Nikdy by se neodvážili pustit do takové akce, snad jen z příkazu generálního tajemníka. A jestliže za tím vším je generální tajemník?

A proč nepoužili diplomatický vak? Je to o tolik jednodušší, snazší, bezpečnější. Na poslední otázku už pomalu nacházel odpověď. Kdyby použili diplomatický vak, znamenalo by to, že zapojí rezidenty Státní bezpečnosti na velvyslanectví. C věděl lépe než Čebrikov, Krjučkov nebo generální tajemník, že rezidentura je narušena. Měl uvnitř svůj pramen informací - Andrejeva.

C si dovedl představit, že generální tajemník měl všechny důvody být otřesen tím, kolik lidí ze Státní bezpečnosti v poslední době přešlo na druhou stranu. Všechny zprávy, které přicházely ze Sovětského svazu, svědčily o tom, že zklamání na všech úrovních je tak hluboké, že zasahuje dokonce i elitu všech elit. Kromě zběhnutí, která začala koncem sedmdesátých let a vzrostla během let osmdesátých, po celém světě takřka masově vypovídali sovětské diplomaty, což způsobovala jejich zoufalá snaha získat za každou cenu agenty. Když museli diplomatičtí kontrolori odejít a síť se začala rozpadat, vedlo to k dalšímu zoufalství. I země Třetího světa, které před deseti lety tančily podle sovětského nápěvu, prosazovaly svá práva a vypovídaly sovětské agenty pro jejich hrubě nediplomatické chování.

Ano, velká operace mimo kompetenci Státní bezpečnosti dávala smysl. Sir Nigel se dozvěděl ze spolehlivého pramene, že generální tajemník už ztrácel nervy, protože Západ stále více pronikal do Státní bezpečnosti. Ve zpravodajských složkách kolovala okřídlená průpověď, že za každého zrádce, který přeběhne na druhou stranu, je jiný stále ještě na svém místě.

Tak tady mají svého člověka, který řídí kurýry a přijímá jejich zásilky, určené pro Británii, nebezpečné zásilky, které vyvolají anarchii a chaos způsobem, jež C zatím ještě nerozeznával, ale jak tak kráčel, přestával o tom pochybovat. A tento člověk pracuje pro jiného člověka, vysoce postaveného, který nemá tento malý ostrov ani trochu rád.

"Ale Johne, ty ho nenajdeš," zabručel do lhostejného větru. "Jsi dobrý, ale oni jsou lepší. Mají v rukou všechny trumfy."

Sir Nigel byl jedním z posledních starých velmožů, jedním z mizejícího rodu, který je na každém stupni společnosti nahrazován lidmi odlišného typu, dokonce i na špičce zpravodajské služby, kde kontinuita stylu a typu platila vždy za něco posvátného.

Díval se na kanál, jako se na něj dívalo tolik Angličanů před ním, a uzrálo v něm rozhodnutí. Nebyl přesvědčen, že zemi jeho předků hrozí přímé nebezpečí, domníval se jenom, že možnost takové hrozby existuje. A i to bylo dost.

Dále na pobřeží, na dunách nad malým sussexským přístavem Newhaven hleděl na zpěněné vlny kanálu La Manche jiný muž.

Měl na sobě černý kožený oblek. Přilba ležela na sedadle zaparkovaného motocyklu BMW. Několik nedělních výletníků se procházelo s dětmi po dunách, ale nikdo si ho nevšímal.

Pozoroval blížící se loď, která si razila cestu k boudě na přístavním molu. V třiceti minutách připluje Cornouailles z Dieppe. Někde na palubě by měl být kurýr číslo pět.

Kurýr číslo pět byl na příďové palubě, odkud se díval, jak se blíží anglické pobřeží. Patřil k těm, kteří neměli na lodi auto, ale jeho jízdenka platila pro vlak navazující na lodní dopravu přímo do Londýna.

Pas ho uváděl jako Antona Zelewského, a byla to naprostá pravda. Západoněmecký pas, všiml si pasový úředník, ale není na něm nic zvláštního. Statisíce západních Němců mají jména, jež znějí polsky. Prošel kontrolou.

Celník prohlédl obsah jeho kufru a sáček se zbožím nakoupeným na palubě lodi, který nepodléhal clu. Láhev ginu a pětadvacet doutníků v neotevřené krabici byly v povoleném limitu. Celník pokynul, aby prošel, a obrátil pozornost k dalšímu cestujícímu.

Zelewski krabici pětadvaceti doutníků v bezcelním obchodě na lodi Cornouailles skutečně koupil. Uchýlil se však do koupelny, zamkl se, odlepil nálepky s bezcelním potvrzením z krabice s doutníky a nalepil je na stejnou krabici, kterou přivezl s sebou. Koupenou krabici hodil přes palubu do moře.

Ve vlaku do Londýna vyhledal Zelewski vagón první třídy hned za lokomotivou, sedl si na určené místo u okna a čekal. Právě před Lewesem se otevřely dveře a vstoupil muž v černém koženém obleku. Jediným pohledem se ujistil, že kupé je až na Němce volné.

"Jede tento vlak přímo do Londýna?" zeptal se bezvadnou angličtinou.

"Myslím, že zastavuje také v Lewesu," odpověděl Zelewski.

Muž napřáhl ruku. Zelewski mu podal plochou krabici doutníků. Muž si ji strčil pod bundu, pokynul a odešel. Když vlak vyjžděl z Lewesu, Zelewski uviděl muže ještě jednou na protějším nástupišti, kde čekal na vlak do Newhavenu. Před půlnocí se v Ipswichi doutníky přiřadily k přijímači, sádrovému obvazu a botám. Kurýr číslo pět splnil dodávku.

Sir Nigel měl pravdu. Do čtvrtka posledního dubna neukázaly stohy děrnoštítkových kazet z počítače vůbec žádný vzorec, ať už občané východního bloku přijeli odkudkoli a v minulých čtyřiceti dnech vstoupili do Británie opakovaně. Ve stejném období se neobjevil ani žádný vzorec osob jiné národnosti, které přijely z Východu.

Přišlo se na několik závad v pasech, ale to bylo celkem normální. Každá záhada byla prozkoumána, její majitel skrz naskrz prohledán, ale odpovědí byla stále velká nula. Tři pasy se objevily na "stop-seznamu", dva jejich majitelé

byli už dříve vykázáni ze země a teď se pokoušeli znovu do Británie dostat, jeden byl Američan, člověk z podsvětí, který byl obviněn z provozování hazardních her a z prodeje narkotik. Než je příštím letadlem vyexpedovali, všechny tři důkladně prohlédli a vyslechli, ale nezískali nejmenší důkaz o tom, že by byli kurýry z Moskvy. Jestliže používají občany ze západního bloku nebo domorodé ilegalisty, kteří mají bezvadné doklady, pak je nikdy nenajdu, pomyslel si Preston.

Sir Nigel opět využil svého dlouholetého přátelství se sirem Bernardem Hemmingsem k tomu, aby si zajistil spolupráci Pětky.

"Mám důvod k domněnce, že se centrum pokusí propašovat do země v několika příštích týdnech důležitého ilegalistu," prohlásil. "Potíž je v tom, Bernarde, že neznám jeho totožnost, popis, ani místo vstupu. Ale přece jenom bych ti byl velice zavázán, kdybyste nám trochu pomohli na všech místech vstupu do země."

Sir Bernard se obrátil na Pětku, ale také na další státní orgány - celníky, pasovou kontrolu, zvláštní oddělení a přístavní policii, aby pečlivěji než jindy kontrolovali všechny cizince, kteří by se pokoušeli vniknout do země zadními vrátky nebo měli v zavazadlech podivné či těžko vysvětlitelné předměty.

Vysvětlení vyznělo tak přesvědčivě, že ani Brian Harcourt-Smith nespojoval tuto akci se zprávou Johna Prestona o kotoučku z polonia. Prestonova zpráva stále odpočívala v přihrádce věci k vyřízení, zatímco Harcourt-Smith uvažoval, co by s ní měl udělat.

Prvního května přijel obytný automobil. Měl západoněmeckou poznávací značku a do Doveru ho přepravil převoz z Calais. Majitelem a řidičem byl Helmut Dorn, jehož papíry byly v naprostém pořádku. Ve voze s ním jela jeho žena Lisa a dvě malé děti, pětiletý světlolavý Uwe a sedmiletá Brigitte.

Když projeli pasovou kontrolou, namířil si to vůz k zelené zóně "Nic k proclení", ale jeden čekající celník jej posunkem zastavil. Napřed si prohlédl papíry, potom se chtěl podívat do zadní části vozu. Pan Dorn mu vyhověl.

Obě děti si hrály v obytném prostoru a přestaly, když celník v uniformě vstoupil. Pokynul jim a usmál se na ně, děti se pochechtávaly. Rozhlédl se po hezkém a uklizeném interiéru, začal nahlížet do skříní. Pokud snad pan Dorn znervozněl, dovedl to dobře skrýt.

Většina skříní obsahovala obyčejné věci, jaké potřebuje rodina, která hodlá strávit dovolenou tábořením - šaty, kuchyňské nádobí a tak dále. Celník obrátil sedací plochu lavice. Truhlice pod ní sloužila jako skladovací prostor. V jedné části byly uloženy dětské hračky. Dvě panenky, medvídek, celá sbírka měkkých gumových míčů, pomalovaných velkými křiklavými kruhy v různých barvách.

Děvčátko přemohlo svou plachost a vylovovalo ze skřínky jednu panenku. Německy žvatlalo a vzrušeně celníkovi něco vyprávělo. Nerozuměl mu, ale přikyvoval a usmíval se na ně.

"Výborně, panenko," řekl. Vystoupil z vozu a obrátil se k panu Dornovi. "V pořádku, pane. Hezkou dovolenou."

"Gott sei Dank," prohodil Dorn k ženě. "Wir sind durch." Studoval mapu, ale orientace byla jednoduchá. Hlavní silnice M 20 do Londýna byla značena tak jasně, že se nikdo nemohl zmylit. Dorn se několikrát podíval na hodinky. Trochu se opozdil, měl však příkaz, že za žádnou cenu nesmí překročit stanovenou rychlost.

Našli vesnici Charing, ležící stranou hlavní silnice, a na sever od ní vlevo automat „Šťastný jedlík“. Dorn zahrnul na parkoviště a zastavil. Lisa Dornová odvedla děti do automatu na přesnídávku. Dorn podle příkazu zvedl kapotu a sklonil se nad motorem. O několik vteřin později ucítil, že někdo stojí vedle něho, a vzhlédl. Stál tam mladý Angličan v černém koženém motocyklovém obleku.

"Něco není v pořádku?" zeptal se.

"Asi je to v karburátoru," odpověděl Dorn.

"Ne," řekl motocyklista vážně. "Myslím, že to bude v rozdělovači. Kromě toho jste se opozdil."

"Promiňte, zavinil to převoz. A také celníci. Balíček je vzadu."

Ve voze vytáhl motocyklista zpod bundy plátěnou tašku. Dorn zatím s hekáním a s velkou námahou zvedl jeden dětský míč ze skřínky na hračky.

V průměru měl sice jen pět palců, ale vážil o něco více než dvacet kilogramů neboli čtyřiačtyřicet liber. Čistý uran 235 je totiž dvakrát těžší než olovo.

Valerij Petrovskij musel napnout všechny svaly, aby po cestě parkovištěm unesl plátěnou tašku v jedné ruce a tvářil se při tom jakoby nic. Stejně si ho nikdo nevšiml. Za chvíli burácel motocykl Dartfordským tunelem směrem k Londýnu a dále do Suffolku. Kurýr číslo šest splnil svůj úkol.

4. května si Preston uvědomil, že je ve slepé uličce. Po dvou týdnech stále neměl nic v ruce, jenom jediný kotouček polonia, který mu padl do rukou díky šťastné náhodě. Věděl, že nepřichází v úvahu, aby svlékli do naha a důkladně prohlédli každého návštěvníka Británie. Nemohl udělat nic jiného než požádat, aby byla věnována zvýšená pozornost všem občanům přicházejícím z východního bloku a aby mu okamžitě oznámili, kdyby narazili na jakýkoli podezřelý pas. Zbývala ještě jedna možnost.

Z posudku expertů nukleárního ústavu v Aldermastonu vysvítalo, že tři součástky nutné pro konstrukci nejjednodušší nukleární bomby musí být mimořádně těžké. Bude to blok těžkého uranu 235, plášť válcovitého nebo kulovitého tvaru, vyrobený z vysoce pevné kalené oceli síly jednoho palce, a třetí bude ocelová roura, rovněž vysoce pevná a kalená, jeden palec silná, asi osmáct palců dlouhá, o hmotnosti asi třiceti liber.

Domníval se, že alespoň tyto tři součástky budou muset být dopraveny do země vozidly, a žádal, aby důkladně prohlíželi cizí vozidla a zvláště si všímali nákladů, které mají tvar míče, koule a roury a jsou mimořádně těžké.

Věděl, že oblast pátrání je obrovská. Každý den v roce proudil ze země a do země nepřetržitý tok motocyklů, aut, uzavřených vozů a nákladních automobilů. Pouhé nahromadění obchodní dopravy, kdyby měl být každý nákladník

zastaven a prohledán, by zemi mohlo přivést k úplné katastrofě. Hledal příslovečnou jehlu v kupce sena a neměl ani magnet.

Duševní krize George Berensona se zhoršovala. Žena ho opustila a vrátila se do bratrova impozantního domu v Yorkshiru. Dvanáctkrát se sešel s týmem z ministerstva, jemuž identifikoval každý jednotlivý dokument, který předal Janu Maraisovi. Věděl, že je pod neustálým dohledem, a to jeho duševnímu stavu nijak neulehčovalo.

Ani mu nepomáhalo, že chodil denně na ministerstvo, byl si plně vědom, že stálý podsekretář sir Peregrine Jones ví o jeho zradě. Nejvíce ho ale trápil fakt, že musel občas předávat Maraisovi balíčky jasně falšovaných dokumentů z ministerstva, aby je posílal do Moskvy. Od té doby, co se dozvěděl, že Jihoafričan je sovětský agent, dařilo se mu vyhýbat se přímému setkání. Žádali však po něm, aby četl materiál, který prostřednictvím Maraise odcházel do Moskvy, pro případ, že by ho Marais volal, aby mu určitou pasáž vysvětlil.

Pokaždé když pročítal papíry, které měl předat, obdivoval, jak mistrné jsou to padělky. Každý dokument byl založen na existenci skutečné listiny, kterou dostal na stůl, a změny, které obsahoval, byly tak nepatrné, že jednotlivé podrobnosti nevzbuzovaly podezření. Výsledek byl ten, že příjemce získával zcela zkreslené údaje o síle a připravenosti Británie a NATO.

Ve středu 6. května dostal a přečetl svazek sedmi listin, které se vztahovaly k nedávným rozhodnutím, návrhům, instrukcím a dotazům, jež měl dostat na stůl v období minulých čtrnácti dnů. Všechny listiny byly označeny jako VRCHOLNĚ TAJNÉ nebo KOSMICKÉ. Při četbě jedné z nich se mu zkrátilo čelo. Tentýž večer je dopravil do Benottioho cukrárny a dostal kodované telefonické potvrzení, že o čtyřicet hodin později dokumenty došly na určenou adresu.

V neděli 10. května se Valerij Petrovskij krčil ve své ložnici nad silným přenosným přijímačem a naslouchal proudu Morseovy abecedy vysílanému z Moskvy na vlnovém pásmu komerčních zpráv, které mu bylo přiděleno.

Jeho přístroj neměl vysílačku, Moskva by nikdy nedovolila, aby se cenný ilegalista vydával v nebezpečí vysíláním vlastních zpráv. Britové a Američané mají výtečné prostředky, které dovedou určit směr, odkud vysílání přichází. Vlastnil obrovské rádio Braun, které se dá koupit v každém obchodě s elektrickými potřebami. Na jeho přístroji se dal chytit skoro každý kanál na světě.

Petrovskij žil v napětí. Uplynul už měsíc od chvíle, kdy vysílačem Poplar upozornil Moskvu, že ztratil kurýra se zásilkou a žádal náhradu. Čekal na odpověď každý druhý večer a každé druhé dopoledne, pokud nejezdil na motocyklu za svými úkoly. Ale odpověď nepřicházela.

Toho večera deset minut po desáté zaslechl svůj volací signál. Okamžitě si připravil šifrovací klíč a tužku. Po přestávce začala zpráva. Zaznamenal si písmena, změť nerozlučitelných čísel, převáděl text rovnou z morseovky do angličtiny. Němci, Britové a Američané zaznamenávali na různých poslechových místech stejná písmena také.

Když vysílání skončilo, vypnul přístroj, posadil se k toaletnímu stolku, vybral vhodný dešifrovací klíč a začal dešifrovat. Měl to v patnácti minutách: Žluva Deset nahrazuje Dva ST. Opakovali to třikrát.

Znal schůzku T. Byla to jedna z alternativ, kterých se mělo použít jen v případě nouze, což se nyní stalo. Místem schůzky byl hotel na letišti. Dával přednost kavárnám, které ležely stranou, nebo nádražím, ale věděl, že ačkoli on je hlavní postavou operace, někteří kurýři se z profesionálních důvodů mohou zdržet v Londýně jenom několik hodin a nemohou opustit město.

Byl tu ještě jiný problém. Umístili kurýra číslo deset mezi dvě jiná setkání a nebezpečně blízko ke schůzce s kurýrem číslo sedm.

S Desítkou se měl setkat v době snídaně v hotelu Pošta na letišti Heathrow, sedmička bude čekat na hotelovém parkovišti u Colchesteru téhož dopoledne v jedenáct. Bude muset jet rychle, ale stihnout se to dá.

V úterý 12. května pozdě večer se na Downing Street 10, v kanceláři a sídle ministerské předsedkyně, stále ještě svítilo. Paní Margaret Thatcherová svolala strategickou poradu svých nejbližších poradců a vnitřního kabinetu. Jediným bodem programu byly nastávající volby, na schůzce mělo být formulováno rozhodnutí a sestaven časový plán.

Premiérka objasnila své stanovisko jako obvykle hned na samém začátku. Domnívala se, že se plným právem bude ucházet o třetí čtyřletou vládu, ačkoli ústava jí dovolovala, aby byla u moci jen do června 1988. Někteří účastníci porady pochybovali, zda je moudré uspořádat volby tak brzy, třebaže nevěřili tomu, že se svými názory uspějí. Když si britská ministerská předsedkyně vzala něco do hlavy, bylo zapotřebí velmi silných protiargumentů, aby ji přesvědčily. Pokud šlo o dnešní otázku, byla statistika podle všeho na její straně.

Předsedkyně konzervativní strany měla v malíčku všechny výsledky Ústavu pro výzkum veřejného mínění. Tyto výsledky ukazovaly, že liberálové ve spojení se sociálními demokraty zůstali na dvaceti procentech podpory voličů. Podle britského systému tak získají patnáct až dvacet míst v parlamentu. Proto se volební zápas pravděpodobně změní v tradiční souboj mezi stranou konzervativní a labouristickou.

Pokud šlo o dobu voleb, podporovaly všechny ukazatele plán ministerské předsedkyně - uspořádat volby co nejdříve. Od června 1983, kdy začali labouristé propagovat toleranci, uměřenost a jednotu, na svou stranu strhli o celých deset procent veřejného mínění více a zůstali jen čtyři procenta za konzervativci. Tento odstup se může dále zmenšovat. Extrémní levice téměř mlčí, manifest labouristů je umírněný a veřejná vystoupení v televizi se omezují na členy labouristického centristického křídla. Britská veřejnost zkrátka dává plnou důvěru labouristům jako alternativní vládní straně.

Kolem půlnoci se shodli, že volby budou v létě 1987 a nikoli v červnu 1988. Paní Thatcherová naléhala, aby byly v roce

1987, a svůj názor prosadila. Žádala, aby volební kampaň byla krátká, úderná a třítydenní na rozdíl od tradičních čtyř týdnů. Opět zvítězila.

Nakonec odsouhlasili plán: premiérka si vyžádá audienci u královny ve čtvrtek 28. května a požádá o rozpuštění parlamentu. Ve shodě s tradicí se ihned poté vrátí na Downing Street a učiní veřejné prohlášení. Od tohoto okamžiku začne volební kampaň. Volby se budou konat ve čtvrtek 18. června.

Zatímco ministři hodinu před svítáním ještě tvrdě spali, motocykl BMW mířil ze severovýchodu směrem k Londýnu. Petrovskij dojel k hotelu Pošta na letišti Heathrow, zaparkoval, uzamkl stroj a uzavřel přilbu do krabice za tandemovým sedadlem.

Svlékl si černou koženou bundu a kalhoty se zipy po stranách. Pod koženými kalhotami měl obyčejné šedivé flanelové kalhoty, zmačkané, ale celkem ucházející. Jezdecké boty hodil do postranní tašky, z níž vytáhl normální boty. Kožený oblek strčil do druhé kabely, odkud vylovil nepopsatelné tvídové sako a žlutohnědý plášť do deště. Když opouštěl parkoviště a vcházel do recepce hotelu, byl z něho obyčejný člověk v obyčejném příšpláští.

Karel Wosniak nespal dobře. Předšlého večera prožil největší šok svého života. Posádka polské letecké společnosti LOT, kde pracoval jako starší steward, obvykle procházely pasovou a celní kontrolou jako pouhou formalitou. Tentokrát ho prohlíželi, doslova prohledávali. Když se britský celník začal hrabat v jeho holicím přístroji, skoro umíral hrůzou. Když vytahoval elektrický holicí strojek, který mu před startem dali lidé ze SB ve Varšavě, myslel, že omdlí. Naštěstí to nebyl model na baterie ani na nové dobití. Nebyla u něho elektrická zástrčka, aby se dal zapnout. Celník jej dal zpátky na místo a ukončil bezvýslednou prohlídku. Wosniak předpokládal, že kdyby někdo strojek zapnul nefungoval by. Konečně je v něm asi skutečně něco jiného než motorek. Proč by asi jinak stáli o to, aby ho dopravili do Londýna?

Přesně v osm vstoupil na pánský záchodek vedle recepce v přízemí hotelu. Muž nepopsatelného vzhledu ve žlutohnědém příšpláští si tam myl ruce. Sakra, pomyslel si Wosniak, až se objeví můj kontakt, budeme muset počkat, až ten Angličan vypadne. V zápětí ho ten muž oslovil anglicky.

"Dobré ráno. To je uniforma jugoslávských letců?"

Wosniak si úlevou vydechl. "Ne, jsem z polské státní letecké společnosti."

"Polsko je hezká země," řekl cizinec a utíral si ruce.

Počínal si naprosto nenuceně. Pro Wosniaka bylo vše nové sám sobě sliboval, že to bylo poprvé a naposledy. Stál na kachlíčkách a držel holicí strojek.

"Strávil jsem ve vaší zemi mnoho hezkých chvil," pokračoval cizinec.

Tohle je ono, pomyslel si Wosniak. "Mnoho hezkých chvil...", identifikační fráze.

Vytáhl holicí strojek. Angličan se zamračil a podíval se na dveře. Wosniak si s úlekem uvědomil, že jsou zavřené, někdo je za nimi. Cizinec pokynul na policičku nad umyvadly. Wosniak na ni holicí strojek položil. Angličan ukázal směrem k pisoáru. Wosniak spěšně spustil zdrhovadlo u poklopce a postavil se před pisoár.

"Děkuju," zamumlal. "Taky si myslím, že je tam hezky."

Muž v žlutohnědém příšpláští strčil holicí strojek do kapsy, zvedl pět prstů, aby naznačil, že tam má Wosniak zůstat pět minut, a odešel.

O hodinu později se Petrovskij na motocyklu vyhnul předměstí severovýchodního Londýna, které hraničí s hrabstvím Essex. Před ním se objevila dálnice M 12. Bylo devět hodin.

Ve stejnou dobu vychrlil lodní přívoz Tor Britannia na lince z Göteborgu cestující a náklad na pobřeží Parkstone v Harwichi, osmdesát mil od Essexského pobřeží. Když cestující vystoupili, tvořili obvyklý dav turistů, studenti a obchodní návštěvníci. Mezi ně patřil i pan Stig Lundqvist, který jel ve velkém sedanu značky Saab.

V papírech měl, že je švédský obchodník, a papíry nelhaly. Byl skutečně Švéd a byl jím po celý život. Papíry se však opomenuly umínit o tom, že je dlouhou dobu komunistickým agentem a pracuje, podobně jako Helmut Dorn, pro obávaného generála Marcuse Wolfa, náčelníka zahraničních operací východoněmecké zpravodajské služby HVA. Lundqvista požádali, aby vystoupil z vozu a přenesl svá zavazadla na lavici. Učinil tak se zdvořilým úsměvem. Celník nadzvedl u saaba kapotu a prohlížel si motor. Hledal kouli velikosti malého kopacího míče nebo rovnou rourku, která by mohla být ukryta někde v motoru. Nic takového tam neviděl. Podíval se pod podvozek a konečně do zavazadlového prostoru. Povzdech si. Tyhle žádosti z Londýna působí bolesti v zátylku. Kufr neobsahoval celkem nic, jenom obvyklé nářadí, zvedák připevněný řemenem k jedné straně a hasicí přístroj připoutaný ke straně druhé. Švéd stál stranou se zavazadly v ruce.

"Prosím," řekl Švéd. "Je to v pořádku?"

"Ano, děkuji vám, pane. Příjemný pobyt."

O hodinu později, právě před jedenáctou, vjel saab na parkoviště hotelu Kings Ford Park ve vesnici Layer-de-la-Haye, na jih od Colchesteru. Lundqvist vystoupil a protáhl se. Byla právě tak hodina na šálek kávy a na parkovišti stálo několik vozů, všechny prázdné. Podíval se na hodinky, brzy - za pět minut - bude čas schůzky. Věděl ale, že bude muset počkat hodinu, kdyby se partner opozdil, a v případě, že nepřijede, bude náhradní schůzka někde jinde.

Uvažoval, zda a kdy se kontakt objeví. Kolem dokola nebyl nikdo, až na mladíka, který se vrtal v motoru motocyklu BMW. Lundqvist neměl tušení, jak bude kontakt vypadat. Zapálil si cigaretu, nastoupil zpět do auta a posadil se. V jedenáct někdo klepal na okno. Venku stál motocyklista. Lundqvist stiskl knoflík a okénko se spustilo.

"Ano?"

"Písmeno na vaší poznávací značce znamená Švédsko nebo Švýcarsko?" zeptal se Angličan. Lundqvist se ulehčeně usmál. Už předtím no cestě zastavil a odvázal hasicí přístroj, který nyní spočíval ve vaku z konopného plátna na sedadle.

"Znamená Švédsko," odpověděl. "Právě jsem přijel z Göteborgu."

"Nikdy jsem tam nebyl," řekl motocyklista. A bez nejmenší změny v intonaci dodal: "Máte pro mě něco?"

"Ano," řekl Švéd. "Je to vedle mě."

"Na parkoviště je vidět z oken," řekl motocyklista. "Objedte parkoviště, zahněte kolem motocyklu a vyhodte mi vak z okna. Hleďte, aby auto bylo mezi mnou a okny. Za pět minut."

Loudal se zpět ke svému stroji a znovu se dal do práce. Za pět minut se kolem mihl saab a vak se svezl k zemi, Petrovskij ho zvedl a vhodil do otevřené kabely dřívě, než saab odkryl lidem z hotelu pohled na parkoviště. Už nikdy saaba neuvidí a ani po tom netouží.

O hodinu později byl v garáži v Thetfordu, kde zaměnil motocykl za rodinného sedana a uložil dvě zavazadla do kufru. Neměl nejmenší tušení, co v nich je. To nebyla jeho věc.

Časně odpoledne byl doma v Ipswichi a obě zavazadla uskladnil v ložnici. Kurýři číslo deset a číslo sedm splnili svá poslání.

13. května se měl John Preston vrátit do své kanceláře na Gordon Street.

"Vím, že je to otrava, ale byl bych rád, kdybyste zůstal," řekl sir Nigel Irvine při jedné své návštěvě. "Budete muset zavolat, že ležíte s těžkou chřipkou, jestliže budete potřebovat lékařské potvrzení, dejte mi vědět. Mám dva známé doktory, kteří mi to rádi udělají."

Šestnáctého Preston věděl, že je ve slepé uličce. Celníci a pasoví úředníci udělali, co mohli, aniž by byla vyhlášena celostátní pohotovost. Pouhý objem dopravy znemožňoval důkladnou prohlídku každého návštěvníka. Od přepadení ruského námořníka v Glasgowě uplynulo už pět týdnů a Preston byl přesvědčen, že mu ostatní kurýři unikli. Snad byli v zemi už před Semjonovem a nekvalifikovaný lodní dělník byl poslední. Snad...

Se vzrůstajícím zoufalstvím si uvědomoval, že neví, jestli už překročil nejzazší lhůtu, a jestliže se tak už stalo, pak nevěděl, kdy k překročení vlastně došlo.

Ve čtvrtek 21. května zakotvil ve Folkestone lodní přívoz z Ostende a vyložil svůj obvyklý obsah pěších turistů, cestujících v autech, a proud určitých nákladáků, které dopravují náklady Evropského hospodářského společenství z jednoho konce kontinentu na druhý.

Sedm nákladáků mělo německou poznávací značku, neboť Ostende je oblíbeným přístavem severoněmeckých firem na cestě do Británie. Mohutný kloubový automobil Hanomag s nákladem kontejnerů v přívěsu vzadu se ničím nelišil od ostatních. Tlustý svazek papírů, jehož prostudování zabralo celou hodinu, byl v pořádku a nebyl nejmenší důvod podezírat řidiče, že pracuje pro někoho jiného než pro přepravce, jehož jméno bylo uvedeno na straně kabiny. Nebyl ani důvod se domnívat, že nákladák veze od německých výrobců něco jiného než kávu na britské snídani.

Za kabinou čnely k obloze dvě velké kolmé výfukové roury, které odváděly kouř z Dieselova motoru tak, aby nevadil ostatním účastníkům dopravy. Byl večer, denní směna končila úmornou dřinou a ráda dala nákladáku na silnici k Ashfordu a Londýnu přednost.

Nedalo se předpokládat, že by někdo při výjezdu z celního prostoru věděl, že jedna kolmá výfuková roura, chrlicí tmavý kouř, má k odvádění kouře ještě vedlejší trubku, nebo že by si v řevu startujících motorů povšiml, že byly odstraněny tlumiče, aby tak vznikl volný prostor.

Řidič se až dávno po setmění na parkovišti zájezdní restaurace blízko Lenhamu v Kentu vyšplhal na střechu kabiny, odšrouboval výfukovou rouru a vytáhl z ní balík dlouhý osmáct palců, chráněný pláštěm proti vysoké teplotě.

Neotevřel ho, pouze předal motocyklistovi v černém obleku, který odkvapil do tmy. Kurýr číslo osm splnil svůj úkol.

"Není to k ničemu, sire Nigeli," řekl John Preston šéfovi SIS v pátek večer. "Nevím, co se to, k čertu, děje. Bojím se nejhoršího, ale nemůžu to dokázat. Snažil jsem se najít alespoň jednoho kurýra, do země jich muselo přijít několik, ale nepodařilo se mi to. Asi bych se měl už v pondělí vrátit na Gordon Street."

"Vím, jak vám je, Johnne," řekl sir Nigel. "Já to taky těžce nesu. Prosím vás, dejte mi ještě týden."

"Nevidím v tom žádný smysl," řekl Preston. "Co můžeme víc udělat?"

"Modlit se, předpokládám," řekl tiše C.

"Jenom štěstí," řekl Preston zlostně. "Nepotřebujeme nic jiného než trochu štěstí."

19

Štěstí se na Johna Prestona usmálo v pondělí 25. května odpoledne.

Po čtvrté hodině přiletělo na, letiště Heathrow rakouské letadlo z Vídně. Jeden cestující přišel k pasovému pultu pro občany ze zemí mimo Spojené království a mimo státy Evropského hospodářského společenství, předložil dokonale autentický rakouský pas, ve kterém se pasový úředník dočetl, že jeho nositelem je Franz Winkler.

Pasový důstojník prohlížel s obvyklou profesionální lhostejností známý zelený Reisepass v plastických deskách se zlatým orlem ve znaku. Byl to normální pas, jehož stránky pokrývalo asi půl tuctu vstupních a výjezdních razítek evropských států včetně platného víza pro Spojené království.

Pod stolem vytáhl úředník levou rukou číslo pasu, perforované na každé stránce knížečky. Podíval se na obrazovku,

zavřel pas a s úsměvem ho vrátil.

"Děkuji vám, pane. Další, prosím."

Pan Winkler sebral zavazadlo a odcházel. Úředník se podíval nahoru na malé okénko vzdálené asi dvacet stop. Zároveň pravou nohou stiskl poplachový knoflík upodlahy. Z okna kanceláře zachytil jeho pohled jeden z rezidentů zvláštního oddělení. Pasový úředník se zadíval směrem, kde mizela záda pana Winklera a pokynul. Obličej muže ze zvláštního oddělení zmizel z okénka a o několik vteřin později spolu s kolegou klidně sledoval Rakušana. Před letištní halu předjel autem jiný muž ze zvláštního oddělení.

Winkler neměl těžký kufr, takže minul karusel v zavazadlové hale a prošel zeleným kanálem celnice. V hale strávil chvíli u okénka Midlandské banky, kde vyměnil cestovní šeky za britskou měnu. Mezitím jeden muž ze zvláštního oddělení pořídil z horního balkonu dobrou fotografii.

Když si Rakušan najal taxík na stanovišti před budovou číslo dvě, důstojníci zvláštního oddělení nastoupili do vlastního auta bez označení a sledovali ho. Řidič se soustředil na taxi před sebou, starší detektiv zvláštního oddělení informoval vysílačkou Scotland Yard, odkud, jak je to pravidlem, šla informace hned na Charles Street. Existoval trvalý rozkaz, že o každého návštěvníka s "kradeným" pasem se zajímá také Šestka, a tak z Charles Street předali tip do Sentinelu.

Winkler jel do Bayswateru a řidiči zaplatil na křižovatce Edgware Road a Sussex Gardens. S kufrem v ruce šel ulicí Sussex Gardens, jejíž jednu stranu skoro úplně pohltily skromné penziony, nabízející nocleh a snídani. Tomuto typu dávají přednost obchodní cestující a pozdní příchozí z blízkého nádraží Paddington, kteří mají hluboko do kapsy. Důstojníkům ze zvláštního oddělení, kteří pozorovali Winklera z auta přes ulici, se zdálo, že Rakušan nemá ubytování zajištěno, neboť v ulici lelkoval, až přišel k penzionu s nápisem VOLNÉ POKOJE v okně, a vešel. Pokoj asi dostal, protože se už neobjevil.

Hodinu poté, co Winklerův taxík vyjel z Heathrow, zazvonil v Prestonově bytě v Chelsea telefon. Jeho spojka v Sentinelu, muž, kterého určil sir Nigel, mu hlásila:

"Na Heathrow právě přiletěl Pepík. Možná že to nic není, ale číslo jeho pasu rozsvítilo červená světla na počítači. Jmenuje se Franz Winkler, Rakušan, přiletěl z Vídně."

"Doufám, že ho nesebrali?" řekl Preston.

Připomněl si, že Rakousko leží v příhodné blízkosti Československa a Maďarska. Neutrální země bývají vhodným odrazovým můstkem pro ilegality ze sovětského bloku.

"Ne," řekl muž v Sentinelu. "Podle naší trvalé žádosti ho sledovali... Počkejte..." Vrátil se na linku po několika vteřinách.

"Právě zjistili, že se ubytoval v malém penzionu v Paddingtonu."

"Můžete mě přepojit na C?" zeptal se Preston.

Sir Nigel byl zrovna na poradě, ale opustil ji a vrátil se do své soukromé kanceláře.

"Ano, Johne."

Když Preston uvedl šéfu SES základní fakta, sir Nigel se zeptal: "Myslíte, že to je ten člověk, na kterého čekáte?"

"Mohl by to být kurýr," řekl Preston. "Takový se nám za celých uplynulých šest týdnů nevyskytl."

"Co potřebujete, Johne?"

"Byl bych rád, kdyby Šestka požádala o pozorovatele, aby ho převzali. Všechny zprávy, které dojdou kontrolorovi pozorovatelů v Corku, by měl jeden z vašich lidí zaznamenat, ihned by je měl poslat do Sentinelu a mně. Jestli se Rakušan s někým sejde, byl bych rád, kdyby je oba sledovali."

"Dobrá," řekl sir Nigel. "Požádám o pozorovatele. Barry Banks bude sedět v Corku u vysílačky a linkou sdělovat informace, jakmile dojdou."

Šéf zavolal ředitele sekce K sám a přednesl mu svou žádost. Vedoucí K se spojil se svými kolegy v sekci A a pohotovostní tým pozorovatelů zamířil do Sussex Gardens. Náhodou je vedl Harry Burkinshaw.

Preston přecházel malým bytem jako lev v kleci. Chtěl být venku v ulicích nebo alespoň ve středisku operace, zatímco tady trčel ve své vlastní zemi ukrytý, pěšák ve hře, která se povede na vysoké úrovni jemu nad hlavou.

V sedm večer nastoupili Burkinshawovi lidé, převzali hlídku od mužů ze zvláštního oddělení, kteří byli šťastni, že jsou zproštěni služby. Byl teplý a příjemný večer, čtyři pozorovatelé, kteří tvořili "krabici", zaujali svá nenápadná místa kolem penzionu - jeden nahoře v ulici, druhý dole, třetí naproti a čtvrtý vzadu. Dvě auta se umístila mezi spousty dalších vozů na Sussex Gardens. Byli připraveni vyrazit, kdyby se Kámoš dal na útěk. Všech šest mužů bylo spolu ve spojení prostřednictvím vysílaček a Burkinshaw navíc i s hlavním úřadem, rozhlasovou místností v suterénu na Cork Street. Barry Banks byl na Corku také, protože tohle byla operace vyžádaná Šestkou a všichni čekali, až Winkler naváže kontakt.

Potíž byla v tom, že kontakt nenavazoval. Nedělal vůbec nic. Jenom seděl v hotelovém pokojíku za sítovými záclonami a ukryval se. V osm třicet vyšel, navštívil restauraci na Edgware Road, dal si jednoduchou večeři a zase se vrátil. Nikde nic neupustil, nikde žádné instrukce nesebral, nic nenechal na stole, na ulici s nikým nemluvil.

Ale udělal dvě zajímavé věci. Na cestě do restaurace se na několik sekund zahleděl upřeně do výkladní skříně jednoho obchodu, obrátil se a šel tam, odkud přišel. Je to jeden z nejstarších triků jak zjistit, zda vás někdo nesleduje, a není to trik příliš dobrý. Při odchodu z restaurace se zastavil na kraji chodníku, čekal, až se v rostoucím dopravním provozu vyskytne mezírka, a vrhl se do ní. Na druhé straně se opět zastavil a prohlížel si ulici, zda někdo spěchá přes cestu za ním. Nikdo to neudělal. Winkler se pouze ocitl přímo před čtvrtým Burkinshawovým pozorovatelem, který byl po celou dobu na druhé straně Edgware Road. Zatímco Winkler zkoumal v dopravním ruchu, zda někdo riskoval život a údy při jeho pronásledování, pozorovatel byl od něho vzdálen jen několik stop a předstíral, že zastavuje taxík.

"Je opravdu 'ukradený'," hlásil Burkinshaw Corku. "Víš, že ho hlídáme, ale neumí v tom moc chodit."

Burkinshawův postřeh slyšel ve svém úkrytu v Chelsea i Preston. Ulehčeně pokynul hlavou. Začínalo to vypadat líp. Jakmile dokončil krouživé pohyby po Edgware Road, vrátil se Winkler do penzionu, ve kterém strávil zbytek noci.

Jiná malá operace se zatím konala v suterénu Sentinelu. Fotografie Winklera, které pořídili lidé ze zvláštního oddělení na letišti Heathrow, společně s dalšími snímky, které udělali na ulici v Bayswateru, byly vyvolány a předloženy legendární slečně Blodwynové.

Identifikace cizích agentů nebo cizinců, kteří by mohli být agenti, tvoří podstatnou část činnosti všech zpravodajských organizací. Každý rok vyhotovují všechny služby statisíce obrázků lidí, kteří mohou nebo nemohou pracovat pro jejich protivníky. Ani spojenci nejsou z těchto alb vyloučeni. Cizí diplomaté, členové obchodních, vědeckých a kulturních delegací: všichni jsou fotografováni - zvláště, - ale ne vždycky, když přicházejí z komunistických nebo s nimi sympatizujících zemí. Archívy rostou a rostou. Portréty často zahrnují dvacet snímků téhož muže či téže ženy, fotografovaných v různých dobách a na různých místech, nikdy se nezahazují. Jejich účelem je získat identifikaci.

Jestliže se objeví jako průvodce sovětské obchodní delegace do Kanady Rus jménem Ivanov, fotografii jeho tváře postoupí skoro jistě Kanadská královská jízdní policie svým kolegům ve Washingtonu, Londýně a ostatních městech NATO. Může se stát, že tentýž obličej byl pod jménem Kozlov vyfotografován před pěti lety a patřil novináři, který tehdy referoval o oslavách nezávislosti jedné africké republiky. Existuje-li otázka, jaké je Ivanovovo skutečné povolání při obdivování krás Ottawy, identifikace rozptýlí všechny pochyby. Označí ho jako agenta Státní bezpečnosti na plný úvazek.

Výměna takových fotografií mezi spojeneckými zpravodajskými službami - a je mezi nimi i výtečná izraelská služba Mossad - je nepřetržitá a všeobecná. Velmi málo návštěvníků Západu ze sovětského bloku nekončí v albu fotografií alespoň ve dvaceti různých demokratických městech. Samozřejmě do Sovětského svazu nikdo nevstoupí, aniž by nebyl také zařazen mezi snímky v mistrovské galerii, kterou vlastní centrum.

Je skoro k smíchu, ale také pravda, že zatímco „bratraci“ ze CIA používají počítačovou banku s miliony a miliony obličejů, pomocí níž se snaží zvládnout denně přicházející příval fotografií, Británie má Blodwynovou.

Postarší a často zneužívaná dáma, již její mladší kolegové neustále obtěžují žádostmi o rychlou identifikaci, vykonává svou práci už čtyřicet let v Sentinelu, kde vládne obrovskému archivu obrázků, které tvoří policejní knihu MI6. Není to kniha, ve skutečnosti jde o ponuré sklepení, kde jsou uloženy řady a řady svazků fotografií, o nichž má encyklopedické znalosti jenom samotná Blodwynová.

Její mozek je něco podobného jako počítačová banka CIA, kterou dokáže občas i překonat. V její paměti nejsou uloženy nepatrné podrobnosti třicetileté války ani ceny na burze na Wall Street. Její paměť uchovává obličej. Tvary nosu, linie čelistí, barevné odstíny očí, zaoblení tváře, zakřivení rtů, způsob, jak dotýčný drží sklenici nebo cigaretu, zablesknutí korunky v úsměvu, zachycené v australské hospodě a znovu objevené po letech v londýnském obchodním domě - to všechno je voda na mlýn pozoruhodné paměti.

Té noci, kdy Bayswater spal a Burkinshawovi lidé se mazlili se stíny, Blodwynová seděla a upřeně hleděla na obličej Franze Winklera. Dva mlčenliví mladší lidé ze Šestky čekali. Po hodině řekla prostě: "Dálný východ" a vydala se na cestu podél řady svých alb. Po půlnoci 26. května obličej identifikovala.

Nebyla to dobrá fotografie a byla pět let stará. Vlasy měl tehdy tmavší a byl štíhlejší. Účastnil se recepcy na indickém velvyslanectví, kde stál vedle velvyslance a uctivě se usmíval.

Mladší muž hleděl na obě fotografie pochybovačně. "Jste si tím jista, slečno Blodwynová?"

Kdyby pohled dovedl mrzačit, musel by investovat do pojízdného křesla. Spěšně couval k telefonu.

"Už ho máme," řekl. "Je to Čech. Před pěti lety byl policejní spojkou na československém velvyslanectví v Tokiu.

Jmenuje se Jiří Hájek."

Prestona vzbudil telefon ve tři, hodiny ráno. Poslouchal, poděkoval a položil sluchátko. Šťastně se usmál.

"Máme to," řekl.

V deset hodin dopoledne byl Winkler stále ještě v penzionu. Kontrolu operace na Cork Street převzal Simon Margery z K2/B, odborník na operace sovětských satelitů, zvláště na Československo. Koneckonců ten Čech byl jejich záležitostí. Barry Banks, který spal v kanceláři, byl s ním a předával zprávy o vývoji situace do Sentinelu.

V tutéž hodinu volal John Preston právního zástupce na americkém velvyslanectví, svůj osobní kontakt. Právní zástupce na Grosvenor Square je vždycky londýnským představitelem FBI. Preston přednesl svou žádost a dostal odpověď, že ho zavolají, jakmile dojde zpráva z Washingtonu, vzhledem k časovému posunu pravděpodobně za pět nebo šest hodin.

V jedenáct hodin se Winkler vynořil z penzionu. Šel opět k Edgware Road, najal si taxík a vydal se směrem k Park Lane. Na Hyde Park Corner zamířil taxík, sledovaný dvěma vozy s pozorovateli, dolů k Piccadilly. Na Piccadilly, blízko konce náměstí, Winkler taxík propustil a snažil se několika základními manévry setřást sledovatele, které ani nezpovozoval.

"Zase jsme tady," zabručel Len Stewart do své klopky.

Četl Burkinshawův deník a něco podobného čekal. Winkler náhle skočil do podloubí, pustil se kolem budovy, vynořil se na druhém konci, běžel po chodníku, otočil se a díval se na vchod do podloubí, odkud právě přišel. Nikdo odtamtud nevycházel. Nebylo toho ani třeba. Pozorovatel stál na jižním konci podloubí.

Pozorovatelé znají Londýn lépe než kterýkoli policista nebo taxikář. Vědí, kolik východů má každá velká budova, kudy vedou podloubí a podchody, kde jsou úzké pasáže a kam vedou. Ať se Pepík vrtne kamkoli, vždycky bude jeden muž před ním, druhý půjde pomalu za ním a dva se objeví po stranách. „Krabice“ se nikdy nerozsype a jenom velice chytrý

Pepík ji objevil.

Winklera plně uspokojilo, že ho nikdo nesleduje. Vešel do střediska britských drah na Lower Regent Street, kde se informoval na dobu odjezdu vlaků do Sheffieldu. Skotský fotbalový fanoušek se šátkem na krku, který stál několik stop opodál a snažil se dostat zpět do Motherwellu, patřil také k pozorovatelům. Winkler zaplatil hotově za zpáteční jízdenku druhé třídy do Sheffieldu, dozvěděl se, že poslední noční vlak odjíždí z nádraží St. Pancras v devět dvacet pět, poděkoval úředníkovi a odešel. Poobědval v blízké kavárně, vrátil se do Sussex Gardens a celé odpoledne nevyšel z penzionu.

Preston dostal zprávu o jízdence na vlak do Sheffieldu po jedné hodině. Chytil sira Nigela Irvina ve chvíli, kdy se chystal jít do klubu na oběd.

"Může to být trik, ale vypadá to, jako by chtěl odjet z města," hlásil Preston. "Snad pojedete na schůzku. Mohou se setkat ve vlaku nebo v Sheffieldu. Možná všechno tak protahuje proto, že přijel moc brzy. Háček je v tom, pane, že jestliže odjede z Londýna, budeme potřebovat terénního kontrolora, který by jel s týmem pozorovatelů. Rád bych byl tím kontrolorem."

"Ano, dobře vás chápu. To nebude snadné. Ale uvidím, co se dá dělat." Sir Nigel si povzdechl. S obědem se musím rozloučit, pomyslel si.

Zavolal sekretářku. "Zrušte mi oběd v klubu. Zařídte mi vůz. Pošlete telegram. V uvedeném pořadí."

Zatímco sekretářka vyřizovala první dva úkoly, C volal sira Bernarda Hemmingse do jeho vily blízko Farnhamu v Surrey.

"Promiň, že tě obtěžuju, Bernarde. Ale potřebuju v jedné věci tvou radu... Ne, raději z očí do očí. Mohl bych za tebou přijet? Koneckonců je dnes docela hezky... Ano, dobrá, kolem třetí."

"A co telegram?" zeptala se sekretářka.

"Ano."

"Komu?"

"Mně."

"Jistě. Od koho?"

"Od náčelníka stanice ve Vídni."

"Mám ho požádat, pane?"

"Není třeba ho obtěžovat. Jenom v šifrovacím oddělení zařídíte, abych dostal telegram za tři minuty."

"Samozřejmě. A text?"

Sir Nigel jej nadiktoval. Posílal sám naléhavou zprávu, jen aby ospravedlnil to, co chtěl udělat. Byl to starý trik, který odkoukal od svého bývalého učitele, nebožtíka sira Maurice Oldfielda. Když ji šifrovací oddělení odeslalo ve formě, v jaké by asi přišla z Vídně, strčil starý úředník telegram do kapsy a šel dolů k autu.

Zastihl sira Bernarda na zahradě, jak se sluní na teplém májovém sluníčku s přikrývkou na kolenou.

"Chtěl jsem do úřadu už dnes," řekl generální ředitel Pětky s předstíranou žoviálností. "Nepochybně zítra už nastoupím."

"Samozřejmě, samozřejmě."

"Tak co pro tebe můžu udělat?"

"Je to choulostivá věc," řekl sir Nigel. "Právě teď přiletěl někdo z Vídně do Londýna. Zřejmě jde o rakouského obchodníka. Ale to je jenom zástěrka. Včera večer jsme ho identifikovali. Je to český agent, chlapík od StB. Nižší úroveň. Domníváme se, že je kurýr."

Sir Bernard přikývl. "Ano, i odtud jsem v kontaktu. Už jsem o tom slyšel. Moji lidé už ho sledují, vidí?"

"Je to tak. Potíž je v tom, že dnes večer chce odjet z Londýna. Na sever. Pětka bude potřebovat terénního kontrolora, aby odjel s týmem pozorovatelů."

"Ovšem. Brian tam někoho pošle."

"Ano. Je to samozřejmě vaše operace. Ale přece jenom... Vzpomínáš si na Berensonovu aféru? Nikdy jsme nepřišli na dvě věci: Komunikuje Marais prostřednictvím rezidentury tady v Londýně, nebo používá kurýrů vyslaných sem zvenku? A řídil Marais jenom Berensona nebo měl ještě další spolupracovníky?"

"Vzpomínám si. Chtěli jsme uložit tyto otázky k ledu, dokud nedostaneme několik zásadních odpovědí od Maraise."

"Správně. A dnes jsem dostal tuto zprávu od náčelníka stanice ve Vídni."

Vytáhl telegram. Sir Bernard si jej přečetl a nakrabatil čelo.

"Že by tu bylo spojení? Mohlo by tu být?"

"Možná. Winkler, alias Hájek, je podle všeho kurýrem jistého druhu. Vídeň potvrzuje, že formálně pracuje pro StB, ale ve skutečnosti je přímo ve službách sovětské Státní bezpečnosti. Víme, že v uplynulých dvou letech jel Marais dvakrát do Vídně, tedy v době, kdy řídil Berensona. Pokaždé v kulturních záležitostech, ale..."

"Že by to byl ten chybějící článek?"

Sir Nigel pokrčil rameny. Nikdy nenadbíhal. "Proč jede do Sheffieldu?"

"Kdo ví, Bernarde. Je jejich další posádka nahoře v Yorkshiru? Mohl by Winkler pracovat pro více než jenom jednu posádku?"

"Co potřebuješ od Pětky? Víc pozorovatelů?"

"Ne, Johna Prestona. Vzpomínáš si, jak napřed vystopoval Berensona a potom Maraise. Líbí se mi jeho styl. Teď byl zrovna na dovolené. Prý měl chřipku, ale zítra se má vrátit do práce. Byl teď dost dlouho pryč, takže pravděpodobně nemá žádný naléhavý případ. Technicky má na starosti přístavy a letiště CS/5. Víš, jak si hoši z K můžou nohy uběhat,

kolik toho mají na krku. Kdyby ho šlo dočasně přidělit ke K2/B, mohl bys ho jmenovat terénním kontrolorem pro tento případ."

"Nevím, Nigeli. Je to Brianova věc..."

"Byl bych ti strašně zavázaný, Bernard. Uvažme, že Preston honil toho Berensona od začátku. Jestliže k němu Winkler patří, možná by se Preston setkal s obličejem, který už viděl předtím."

"Dobrá," souhlasil sir Bernard. "Máš ho mít. Vydám instrukce."

"Mohli bych ty instrukce vzít s sebou," navrhl C. "Ušetřím ti práci. Pošlu to lejtstro do Charles Street po šoférovi..."

Sir Nigel odjel s "lejstrem", písemným příkazem sira Bernarda Hemmingse, kterým dočasně nařizoval Johnu Prestonovi, aby pracoval na úkolu v oddělení K, a jmenoval ho terénním kontrolorem operace "Winkler", jakmile údajný Rakušan opustí hlavní město.

Sir Nigel dal vyhotovit dvě kopie, jednu pro sebe, druhou pro Johna Prestona. Originál poslal do Charles Street. Brian Harcourt-Smith nebyl v kanceláři. Příkaz ležel na jeho stole.

V sedm hodin odešel Preston ze svého bytu v Chelsea naposled. Byl zase na čerstvém vzduchu a to se mu líbilo.

V Sussex Gardens vklouzl za záda Harryho Burkinshawa. "Nazdar, Harry."

"Proboha. John Preston. Co tu děláte?"

"Chci se trochu nadýchat čerstvého vzduchu."

"Tak ať vás moc nevidí. Pepík se nám schoval na druhé straně."

"Vím. Prý má odjet v devět dvacet pět do Sheffieldu."

"Jak jste se to dozvěděl?"

Preston vytáhl kopii instrukce sira Bernarda. Burkinshaw si ji přečetl. "Páni! Od samotného generála! Tak to se k nám hned přidejte! Jenom ať vás nikdo nevidí!"

"Máte ještě další vysílačku?"

Burkinshaw pokynul směrem dolů po ulici. "Za rohem, na Radnor Place. Hnědá cortina. Je tam v příhrádce."

"Počkám v autě," řekl Preston.

Burkinshawa to vyvedlo z míry. Nikdo mu neoznámil, že by se k nim měl Preston připojit jako terénní kontrolor. Nevěděl ani, že by Preston byl v české sekci. Ale podpis generálního ředitele má velkou váhu. Pokud jde o něho, Burkinshawa, bude dál dělat svou práci. Pokrčil rameny, spolkl mentolový bonbon a hlídal dál.

V osm třicet odešel Winkler z hotelu. V ruce nesl kufřík. Zastavil taxík a udělil řidiči příkaz.

Když vyšel Winkler ze dveří, svolal Burkinshaw svoje družstvo a obě auta. Naskočil do prvního a ocitli se asi sto yardů za taxíkem na Edgware Road. Preston byl v druhém autě. O deset minut později věděli, že Pepík míří na východ k nádraží. Burkinshaw to ohlásil.

Z Corku se ozval hlas Simona Margeryho. "Dobrá, Harry, posíláme terénního kontrolora."

"Terénního kontrolora už máme," řekl Burkinshaw. "Je tady s námi."

To byla pro Margeryho novinka. Ptal se, jak se kontrolor jmenuje. Když jméno uslyšel, myslel si, že jde o omyl. "Není přece ani členem K2/B," protestoval.

"Teď už je," odpověděl Burkinshaw, nezastrašen. "Viděl jsem lejtstro. Podepsal ho generální ředitel."

Margery volal Charles Street. Zatímco kavalkáda putovala šerem na východ, v Charles Street nastala panika. Instrukci od sira Bernarda objevili a potvrdili. Margery sepal ruce. Proč se ti buzeranti nemůžou včas rozhodnout? ptal se světa, kterému to bylo jedno. Odvolal kolegu, kterého předtím jmenoval, aby převzal nádraží St. Pancras. Potom se snažil najít Briana Harcourta-Smitha, aby si mu postěžoval.

Winkler zaplatil taxikáři, zamířil do cihlového průchodu ke klenutému domu nádraží Victoria a prohlížel si tabuli s odjezdy. Kolem něho byli čtyři pozorovatelé. Preston se vypařil v davu cestujících v hale z cihel a litiny.

Vlak v devět dvacet pět do Leicesteru, Derby, Chesterfieldu a Sheffieldu odjížděl z druhého nástupiště. Když našel Winkler svůj vlak, šel podél něho, minul tři vagony první třídy, jídelní vůz a postupoval ke třem vagonům druhé třídy s modrým čalouněním blízko předního konce. Vybral si prostřední, kufřík hodil na polici, tiše seděl a čekal na odjezd vlaku.

Po několika minutách přišel černý mladík se sluchátky na uších a magnetofonem upevněným k opasku. Posadil se o tři místa dál. Jakmile si sedl, začal pokyvvovat hlavou v rytmu břeskne hudby, která mu vřeštěla do uší, zavřel oči a oddával se s požitkem poslechu. Jeden z Burkinshawových lidí byl na místě, sluchátka nereprodukovala hlasitou hudbu, ale zachycovala Harryho instrukce pro pětičlenný tým.

Další Burkinshawův muž zaujal místo v předním voze, samotný Harry a John Preston si sedli do třetího vagonu, takže se Winkler ocitl jakoby v krabici. Čtvrtý muž se usadil v posledním voze první třídy pro případ, že by se Winkler dal celým vlakem na útěk, aby své sledovatele setřásl.

Přesně v devět dvacet pět odsýčel Inter-City 125 z nádraží St. Pancras a vydal se na sever. V 9.30 objevili Briana Harcourta-Smitha v jídelně a volali ho k telefonu. Hlásil se Simon Margery. Když náměstek generálního ředitele uslyšel zprávu, vyběhl ven, sebral taxík a pádl přes West End do Charles Street. Na stole našel příkaz, který napsal už dříve odpoledne sir Bernard Hemmings. Úplně zbledl zlostí.

Byl to člověk s vysokou sebekázní. Několik minut o celé záležitosti přemýšlel, pak zvedl sluchátko a svým obvyklým zdvořilým tonem požádal operátora, aby ho spojil s právním zástupcem, který byl doma. Právní zástupce má za úkol tvořit spojkou mezi službou a zvláštním oddělením. Zatímco čekal na hovor, hledal v jízdním řádu dobu odjezdu

jednotlivých vlaků do Sheffieldu. Právního zástupce vytrhli od televize v Camberleyi. Ozval se v telefonu.

"Potřebuji, aby zvláštní oddělení někoho zatklo," řekl Harcourt-Smith. "Mám důvodné podezření, že ilegální přistěhovalec, který je pravděpodobně sovětským agentem, uniká našim hlídkám. Jméno: Franz Winkler. Údajně rakouský občan. Důvod k zadržení: podezření, že má falešný pas. Přijede vlakem z Londýna do Sheffieldu v jedenáct padesát devět. Vím, je to krátká lhůta. Proto je to naléhavé. Ano, prosím, spojte se s velitelem zvláštního oddělení v Yardu a požádejte ho, aby dal příkaz sheffieldské policii, aby ho zatkla, až vlak přijede do Sheffieldu."

Vztekle položil sluchátko. Snad mu mohli vnutit Johna Prestona jako terénního kontrolora hlídacího týmu, ale zatčení podezřelého je záležitost politická, a to patří do jeho oddělení.

Vlak byl skoro prázdný. K tomu, aby pojaly šedesát cestujících, by místo šesti vagonů docela dobře stačily dva. Barney, pozorovatel v předním voze, se dělil o místo s ostatními vesměs nevinnými cestujícími. Díval se dozadu tak, aby viděl temeno Winklerovy hlavy oknem ve dveřích mezi vagony.

Ginger, černý mladík se sluchátky, který byl s Winklerem v druhém voze, seděl v oddělení s pěti dalšími cestujícími. Tucet cestujících se dělilo o šedesát míst ve třetím vagoně s Prestonem a Burkinshawem. Hodinu a čtvrt nedělal Winkler vůbec nic. Nevzal si nic na čtení, pouze se díval ven z okna na tmavou krajinu, ubíhající kolem vlaku.

V deset čtyřicet pět, když vlak před Leicesterem zpomaloval, se pohnul. Sundal kufřík z police, přešel vagonem k toaletě a spustil okno u dveří, které vedly na nástupiště. Ginger informoval ostatní, aby se připravovali k akci, pokud toho bude zapotřebí.

Když vlak zastavil, protlačil se kolem Winklera jiný cestující.

"Promiňte, to je Sheffield?" zeptal se Winkler.

"Ne, Leicester," odpověděl muž a sestoupil na nástupiště.

"Ach tak. Děkuji vám," řekl Winkler.

Položil kufřík, ale zůstal u otevřeného okna a během krátké zastávky se rozhlížel po nástupišti. Když se vlak rozjel, vrátil se na své místo a položil kufřík zpět na polici.

V jedenáct dvanáct v Derby si počínal stejně. Tentokrát se ptal vrátného na nástupišti před jeskyňovitou betonovou halou, která tvoří nádraží Derby.

"Derby," vyzpěvoval vrátný. "Sheffield je druhá stanice."

Winkler opět po celou zastávku hleděl ven z otevřeného okna, pak se vrátil na své místo a hodil kufřík na polici.

Preston ho pozoroval dveřmi mezi vagóny.

V jedenáct čtyřicet tři se vřítli do Chesterfieldu, na viktoriánské nádraží, které je hezky udržováno, světle vymalováno, se zavěšenými košíky květin. Tentokrát nechal Winkler svůj kufřík, kde byl, ale opět odešel z kupé a výklonil se z okna, když dva nebo tři cestující vystoupili a spěchali k východu. Než se dal vlak do pohybu, bylo nástupiště prázdné.

Jakmile se vlak pohnul, Winkler prudce otevřel dveře, skočil na beton a zpětným pohybem paže za sebou přirazil dveře. Burkinshawa zřídka nějaký Pepík vyvedl z míry, později se však přiznal, že ho Winkler převezl. Všichni čtyři pozorovatelé mohli snadno seskočit na nástupiště, ale na tom kousku kamene nebylo naprosto nic, co by je mohlo krýt. Winkler by je uviděl a vyhnul by se schůzce, ať už ji měl mít kdekoli.

Preston a Burkinshaw běželi dopředu na nástupní plošinku, kde se k nim připojil Ginger z předního vozu. Okno bylo stále otevřené. Preston jím prostrčil hlavu a podíval se dozadu. Winklera zřejmě uspokojilo, že se zbavil sledování.

Kráčel rychle po nástupišti, zády k vlaku.

"Harry, přijďte sem s celým týmem autem," vykřikl Preston. "Zavolej mě vysílačkou, až budeš v dosahu. Gingře, ty za mnou zabouchni."

Potom otevřel dveře, postoupil na schůdky, skrčil se do polohy parašutisty připraveného k přistání a skočil.

Parašutisté opouštějí palubu rychlostí asi jedenáct mil za hodinu, venkovní rychlost závisí na větru. Když Preston dopadl na násep, jel vlak rychlostí třiceti mil. Modlil se, aby nenarazil na betonový sloup nebo na veliký kámen. Měl štěstí. Hustá květnová tráva náraz poněkud zdušila, kutálel se s koleny u sebe, s lokty přitisknutými k tělu, s hlavou schýlenou k hrudi. Harry mu později řekl, že se na to nemohl dívat. Ginger ho přirovnával k dětské káče, tak poskakoval a vrtěl sebou na náspu. Když se konečně zastavil, ležel v rokli mezi trávou a okrajem cesty. Tápatě se postavil na nohy, otočil se a belhal se zpět ke světlům na nádraží.

Když se objevil u vchodu, zřízenec právě zavíral. S úžasem hleděl na potlučené strašidlo v roztrhaném kabátě.

"Poslední cestující," lapal po dechu Preston, "malý, podsaditý, šedivý přšiplášť. Kam zmizel?"

Zřízenec pokynul směrem dopředu. Preston se dal do běhu. Příliš pozdě si zřízenec uvědomil, že od něho nedostal jízdenku. Ve stejnou dobu pozoroval Preston, jak se zadní světla taxíku ztrácejí ve tmě a míří do města. Byl to polední taxík. Věděl, že by mohl zalarmovat místní policii, aby se pustila za řidičem a zeptala se ho, kam vezl svého posledního zákazníka, ale nepochyboval o tom, že Winkler propustí taxík před místem určení a zbytek cesty urazí pěšky. Několik stop od něj našlapoval železniční vrátný svého mopeda.

"Půjčil byste mi to kolo," zeptal se Preston.

"Vypadni," zařval vrátný.

Nebyl čas na to, aby se představil nebo aby se s ním dohadoval, světla taxíku mizela pod novou okružní silnicí a už je nebylo vidět. Preston ho udeřil - jen jednou - do čelisti. Vrátný se zhroutil. Preston zachytil padající moped, vyprostil ho z mužových nohou, sedl si na něj a odjel.

Měl štěstí se semaforem. Taxík jel po Corporation Street a Preston by ho na hrkačce se slabým motorem nikdy nedostihl, kdyby u hlavní knihovny taxík nezastavila červená světla. Když taxík pádil po Holywell Street a do Saltergate, byl za ním jenom sto yardů, ale hodně na něj ztratil, když silnější motor překonával rovný úsek dlouhý půl míle. Kdyby se Winkler vydal do volné krajiny směrem na západ od Chesterfieldu, Preston by ho byl nikdy nedohonil.

Naštěstí brzdová světla zazářila ve chvíli, kdy už byla jenom skvrnou v dálce. Winkler platil řidiči v místě, kde se Saltergate mění na Ashgate Road. Preston se přiblížil natolik, že viděl Winklera vedle taxíku, jak se rozhlíží po ulici. Nikde nikdo nebyl, Preston si uvědomil, že mu nezbyvá, než aby šel dál. Bloumal kolem stojícího taxíku jako pozdní chodec, mířící k domovu, uhnul do Foljambe Road a zastavil se.

Winkler pěšky přešel cestu, Preston šel za ním. Winkler se neohlížel. Loudal se podél zdi chesterfieldského fotbalového stadionu a odbočil do Compton Street. Tam vešel do jednoho domu a zaklepal na dveře. Preston postupoval mezi stinnými plochami, až se dostal na roh ulice, skryl se za keř v zahradě rohového domu.

Všiml si, že v tmavém domě se rozsvítila světla. Dveře se otevřely, na prahu se odehrál krátký rozhovor a Winkler vešel. Preston si povzdychl a usadil se za keřem, připraven na celonoční hlídku. Nerozeznával číslo domu, do kterého vešel Winkler, ani nemohl pozorovat zadní část budovy, ale jasně viděl strmicí zeď fotbalového hřiště za domem, takže se tou stranou snad nedalo vyjít.

Ve dvě ráno zaslechl slabé zašumění svého komunikátoru, jak se Burkinshaw dostal zpět do jeho dosahu. Ohlásil se a udal své postavení. V půl třetí uslyšel tichý šelest kroků a zahvízdal, aby na sebe upozornil. Burkinshaw se k němu přikrčil v křoví.

"Jste v pořádku, John?"

"Ano. Je v tom domě nahoře, v druhém za stromem, tam, kde se za roletami svítí."

"Rozumím. John, v Sheffieldu uspořádali recepci. Dva chlapci ze zvláštního oddělení a tři uniformovaní. Dostali hlášku z Londýna. Chtěli jste ho zatknout?"

"Vůbec ne. Winkler je kurýr. Chci dostat hlavouna. Snad je v tom domě. Co se stalo se sheffieldskou partou?"

Burkinshaw se zasmál. "Díky Bohu za britskou policii. Sheffield je Yorkshire, tohle je Derbyshire. Náčelníci policie to budou muset ráno důkladně rozebrat. Máme dost času."

"Prima. Kde jsou ostatní?"

"Dole v ulici. Přijeli jsme taxíkem a pustili jsme ho. John, nemáme kola. Až se vyjasní, nebudeme mít na ulici žádný kryt."

"Rozmísti dva lidi nahoře v ulici a dva dole," řekl Preston. "Já zajdu do města na policii a vyžádám si jejich spolupráci. Kdyby Kámoš vyšel, dej mi vědět. Ty se dvěma ho sleduj a dva nech u toho domu."

Vyšel ze zahrady a vydal se do centra Chesterfieldu. Policejní stanici našel na Beetwell Street. Při chůzi mu v hlavě strašila neustále jedna myšlenka. Ve Winklerově chování cosi nedávalo naprosto žádný smysl.

20

Vrchní policejní inspektor Robin King nebyl příliš potěšen, když ho vzbudili ve tři hodiny ráno, ale když uslyšel, že na jeho policejní stanici je důstojník MI5 a žádá o pomoc, souhlasil, že hned přijde. Skutečně tam přišel za dvacet minut, neoholený a neučesaný. Pozorně poslouchal, zatímco mu Preston stručně vysvětloval podstatu celé záležitosti: že cizince, o kterém se předpokládalo, že je sovětský agent, sledovali až do domu na Compton Street, číslo doposud neznámé.

"Nevím, kdo v tom domě bydlí, ani proč jej náš podezřelý člověk navštívil. To všechno chci zjistit, ale v tomto okamžiku vylučuji zatčení. Dám dům střežit. Později během dnešního dopoledne můžeme prostřednictvím hlavního konstabla pro Derbyshire zajistit větší pravomoci, ale v tomto okamžiku je problém velice naléhavý. Mám v té ulici čtyři pozorovatele, ale až se rozední, budou tam trčet jako odřené prsty. Proto teď potřebuje vaši pomoc."

"Co mohu, pane Prestone, pro vás bezprostředně udělat?" zeptal se vyšší policejní důstojník.

"Máte například uzavřený vůz bez označení?"

"To nemám. Několik policejních vozů neoznačených a dva dopravní uzavřené vozy, ale s naším policejním označením."

"Mohli bychom dostat uzavřený neoznačený vůz a zaparkovat ho v té ulici s mými lidmi uvnitř?"

Vrchní policejní inspektor zavolal seržanta ve službě. Položil mu stejnou otázku a chvíli poslouchal. "Zavolejte ho a požádejte, aby mi hned zatelefonoval," řekl.

A Prestonovi sdělil: "Jeden náš člověk má uzavřený vůz. Je v dost chatrném stavu - všichni si z něho kvůli tomu vozu utahují."

Za třicet minut se ospalý strážník setkal s pozorovateli před hlavním vchodem na fotbalové hřiště. Dovnitř se nastěhoval Burkinshaw se svými muži, uzavřený vůz odejel na Compton Street a zaparkoval naproti podezřelému domu. Podle instrukcí z něho vystoupil jeden policista, protáhl se a odešel dolů po cestě jako člověk, který si odpracoval noční směnu a teď se těší na domov.

Burkinshaw nakoukl okénkem vzadu a rádiem se ohlásil Prestonovi. "Tady je to lepší," řekl, "máme dokonalý pohled na dům naproti v ulici. Mimochodem, je to číslo padesát devět."

"Vydřte tam chvíli," řekl Preston. "Pokusím se zařídit něco lepšího. Kdyby mezitím Winkler odešel z domu. Sleduj ho se dvěma muži a dva ponechej, aby střežili dům. Kdyby odejel autem, sledujte ho se svým vozem." Obrátil se na vrchního inspektora Kinga. "Budeme muset ten dům střežit asi delší dobu. To znamená, že potřebujeme zabrat jeden pokoj v poschodí v domě naproti. Najdeme v Compton Street někoho, kdo nám to umožní?"

Šéf policie se zamyslel. "Znám jednoho obyvatele Compton Street," řekl. "Jsme oba zednáři, členové stejné lóže. Proto ho znám. Je to bývalý námořní poddůstojník, teď v důchodu. Bydlí v čísle šedesát osm. Ale nevím, kde přesně to v ulici je."

Burkinshaw potvrdil, že číslo šedesát osm v Compton Street je naproti podezřelému domu o dvě budovy směrem

nahoru. Okno z druhého poschodí, pravděpodobně ložnice, by poskytovalo dokonalý pohled na cíl. Vrchní inspektor King zatelefonoval svému příteli přímo ze stanice.

Na Prestonův návrh řekl ospalému majiteli domácnosti, nějakému Samu Roystonovi, že jde o úřední operaci - chtějí pozorovat možného podezřelého, který se uchýlil do domu naproti. Když Royston přišel k sobě, ukázalo se, že je na výši události. Jako občan ctící zákony zajisté dovolí policii, aby použila jeho přední pokoj.

Uzavřený vůz klidně projel kolem bloku do West Street, Burkinshaw s celým týmem proklouzli mezi domy, přelezli ploty u zahrad a vstoupili do Roystonova domu v Compton Street ze zadní zahrady. Právě v době, než slunce zaplavilo ulici, se tým pozorovatelů usadil v ložnici Roystonových za krajkovými záclonami, jimiž dům číslo padesát devět na druhé straně ulice dobře viděli.

Royston, škrobený, v županu z velbloudí srsti, naježený pýchou a důležitostí vlastence, kterého požádali o pomoc policisté Jejeho Veličenstva, koukal záclonami na dům naproti.

"Vyloupili banku? Nebo pašovali omamné látky?"

"Něco podobného," souhlasil Burkinshaw.

"Cizinci," vrčel Royston. "Nikdy jsem je neměl rád. Neměli jsme si je pouštět do země."

Ginger, jehož rodiče přišli z Jamajky, se upřeně díval záclonou ven. Skot Mungo přinášel zespodu dvě židle.

Paní Roystonová vylezla jako myška z tajného úkrytu a sundala si natáčky. "Přál by si někdo šálek čaje?" dotazovala se.

Barney, který byl mladý a hezký, vyloudil svůj nejzářivější úsměv. "To by bylo moc prima, milostivá paní."

Měla svůj den. Uvařila první šálek čaje a následovala jich celá nekonečná řada. Ona sama jako by se čajem živila, aniž by potřebovala sníst něco pořádného.

Na policejní stanici zjistil seržant ve službě totožnost obyvatel domu číslo 59 v Compton Street.

"Jsou to dva kyperští Řekové, pane," hlásil vrchnímu inspektorovi Kingovi. "Jsou to bratři a oba staří mládenci, Andreas a Spiridon Stephanidesové. Jsou tu už asi čtyři roky tvrdí službu konající strážník. Společně vedou řeckou restauraci v Holywell Cross."

Preston strávil půl hodiny telefonováním do Londýna. Nejprve vyplašil důstojníka v Sentinelu, který ho přepojil na Bankse.

"Barry, prosím tě, sežeň mi C, ať je kdekoli, a popros ho, aby mě zavolal."

O pět minut později volal sir Nigel Irvine, klidný a vyrovnaný, jako by vůbec nespál. Preston ho informoval o nočních událostech.

"Pane, v Sheftieldu se konala recepce. Dva muži ze zvláštního oddělení a tři uniformovaní. Měli oprávnění k zatčení."

"Na tom jsme se přece nedohodli, Johnne."

"Pokud jde o mne, vůbec ne."

"Dobrá, Johnne. Podívám se na to tady. Máte tedy dům. Chcete vniknout dovnitř?"

"Mám nějaký dům," opravil ho Preston. "Nechci vniknout dovnitř, protože si nemyslím, že je to konec stopy. Je tu ještě jedna věc, pane. Jestliže Winkler z domu odejde a zamíří domů, byl bych rád, kdybychom ho nechali v klidu odejít."

Jestliže je kurýrem nebo doručovatelem nějaké zprávy nebo jenom něco kontroluje, budou ho jeho lidé čekat ve Vídni.

Kdyby se tam neukázal, vypnuli by potrubí odshora dolů."

"Ano," řekl sir Nigel opatrně. "Promluvím o tom se sirem Bernardem. Chcete tam zůstat při té operaci, nebo byste se chtěl vrátit do Londýna!"

"Rád bych tu zůstal, kdyby to bylo možné."

"V pořádku. Projednám to na nejvyšší úrovni, abyste dostal, co si přejete. Ale musíte se krýt a podat hlášení o operaci na Charles Street."

Když sir Nigel položil sluchátko, zavolal sira Bernarda Hemmingse domu. Generální ředitel Pětky souhlasil, že se s ním setká na snídani v osm v Guards klubu.

"Tak vidíš, Bernarde, je docela možné, že centrum zrovna teď chystá nějakou velkou operaci v naší zemi," řekl C, který si mazal máslem už druhou topinku.

Sir Bernard Hemmings byl hluboce rozrušen. Seděl s nedotčeným jídlem před sebou.

"Brian mě měl informovat o glasgowském incidentu," řekl. "Proč ta zpráva, k čertu, pořád ještě trčí na jeho stole?"

"Všichni se čas od času dopouštíme omylů. Errare humanum est a tak dále," bručel sir Nigel. "Koneckonců moji lidé ve Vídni si mysleli, že Winkler je šéfem zaběhnutého okruhu agentů a já jsem si z toho odvodil, že Jan Marais by mohl patřit k tomuto okruhu. Ted' se zdá, že to jsou dvě rozdílné operace."

Nezmínil se o tom, že vídeňský telegram z předchozího dne napsal on sám, aby dostal od svého kolegy to, co potřeboval - totiž aby byl Preston zařazen do Winklerovy akce jako terénní kontrolor. C velmi dobře věděl, kdy má být upřímný a kdy je lépe zachovat diskrétní mlčení.

"A co ta druhá operace, ta, která má souvislost s incidentem v Glasgowě?" zeptal se sir Bernard.

Sir Nigel pokrčil rameny. "Nevím, Bernarde. Všichni tápeme ve tmě. Brian tomu zřejmě nevěří. Možná, že má pravdu. V tom případě všechno spadne na mě. A přece, aféra v Glasgowě, tajemný vysílač v Midlandsu, příchod Winklera... Ten chlapík Winkler, to byla klika, možná poslední, jakou jsme měli."

"Jaké z toho vyvozuješ závěry, Nigeli?"

C se omluvně usmál. Na tuto otázku čekal.

"Nevyvozuji žádné závěry. Jenom zkusmo několik dedukcí. Jestliže je Winkler kurýr, čekám, že naváže kontakt a předá svůj balíček nebo sebere balíček, pro který přijel, na některém veřejném místě. Na parkovišti, na břehu řeky, na lavičce v parku nebo u rybníka... Jestliže se připravuje nějaká velká operace, potom musí být v zemi nějaký vynikající ileglista. Muž, který to všechno řídí. Kdybys byl na jeho místě, jistě by sis nepřál, aby se ti kurýři objevovali na prahu domu."

Měl bys nějakou výhybku, možná dvě. Dej si ještě kávu."

"Dobrá, souhlasím." Sir Bernard čekal, až mu kolega naleje.

"Proto si, Bernarde, myslím, že Winkler nemůže být velká ryba. Je to malé zvířátko - cest'ák, kurýr nebo něco jiného.

Totéž se týká dvou Kypřanů v malém domku v Chesterfieldu. 'Spáči', že bys je tak nazval?"

"Ano," souhlasil sir Bernard, "spáči, na nízké úrovni."

"Začíná to vypadat tak, jako by dům v Chesterfieldu mohl být úschovnou docházejících balíčků, poštovní schránka, místo pro bezpečnostní schránky a snad dokonce i pro vysílačky. Koneckonců je v příhodné oblasti, obě 'mrchy' zachycené sledovací službou pocházely z Derbyshire Peak District a z kopců na sever od Sheffieldu, kam se z města snadno dojede autem."

"A Winkler?"

"Co o něm víme, Bernarde? Technik, kterého vyslali, aby případně opravil vysílačku, kdyby se vyskytly problémy? Nebo inspektor, který přijel zkontrolovat, jak věc postoupila? Ať je to, jak chce, měli bychom mu dovolit, aby hlásil, že je všechno v pořádku."

"A co ta velká ryba - myslíš, že se ještě vynoří?"

Sir Nigel opět pokrčil rameny. Obával se jenom, že se Brian Harcourt-Smith, zklamaný, že se mu nepodařilo uskutečnit zamýšlené zatčení, pokusí zosnovat přepadení domu v Chesterfieldu. Siru Nigelovi se tato akce jevila jako úplně předčasná.

"Myslel bych si, že tam někde existuje kontakt. Buď on přichází k Řekům, nebo oni chodí za ním," řekl.

"Víš, Nigeli, já si myslím, že bychom měli mít ten dům v Chesterfieldu pod dohledem, alespoň na chvíli."

Šéf SIS vypadal vážně. "Bernarde, starý příteli, já s tebou náhodou souhlasím. Ale mladý Brian má podle všeho sto chutí do domu vtrhnout a několik lidí zatknout. Už se o to pokusil včera večer v Sheffieldu. Samozřejmě pro tento okamžik vypadají zatčení lákavě, ale..."

"Harcourta-Smitha přenech mě, Nigeli," řekl mrzutě sir Bernard. "Možná, že už brzo natáhnu brka, ale starý pes ještě dovede zaštekát. Podívej, ujmou se osobně řízení téhle operace."

Sir Nigel se naklonil kupředu a položil ruku na předloktí sira Bernarda. "Opravdu bych si přál, Bernarde, aby ses případu ujal."

Winkler odešel z domu na Compton Street v půl desáté. Mungo a Barney vyklouzli zadním vchodem Roystonova domu, proplížili se zahradou a zastihli Čecha na rohu Ashgate Road. Winkler se vrátil na nádraží, nasedl do vlaku do Londýna, kde ho na nádraží St. Pancras sledovali další pozorovatelé. Mungo a Barney se vrátili do Derbyshiru.

Winkler se už do svého penzionu nevrátil. Zanechal tam všechno, co měl, stejně jako ve vlaku nechal kufřík s pyžamem a košili a odjel přímo na letiště do Heathrow. Chytil odpolední letecký spoj do Vídně. Irvinův velitel stanice ve Vídni později referoval, že Winklera čekali při jeho příletu do Rakouska dva lidé ze sovětského velvyslanectví.

Preston strávil zbytek dne na policejní stanici, kde musel vyplňovat spoustu papírů, které se zabývaly podrobnostmi hlídání v provinciích. Byrokratická mašina se rozejela naplno, Charles Street se obrátila na ministerstvo vnitra, které dalo oprávnění veliteli policie v Derbyshiru, aby instruoval vrchního inspektora Kinga, že smí poskytnout veškerou podporu Prestonovi a jeho mužům. King to dělal velice rád, jenže papíry musely být v pořádku.

Len Stewart přijel vozem s druhým týmem. Byli ubytováni v ubikacích pro svobodné policisty. Bratři Stephanidesové byli vyfotografováni fotografickou puškou, když před polednem odcházeli z Compton Street do své restaurace na Holywell Cross. Fotografie byly odeslány do Londýna. Jiní odborníci přijeli z Manchesteru, zašli do místní telefonní centrály a připojili odposlouchávací zařízení na oba jejich telefony, domů i do restaurace. Do auta jim propašovali zvukový signál směru.

Pozdě odpoledne je Londýn identifikoval. Nebyli to praví Kypřané, ale bratři byli. Staří řečtí komunisté, kdysi aktivní v hnutí ELLAS, odešli z řecké pevniny na Kypr před dvaceti lety. Athény tehdy laskavě informovaly Londýn. Jejich skutečné jméno bylo Costapopoulos. Podle Nikósie zmizeli z Kypru před osmi lety.

Imigrační záznamy v Croydonu prokázaly, že bratři Stephanidesové přišli do Británie před pěti lety jako právoplatní občané Kypru a že jim bylo uděleno povolení k pobytu.

Záznamy v Chesterfieldu prozradily, že přijeli před třemi a půl lety z Londýna, pronajali si restauraci a koupili si domek se zahrádkou na Compton Street. Od té doby žili jako mírumilovní a pokojní občané. Šest dnů v týdnu otvírali restauraci, kde vařili obědy, i když zájem byl poměrně malý, otevřeno měli pozdě do noci, kdy vařili večeře, které si hosté odnášeli domů. O večeře byl zájem daleko větší.

Kromě vrchního inspektora Kinga nikdo na policejní stanici neznal pravý důvod, proč bratry hlídají, a celkem to vědělo jenom šest lidí. Ostatní byli informováni, že operace je součástí celostátní akce proti narkomanům. Londýn volal jenom proto, že tam znali jejich obličeje.

Po západu slunce ukončil Preston papírovou vojnu na policejním velitelství a připojil se k Burkinshawovi a jeho týmu. Před odchodem z policejní stanice srdečně poděkoval vrchnímu inspektorovi Kingovi za jeho pomoc.

"Zůstanete tady po celou dobu sledování?" zeptal se policejní šéf.

"Ano, budu tady," přisvědčil Preston. "Proč se ptáte?"

King se smutně usmál. "Celou polovinu noci tam u nás dole seděl železniční vrátný, který se cítil velmi poškozený. Podle všeho ho někdo na nádraží srazil z mopedu a s mopedem mu upláchl. Našli jsme jej na Foljambe Road, zcela nepoškozený. Ale vrátný nám udal velmi přesný popis pachatele. Nebudete teď moc chodit ven, že ne?"

"Ne, asi ne."

"To je velmi moudré rozhodnutí," řekl King.

Pan Royston byl ve svém domě na Compton Street naléhavě požádán, aby si počínal jako jindy, dopoledne chodil nakupovat a odpoledne hrál kuželky. Potraviny a pití se musí do domu dopravovat až po setmění, aby se sousedé nedivili, že Roystonovi tak náhle znásobili svou spotřebu. Pro "chlapce nahoře", jak je nazýval Royston, přinesli televizor. Všichni se usadili, čekali a dívali se na televizi.

Roystonovi se přestěhovali do zadní ložnice a jedinou postel z pokoje přenesli dopředu. Pozorovatelé se o ni budou dělit, podle směny. Přinesli mohutný dalekohled na třínožce a fotografickou pušku pro denní záběry a s infračerveným světlem pro noční fotografování. Blízko byly zaparkovány dva vozy s plnými nádržemi a lidé Lena Stewarta obsadili komunikační místnost na policejní stanici. Byl ve spojení s Roystonovým domem, se všemi přístroji a s Londýnem.

Když Preston přišel, zjistil, že se tam čtyři pozorovatelé zabydlili jako doma. Barney a Mungo podřimovali, jeden na posteli a druhý na podlaze. Ginger seděl v křesle a srkal čerstvě uvařený čaj. Harry Burkinshaw si hověl jako Buddha v lenošce za krajkovými záclonami a pozoroval prázdný dům naproti.

Jako člověk, který strávil půl života tím, že postával v dešti, byl Harry docela spokojen. Byl v teple, suchu, měl velkou zásobu mentolových cukrátek a mohl si sundat boty. Věděl, že existují daleko horší způsoby hlídání. Pozorovaný dům měl dokonce vzadu betonovou zeď vysokou patnáct stop a fotbalový stadion, což znamenalo, že nebylo třeba trávit noc v poloze skrčence v křovinách. Preston si vzal volnou židli postavenou vedle něj za instalovanou kamerou a od Gingera přijal šálek čaje.

"Přivedl jste skupinu lamačů?" zeptal se Harry. Myslel tím šikovné lupiče, které si vydržovalo technické oddělení pro tajné vniknutí do bytu.

"Ne," odpověděl Preston. "Za prvé ani nevíme, jestli není uvnitř ještě někdo jiný. Za druhé tam může být řada varovných zařízení, která okamžitě oznámí, že tam vnikl někdo cizí, a pak bychom nepřišli vůbec na nic. A konečně čekám, že se objeví další Kámoš. Jestli opravdu přijde, nasedneme do aut a budeme ho sledovat. Dům pak převezme Len."

Posadili se a v družné náladě mlčeli.

Barney se probudil. "Je něco v televizi?"

"Nic zvláštního," odpověděl Ginger. "Večerní zprávy. Obvyklé povídky."

O čtyřicet hodin později, ve čtvrtek večer v tutéž hodinu byly zprávy docela zajímavé. Na malé obrazovce uviděli ministerskou předsedkyni, jak stojí na schodech u domu Downing Street číslo 10 v hezkých modrých šatech a čelí zástupu novinářů z tisku i z televize.

Oznamovala, že se právě vrací z Buckinghamského paláce, kde požádala o rozpuštění parlamentu. V důsledku toho se bude ženě připravovat na všeobecné volby, které se uskuteční 18. června. Zbytek večera byl věnován této senzaci a vůdci a světloňosi všech stran hlásali svou pevnou víru, že jejich strana zvítězí.

"To se jim hodí do krámu," prohodil Burkinshaw k Prestonovi. Ten však neodpovídal.

Preston zíral na obrazovku, úplně pohlcen svými myšlenkami.

"Myslím, že už to mám," prohlásil nakonec.

"K nám na záchod chodit určitě nebudou," řekl Mungo.

"Co máte, Johně?" zeptal se Harry, když dozněl smích.

"Poslední termín," odpověděl Preston, ale odmítl svá slova vysvětlit.

V roce 1987 si jenom málo aut vyrobených v Evropě podrželo velká a kulatá světla starého stylu. Jedna značka je však stále měla a to Austin Mini, jehož popularita neklesala. Byl to právě Austin Mini, který spolu s mnoha jinými auty vyložili večer 2. června z trajektu mezi Cherbourgem a Southamptonem.

Auto bylo zakoupeno v Rakousku před čtyřmi týdny zavezeno do tajné garáže v Německu, tam modifikováno a dopraveno zpátky do Salzburgu. Mělo dokonalé rakouské papíry, stejně jako turista, který je řídil, ačkoli to byl ve skutečnosti Čech, druhý a poslední příspěvek StB k plánu majora Volkova na dopravení součástek, pro potřebu Valerije Petrovského do Británie.

Celníci Austin prohledali a neshledali na něm nic závadného. Řidič vyjel ze southamptonských doků a mířil směrem, který mu udali, do severního předměstí přístavního města. Ze silnice odbočil na velké parkoviště. Bylo už úplně tma a v zadní části parkoviště zmizel z dohledu řidičů, kteří pospíchali dolů po hlavní dálnici. Vystoupil a začal šroubovákem pracovat na světlech.

Nejprve odstranil chromovaný prstenec, který kryl mezeru mezi světlem a okolním kovem blatníku. Větším šroubovákem vyšrouboval šroubky, které držely světlo. Když je uvolnil, vytáhl jednotku z lůžka, odpojil dráty, které vedly z elektrického systému auta do zadní části misky, a uložil světlo, které se ukázalo výjimečně těžkým, do plátěného vaku, který měl po straně.

Trvalo mu skoro hodinu, než vyndal obě světla. Když práci dokončil, hledělo autíčko vpřed prázdnými otvory bez světel. Věděl, že se zítra dopoledne vrátí ze Southamptonu s nově koupenými světly, zašroubuje je a odjede.

Zvážil v ruce těžký plátěný vak, vrátil se na dálnici a šel zpět směrem k přístavu asi tři sta yardů. Zastávka autobusu byla tam, kde mu ji udali. Podíval se na hodinky, do doby schůzky chybělo deset minut.

Přesně za deset minut přijel k autobusové zastávce muž v motocyklovém koženém obleku. Jinak tam nebyl nikdo. Nově přichází se podíval dolů po cestě a poznamenal:

"Na poslední noční autobus se vždycky dlouho čeká."

Čech si úlevně povzdechl. "Ano," odpověděl. "Ale díky Bohu, já budu doma kolem půlnoci."

MLčky čekali, až přijede autobus do Southamptonu. Čech nechal plátěný vak na zemi a nastoupil do autobusu. Když

zmizela světla směrem k přístavu, motocyklista zvedl vak a šel zpět nahoru po silnici k místu, kde nechal motocykl. Za svítání přijel do Thetfordu, kde vyměnil šaty i vozidla a přijel domů do Ipswiche na Cherryhayes Close. Přivezl poslední ze součástek, na které čekal dlouhé týdny. Kurýr číslo devět splnil svou úlohu.

O dva dny později trvala hlídka domu na Compton Street v Chesterfieldu už týden a neměla absolutně co hlásit. Bratři Stephanidesové žili bezúhonným životem bez nejmenších událostí. Vstávali kolem deváté, zabývali se svým domkem, kde si všechno sami uklízeli a zametali. Ve svém pět let starém voze odjížděli do restaurace právě před polednem. Tam pobývali až skoro do půlnoci, kdy se vraceli domů. Hned šli spát. Nikdo je nenavštěvoval a telefonických hovorů měli málo. Většinou se týkaly objednávek masa, zeleniny a jiných neškodných věcí.

Dole v restauraci na Holywell Cross hlásili Len Stewart a jeho lidé skoro totéž. Telefonu používali častěji, ale hovory se týkaly objednávek potravin, zadávání stolu nebo objednávek vína. Pozorovatel tam nemohl večerět každý večer.

Řekové byli zřejmě profesionálové, strávili dlouhá léta svého života utajenou činností a poznali by zákazníka, který by přicházel příliš často nebo by okouněl příliš dlouho. Ale Stewart a jeho skupina dělali, co mohli.

Pro chlapíky v Roystonově domě byla hlavním problémem nuda. Už i manžele Roystonovy unavovalo nepohodlí, které vyvolávala přítomnost pozorovatelů, když původní vzrušení opadlo. Royston souhlasil, že bude propagovat konzervativní stranu - rezolutně odmítl podporovat kohokoli jiného a okna průčelí domu byla teď vyzdobena plakáty, které doporučovaly zvolení místního konzervativního kandidáta.

To v domě umožnilo větší provoz než obvykle, protože každý, kdo si připjal konzervativní rozetu a přišel do domu nebo z něho vycházel, nevzbuzoval pozornost sousedů. Tato válečná lest umožnila Burkinshawovi s členům jeho skupiny, příslušně vybavených rozetami, aby si, pokud byli bratři Stephanidesové zrovna v restauraci, občas vyšli ven. Zmínilo to trochu monotónní sled dnů. Jediný, kdo vzdoroval nudě, byl Harry Burkinshaw.

Hlavní rozptýlení poskytovala televize, kterou si pouštěli tlumeně, zvláště když Roystonovi nebyli doma. Ústřední námetem denních i večerních rozhovorů byla pokračující volební kampaň. V prvním týdnu kampaně se projevilv tři věci.

Aliance liberálů a sociálních dttookrátů si stála ve výzkumu veřejného mínění špatně a zdálo se, že se tentokrát rozvine ve větší míře než kdy jindy tradiční závod mezi konzervativci a labouristy. Jako druhý činitel vystupovala skutečnost, že rozdíl mezi dvěma hlatvními stranami bude mnohem menší, než se dalo předvídat před čtyřmi lety v roce 1983, kdy se konzervativci dostali do skluzu; výzkum veřejného mínění v jednotlivých volebních obvodech ukazoval, že osmdesát okrajových obvodů skoro určitě rozhodne barvu příští vlády v zemi. V každých volbách udržovaly rovnováhu přelétavé hlasy v rozmezí deseti až dvaceti procent.

Třetí skutečností bylo, že přes všechny ekonomické a ideologické otázky a navzdory úsilí všech stran vytěžít z nich co nejvíce, kampaň stále více ovládaly emoce týkající se jednostranného nukleárního odzbrojení. Ve stále větším počtu výzkumů se otázka soupeření v nukleárních zbraních objevovala na prvním nebo druhém místě zájmu.

Mírová hnutí, většinou levicová a většinou sjednocená, se stávala soupevníkem volební kampaně. Obrovské demonstrace se konaly skoro každodenně a noviny a televize o nich referovaly stejně tak hojně. Hnutí, za kterými nestála žádná bohatá organizace, byla s to najmout ze svých kombinovaných prostředků za komerční ceny stovky autobusů, aby dopravovala demonstranty sem a tam po celé zemi.

Extrémně levicoví vůdčové labouristické strany, do jednoho agnostici či ateisté, se podíleli na každé veřejné či televizní debatě s duchovními modernějšího křídla anglikánské církve, kde členové jedné či druhé skupiny trávili čas, přidělený jim rozhlasem tím, že vážně přesvědčovali a vyjadřovali tak souhlas s názory druhé strany.

Třebaže aliance nebyla jednostranná, prvním terčem útoku nepřátel zbrojení se stávala nevyhnutelně konzervativní strana, stejně jako prvním spojencem se stávala strana labouristická. Vůdce strany, podporovaný národní exekutivou, pochopil kam vane vítr, a veřejně se s celou stranou přihlásil k požadavkům jednostranného odzbrojení.

Jiné téma, které se objevovalo v levicové kampani, byl antiamerikanismus. Při stovkách rozhovorů se nepodařilo reportérovi nebo hostujícímu žurnalistovi vypáčit z mluvčích odpůrců zbrojení jediné odsuzující slovo proti Sovětskému svazu, neustále opakovaným tématem byla nenávisť k Americe, kterou líčili jako imperialistického válečného štváče, jako hrozbu světovému míru.

Ve čtvrtek 4. června oživila kampaň nenedálá sovětská nabídka, že "zaručí" uznání celé západní Evropy, neutrálů a států NATO na věky jako pásma bez jaderných zbraní, jestliže Amerika učiní totéž.

Pokus britského ministra obrany vysvětlit, že (a) odstranění evropsko-americké obrany by se dalo ověřit, kdežto zastavení sovětské válečné mašinérie nikoli, a že (b) Varšavský pakt převyšuje v poměru čtyři ku jedné konvenční zbraně NATO, byl dvakrát před obědem vypískán a ministra museli jeho osobní strážci vyprostit ze sevření pacifistů.

"Člověk by si mohl myslet," zabručel Harry Burkinshaw a spolkl další mentolové cukrátko, "že tyhle volby jsou vlastně celostátním referendem o jaderném odzbrojení."

"Tak to také je," řekl Preston ostře.

Pátek zastihl majora Petrovského na nákupech v Ipswichi. V obchodě s kancelářskými potřebami získal malou ocelovou skříň s příhrádkami, třicet palců vysokou, osmáct širokou a dvanáct hlubokou, s dveřmi, které se daly spolehlivě zamykat. V železářství koupil lehký dvoukolak s nízkou rukojetí, takový, jaký se používá na dopravě popelnic nebo těžkých zavazadel. Obchod s dřívím mu poskytl dvě dvoustopá prkna s množstvím latěk, tyčí a krátkých trámů, zatímco obchod pro kutily mu prodal krabici s kompletním nářadím včetně vrtačky s vysokou rychlostí a se sadou vrtáků do oceli a do dřeva, plus hřebíky, šrouby, matice, vruty, průmyslové rukavice na těžkou práci a několik kusů pěnové gumy. Dopoledne dokončil nákupy v krámě s elektrickými potřebami, kde koupil čtyři devítivoltové baterie a

kabely v různých barvách. Jel dvakrát sedanem, který měl dveře vzadu, než přivezl náklad do Cherryhayes Close, kde všechno uložil v garáži. Po setmění přenesl většinu věcí do domu. V tu noc mu rozhlas morseovkou sdělil podrobnosti o montérovi a jeho příjezdu. To byla jediná událost, které se nemusel naučit nazpaměť. Bude to schůzka X a datum osmého, v pondělí. Mám málo času, pomyslel si, zatraceně málo času, ale na místě budu včas.

Zatímco se Peerovskij skláněl nad tabulí pro jedno použití a dešifroval zprávu a bratři Stephariidesové podávali musaku a šiškebak hostům, kteří přišli po uzavírací hodině z blízkého baru, telefonoval Preston z policejní stanice siru Bernardu Hemmingsovi.

"Otázka je, John, jak dlouho to v Chesterfieldu udržíme, když pořád nemáme žádné výsledky," řekl sir Bernard.

"Jsme tu jenom týden, pane," namítal Preston. "Hlídky trvají obvykle mnohem déle."

"Ano, to vím. Zádrhel je v tom, že obvykle míváme víc faktů, kterých se můžeme držet. Zde sílí názor, že by bylo vhodné uhodit na ty Řeky, aby se zjistilo, co v domě vlastně ukryli. Alespoň to. Proč nesouhlasíte s tajným vniknutím do domu, až budou v práci?"

"Protože si myslím, že jsou to zkušení profíkové a že by hned poznali, že jsme u nich byli. Kdyby se to stalo, pravděpodobně by způsobem, který bychom nepostihli, varovali svého kontrolora, aby k nim nechodil."

"Ano, myslím, že máte pravdu. Sedíte u toho domu jako připoutaná koza, která v Indii čeká, až přijde tygr. Ale co když tygr nikdy nepřijde?"

"Já myslím, že dřív nebe později přijde, sire Bernarde," řekl Preston. "Prosím, dejte mi ještě trochu času."

"Dobrá," souhlasil Hemmings po přestávce, kdy se na druhém konci drátu s někým radil.

"Týden, John. Příští pátek budu muset dát příkaz chlapíkům ze zvláštního oddělení, aby do domu vnikli a rozebrali ho do posledního místečka. Musíme vzít v úvahu, že člověk, kterého hledáme, se mohl po celou tu dobu skrývat uvnitř."

"Nevěřím, že tam je. Winkler by sám nikdy nenavštívil tygří doupě. Myslím, že je někde venku a že přijde."

"Velmi dobře. Jeden týden, John. Příští pátek."

Sir Bernard zavěsil. Preston zíral na telefon. Volby budou za třináct dní. Cítil se sklíčený, snad se celou tu dobu mýlil. Snad jen s výjimkou sira Nigela nikdo jiný nevěřil jeho tušení. Malý kotouček polonia a bezvýznamný český cest'ák - to není mnoho důvodů, aby se v akci pokračovalo. A snad ty dvě věci spolu ani nesouvisejí.

"Dobrá, sire Bernarde," řekl tutajícimu sluchátku, "jeden týden. Potom to každopádně zabalím."

Tryskový letoun společnosti Finnair přiletěl z Helsinek příští pondělí odpoledne jako obvykle na čas a všichni cestující prošli letištěm Heathrow bez jakýchkoli problémů. Jedním z nich byl vysoký, vousatý muž středního věku. Jeho finský pas tvrdil, že je Urho Nuutila a jeho plyná znalost finštiny se dala zčásti vysvětlit karelským původem. Ve skutečnosti to byl Rus a jmenoval se Vasiljev, povoláním vědecký pracovník v jaderném výzkumu, přidruženém k sovětskému dělostřelectvu, oddělení vojenského výzkumu. Anglicky mluvil obstojně.

Když prošel celníci, nastoupil do letištního autobusu k heathrowskému hotelu Penta, vstoupil dovnitř, minul recepci a vynořil se u zadních dveří, které vedly na parkoviště. Ve sluneční záři pozdního odpoledne čekal u dveří. Nikdo si ho nevsímal. Těsně u něho zastavil malý sedan s dveřmi vzadu. Řidič spustil okénko.

"Tady zastavuje autobus z letiště?" zeptal se.

"Ne," odpověděl cestující. "Zastavuje vpředu za rohem."

"Odkud jste?" zeptal se mladík.

"Z Finska," odpověděl vousáč.

"Ve Finsku je asi chladno."

"Ne, v tuhle dobu je tam velice horko. Největší problém jsou tam moskyti."

Mladík přikývl. Vasiljev obešel auto a nastoupil dovnitř.

Odjeli.

"Jméno?" zeptal se Petrovskij.

"Vasiljev."

"Stačí. Nic víc. Já jsem Ross."

"Pojedeme dlouho?" zeptal se Vasiljev. "Asi dvě hodiny."

Zbytek cesty projeli mlčky. Petrovskij třikrát s vozem zmanévroval tak, aby objevil případné sledovatele, kdyby se vyskytli. Když přijeli na Cherryhayes Close, začínalo se stmívat. Petrovského soused pan Armitage sekal trávník na zahrádce před svým domem.

"Přijela vám společnost?" zeptal se Armitage, když Vasiljev vystoupil z auta a zamířil ke dveřím.

Petrovskij vyndal hostův jediný malý kufík ze zadní části auta a mrkl na souseda.

"Můj vedoucí," zašeptal, "musím se dobře chovat. Možná, že mě povýší."

"Tak to jo," zašklebil se Armitage, povzbudivě pokývl a sekal trávu dál.

V obývacím pokoji stáhl Petrovskij rolety, jak udělal po každé, než rozsvítil. Vasiljev se ve tmě ani nehnul.

"Dobrá," řekl, když se rozzářila světla. "Pojďme na věc. Máte všech devět součástek, které vám poslali?"

"Ano. Všech devět."

"Projdeme si to. Jeden dětský míč, váží asi dvacet kilo."

"Je tu."

"Pár bot, krabice s doutníky, jeden sádrový obvaz."

"Jsou tu."

"Jedno tranzistorové rádio, jeden elektrický strojek, jedna ocelová roura, mimořádně těžká."

"To je asi tohle." Petrovskij přešel ke skřini a podržel krátký těžký kov v obalu proti vysokým teplotám.

"Je," souhlasil Vasiljev. "Konečně jeden ruční hasicí přístroj, neobvykle těžký, a pár automobilových světel, také velice těžkých."

"Jsou tu."

"Tak to je všechno. Jestli máte ještě ty neškodné věci, které jste nakoupil, začnu montovat zítra ráno."

"Proč ne hned teď?"

"Podívejte, mladíku. Předně by se sousedům v tuhle hodinu asi moc nelíbilo řezání a vrtání. Za druhé jsem unavený. S takovouhle hračkou nejsou žádné žerty. Začnu hned brzy ráno a do západu slunce s tím budu hotov."

Petrovskij přisvědčil. "Lehněte si do zadní ložnice. Ve středu vás odvezu na Heathrow. Budete tam ráno včas před odletem letadla."

21

Vasiljev vybral pro práci obývací pokoj se staženými roletami a s elektrickým osvětlením. Nejprve požádal Petrovského, aby mu připravil devět dílů.

"Budeme potřebovat pytel na smetí," řekl Petrovskému, a ten mu pytel přinesl z kuchyně.

"Podávejte mi věci, jak budu říkat," řekl montér. "Nejprve krabici na doutníky."

Zlomil pečeti a nadzvedl víčko. Krabice obsahovala dvě vrstvy doutníků, třináct nahoře, dvanáct dole. Každý doutník byl ukryt v aluminiové rource.

"Měl by to být třetí zleva, spodní řada."

Byl. Vyprostil doutník z trubičky, kterou otevřel břitvou. Z nakrájeného tabáku uvnitř vytáhl štíhlou skleněnou lahvičku se zvlněným koncem. Trčely z ní dva spletené dráty. Elektrický detonátor. Odpad odhodil do pytle.

"Sádrový obvaz."

Obvaz byl zhotoven ze dvou vrstev, první nechali zatvrdnout, než na ni položili druhou vrstvu. Mezi dvěma vrstvami byla umístěna plochá, šedivá, tmelovitá látka, uzavřená polyetylénem, aby se zabránilo přilnutí. Vasiljev vypáčil obě vrstvy sádry, vyloupl šedivou látku z dutiny, odstranil polyetylenové ochranné proužky a svinul ji opět v hrudku. Půl libry plastické třaskaviny.

Vzal si Ličkovy boty a u obou odřízl podpatek. V jednom se objevil ocelový kotouček, dva palce v průměru, jeden palec silný. Jeho okraj byl vykován, takže se změnil v široký, plochý šroub, a jedna ploška měla hluboký zárez, do kterého zapadl širší šroubovák. Z druhého podpatku se vynořil plošší kotouček šedivého kovu, široký dva palce, bylo to lithium, inertní kov, který, jestliže se při explozi spojí s poloniem, vytvoří iniciátor a způsobí, že atomová reakce dosáhne plné síly.

Dodatečný kotouček polonia pocházel z elektrického holicího strojku, který potrápil Karla Wosniaka. Nahradil tak kotouček ztracený v Glasgowě. Zůstávalo pět propašovaných dílů.

Po odstranění obalu vzdorujícího vysokým teplotám ve výfuku nákladáku se objevila ocelová roura, dlouhá osmnáct palců a o váze dvacet kilogramů. Vnitřní průměr byl dva palce, vnější čtyři palce, tloušťka kovu byla jeden palec.

Roura byla z kalené oceli. Jeden konec byl opatřen přírubou a uvnitř vykován, druhý konec uzavřen ocelí. Dno mělo uprostřed malý otvor, jímž mohl projít elektrický detonátor.

Z tranzistorového přijímače prvního důstojníka Romanova vytáhl Vasiljev časový spínač, plochou, zapečetěnou ocelovou krabičku velikosti dvou balíčků cigaret umístěných za sebe. Na jedné straně měla dva velké kulaté knoflíky, jeden červený, druhý žlutý, z druhé strany vyčnívaly dva barevné dráty, záporný a kladný. Každý roh měl jedno ouško s otvorem pro upevnění k zevní části ocelové skříně, která bude obsahovat bombu.

Montér vzal hasicí přístroj, který došel v Lundqvistově saabu, odšrouboval dno, které už přípravná skupina rozřezala, znovu je sestavil a natřel, aby zakryl šev. Z vnitřku nevycházela hasicí pěna, ale drala se ucpávková plst a naposledy těžká tyč z kovu podobného olovu, pět palců dlouhá, dva palce v průměru. Ačkoli byla dost malá, vážila čtyři a půl kila. Při práci si Vasiljev navlékl těžké rukavice. Byl to čistý uran 235.

"Není to radioaktivní?" zeptal se Petrovskij, který s obdivem pozoroval ošibornou práci.

"Je, ale není to nebezpečné. Lidé si myslí, že všechny radioaktivní látky jsou stejně nebezpečné. Není tomu tak. Svítící hodinky jsou radioaktivní, a přesto je nosíme. Uran je emitör alfa s malou intenzitou. Plutonium je skutečně smrtelné. Tahle hmota je také smrtelná, když se stane kritickou, a to bude právě při detonaci - ale předtím ne."

Dvě světla z auta Austin Mini dala hodně práce. Vasiljev vyňal skleněné lampy, vlákno uvnitř a vnitřní miskou reflektoru. Zbyl pár mimořádně těžkých polokulových misek, každá z kalené oceli, silná jeden palec. Každá miska měla přírubu kolem okraje, provrtanou šestnácti otvory pro šrouby a matice. Spojené budou tvořit dokonalou kouli.

Jedna miska měla na dně otvor široký dva palce, se závitů pro ocelový kolík z Ličkovy levé boty. Druhá miska měla krátký pahýl trubky vyčnívající ze dna, uvnitř byla dva palce široká a na vnější straně byla připevněna šroubem k ocelové rourě z výfuku nákladáku Hanomag.

Posledním předmětem byl dětský míč, který přivezl uzavřený vůz. Vasiljev odřízl světlý pogumovaný povlak. Ve světle zazářil kov.

"Tohle je olověný plášť," řekl. "Hrudka uranu, štěpitelné jádro atomovky, je uvnitř. Vyndám je později. Je také radioaktivní, jako ten kousek tamhle."

Když se přesvědčil, že má všech devět součástí, začal pracovat na ocelové skřini. Obrátil ji, nadzvedl víčko a dřevěnými laťkami a tyčkami připravil vnitřní kostru ve tvaru nízké kolébky. Spočívala na dně skříně, jež pokryl silnou

vrstvou pěnové gumy, tlumící otřesy.

"Dám jí ještě víc po stranách a nahoru, až bude bomba uvnitř," vysvětloval.

Vzal čtyři baterie, připojil drát koncovkou ke koncovce a spojil maskovací páskou v jeden blok. Nakonec provrtal čtyři malé otvory ve víku skříně a protáhl jimi kabely od bloku baterií. Bylo poledne.

"V pořádku," řekl. "Teď dáme celé zařízení dohromady. Mimochodem, viděl jste už atomovku?"

"Ne," odpověděl chraptivě Petrovskij.

Byl odborníkem v soubojích beze zbraně, nebál se pěsti ani nožů ani pušek. Ale nelíbila se mu Vasiljevova chladnokrevná žoviálnost, s níž mluvil o ničivé síle, která by dokázala srovnat se zemí město. Jako většina lidí i Petrovskij pohlížel na nukleární vědu jako na okultní umění.

"Kdysi byly velice složité," řekl montér. "Moc velké, i ty málo účinné, a daly se vyrábět jenom v laboratoři za mimořádně složitých podmínek. I dnes jsou nejkomplicovanější multimegatonové vodíkové zbraně stále komplikované. Ale základní atomová puma byla dnes natolik zjednodušena, že se dá sestavit na každé hoblici - samozřejmě pokud máte příslušné součástky, dáte pozor a víte, jak na to."

"Prima," řekl Petrovskij.

Vasiljev odřezával tenkou vrstvu olova na hrudce uranu 235. Olovem byla obalena za studena jako balícím papírem a švy zataveny pájecí lampou. Rozpadla se docela snadno. Uvnitř byla vnitřní hrudka, pět palců v průměru, s otvorem dvoupalcovým, provrtaným přímo ve středu.

"Chcete vědět, jak funguje?" zeptal se Vasiljev.

"Jistě."

"Tahle hrudka je uran. Hmotnost patnáct a půl kilogramu. Není to dost hmoty, aby dosáhl kritičnosti. Uran se stává kritickým až tehdy, když se jeho hmota zvětší na kritický bod."

"Co myslíte výrazem, stává se kritickým?"

"Začne syčet. Ne doslova jako sodovka. Značí to syčení v radioaktivním smyslu slova. Dostane se na práh detonace. Tato hrudka ještě není v takovém stadiu. Vidíte tu krátkou tyč?"

"Ano."

Byla to uranová tyč z dutého hasícího přístroje.

"Tato tyč přesně zapadne do dvoupalcového otvoru uprostřed hrudky. Až tomu tak bude, celá hmota se stane kritickou. Ocelová roura je jako hlaveň pušky, ve které je uranová tyč střelou. Při detonaci odpálí plastická výbušnina uranovou tyč dolů rourou, do jádra této hrudky."

"A ta bouchne."

"Ne tak docela. Potřebujete k tomu iniciátor. Kdyby byl uran ponechán sám sobě, odsyčel by a zhasl, vytvořil úžasné množství radioaktivity, ale neexplodoval by. Aby to bouchlo, k tomu musíte bombardovat kritický uran bouří neutronů, tyhle dva kotoučky, lithium a polonium, tvoří iniciátor. Každé zvlášť jsou neškodné, polonium je mírný emitör paprsků alfa, lithium je inertní. Dejte je dohromady a udělají něco podivného. Spustí reakci, vyšlou tu bouří neutronů, kterou potřebujeme. Pod palbou se uran roztrhne a uvolní obrovskou energii - zničí všechno. Trvá to stomiliontinu vteřiny. Ocelový plášť do během této nepatrné doby drží všechno pohromadě."

"Kdo spustí iniciátor?" zeptal se Petrovskij, který se pokusil o šibeniční humor.

Vasiljev se ušklíbl. "Nikdo. Ty dva kotoučky jsou již tam, ale drží zvlášť. Položíme polonium na jeden konec otvoru v uranové hrudce a lithium na ústí přívodního uranového projektilu. Střela sklouzne dolů po rouře do jádra hrudky a lithium na jejím ústí bude vrženo na polonium čekající na druhém konci tunelu. To je vše."

Vasiljev přilepil kapkou superlepidla kotouček polonia k lici plochého ocelového kolíku z Ličkova podpatku. Pak zašrouboval kolík do otvoru na dně jedné ocelové misky. Vzal uranovou hrudku a položil ji do misky. Vnitřek hrudky měl čtyři kuličky, které zapadly do čtyř zoubkovaných odlitků v uranu. Když se setkaly a byly usazeny, byla hrudka upevněna. Vasiljev vzal tužkovou baterku a nahlédl otvorem do jádra uranové hrudky.

"Tady je," řekl, "čeká na dně otvoru."

Pak umístil druhou ocelovou misku nahoru, aby tak vytvořila dokonalou kouli a celou hodinu upevňoval kolem příruby šestnáct šroubů, které držely obě půlky pohromadě.

"Teď pistole," poznamenal.

Cpal plastickou trhavinu ocelovou rourou dlouhou osmnáct palců a pěchoval ji pevně, ale s citem, rukojetí kuchyňského koštěte, až byla dobře ucpána. Otvůrkem na dně roury mohl Petrovskij rozeznat, jak plastická trhavina tvoří výstupek. Tíméž superlepidlem přilepil Vasiljev kotouček lithia k plochému ústí uranové tyče, zabalil jej do tkaniny, aby při vibracích nemohl sklouznout rourou dolů, a zarazil tyč do výbušniny na dně. Pak zašrouboval rouru do koule. Vypadala jako šedivý meloun o průměru sedmi palců, s osmnáctipalcovou rukojetí, vyčnívající na jednom konci, jakási odrůda nadměrného ručního granátu.

"Už jsem s tím skoro hotov," hlásil Vasiljev. "Zbytek je výroba konvenční bomby."

Vzal detonátor, oddělil kabely od konců a zaizoloval každý drát páskou. Kdyby se dráty dotkly, mohlo by dojít k předčasné detonaci. Pětiamperová dlouhá elektrická instalace byla zapojena na každý drát detonátoru. Protlačil detonátor otvorem na vzdáleném konci roury, až byl usazen v plastické třaskavině.

Položil bombu jako dítě na kolébku z pěnové gumy, a kolem po stranách a ještě víc nahore nacípal pěnovou gumu, jako by ji ukládal do postele. Jenom dva dráty zůstaly volné. Jeden byl připojen na kladnou koncovku bloku baterií. Třetí drát vycházel ze záporné koncovky ná bateriích, takže měl jeden v ruce. Zaizoloval všechny exponované konce.

"Jen pro případ, že by se dotkly," ušklíbl se. "To by byla špatná zpráva."

Jedinou nepoužitou součást představoval časový spínač. Vasiljev provrtal pět otvorů po straně ocelové skříně blízko

vršku. Střední otvor byl pro dráty ze zadní části spínače, které tudy protáhl. Další čtyři byly pro tenké šroubky, kterými upevnil spínač na vnější straně skříně. Pak připojil dráty z baterií a detonátor ke kabelům ze spínače podle jejich barvy. Petrovskij zadržel dech.

"Nemějte strach," uklidňoval ho Vasiljev. "Spínač doma mockrát přezkoušeli. Pojistka a vypínač okruhu jsou uvnitř a fungují."

Založil poslední drát, vydatně zaizoloval spoje a přiložil víko skříně, bezpečně ji uzamkl a klíč podal Petrovskému.

"Tak, soudruhu Rossi, tady to je. Můžete ji odvézt na vozíku a strčit zadními dveřmi do auta, nepoškodí se. Můžete jet, kam chcete, vibrace jí nevaří. Poslední věc. Tady ten žlutý knoflík - jestli ho pevně stisknete, spustí spínač, ale neuzavře elektrický okruh. Spínač to udělá až za dvě hodiny. Když stisknete žlutý knoflík, budete mít dvě hodiny na to, abyste se dostal setsakramentsky daleko. Červený knoflík je ruční spouštěč. Stisknete ho a bomba vybuchne okamžitě."

Nevěděl, že nemá pravdu. Skutečně věřil tomu, co říkal.

Jenom čtyři muži v Moskvě věděli, že oba knoflíky jsou nastaveny na okamžitou detonaci. Byl už večer.

"A teď, příteli. Chci se najíst, trochu napít a dobře vyspat, zítra ráno pojedu domů. Pokud je u vás všechno v pořádku."

"Jistě," řekl Petrovskij. "Pojďte, dáme skřín sem do kouta mezi příborník a stolec na nápoje. Poslužte si whisky a já seženu nějakou večeři."

Příští den ráno se vydali do Heathrow v Petrovského malém autě. Jihozápadně od Colchesteru, v místě, kde se husté lesy blížily až k silnici, Petrovskij zastavil a odskočil si. O několik vteřin později uslyšel Vasiljev pronikavý poplašný výkřik a vyběhl se podívat, co se děje. Skončil svůj život za kulisou stromů s odborně zlomeným vazem. Mrtvola, zbavená všech známek totožnosti, byla uložena v mělkém příkopu a přikryta čerstvými větvičkami, pravděpodobně ji někdo objeví za den nebo i později. Vyšetřování policie zahrne patrně i uveřejnění fotografie v místních novinách, které bude Petrovského soused Armitage možná číst, možná nebude, možná ho pozná, možná ne. Každopádně bude už pozdě. Petrovskij jel zpět do Ipswichu.

Neměl nejmenší výčitky svědomí. Pokud šlo o montéra, byly jeho rozkazy jasné. Jak si Vasiljev mohl myslet, že se dostane domů, to si Petrovskij nedovedl představit. Každopádně měl jiné problémy. Všechno bylo připraveno, ale času měl málo. Navštívil Rendleshamský les a vybral místo, dobře ukryté, ani ne sto yardů od obvodového drátu americké letecké základny v Beritwatersu. Ve čtyři ráno, až stiskne žlutý knoflík, aby nastavil výbuch na šest hodin, tam nikdo nebude. Čerstvé větvičky zakryjí skřín, zatímco minuty budou odbíjet a on pojedou rychle do Londýna.

Jediná věc, kterou nevěděl, byla, které ráno to bude. Signál, aby zahájil operaci, přijde, jak věděl, z rozhlasového přijímače, z moskevského anglického vysílání v deset hodin večer den před akcí. Hlasatel se v první zprávě úmyslně přerekne. Protože Vasiljev jim to už nemůže říct, bude muset Petrovskij Informovat Moskvu, že vše je připraveno. To znamenalo poslední zprávu rádiem. Potom už nebudou bratři Stephanidesové k ničemu. V šeru teplého červnového večera odjel z Cherryhayes Close a směřoval klidně na sever k Thetfordu, k svému motocyklu. V devět hodin se převlékl a vyměnil vozidlo. Vydal se na cestu na severozápad do britského Midlandsu.

Z nudy obyčejného večera vyburcoval pozorovatele v ložnici v druhém poschodí Roystonova domu Len Stewart, který se po desáté ozval z policejní stanice.

"Johne, jeden můj hoch večeřel v restauraci. Telefon dvakrát zazvonil, pak volající zavěsil. Potom zazvonil zase dvakrát a opět zavěsil. Udělal to ještě potřetí. Posluchači to potvrzují."

"Jak na to Řekové reagovali?"

"Když telefon zazvonil poprvé, nepodařilo se jim k němu dostat. Potom se už o to ani nepokoušeli. Zkrátka dál obsluhovali... Počkejte... Johne, jste tam?"

"Ano, samozřejmě."

"Mojí lidé hlásí, že jeden bratr odchází. Zadním východem. Jde k autu."

"Dvě auta a čtyři muži ho budou sledovat," nařídil Preston. "Zbylí dva zůstanou v restauraci. Snad chce vyklouznout z města."

Nechtěl. Andreas Stephanides jel zpět na Compton Street, zaparkoval a vešel. Za záclonami se rozsvítilo. Jinak se nestalo nic. Dříve než obvykle, už v jedenáct dvacet, zavřel Spiridon restauraci a šel domů. Dorazil tam ve tři čtvrtě na dvanáct.

Prestonův tygr přišel těsně před půlnocí. Ulice byly klidné. Skoro nikde už nesvítilo světlo. Preston rozmístil čtyři vozy a jejich posádky do délky i do šířky, ale nikdo ho neviděl přicházet. Poprvé se o něm dozvěděli ze zašeptání jednoho Stewartova muže.

"Na horním konci Compton Street na křižovatce s Cross Street je nějaký člověk."

"Co dělá?" zeptal se Preston.

"Nic. Bez hnutí stojí ve stínu."

"Čekejte."

V horní ložnici Roystonových byla tma jako v pytli. Záclony byly zataženy, muži stáli dostatečně daleko od okna.

Mungo se krčil za fotoaparátem vybaveným infračočkami. Preston držel malé rádio těsně u ucha. Stewartova skupina šesti mužů a Burkinshawovi dva řidiči se svými vozy byli někde venku, všichni spojeni rádiem. Dole na ulici se otevřely dveře, jak někdo vypouštěl kočku. Zase se zavřely.

"Pohybuje se," hlásilo rádio. "Dolů, směrem k vám. Pomalu."

"Mám ho," zasyčel Ginger, který stál u jednoho postranního okna. "Středně vysoký, střední postava. Tmavý, dlouhý

pršiplášť."

"Mungo, můžeš ho dostat pod tím pouličním světlem, právě před domem Řeků?" zeptal se Burkinshaw _
Mungo o zlomek pootočil očkami. "Zaostřil jsem na světelný pruh," řekl.

Postava nehlučně vstoupila do záře, rozlévané pouliční lampou. Mungo nacvakal pět rychlých snímků. Muž vyšel ze světla a přistoupil k bráně Stephanidesova domu. Vystoupil po krátké pěšince a zaklepal, nezazvonil. Dveře se okamžitě otevřely. V hale se světlo nerozsvítilo. Tmavý plášť do deště zmizel uvnitř. Dveře se zavřely.

V ložnici Roystonových pominulo napětí.

"Mungo, vyndež ten film a dej ho do policejní laboratoře. Chci, aby byl vyvolán a odevzdán přímo Scotland Yardu. Okamžitě podám zprávu do Charles Street a do Sentinelu. Řeknu jim, aby se připravili na identifikaci."

Prestona něco znepokojovalo. Nelíbilo se mu, jak ten muž šel. Byla teplá noc - nač ten pršiplášť? Aby byl suchý? Po celý den svítilo slunce. Aby něco zakryl? Nevýrazný oblek, nápadný oblek?

"Mungo, co měl na sobě? Tys ho viděl zblízka."

Mungo už byl napolovic venku ze dveří. "Pršiplášť," řekl. "Tmavý, dlouhý."

"A pod ním?"

Ginger hvízdal. "Boty. Ted' si vzpomínám. Desetipalcové jezdecké boty."

"K sakru! Přijel na motocyklu," zvolal Preston. Mluvil do výsilačky. "Všichni do ulic. Jenom pěšky. Žádné motory."

Všechny ulice na obvodě kromě Comptonu. Hledáme motocykl s motorem ještě teplým."

Problém je, myslel si, že nevím, jak dlouho tam bude. Pět minut? Deset? Šedesát?

Zavolal Lena Stewarta.

"Lene, tady John. Jestli najdeme motocykl, chci na něm mít pipátko. Zatím zavolej vrchního inspektora Kinga. Bude muset zahájit, operaci. Jakmile Kámoš vypadne, půjdeme za ním. Harryho skupina a já. Ty a tvoji hoši zůstanete u Řeků. Až budeme všichni hodinu pryč, může policie obsadit dům a zatknout Řeky."

Len Stewart na policejní stanici souhlasil a zatelefonoval vrchnímu inspektorovi Kingovi domů.

Bylo zrovna za pět minut třičtvrtě na jednu po půlnoci, když jeden ze členů obchůzkové skupiny našel motocykl. Hlásil to Prestonovi, který byl stále v domě Roystonových.

"Je to velký motocykl značky BMW na horním konci Queen Street. Za tandemovým sedadlem je zamčená krabice. Po obou stranách zadního kola jsou dvě nezamčené tašky. Motor a výfuk jsou stále ještě horké."

"Registrační číslo?"

Číslo dostal. Oznámil je Lenu Stewartovi na policejní stanici. Stewart požádal ihned o identifikaci. Ukázalo se, že je to suffolkské číslo, registrované pod jménem pana Jamese Duncana Rosse z Dorchesteru.

"Buď je to vozidlo kradené, nebo má felešnou tabulku, anebo ta adresa vůbec neexistuje," zabručel Preston.

Za několik hodin zjistila dorchesterská policie, že pravdivá je poslední eventualita.

Muž, který našel motocykl, dostal příkaz, aby určovateli směru jízdy umístil na jednu postranní tašku, zapnul ho a rychle zmizel od vozidla. Joe, ten muž, byl jedním ze dvou Burkinshawových řidičů. Vrátil se k autu, schoulil se za volantem a potvrdil, že pipátko funguje.

"Dobrá," řekl Preston. "Provedeme úplnou změnu. Všichni řidiči zpět k autům. Tři muži Lena Stewarta půjdou směrem k West Street k zadnímu vchodu do naší pozorovatelný a vystřídají nás. Jeden po druhém, tiše a hned!" Mužům kolem sebe v pokoji řekl: "Harry, balíme. Ty půjdeš první. Sedni si do vedoucího vozu. Já pojedou s tebou. Barney a Ginger si vezmou zadní vůz. Jestli se Mungo dostane zpět včas, bude se mnou."

Stewartovi muži přišli jeden po druhém, aby nahradili Burkinshawovu skupinu. Preston se modlil, aby se agent naproti nevydal na cestu dříve, než skončí vyměňovací akce. Odcházel poslední. Strčil hlavu do dveří Roystonovy ložnice, aby jim poděkoval za pomoc a ujistil je, že za svítání všechno skončí. V odpověď se mu ozval šepot, který vyzníval dost stísněně.

Preston proklouzl zadní zahradou do West Street a za pět minut se připojil k Burkinshawovi a k řidiči Joemu v jejich vedoucím autě, zaparkovaném na Foljambe Road. Ginger a Barney se hlásili z druhého auta na horním konci Marsden Street vedle Saltergate.

"Samozřejmě," řekl Burkinshaw mrzutě, "jestli to není jeho motocykl, potom se pustíme na podělaný potok bez pádla."

Preston seděl na zadním sedadle. Vedle řidiče pozoroval Burkinshaw zobrazovací panel před sebou. Jeho malá radarová obrazovka ukazovala blikající puls světla v rytmických intervalech na kvadrantu, který udával směr od koncové osy vozu, v němž seděli, a přibližnou vzdálenost od sledovaného objektu - půl míle. Druhé auto mělo stejné zařízení, což umožňovalo oběma operátorům získat orientaci, pokud ji potřebovali.

"To musí být zrovna motocykl," řekl Preston zoufale. "V těchto ulicích se nedá sledovat. Jsou příliš prázdné a on je příliš dobrý."

"Odchází."

Náhlé zašteknutí z rádia přerušilo další hovor. Stewartovi muži v ložnici Roystonových hlásili, že muž v pršiplášti odešel. Potvrdili, že jde nahoru po Compton Street směrem ke Cross Street a k motocyklu BMW. Pak jim zmizel z dohledu. Dvě minuty nato hlásil Stewartův řidič na Margaret's Drive, že agent přešel konec ulice a míří ke Queen Street. Pak nic. Minulo pět minut. Preston se modlil.

"Pohybuje se."

Burkinshaw poskakoval na předním sedadle vzrušením, což bylo u tohoto flegmatického pozorovatele velmi neobvyklé chování. Zářivá čára pomalá křížovala obrazovku, jak motocykl změnil úhel mezi sebou a autem.

"Cíl je v pohybu," potvrdilo druhé auto.

"Nechte mu náskok jednu míli, potom jedte," přikázal Preston. "Motor nastartujte už teď."

Čára se pohybovala na jih a na východ centrem Chesterfieldu. Když se blížil k lordsmillské objízďce, auta se za ním pustila. Jakmile dojeli k objízďce, nebylo pochyb. Signál motocyklu byl stálý a silný, přímo po A 617 do Mansfieldu a Newarku. Odstup: přes míli. Dokonce ani jejich světla motocyklista vepředu nezachytí. Joe se ušklíbl.

"Jen to zkus, ty pancharte, se nás zbavit," poznamenal.

Preston by uvítal, kdyby muž vepředu jel ve voze. Motocykly se sledují těžko. Jsou rychlé a pohyblivé, dovedou se proplétat hustou dopravou, která blokuje sledující vůz, a ponoří se do úzkých uliček nebo mezi sloupky k členění dopravy, kam se žádné auto nemůže dostat. I v otevřené krajině mohou opustit cestu a jet po trávníku, kam je auto sledovat nemůže. Hlavní bylo, aby muž vepředu nevěděl, že ho sledují.

Motocyklista jel dobře. Držel se povolené rychlosti, ale zřídka šel níže, bral zatáčky, aniž zmírňoval rychlost. Jel po A 617 pod dálnicí M1, přes Mansfield, v časných ranních hodinách ještě spící, a směrem k Newarku. Derbyshire ustoupilo žirné, bohaté zemědělské půdě Nottinghamu, ale jezdec nezmírnil rychlost ani trochu.

Až před Newarkem zastavil.

"Rychle se k němu blížíme," řekl náhle Joe.

"Ztlumit světla, zastavit," vyštěkl Preston.

Petrovskij skutečně zajel na postranní cestu, vypnul motor a světla, teď seděl na křižovatce a díval se upřeně zpět na cestu, kterou přijel. Kolem se přehnal veliký nákladák, který zmizel směrem k Newarku. Nic jiného. Dvě pozorovací auta parkovala u silnice ve vzdálenosti jedné míle od něho. Petrovskij se pět minut ani nepohnul, pak nastartoval a odjel po silnici na jihovýchod. Když uviděli, jak se blikavé světlo na obrazovce dalo do pohybu, pustili se za ním, ale stále od něho udržovali vzdálenost nejméně jednu míli.

Hon pokračoval přes řeku Trent, kde se po pravé straně blýskla světla obrovské rafinérie cukru, pak vjeli do samotného Newarku. Bylo krátce před třetí hodinou. Ve městě se signál divoce mihotal, jak pronásledující auto kličkovalo ulicemi. Zdálo se, že se značka ustaluje na A46 směrem k Lincolnu. Auta už jela půl míle po této silnici, když Joe prudce zabrzdil.

"Je od nás vpravo," řekl. "Vzdálenost se zvětšuje."

"Obrátit," velel Preston.

Odbočku našli uvnitř Newarku, cíl se pustil po A17, opět na jihovýchod, směrem k Sleafordu.

V Chesterfieldu začala v domě Stephanidesových ve dvě padesát pět policejní operace. Účastnilo se jí deset strážníků v uniformách a dva muži zvláštního oddělení v civilním obleku. Kdyby spustili akci o deset minut dříve, našli by oba sovětské agenty klidné. Měli smůlu. V okamžiku, kdy se muži ze zvláštního oddělení přiblížili ke dveřím, dveře se zrovna otevřely.

Bratři Stephanidesové se zřejmě připravovali k odjezdu, v autě měli přijímač a vysílačku, ve které byla nahrána a zakodována zpráva. Andreas chtěl zrovna vyjít a nastartovat vůz, když v tom spatřil policisty. Spiridon za ním nesl vysílačku. Andreas pronikavě vykřikl, ustoupil a zabouchl dveře. Policie zaútočila na dveře rameny.

Když dveře povolily, ležel pod nimi Andreas. V úzké předsíni se rval jako lev. Dva policisté měli co dělat, aby ho přemohli.

Muži ze zvláštního oddělení překročili klubko zápasících, zběžně prohlédli pokoje v prvním poschodí, zavolali na dva muže v zahradě, kteří neviděli nikoho vycházet, a vyběhli po schodech nahoru. Ložnice byly prázdné. Spiridona našli v maličké podkrovní světničce. Vysílačka ležela na podlaze, zástrčka byla v zásuvce a kontrolní doutnavka červeně zářila. Spiridon se klidně vzdal.

Na kopci Menwith zachytila armádní odposlouchávací služba jediné zapísknutí z tajné vysílačky, byly dvě hodiny padesát osm minut ráno, čtvrtek 11. června. Okamžitě vysílačku zaměřili a zjistili, že je v západním cípu města Chesterfield. Ihned uvědomili policejní stanici a hovor byl přepojen do auta, v němž jel vrchní inspektor Robin King. Vzal si hovor a řekl Menwithu: "Já vím. Už je máme."

Operátor si v Moskvě sundal sluchátka a pokynul směrem k dálnopisu.

"Slabé, ale jasné," řekl.

Dálnopis začal rachotit, vycházel z něho pás papíru pokrytý změtí nesmyslných písmen. Když zmlkl, odtrhl důstojník vedle rádia papír a vložil ho do dekodéru, již nastaveného na dešifrování pro jedno použití. Dekodér spolkl papír, počítač proběhl řadou permutací a odevzdal jasný text. Důstojník si přečetl text a usmál se. Zatelefonoval na určité číslo, představil se, ověřil si totožnost člověka, kterého volal, a řekl:

"Aurora už běží."

Za Newarkem je obklopila plochá krajina a vzrostly nárazy větru. Pronásledování vedlo do mírně zvlněné planiny Lincolnshiru a na rovné silnice, které směřovaly do močalovitého kraje. Světelný signál byl stálý a silný. Vedl dvě Prestonova auta dolů po A17 kolem Sleafordu k Washi a k hrabství Norfolk.

Jihovýchodně od Sleafordu se Petrovskij opět zastavil a pátral v tmavém obzoru za sebou, zda tam neuvidí světla. Nic se tam neukazovalo. Pronásledovatelé čekali míli za ním v tichu a ve tmě. Když se čára na osciloskopu rozkmitala, dali se opět do pronásledování.

Ve vesnici Sutterton přišel opět okamžik plný zmatku. Ze vzdáleného konce města vedly dvě cesty. A16 do Spaldingu a A17 směřující na jihovýchod do Long Suttonu a King's Lynnu, přes hranice hrabství v Norfolk. Trvalo dvě minuty, než rozeznali, že se svítící signál pohybuje po A17 k Norfolk. Mezera mezi nimi se rozrostla na tři míle.

"Přidat," přikázal Preston a Joe držel jehlu tachometru na devadesátce, dokud se rozestup nezmenšil na jednu a půl míle.

Na jih od King's Lynnu přejeli řeku Ouse a o několik minut později ukázal signál na silnici směřující z objíždky na jih k Downham Marketu a Thetfordu.

"Kam to, k čertu, jede?" zabručel Joe.

"Má tam někde základnu," odpověděl mu vzadu Preston. "Jenom se ho drž!"

Po levici zaplavil východní obzor růžový přísvit a siluety mizejících stromů se projasnily. Joe ztlumil světla.

Daleko na jihu ztlumily světla rovněž kolony autobusů burácejících na ucpaných cestách suffolkským tržním městem Bury St. Edmunds. Bylo jich dvě stě, sjížděly se z různých směrů kraje, nabitě až po okna účastníky mírového pochodu. Jiní demonstranti přijížděli v autech, na motocyklech, na kolech či přicházeli po svých. Pomalá kavalkáda s transparenty a plakáty se pohybovala ven z města a dále po A143. Na křižovatce u Ixworthu se proud zarazil. Autobusy nemohly v úzkých uličkách dál. Zastavily na okraji hlavní silnice těsně u křižovatky a vyložily zívající náklad do stále jasnějšího svítání v suffolkské krajině. Organizátoři vyzývali a prosili dav, aby se uspořádal do útvaru, který by se alespoň vzdáleně podobal sevřeným řadám, zatímco suffolkská policie seděla na motocyklech a čekala.

V Londýně stále ještě svítla světla. Sira Bernarda Hemmingse odvezli z domova, kde ho předtím vzbudili, jak si to vyžádal, když se skupina pozorovatelů v Chesterfieldu pustila do pronásledování svého muže. Seděl v rozhlasové místnosti v suterénu a vedle něho Brian Harcourt-Smith.

Na druhé straně města byl ve své kanceláři v Sentineli i sir Nigel Irvine, rovněž vzbuzený na vlastní žádost. Pod ním, v suterénu, proseděla Blodwynová polovinu noci nad obličejem muže vyfotografovaného pod pouliční lampou v malém derbyshirském městě. Brzy po půlnoci ji přivezli z jejího domova v Camden Town a k cestě svolila teprve na osobní žádost samotného sira Nigela. Přivítal ji květinami, pro něho by šla třeba po rozbitém skle, pro nikoho jiného však ne.

"Ještě tu nikdy nebyl," řekla Blodwynová, jakmile upřela zrak na fotografii, "a přece..."

Po hodině upřela svou pozornost na Střední východ a ve čtyři ráno ho měla. Byl to příspěvek izraelského Mossadu. Snímek byl šest let starý, trochu rozmazaný, a pouze jediný. Ani Mossad si nebyl jistý, doprovodný text konstatoval, že je to pouze podezření.

Jejich člověk ho vyfotografoval v ulicích Damašku. Tehdy se nazýval Timothy Donnelly a představoval se jako obchodník s waterfordským křišťálem. Z okamžitého vnuknutí ho muž Mossadu vyblýskl a prověřil u svých spolupracovníků v Dublinu. Timothy Donnelly existoval, ale nebyl v Damašku. V době, kdy se to dozvěděli, člověk na fotografii zmizel. Už nikdy se nevynořil.

"Je to on," tvrdila Blodwynová. "Dokazují to jeho uši. Měl si dát na hlavu klobouk."

Sir Nigel volal suterénní rozhlasovou místnost v Cork Street.

"Asi ho máme, Bernarde," řekl. "Dáme udělat kopii a pošleme vám ji."

Šest mil jižně od King's Lynnu ho skoro ztratili. Pronásledující auta mířila na jih do Downham Market, kde signál začal přecházet, zprvu neznatelně, pak určitěji, na východ. Preston se podíval na mapu.

"Zahnul zpět na A134," řekl. "Míří do Thetfordu. Tady to vezmi doleva."

Na stopu mu přišli opět v Stradsettu. Následovalo opět přímé sledování houstnoucími lesy bukovými, dubovými a sosnovými až do Thetfordu. Přijeli na vrchol Šibeničního vrchu a před nimi se rozprostřelo staré tržní město v lehkém oparu svítání. Joe zastavil.

"Zase stojí."

Snad si znovu ověřuje, zda ho někdo následuje? Předtím to v otevřené krajině dělal vždycky.

"Kde je?"

Joe studoval indikátor místa a ukázal dopředu. "Přímě uprostřed města, Johne."

Preston zkoumal mapu. Kromě silnice, na které byli, vedlo z Thetfordu ještě dalších pět cest ve tvaru hvězdy. Denní světlo sílilo. Bylo pět hodin. Preston zívá.

"Dáme mu deset minut."

Během příštích deseti minut se indikátor nepohnul. I v dalších pěti minutách zůstal na místě. Preston poslal druhé auto na okružní cestu. Motocyklistu zaměřovalo druhé i první auto ze čtyř, indikátor ukazoval přímo do středu Thetfordu. Preston vzal mikrofon.

"O.K., máme asi jeho základnu. Jedeme."

Obě auta zamířila do středu města. Setkala se na Magdalen Street a v pět dvacet pět našla prázdný garážní dvůr. Joe manévroval předkem auta tak dlouho, až indikátor zamířil jednoznačně na jedny dveře. Napětí v obou autech vzrůstalo.

"Je tady," řekl Joe.

Preston vystoupil. Z druhého auta se k němu přidali Barney a Ginger.

"Gingře, můžeš otevřít vrata?"

Ginger vytáhl z bedny na nářadí v jednom autě páčidlo, zapřel je o kliku u vrat garáže a prudce trhl. V zámku to zapraskalo. Podíval se na Prestona, který přikývl. Ginger prudce otevřel omšelá garážová vrata a spěšně ustoupil. Muži na dvoře jenom zírali. Uprostřed garáže stál na stojánku motocykl. Na věšáku visel černý kožený oblek a přilba. U stěny stály vysoké jezdecké boty. V prachu a oleji na podlaze se rýsovaly stopy po automobilových pneumatikách.

"Panebože," zvolal Harry Burkinshaw. "Pláchl nám."

Joe se vyklonil z okna auta. "Právě se ozvala policejní síť. Mají prý podrobný obrázek obličeje. Kam chcete, aby jej poslali?"

"Na policejní stanici v Thetfordu," řekl Preston. Podíval se na jasnou modrou oblohu nad sebou.
"Ale je už moc pozdě," zašeptal.

22

Bylo po páté hodině, účastníci pochodů se konečně seřadili do řad po sedmi lidech a vytvořili zástup delší než jednu míli. Čelo kolony se pohybovalo po úzké cestě z křižovatky u Ixworthu nazvané A 1088. Jejich cílem byla vesnice Little Fakenham a odtamtud měli postoupit po ještě užší uličce k základně Královského letectva v Honingtonu.

Bylo jasné, slunné ráno a všichni byli v dobré náladě, ačkoli je organizátoři zburcovali v tak časnou hodinu, aby zachytili první příjezd transportů americké Galaxie, přivázející rakety s plochou drahou letu. Jakmile se čelo kolony vynořilo mezi řadami živých plotů, dav spustil skandování: "Raketám ne - Američani ven!"

Před lety býval Honington základnou Královského letectva pro úderné bombardéry Tornádo a nevzbuzoval u veřejnosti žádnou pozornost. Bylo na vesničanech z Little Fakenhamu, Honingtonu a Sapistonu, aby se dokázali smířit s burácením Tornád nad hlavami. Rozhodnutí vytvořit z Honingtonu třetí britskou základnu pro rakety s plochou drahou letu všechno úplně změnilo.

Tornáda se odstěhovala do Skotska a mír sousedského venkova zničily protestující davy v nichž prim hrály ženy, posedlé zvláštními návyky, které zamořily krajinu a na obecní pozemky nastavely primitivní tábory. Tak to pokračovalo už po dvě léta.

Protestní pochody se konaly už předtím, ale tentokrát se uskutečnil pochod největší. Novináři a televizní reportéři měli pohotovost, kameramani pobíhali kolem cesty, aby mohli nafilmovat hodnotáře v předních řadách průvodu. Byli mezi nimi tři členové stínového kabinetu, jeden monsignor, různí světlonoši reformovaných církví, pět odborářských vůdců a dva známí akademici.

Za nimi šli pacifisté, odpůrci povinné vojenské služby z mravních důvodů, duchovní, kvakeři, studenti, prosovější marxisté-leninisté, antisovětsí trockisté, výpomocní kazatelé a labourističtí aktivisté s příměsí nezaměstnaných dělníků, chuligánů, homosexuálů a vousatých ochránců přírody. Byly tam také stovky stejně angažovaných hospodynek, pracujících, učitelů a školních dětí.

Po stranách cesty byly roztroušeny usedlé protestující ženy, většinou s okázalými plakáty a transparenty, některé v prošívaných větrovkách a ostříhané na ježka, držely se za ruce se svými mladšími přítelkyněmi a zdravily blížící se účastníky pochodu. V čele celého průvodu jeli dva policisté na motocyklech.

Kolem čtvrt na šest vyjel Valerij Petrovskij z Thetfordu a jako obvykle klidně mířil na jih po A 1088, aby najel na hlavní silnici do Ipswiche a domů. Byl vzhůru celou noc a cítil se již unaven. Věděl však, že zprávu musí poslat ve tři třicet, teď už asi Moskva ví, že je nevyšplouchl.

Přejel hranice do Suffolku u Euston Flall a všiml si policisty na nehybném motocyklu u cesty. Dostal se tedy v nepravou hodinu na nepravou cestu, v minulých měsících projížděl Petrovskij po této silnici již mnohokrát a nikdy na ní neviděl patrolujícího policistu.

O jednu míli dále, u Little Fakenhamu, zbystril všechny smysly. Dvě bílá policejní auta značky Rover byla zaparkovaná na severní straně vesnice. Vedle nich stála skupina vyšších důstojníků a rádila se se dvěma dalšími policisty na motocyklech. Jak projížděl kolem, podívali se na něho, ale nezastavili ho.

Stalo se to později v Ixworth Thorpe. Petrovskij projel vesnicí a blížil se ke kostelu vpravo, když uviděl motocyklistu, jak se opírá o živý plot, a postavu člena hlídky uprostřed silnice s vysílačkou u úst a se zdviženou paží, již ho zastavoval. Začal brzdít, pravici hmatl do kapsy s mapami uvnitř dveří, kde pod svinutým vlněným svetrem ležela finská automatická pistole.

Jestliže to byla past, dostal se do pěkné bryndy zrovna zezadu. Ale policista byl podle všeho sám. Kolem dokola nebyl nikdo jiný. Petrovskij zastavil. Strmící postava v černém vinylu se loudala k okénku auta a sklonila se. Petrovskij spatřil zdravě růžový suffolkský obličej, v němž nečetl ani náznak zrady.

"Mohl byste, pane, laskavě zajet na stranu? Jen tamhle před kostel. Aby se vám nic nestalo."

Tak to přece jenom je past. Výhrůžka vyzněla jen nepatrně zastřeně. Ale proč kolem dokola nikdo není?

"Co se děje, strážníku?"

"Bohužel tam dole je silnice zatarasená. Za chvíli ji uvolníme."

Je to pravda nebo trik? Tam dole by mohl být převrácený traktor. Rozhodl se, že policistu nezastřelí a ani se o to nepokouší. Zatím ne. Přikývl, pustil spojku a zajel před kostel. Čekal. Ve zpátečním zrcátku viděl, že si ho policista už nevnímá, ale signálem zastavuje dalšího motoristu. To by mohlo být, pomyslel si. Kontrašpionáž. Ale v druhém autě byl jenom jeden člověk. Auto zastavilo za ním. Muž vystoupil.

"Co se stalo?" volal na policistu.

Petrovskij je otevřeným okénkem dobře slyšel.

"Nevíte o tom, pane? Demonstrace. Bylo to ve všech novinách a v televizi."

"Och, k čertu," odplivl si druhý řidič. "Nevěděl jsem, že je to na téhle silnici. A zrovna v tuhle hodinu."

"Za chvíli přejdou," utěšoval ho policista. "Nepotrvá to ani hodinu."

V té chvíli se ze zatáčky vynořilo čelo průvodu. Petrovskij pozoroval znechuceně a s pohrdáním vzdálené korouhevnický a poslouchal jejich slabé výkřiky. Vystoupil z auta, aby se na ně podíval.

Dehtový makadam prázdného prostranství Magdalen Street se třiceti garážemi se pozvolna naplňoval. Několik minut

poté, co Preston objevil opuštěný motocykl, poslal Barneye a druhé auto, ženoucí se po Grove Lane, na policejní stanici, aby požádali o pomoc. V tu hodinu byl v přední kanceláři strážník ve službě a v zadní kanceláři seržant, který popíjel čaj.

Zároveň volal Preston Londýn policejní síti, a třebaže to bylo na otevřeném obvodu a normálně by použil krycích výrazů jako agent zprostředkovávající půjčku aut, tentokrát nechal plavat opatrnost a mluvil zcela nezakrytě se samotným sirem Bernardem.

"Potřebuji podporu policie v Norfolku a Suffolku," řekl. "A také vrtulník, pane. Velmi rychle. Nebo nám upláchne."

Posledních dvacet minut studoval podrobnou silniční mapu východní Anglie, rozprostřenou na krytu Joeova auta.

Za pět minut se přihnál do dvora na motocyklu člen hlídky, kterého poslal staniční seržant, vypnul motor a zaparkoval.

Šel k Prestonovi a sundával si přilbu.

"Vy jste ti pánové z Londýna?" zeptal se. "Můžu pro vás něco udělat?"

"Nic, pokud nejste kouzelník," povzdechl si Preston.

Barney se vrátil z policejní stanice. "Tady je ta fotografie, John. Právě přišla, když jsem mluvil se službu konajícím seržantem."

Preston si prohlížel hezký mladý obličej vyfotografovaný na ulici v Damašku.

"Ty pancharte," zabručel. Promluvil zdušeně, takže ho nikdo neslyšel.

Dva americké úderné bombardéry F-111 hřměly v sevřené formaci na obloze, velmi nízko, směrem na východ. Dunění jejich motorů přerušilo ticho probouzejícího se města. Policista ani nevzhlédl.

Barney stál vedle Prestona a sledoval jejich let, až zmizely.

"Ti teplouši nadělají kraválu," poznamenal.

"Vždycky lítají přes Thetford," řekl místní strážník. "My si jich už ani nevšímáme. Letí z Lakenheathu."

"Londýské letiště je dost zlé," řekl Barney, který bydlil v Hounslow, "ale letadla alespoň nelítají tak nízko. Asi bych to tady dlouho nevydržel."

"Nevadí mi, dokud jsou nahoře ve vzduchu," řekl policista a vybaloval tabulku čokolády. "Ale nechtěl bych, aby nějaký spadl. Nosí atomové bomby. Malé."

Preston se pomalu otočil.

"Co jste říkal?" zeptal se.

MI5 v Cork Street pracovalo rychle. Sir Bernard Hemmings se musel obejít bez obvyklého spojení s právním poradcem. Osobně volal oba pomocné komisaře (z oddělení zločinů) v hrabstvích Norfolk a Suffolk. Důstojník v Norwiche stále ještě spal, ale jeho kolega v Ipswichi byl už v kanceláři kvůli demonstracím, které na sebe vázaly polovinu suffolkské policie.

Pomocný komisař z Norfolku se ozval v tutéž dobu, kdy volala thetfordská policejní stanice. Nařídil plnou spolupráci, papírování počká.

Brian Harcourt-Smith honil vrtulník. Dvě britské zpravodajské agentury mají přístup ke zvláštnímu letu vrtulníků, které startují z Northoltu v blízkosti Londýna. Je možné je povolát spěšně, i když normálně je třeba objednat vrtulník daleko dopředu. Na naléhavou žádost náměstka generálního ředitele odpověděli, že vrtulník může vystartovat během čtyřiceti minut a za dalších čtyřicet minut může přistát v Thetfordu. Harcourt-Smith požádal Northolt, aby zůstali u telefonu.

"Osmdesát minut," hlásil siru Bernardovi.

Generální ředitel náhodou zrovna hovořil s pomocným komisařem ze Suffolku, který byl ve své kanceláři v Ipswichi.

"Nemáte jeden vrtulník ve vzduchu? Hned teď?" zeptal se důstojníka.

Nastala přestávka, zatímco pomocný komisař ze Suffolku se radil se svým kolegou v dopravní kontrole vnitřní linky.

"Máme jeden vrtulník nad Bury St. Edmunds," řekl.

"Prosím vás, pošlete jej do Thetfordu a vezměte na palubu našeho důstojníka," řekl sir Bernard. "Ujišťuji vás, že jde o záležitost celostátní bezpečnosti."

"Hned dám příkaz," odpověděl pomocný komisař ze Suffolku.

Preston pokynul thetfordskému policistovi, aby přišel k jeho autu.

"Ukažte mi, kde jsou tady americké základny," řekl.

Policista položil tlustý prst na silniční mapu. "No, jsou tu vlastně všude, pane. V severním Norfolku je Sculthorpe, Lakenheath a Mildenhall tady na západě, Chicksands v Bedfordshiru - ačkoli myslím, že odtud už nelétají. A potom je tady Bentwaters, na suffolnském pobřeží, blízko Woodbridge."

Bylo šest hodin. Účastníci pochodu kroužili kolem dvou aut zaparkovaných před kostelem Věch svatých, malé, ale krásné budovy, staré jako ves sama. Byla pokryta došky z norfolkského rákosu a byla bez elektřiny, takže i večerní bohoslužby se konaly při svíčkách.

Petrovskij stál u svého vozu se zkříženými pažemi, obličejem bezvýrazným a díval se, jak se šourají kolem něho. Jeho soukromé myšlenky byly napojeny jedem. Nad poli za ním bručel směrem k severu dopravní kontrolní vrtulník, ale on ho neslyšel, protože účastníci pochodu vykřikovali hlasitě svoje hesla.

Řidič druhého auta, který byl, jak se ukázalo, obchodníkem se suchary, a vracel se domů ze semináře o propagaci prodeje mäslových sušenek, přišel k němu. Kývl směrem k účastníkům pochodu.

"Blbci," zamumlal do skandování "Raketám ne - Američani ven".

Rus se usmál a přikývl. Když nedostal žádnou slovní odpověď, putoval obchodník zpět ke svému autu, vlezl dovnitř a

začal číst stoh propagačních brožur.

Kdyby měl Valerij Petrovskij vyvinutější smysl pro humor, byl by se mohl nad svou situací usmát. Stál před kostelem Boha, v něhož nevěřil, v zemi, kterou chtěl zničit, kolem něho kráčeli lidé, jimiž z hloubi srdce pohrdal. A přece, kdyby jeho poslání skončilo úspěšně, splnil by přání účastníků pochodu. Povzdechl si, když si připomněl, jak rychle by si poradilo MVD jeho vlastní země s tímto pochodem a jak by rychle předalo vůdce vzbouřenců pátému hlavnímu ředitelství, které by zahájilo vyšetřování v Lefortovu, kde by kladlo otázky a vyžadovalo odpovědi.

Preston civěl do mapy, na které si zakroužkoval pět amerických leteckých základen. Kdyby byl ilegalistou, žijícím v cizí zemi v naprosté tajnosti a se zvláštním posláním, chtěl by se určitě skrýt ve velkém městě.

V Norfolku to byly King's Lynn, Norwich a Yarmouth. V Suffolku Lowestoft, Bury St. Edmunds, Colchester a Ipswich. Kdyby se muž, kterého pronásledoval, vracel do King's Lynn, blízko americké letecké základny Sculthorpe, byl by jel zpět kolem něho na Šibeniční vrch. To neudělal. Zbývaly čtyři základny, tři na západě, jedna na jihu.

Uvažoval o dráze, která přivedla jeho kořist z Chesterfieldu do Thetfordu. Celou cestu směřoval na jihovýchod. Bylo to logické, kdyby zvolil místo pro výměnu motocyklu za auto někde podél linie cesty. Z Lakenheathu a Mildenhallu by bývalo logičtější najmout si k domu s vysílačem v Chesterfieldu garáž v Ely nebo Peterborough.

Dal se směrem na jihovýchod z Midlandsu do Thetfordu a prodloužil ho dále na jihovýchod. To ukazovalo přímo na Ipswich. Dvanáct mil od Ipswiche, v hustém lese blízko pobřeží byl Bentwaters. Najednou si vzpomněl, že odtamtud vylétávaly F-Pětky, moderní úderné bombardéry s taktickými atomovkami, které by dokázaly zadržet masové nasazení dvaceti devíti tisíc tanků.

Za ním obživovalo policejní rádio a začalo prskat. Policista k němu přišel a ozval se. "Z jihu sem letí vrtulník," hlásil.

"To je pro mne," řekl Preston.

"Kde by měl přistát?"

"Je někde blízko rovné místo?" zeptal se Preston.

"Místo, které se jmenuje Meadows," řekl člen hlídky. "Na konci Castle Street u kruhového provozu. Mělo by být dost suché."

"Řekněte mu, ať přistane tam," přikázal Preston. "Já tam zajedu." Zavolal na svou skupinu. Někteří z ní v autě podřimovali. "Všichni nasedat. Jedeme do Meadows."

Když nastoupili do dvou vozů, ukázal Preston mapu členovi hlídky. "Řekněte mi, kdybyste byl tady v Thetfordu a jel do Ipswiche, kterou cestu byste si zvolil?"

Policejní motocyklista bez váhání ukázal na jedno místo na mapě. "Jel bych A 1088 přímo dolů do Ixworthu přes křižovatku a dále bych tady ve vesnici Elmswell najel na hlavní silnici do Ipswiche A 45."

Preston přikývl. "Já také. Doufejme, že si Kámoš myslí totéž. Byl bych rád, kdybyste tady zůstal a pokusil se najít nějakého jiného nájemníka garáže, který si všiml vozu muže, kterého hledáme. Potřebuji jeho poznávací značku."

U kruhového provozu na Meadows čekala lehká helikoptéra Bell. Preston vystoupil z auta a vzal s sebou přenosné rádio.

"Zůstaň tady," přikázal Harrymu Burkinshawovi. "Bude to na dlouhé lokte. Je pravděpodobně míle daleko - má alespoň patnáctiminutový náskok. Zaměřím do Ipswiche, jestli by se dalo něco vypátrat tam. Jestli ne, potom všechno záleží na té poznávací značce. Snad si jí někdo všiml. Vypátrá-li thetfordská policie někoho, kdo tu značku zná, já budu tam nahoře."

Sehnul se pod otáčející se vrtulí a vyšplhal se do úzké kabiny, ukázal svůj průkaz pilotovi a pokynul provoznímu kontrolorovi, který se vmáčkl dozadu. "To šlo rychle," zakřičel na pilota.

"Byl jsem už ve vzduchu," odpověděl pilot rovněž křikem.

Vrtulník se zvedl a odletěl z Thetfordu.

"Kam chcete?" zeptal se pilot.

"Dolů po A 1088."

"Chcete se podívat na demonstraci, že?"

"Jakou demonstraci?"

Pilot se na něho podíval, jako by právě spadl z Marsu. Vrtulník, s přídí dolů, vířil směrem na jihovýchod, s čarou A 1088 vpravo, takže Preston viděl zástup účastníků pochodu.

"Je to demonstrace u letecké základny v Honingtonu," řekl pilot. "Bylo to ve všech novinách a v televizi."

Preston o chystané demonstraci u základny věděl. Vždyt dva týdny sledoval v Chesterfieldu televizi. Jenom si neuvědomil, že základna leží u A 1088 mezi Thetfordem a Ixworthem. Ve třiceti vteřinách pochopil pravý stav věcí.

Po jeho pravici se ranní slunce odráželo na rozjezdových drahách letecké základny. Obrovská americká transportní Galaxie rotovala po přistání po obvodu. U několika bran základny se černaly řady suffolských policistů, byly jich stovky, zády k drátu, obličejem k demonstrantům.

Ze vzdouvajícího se davu před policejním kordonem běžela tmavá čára demonstrantů, třepotajících a mávajících nad hlavami praporku, až dolů k přístupové uličce k A 1088, vyrážela na tuto cestu a vedla na jihovýchod směrem ke křižovatce u Ixworthu.

Přímo pod sebou se díval na vesnici Little Fakenham, nedaleko níž se rýsovala vesnice Honington. Rozeznával stodoly honingtonského velkostatku a červené cihly sladovny na druhé straně silnice. Zde se demonstranti nejvíce tísnili, jak kroužili kolem vchodu do úzké uličky, směřující k základně. Srdce mu poskočilo.

Na silnici ze středu vesnice Honington stála asi půl míle dlouhá řada aut - byli tam všichni řidiči, kteří si neuvědomili, že po určitou část časného rána bude silnice ucpána, nebo si mysleli, že včas projedou. Stála jich tam více než stovka.

Dále, přímo ve středu pochodujících kolon, rozeznal třpyt dvou nebo tří střech aut, vozy zřejmě patřily řidičům, kteří mohli projet, než byla cesta uzavřena, avšak nedosáhli ixworthské křižovatky včas, aby unikli uvěznění v davu. Některá auta byla ve vesnici Ixworth Thorpe a dvě zaparkovala blízko kostelíka trochu dále.

"No, to jsem zvědav," zašeptal.

Valerij Petrovskij uviděl, jak se k němu loudá policista, který ho původně zastavil. Kolona teď trochu prořídla, kolem procházel konec průvodu.

"Lituji, pane, že to trvalo tak dlouho. Bylo jich víc, než jsme předpokládali."

Petrovskij přátelsky pokrčil rameny. "Nedá se nic dělat, strážníku. Byl jsem blázen, že jsem se o to pokoušel. Myslel jsem si, že projedu včas."

"Jenom docela málo motoristů to zdrželo. Teď až to nebude trvat dlouho. Průvod půjde asi deset minut a potom ještě na konci jede několik velikých rozhlasových vozů. Jakmile projedou, hned otevřeme silnici."

Nad poli před nimi kroužila ve velkých kruzích policejní helikoptéra. V otevřených dveřích zahlédl Petrovskij provozního kontrolora, jak mluví do mikrofonu.

"Harry, slyšíš mě? No tak, Harry, tady je John." Preston seděl ve dveřích vrtulníku nad Ixworth Thorpe a snažil se vzbudit Burkinshawa.

Ozval se pozorovatelův hlas, přiškrcený a plechový. "Tady Harry. Slyším vás, Johně."

"Harry, tady je demonstrace proti raketám. Máme šanci, ale jen šanci, že v ní Kámoš uvízl. Počkej." Obrátil se na pilota.

"Jak dlouho to trvá?"

"Asi hodinu."

"Kdy uzavřeli cestu tady v Ixworthu?"

Zezadu se nahnul provozní důstojník. "V pět dvacet," řekl.

Preston se podíval na hodinky. Šest dvacet pět.

"Harry, rozpalte to po A 134 do Bury St. Edmunds, dejte se po A 45 a setkáme se na křižovatce 1088 a 45 v Elmswellu.

Ten policajt z garáží ať jede vepředu. A Harry, řekni Joemu, ať to pálí jako nikdy v životě." Zaklepal pilotovi na rameno.

"Vezměte mě do Elmswellu a vysaďte mě na poli u té křižovatky."

Vzduchem to trvalo jenom pět minut. Jak letěli nad Ixworthskou křižovatkou nad A 143, viděl Preston dlouhou, hadovitou kolonu autobusů zaparkovaných na okraji, těch, které přivezly většinu demonstrantů do toho malebného a lesnatého koutku země. Za dvě minuty už rozeznával širokou silnici A 45, která vedla z Bury St. Edmunds do Ipswiche.

Pilot opsal křivku. Hledal místo pro přistání. Blízko bodu, kde úzká A 1088 vyrážela do vlnovky A 45, se rozkládaly louky.

"Aby tam nebyla voda," vykřikl pilot. "Napřed je obletím. Z výše dvou stop můžete seskočit."

Preston přikývl. Obrátil se k provoznímu kontrolorovi, který byl v uniformě. "Podržte si čepici. Seskočíte se mnou."

"To není moje práce," protestoval seržant. "Jsem provozní kontrolor."

"Právě k tomu vás potřebuju. Pojdte, dáme se do toho."

Seskočil ze schůdku vrtulníku do husté vysoké trávy. Policejní seržant si přidržel plochou čepici proti nárazu vzduchu od vrtule a Prestona následoval. Pilot se zvedl a obrátil se k Ipswichi a na svou základnu.

Za Prestonova vedení se dvojice plahočila loukou, přešla plot a seskočila na A 1088, která se o sto yardů dále napojovala na A 45. Přes křižovatku viděli nekonečný proud dopravy směřující k Ipswichi.

"A co teď?" zeptal se seržant.

"Teď se sem postavíte a budete zastavovat osobní auta, která přijíždějí po této cestě na jih. Zeptáte se řidičů, jestli přijíždějí až z Honingtonu. Propustíte je, když najeli na tuto silnici jižně od ixworthské křižovatky nebo přímo na ní. Až narazíte na prvního, který projel demonstrací, hned mi to hlase."

Preston šel k A 45 a díval se vpravo směrem k Bury St. Edmunds.

"Tak, Harry, rychle. Rychle."

Když viděli řidiči aut jedoucích na jih na cestě policejní uniformu, zastavovali. Ale všichni tvrdili, že na cestu najeli jižně od protijaderné demonstrace. Za dvacet minut konečně spatřil Preston na motocyklu thetfordskou hlídku se zapnutou sirénou, aby jí uvolnili cestu, a za ní dvě auta s pozorovateli. Při vjezdu na A 1088 zaskřípěly brzdy, jak vozy prudce zastavily. Policista nadzvedl průzor.

"Doufám, pane, že víte, co děláte. Po této cestě asi ještě nikdy nikdo nejel rychleji než my. Budeme se z toho muset zodpovídat."

Preston mu poděkoval. Nařídil oběma autům, aby jela několik yardů po úzké vedlejší cestě. Ukázal na travnatý břeh.

"Joe, najed' do něho."

"Co mám udělat?"

"Najet do břehu. Ale ne tak prudce, aby z auta zůstal vrak, jenom aby to tak vypadalo."

Oba policisté s úžasem pozorovali, jak Joe najel vozem do břehu u cesty. Zadní konec auta vyčníval ven a tarasil polovinu cesty.

Preston dirigoval druhé auto tak, že zajelo o patnáct yardů dále.

"Dobrá, vystup," nařídil řidiči. "Pojďte, hoši, všichni najednou. Tento vůz převraťte na bok."

Sedmkrát museli zabrat, než se vůz M15 převrátil. Ze živého plotu sebral Preston kámen, rozbil postranní okénko auta, sebral plné hrsti skelných střípků a rozházel je po silnici.

"Gingře, lehni si na silnici, sem, blízko auta. Barney, vezmi z kufru deku a hod' ji na něho. Na celé tělo. I na obličej."

Dobrá. Vy ostatní přelezte plot. Ať vás nikdo nevidí."

Preston vyzval pokynem ruky oba policisty, aby k němu přistoupili. "Seržante, měli jsme tady ošklivou bouračku. Stoupněte si k mrtvole a řiďte dopravu tak, aby se jí vyhýbala. Strážníku, vy zaparkujte motocykl, běžte po cestě nahoru a míměte rychlost příjezdějících vozů."

Oba policisté dostali v Ipswichi a Norwichi příkazy v podstatě stejné. Spolupracovat s lidmi z Londýna. Třebaže jsou to šílenci.

Preston se posadil k travnatému břehu, tiskl si k tváři kapesník, jako by se snažil zastavit krev tekoucí ze zlomeného nosu.

Nic nedokáže natolik zpomalit rychlost jako mrtvola u cesty. Když se řidiči plazili kolem, dívali se postranním okénkem.

Preston to zařídil tak, aby Ginger jako 'mrtvola' ležel na straně řidičů jedoucích na jih po A 1088.

Major Válerij Petrovskij seděl v sedmáctém voze. Jako všechna auta před ním i tento skromný rodinný sedan zpomalil na znamení hlídky a ploužil se kolem místa havárie.

Preston se choulil u travnatého břehu, oči měl napolo zavřené, do paměti si pevně vtiskl podobu z fotografie, kterou měl schovanou v kapse, a ze vzdálenosti dvanácti stop pozoroval Rusa, jak se jeho sedan vyhýbá dvěma autům, která téměř blokovala silnici.

Koutkem oka pozoroval Preston malý vůz se zadními dvířky, jak zahýbá vlevo na A 45, jak čeká, až se v proudu vozidel uvolní místo, a jak se vřazuje mezi auta mířící k Ipswichi. Pak vyskočil a utíkal.

Zavolal na oba řidiče a oba pozorovatele, kteří vylezli zpoza živého plotu. Užaslý motorista, který právě zpomaloval, uviděl, jak mrtvola vstává ze země a pomáhá ostatním postavit převrácené auto na čtyři kola, na nichž s pořádným zapraskáním přistálo.

Joe se vyšplhal za volant svého auta a vycouval z břehu. Barney setřel bláto a trávu ze světel, než zasedl za volant.

Harry Burkinshaw si vzal ne jedno, ale hned tři mentolová cukrátky.

Preston přistoupil k hlídce na motocyklu: "Raději se už vraťte do Thetfordu, děkuji vám srdečně za pomoc." Pěšímu seržantovi řekl: "Vás tu bohužel musím ponechat. Kdybyste jel s námi, prozradila by vás uniforma. Ale děkuji vám za pomoc."

Pak se obě auta M15 vymrštila směrem k A 45 a zamířila doleva k Ipswichi.

Udivený motorista, který to všechno pozoroval, se obrátil na opuštěného seržanta: "To tu natáčejí film pro televizi?"

"Ani trochu by mě to nepřekvapilo," odpověděl seržant.

"Mimochodem, mohl byste mě, pane, svést do Ipswiche?"

Byla to doba cest do zaměstnání a za obchodem, a tak hustota provozu byla značná. Když se blížili k městu, ještě se zvýšila. Dvě auta s pozorovateli, která neustále měnila dráhu, aby měla zadní dvířka sledovaného vozu střídavě v zorném poli, se v proudu vozidel snadno ztratila.

Za Whittonem vjeli do města, ale malé auto před nimi nejelo do centra. Zahnulo doprava do Chevallier Street a kolem tržiště mířilo k Handfordskému mostu, kde přejelo řeku Orwell. Jižně od řeky jel sledovaný po Ranelagh Road a opět zahnul doprava.

"Zase chce ujet z města," řekl Joe, který se kryl za pěti auty.

Vjeli na Belstead Road, která vede z Ipswiche na jih. Zcela náhle zahnul vůz se zadními dvířky doleva a vjel do malého sídliště.

"Pomalů," napomenul Preston Joea. "Teď nás nesmí vidět."

Nařídil druhému autu, aby zůstalo na křižovatce přístupové cesty a Belsteadu pro případ, že by se sledovaný kruhem otočil a opět vycouval. Joe pomalu křížoval do soustavy sedmi slepých uliček, které tvoří The Hayes. Projížděli kolem vjezdu do Cherryhayes Close právě včas, aby zahlédli muže, kterého sledovali, jak zaparkoval před malým domkem uprostřed ulice. Preston přikázal Joeovi, aby pokračoval v jízdě, až zmizí sledovanému z dohledu, pak zastavil.

"Harry, půjž mi svůj klobouk a podívej se, jestli máme v zavazadlovém prostoru ještě nějakou konzervativní rozetu.

Byla tam - zůstala z doby, kdy po dva týdny sloužila mužům ze skupiny jako záminka k odchodům z domu

Roystonových a k příchodům do něho hlavními dveřmi, aniž by vzbuzovali podezření u sousedů. Preston si připnul rozetu na bundu, sundal si plášť do deště, který měl na sobě. Když poprvé uviděl Petrovského tvář v tvář, nasadil si Harryho nízkou buřinku a vystoupil z auta.

Vešel do Cherryhayes Close a loudal se po chodníku naproti domu sovětského agenta. Přímo proti číslu 12 byl dům číslo 9, který měl v okně plakát sociálně demokratické strany. Přistoupil k hlavním dveřím a zaklepal.

Otevřela mu hezká mladá paní. Preston zaslechl v domě dětský hlásek, pak mužský hlas. Bylo osm hodin, rodina právě snídala.

Preston smekl klobouk. "Dobré jitro, paní."

Žena se podívala na rozetu a řekla: "Nezlobte se, ale tady ztrácíte čas. My volíme sociální demokraty."

"Dokonale vám rozumím, paní. Ale mám agitační materiál a byl bych vám velice zavázán, kdybych ho směl ukázat vašemu manželovi." Podal jí plastickou průkazku důstojníka M15.

Nepodívala se na ni, ale povzdechla si. "Tak tedy dobrá. Ale vím určitě, že se nic nezmění."

Nechala ho stát u dveří a vstoupila do domu, za několik vteřin zaslechl Preston z kuchyně vzadu šeptaný rozhovor.

Muž vyšel dolů do haly, v ruce držel průkazku. Mladý úředník v obchodním podniku, na sobě měl tmavé kalhoty, bílou košili, proužkovanou kravatu. Sako si oblékne, až pojedou do zaměstnání.

"Co má tohle, k čertu, znamenat?" zeptala se hlava rodiny.

"Znamená to, co to skutečně je. Průkazka důstojníka M15."

"Neděláte si ze mne blázna?"

"Ne, průkazka je pravá."

"Dobrá. Tak co vlastně chcete?"

"Pustil byste mě dovnitř a zavřel za mnou?"

Mladý muž chvíli váhal, pak přikývl. Preston znovu smekl a překročil práh. Pečlivě za sebou zavřel.

Na druhé straně ulice seděl Valerij Petrovskij v obývacím pokoji za neprůsvitnými síťovými záclonami. Cítil se unaven a svaly ho po namáhavé cestě bolely. Nalil si whisky. Záclonami hleděl ven a viděl, jak s obyvateli domu číslo 9 mluví jeden z té snad nekonečné řady politických agitátorů. V posledních deseti dnech ho navštívili už tři a další svazek agitačních letáků ležel na rohožce, když se vrátil. Pozoroval hlavu rodiny, jak vpouští agitátora do haly. Další konvertita, napadlo ho. To si tedy pomůžou.

Preston si ulehčeně oddechl. Mladý muž ho podezíravě pozoroval, zatímco jeho žena zírala na návštěvníka ze dveří kuchyně. U matčiných kolen se objevila tvářička asi tříletého děvčátka.

"Jste skutečně z MI5?" zeptal se muž.

"Jsem. Nemáme dvě hlavy ani zelené uši."

Mladý muž se poprvé usmál. "To ne. Samozřejmě že ne. Jenom mě to překvapilo. Ale co pohledáváte u nás?"

"U vás přirozeně nic." Preston se ušklíbl. "Ani nevím, kdo jste. Spolu s kolegy sledujeme muže, o kterém se domníváme, že je cizím agentem, teď vešel do domu naproti. Rád bych si vypůjčil váš telefon a požádal vás, abyste dovolil dvěma kolegům pozorovat podezřelého z ložnice v prvním poschodí."

"Cizí agent?" zeptal se muž.

"Jim Ross? To není cizinec."

"My si myslíme, že by jím mohl být. Smím si zatelefonovat?"

"Ano. Prosim." Obrátil se k rodině. "Pojďme do kuchyně."

Preston volal Charles Street, kde ho přepojili na sira Bernarda Hemmingse, který byl stále v Corku. Burkinshaw už informoval v krycím jazyce rozhlasovou policejní síť Cork, že „zákazník“ je doma v Ipswichi a že „taxíky“ jsou v pohotovosti a čekají na „zavolání“.

"Preston?" řekl generální ředitel, když přišel k telefonu. "Johne? Kde vlastně jste?"

"V malé slepé uličce v Ipswichi, jmenuje se Cherryhayes Close," odpověděl Preston. "Už jsme Kámoše vystopovali. Jsem si jist, že tentokrát je to jeho základna."

"Myslíte, že je načase, abychom na něho uhodili?"

"Ano, pane, to si myslím. Obávám se, že je ozbrojený. Jistě chápete, co myslím. Není to úkol ani pro zvláštní oddělení ani pro místní policii." Řekl generálnímu řediteli, co má na mysli, a zavolał sira Nigela v Sentinelu.

"Ano, Johne, souhlasím," řekl C, když dostal stejnou informaci. "Jestli má u sebe to, co si myslíme, bude lépe, když to uděláme tak, jak vy navrhuje. SAS."

23

Zavolat Zvláštní leteckou službu (Special Air Service SAS), britský elitní a víceúčelový pluk odborníků na přepady ve městě, jehož příslušníci se vyznačují pronikavým bystrozrakem a pozorovacím talentem, není tak snadné, jak by se mohlo zdát z dobrodružných televizních seriálů.

SAS nikdy nejedná z vlastní iniciativy. Podle ústavy může SAS, stejně jako kterákoli jiná součást ozbrojených sil, operovat uvnitř Spojeného království jen jako podpora civilních úřadů - to jest policie. Místní policie zdánlivě přebírá plné velení nad operacemi SAS. Ve skutečnosti však místní policie tam, kde muži SAS dostali příkaz k akci, rychle vyklízí pole.

Podle zákona musí o pomoc SAS požádat ministerstvo vnitra velitel policie hrabství, kde nastal tak výjimečně naléhavý případ, který by místní policie podle všeho nezvládla bez cizí podpory. Stává se, že je veliteli policie „doporučeno“, aby zažádal o tuto pomoc a musel by to být odvážný velitel, který by odmítl žádost podat, jestliže „doporučení“ přichází z dosti vysokých míst.

Když velitel policie formálně požádá stálého podsekretáře ministerstva vnitra, ten předá žádost svému protějšku na ministerstvu obrany, který zpraví o žádosti ředitele vojenských operací, a ten vyzve k akci SAS v základním táboře v Herefordu.

Tato procedura proběhne během několika minut. Je tomu jednak proto, že byla několikrát nacvičována a zdokonalována v umělecký výkon, jednak proto, že britská soustava obsahuje mnoho vztahů mezi konkrétními lidmi. Tyto vztahy umožňují začít akci jen na základě slovních příkazů, zatímco nutné papírování se odloží na pozdější dobu. Britská byrokracie se snad jeví Britům pomalá a těžkopádná, ale ve srovnání s evropskými a americkými protějšky jedná jako namydlený blesk. Každopádně britští velitelé policie většinou navštívili Hereford, kde se seznámili s činností jednotky, známé jako „pluk“, a tudíž vědí, v jakých záležitostech se na ně mohou obrátit, potřebují-li pomoc. Skoro na všechny udělala návštěva hluboký dojem.

Toho dopoledne se velitel policie v Suffolku dozvěděl z Londýna o krizi, která ho postihla ve formě podezřelého cizího agenta, o němž se předpokládá, že je ozbrojený a má i bombu, zakopal se v Cherryhayes Close v Ipswichi. Velitel policie kontaktoval sira Hubena Villierse ve Whitehallu, kde už na jeho zavolání čekali. Sir Hubert informoval svého ministra a jeho kolegu, sekretáře předsednictva vlády, který zpravil ministerskou předsedkyni. Jakmile sir Hubert získal souhlas úřadu na Downing Street, předal žádost, nyní již politicky potvrzenou, siru Peregrinu Jonesovi na ministerstvu obrany,

který už o všem věděl, neboť mluvil se sirem Martinem Flannerym. Za šedesát minut od prvního kontaktu mezi hlavou suffolkské policie a ministerstvem vnitra promluvil ředitel vojenských operací na tajné lince s velícím důstojníkem SAS v Herefordu.

Úderná síla SAS je založena na jednotkách po čtyřech. Čtyři muži tvoří hlídku, čtyři hlídky tvoří čet a čtyři čety tvoří rotu. Čtyři „šavlové“ roty jsou A, B, D a G. Kolují při plnění různých úkolů SAS. Severní Irsko, Střední východ, výcvik v džungli a zvláštní projekty, nehlédě na nepřetržité úkoly v NATO a udržování jedné roty v pohotovosti v Herefordu. Akce obvykle trvají od šesti do devíti měsíců. V tom měsíci byla na základně v Herefordu rota B. Jako obvykle měla jedna četa půlhodinovou a druhá dvouhodinovou pohotovost. V každé rotě jsou čtyři: letecká (parašutisté), námořní (námořníci vycvičení v akcích na člunech a pod vodou), horská (horolezci) a mobilní (v ozbrojených landroverech). Když brigádní generál Cripps domluvil s Londýnem, připadl úkol jet do Ipswiche sedmé četě, výsadbářům roty B.

"Co děláte obvykle v tuhle dobu?" zeptal se Preston majitele domácnosti v Cherryhayes Close.

Jmenoval se Adrian. Mladý úředník právě po telefonu domluvil s náčelníkem suffolkské policie, který byl ve své kanceláři v Ipswichi na velitelství. Jestliže před půl hodinou Adrian ještě pochyboval, zda jeho nečekaný host je opravdu důstojníkem zpravodajské služby, teď už jeho pochyby byly rozptýleny. Preston navrhl, aby Adrian sám volal a aby se tak přesvědčil, že suffolkská policie podporuje důstojníka MI5, který je v jeho obývacím pokoji. Rovněž se dozvěděl, že muž na druhé straně ulice je asi ozbrojený a nebezpečný a že během dne bude zatčen.

"Jezdím do práce autem asi ve třičtvrtě na devět, to jest asi za deset minut. Kolem desáté vede Lucinda Samanthu do školky. Obvykle jde nakupovat, v poledne Samanthu vyzvedne a vrací se domů. Pěšky. Já se vracím z práce kolem půl sedmé - autem, přirozeně."

"Byl bych rád, kdybyste si vzal na jeden den volno," řekl Preston. "Zavolejte do kanceláře, že vám není dobře. Ale z domu odejdete jako normálně. Na konci ulice, tam, kde se Belstead Road napojuje na přístupovou cestu do The Hayes, na vás bude čekat policejní auto."

"A co bude se ženou a s dítětem?"

"Byl bych rád, kdyby paní Adrianová počkala tady až do normální doby, pak odešla se Samanthou a nákupním košíkem, šla nahoru a setkala se s vámi. Můžete se na jeden den někam uchýlit?"

"Můžeme jet k mé matce ve Felixstowe," řekla Lucinda Adrianová nervozně.

"Můžete tam zůstat celý den? Snad i noc?"

"A co se stane s naším domem?"

"Ujišťuji vás, pane Adriane, že se mu nic nestane," řekl Preston optimisticky.

Mohl klidně dodat, že buď zůstane nepoškozený, nebo se, když to nedopadne dobře, vypaří do vzduchu.

"Musím vás požádat, abyste dovolil mně a mým kolegům užívat vašeho domu jako pozorovací stanice, odkud budeme hlídat muže odnaproti. Přijdeme a zase odejdeme. Nezpůsobíme vám absolutně žádnou škodu."

"Co myslíš, drahá?" zeptal se Adrian ženy.

Přikývla. "Chci jenom dostat odsud Samanthu," řekla.

"Za hodinu, slibuji vám," řekl Preston. "Vím, že pan Ross byl vzhůru celou noc, protože jsme ho sledovali. Teď pravděpodobně spí. Policie proti jeho domu nepodnikne žádnou akci dříve než odpoledne, snad teprve v podvečer."

"Dobrá," řekl Adrian, "uděláme to tak."

Zvolal do úřadu, a na ten den se omluvil. V osmčtyřicet pět odjel.

Valerij Petrovskij ho viděl z okna své ložnice v prvním poschodí. Připravoval se na několik hodin spánku. Na ulici se nedálo nic neobvyklého. Adrian odjížděl do práce vždycky v tuhle hodinu.

Preston si povšiml, že za domem Adrianových leží prázdná parcela. Rádiem zavolal Harryho Burkinshawa a Barneye, kteří se připlížili zadem. Pokynuli vyděšené Lucindě Adrianové a odebrali se nahoru, aby se věnovali svému životnímu povolání - pozorování. Ginger našel ve vzdálenosti asi čtvrt míle vyvýšeninu, odkud mohl pozorovat ústí řeky Orwellu s doky na břehu a malé sídliště rozložené dole pod sebou. Dalekohledem sledoval zadní část domu číslo dvanáct v Cherryhayes Close.

"Sousedí s jinou zahradou v Brackenhayes," hlásil Ginger Prestonovi rádiem. "Ani v domě ani na zahradě se nic nehýbe. Všechna okna jsou zavřená. To je divné v tomhle počasí."

"Jen dál pozoruj," nabádal ho Preston. "Já budu tady. Kdybych musel odejít, převezme štafetu Harry."

Za hodinu vyšly Lucinda se Samanthou klidně z domu a zmizely.

Ve městě zatím probíhala operace svým normálním chodem. Velitel policie sdělil všechny podrobnosti svému zástupci, vrchnímu inspektorovi Petru Lowovi.

Low poslal dva detektivy na radnici, kde zjistili, že dům vlastní jistý pan Johnson. Účty se posílají agentuře Oxborrow. Hovor s agentem ukázal, že pan Johnson je v Saúdské Arábii a že dům byl pronajat jistému panu Jamesi Duncanu Rossovi. Druhý obrázek Rosse, alias Timothyho Donnellyho, z ulic Damašku byl poslán dálhopisem do Ipswiche, kde ho viděl agent s realitami, který nájemníka identifikoval.

Stavební oddělení na radnici rovněž oznámilo jména architektů, kteří projektovali sídliště nazvané The Hayes. Od nich získali podrobné plány domu číslo 12 v Cherryhayes Close. Architekti byli ochotni poskytnout i další pomoc. V Ipswichi totiž postavili ještě několik domů takřka do posledního detailu totožných s domem v Cherryhayes Close a jeden byl dokonce prázdný. To bude velmi užitečné pro případový tým SAS. Až do domu vstoupí, budou dokonale znát jeho podobu.

Další povinností Petera Lowa bylo najít „záchytný bod“ pro muže SAS, kteří přiletí. Záchytný bod musí mít dostatek soukromí, musí být uzavřený a snadno přístupný, s vhodným vjezdem pro vozidla a musí mít telefon. Nakonec naši

neobsazený obchodní dům na Eagle Wharf. Majitel souhlasil s tím, že zapůjčí budovu policii pro "výcvikové účely". Obchodní dům měl velké posuvné dveře, které se daly otevřít tak, aby jimi mohl projet celý konvoj vozidel, a které se daly zavřít tak, že jimi nepronikly zvědavé oči nepovolaných. Byla tu rozsáhlá podlažní plocha, která umožňovala postavit maketu domu v The Hayes, a nechyběla ani zasklená kancelář, která bude sloužit jako operační místnost. Před polednem se na vzdálenou stranu ipswichského městského letiště snesl vojenský průzkumný vrtulník, z něhož vystoupili tři muži. První byl velící důstojník pluku SAS, brigádní generál Cripps, druhý byl operační důstojník, štábní major, a třetí byl velitel skupiny, kapitán Julian Lyndhurst. Všichni měli civilní šaty, nesli kufíky s uniformami a vstříc jim přijelo neoznačené policejní auto, které je odvezlo přímo do záchytného bodu, kde policie vybudovala operační středisko.

Vrchní inspektor Low informoval všechny tři důstojníky podle svých možností, takže se nedozvěděli o mnoho víc, než co jim pověděli v Londýně. Mluvil s Prestonem telefonicky, ale doposud se s ním nesetkal.

"Slyšel jsem, že je tu jistý John Preston," řekl brigádní generál Cripps. "Funguje jako terénní kontrolor z MI5. Je tu někde?"

"Je stále nahoře na pozorovatelně, řekl Low. V tom domě, který zabrali proti sledovanému objektu. Mohl bych ho telefonicky požádat, aby vyšel zadem z domu a přišel sem k nám."

"Pane," ozval se kapitán Lyndhurst, "snad bych mohl za ním zajet sám. Dovolte mi, abych si prohlédl 'pevnost' a přivedl sem toho chlapíka Prestona."

"Dobrá," souhlasil velitel. "Vůz tam stejně musí jet."

Patnáct minut poté ukázal policista hlídkující na úbočí kopce naproti ústí u Eagle Wharf Lyndhurstovi zadní dveře čísla 9. Devětadvacetiletý kapitán, stále ještě v civilních šatech, přešel neschůdnou půdu, přeskočil plot do zahrady a zamířil k zadním dveřím. V kuchyni narazil na Barneye, který si vařil na sporáku paní Adrianové čaj.

"Lyndhurst z pluku," řekl důstojník. "Je tady pan Preston?"

"Johne," zašeptal chraplavě Barney nahoru po schodech, protože se mělo všeobecně za to, že dům zeje prázdnotou.

"Chce s vámi mluvit hnědé nebezpečí."

Lyndhurst zamířil do horní ložnice, kde se setkal s Johnem Prestonem. Představil se mu. Harry Burkinshaw zamumlal něco o šálku čaje a zmizel. Kapitán zíral přes cestu na dům číslo 12.

"Naše informace jsou stále neúplné," protahoval Lyndhurst. "Kdo je podle vašeho názoru tam uvnitř?"

"Myslím si, že je to sovětský agent," odpověděl Preston. "Illegalista, který tu bydlí pod krycím jménem James Duncan Ross. Je mu asi pětatřicet let, je střední postavy a výšky, pravděpodobně ve výborné tělesné kondici, profil každým coulem."

Podal Lyndhurstovi fotografii z damažské ulice. Kapitán si ji se zájmem prohlížel.

"Je tam ještě někdo?"

"Snad. To nevíme. Samotný Ross je tam určitě. Možná má pomocníka. Nemůžeme o tom mluvit se sousedy. Na sídlišti, jako je tohle, se neubráníte tomu, aby lidi necivěli. Než odešli obyvatelé tohoto domu, tvrdili, že je tam sám. Ale dokázat to nemůžeme."

"A podle toho, co jsme slyšeli, vy si myslíte, že je ozbrojený, možná že je nebezpečný. Pro místní policisty by to bylo asi nad jejich síly, i kdyby měli jednoruční střelné zbraně, že?"

"Ano, domníváme se, že má u sebe bombu. Musíme mu to překazít, aby s ní něco neprovedl."

"Bombu?" řekl Lyndhurst bez nejmenšího zájmu. (Měl za sebou dvě expedice v Severním Irsku.) "Je dost velká, aby vyhodila do povětří dům? Nebo celou ulici?"

"Je o trochu větší," opravil ho Preston. "Jestli máme pravdu, je to malá atomovka."

Vysoký důstojník odvrátil zrak z domu naproti v ulici a jeho bledě modré oči spočinuly na Prestonovi.

"No sakra!" zaklel. "To jste mě zaskočil."

"To je tam tedy navíc," řekl Preston, "mimochodem, chci ho dostat, a chci ho dostat živého."

"Pojďme do doků, pohovoříme si s velitelem," řekl Lyndhurst.

Zatímco se Preston a Lyndhurst v Cherryhayes Close seznamovali, z Herefordu přiletěly na letiště dvě helikoptéry, Puma a Chinook. V první byl přepadový tým, v druhé početné a tajemné součástky jejich výstroje.

Týmu dočasně velel zastupující velitel, veterán, štábní seržant jménem Steve Bilbow. Byl malý, tmavý a šlachovitý, tuhý jako stará kůže na vysokých botách, s jasnými černými očima jako knoflíky a s pohotovým úsměvem. Jako všichni starší poddůstojníci v pluku, i on byl ve službách už dlouho - patnáct let.

SAS je výjimečný také proto, že skoro všichni důstojníci jsou na čas uvolněni ze svých "rodných" pluků a teprve za dva až tři roky se zase vrací ke svým jednotkám. Z ostatních vojáků zůstávají u SAS jen ti nejlepší. Dokonce i velící důstojník, ačkoli ten pravděpodobně sloužil u pluku během své kariéry již dříve, zastává svou funkci jen krátce. Velmi málo důstojníků slouží u SAS trvale a všichni jsou zařazeni do skupinových hlavních stanů SAS jako ubytovatelé, zásobovači či technici.

Steve Bilbow přišel jako výsadkář z pluku parašutistů, absolvoval služební turnus, po zásluze byl vybrán pro výcvik rozšiřující jeho kvalifikaci a byl povýšen na štábního seržanta. Dvakrát se účastnil bojových výprav do Dhofaru, potil se v džunglích v Belize, nespočet nocí mrzl jako člen jednotky v záloze v Armaghu a odpočíval na Kameronské vysočině v Malajsku. Pomáhal vyškolit západoněmecké týmy GSG-9 a spolupracoval s Deltou Charlieho Beckwithe v Americe.

Svého času poznal nudu nekonečně opakovaného výcviku, který přiváděl muže SAS k vrcholné dokonalosti v tělesné přípravě a ke vzrušení z operací, při nichž stoupal adrenalin v krvi, rebelové na něho pálili, když prchal do úkrytu

kamenné poprsní hradby v kopcích Ománu, velel tajnému přepadovému oddílu pro boj s demonstranty republikánských střelců ve východním Belfastu, pětsetkrát seskočil z letadla halo-metodou - z velké výšky při otevření padáku těsně nad zemí. Ke své lítosti byl členem pohotovostního oddílu zrovna v době, kdy jeho kolegové přepadli iránské velvyslanectví v Londýně v roce 1981 a jeho nepovolali.

V týmu dále byli: jeden fotograf, tři zpravodajští porovnači, osm odstřelovačů a devět útočníků. Steve doufal a modlil se, aby se stalo, že povede přepadovou skupinu. Na letišti na ně čekalo několik neoznačených uzavřených policejních vozů a dopravilo je na záchytný bod. Když se Preston a Lyndhurst vrátili do obchodního domu, tým se už shromáždil a rozprostíral svou výzbroj a výstroj na podlaže před uhaslými zraky několika ipswichských policistů.

"Ahoj, Steve," pozdravil kapitán Lyndhurst. "Všecko v pořádku?"

"Ahoj, šéfe. Ano, prima. Právě to třídíme."

"Viděl jsem pevnost. Je to soukromý domek. Víme o jednom obyvateli, možná že jsou tam dva. A bomba. Bude to malý přepad, nejde o nic velkého. Byl bych rád, kdybys tam vnikl první."

"Jenom mě zkuste zastavit, šéfe," odpověděl Bilbow a zašklebil se.

VSAS se klade důraz na sebekázeň a ne na vnější projevy disciplíny. V SAS nevydrží dlouho ten, kdo se nedovede ovládat tak, jak to vyžadují akce, jimiž musí projít. A ti, kdo to dokáží, nepotřebují přísnou formálnost v osobních vztazích, která je vhodná pro běžný pluk.

Důstojníci obvykle oslovují ty, jimž velí, křestním jménem. Ostatní vojáci oslovují důstojníky slovem šéf, ačkoli vrchnímu veliteli říkají 'pane'. Mezi sebou mluví parašutisté SAS o důstojníkovi jako o 'Rupertovi'.

Štábní seržant Bilbow spatřil Prestona a v obličeji se mu rozzářil potěšený úsměv.

"Major Preston... Dobré nebe, to už je dávno."

Preston napřáhl ruku a také se usmál. Naposledy viděl Steve Bilbowa, když se po přestřelce v irském Bogsidu uchýlil do chráněného domu, kde vedli čtyři muži SAS pod Bilbowovým velením tajný přepadový oddíl. Kromě toho byli oba bývalí výsadkáři, což je spojovalo trvalým poutem.

"Jsem teď u Pětky," řekl Preston, "dělám terénního kontrolora pro tuto operaci, alespoň pokud jde o Pětku."

"Co pro nás máte?" zeptal se Steve.

"Rusa. Agentu sovětské Státní bezpečnosti. Profika každým coulem. Pravděpodobně prošel speciálním kursem, takže bude dobrý, rychlý a pravděpodobně ozbrojený."

"Fajn. Speciální? Uvidíme, jestli jsou skutečně dobří."

Všichni tři znali speciální oddíly - specnaz, prvotřídní ruské elitní sbory, sovětskou obdobu SAS.

"Nerad vás vyrušuju, ale dejme se do instruktáže," řekl Lyndhurst.

Lyndhurst a Preston vystoupili po schodech do horní kanceláře, kde se setkali s brigádním generálem Crippsem, majorem odpovědným za operaci, vrchním inspektorem Lowem a zpravodajskými porovnači SAS. Preston je co nejdůkladněji celou hodinu informoval o situaci a ovzduší značně zvažnělo.

"Máte nějaký důkaz, že uvnitř je jaderná zbraň," zeptal se nakonec Low.

"Ne, pane. V Glasgowě jsme zachytili součástku, která se měla odevzdat někomu, kdo v této zemi pracuje tajně pod krycím jménem. Hoši z tajného pracoviště tvrdí, že na světě nemůže mít žádné jiné užití. Víme, že muž v domě je sovětský ilegalista - jeho fotku pořídil Mossad v ulicích Damašku. Jeho spojení s tajnou vysílačkou v Chesterfieldu potvrzuje, co je zač. Takže mi zbývají dedukce.

Jestliže součástka, kterou jsme objevili v Glasgowě, nebyla určena pro konstrukci malé jaderné zbraně v Británii, nač by, k čertu, vůbec byla? Nenalézám pro to žádné jiné přijatelné vysvětlení. Pokud nezosnovala sovětská Státní bezpečnost jinou velkou tajnou operaci v Británii, byla tato součástka určena jemu. A to je třeba dokázat."

"Ano," řekl brigádní generál Cripps. "Myslím, že musíme podle toho jednat. Musíme předpokládat, že tam je. A jestli není, budeme si muset s přítelem Rossem vážně promluvit."

Vrchní inspektor Low prožíval hluboké obavy. Musel se smířit s faktem, že nezbývá nic jiného než vzít dům útokem. Snažil se představit si, jak by vypadalo město Ipswich po výbuchu bomby.

"Nemohli bychom obyvatele evakuovat?" zeptal se s malou nadějí na kladnou odpověď.

"Toho by si všiml," odmítl návrh Preston kategoricky. "Kdyby věděl, že je po něm veta, vzal by nás všechny s sebou." Vojáci přisvědčili. Věděli, že kdyby se ocitli sami hluboko na území Sovětského svazu, udělali by totéž.

Uplynula doba oběda a nikdo si toho ani nepovšiml. Jako by jídlo bylo zbytečné. Celé odpoledne věnovali průzkumu a přípravě.

Steve Bilbow se vrátil na letiště s fotografem a s policistou. Tři muži nasedli do vrtulníku a letěli podél ústí řeky Orwellu, dost daleko od The Hayes, ale drželi se dráhy, odkud mohli sídliště neustále pozorovat. Policista ukázal na dům, fotograf vyfotografoval padesát snímků, zatímco Steve natočil dlouhý panoramatický snímek, který hodlal přehrát na videu v záchytném bodě.

Celý přepadový oddíl, stále ještě v civilních šatech, se šel s policií podívat na prázdný dům, který postavili stejní architekti podle stejných plánů jako dům v Cherryhayes Close. Když se vrátili na záchytný bod, viděli pevnost na videu zblízka.

Zbytek odpoledne strávili v záchytném bodě. Cvičili se na maketě, kterou policisté pomohli vybudovat pod dohledem SAS na podlaže obchodního domu. Maketa vznikla rychle, plátěné 'stěny' oddělovaly 'místnosti', ale pokud šlo o rozměry, bylo vše dokonalé. Ukázal se jeden veledůležitý faktor: prostor v domě byl velmi omezený. Byly tam úzké hlavní dveře, úzká hala, stísněné schodiště a malé místnosti.

K velkému žalu čtyř mužů, kteří byli z plánu vypuštěni, rozhodl se kapitán Lyndhurst, že akci provede pouze šest útočníků. Odstřelovači budou tři - dva v horní přední ložnici Adrianových a jeden na kopci, odkud je vidět do zahrady. Zadní část domu číslo dvanáct v Cherryhayes Close budou krýt dva ze šesti Lyndhurstových útočníků. Budou v plné

bojové výzbroji, ale uniformu budou krýt civilní pláště do deště. Do Brackenhayes Close je přiveze neoznačené policejní auto. Tam vystoupí, a aniž požádají majitele domu o povolení, projdou přední zahradou domu, který zezadu sousedí s „pevností“, dolů po stezce mezi domem a garáží, přeskočí zahradní plot a zaujmou postavení v zahradě za „pevností“.

"V zahradě může být nástražný drát," upozorňoval Lyndhurst. "Ale pravděpodobně těsně u zadní části domu. K ní se nepřibližujte. Na můj signál proletí jeden granát přímo oknem zadní ložnice a další granát rozbije okno do kuchyně. Pak odepnete samopaly a zaujmete postavení. Do domu nepalte, předem půjde Steve a chlapci."

Muži, kteří měli postupovat zezadu, přikývli. Kapitán Lyndhurst věděl, že se přepadu nezúčastní. Dříve byl poručíkem Královské jízdní stráže. Výpravy SAS se účastnil poprvé a kapitánskou hodnost měl pouze proto, že v SAS neexistovali důstojníci s nižší hodností. Za rok se vrátí ke svému mateřskému pluku s hodností poručíka, ačkoli doufal, že později opět přijde k SAS jako velitel roty.

Znal také tradici SAS, která se liší od zvyklostí ostatních složek armády: důstojníci se účastní bojů na poušti nebo v džungli, ale nikdy v městské zástavbě. Tyto přepady uskutečňují jen poddůstojníci a vojáci.

Lyndhurst souhlasil s velitelem a operačním důstojníkem, že se hlavní útok povede zepředu. Uzavřený vůz tiše zastaví a čtyři útočníci vystoupí. Dva vezmou útokem přední dveře, jeden ponese brokovnici Wingmaster, druhý bude vládnout železnou palicí a štípacími kleštěmi, pokud to bude nutné.

V okamžiku, kdy dveře povolí, čelo útoku - Steve Bilbow a desátník - vejdou dovnitř. Družstvo u dveří zahodí brokovnici a palici, strhne z hrudi samopaly a vstoupí do haly jako podpora první dvojice.

Po vstupu do haly půjdou kolem schodů ke dveřím do obývacího pokoje vlevo. Desátník poběží po schodech nahoru, aby obsadil přední ložnici. Z podpůrného družstva bude jeden muž sledovat desátníka po schodech pro případ, že by Kámoš byl v koupelně, druhý bude následovat Steva do obývacího pokoje.

Signálem proto, aby dva muži v zadní zahradě vhodili granáty do zadních místností, kuchyně a zadní ložnice, bude rachot brokovnice zepředu. Jakmile tam vstoupí, ten, kdo bude v kuchyni nebo v zadní ložnici, se otočí, neboť se lekne toho, co ho zasáhlo.

Preston, který svolil, že se vrátí na pozorovatelnu, směl naslouchat popisu podrobností přepadu.

Už dříve věděl, že SAS jsou jediným plukem v britské armádě, který si smí vybírat zbraně ze světové nabídky. Pro útok zblízka si zvolili německé devítimilimetrové rychlopalné samopaly s krátkou hlavní značky Heckler und Koch - lehké, se složitou pažbou, snadno ovladatelné a velmi spolehlivé.

Obvykle nosili samopaly - nabitě a s nataženými spouštěmi - šikmo přes prsa, na místě je držely dvě pérové klipsy. Tak měli obě paže volné, aby mohli otevírat dveře, skákat okny nebo házet granáty. Pokud potřebovali zbraň, stačilo jediné trhnutí a samopal sklouzl z hrudi do palebného postavení za méně než půl vteřiny.

Praxe ukázala, že při průniku dveřmi je rychlejší upálit oba závěsy než otevírat zámek. Pro tento účel jim dobře sloužila opakovací Remington Wingmaster s drobnými náboji, nikoli s hrubými broky.

Kromě těchto hraček bude družstvo potřebovat kladivo a štípací kleště na šrouby pro případ, že by dveře bez závěsů drželo na druhé straně několik šroubů a řetěz. Budou vybaveni také granáty, které měly dočasně oslepit svou září a ohlušit svým třeskem, nikoli však zabíjet. Konečně každý muž bude mít na boku devítimilimetrový automatický browning na třináct ran.

Lyndhurst zdůrazňoval, že při přepadu je velmi důležité načasování celé akce. Čas útoku stanovil na 21.45, kdy už bude v ulici dostatečná tma, nenastane však ještě hluboká noc.

Lyndhurst samotný bude v domě Adrianových přes cestu, bude pozorovat cílový dům a zůstane v rádiovém spojení s vozem, v němž budou útočníci. Tak bude moci sledovat přibližování týmu. Kdyby ve 21.44 přecházel po ulici nějaký nahodilý chodec, přikáže Lyndhurst řidiči vozu, aby zastavil a počkal, až opozdilec přejde kolem dveří pevnosti, na kterou mají zaútočit. Policejní auto se dvěma muži pro zadní zahradu bude na stejné vlnové délce a oba muži z něho vystoupí devadesát vteřin předtím, než se zhroutí přední dveře.

Lyndhurst naplánoval ještě poslední zlepšovač. Až se útočníci budou blížit k domu, zatelefonuje Rossovi z domu Adrianových z druhé strany ulice. Věděl už, že v každém domě je telefon umístěn na stolku v hale. Byl to tedy figl, aby se sovětský agent ocitl co nejdál od bomby a umožnil útočníkům rychlou střelbu.

Jako obvykle budou pálit ve dvou rychlých dávkách po dvou střelách. Ačkoli samopal HK může vyprázdnit zásobník o třiceti ostrých nábojích během dvou sekund, SAS dovedou i za zmatených podmínek teroristických akcí omezit palbu na dávky po dvou střelách, s jedním opakováním. Každý, kdo se pokusí zastavit tyto čtyři střely, zle to odpyká.

Hospodárnost také uchová život rukojmím.

Bezprostředně po operaci vnikne do ulice Close silná policejní jednotka, která zvládne dav, který se vyvalí z přilehlých domů. Policejní kordon obklopí průčelí cílového domu a útočníci zmizí za zády, zahradami, a nastoupí do svého uzavřeného vozu, který už na ně bude čekat v Brackenhayes Close. Pokud jde o vnitřek pevnosti, převezmou jej také civilní úřady. Šest odborníků z Aldermastonu mělo přijet do Ipswiche v době svačiny.

V šest hodin opustil Preston záchytný bod a vrátil se na pozorovatelnu - do domu Adrianových - kam vstoupil zadními dveřmi zcela nepozorován.

"Právě rozsvítil," informoval ho Harry Burkinshaw, když přišel do horní ložnice. Preston si všiml, že záclony v obývacímu v domě naproti byly zataženy, ale že se za nimi svítilo, neboť na panelech předních dveří se odrážela záře.

"Zdálo se mi, že když jste odešel, uviděl jsem nějaký pohyb za sítovými záclonami v horní ložnici," řekl Barney. "Ale nerozsvítil, samozřejmě. Právě povečeřel. Každopádně ven nevyšel."

Preston se spojil rádiem s Gingerem na stráni, ale ten mu pověděl totéž. Vzadu se naprosto nic nehýbe.

"Za dvě hodiny se bude stmívat," řekl mu po rádiu Ginger. "Potom se viditelnost zhorší."

Valerij Petrovskij se neustále probouzel. Před jednou hodinou se probral úplně, vztyčil se a hleděl ložnicí a sít'ovými záclonami na dům naproti. Po deseti minutách se zvedl z postele, šel do koupelny a osprchoval se.

Ve dvě hodiny si uvařil oběd a na kuchyňském stole ho snědl. Občas se podíval do zadní zahrady, kde byl natažen z jedné strany na druhou jemný, neviditelný rybářský vlasce, který v noci protáhl malou kladkou, upevnil k zahradnímu plotu a vedl do domu zadními dveřmi. Uvnitř byl přivázan v kuchyni k dolní části sloupce prázdných plechovek. Napětí vlasce uvolňoval, kdykoli odcházel z domu, a zase jej napínal, když byl doma. Dosud nikdo s rachotem plechovky neshodil.

Odpoledne se vleklo. Vezme-li se v úvahu to, co bylo uloženo nabitě v jeho obývacím pokoji, je samozřejmé, že žil v napětí, všechny smysly v plné pohotovosti. Pokoušel se číst, ale nemohl se soustředit. Moskva musí nyní mít jeho zprávu už dvanáct hodin. Poslouchal rozhlasovou hudbu a v šest se usadil v obývacím pokoji. Viděl, jak se slunce odráží v oknech domu naproti, ale jeho dům byl obrácen na východ, takže tonul ve stínu. Od této chvíle se v jeho obývacím pokoji bude šerit. Zatahl záclony jako vždy, než rozsvítil stolní lampu, protože neměl nic jiného na práci, zapnul zpravodajskou relaci televize. Jako obvykle dominovala volební kampaň.

V záchytném bodě obchodního domu se stupňovalo napětí. Ve voze, připraveném pro útočníky, v prostém šedém volkswagenu s posuvnými postranními dveřmi, probíhaly závěrečné přípravy. Dva muži v civilních šatech budou vepředu, jeden bude řídit, druhý obsluhovat rádiové spojení s kapitánem Lyndhurstem. Zkoušeli přístroje znovu a znovu, stejně jako neustále testovali každou součástku vybavení.

Ke vchodu do The Hayes je povede neoznačené policejní auto, řidič uzavřeného vozu se naučil nazpaměť geografii The Hayes a věděl, kde najde Cherryhayes Close. Jakmile vjedou do The Hayes, ocitnou se pod rozhlasovou kontrolou kapitána Lyndhurma, který bude na pozorovatelně. Zadní stěna uzavřeného vozu byla opatřena pažením z polystyrenové pěny, aby ven nepronikaly nárazy kovu o kov.

Útočný tým se oblékal a vyzbrojoval. Každý muž si na spodní prádlo natáhl standardní černou výsadkářskou kombinézu z nehořlavé látky. V posledním okamžiku bude doplněna upravenou černou kuklou na hlavu, uši a krk. Potom přišlo brnění, lehký pletený kevlar, který měl za úkol absorbovat náraz střely tak, že jej roztříští z bodu vniknutí ven a do stran. Za kevlar si muži nacisti keramické vycpávky, aby tak ještě více ztlumili účinky pronikajícího projektilu. Na to všechno přišel speciální oděv, který držel útočnou zbraň, samopal HK, granáty a jednoruční střelnou zbraň. Na nohou měli tradiční vysoké pouštní kotníkové boty se silnou gumovou podrážkou, jejíž barvu nelze popsat jinak než jako „špinavou“.

Kapitán Lyndhurst ještě naposledy s každým mužem promluvil. Nejdelší rozhovor vedl s vůdcem útočníků Stevem Bilbowem. Nepadla ani zmínka o štěstí - všechno možné jenom ne přání: "Mnoho štěstí!". Pak se velitel vzdálil na pozorovatelnu.

Po dvacáté hodině vstoupil do domu Adrianových. Preston cítil, jak je napjatý, napětí z něho přímo vyzařovalo. Ve dvacet třicet zazvonil telefon. V hale byl zrovna Barney, který telefon vzal. Toho dne se telefon ozval několikrát. Preston rozhodl, že by nebylo dobré telefony nebrat - někdo by mohl třeba přijít do domu. Po každé řecli volajícímu, že Adrianovi odjeli na den k matce a že u telefonu je malíř, který maluje obývací pokoj. Všichni volající se s tímto vysvětlením spokojili. Když Barney zvedl sluchátko, přicházel z kuchyně kapitán Lyndhurst se šálkem čaje. "To je pro vás," řekl Barney kapitánovi a vrátil se nahoru.

Od jednadvacáté hodiny se napětí neustále zvyšovalo. Lyndhurst strávil hodně času u rádia ve spojení se záchytným bodem, z něhož ve 21.15 vyjel směrem k The Hayes šedivý uzavřený vůz doprovázený policejním autem. Ve 21.33 došla obě vozidla na přístupovou cestu k Belstead Road, dvě stě yardů od cíle. Museli se zastavit a čekat. Ve 21.41 vyšel pan Armitage a vystrčil čtyři láhve pro mlékaře. Bylo k zbláznění, jak okouněl v houstnoucím šeru a prohlížel si kamennou mísu s květinami ve středu trávníku. Pak pozdravil souseda odnaproti.

"Zmiz, ty starý blázne," šeptal Lyndhurst, který stál v obývacím pokoji a civěl přes cestu na světla za záclonami pevnosti. Ve 21.42 zaujalo neoznačené policejní auto se dvěma muži určenými pro zadní zahradu postavení v Brackenhayes a čekalo. Za deset vteřin popřál Armitage dobrou noc sousedovi a zmizel uvnitř.

Ve 21.43 vyjel šedivý uzavřený vůz na přístupovou cestu k sídlišti. Preston stál v hale u telefonu a slyšel, jak si Lyndhurst a řidič vozu povídají. Vůz křížoval pomalu a tiše ulici směrem ke vchodu do Cherryhayes. Na ulici se neobjevovali žádní chodci. Lyndhurst nařídil dvěma mužům určeným pro akci v zadní zahradě, aby vystoupili z policejního auta a dali se do pohybu.

"Za patnáct vteřin vjedeme do Cherryhayes," šeptal řidič vozu.

"Zpomalte to, třicet vteřin," odpověděl Lyndhurst. Za dvacet vteřin řekl: "Teď vjedte do ulice."

Kolem rohu zahrnulo docela pomalu velké auto s parkovacími světly. "Osm vteřin," šeptal Lyndhurst do mikrofonu, vzápětí zuřivě zašeptal směrem k Prestonovi. "Teď volejte." zavřený vůz jel nahoru po ulici Close, minul dům číslo 12 a zastavil před mísou s květinami pana Armitagea. Pozici dobře uvážili - útočníci se chtěli přiblížit k „pevnosti“ šikmo. Dobře namazané postranní dveře vozu zapadly zpět a do tmy vystoupili čtyři mlčenliví muži v černém. Nikdo nepobíhal, žádný dupot, žádné chraplavé křiky. V nacvičeném pořádku šli tiše po Armitageově trávníku, kolem zaparkovaného Rossova auta a nahoru k předním dveřím číslo dvanáct v Cherryhayes Close. Muž s wingmasterkou věděl, na které straně jsou závěsy. Ještě než došel, měl zbraň u ramene. Zjistil si umístění závěsů a pečlivě namířil. Vedle něho čekala další postava s rozmáchnutým kladivem. Za nimi se choulili Steve a desátník s připravenými samopaly HK...

Major Valerij Petrovskij seděl v obývacím pokoji a pociťoval neklid. Na televizi se nemohl soustředit, jeho smysly toho vnímaly příliš mnoho - jak nějaký člověk cinká láhvemi od mléka, jak nějaká kočka mňouká, jak v dálce rachotí motocykl, jak houká nákladní loď, vplouvající naproti v údolí do ústí řeky Orwellu.

V jednadvacet třicet začínal další program aktualit s dalšími rozhovory s ministry a nadějnými budoucími ministry, v zoufalství přepnul na BBC 2, kde ho čekal dokumentární film o ptácích. Povzdechl si. Ale bylo to lepší než politika. Pořad běžel sotva deset minut, když uslyšel, jak soused Armitage vynáší prázdné láhve od mléka. Vždycky stejný počet a vždycky ve stejnou večerní dobu, pomyslel si. Pak ten starý blázen volal na někoho přes ulici. Na obrazovce ho něco zaujalo a on na to s úžasem zíral. Reportérka mluvila s vyčouhlým mužem v ploché čepici o jeho vášni - chovu holubů. Jednoho holuba držel před kamerou, štíhlého ptáka se zřetelným zabarvením zobáku a hlavy. Petrovskij seděl rovně jako svíčka, veškerou svou pozornost soustředil na ptáka a napjatě naslouchal rozhovoru. Byl si jist, že je to tentýž pták, kterého už dříve někde viděl.

"Vystavuje se tento pták na výstavách, kde se soutěží?" ptala se reportérka. Byla nová, trochu moc snaživá a chtěla dostat z rozhovoru víc, než si zasluhoval.

"Dobrý bože, to ne," děsil se muž v ploché čepici. "To není chovný holub, to je Westcott."

V jasném záblesku vzpomínky viděl Petrovskij opět pokoj v apartmá pro hosty v chatě generálního tajemníka v Usovu.

"Loni v zimě jsem ho našel na ulici," pravil hubený Angličan a holub vykukoval z klece bystrýma, chytrýma očima.

"Není to rozhodně druh, se kterým bychom se setkávali na ulici," namítala televizní reportérka. Zřejmě plavala. V tu chvíli zazvonil v hale telefon...

Normálně by šel do haly a telefon by vzal. Pro případ, že by to byl některý soused. Když má rozsvícená světla, nemůže předstírat, že není doma. To by vzbudilo podezření. Ani by si nebyl vzal jednoruční střelnou zbraň. Ale teď zůstal sedět a civět na obrazovku. Telefon zvonil dál, velmi naléhavě. Spolu s hlasy v televizi překrylo zvonění tiché šourání gumových podrážek na chodníku.

"To bych řekl," odpověděl muž s plochou čepicí vesele.

"Westcott rozhodně není pouliční druh. Je to pravděpodobně jedno z nejlepších plemen závodního holuba. Tenhle malý krasavec se bude vždycky spěšně vracet do holubníku, kde ho vychovali. Proto se jim všeobecně říká poštovní holubi."

Petrovskij zlobně zavrčel a vyskočil z křesla. Zpod postranní podušky vytrhl velkou přesnou cílovou pistoli Sako, již měl neustále po ruce od doby, kdy vstoupil do Británie. Ruský vyrazil jedno krátké slovo. Nikdo ho neslyšel, ale to slovo bylo 'zrádce'.

V tom okamžiku se ozval rachot, hned nato jiný hřmot, takže oba lomozy skoro splývaly. Zároveň uslyšel třeskot skla u předních dveří, prudké údery v zadní části domu a dupot v hale. Petrovskij se obrátil ke dveřím a třikrát vypálil. Jeho Sako Triace se třemi vyměnitelnými hlavními měla teď ten nejtěžší kalibr. V zásobníku bylo pět ostrých nábojů. Tři, které vypálil, proletěly slabým dřevem zavřených dveří do haly vzhůru...

Obyvatelé Cherryhayes Close budou ličit průběh této noci až do konce svého života, ale ani jeden z nich jej nikdy nepopíše zcela správně.

Řev wingmasterky, která rvala dveře z pantů, je vymrštil všechny ze židlí. V okamžiku, kdy střelec vystřelil, ustoupil stranou a zpět, aby uvolnil místo svému druhovi. Jediný rozmach těžkého kladiwa a zámek, závora a řetěz na druhé straně se rozlétly všemi směry. I on ustoupil stranou a zpět. Oba muži upustili použité zbraně a vymrštili vpřed samopaly HK.

Steve a desátník už prolezli vzniklou mezerou. Desátník se třemi skoky ocitl na schodech a v patách mu byl muž, který kladiwem zničil panty. Steve běžel kolem zvonícího telefonu, dostal se ke dveřím obývacího pokoje, obrátil se k nim tvář a něco mu podtalo nohy. Tři střely, které zapraskaly halou, ho se slyšitelným mlasknutím zasáhly a mrštily na schody. Muž s wingmasterkou se naklonil k zavřeným dveřím a vypálil dvě dávky po dvou střelách. Pak kopl do dveří, až se otevřely, lehl si na podlahu a vktálel se dovnitř.

V pokoji se postavil, ale ihned se skrčil.

Když vypálila brokovnice, otevřel kapitán Lyndhurst přední dveře naproti v ulici a díval se, za ním stál Preston.

Osvětlenou halou uviděl kapitán velitele týmu, jak se blíží ke dveřím do obývacího pokoje a jak letí stranou jako hadrová panenka. Lyndhurst vyrazil vpřed, za ním Preston.

Když se voják, který vypálil dvě dávky, narovnal a prohlížel si nehybnou postavu na koberci, objevil se ve dveřích kapitán Lyndhurst. Jediným pohledem obsáhl situaci, přestože se ve vzduchu třepotal oblak korditového dýmu. "Jdi pomoci Stevovi v hale," přikázal britce. Voják neodporoval. Muž na podlaze se pohnul. Lyndhurst vytáhl zpod bundy browning.

Voják mířil dobře. Petrovskij dostal jednu střelu do levého kolena, druhu do spodní části břicha a třetí do pravého ramene. Pistole mu vypadla z ruky a ležela kousek od něho. Přes úchylku, způsobenou tím, že střely procházely dveřmi, zasáhl voják oběť třemi ranami ze čtyř. Petrovskij trpěl strašnými bolestmi, ale byl naživu. Začal se plazit. Ve vzdálenosti dvanácti stop viděl šedou ocel s plochou krabičkou po straně, dva knoflíky, jeden žlutý a druhý červený. Kapitán Lyndhurst pečlivě zamířil a jednou vypálil.

John Preston vyběhl tak rychle, že narazil do důstojníka bokem. Poklekl vedle mrtvoly na podlaze. Rus ležel na boku, polovinu zadní části hlavy měl ustřelenou, ale ústa se mu stále otvírala, jako vánočnímu kaprovi. Preston naklonil hlavu k umírající tváři. Lyndhurst na něho stále mířil, ale muž z MI5 byl mezi ním a Rusem. Ustoupil na stranu, aby získal lepší polohu pro výstřel, ale pak browning sklonil. Preston se zvedl. Druhé střely už nebylo třeba.

"Radši pozveme chlapce z Aldermastonu, aby se podívali na tohle," řekl Lyndhurst a ukázal na ocelovou skříň v rohu.

"Potřeboval jsem ho živého," namítl Preston.

"Promiňte, bráško. Nešlo to," řekl kapitán.

V tom okamžiku oba muži vyskočili, neboť uslyšeli hlasité cvaknutí a hlas, který k nim promluvil z bufetu. Uvědomili si, že zvuky přicházejí z velkého přijímače, který časový spínač sám od sebe zapnul. Hlas pravil:

"Dobrý večer. Zde rádio Moskva, vysílání v anglickém jazyce. Zprávy v deset hodin. V Terry... Promiňte, zopakuj to. V

Teheránu dnes vláda prohlásila
Kapitán Lyndhurst přešel a vypnul přijímač. Muž na podlaze zíral nevidomýma očima na koberec, už neslušel
kódovaný vzkaz, určený jen jemu.

24

Pozvání k obědu bylo na pátek 19. června v jednu hodinu do Brookova klubu v paláci svatého Jakuba. V tuto dobu se Preston objevil u vchodu, ale dříve než se mohl ohlásit u klubového vrátného v boxu vpravo, kráčel mu už mramorovou halou vstříc sir Nigel.

"Můj drahý Johnne, jste velice hodný, že jste přišel."

Přesunuli se k baru, aby se před obědem napili. Bavili se zcela neformálně. Preston mohl sdělit šéfovi, že se právě vrátil z Herefordu, kde v nemocnici navštívil Steve Bilbowa. Štábní seržant z toho šťastně vyvázl. Teprve když byly odstraněny z jeho brnění ploché střípky střel ze sovětské stříelné zbraně, povšiml si jeden lékař lepkavé, mazlavé látky a dal ji prozkoumat. Kyanidová sloučenina se naštěstí nedostala do krve, muže SAS zachránily keramické vycpávky.

Jinak byl těžce pohmožděn, ale celkem v dobré formě.

"Výborně," řekl sir Nigel s opravdovým nadšením, "člověk nerad ztrácí dobrého muže."

Většina hostů u baru debatovala o volebních výsledcích, někteří z nich strávili polovinu noci čekáním na výsledky z venkovských krajů, kde šlo o velmi těsný souboj mezi vedoucími stranami.

Po půl hodině šli na oběd. Sir Nigel měl rezervován stůl v rohu, kde mohli hovořit v naprostém soukromí. Cestou potkali sekretáře předsednictva vlády sira Martina Flanneryho, který mířil jinam. Ačkoli se všichni dobře znali, sir Martin si ihned uvědomil, že jeho kolega má "konferenci" s jiným hostem. Vysocí úředníci se pozdravili nepatrným pokynem hlavy, který dvěma absolventům Oxfordu, dostačuje. Poplácávání po ramenou přenechávají cizincům.

"Pozval jsem vás, Johnne," pravil C, když si rozprostřel na kolena lněný ubrousek, "abych vám poděkoval a zároveň blahopřál. Pozoruhodná operace a vynikající výsledek. Navrhuji jehněčí koleno s částí plecka, v tomhle ročním období bývá velmi chutné."

"Pokud jde o blahopřání, pane, obávám se, že je nemohu přijmout," řekl tiše Preston.

Sir Nigel studoval jídelní lístek svými srpkovitými brýlemi.

"Opravdu? Jste tak obdivuhodně skromný nebo tak obdivuhodně nezdvořilý? Ach, fazole, mrkev a snad opékané brambory, můj milý."

"Doufám, že pouze realistický," řekl Preston, když číšnice odešla. "Mohli bychom hovořit o muži, kterého jsme znali jako Franze Winklera?"

"Kterého jste tak skvěle vystopoval až do Chesterfieldu."

"Dovolte mi, abych byl upřímný, sire Nigeli. Krabička aspirinů nemohla Winklera zbavit bolesti hlavy. Byl úplně neschopný a k tomu blázen."

"Myslím, že se vám všem skoro ztratil na nádraží v Chesterfieldu."

"Šťastná náhoda," připustil Preston. "Kdyby to byla větší operace s větším počtem sledovatelů, byli bychom měli svoje lidi na každé zastávce po celé trati. Věc se má tak, že jeho manévrování bylo těžkopádné, říkali nám, že je profil, a k tomu dost špatný, ale zbavit se nás se mu nepodařilo."

"Chápu. A co je ještě s tím Winklerem? Ach, jehně, dokonale uvařené."

Počkali, až byli obslouženi a až číšnice odešla. Preston se utrpeně nimral v jídle. Sir Nigel jedl s požitkem.

"Franz Winkler přistál v Heathrow s pravým rakouským pasem a měl platné britské vízum."

"To měl, to je pravda."

"Jak víme my oba a jak to věděl pasový úředník, rakouští občané nepotřebují při cestách do Británie víza. Winklerovi by to byl řekl ve Vídni každý konzulární úředník. Právě vízum přimělo kontrolního úředníka v Heathrow, aby vložil číslo pasu do počítače. A ukázalo se, že je padělený."

"Všichni děláme chyby," zabručel sir Nigel.

"Sovětská Státní bezpečnost takové chyby nedělá, pane. Jejich dokumentace je přesná, až dokonalá."

"Jen je nepřeceňujte, Johnne. Všechny velké organizace se občas spletou. Ještě mrkev? Ne? Potom, jestli bych směl..."

"Věc je v tom, pane, že v pasu byly dvě závady. Důvod, proč začala mrkat červená světélka, byl v tom, že před třemi lety člověk, který se vydával za Rakušana a který měl pas se stejným číslem, byl zatčen v Kalifornii FBI a teď sedí v Soledadu."

"Opravdu? Dobrý bože, to tedy nebylo od těch Sovětů moc chytré."

"Zavolał jsem tady v Londýně muže z FBI a zeptal jsem se ho, z čeho byl domnělý Rakušan obviněn. Ten druhý agent se snažil vydírat jednoho vedoucího pracovníka firmy Intel Corporation v Silicon Valley. Chtěl po něm, aby mu prodal výrobní tajemství."

"Pěkný darebák."

"Šlo o výrobu jaderných zbraní."

"Čímž jste nabył dojmu...?"

"Že Franz Winkler přijel do této země osvětlený jako neonový vývěsní štít. A tento vývěsní štít byl vzkazem - vzkazem na dvou nohou."

Sir Nigel byl stále v dobré náladě a kolem úst mu pohrával úsměv, ale oči mu už tak nezářily.

"A co ten pozoruhodný vzkaz obsahoval, Johnne?"

"Podle mého názoru zněl takto: nemohu vám udat hlavního ilegálního agenta, protože nevím, kde je. Ale sledujte tohoto muže, zavede vás k vysílači. A také zavedl. Já jsem hlídal vysílač a agent k němu nakonec přišel."

Sir Nigel položil příbor na prázdný talíř a lehce si ubral ústa ubrouskem.

"Co tím vlastně chcete říct?"

"Myslím, pane, že někdo tu operaci prásknul. Všechno mě vede k nevyhnutelnému závěru, že někdo na druhé straně ji záměrně vyzradil."

"To je velmi zvláštní, domněnka. Dovolte mi, abych vám doporučil jahodový dort. Minulý týden jsem si jeden dal. Samozřejmě byl z jiné várky. Ano? Raději dva, přáteli, prosím. Ano, a trochu čerstvé šlehačky."

"Smím se vás na něco zeptat?" řekl Preston, když číšnice odklidila talíře.

Sir Nigel se usmál. "Vy se na to stejně zeptáte."

"Proč musel ten Rus zemřít?"

"Jak jsem slyšel, plazil se k nukleární bombě se zjevným úmyslem přivést ji k výbuchu."

"Byl jsem při tom," řekl Preston, když přinesli na stůl jahodový dort. Počkali, až ho číšnice ozdobila šlehačkou. "Ten muž byl zraněn na koleně, na břiše a na rameni. Kapitán Lyndhurst ho mohl zadržet jediným kopancem. Nebylo třeba mu ustřelit hlavu."

"Jsem si jist, že ten dobrý kapitán chtěl mít naprostou jistotu," namítl šéf.

"Kdyby byl ten Rus zůstal naživu, sire Nigeli, byli bychom přistihli Sovětský svaz přímo při činu. Bez něho nemáme v rukou nic, co by se nedalo přesvědčivě vyvrátit. Jinými slovy, musíme teď celou věc navždy ututlat."

"To je pravda," odpověděl hlavní špión a zamýšleně žvýkal kus dortu s jahodami.

"Kapitán Lyndhurst je náhodou syn lorda Frintona."

"Prosím vás, Frinton? Znáám ho vůbec?"

"Jistě. Chodili jste spolu do školy."

"Skutečně? Tam bylo tolik spolužáků. Člověk si je těžko pamatuje."

"A Julian Lyndhurst je váš kmotřenec."

"Můj milý John, vy si ale všechno velmi důkladně prověřujete, že?"

Sir Nigel dojel zákusek. Opřel si ruce o stůl a sepal jako věž, o kotníky si opřel bradu a pozoroval vyšetřovatele MI5 upřeným pohledem. Zůstal zdvořilý, ale dobrá nálada z něho vyprchala.

"Ještě něco?"

Preston vážně přikývl. "Hodinu předtím, než začal přepad domu, bral kapitán Lyndhurst v hale domu přes ulici telefon. Ověřil jsem si to u kolegy, který první zvedl sluchátka. Volající telefonoval z veřejné budky."

"Nepochybně ho volal některý kolega."

"Ne, pane. Ti s ním mluvili rádiem. A nikdo, kdo se nezúčastnil operace, nevěděl, že jsme v domě. Nikdo, to jest jen velmi málo lidí v Londýně."

"Smím se zeptat, co tím chcete naznačit?"

"Jenom jednu drobnost, sire Nigeli. Než Rus zemřel, zašeptal jedno slovo. Zřejmě si velice přál vyslovit to jediné slovo, než umře. V té chvíli jsem měl ucho u jeho úst. To slovo bylo: 'Philby'."

"Philby? To bych opravdu rád věděl, co tím myslel."

"Já si myslím, že to vím. Domníval se, že ho Harold Philby zradil. A já se domnívám, že měl pravdu."

"Chápu. Byl byste tak laskav a sdělil mi svoje dedukce?" Šéf mluvil mírně, ale v jeho tonu už nebyla ani stopa po dřívější zovířnosti.

Preston se zhluboka nadechl. "Vyvozuji, že zrádce Philby se této operace účastnil, snad od samého začátku. Jestli tomu tak bylo, ocitl se v neřešitelné situaci. Stejně jako ostatní i já jsem slyšel fámu, že se chce vrátit domů, do Anglie, aby tu strávil své poslední dny."

Kdyby se plán zdařil, sovětské pání by ho byli za odměnu propustili a nová extrémně levicová vláda v Londýně by mu umožnila návrat. Snad od nynějška za rok. Nebo mohl sdělit Londýnu všeobecné obrysy plánu, vyzradit ho."

"A co vy si myslíte, kterou z těch dvou pozoruhodných možností si vybral?"

"Tu druhou, sire Nigeli."

"S jakým cílem, prosím pěkně?"

"Aby si mohl koupit jízdenku domů. To byl jeho cíl. Byl to obchod."

"A vy si myslíte, že jsem se toho obchodu účastnil?"

"Nevím, co si mám myslet, sire Nigeli. Nevím, co jiného bych si mohl myslet. Hovořilo se... o jeho starých přátelích, o magickém kruhu, o určité citové vazbě ke společenskému zřízení, jehož býval členem... o takových věcech se mluvilo."

Preston se díval do talíře s nedojedenými jahodami. Sir Nigel dlouho hleděl do stropu, než si hluboce povzdychl.

"Vy jste nevšední člověk, John. Povězte mi, co děláte ode dneška za týden?"

"Myslím, že nic."

"Pak vás prosím, abyste na mě počkal v osm hodin ráno dvacátého šestého června před Sentinelem. Přineste si svůj pas. A teď, jestli budete souhlasit, navrhuji, abychom zašli do knihovny na kávu..."

Muž u horního okna domu v jedné z postranních uliček v Ženevě stál a pozoroval odchod svého návštěvníka. Hlava a ramena hosta se objevily pod ním, člověk šel dolů po krátké stezce k přední bráně a vešel do ulice, kde na něho čekal vůz. Řidič vystoupil, obešel vozidlo a otevřel staršímu muži dveře. Pak se obrátil ke dveřím pro řidiče.

Než Preston nasedl do vozu, zvedl zrak k postavě za sklem u horního okna. Když už seděl za volantem, zeptal se: "To je on? Je to opravdu on? Muž z Moskvy?"

"Ano, to je on. A teď na letiště, prosím," odpověděl sir Nigel ze zadního sedadla. Odjeli.

"No tak, Johnne, slíbil jsem vám vysvětlení," řekl sir Nigel po chvíli. "Ptejte se."

Preston viděl šéfův obličej ve zpětném zrcátku. Díval se ven na míjející krajinu.

"Operace?"

"Měl jste docela pravdu. Zahájil ji a vedl generální tajemník osobně, radil mu a pomáhal Philby. Podle všeho se nazývala plán Aurora. Někdo jej prozradil, ale nebyl to Philby."

"Proč plán shodil?"

Sir Nigel několik minut přemýšlel. "Od samého začátku jsem se domníval, že můžete mít pravdu. Ve svých předběžných závěrech z minulého prosince, ve zprávě, které se říká Prestonova, i ve svých dedukcích, poté, co byla zachycena součástka v Glasgowě. Třebaže Harcourt-Smith nechtěl uvěřit ani jednomu ani druhému. Nebyl jsem si docela jist, jestli ty dvě záležitosti spolu souvisejí, ale nehodlal jsem se pochybami zabývat. Čím více jsem přemýšlel o plánu Aurora, tím více jsem byl přesvědčen, že to není operace sovětské Státní bezpečnosti. Neměla jejich punc, nebyla vedena s jejich úzkostlivou pečlivostí. Vypadala na uspěchanou operaci, již vymyslel a zahájil člověk nebo skupina lidí, která nedůvěřuje Státní bezpečnosti. Přesto však existovala nepatrná naděje, že objevíte agenta včas."

"Tápal jsem v temnotách, sire Nigeli. A věděl jsem to. Na žádné naší pasové kontrole se neukazoval vzorec, podle kterého by přijížděli sovětsští kurýři. Bez Winklera bych se byl nikdy nedostal do Ipswiche včas."

Několik minut jeli mlčky. Preston čekal na šéfa, až sám od sebe bude pokračovat.

"Tak jsem poslal do Moskvy vzkaz," řekl sir Nigel konečně.

"Vy sám?"

"Dobrý bože, to ne. To by vůbec nešlo. To by bylo příliš nápadné. Prostřednictvím jiného pramene, toho, o kterém jsem si myslel že mu uvěří. Bohužel to nebyl příliš pravdivý vzkaz. V naší branži občas musíte říkat nepravdu. Ale prošel kanálem, o kterém jsem doufal, že mu uvěří."

"A uvěřili?"

"Bohudíky uvěřili. Když přijel Winkler, byl jsem si jist, že vzkaz byl přijat, pochopen a hlavně, že mu uvěřili."

"Winkler byl odpovědí?" zeptal se Preston.

"Ano, chudák. Myslel si, že vykonává běžný úkol kontroly bratří Stephanidesů a jejich vysílače. Mimochodem, před dvěma týdny ho našli v Praze utopeného. Asi toho věděl příliš mnoho."

"A ten Rus v Ipswichi?"

"Jak jsem se dozvěděl, jmenoval se Petrovskij. Prvotřídní profesionál a vlastenec."

"Ale on také musel zemřít?"

"Johnne, bylo to hrozné rozhodování. Ale nevyhnutelné. Winklerův příchod byla nabídka, návrh na dohodu. Nešlo samozřejmě o oficiální smlouvu. Jenom tiché dorozumění. Petrovského jsme nemohli dostat živého a vyslýchat ho. Musel jsem se držet nepsané a nevyslovené obchodní dohody s tím mužem tam v okně toho domu."

"Kdybychom byli dostali Petrovského živého, měli bychom Sovětský svaz v hrsti."

"Ano, Johnne, to bychom měli. Mohli jsme je vystavit obrovskému mezinárodnímu ponížení. A za jakým účelem? SSSR by to byl nemohl přejít jen tak. Byli by museli odpovědět někde jinde ve světě. To byste si přál? Návrat k nejhorším aspektům studené války?"

"Je škoda, že jsme promarnili příležitost je pořádně setřít, pane."

"Johnne, jsou velcí, vyzbrojení a nebezpeční. SSSR tu bude zítra a příští týden a příští rok. Nějak se s nimi musíme o tuto planetu dělit. Bude lépe, když jej budou ovládat lidé pragmatičtí a realističtí, než když tam budou u moci lidé zbrklí a fanatičtí."

"A proto ten obchod s muži, jako byl ten v okně, sire Nigeli?"

"Někdy je třeba to udělat. Já jsem profesionál a on také. Novináři a spisovatelé někdy tvrdí, že lidé naší profese žijí ve světě snů. Ve skutečnosti je tomu obráceně. To politici sní své sny - někdy nebezpečné sny, jako je sen generálního tajemníka, že změní tvář Evropy a že si tím postaví pomník.

Vysoký zpravodajský důstojník musí být víc prakticky zaměřený než ten nejtvrdší obchodník. Musí se řídit skutečností, Johnne. Když se zmocní nadvlády sny, skončí to v Zátocě sviní. První obrat ve slepé uličce týkající se kubánských raket navrhl rezident sovětské Státní bezpečnosti v New Yorku. Byl to Chruščov, kdo překročil nebezpečnou mez, nikoli profesionálové."

"Co se tedy stane dál, pane?"

Starý kapitán špiónů si povzdechl. "Necháme to na nich. Někaké změny provedou. Udělají to svým nenapodobitelným způsobem. Ten muž v tom domě je v pohybu. Sám postoupí v kariéře, jini ztroskotají."

"A co Philby?" zeptal se Preston.

"Co je s Philbym?"

"Pokusí se vrátit domů?"

Sir Nigel netrpělivě pokrčil rameny. "V minulých letech se pokusil," řekl. "Ano, čas od času je tajně v kontaktu s mými lidmi na našem velvyslanectví. Pěstujeme holuby..."

"Holuby?"

"Vím, je to velmi staromodní. A jednoduché. Ale stále překvapivě účinné. Tak on komunikuje. Ale ne o plánu Aurora. A i kdyby se o něm zmínil, pokud jde o mne..."

"Pokud jde o vás...?"

"Může se usmazit v pekle," řekl mírně sir Nigel.

Chvilí jeli mlčky.

"A co vy, Johnne? Zůstanete v Pětce?"

"Asi ne, pane. Urazil jsem dlouhou cestu. Generální ředitel odchází 1. září do důchodu, ale definitivně se rozloučí už příští měsíc. Po příchodu jeho nástupce nemám nejmenší iluze o svých perspektivách."

"Do Šestky vás vzít nemůžu. To dobře víte, lidi ve vašem věku už nebereme. Nemyslel jste na to, že byste se vrátil do Civy Street?"

"Pro šestačtyřicetiletého člověka bez zvláštní odborné kvalifikace dnes není nejvhodnější doba hledat si nové místo," řekl Preston.

"Mám několik přátel," přemítal šéf. "Pracuji v majetkové ochraně. Snad by mohli potřebovat dobrého pracovníka. Mohl bych s nimi o vás promluvit."

"Majetková ochrana."

"Naftové prameny, doly, skladiště, závodní koně... Majitelé je chtějí uchránit před krádeží nebo před zničením. Také chtějí chránit sami sebe. Platí se dobře. Umožnilo by vám to plně se postarat o svého syna."

"Zdá se, že nejsem jediný, kdo si věci důkladně prověřuje," usmál se Preston.

Starší muž vyhlížel z okna, jako by se díval na něco vzdáleného a dávného.

"Taky jsem měl kdysi syna," řekl tiše. "Jenom jednoho. Prima kluk. Zabili ho na Falklandech. Vím, jak vám je."

Preston se v zrcátku překvapeně díval na svého pasažera.

Nikdy ho nenapadlo, že si tenhle uhlazený a mazaný kapitán špiónů kdysi hrával s chlapecem na koberci v obývacím pokoji na koníka a jezdce.

"Promiňte. Snad se na vás kvůli tomu obrátím."

Dojeli na letiště, vrátili nájaté auto a letěli zpátky do Londýna tak anonymně, jak sem přijeli.

Muž v okně pozoroval, jak Britovo auto odjíždí. Jeho řidič tu hodinu nebude. Vrátil se do pokoje a posadil se za psací stůl, aby si prostudovat šanon, který právě dostal a který stále držel v rukou. Způsobil mu radost, bylo to příjemné setkání a doklady, které má v rukou, mu zajistí budoucnost.

Jako profesionálovi bylo generálporučíkovi Jevgeniji Karpovovi plánu Aurora líto. Byl dobrý inteligentní, nenápadný a účinný. Ale jako profesionál věděl, že jakmile je operace jednou opravdu spálená, nezbyvá nic jiného než zrušit a zavrhnout celou věc dříve, než bude příliš pozdě. Odklad by mohl mít katastrofální důsledky.

Jasně si vzpomněl na sadu dokumentů, které mu cesták přinesl od Jana Maraise v Londýně, šlo o produkt Maraisova agenta v Hampsteadu. Šest z nich byly celkem běžné záležitosti, vysoce hodnocený zpravodajský materiál, jaký dokázal získat jenom muž významu George Berensona. Sedmý dokument na něho zapůsobil tak, že seděl jako opařený. Bylo to osobní Berensonovo memorandum Maraisovi pro předání do Pretorie. Vysoký úředník ministerstva obrany v něm vysvětloval, jak se ve funkci šéfa zásobování obrany se zvláštní odpovědností za nukleární zbraně účastnil velmi omezené instruktáže generálního ředitele MI5 sira Bernarda Hemmingse.

Šéf kontrašpionáže sdělil malé skupince lidí, že jeho agentura odhalila existenci a většinu podrobností o sovětském spiknutí, jehož cílem bylo dovézt součástky atomové pumpy do Británie, tam je smontovat a přivést bombu k výbuchu. Pointa byla na konci. MI5 uzavírá kruh kolem ruského ilegalisty, který velí celé operaci v Británii, a je si jista, že ho brzy chytí i se všemi nezbytnými důkazy.

Generál Karpov věřil zprávě beze zbytku, protože pocházela ze spolehlivého pramene. V první chvíli pocítil pokušení, aby Brity nechal pokračovat v akci, když si to však rozmyslel, usoudil, že by to byla katastrofa. Kdyby Britové uspěli sami a bez cizí pomoci, necítili by jako svůj závazek úděsný skandál potlačit. Aby ten závazek vytvořil, musel poslat vzkaz, a to muži, který bude vědět, co se musí udělat, tedy někomu, s kým bude moci přes velký vodní předěl vyjednávat.

Pak tu byla otázka jeho osobního postupu. Po dlouhé osamělé procházce po jarně zelených lesích Peredělkina se rozhodl pustit se do nejnebezpečnější hazardní hry svého života. Rozhodl se diskrétně navštívit soukromou kancelář Nubara Govorkoviče Vartaňana.

Pečlivě svého muže vybíral. O arménském členu politbyra se tvrdilo, že vede tajnou, frakci v politbyru, která si vskrytu myslela, že nastal čas, aby na špici nastala změna.

Vartaňan ho poslouchal, aniž řekl jediné slovo, zřejmě si byl jistý, že je příliš vysoko, než aby se odvážili odposlouchávat jeho kancelář. Poslouchal generála Státní bezpečnosti a zíral na něho černýma ještěřčíma očima. Když Karpov domluvil, zeptal se:

"Jste si jist, soudruhu generále, že vaše informace je správná?"

"Mám nahranou úplnou výpověď profesora Krylova," odpověděl Karpov. "Měl jsem tehdy v kufříku magnetofon."

"A informace z Londýna?"

"Její zdroj je nepochybný. Skoro tři roky jsem toho člověka řídil osobně."

Arménský mocipán na něho dlouho civěl, jako by přemýšlel o mnoha věcech, zejména o tom, jak by mohl využít této informace ke svému prospěchu.

"Jestliže je to, co říkáte, pravda, existuje na nejvyšším místě v naší zemi bezohlednost a avanturismus. Kdyby se to dalo dokázat - samozřejmě potřebujeme důkazy - pak by mohlo dojít ve vedení ke změnám. Dobrý den."

Karpov porozuměl. Až muž na vrcholku Sovětského svazu padne, padnou s ním všichni jeho lidé. Kdyby došlo nahoře ke změnám, uvolnilo by se místo předsedy Státní bezpečnosti, které by se Karpovovi hodilo. Aby mohl soustředit potřebné síly ve straně, potřeboval by Vartaňan důkaz, více důkazů, solidních, průkazných, dokumentovaných důkazů, že ten bezohledný čin téměř způsobil katastrofu. Nikdo nikdy nezapomněl, že v roce 1964 svrhl Michail Suslov Chruščov na základě obvinění z avanturismu v kubánské raketové krizi v roce 1962.

Krátce po schůzce poslal Karpov Winklera, nejpitomějšiho agenta, jakého mohl ve svých spisech vyhrabat. Jeho vzkaz

si přečetli a porozuměli mu. Teď měl v rukou důkaz, který jeho arménský patron potřeboval. Opět si prohlížel dokumenty.

Zpráva o vybájeném výsledku a přiznání majora Valerije Petrovského Britům by potřebovala určité vylepšení, ale má v Jasjaněvu svoje lidi, kteří to mohou udělat. Formuláře zprávy o výsledku jsou absolutně autentické - to je hlavní věc. Také Prestonovy zprávy o jeho postupu, vhodně upravené, aby v nich nebyla ani zmínka o Winklerovi, jsou fotokopie originálů.

Generální tajemník nebude moci a ani nebude chtít zachránit zrádce Philbyho, a později nezachrání ani sebe. Vartaňan se o to už postará a nebude nevďečný.

Pro Karpova přijel vůz, aby ho odvezl do Curychu a k moskevskému letadlu. Zvedl se. Byla to dobrá schůzka. Jako vždycky i tentokrát se vyplatilo s Chelsea jednat.

DOSLOV

Sir Bernard Hennings odešel do výslužby 1. září 1987, ačkoli byl na dovolené již od poloviny července. Zemřel v listopadu téhož roku, jeho nároku na důchod zajistily výhodnou penzi manželce a nevlastní dceři.

Na místo generálního ředitele po něm Brian Harcourt-Smith nenastoupil. "Moudří muži" si provedli svůj průzkum, a ačkoli všichni souhlasili, že v pokusech Harcourta-Smitha utajit Prestonovu zprávu nebo zpochybňovat význam glasgowského zadržení nebylo nic podezřelého, nemohli se vyhnout závěru, že šlo o dva vážné omyly v úsudku. Protože v Pětce nebyl žádný vhodný kandidát, přišel nový generální ředitel zvenčí. Harcourt-Smith opustil MI5 několik měsíců poté a nastoupil jako člen správní rady obchodní banky ve městě.

Začátkem září odešel do důchodu John Preston a stal se zaměstnancem majetkové ochrany. Plat se mu více než zdvojnásobil, takže se mohl dát rozvést a soudně vymáhat, aby směl pečovat o Tommiho jehož dobré vychování a výživu nyní mohl zaručit. Julia náhle odvolala svoje námitky a Tommy byl svěřen do péče Prestonovi.

Sir Nigel Irvine odešel na odpočinek, jak měl v plánu, poslední den v roce, úřad opustil těsně před vánocemi. Odebral se na svou chatu v Langton Matravers, kde se plně zapojil do života vesnice. Když se ho někdo zeptal, co dělal před důchodem, odpovídal, že "se otravoval ve Whitehallu."

Začátkem prosince byl Jary Marais vyzván, aby se dostavil do Pretorie ke konzultacím. Když se Boeing 747 Jihoafrických aerolinií v Heathrow odlepil od země, z prostoru pro leteckou posádku se vynořili dva státní agenti NIS a nasadili mu pouta. Důchodu si příliš neužil, celý čas strávil několik stop pod zemí, kde odpovídal na dotazy vyšetřovatelů.

Protože Marais byl zatčen veřejně, proskočila zpráva o něm v tisku. Generála Karpova znepokojilo, že byl jeho „spáček“ spálen. Byl přesvědčen, že Marais - Frikki Brandt - dlouho vyšetřovatelům vzdorovat nebude - a očekával, že brzy bude zatčen i George Berenson a že u západních spojenců nastane poplach.

Berenson odešel v polovině prosince předčasně z ministerstva do důchodu, ale zatčen nebyl. Na osobní zákrok sira Nigela Irvina mu bylo povoleno, aby se uchýlil na Britské Panenské ostrovy, kde dostával malý, ale přiměřený důchod od své ženy.

Tato zpráva prozradila generálu Karpovovi, že jeho hlavní agent nevyhořel, ale že přešel na druhou stranu. Nevěděl však, kdy Berensona získali pro britské služby. Z vlastní agentury v Londýně mu agent Státní bezpečnosti Andrejev sdělil, že zaslechl fám, že Berenson přešel do služeb MI5 již na samém začátku spolupráce s Janem Maraisem.

Analýzátoři v Jasjaněvu museli během týdne připustit, že to co tři roky považovali za bezvadný zpravodajský materiál, je nutno zahodit jako podezřelý bezcenný brak.

To byl poslední mistrovský tah sira Nigela Irvina.